

SACRORUM
EVANGELIORUM

VERSIO GOTHICA

EX

CODICE ARGENTEO Emendata atque Suppleta,

CUM

Interpretatione LATINA & ANNOTATIONIBUS

ERICI BENZELII

NON ITA PRIDEM

ARCHIEPISCOPI *UPSALENSIS*.

Edidit, OBSERVATIONES suas Adjecit,

Et GRAMMATICAM GOTHICAM Præmisit

EDWARDUS LYE A.M.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO,
MDCCL.

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. A.810.1/G 1750
Family INDO EUROPEAN
Sub-Family TEUTONIC
Branch EAST
Group -
Language GOTHIC
Dialect.....
Locality.....
Contents. Gospels
Version Codex Argenteus
~~Editors~~ { Ericus Benzelius
~~Translator~~ { Edward Lye
Published by Oxford Univ. Press
Place London
Date 1750
Accession No. 1154
Accession Date Jan. 15, 1934
Price \$6.83

Nobilissimo Illustrissimoque

D^{no} D^{no}

J O A N N I

Comiti GRANVILLE,

Vice-Comiti CARTERET,

Baroni CARTERET de HAWNES,

Insulæ JERSEIENSIS Ballivo Regio,

Domino de S^{TO} O U E N,

Augustissimo Britanniarum Regi

A Sanctoribus Consiliis,

Et

Nobilissimi Ordinis PERISCELIDIS Equiti,

E D W A R D U S L Y E

S. P. D.

*Q*UUM reverendissimi BENZELII obitu, eruditis omnibus merito deslendo, id mihi soli intellexissem negotii dari, ut hasce Evangeliorum Gothicorum reliquias summa fide & diligentia recognitas in lucem publicam proferrem, haud mihi integrum existimavi, alibi quam apud Te, COMES ILLUSTRISIME, patrociniū quærere; Te nimirum huic optimo Præsuli non fama tantummodo, verum etiam colloquio & consuetudine cognitum. In SUECIA enim cum apud SERENISSIMAM REGINAM ULRICAM Legatus esses, tanto literarum amore flagrabas, ut inter ardua Legationis munia obeunda teneri non potueris, quin celeberrimam

U P S A -

UPSALÆ *Academiam inviseres. Ibi Tu, VIR NOBILISSI-*
ME, OXONII nostri (an Tui dicam?) decus & delicia, do-
ctissimorum societatem colendo, eorum sententias de omni tam
philosophiæ, quam politioris humanitatis genere sciscitando,
Tuam invicem dicendo, effecisti, ut maximam de Te concipe-
rent opinionem UPSALENSES; quæ & apud eos tam fir-
ma ad hodiernum usque diem permansit, ut nihil iis charius
sit, nihil quo se magis jactent, quam honoratum & amabile
nomen CARTERETI. Advenientem excepit Te BENZE-
LIIUS, Vir ea sagacitate in dignoscendis hominum ingeniis, ut
eximias Hospitis dotes cito perspexerit. Et hæc fuit causa,
cur secum statuisset, parvulum hoc, si molem spectes, amici-
tiae monumentum Tibi offerre, & opus suum Tuo nomine co-
honestare. Scilicet, Antistes venerandus adeo Te admiratus
est, adeo eruditionem Tuam, Græcam præsertim suspexit, ut
eam, dum inter homines erat, suis passim prædicando ani-
mmum explere nequiret.*

Quare maxime dolendum est, tanto Viro per mortem non
licuisse laudes Tuas feliciori calamo posteris consecrare. Quod
ad me attinet, cum tali conatui longe impar sum, haud me-
diocri ducam honori, si munusculum hoc, mea qualicumque
manu oblatum, benigne accipere non dedigneris. Vale, VIR
ILLUSTRISSIME, diuque vive, Literarum lumen & orna-
mentum.

* Hæc patent ex literis cl. Andr. Norrelii Bibliothecæ Upsalensis Præfeti ad me datis Upsalæ d. XXI Junii MDCCXLVIII. quæ sic se habent, Viro non tantum apud Vos eruditionis gloria conspicuo, verum etiam per totum orbem Europæum celebratissimo, John Lord Carteret — B. Archiepiscopus E. Benzelius, qui summum illum virum, quum Athenæum nostrum sua præsentia cohonestaret, hospitio exceperat, multis, ut cætera silentio involvam, denarravit, quam solide linguam Græcam calluerit, quæ cognitio, ut probe scis, tam rara est in homine Politico, præsertim Aulico, quam quæ rarissima. Sed hæc obiter, ut indicio duntaxat esset, quantum nomen & memorem incomparabilis istius Viri deveneremur.

P R Æ F A T I O.

• C A P. I.

§. 1. **A**DOLESCENTEM me cepit studium versandi codices manuscriptos, & ad instructiores extra patriam admissus bibliothecas alio non magis calebam quàm non dum editos describere, canitie venerandos cum impressis committere. Postquam autem anno hujus seculi tertio augustissimi regis CAROLI XII. providentia Bibliothecæ publicæ Upsalensî me præfecerat, involabam in codices antiquos, spe inveniendi nonnulla, minimum literaturam Romanam juvatura. Hæc quia me fefellit colligebam varia historiam patriæ, mediî ævi, illustrantia, quæ postmodum edidi in *Monumentis ecclesiæ Sueo-Gothicæ*, hinc conferre cœpi veterrimum codicem, vulgo dictum *Argenteum*, continentem fragmenta sacrorum Evangeliorum Mœso-Gothice, cum editione quam *Franciscus Junius* dedit Dordrechtî, anno 1665.

§. 2. Remorabantur aggredientem partim exigua linguæ Gothicæ cognitio, cujus tamen gustum mihi dedit Londini summus vir *Georgius Hickesius*, partim difficultas legendi membranas, quarum scriptura plurimis locis evanuerat; sed juvenilis ardor, & veriorum lectionum varietas, quin & supplementorum copia stimulum addidere ne antea à labore desisterem quam integrum codicem absolveram. Sic restituto Ulphila, quia plurima sacrorum Evangelistarum loca mirifice illustrari videbam, Latine transferendi cupido subiit animum, quod pluribus prodesset Translatio inter vetustissimas numeranda, *ne lucerna foret sub modio posita*. Quoto enim cuique satis est otii addiscendæ linguæ Gothicæ? Latina autem, Islandica & Suecana versiones, quæ illi à latere junguntur in editione Stockholmensî, non Gothicam repræsentant, sed vulgatas.

§. 3. In Annotationibus digito monstravi præcipua loca, quibus ex cod. MS. editionem Junianam emendavimus, quin & ea, quibus Gothus vel accurata ver-

sione vel interpunctione commoda facem prætulit: docui item quid meum sit de explicatione quorundam locorum judicium.

C A P. II.

§. 1. **H**ÆC præfari sufficeret, sed quia dubia quædam adhuc multorum animis insident, utrum ex Græco fonte versio hæc profluxerit, an ex versione Latina: Gothica sit, an vero Theotisca: unde Gothis Græcæ linguæ notitia: & quæ sunt reliqua, ea solvere conabor, minimum apud eos, qui præjudiciis non prorsus occupati & rationum pondera excipiunt.

§. 2. Primæ autem quæstioni quia in Annotationibus satisfecisse mihi videor, hoc loco sub uno adspectu solum ponam quæ illic passim monui, id est contextum Græcum intra manus fuisse Interpreti nostro. Sed etiam ex illis non nisi pauca proferam, ne actum agam, & ex uno *Luca Evangelista*. Ejus itaque cap. 2, 15. Καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες, noster **ΓΛΗ ΦΛΙ ΜΛΝΣ ΦΛΙ ΗΛΙΚΔ-ΓΡΣ**, *Latinus* autem: *Pastores*. Hunc si fuisset sequutus, haberemus tantum **ΦΛΙ ΗΛΙΚΔΓΡΣ**. nunc presse insistendo vestigiis Græcis, **ΓΛΗ ΦΛΙ ΜΛΝΣ ΦΛΙ ΗΛΙΚΔΓΡΣ**. Et (vel quod) *homines isti pastores*.

Cap. 7, 49. καὶ ἤρξαντο οἱ συνακαείμενοι. **ΓΛΗ ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΦΛΙ ΜΙΦΛ-ΝΛΚΗΜΒΓΛΝΔΛΝΣ**. *Latinus* autem: *Et cæperunt qui simul accumbabant*. Juxta illum foret: **ΓΛΗ ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΦΛΙΕΙ ΜΙΦΛΝΛΚΗΜ-ΒΙΔΕΔΗΝ**. nunc verbum verbo reddit.

Cap. 9, 53. ὅτι τὸ ὄσσωπον αὐτῆ ἦν πορευόμενος εἰς ἱερουσαλήμ. **ΝΗΤΕ ΛΝΔ-ΥΛΙΚΨΙ ΙΣ ΥΛΣ ΓΛΓΓΛΝΔΧ ΔΗ ΙΛΙΚΗΣΛΛΕΜ**. *Latinus* autem: *quia facies ejus erat euntis in Jerusalem*. Sic foret: **ΝΗΤΕ ΛΝΔ-ΥΛΙΚΨΙ ΙΣ ΥΛΣ ΓΛΓΓΛΝΔΙΣ ΔΗ ΙΛΙΚΗΣΛΛΕΜ**. nunc vero **ΓΛΓΓΛΝΔΧ**, πορευόμενος.

Cap. 19, 37. ἤρξαντο ἅπανι τὴ πλῆθος τῶ μαθητῶν χεῖροντι αἰνεῖν τὸν θεόν. Noster religiosa imitatione **ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΛΛΛΛΙ ΣΧ ΜΛΝΛΓΕΙ ΣΙΠΧΝΓΕ ΕΛΓΙΝΧΝΔΛΝΣ ΗΛΖΓΛΝ ΓΗΨ**. Quod etsi non *Latine*, verbis tamen *Latinis* foret: *cæperunt omnis multitudo discipulorum læti laudare Deum*. *Vulgatus* autem propius genio linguæ: *cæperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes laudare Deum*.

§. 3. His non contentus, possemus autem addere sexcenta, dicat cur *Matthæi* 27, 52. καὶ πολλὰ σώματα τῶ κοιμημένων ἁγίων, verterit **ΓΛΗ ΜΛΝΛΓΛ ΛΕΙΚΑ ΦΙΖΕ ΛΙΓΛΝΔΛΝΕ ΥΕΙΗΛΙΖΕ** & *multa corpora jacentium sanctorum*.

Quare *Marci* 8, 17. ἔτι πεπωρωμένον ἔχετε τὸ πρῶτον ὑμῶν; reddiderit **ΝΗΤΕ ΔΛΗΒΛΤΛ ΗΛΒΛΨ ΗΛΙΚΤΧ ΙΖΥΛΚ** *quia obduratum habetis cor vestrum*.

Quam-

Quamobrem *Lucæ* 1, 10. καὶ πᾶς τὸ πλῆθος τῶ λαῶ ἦν ἀσπασχόμενος ἕξω transfulerit
**ἘΛΛΗΣ ΗΙΝΗΜΑ ΥΑΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΒΕΙΔΑΝΔΑΝΣ Ν-
 ΤΛ**, & *omnis turba erat populi expectans foras.*

Qua de caussa, apud eundem Evangelistam cap. 7, 25. ἰδὺ οἱ εἰ ἰμασπομῆ εἰδδῆσ
 καὶ τρυφῆ ὑπάρχοιτε vertatur **ΣΑΙ ΨΑΙ ἸΝ ΥΑΣΤΕΧΜ ΥΗΛΨΑΝΑΙΜ
 ἘΛΛΗΣ ΕΧΔΕΙΝΑΙ ΥΙΣΑΝΔΑΝΣ**, *Ecce, qui splendido amictu & vultu u-
 tuntur.* Item cap. 18, 32. καὶ ὑβριδῶσται transferatur **ἘΛΛ ΑΝΑΜΛΗΤ-
 ἘΛΛΑ** *Et defraudabitur.*

Tandem, quid caussæ nostro fuerit, ut pro *Johannis* 16, 6. ἡ λύπη πεπλήρωκει
 ὑμῶν τὴν καρδίαν dederit **ΓΑΝΚΙΨΑ ΓΑΔΑΝΒΙΔΑ ἸΖΥΑΚ ΗΛΙΚΤΕ,**
tristitia obduravit cor vestrum.

§. 4. Mihi rationes cur sic interpretatus sit, obviæ. Nimirum vel culpa codi-
 cis Græci, quo usus est Gothus, vel non satis expendendo abbreviaturas, *Matth.*
 27, 52. τὴ κησμημέναι legit τὴ κημίαι. *Marci* 8, 17. pro ἔπ legit ἔπ. *Lucæ* 1, 10.
 pro ἀσπασχόμενος ἕξω legit ἀσπασχόμενος ἕξω. illud si invenisset, haberemus **ΒΙΔ-
 ἘΛΛΑΝΣ ΝΤΛ**, Suecice: *bedjande ute.* Ibidem 7, 25. pro τρυφῆ legit τρυ-
 φῆ. quin & cap. 18, 32. pro καὶ ὑβριδῶσται legit καὶ ὑβριδῶσται, ut & *Johannis* 16, 6.
 pro πεπλήρωκει, πεπλήρωκει, ceu etiam in quibusdam dudum monuit *Marescallus.*
 Neutro autem horum locorum ei præluxit versio Latina, neque ex illa hujusce-
 modi aberrationes manare potuerunt.

§. 5. Scio nonnullos contentiosiores urgere convenientiam quæ interdum est,
 versionis Gothicæ cum Latina: verum hæc quoque gratis; nam multæ lectiones
 versionis Vulgatæ genuinum repræsentant contextum Græcum. Cujus assertionis
 evidentissimum argumentum consensus codicum MSS. Græcorum, qui ecclesiæ
 Occidentalis nunquam fuerunt, qualis est Alexandrinus, & antiquarum versionum
 Orientalium, cum versione Vulgata, adeo ut etsi nunc Codices plures Græci hanc
 illamve lectionem non tucantur, veterrima tamen sit & prorsus genuina.

C A P. III.

§. I. **Q**UÆSTIONEM, *Gothica sit an vero Theotisca Interpretatio* nos proxi-
 me tractaturos diximus, id vero, postquam *Georgio Hickeſto* & *Ma-
 turino Lacrozio* viris præstantissimis responderunt *Laurentius Arnell* nostras, &
David Wilkinsus, commodissime futurum credo si excepero pondera argumeto-
 rum *Arnæ Magnæi* in epistola ad *Adolphum Fridericum Bassewitzium*, regis Mag-
 næ Britannicæ, ut Electoris Hannoverani, ad augustum regem nostrum annis
 1719, 1720. & sequentibus Legati. Hoc faciam non voluptate contradicendi,
 nec studio exagitandi *Magnæum*, quem magni faciebam, sed amore veritatis. En
 epistolam, quam laudatus *Bassewitzius* mecum communicabat: — “Inter alias

“ collo-

P R Æ F A T I O.

“colloqui materias sese obtulit IV Evangelistarum codex, qui *Argentem* vulgo
 “appellatur, & in Upsalensi bibliotheca nunc asservatur, quem *Franciscus Ju-*
 “*nus*, vir cruditissimus, anno 1665, Dordrecht, sub nomine *Novi Testamenti*
 “*Gothici* edidit, & ab *Ulphila* Gothorum episcopo, versionem istam factam esse
 “credidit, quam illius, ut & *Jacobi Usserii*, maximi viri, opinionem plurimi ex-
 “inde, sine ulteriori disquisitione secuti sunt, crediturque vulgo Gothicam istam
 “translationem ex Græco fonte profluxisse. Ego dixi, me de hisce rebus non
 “parum dubitare, magisque in eam propendere sententiam: esse antiquissimam
 “hanc translationem, non *Gothicam* sed *Germanicam*, factamque ex Latino co-
 “dice, ac ita sine fundamento *Ulphilæ* adscribi. Protuli breviter argumenta,
 “quibus hanc meam sententiam stabilire volui, quæ hac scheda nunc repetere
 “libet. Cæterum ubi sæpe dictam versionem non videri esse *Gothicam*, nuper
 “dixi, id intelligi volo ex eorum hypothese, qui Gothos ex sola Scandinavia e-
 “rupisse, & linguam, qua veteres Sueciæ incolæ tum temporis loquebantur, se-
 “cum in peregrinas terras transtulisse statuunt, unde & Sueci hodierni suum idio-
 “ma pro *Gothico* habent, sed temporis longinquitate nonnihil mutato, & Islandi-
 “dicam dialectum *veterem Gothicam* vulgo nuncupant. Neque enim hic inqui-
 “rendi locus est, an parentes Gothorum illorum, qui peragratis Græcorum &
 “Romanorum terris tandem in Hispania confederant, Ostro-Gothiæ tantum &
 “Westro-Gothiæ, Suecici regni provinciis, ortum suum debuerint. Nec magis
 “ad hanc rem pertinet, an bene vel secus illi egerint, qui libros Islandicos, in
 “Islandia conscriptos, indeque in Sueciam transmissos, illic quasi vetustos Gothi-
 “cos edidere, & *lingua antiqua Gothica scriptos esse*, in fronte eorum annotarunt.
 “Verum hæc saltem in antecessum dicenda erant, ut pateret, quid per *Gothicam*
 “*linguam* heic intelligendum veniat: illud nimirum idioma, quo Scandinaviæ
 “priscos incolas usos esse, partim scimus, partim probabiliter concludimus. His
 “præmissis rem ipsam aggrediar. Et primo satis constat, unâ eademque lingua
 “loqui Superioris ac Inferioris Germaniæ populos, Confœderatarum Provincia-
 “rum incolas, Holfatos, Danos, Suecos, Norvegos, Færoenses ac Islandos. Om-
 “nes hi, inquam, eadem lingua utuntur, sed variis fluente dialectis. Qualiter
 “Germanorum loquelæ à se invicem ablutant, non est ut heic disquiramus, &
 “omnibus fere id notum est. Nec magis hîc demonstrare juvat, in quo consi-
 “stat differentia idiomatum, quæ Danis, Norvegis, Suecis, Islandis, nunc sunt
 “in usu. Hoc loco saltem consideranda venit universalis illa discrepantia, quæ
 “est inter idioma Germanorum conjunctim sumtorum, & loquelam omnium eo-
 “rum, qui propius septentrionem habitant, Danorum nempe, Suecorum, Nor-
 “vegorum, Islandorum. Ista diversitas, quantum ego observavi, in his sequen-
 “tibus præcipue consistit. 1. Germani demonstrativos (ut loquuntur gramma-
 “tici)

“tici) articulos vocibus præponunt; Dani vero, Sueci, Norvegi, Islandi, eodem vocibus suffigunt. ex. gr. quod Germanis est: **der koenig, das Reich, das Land, die Macht, das Recht, die Gnade**, Dani, Sueci, Norvegi dicunt: *Kongen, Riget, Landet, Magten, Retten, Naaden*.

“2. Germani nulla agnoscunt verba Passiva, sed à verbo Substantivo auxilium mutuo sumunt. ex. gr. quod Latinis est, *Amor, Ligor*: Dani, Sueci, Norvegi efferunt: *Jag elskes, jag bindes*; Germani vero **Ich werde geliebt, ich werde gebunden**.

“3. Germani in Supinis vel Participiis Præteritis verborum, augmenta adsciscunt. ex. gr. **Gegeben, Gethan, Geritten, Gegaugen** &c. quod à Septentrionalium populorum idiomate penitus abest.

“4. Germani variis vocibus, præcipue collectivis, syllabam **ge** præponunt. ex. gr. **das gebeine, das gesinde, das geschmeisse** &c. cui nihil simile in Septentrionalium idiomate occurrit.

“5. Germani multis præponunt verbis voculam **be**. ex. gr. **befragen, benemen, benennen** &c. id quod Septentrionalibus, præcipue veteribus, superfluum videretur, & in eorum idiomate non invenitur.

“Plura certe sunt, in quibus Germanorum & Septentrionalium magis populorum dialecti ab invicem discrepant, sed hæ, quas enumeravi varietates, mihi visæ sunt extantiores, & ad rem præsentem maxime facere. Nunc dicta applicabimus & 1. quantum ad Articuli demonstrativi situm attinet, ille semper in hoc codice nominibus Substantivis præponitur, non vero subnectitur. Videatur Lucæ 9, 37. *af thamma fairgunja, von dem berge*. Lucæ 20, 15. *us thamma weinagarda, aufs dem weingarten*. Marci 5, 8, *us thamma mann, aufs dem manne*. Matth. 8, 24. *thata skip, das schiff*. quæ Dani & Sueci dicerent: *af bierget, af wingaarden, af manden, skibet*. & longe plura istiusmodi adduci possent.

“Ad 2. videatur Matth. 8, 24. ubi *gabulith vairthan* extat, quod Græce est *καλύπτειται*. plura exempla huc adducere nunc non vacat.

“Ad 3. vocem *gabulith* repero, quæ nunc secundum analogiam esset **gehehlet**. & innumera sunt in hoc codice verba, quæ syllabam **Ga** (**Ge**) ab initio adsciscunt. *GaHaban*, tenere: *gaHailjan*, sanare: *gaHrainjan*, mundare: *gaLaußjan*, solvere: *gaLukan*, claudere: *gaSitan*, sedere: *gaStandan*, manere: *gaTamjan*, domare: (*a*)*gaTiuban*, nunciare, & sexcenta alia, quæ nemo Septentrionalium pro suo dialecto agnoscere potest.

(a) *GaTiuban*, Lege *gaTeiban*, id enim nuntiare, sed *gaTiuban*, ducere.

P R Æ F A T I O.

“Ad 4. refero vocem *Gaskob*, calceamenta, quæ extat *Lucæ 15, 22.* quasi ef-
 “set *Gescheue*: item (a) *Gabugd*, mens, animus, *Marci 12, 30.* cujus vocis ety-
 “mon, quantum nunc occurrit, Germanis periit; Islandis vero *Hug* adhuc A-
 “nimus est, Sueci *Hug* efferunt, Dani paullo corruptius *Hu*. Ceterum tam Da-
 “nis quam Suecis *at hugsa*, recordari dicitur. Augmentum vero illud initiale *ga*
 “nemo Septentrionalium habet.

“Ad 5. sylvæ vocabulorum ex hoc codice proferri possent, sed sufficient hoc lo-
 “co, ut puto, *Biniman*, *benemen*: *Bivindan*, *bevwindan*, involvere: *Birin-*
 “*nan*, *berennen*: *Bispeivan*, *aufpeyen*: *Bisauljan*, *besudlen*: *Bibundans*,
 “*gebunden*. quæ omnia à Septentrionalium loquela, præcipue veteri illa, val-
 “de abluunt.

“Properanter nimis, fateor, & absque sufficienti meditatione hæc à me prolata
 “sunt; verum nihilominus elucere hinc arbitror, idioma quo conscripta est hæc
 “Versio, longe propius ad Germanicam loquelam, quam ad Septentrionis diale-
 “ctum accedere, id quod adhuc magis illucesceret, si quis singulas hujus versionis
 “voces, flexiones earum, & varia huc pertinentia conferre vellet cum idiomate
 “illo, quod majoribus nostris ante DCCCC vel M annos in ore erat. His taliter
 “qualiter absolutis, dispiciendum erit, an indubia sit eorum assertio, qui sæpe di-
 “ctam versionem ex Græco codice factam esse volunt. Scrupulum, nisi fallor,
 “injiciunt hæc sequentia. *Thaiaufeilus*, Theophilus, *Lucæ 1, 3.* *Thaddaius*, Mar-
 “ci 3, 18. *Lazarus*, *Lucæ 16, 20.* *Zakkaius*, *Lucæ 19, 8.* *Xristus*, *Marci 15, 32.*
 “*Israelis* ibidem. *Peilatus* aliquoties. *Aggilus*, *Lucæ 1.* versibus 26, 28, 30, 35,
 “38. Has nominum terminationes ad Græcorum imitationem factas esse nemo
 “dicet. Et Latina manifeste sunt. *Aqvos*, flumina, *Matth. 7, 25, 27.* *Joh. 7, 38.*
 “*Aqvai*, flumine, *Marci 1, 5.* *Kubituns*, *Luc. 9, 14.* *Anakumbjan*, discumbere,
 “ibidem. *Militondans*, milites, *Lucæ 3, 14.* *Vidovo*, vidua, *Lucæ 7, 12.* & forte
 “plura, quæ admiscuisse interpretem verisimile non est, nisi Latinum codicem
 “ante oculos habuisset. Interea dissimulari non debet, esse in hac versione non-
 “nulla loca, quæ Græco quam Latino textui similia videntur.

“Hinc tandem concludo, esse hunc codicem, qui hæctenus Gothicus dictus
 “est, antiquissimam versionem Germanicam factam ab aliquo Romanæ linguæ
 “gnaro, qui Latinam versionem ut plurimum sit secutus, sed interea Græcum
 “quandoque consuluerit textum. Latina ista versio an *Hieronimi* fuerit, dubi-
 “to: antiquiorem quandam fuisse magis crederem, nec desunt penitus hujus rei
 “argumenta, modo tempus suppeteret singula satis rimari. Quidquid de hoc
 “statuatur, id demum certum erit, nullo satis solido fundamento versionem sæ-

---

(a) *Gabugd*, Lege *Gabugda*.

“pe dictam ad Ulphilam Gothorum episcopum, referri. Scribunt quidem au-
 “ctores fide digni dictum Ulphilam sacrum codicem in suam transtulisse lin-
 “guam; at hanc istam esse versionem nemo probabit. Et codex ipse Argenteus
 “tam remote à Gothorum sedibus in cœnobio Werthinensi olim asservatus, nul-
 “lum hujus rei præbet argumentum, immo longe aliud nobis persuadet. Vellem
 “equidem præstantissimum hocce antiquitatis monumentum, Gothicum esse, ut
 “majorum nostrorum idioma, quod cum Suecica gente idem fere semper fuit,
 “inde discere possemus; sed veritati ubique litandum esse censeo.”

§. 2. Hactenus cl. *Magnæus*, cui, quod ad Primum argumentorum, nimirum
Quod codex Argenteus & Teutones sive Germani articulos demonstrativos vocibus
præponant, Gothi vero Scandinaviani & reliqui Septentrionales subnectant (ex. gr.

	Cod. Arg.	Germani.	Sueci.
Nomin.	SA ƆINÐANŠ,	der kœnig,	<i>konungen.</i>
Genet.	ƆIS ƆINÐANIS,	des kœnigs,	<i>konungens.</i>
Dat. & Abl.	ƆAMMA ƆINÐANĀ,	dem kœnige,	<i>konungenom.</i>
Accus.	ƆANA ƆINÐAN,	den kœnig,	<i>konungen.)</i>

ideo Teutonicam esse versionem, non vero Gothicam, quo minus assentiar, fa-
 cit quod observasse mihi videar olim apud Gothos, majores nostros, nullum
 fuisse Articuli *demonstrativi*, vel si mavis appellare *definitivi* usum.

§. 3. Si superessent integræ Vigeri Spa i. e. Sapientis, Legiferi Uplandiæ, qui
 vixit seculo p. N. Chr. — (a) regnante Ingello, vel Lumberi, Legiferi West-Gothicæ
 etiam ante illata sacra Christiana, Collectiones Legum, quarum priori ortum
 debet Jus Uplandicum, alteri West-Gothicum, sed tunc usitatæ loquendi scriben-
 dique rationi accommodata, certiora daremus testimonia, nunc provocandum ad
 Inscriptiones Runicas. *Hillesøens* apud *Olavum Verelium* antiquarium peritissi-
 mum, Runographiæ Scandicæ cap. VIII.

-- IK ƆÆRIR ƆNĀƆ AT INKĀR ARƆI.
 IN MOTHIR KUAM AT SUNAR ARFI.

moderno idiomate, *Och modren kom at ærfva sonen.*

Salensis ibidem, p. 37.

NIHTI ƆƆ ARƆTAK NITN ARNĀ HTIK ƆƆTIR
 NIƆ ƆÆRIR IK.
 VISTI UK ALFTAN LITU AKVA STEN YFTIR
 ULM FATHUR SIN.

Hodie, *Visti och Alfdan låto hacka stenen efter
 Ulm fader sin.*

(a) Torf. serie p. 238. ad seculum VI. refert. *Wildæ* Præpart. Hodeget. p. 119.
 ad Sec. VII. Skani.

P R Æ F A T I O.

Skaniensis eodem capite, p. 38.

ИИПНІР АНП ІКПНІР АНП ІІРМВІАКПІ
 МТН РИИТІ РНІІР.
 SIGUITHR AUK INGUAR AUK JARLABANGI
 LITU RISTA RUNAR.

nunc *Sigvither och Inguar och Jarlabengi
 låto ristá Runarna.*

Vassundensis, p. 40.

ІКПІАИТР МТ РИИІА ИТІІК.
 INGIFASTR LIT RAISA STAIN.

hodierno usu *Ingifaster låt resa stenén.*

Plura sis vide eodem capite & sequentibus, item apud omnes qui passim Inscriptiones Runicas edidere (quæ, ut obiter dicam, ut junctim prodeant suadeo & peropto) puta *Buræum, Peringskioldium, Olavum Celsium* virum eruditissimum, passim in Actis Litterariis Sueciæ.

§. 4. Jam si vetustissimis temporibus eadem fuit Teutonum, quæ quæ patuere, & Septentrionalium lingua, quod nemo diffitebitur, nam nec hodieque nisi dialecti sunt, oportet etiam Teutonas Articulis hujuscemodi tum caruisse. Quia vero nunc habent pariterque Mœso-Gothi præfigunt, si quæras unde ergo mutuos sumserint? dicam sine ambitu à Græcis, cum expeditionum bellicarum armorumque societate conjuncti illos modo vincerent, modo ab illis vincerentur.

§. 5. Sed hæc mox copiosius, nunc ne paradoxis me delectari suspicaris, par est ostendam, Cod. Argent. alia præbere eaque evidentissima argumenta imitationis linguæ Græcæ. *Alphabetum Ulphilanum manifeste ex Græco formatum est, sicut optime monuit Godefr. Guil. Leibnitius* epistola ad Joh. Chamberlainium p. 27. *sed populos Teutonicos à Græcis remotiores litteris ex Romano Alphabeto corruptis usos constat.* Sonus geminati elementi Γ & Γ ante Κ ex. gr. in ΑΓΓΙΛΩΣ, "Αγγλος: ΓΑΓΓΑΝ, Gånga, ΓΑΓΓ, Gång, ΠΡΚΙΣ, Marci 10, 37. quid nisi Græcus? Ratio numerandi, Α, 1. Β, 2. Γ, 3. Δ, 4. Ε, 5. Ο, 6. Ζ, 7. Η, 8. Ψ, 9. Κ, 20. Λ, 30. Μ, 40. &c. &c. prorsus Græca. Numerus Dualis Nominum, Pronominum, Verborum, indubitatum indicium Græcisimi. Dixi ad imitationem linguæ Græcæ hoc factum esse, non enim hic dicendi locus est de convenientia & propinquitate utriusque linguæ Græcæ Gothicæque. Multo remotiori ætate hæc cœpit, & ad primas migrationes gentium referenda, adeo ut & Græca & Gothica Septentrionalesque omnes, item Teutonicæ, alterius veterrimæ, sive Scythicam sive alio nomine appellaveris, mihi perinde erit, filiæ sint, prorsus ut vere dixerit *Franciscus Junius* Græcam & Gothicam linguam non nisi dialectos esse, & hinc toties in Glossario Gothico, cum in etymis eruendis

occu-

occupatur, provocet ad linguam Græcam, præsertim qualis in ore erat Dorum atque Æolum.

§. 6. Concludo itaque, non sequi Germanicam esse versionem, quæ in codice Argenteo, quia Articuli demonstrativi nominibus præponuntur tam in idiomatico Mæso-Gothico quam Germanico hodierno, in Scandinaviano nunc subjiciuntur, sed sicuti apud hosce recens, si cum quatuordecim admodum seculis comparetur, illorum usus, sic & Mæso-Gothos & Teutonas à Græcis illos accepisse; addo, Italos, Gallos, Hispanos, à Gothis & qui illis misti, victoribus didicisse articulos nominibus præfigere, quæ observatio est eximii viri *Lamberti Kateni* in *Manuductione ad notitiam linguæ Belgicæ*, T. I. p. 355. *'T is opmerkeliik dat (niettegenstaende de Italianen, Spanjaerts en de Gallen, bevorens zii door de volkeren van Duitschen stamme verwonnen waren, van geene Articuli wisten, zo dat ze zulkz van hare verwinners, en dat genoegsaem op eene wiize, schiinen geleert te hebben) egter de oud-Duitsche schriften, als 't Mæso-Gottisch, Aengelsaxisch, en Frankduitsch, waer van de twee laestgenoemde nogtans eenige eeuwen jonger ziiin dan die overwinningen, van zulk gebruik geen teeken hebben.*

§. 7. Vim *Secundi* argumenti, quo utitur optimus Magnæus fateor me non capere. *Matthæi* 8, 24. ὡς τὸ πλοῖον καλύπτεται ὑπὸ τῶν κυμάτων vertitur **SYA SYE ΦΛΤΑ SKIP ΓΛΗΝΛΙΦ ΒΛΙΚΦΛΝ ΕΚΛΑΜ ΨΕΡΙΜ**. Germanice **Also, dasz auch das schifflein mit wellen bedeckt ward.** Quasi non etiam Sueci diceremus: *så at ock skepet wardt bðlt af vågarne.* Nihil unquam usitatus, licet pauci norint rationem differentix inter phrasas, *skepet bðlides & skepet wardt bðlt*, ut ut in loquendo illam observent. Immo, validam contra Teutonismum codicis Argentei argumentum, quod ille agnoscat simplicem vocis Passivæ formationem, sicut etiam nos Sueo-Gothi, Teutonibus autem necessaria circumlocutio Participii & vocis **Seyn** s. **Werden**.

§. 8. *Tertia* *Quartaque* ratio (junctim enim tractabimus) desumitur ex augmento *Ga* verbis nominibusque præmissis in Cod. Argenteo, pariterque lingua Germanica. Ex. gr. *Gabailjan*, Sanare: *Gabrainjan*, Mundare: *Gastandan*, Manere: *Gaskob*, Calceamenta: *Gabugda*, Animus; Germanice in Præterito Perf. **Er hat Geheilt: Er hat Gereinigt: Er ist Gestanden.** *Gaskob*, quasi **Geshue**. Sueo-Gothice, *at Hela: at Stå: at Rena: Skor: Hug &c.* Sed hanc objectionem excipere non difficile altius cogitanti, Sueo-Gothos etiam *Ga* sive *Ka*, eadem enim runa sive elemento alphabetico (**P**) exprimebatur Latinorum Græcorumque **G & K**, verbis nominibusque olim præfixisse, ejusque vestigia etiamnum superesse, adeo ut multa vocabula, quæ nunc pro monosyllabis habentur, composita sint ex *Ga* sive *Ka* & ipsa radice.

P R Æ F A T I O.

Verbi gratia. *KNUT* ex *Ka* & *Nut*; hanc enim fuisse vocem simplicem evidens ex *Not*, *Net*, *Rete*, itemque Latinorum *Nodus*. Scripsisse autem Septentrionales *Kanut* & contracte *Knut* ipsum nomen proprium *Kanuti* testatur.

GAS ex *Ga* & *Ans*, hæc enim altera pars compositi, constat ex Latino *Anser*.

KLINKA ex *Ka* & *Loka*, quod hodieque dialecti Dalicæ Wermlandicæ, Latinis *Pessulus*.

KRINGLA, Orbis, ex *Ka* & *Ring*, quod à rotunditate & ambitu hodieque quod Latinis *Annulus*. *Kring-lôpa* idem quod *Lôpa i ring*, circumcurritare, gyrate.

KRYPA ex *Ka* & *Refva*, unde *Hummelref*. Simplex in Latinorum *Repere*. unde Gallorum *grimper*.

GLUPSK, Vorax, ex *Ge* & *Ulf*, Lupus, qui etiam à voracitate & quia infestissimum animal domesticis, & ut ille ait *triste stabulis* appellationem sortitus, sicut etiam *Lupus marinus*, piscium sui generis rapacissimum.

Gnoka, Nog. *Gnoka gifting*, nunc *Nog gestning*. v. Cantil. Ragnari Lodbrok. Strophe III.

GUNST ex *Ge* & *Ynneft*, olim *Ansts*, Gratia. *Ulpbilas* Lucæ 2, 40. *Ansts Gutbs was ana imma*, Gratia Dei erat super eum.

GRANSKA ex *Ge* & *Ransaka*, accurate scrutari & in rem aliquam inquirere.

Hæc speciminis loco, & ne nimietate observationum Grammaticarum tædio-
sus sim, nihil addam, nec quod ad *Quintum* argumentum de particula *Bi* in cod.
Arg. verbis præposita, simul ac Germanis familiari, quæ ipsa nostratium *Wid*, si-
ve ut antiqui *Witber*; nam hæc notissima.

C A P. IV.

§. I. **G**OTHOS Scandinavia egressos esse, & qua ætate, loca item quæ peragrabant quoad cum Romanis bella gerere cœperunt, possem evincere, nullo adscito colore; sed ad aliud hæc reservans tempus, id mihi negotii nunc datum putabo ut ostendam qua ætate & modo Christianis sacris Gothi, quorum usibus translatio hæc sacrorum evangeliorum dicata fuit, sint initiati. Quia vero sine nexu historię civilis manca omnis historię ecclesiasticę tractatio, addam quæ de variis inter Romanos Gothosque præliis ac fœderibus usque ad occupatam ab Alarico Romam veterum testimoniis constant.

§. 2. Gothicum nomen in historicis, qui supersunt Latinis haud invenies memoratum ante ætatem Antonini Caracallæ, idque primum occasione diasyrctici dicti, quod cum Romanorum more, ex devictis gentibus non modo *Germanici*, sed & *Partbici*, *Arabici* ac *Alemannici* cognomina sibi adsciverat, in eum coniecit Helvius Pertinax: posse illum etiam *Geticum Maximum se appellare, quod*

Getam

Getam occiderit fratrem, & Gothi Getæ dicerentur, quos ille dum ad orientem transiit, tumultuariis præliis devicerat, Spartianus vita Caracallæ cap. 10. Erant itaque tunc Gothi in Dacia Trajani, nunc Transylvania, anno æræ Chr. 214. illic enim aliquantum morabatur Aufonia hæc bestia in itinere constitutus orientali, ceu idem Spartianus testis, cap. 5.

§. 3. Gothos hac ætate in Thracia etiam fuisse credendum *Symmacho* historico, cujus fragmentum nobis servavit *Jornandes* Geticis, cap. 15. Scribit enim Maximinum, qui Alexandro Severo ab exercitu, quæ erat illius imperii infelicitas & tot malorum origo, quin & præcipua interitus causa, factus Imperator, *ex infimis parentibus in Thracia natum esse, patre Gotbo nomine Micca (sic codd. meliores, quin & Jornandes de Regnorum Successi.) matre Alana, quæ Ababa (cod. opt. Vaticanus, olim Palatinus, Abara, quod probo, vetus enim & frequens Septentrionalibus nostris, Haber, Jornandes dicto loco Abaqua) dicebatur, unde quoque Septimio Severo per jocum Thraciscus audiebat. Herodianus lib. vi. cap. 8. ait eum fuisse τὸ μὲν γένος τῶν ἰνδοτύτων Θρακῶν καὶ μεσοβαρβάρων, ἀπὸ πρὸς ἡμῶν, è quodam Thraciæ, & quidem intimæ vico, semibarbarum. Quia vero sub hoc Severo meruit, & provecta demum ætate in imperatorium sublatus est fastigium, auno æræ Chr. 235. oportet seculo II vergente parentes ejus Thraciam inhabitasse.*

§. 4. Sub Gordiano III, qui ab anno 238 ad 244 imperavit, ductu, ceu probabile est, Misithei Gothos victos constat indicio tituli, quem ei mortuo statuerunt milites & *Capitolinus* in Gordianis cap. 34 ad posteritatem transmisit: DIVO GORDIANO VICTORI PERSARUM, VICTORI GOTHORUM, VICTORI SARMATARUM, & reliqua. Actus haud dubie de illis triumphus in ipsa expeditione Persica anno 242, in qua quidquid hostium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit atque submovit, ceu ait *Capitolinus* lib. dicto cap. 26.

§. 5. Romanis jam pridem foederatos & annua munera sibi stipulatos fuisse, cum aliunde notum, tum ex causa inimicitiarum cum Philippo imperatore. *Tunc enim Gothi distracta sibi stipendia sua ferentes ægre, de amicis facti sunt inimici. Nam quamvis remoti sub regibus viverent suis, reipublicæ tamen Romanæ federati erant, & annua munera percipiebant, ceu ait Jornandes* Geticis cap. 16, ubi etiam docet Ostro-Gotham, quintus is erat à Gapro (vel Gautho) tunc cum suis transiisse Danubium, Mœciam Thraciamque vastasse. Triste hoc profus fuit Romanis. etenim milites, quia transitum Gothorum prohibere nequiverant, exauctorabantur, *quod illi indignati, verba sunt Jornandis, ad Ostro-Gothæ auxilium confugerunt. Qui excipiens eos, eorumque verbis accensus, mox trecenta millia (sic optimi codd. Palatinus & Nazar. non triginta millia) virorum armata produxit ad prælium, adhibitis sibi Taisilis & Astringis & Carporum tria millia. --- His addens*

P R Æ F A T I O.

addens Gothos & Peucinos -- Argaitum & Gunthericum, nobilissimos suæ gentis, præfecit ductores. Qui mox Danubium vadati, & secundo Mœsiam populati, Marcianopolim ejusdem patriæ urbem famosam, metropolim aggrediuntur, diuque obsessam, accepta pecunia ab his qui inerant, reliquere. Argaitus hic, ipse est Capitolini in Gordianis cap. 31. *Arguntis Scytharum rex; excerptit enim hunc locum ex quodam historico Græco, Græcis vero hujus ætatis, eosque sæpe imitantibus Latinis solemne, Gothos Scytharum nomine appellare. Incidit hæc impressio Gothorum in ipsum millenarium Urbis Romæ, i. e. annum 248 æræ Christianæ.*

§. 6. *Bellicosus Gothorum animus non patiebatur eos diu quietos esse, itaque Mœsiam Thraciamque iterum ingressi, post ancipites conflictus Decius imperator anno 251 exeunte veniens Abrutum Mœsiæ civitatem (nescio quam. Cod. Otobon. non alioquin optimus Abruto, & sic codex Freherianus Jornandis de Succ. Imp. monente Scaligero animadversionibus ad Eusebii Chron. p. 236, Cassiodorus Chronico, Abricio Thraciæ) circumseptus à Gothis & ipse extinguitur, imperii finem vitæque terminum faciens.* Jornandes Geticis cap. 18.

§. 7. *Quod rebus suis convenientissimum putavit Gallus Imperator, mox fœdus cum gente Gothorum pepigit, Jornandes cap. 19. Quam diu duraverit non facile dictu, id certum, sub Gallieno homine, ait Trebellius cap. 5. luxuriosissimo, & si esset securus, ad omne dedecus paratissimo, vicinas Asiæ regiones eos vastasse. Hoc in omni lascivia resolutus, Respa & Veluco, Thuro (nomen hodieque nobis Sueo-Gothis usitatissimum) Varoque duces Gothorum, (auspiciis, ceu arbitror, Athalis, Ostro-Gothæ ex filio Hunil nepotis) sumtis navibus Asiam transiere, fretum Helleponticum transvecti, ubi multis ejus provinciæ civitatibus populatis, opinatissimum illud Ephesiæ Dianæ templum -- igne succendunt, partibus Bithyniæ delati Chalcedonem subvertère, Jornandes cap. 20. Curate Asiam appellat provinciam, videlicet proprie dictam Asiam. Non satis constat utrum simul in Cappadociam, hinc ad Pontum Euxinum navibus factis Heracleam Bithyniæ pervenerint, vide Trebellium in Gallienis cap. 11 & 12. qui si ordinem rerum gestarum observavit, referenda hæc expeditio ad annum Chr. N. 264, Galliceno & Saturnino COSS. vide ibidem cap. 10. tunc enim Odenatus bello Persico occupatus fuit, rursus ibidem cap. 12 fine. Post Asiæ tale excidium Thracia eorum experta est feritatem, nam ibi ad radices Hæmi montis mari vicinam Anchialos civitatem aggressi --- exinde ad proprias sedes regressi sunt, ceu ait Jornandes memorato loco, confer Trebellium cap. 13, nobis enim non licet esse longioribus.*

§. 8. *Felici sydere Romanorum Imperator factus est Flavius Claudius, ille enim bellum Gothicum brevi tempore implevit, dicente Trebellio ejus vita cap. 3. Claudius ipse epistola ad Junium Broccham, ibidem cap. 8. delevimus trecenta viginti millia Gothorum, nimirum prope Naïssum, celebrem Mœsiæ Superioris urbem,*

urbem, hodieque *Nissa* dictam. *Factus miles barbarus & colonus ex Gotho, nec ulla fuit regio, quæ Gothum servum triumphali quodam servitio non haberet, cap. 9. Et Eumenius Panegyrico cap. 2. Claudius immanes Gothorum copias Ponti faucibus & Istri ore proruptas, terra marique delevit.* Cladem hanc Gothorum merito retuleris ad annum 269 vergentem. Regnavit enim à nono kal. Aprilis anni 268, annum unum, menses novem, vel ut alii, decem, & finito bello Gothico *Claudius affectus morbo mortales reliquit,* docente sæpius laudato *Trebello Pollione cap. 12. cujus annotatio de iis, qui effugerant usui nobis erit infra: cum se in Hæmimontum ait cap. 11 multitudo Barbararum gentium, quæ superfucrat, contulisset, illic ita fame ac pestilentia laborarunt, ut jam Claudius dedignaretur & vincere.* Meruit ei hæc victoria cognomen *Gothici,* & pulcerrimus est apud *Tristanum T. III. p. 193 nummus memorix ejus dicatus: IMP. C. M. AVG. CLAUDIVS GOTHICVS.* Caput. *aversâ VICTORIA GOTHICA.*

§. 9. Immortali Dei beneficio factum est quod Gothi hisce expeditionibus Christianam religionem sint lucrati. Id nos docet *Sozomenus Lib. II. cap. 6.* Γόθοι, κὲ ὅσοι τέτοις ὄμοροι τὸ πρὶν ἴσαν ἀμφὶ τὰς ὕχθας Ἰστρῆ ποταμῶ, πάλαι μεταχρόνως τῆς εἰς Χερσὸν πίσειας, ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον κὲ λοχικῶς μεθημερώσαντο. πᾶσι ἢ βαρβάρους χερδὶ σφέφασις συνίθη πεισεύειν, τὸ δόγμα τῶ χερσιανῶν, οἱ γινόμενοι κατὰ καιρὸν πόλιμοι Ῥωμαίοις κὲ τοῖς ἀποφύλοις, ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἡγεμονίας, κὲ τῶ μετ' αὐτῶ βασιλείῳ. ἰπὲρ γὰρ τότε πλῆθος ἀφάτων μιγάδων ἰδιῶν ἐν τῆς Θερσῆς περιχωρῶν τῶν Ἀσίων κατέδραμοι, ἄλλοι τε ἀλλαχῆ βάρβαροι ταυτῶν εἰργάζοντο τὰς παρακειμένης Ῥωμαίας, πολλοὶ τῶν ἐγγείων τῶ Χερσῶ ἀιχμάλωτοι γινόμενοι, σὺν αὐτοῖς ἦσαν. οἱ δὲ τὰς αὐτῶν ἰσοσύνας ἴδοντο, καὶ τὰς δαιμονῶντας ἐκείνων Χερσὸν μῦστον ὀνομάζοντες, καὶ ὑὸν θιῶ ἐπιχαλῶμενοι, σφῶσεν ἢ κὲ πολιτικῶν ἀμεμπτοὶ ἐφιλοσόφην, κὲ τοῖς ἀρεταῖς τὸν μῶμον εἰκῶν, δαυμάσαντες οἱ βάρβαροι τὰς ἰδιῶν, τῶ βίῃ καὶ τῶν παραδόξων ἔργων, ἢ φροσῆν συνῆδοι, κὲ τὸν θιῶ ἴλεον ἔχον ἐι τοὺς ἀμείνους φαινέντας μιμήσαντο, κὲ ὁμοίως αὐτοῖς τὸ κρεῖττον θεοστυχίον. σφῶσῶμενοι οὖν αὐτοὺς τῶ πρακτέῃ καθηγητῆς, ἰδίδασκοντο, καὶ ἐσακτιζοντο, κὲ ἀεθλῶσας ἐκκλησίαζον.

Gothi, & gentes illis finitimæ, quæ antea ad ripas Istri habitaverunt, jampridem (confert tempora Constantiniana cum antiquioribus) fide in Christum concepta, se ad cultum civiliorem converterunt. Occasio autem Barbaris amplectendi dogmata Christiana, fuere bella cum Romanis sub Gallieno Imperatore & successoribus. Nam cum infinita ferme & promiscua multitudo gentium ex Thracia in Asiam irrupisset, & aliunde Barbari Romanos finitimos infestassent, multi sacerdotes Christiani pariter captivi abducebantur. Hi cum homines in illis locis morbo laborantes sanarent, & furiosos liberarent, solo nomine Christi, Filii Dei, invocato, adhæc vitam agerent inculpatam, & morum præstantiâ obtrectatorum ora obturarent, Barbari eos eorumque vitam & miraculorum dona admirati, recte se facere putabant, & Deum propitium habituros si adeo eximios viros imitentur & similiter Deum colant. Postulantes itaque doctores, insituebantur, baptizabantur, & ritus ecclesiasticos observabant.

bant. Huc etiam pertinet illud *Pauli Diaconi Hist. Miscella* lib. x. cap. 14 fine, *Tunc multæ gentes ad baptismum accesserunt miraculis actæ, quæ patrata sunt à captivis sacerdotibus, qui fuerant sub Gallieno captivati.*

C A P. V.

§. I. **C**LAUDIO fidelem operam in bello Gothico præstitit Aurelianus: *Gothi à Thraciis amovendi; eorum enim plerique Hæmimontum Europamque vexant, qui te pugnantem fugerunt,* Claudius ipse Epistola ad Aurelianus, apud *Vopiscum* cap. 17, & hæc est Gothorum in Thracias fuga post pugnam Naïsseam, quam memoravimus capite superiori §. 8. Cum biennio ferme imperaverat, i. e. anno 272, contra Zenobiam Palmyrenorum, exercitum ducens, *in Thraciis & in Illyrico occurrentes Barbaros vicit. Gothorum quinque ducem Cannabam sive Cannabaudem cum quinque millibus hominum trans Danubium interemit,* *Vopiscus* cap. 22. *Gothici* cognomen ei tributum idem scribit cap. 30, & cum confecto bello orientali triumphum Romæ ageret, *Capitolium invectus est curru quatuor cervis juncto, qui fuisse dicebatur regis Gothorum,* ibidem cap. 33.

§. 2. Diocletiano, Maximianis Herculio (a) & Armentario, partim opem tulere Gothi, ceu in expeditione Persica anno 297, adeo ut *Jornandes Geticis* cap. 21, non vereatur dicere, *Maximianum* (puta Armentarium, tunc non nisi Cæfarem) *pene cum eorum solatio* (i. e. milite mercenario) *fugasse Narsen regem Persarum, Saporis Magni nepotem:* partim Romanos ad annua tributa sibi pendenda compulerunt, dicente *Eusebio* vitâ Constantini lib. IV. cap. 5. Interdum quoque à Romanis victi, quorsum pertinent Acta s. *Demetrii Martyris*, quorum specimen dedit *Montfauconus* *Palæogr. Græca* lib. IV. cap. 9. *Μαξιμιανός ὁ ἐν Εὐρυλίῳ ὑποτίξας Γότθους καὶ Σαρμάτας τοῖς Ῥωμαίοις, Maximianus Herculius cum Gothos & Sarmatas in potestatem Romanorum redegerat.*

§. 3. Tandem assiduæ ducum Romanorum de summa imperii concertationes non potuere non etiam Gothos modo turbare, incertos quos præcipue sequerentur, modo irritare per se admodum cupidos pugnandi, & in vitio ponentes domi infegnes sedere. *Sic &*, ut rem in compendium mittamus, *sub Constantino rogati sunt, & contra cognatum ejus Licinium arma tulere, eumque devictum & in*

(a) Dans une inscription faite l'an 292 ou plustard, Hercule prend le titre de Gothique, & celui d' imperator pour la huitieme fois. *Onuph.* p. 260. Un Panegyriste marque aussi que les Gots s' estoient soumis à demander la paix. la victoire remportée sur eux grande ou petite, appartient apparemment à Diocetien. *Panegyrici Vet.* VIII. p. 107. *Tillem. Empereurs T.* IV. p. 9.

Theſſalonica clauſum, priuatum ab imperio (ſic conſtanter MSS.) *Conſtantini victoris gladio trucidarunt*, Jornandes Geticis cap. 21. Porro, eodem narrante, *Gothi, fœdere inito cum Imperatore, XL ſuorum millia in ſolatia contra gentes varias obtulere, quorum & numerus & militia uſque ad præſens in republica nominatur, id eſt Fœderati. Tunc etenim ſub Ariarici & Aorici regum ſuorum florebant imperio.* His Conſtantino fœderatis oriundi videntur illi, quibus præerant Sueridus & Colias, Gothorum optimates, quique Fritigerno ſe junxerunt anno 376, ceu fuſius narrat *Ammianus*, quem confer lib. xxx. cap. 6. Hoc ut credam faciunt verba ejus: *eum populis ſuis longe ante ſuſcepti.* Sed ut ad Jornandem reuertar, mirum eſt, eum non meminiffe victoriæ in eos Conſtantinianæ, quam non tacent veteres: Anonymus Excerptis ab *Henr. Valeſio* editis: *deinde* (condita Conſtantinopoli) *adverſum Gothos bellum ſuſcepit, & implorantibus Sarmatis auxilium tulit. Ita per Conſtantinum Cæſarem centum prope millia fame & frigore exſtineta ſunt. Tunc & obſides accepit, inter quos & Ariarici regis filium.* Paulo infra: *Gothorum fortiffimas & copioſiſſimas gentes in ipſo Barbarico ſolo, hæc eſt in Sarmatarum regione deleuit.* Dicant certiora alii, mihi veriſimile, voluiſſe Jornandem quantum unquam poſſet, victorias laudare gentis Gothicæ, nec libenter memorare clades. Sic nec verbo meminit victoriæ, quam ex illis retulit Claudius, de qua ſupra. Sed ſi vel maxime ſilerent hiſtorici veteres, ſuper eſt nummus indubiæ fidei apud *Cangium*, Familiis Byzant. Tab. III. & alius in *Andrææ Morelli* Specimine Tab. VII. IMP. CONSTANTINVS MAX. AVG. Caput laureatum. *aversâ* DEBELLATORI GENTIVM BARBARARVM. *infra* GOTHIA TR. (i. e. Treviri, puta, ſignatus) Miles Romanus captivum Conſtantino adducit, vel ſi mavis Ariaricus ipſe filium obſidem tradit. Sarmatis confines fuiſſe Gothos hæc bene obſervat *Anonymus*, itaque *Idatii* vulgo dicta Deſcriptio Conſulum: *His COSS. Pacatiano & Hilariano, victi Gothi ab exercitu Romano in terris Sarmatarum, die XII kal. Maii, nimirum æræ Hispanicæ cccc. xx, i. e. Chr. N. 332. (a)* Sic proinde modo fœderati, modo hoſtes Conſtantini, modo iterum amici, & quidem adeo grati, ut eos *aduſque faſces augetet & trabeas Conſulares*, quod in eo reprehendit Julianus Imperator apud *Ammianum Marcellinum* Lib. XXI. cap. 10.

§. 4. Gothorum, qui Chriſtianam religionem amplexi conſtantiam & orthodoxiam vel inde videris, quod eorum episcopus Theophilus (b) celebri Concilio Oecumenico Niceno intererat, teſte *Socrate* Lib. II. cap. 41. *πρώτη ἐν οὐλφίλας ὁ ἴ*

(a) Curatius explicandæ geminæ de Gothis victoriæ Conſtantini, tam anni 323, quam 332.

(b) Subſcriptiones in Tomis Conciliorum *Metropolitanum Gothicæ* appellant.

P R Æ F A T I O.

Γότθων ἐπίσκοπος, τότε πρῶτος συνίδιτο. τὸν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνοι, τὴν ἐν Νικαίᾳ πρῶτον ἠσπίζετε ἱπόμενος Θεοφίλῳ, ὃς τῷ Γότθων ἐπίσκοπος ἄν, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ παρὼν κατέγραψε. Huic (concilio Constantinopolitano III anno 360) *Ulphilas Gothorum episcopus tum primum assentiebatur, nam antea amplexus fuerat Nicenam fidem, sequutus vestigia Theophili Gothorum episcopi, qui in Niceno Concilio præsens, decretis ejus subscripserat.* Pro κατεύραψε, editio Roberti Stephani habet καὶ ἔχ' ὑπέγραψε, quæ lectio ut ita vitiosa, ut etiam sensu careat, & versione Cassiodori in Tripartita lib. v. cap. 38 refutetur, placet tamen *Christoph. Sando* Hist. Eccles. II. p. 168 dum anquirat consensum tam veterum quam recentiorum in dogmate Ariano. Sedem episcopalem Theophili non habeo dicere, & vagam fuisse puto, tam illius quam successorum longo post tempore, pro conditione ipsius Gentis. Id solum dicitur, *Gothorum in Dacia episcopum fuisse.*

C A P. VI.

§. 1. **S**UB filiis Constantini nullum adversus Romanos bellum gesserunt, reverentia nominis Constantiniani, nam illis quoque mortuis, cum *Procopio auxilia misissent civilia bella cæptanti*, ut ait *Ammianus* XXVII. cap. 4, *Victor magister equitum ad Gothos est missus, cogniturus aperte quam ob causam gens amica Romanis, fœderibusque ingenuæ pacis obstructa, armorum dederat adminicula bellum principibus legitimis inferenti. Qui ut factum firma defensione purgarent, litteras ejusdem obtulere Procopii, ut generis Constantiniani propinquo imperium sibi debitum sumpsisse commemorantis, veniaque dignum asserentes errorem*, ibid. cap. 5. Ad hæc latissime tum imperanti Hermanricho fatis negotii erat cum gentibus, quas vel hæreditario jure regebat, Ostro-Gothæ cujus meminimus cap. 4. §. 5. abnepos, vel perdomuerat, *suisque parere legibus fecerat*, vide *Jornandem* Geticis cap. 23. qui recensitis bellicosissimis iisdem gentibus arctoïis, addit: *Æstorum* (sic lege cum veterimis codd. non *Æstrorum*, Esthones hodieque dicuntur) *quoque similiter nationem, qui longissimam ripam oceani Germanici* (puta maris Balthici,) *insident, idem ipse prudentia ac virtute subegit, omnibusque Scythiæ & Germaniæ nationibus ac si propriis laribus imperavit.* Unde etiam recte *Ammianus* XXXI. cap. 3. *Ermenrichi late patentes & uberes pagos -- bellicosissimi regis, & per multa variaque fortiter facta vicinis nationibus formidati.*

§. 2. Qua fide fœdera tunc pacis Romanæ servaverint, vel inde colliges quod Constantius anno Chr. 360 adversus Persas *auxilia Scytharum* (sic Gothos heic loci appellat *Ammianus* XX. cap. 8.) *poscebat mercede vel gratia*, quam ipsius prudentiam vehementer laudat *Libanius* Panegyrico. Julianus Imperator Gothis quantum tribuerit idem *Ammianus* docet lib. XXIII. cap. 2. *cum legationes gentium plurimarum auxilia pollicentium liberaliter susceptæ remittebantur, speciosa fiducia*

ducia Principe respondente, nequaquam decere adventitiis adjumentis rem vindicari Romanam, cujus opibus foveri conveniret amicos & socios, si auxilium eos adegerit necessitas implorare -- attamen iterum contra Persas moturus anno 363, cum exercitu, & Scytharum auxiliis Euphratem transmisit. Nec dubium, Gothos intelligi. Zosimus III. p. 726, φεύγουσι ἐπικδομένους Γαυγίλοι π, καὶ σὺν ταῖσι οἱ Γότθοι, πολλοὺς μὲν ἀπέλασαν, χερσὶν δὲ πολλὰ καὶ ἀργύρα χερνίσσιν ἐγκραταῖς, fugientes (Persas) insequuti Romani, & cum eis Gothi, multos deleverunt, & auri argentique magna potiti sunt copia.

§. 3. Extincta familiâ Constantiniana varia cum Valentiniano ac Valente prœlia fuerunt. Leviora primum anno 364, quo *Thracias diripiebant prædatorii globi Gothorum* dicente *Ammiano* XXVI. cap. 4. Hinc anno 367, cum Valens, cui in divisione provinciarum imperii Thracia cesserat, *ut consulto placuerat fratri Valentiniano, cujus regebatur imperio, arma concussit in Gothos*, *Ammianus* XXVII. cap. 4. quòd auxilia, ceu prædiximus, miserant Procopio rebelli. Sed hæc etiam inimicitæ compositæ anno 370, fœdere inito cum Athanarico, partis Gothorum, qui Greuthungi dicebantur, iudice, sic enim se vocari maluit quam regem, *ὡς ἐκεῖνο μὲν σοφίας πρόσημος, τὸ δὲ δυνάμειος, illa sapientiæ, hæc vero potentiæ appellatio esset*, ut ait *Themistius* Oratione ad Valentem. Et hæc quidem in Gothos expeditiones promerere Valentiniano ac Valenti titulum GOTHICI MAXIMI.

§. 4. Tandem contentiones inter Ostro-Gothos & Vestro-Gothos ortæ, ac status laudati regis Hermanrichi, jam senis capularis (annum enim agebat centesimum decimum, quo etiam mortuus est, anno 375,) alliciebant regem Hunnorum Balamir, sive ut meliores codd. MSS. *Balamber, ut Alanis adjunctis, ejus quoque late patentes & uberes pagos repentino impetu perrumperent*, vide *Ammianum* XXXI. cap. 3. *Fornandem* cap. 24. *Zosimum* IV. p. 747. Sylb. Post *Hermanrichi* obitum rex *Vithimiris* creatus restitit aliquantisper *Alanis, Hunnis aliis fretus, quos mercede sociaverat partibus suis. Verum post multas quas pertulit clades, animam effudit in prælio, vi superatus armorum*, *Ammianus* iterum. *Alatheus & Saphrax, qui susceperant curam filioli Vithimiris, nomine Viderich, abjecerunt fiduciam repugnandi, cautius discedentes ad amnem Danastrum* (sic legendum non *Danastum*, hodieque enim *Dnister* dicitur.) *ibidem. Hoc autem transmissio appropinquarunt Danubii marginibus, & prope missis legatis obsecrabant Valentem vellet se quoque simili humanitate ac ceteros Gothos, de quibus mox dicemus, suscipere. id autem eis denegatum. Sic fugientibus Gothis Viderichi Athanaricus, cujus supra mentio facta, stare gradu fixo tentabat, surrecturus in vires, si ipse quoque lacefferetur, verba sunt Ammiani ibidem & cap. 4. Sed postquam Hunni Danastrum quoque trajecerant, eum stupentem ad impetum primum, amissis quibusdam suorum coegerunt ad effugia properare montium præruptorum. Qua rei novi-*

P R Æ F A T I O.

tate majoreque venturi pavore constrictus, à superciliis Gerasi (nunc Pruth) fluminis adusque Danubium, Taifalorum terras præstringens, muros altius erigebat. Hac lorica diligentia celeri consummata, in tuto locandam securitatem suam existimans & salutem. Athanaricum sic latebras quærentem deseruit pars magna populi Gothorum, qui ducibus Fritigerno & Alavivo ripas occupavere Danubii, missisque oratoribus ad Valentem, suscipi se humili prece poscebant, & quiete victuros se pollicentes, & daturos, si res flagitasset, auxilia, Ammianus cap. 4. & Zosimus. Jordanes cap. 25 addit, ut fides uberior illis haberetur, promississe, se, si doctores linguæ suæ donaverit, fieri Christianos. Merito à viris maturioris judicii dubitabatur utrum è publica re esset, tantam multitudinem gentis peregrinæ & bello inde à pueritia adueta excipi gremio imperii Romani, sed vicere adulatorem in majus fortunam principis extollentes, quod ex ultimis terris tot tirocinia trabens, ei nec opinanti offerret, ut collatis in unum suis & alienigenis viribus invictum haberet exercitum, & pro militari supplemento, quod provinciatis annuum pendebatur, thesauris accederet auri cumulus magnus. --- Proinde permissu Imperatoris transeundi Danubium copiam, colendique adepti Thraciæ partes, transfretabantur in dies & noctes, navibus ratibusque & cavatis arborum alveis agminatim impositi. Ammianus. Diximus modo excidisse Gothos Viderichi spe sua transmittendi Danubium, Athanaricus paria perterritus, & veterem cum Valente similitudinem veritus ut ad hoc duraturam, ad Caucalandensem locum, altitudine sylvarum inaccessum & montium, cum suis omnibus declinavit, Sarmatis inde extrusis, Ammianus libri sæpius citati, cap. 4. fine.

§. 5. Annus erat 376, (a) cum ita Vestro-Gothi Danubium transmeantes Daciam Ripensem, Mæsiam Thraciasque permissu Principis (Valentis) insedere, Jordanes cap. 25. quibus & alimenta pro tempore, & subigendos agros tribui statuerat Imperator, Ammianus; verum illos halcyonia sibi jam promittentes difficilis iterum tempestas turbavit culpa & avaritia ducum Romanorum. Eodem historico Romano fatente cum traducti Barbari victus inopia vexarentur, turpe commercium duces invississimi Lupicinus & Maximus, alter per Thracias comes, dux alter exitiosus cogitarunt, & quantos undique insatiabilis colligere potuit canes, pro singulis dederunt mancipiis, inter quæ & filii ducti sunt optimatum. Adde Jordanem cap. 26. Hæc calamitas adeo exasperabat animos recentium advenarum, ut ad trans-Danubiana fuissent regressi, nisi Lupicinus & Maximus, quos lucrosæ nundinationis fatietas non dum ceperat, etiam in interiora Thraciæ abegissent. Hoc intelligentes Alatheus & Saphrax, quibus antea, ceu diximus, venia trans-

---

(a) De anno, quo Gothi Danubium transierint vide *Noris Hist. Pelagianam* p. 8. sed ut mihi videtur confuse.

eundi negata, ipsi tibi eandem dabant. *Id, ait Ammianus lib. dicto cap. 5. tempus opportunum nacti Greuthungi (hi sunt Vestro-Gothi illi Viderici regis juvenis) cum alibi militibus occupatis, navigia ultro citroque discurrere solita transgressum eorum prohibentia quiescere prospexissent, ratibus transiere male contextis, castraque à Fritigerno locavere longissime. At ille genuina prævīdendi sollertia venturos muniens casus, ut & imperiis obediret, & regibus validis jungeretur, incedens segnius, Marcianopolim tarde pervenit itineribus lentis.* Heic nova iterum discordia inter Romanos Gothosque, ex eo quod Gothi vetarentur comparare necessaria victui. Ventum primo à verbis ad verbera, hinc ad justum proelium, ubi Lupicinus victus, qui Fritigerno & Alavivo ad convivium invitatis infidias struxerat. *Sic hostes armis induti Romanis, nullo vetante per varia grassabantur, quibus se paullo post junxere focii, longe antea suscepti, & circa Hadrianopolim locati, quin & dudum à mercatoribus venundati, vel casibus aliis per Thraciam Mæciamque sparsi.* In oriente erat Valens dum hæc agebantur, *ἑαυτοῦ πολέμιας ἐπὶ μεταχώσῃ τῆς ὑποδραχῆς* ceu ait *Eunapius Excerptis Legationum p. 21, quod optime vertit Cantoclarus: Gothos (Scythas vocat) susceperat & suscepisse pœnitebat.* Verum, ut modo dicebamus, ipsi Romanorum duces causa malorum erant, & si Imperator interrogasset cur rebellarent, potuissent idem respondere quod olim Bato, Dalmata, Tiberio: *vos ipsi in culpa estis, qui ad vestros greges custodiendos non canes pastoresve, sed lupos mittitis.* Dio Cassius lib. LV. fine.

§. 6. Antiochiâ itaque egressus Valens Constantinopolim venit Maio mense exeunte anni 378, ubi paucis diebus moratus interiora Thraciæ petiit, & post duos admodum menses prope Hadrianopolim *procaci quodam calore percussus* ut ait *Ammianus lib. cit. cap. 12, Gothis occurrere festinabat,* non expectato Gratiano imperii socio, qui id per litteras expetierat, & prudentiores ducum fuasferant. Nona erat dies mensis Augusti, quæ & exercitui Romano & Valenti fatalis, illa enim *inter gregarios Imperator, ut opinari dabatur (neque enim vidisse se quisquam vel præsto fuisse adseveravit) sagitta perniciose saucius ruit, spirituque mox consumto decessit, nec postea repertus est usquam,* Ammianus cap. 13. qui nec tacet aliorum relationem: Valentem in agresti casa igne consumtum esse, quod item *Chrysostronus* confirmat ad Viduam Juniorem, T. 1. p. 345. & *Jornandes* cap. 26. subjungens etiam: *hoc tempore Vestro-Gothi Thracias Daciamque Ripensem, post tanti gloriam tropæi, tanquam solo genitali potiti, cæperunt incolere, quibus prorsus consona iterum Chrysostronus Tractatu citato, p. 344. ὁ μὲν ποτὶ γίγνεσι σιτίῃ τῶν κτλ. Quod antea nunquam, nunc evenit, ut Barbari propriam relinquentes regionem, multa stadiorum millia regionis nostræ percurrerint, & agris incensis, captisque urbibus domum redeundi omnem cogitationem abjecerint. Ac perinde quasi choreas ducerent, non bellum gererent, ita nostros omnes irrident, & quendam ex illorum*

P R Æ F A T I O.

illorum regibus dixisse ferunt, mirari se impudentiam nostrorum militum, qui cum facilius quam oves soleant jugulari, adhuc victoriam sperent, neque ex sua regione velint excedere. Nam ipse quidem, dixit, sese illis cædendis satietate sæpe cap- tum esse.

§. 7. Indicavimus cap. iv. §. 9. primordia sacratissimæ religionis apud Gothos seculi III. medio. & cap. v. §. 4. valida sub Constantino Magno incrementa, adeo ut Niceno concilio subscripserit Theophilus episcopus. Hoc intervallo translatione sacri codicis in linguam Gothicam immortaliter de suis meruit Ulphilas noster. Episcopus fuit Gothorum in Mœsia: *Erant, scribit Jornandes cap. 51. & alii Gothi* (dixerat cap. superiori de Ostro-Gothis, qui excusso jugo Hunnico Pannoniam Inferiorem, i. e. Hungariæ partem, acceperere inhabitandam) *qui dicuntur Minores, populus immensus, cum suo Pontifice, ipsoque Primate Uulfila, qui eis dicitur & litteras instituisse, hodieque sunt in Mæsia, regionem incolentes Nicopolitanam, ad pedes Hæmi montis. Gens multa sed pauper & imbellis &c.* Sic enim legendum pridem conjeci, & suspiciones meas auctoritate codicum Palatini ac Ambrosiani confirmari lætor. Pessime editio Amstelod. cum Prolegomenis H. Grotii: *Qui eis dicitur & litteris instituisse, hodieque sunt in Mæsia regione incolentes Europolitanam. Ad pedes enim montis gens multa sedit pauper & imbellis.* De versione illa Gothica & characteribus Ulphilanis dicemus infra, nunc solum meminerimus illorum Socratis (vide supra cap. 5. §. 4.) initio orthodoxum fuisse, hinc epidemico malo Arianismi laborasse. *Sozomenus lib. vi. cap. 36.* refert, ab Eudoxio & Acacio circumventum cum nomine Gothorum apud Constantium Imperatorem Legati munere fungeretur pro impetranda amicitia & libero transitu in Thraciam, eamque obtinuisse mutua stipulatione de amplectendis dogmatibus quæ Constantio placebant Arianis, sed seriem annorum non exacte observat Sozomenus, ad postrema enim tempora Valentis hæc pertinent, majoremque heic fidem tribuo Ammiano, historico cœvo, dicenti lib. xxxi. cap. 12. *Dum necessaria parabantur (anno Chr. nati 378) ad discernendum, Christiani ritus presbyter, ut ipsi appellant, missus à Fritigerno legatus cum aliis humilibus venit ad principis castra, susceptusque leniter, ejusdemque ductoris obtulit scripta, petentis propalam ut sibi suisque, quos extorres patriis laribus rapidi ferarum gentium exegere discursus, habitanda Thracia sola cum pecore omni concederetur & frugibus: hoc impetrato, spondentis perpetuam pacem, vide cetera.* Nec te moveat, quod nulla heic mentio diversitatis sectarum, eas enim parum curavit scriptor ethnicus, nec utrum presbyter an episcopus fuerit legatus, sufficiebat ei sacerdotem fuisse. Interim credendum Socrati, Ulphilam aliquando Arianis favisse.

§. 8. Ejus etiam auctoritate multos civium permotos, Arianos fuisse non negaverim, catholicam tamen doctrinam alii constanter profitebantur, ceu vel inde

mani-

manifestum, quod pietatem eorum laudent patres ecclesiæ ἑρθοδοξότατοι. *Cyrillus Hierosolymitanus* Catechesi XI. sine, Πίστις καὶ Γότθοι, καὶ πέντες οἱ ἐξ ἐθνῶν μαρτυροῦσι, ὑπερβαπτισάνοις τῆτις, ὃν σαρκὸς ὀφθαλμοῖς οὐκ εἰδέοντο, *Persæ & Gothi, & omnes gentes testantur* (Jesum Christum esse Filium Dei) *morientes pro illo, quem corporeis oculis non viderunt.* scripsit *Cyrillus* Catecheses suas anno 352. Audæi à Constantio (a) ad Gothos relegati sollicitam de conversione eorum curam laudat *Epiphanius*, Hæresi LXX, testaturque, illum solitariam ac monasticam vitam eis commendasse, quin & post mortem Audæi, Uranium & Silvanum quosdam ex Gothia constituisse episcopos. Crimen hæreseos Audæo objectum, vereor ne ad eo grave fuerit, quin potius ab infestis fratribus impactum; erant enim in erroribus fidei sibi invicem objiciendis liberaliores. scripsit *Epiphanius* Panarium suum anno 374. Prædicat quoque constantiam eorum *Isidorus Hispalensis* Chronico Gothorum ad æram ccccxvi. i. e. annum Christi N. 377. *Invenerunt autem eo prælio Gothi confessores priores Gothos, quos dudum propter fidem à terra sua expulerant, & voluerunt eos sibi ad prædæ societatem conjungere. Qui cum non acquiescissent, aliquanti sunt interfecti, alii montuosa loca tenentes, & refugia sibi qualiacunque construentes, non solum perseveraverunt Christiani catholici, sed etiam in concordia Romanorum, à quibus dudum excepti fuerant, permanserunt. Quod scribit de dudum propter fidem expulsis* intelligendum de persecutione ab Athanarico nota anno 372, cujus sic paullo ante meminit: *Athanaricus persecutione crudelissima adversus fidem commota voluit se exercere contra Gothos, qui in gente sua Christiani habebantur. Ex quibus plurimos, quia idolis immolare non adqueverunt, martyres fecit, reliquos autem multis persecutionibus adflictos, dum præ multitudine horreret interficere, dedit licentiam, immo magis coëgit de regno suo exire, atque in Romanorum migrare provinciam.*

§. 9. Quod de successu religionis Christianæ apud Gothos diximus, præcipue ad eos pertinet, qui cis Danubium erant, respectu Constantinopoleos. Fuisse Westro-Gothorum qui trans flumen agebant, Athanarici imperio subjecti, multos etiam Christianos, exinde evidens quod eos persequebatur (b), Ostro-Gothi vero, sub jugo gementes Hunnorum, tenacius adhærebant idololatriæ, interim zelus ac amor in consanguineos non passus est quin Westro-Gothi eos quoque commoverent. *Jornandes* cap. 25. *De cætero tam Ostro-Gothis quam Gepidis paren-*

(a) Confer. Cateches. vi. p. 58. — *Rudb. Atl.* I, 195. *Torf.* p. 148. *Bzovius* Epit. Baronii, *Collberg* Monarchia Sueo-Goth. p. 60. *Floræi* Antiqq. Scanicæ p. 169.

(b) *Sti Sabæ* Gothi, anno 372 martyrio coronati, memoriam servant Martyrologia ad diem 12 Aprilis. — *M. S. Nicetas.*

P R Æ F A T I O.

tibus suis pro affectionis gratia (sic lege cum cod. Palat. sicque cap. 28. quem princeps affectionis gratia dignæ tradidit sepulturæ) evangelizantes, hujus perfidiæ (Arianæ) culturam edocentes, omnem ubique linguæ hujus nationem ad culturam hujus sectæ invitavere.

C A P. VII.

§. I. **V**ALENTE mortuo Gratianus amplitudinem terminorum imperii considerans & multitudinem hostium, anno proxime sequenti ineunte in societatem regnandi adscivit Theodosium, cum illustrem de Gothis victoriam reportaverat. Etenim Fritigernus successu armorum utendum ratus *ad Thessaliam prædandam, Epiros & Achaïam digressus est, Alatheus vero & Saphrax cum residuis copiis Pannoniam petierunt*, Jornandes cap. 27. Et hoc quidem tempore Athanaricus, sive quod ambierit amicitiam Romanorum, sive exoratus, opem illis tulit adversus Fritigernum, trajecitque Danubium anno 379, quo post insignem de suis quondam Gothis victoriam, cujus meminit *Idacius* ad consulatum Aufonii & Olybrii, Gratianus, Theodosio gravi morbo decumbente, *gratiâ eos muneribusque victurus, pacemque victualia illis concedens, cum illis inito fœdere, fecit.* verba sunt *Jornandis* loco citato, qui addit: *ubi vero post hæc Theodosius convalescit Imperator, reperitque Gratianum cum Gothis & Romanis pepegisse, quod ipse optaverat, admodum grato animo ferens, & ipse hac parte consensit.* (sic lego cum Palat. & Ambrosiano.) Merito ait Theodosium *consensisse*, ejus enim imperio regebatur oriens, Mœsia Thraciaque. Hunc etiam Athanaricus postmodum Constantinopolim sequutus est, ibique anno 381 mortuus. *Gothi autem, proprio rege defuncto, aspicientes benignitatem Theodosii Imperatoris, inito fœdere, Romano se imperio tradiderunt.* Isidorus æra ccccix. Et ex iis contra Eugenium, qui occiso Gratiano anno Chr. N. 383 Gallias occupaverat, *plusquam viginti millia armatorum secum duxisse Theodosium, victoriaque de prædicto tyranno potitum, ultionem exegisse* docet *Jornandes* cap. 28.

§. 2. Theodosio mortuo anno 395. *Gothi verentes ne longa pace eorum resolveretur fortitudo, ordinant super se regem Alaricum, cui erat post Amalos secunda nobilitas, Baltborum ex genere origo mirifica, qui dudum ob audaciam virtutis Baltba, i. e. audax, nomen inter suos acceperat. Mox ut ergo antefatus Alaricus creatus est rex, cum suis deliberans suavit eos suo labore quærere regna, quam alienis per otium subjacere: & sumto exercitu, per Pannonias, Stilicone & Aureliano COSS. & per Sirmium dextro latere quasi viris vacuum intravit Italiam.* Sic *Jornandes* cap. 29. Stilico autem & Aurelianus COSS. erant anno 400. Isidorus ad annum imperii Theodosiani quartum, i. e. Chr. N. 382, adeoque à morte Athanarici proximum, refert exordia regni Alarici, & hinc illa diversitas suppurationis

tationis annorum, quibus regnabat. Sed & *Zosimus* heic mire turbat tempora. Culpam expeditionis Italicæ in memoratum Stiliconem conjiciunt, focerum Honorii, qui animo videndi regiones Arcadii, per quas ducendus erat exercitus, vastatas, tandemque ipsos cum Alarico Gothos deletos, primum Ravennæ stipulabatur de tradendis pleno jure Galliis & Hispaniis, deinde discedentes aggrediebatur prope Pollentiam in Alpibus Cottiis.

§. 3. Meminit hujus victoriæ *Prudentius* II. contra *Symmachum* v. 695.

*Tentavit Geticus nuper delere tyrannus
 Italiam, patrio veniens juratus ab Histro,
 Has arces æquare solo, tecta aurea flammis
 Solvere, mastrucis proceres vestire togatos.
 Jamque ruens, Venetos turmis protriverat agros,
 Et Ligurum vastarat opes, & amœna profundi
 Rura Padi, Tuscumque solum victo amne premebat.*

Et mox :

*Dux agminis imperii que
 Christipotens nobis juvenis fuit, & comes ejus
 Atque parens Stilicho.
 Illic, terdenis gens exitiabilis annis
 Pannoniæ, pœnas tandem deleta pependit.
 Corpora famosis olim ditata rapinis
 In cumulos congesta jacent, mirabere seris,
 Posteritas, seclis inhumata cadavera late
 Quæ Pollentinos texerunt ossibus agros.*

Hinc,

Patieris, lector, te moneri, hinc constare tempus, quo libros hosce contra *Symmachum* scripsit princeps poëtarum Christianorum, nimirum post annum 402, verum ante 409, quo certe aliter canentem induxisset Romam, tunc ab Alarico occupatam, & nummis etiam imperium novi regis agnoscentem. VRBS ROMA, Caput galeatum: *aversâ* D. N. ALARICVS REX, in area. Immo, si exactius tempora supputemus, annus erit 405, quo item non solius libri *ἱστορίας*, sed omnium poëmatarum suorum Præfationem scripsit *Prudentius*, *Salia* & *Philippo COSS.* natus v. 24. i. e. anno 348, & quinquagesimum septimum tunc (405) annum agens v. 1. Et hæc optime conveniunt cum *terdenis annis*, quibus *gens Gothica* (sive, ut ait, *Getica*) *exitiabilis* fuerit *Pannoniæ*, i. e. ab anno 375, quo Gothi suis sedibus furore Hunnorum expulsi, partim in Pannoniam aufugerunt, novas sibi quærentes terras, sicut diximus cap. 6. §. 4. Atque, ut id adjiciam, eodem hoc anno, nimirum 405. de Bello Getico scripsit *Claudianus*.

P R Æ F A T I O.

v. 632.

*Domat aspera victos**Pauperies, unoque die Romana rependit**Quidquid ter denis acies amissimus annis.**O celebranda mihi cunctis Pollentia seclis!**O meritum nomen felicibus apta triumphis!**Virtutis fatale solum, memorabile bustum**Barbariæ.*

Sed hæc in transcurfu,

§. 4. De Athanarici in Christianos odio & persecutione diximus cap. 6. §. 8. sed conversum esse confirmat *Isidorus*: *Athanasius Fritigernum Valentis Imperatoris suffragio superans, hujus rei gratia legatos cum muneribus ad eundem Imperatorem mittit, & doctores propter suscipiendam Christianæ fidei regulam poscit.* Nec si in errore gentili mansisset, mortuum magnifico funere extulisset Theodosius Imperator religiosissimus, *ipse quoque in exsequiis feretro ejus præiens*, ut ait *Forndes* cap. 28. Arianos fuisse hosce doctores non inficiabimur, & Gothos eò seductos ut populi appellatio in professionis doctrinæ nomen transferit, *Gothicusque idem esset ac Arianus, quin & Constantinopoli suæ sectæ episcopum habuerint.* Non deerant tamen qui catholicam doctrinam profiterentur, ac mira Dei providentia factum est quod Johannes Chrysostomus anno 398 archiepiscopus Constantinopolitanus constitueretur. Repressit anno 400 pio ardens zelo Gainam Gothum, vehementer petentem, ut aliqua ecclesiarum intra moenia urbis regiæ, suæ sectæ concederetur, nec passus est Arcadium Imperatorem id indulgere, licet Gainas, jam Præfectus militiæ instanter postularet, & defectionem minaretur nisi obtineret, vide *Sozomenum* lib. VIII. cap. 4. *Theodoretum* lib. v. cap. 32. Neque hac una ratione orthodoxiæ prospexit, sed & cum aliquando in ecclesia S. Pauli convenissent Gothi, jussit, ex versione Gothica prælegi loca quædam S. Scripturæ, & postea Gothum presbyterum Gothice concionari. Hinc ipse facundissima homilia & gentiles & Judæos ad æmulationem gentis Barbaræ provocavit submonens, & Abrahamum Barbarum fuisse, in medio Barbarorum versantem, & Magos, qui ex oriente venerunt primi ortum Christi annuntiantes, Barbaros fuisse. *Μὴ τοίνυν αἰχμῶναι* ait Homiliâ Constantinopoli habita anno 399, quam primus edidit Tom. XII. p. 371. *Montfauconus* τῆς ἡγείῳ τῆς ἐκκλησίας, ὅτι βαρβάρου εἰς μέσον ἀναστῶναι καὶ εἰπεῖν παρεσκευάσμενοι τὸτο γὰρ τῆς ἐκκλησίας ἡσυχία, τὸτο καλλώπισμα, τὸτο τῆς ἐν τῇ πίστει δυνάμεως ἀπίδειξις, *ne ergo quis putet id pudori esse ecclesiæ, quod barbaros in medio surgere & loqui præceperimus.* Hoc enim ecclesiæ ornatus & decor, hæc demonstratio est virtutis quæ in fide sita est, vide cetera & *Theodoretum* scribentem V. cap. 30, quod singularem Constantinopoli assignaverit ecclesiam, Gothos ordinaverit presbyteros, diaconos & lectores, quin & sæ-

pius

pious eam visitando, illos in sana doctrina instruxerit, usus interprete utriusque linguæ, Græcæ ac Gothicæ perito. Gothos etiam monasticam vitam professos fovit, & epistolâ quæ CLXIII est *Savillii*, CCVII *Montfauconi*, tenerrimum in eos amorem testatur, à patientia, fortitudine, tolerantia, sincero & ardenti amore, animique firma & invicta constantia laudans. Inscripta est πῆς μονάζου Γότθοις πῆς ἐν πῆς Περωάτου. Fuerunt etenim etiam alibi, & dudum illis prævisse Audæum diximus cap. 6. §. 8 ex Epiphanio, nunc autem respondet πῆς ἐν πῆς (puta οἰκῆμασι vel simile) Περωάτου, illis qui in ædibus Promoti versabantur. Et quid obstat quin credamus, hunc esse Fl. Promotum, qui strenue sub Theodosio Magno militavit, non una vice Præfectus copiarum, Consul item Romanus anno 389 una cum Flavio Timasio, & forsitan idem, ad quem extat epistola Libanii, quæ DCC-LXXXVI, edit. *Wolfianæ*. Hujus enim in ædibus vel Constantinopoli, vel agro vicino, viris piis & seculo renuntiantibus asylum patuisse didici ex *Demonstratione Chronographica*, (a) quam Diatribæ Leonis Allatii de scriptis Simeonum adjecit Franciscus Combesius. Ait auctor *Demonstrationis* p. 34. Anastasia Juliani Imperatoris conjunx, quam eò quod Christiana esset, aulâ ejecit, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Περωάτου (lege Περωάτου) ἀπεκρίθητο in Promoti monasterio cæsariem posuit.

§. 5. Neque heic substitit pietas Chrysoctomi, sed etiam Gothorum in Thracia degentium egit curam, quæ episcopum decet. Thracia enim quia pars imperii orientalis, ad archiepiscopatum pertinebat Constantinopolitanum. Hunilam, episcopum Gothicæ constituit. Illo autem mortuo, quamvis exsul de alio mittendo sedulo cogitabat, quod item ab illo expetierat rex Gothorum, cujus nomen silet, sed non potest alius esse quam Alaricus; scripta enim est epistola ad Olympiadem cui hanc notitiam debemus Cucuso, anno 404, & extat T. VII. p. 96 *Savill.* T. III. p. 600 *Montf.* Εδῆλωσάν μοι οἱ μονάζοντες οἱ Μαρσεῖς, οἱ Γότθοι, ἔτι δα ἀεὶ ἐκρύπτετο Σαρραπίων ὁ ἐπίσκοπος, ὅτι Μωδαρέλος ἤλθεν ὁ διάκονος ἀπαγέλλων, ὅτι Οὐνείλας (sic lego, non Οὐνείλας, significat enim, ab Hunnis liberatus, & ἔτι dicebantur non ἔτινοι) ὁ ἐπίσκοπος ὁ θαυμασιος αἰεῖνος, ὃν παρὰ τὸν ἐκρηγνῆσεν καὶ ἐπέμψα εἰς Γοτθίαν, πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθώσας ἐκρηγνῆσεν καὶ ἤλθε φέρων θαύματα τῶ ῥητῶς τῶ Γότθων ἀξιῶντι περιφθῶσαι αὐτοῖς ἐπίσκοποι. Narraverunt mihi Marfi ac Gotbi monachi, apud quos Sarapion episcopus perpetuo delitescerat, Moduarium diaconum venisse, illud referentem, admirandum illum episcopum Hunilam, quem non ita pridem ordinavi, atque in Gothiam misi, multis ac magnis rebus gestis, diem suum obiisse: ac regis Gothorum litteras attulit, quibus petit ut ad eos episcopus mittatur.

§. 6. Porro scripsit eodem anno Theodulo diacono (CCVI *Montfauc.* CXIII *Savill.*) quod etiam à monachis in ædibus Promoti expetierat, ut diligentissime

(a) Confer Cangium de Constantinopoli lib. 4. p. 86.

P R Æ F A T I O.

caveret, ne quæ in ecclesia Gothica turbæ ac tumultus excitarentur, quos omnifidu fovebant Ariani, οἱ βεβλήμενοι λυμψίνεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς εἰς Γοθίαν, πολλὴν ποιῶνται σπιδίω, πανταχῶς ἀειτρίχοντες, ἀλλ' ὑμεῖς μὴ διαλίπητε τὸ παρ' ἑαυτῶν εἰσφέρειντες, *nullum cessant movere lapidem, qui ecclesias Gothiæ labefactare conantur, dum undique discurrunt: vos tamen quæ vestrarum sunt partium præstare ne desinatis.* Laudat quoque Chrysofomi de Gothis ad Danubium commorantibus sollicitudinem Theodoretus V. cap. 31, memorans se legisse ejus ad Leontium Ancyranum epistolam, sed illa non tulit ætatem. Et hæc quidem facies ecclesiæ Gothicæ usque ad tempora occupatæ ab Alarico Magno Romæ anno 409. (a) Necessarium vero putavimus hunc discursum, quò constaret non precariam esse assertionem Gothos in Thracia Mœsiaque habuisse S. Scripturam Gothice versam, & iis præfuisse episcopos suæ gentis, & in his Ulphilam, cujus vitam ac labores nunc breviter trademus.

C A P. VIII.

§. I. **P**RIMUM inquirendum venit, qua gente fuerit oriundus. Philostorgius hist. Eccl. Lib. II. cap. 5. Cappadocem facit; sed eum, utpote ἀπίστον ψευδὲς λόγον τι καὶ οὐδὲ μυθολογίας ἀπιχόμενον, ut audit Photio, & censente Marefchallo Observat. de versione Gothica p. 387. *auctorem qualiscunque fidei & sublestæ fidei postulandum*, confutat nubes probatissimorum Auctorum, uno ore confitentium *Ulphilam* translationis hujus nominatissimum Auctorem, gente & sanguine fuisse Gothum. Auctores qui hoc contestati sunt, ut & argumenta quæ idem evincant, longum foret coacervare. In confesso est, fuisse Episcopum Gotborum, & quis vel suspicetur, Gothos, tot gentium victores, sibi præfecisse vel admisisse Sacrorum antistitem ortu, moribus & lingua à semetipsis discrepantem? Qui potuisset, nisi natalibus Gothus, divinas Scripturas convertisse εἰς τὴν οἰκίαν φωνὴν, ut Sozomen. hist. Eccl. l. vi. c. 36. in idioma *domesticum*, Gothis familiare, immo *suum*, uti scribit Gotefrid. Viterb. in Pantheo p. 397? Quin & nomen *Ulphila* Gothicam ei adserit vindicatque originem; nam utut ab historicis diversimode scribatur, (utpote *Gudilla* vel *Gudila* plerumque Hispanis, *Galsila*, *Gulfila*, *Vulfila* &c. aliis, quam diversitatem à translatoribus ipsa Biblica nomina inveniuntur passa;) tamen genuinum ejus nomen fuisse *Ulphilas* vel *Ulfilas* ὀμολογημένως testantur scriptores Græci, Socrates, Theodoritus, Nicephorus Callistus, Sozomenus aliique plures. His & succenturiatur R. Abraham Ariæ Mutinensis in הגבורים שלטי אולפילאם expressè nominans eum. Hoc autem nominis non

(a) Falsa itaque epigraphe statuae Alarici, ut putatur, apud Peringsk. ad Cochlearum p. 262. quæ annum 412 venditat.

alia, quam Gothicæ linguæ incunabula admittere, extra dubium ponunt non modo nomina propria, hodieque apud nos frequentata *Ulf*, *Olav*; sed & *Olfr*, quod profus idem nomen est, in Runico remotissimæ antiquitatis saxo ad Valentunam Uplandæ nostræ obvium atque incorruptum.

§. 2. Tempus, quo Ulphilas floruerit & apud Gothos, Moesiam vicinosque tractus non sine bellorum motibus incolentes, episcopali infula inclaruerit, in superioribus indigitavimus: scilicet post seculum quartum medium eoque ad finem vergente. Philostorgius hist. Eccl. Lib. II. c. 5. Constantino Magno σύγκροτον statuit, ubi de illo Imperatore sustinuit referre: οὐρφίλαν (sic nuncupabat) διὰ τῶν αἰετῶν ἔχει μῦθε, ὡς καὶ ποικίλεις ὁ ἡμῶν Μωσῆς λίθειν πᾶσι αὐτῶ. *Urbhilam magno honore affectit, ut sæpe ab eo noster Moses vocaretur.* Verum manifestum est iterum periclitari veritatem Philostorgii. nam, si sub Constantino M. Episcopus Gothorum fuit Ulphilas, necesse est, eum fuisse centenarium aut illo majorem, si sub Decio & post eum vixerit, quod adeo certum, ut certissimum. Præterea extra controversiam est *Ulphilæ* antecessorem in episcopali apud Gothos dignitate, Theophilum Nicæno Concilio, cui Imperator Constantinus M. etiam aderat, interfuisse & subscripsisse; utique non tunc Ulphilas, qui Theophilo revera successit, atque quinto tricesimo post anno, nempe æræ Christianæ 360, alii Nicæno intererat Concilio, scilicet Constantinopolitano tertio, Decretisque ejus subscribebat, cujus rei testem fidei probatæ supra c. v. §. 4. Socratem adduximus. Denique Ulphilam in munere constitutum episcopali, attigisse, si non superasse, ultima Decii tempora, vel inde meridiana luce clarius evadit, quod, referente Ammiano scriptore coævo, anno Christi 378. instar Legati à Gothis suis in castra Decii missus fuerit sedem in Thracia eis impetratum, cujus Legationis in sequentibus meminerimus. Ex hisce omnibus recte perpensis conficitur, Episcopatum Ulphilæ inter annum seculi quarti sexagesimum & octogesimum incidisse. Illum autem has annorum periodos anticipasse aut excessisse, cui, tacentibus Historicis, pronum est dicere?

§. 3. *Virtutes Ulphilæ* auctores Græci pariter ac Latini multas enumerant & collaudant. In primis pertinacem ejus zelum non tantum in Christiana Gothorum Ecclesia, cujus Episcopum agebat, in fide atque orthodoxia gnaviter confirmanda; sed & in plurimis illis Gothis Christo lucrandis, qui Christianis mixti vel vicini spissis paganismi tenebris adhuc circumfundebantur. Cui studio indefessam impendit operam non sine successu, nec quoque sine periculo. De his enim Gothis Sozomenus hist. Eccl. Lib. VI. c. 16. ita scribit: ὑπὸ διδασκάλῳ αὐτῶν παιδευθέντες οἱ Γότθοι τὰ πρὸς εὐσέειαν, καὶ δι' αὐτῶν μεταχρόνως πολιτείας ἡμερωτέρας πάντα ἐαδίως αὐτῶν ἐπέειδοντο, πεισιμύνοι μὴδὲν εἶναι φωνῶν ἢ παρ' αὐτῶν λεγομένων ἢ παρατηρούμενων. ἀπειτι τὴ συντελεῖν εἰς χρησίμῳ τῶν ζηλωτῶν. ἔ μὲν ἀλλὰ καὶ πλεόντων δίδωκε πείραν τῶν αὐτῶ ἀρετῶν, μολίως μὲν ὑπομείνας κινδύνῳ; ὑπὲρ τῶ δόγματι, ἔπ' ἢ εἰρημίῳν βαρβαρίῳν ἑλλητικῶν θρησκουόντων.

Gothæ

P R Æ F A T I O.

Gothi ab eo Doctore (Ulphila) ad verum Dei cultum instituti, & per eum ad mansuetiores mores perducti, in omnibus ei facile obediebant, persuasi nihil ab eo turpe dici vel fieri; sed omnia dirigi ad utilitatem eorum, qui zelo pietatis fervebant. Quinetiam maximum virtutis suæ dedit specimen, innumera pro Christiana religione tunc subeundo pericula, cum adhuc barbari, quos diximus, Gothi profanam Græcorum more coluerunt religionem. En Episcopum pro Christianismo apud suos confirmando atque ad alios dilatando insignem zelotem!

§. 4. Eruditionem plane eximiam *Ulphilæ* prædicant Scriptores & res ipsa loquitur. Nam literis in pueritia probe fuisse institutum, linguam suæ gentis ita didicisse, ut defectus nævoique ejus deprehenderit & supplere atque emendare potuerit, Græcique idiomatis, præsertim quo novi Testamenti libri sunt scripti, fuisse gnarissimum, procurata ab eo Sacri Codicis in tunc familiarem genti suæ, hoc est, Gothicæ linguam translatio *ἀναπλήρωσις* evincit. Græcum enim textum transferenti ad manus fuisse ex Adnotationibus, quas huic editioni adpersimus, liquido constat, strictimque *ὡς ἐν συνόψει* ostendimus supra c.II. §.2. seqq. Quin & Latinam etiam calluisse linguam, sunt qui ex eadem versione probatum volunt. An didicerit inter transferendum Hebræa consulere oracula, non ausimus adferere, licet & sint, qui hanc illi tribuant prærogativam. Tamen ex dictis claret *Ulphilam πολύγλωστον* fuisse, indeque diffusæ eruditionis nomen laudemque sibi peperisse.

§. 5. MERITA in gentem ecclesiamque suam speciatim collata *Ulphilæ* plura fuere & singula exstantissima. Nam præterquam quod pio zelo, cujus modo meminimus, laboravit in vera doctrina apud suos stabilienda & ad alios nondum conversos propaganda, adeoque boni Episcopi sategerit officiis satisfacere, consonis Historicorum testimoniis perhibetur *proprias Gothicis dedisse literas, à se inventas*. At heic caute observandum, ne statuatur *Ulphilas* primus invenisse Runas, antiquissimos Gothorum characteres, queis è patria Scandinavia secum traductis, procul omni dubio hucusque inter se fuerant usi; sed *Ulphilas* moliens, in pernecessariam Ecclesiæ suæ institutionem, sacræ Scripturæ versionem, & deprehendens Runas gentis suæ non sufficere per paucitatem suam adornandæ translationi, novum perfectumque ex Runis atque tunc temporis in Græcia usitatis literarum characteribus excogitavit Alphabetum 25 literis constans. Has literas *Ulphilas* ipse invenit, Gothisque tradidit, docendo eos, vel saltem juventutem apud eos, illas legere, intelligere, scribere & usurpare, præcipue ad suam Sacrarum literarum versionem utiliter legendam atque intelligendam, immo & deinceps ad alios quoslibet usus. Quia hac ratione Gothicam gentem reddidit *litteratam*, utique tali literarum inventionem & traditionem, ceu luculentissimo beneficio, illam sibi effecit devinctissimam.

§. 6. At huic addidit aliud beneficium multo præstantius excellentiusque *Sacram Scripturam in linguam Gothorum convertendo*. Ut Gothi sui Christum ac mysteria salutis, quæ eousque per eloquium Episcopi sui auribus perceperant cordibusque impressa tenebant, propriis ipsimet oculis contuerentur, magnæ molis vastique laboris opus Ulphilas aggreditur, egregiis, ceu diximus, eruditionis & πολυγλωσσίας subsidiis munitus, scilicet universæ utriusque Testamenti Scripturæ Canonicæ in linguam tunc Gothis usitatam translationem. Quantumvis enim non nisi exigua versionis istius pars hodie supersit, eaque lacunis non unis laborans; integram tamen olim existisse ἀξιόπιστοι scriptores multo consensu affirmant. Socrates hist. Eccl. lib. IV. c. 33. ita καὶ τὴν γραφὰς εἰς τὴν Γότθων μεταβάλλον, τὰς βαρβάρους μαθάνειν τὰ θεῖα λόγῳ παρεσκευασί. Sozomenus hist. Eccl. lib. VI. c. 37. similiter: καὶ εἰς τὴν οἰκίαν φωνῶν μετέφρασε τὴν ἱερὰν βιβλίαν. Nicephorus hist. Eccl. lib. XI. c. 4. dicit: καὶ τὰς θείας γραφὰς μεταφράσας αὐτοῖς παραδίδωκεν, & Cassiodorus hist. Trip. lib. VIII. c. 13. & *scripturas divinas in eam (Gothicam) convertit linguam*. aliique longo ordine plurimi. Tot autem testibus in eadem re consentientibus quis fidem derogare sustinebit? Circa Ulphilanam hanc S. Codicis versionem multa apud auctores occurrunt vehementer disputata, quæ tamen vel facile conciliantur vel cito evanescent, si duo saltem certo statuantur. Prius, versionem factam fuisse non aliunde quam ex authentica Græca, Latino tamen interprete, qui ille cunque fuerit, non inconsulto. Vide supra c. II. §. 2. seqq. Posterius, versionem hanc factam non in aliam linguam, quam qua, *Ulphila* vivente atque eos docente, utebantur Gothi, quorum episcopus erat; nam præcipuus, si non unicus versionis hujus finis ac scopus erat, Ecclesiæ suæ plenior informatio & in doctrina salutis confirmatio, quem finem profecto non intendisset nec obtinisset, si Sacrum Codicem in aliam, quam quæ Ecclesiæ tum erat domestica & familiaris, vertendo transfudisset linguam. Hæc Gothorum istorum lingua, in quam dicimus Ulphilanam versionem fuisse factam, ab ejusdem temporis Theotisca, seu Germanicæ incolis tunc usitata, non nisi dialecto distabat; unde non mirum, in Ulphilana Germanismos esse frequentes. At inde velle concludere Ulphilanam non esse Gothicam, sed Theotiscam Interpretationem confutare, adnisi fuimus sup. c. III. §. 3. seqq. Denique addi mereatur, nesciri nunc, qualis fuisset seculo quarto & sub Ulphila, Gothorum extra patriam viventium lingua, nisi, quæ habemus, fragmenta Ulphilanæ versionis nos id docuissent; nam non indubia prorsus sunt quæ referuntur de reliquiis Gothorum, qui sub Tartarorum Precoptium jugo hodie gemunt, nimirum eis adeo familiarem esse præscam Gothorum, de quibus nunc agimus, linguam, ut Ulphilana versio ab eis legatur & intelligatur. Sed è diverticulo in viam & à versione ejusque lingua ad ipsum translatores *Ulphilam*, qui quo majus ecclesiæ Gothicæ emolumentum hac versione

attulerit, magisque salutem animarum credentium ea consuluerit, eo communiori universæ Ecclesiæ gaudio excepta fuit, auctorque ejus *Ulphilas* ob meritum in gentem & ecclesiam, quo majus dari nequivit, maximis ubique & undique elogiis cumulatus.

§. 7. Hinc quoque AUCTORITAS *Ulphilæ* tanta, quanta usquam Episcopi ullius. Quantæ apud suos auctoritatis fuerit, docuit nos *Sozomenus* cap. hujus §. 4. *πάντα ῥαδίως αὐτῷ ἐπίθοντο, πεισιμόνοι κτλ.* Suffragatur *Theodorus* hist. Eccl. lib. IV. c. 3. his verbis. *ὃ μάλιστ' ἐπίθοντο, καὶ τὸς ἐκείνους λόγους ἀκινήτως ὑπελάμβανον νόμους.* *Quem valde sequebantur, ejusque verba quasi leges immobiles æstimabant.* Idem de eo *Cassiodorus* hist. Trip. lib. VIII. c. 16. *Cujus magna erat apud eos auctoritas & irrefragabilis.* Quin, si *Philostorgio* credendum, id apud Gothos erat, quod *Moses* apud *Israelitas*. En! ut de summa *Ulphilæ* apud suos auctoritate testimonia adsunt; sed rerum momenta nec defunt. Nam duplici apud Imperatorem *Decium* functus traditur legatione. Priori, cum nomine Regis sui *Fritigerni* auxilia contra *Ostro-Gothos* petiit & obtinuit. Altera, cum nomine gentis suæ humili prece peteret (quam & impetrabat, sed imperio Romano exitialem) licentiam Gothis in *Thraciam* transfretandi *Danubium*. Si, quod credibile est, principem egit utriusque legationis *Ulphilas*, inde elucescit, quanti eloqui, quam probatæ prudentiæ quantæque auctoritatis non modo apud suos; sed & apud Imperatorem atque ejus duces purpuratosque fuerit.

§. 8. Verum, ut ex re optima sæpe citoque mali quid cuditur, ita auctoritas sua *Ulphila* ansam præbuit adfricandi nomini suo turpem maculam defectionis ab orthodoxia ad diram *Arianorum* impietatem. Sub priori enim legatione blanditiis *Eudoxii* Episcopi *Constantinopolitani*, pollicitationibus Ducum additisque minis eo fuit perductus, ut, quo expetitæ supplicatæ obtinerentur, suum suæque gentis transitum in *Arianismum* promitteret. Turpe dictu, Episcopum confensisse, Duces autem *Gothorum* de eodem sollicitatos, respondisse, teste *Theodoro* hist. Eccl. lib. IV. c. 37. *καὶ ἀνέξειθαι τῷ πατρὶῶν κατελείψων διδασκαλίῳ.* *se nullo modo velle avitam doctrinam deserere.* Dicit quidem de Gothis *Theodorus* eodem loco: *καὶ πάντες αὐτῷ πατρὶῶν διδασκαλίῳ κατέλιπον.* *ab avita doctrina non penitus destiterunt.* Verum aliter evenisse ex historia colligitur, nempe virus *Arianismi* semel instillatum Gothos ea pertinacia retinuisse, ut tandem post ducentos annos in *Synodo Toletana* tertio anno Christi 589. tunc *Hispaniarum Domini*, illud ejurarint.

§. 9. Quid post posteriorem legationem transitumque *Gothorum* trans *Danubium* in *Thraciam* *Mœsiamque* effecerit *Ulphilas*, tacent Historici; ideo tamen dubitet nemo, quin dum vita viresque suppeterent, partibus amplissimi sui muneris sedulo invigilaverit. Tandem, quia, ut *Poeta* canit, *omnibus, quicumque*
munere

munere terræ vescimur, unda mortis est enaviganda, vivere desit. Obiit autem meritis in gentem ecclesiamque suam insignis, continuis laboribus defessus, annorum plenus, & si labem imputatæ defectionis demseris vel texeris, in tantum laudandus, quantum eruditio, virtus & bene merendi studium debent & possunt laudari.

EDITORIS PRÆFATIO.

QUANQUAM contra eos, qui ab Ulphila hanc Interpretationem abjudicant, satis superque dictum sit, tamen à me impetrare non potui, quin ex Donii Inscriptionibus antiquis à cl. Antonio Francisco Gorio anno MDCCCXXXI Florentiæ editis locum quendam huc transferrem, qui apud me pondus habet, & nisi fallor, æquos Lectores haud obscure docebit, quis tandem revera fuerit quem quærimus, Interpres.

Locus est pagina 496 istius Operis, ubi habes Chirographi antiquissimi exemplar, sed, quod dolendum, valde mutili, in papyro seu cortice arboris exarati, quod prædictus Donius ex Chartophylacio ecclesiæ Arretinæ depromsit. Hoc, ut in ipsa Chartula dicitur, “continet venditionem quatuor unciarum fundi Ca-
 “ballariæ, cum portione ædificii, cujus fuit venditor, Gudilubus, emptor vero
 “Lamudd, viri venerabiles diaconi.” Ad calcem Instrumenti hæc legas sub-
 scripta Gothice Gothicisque literis, sed misere corruptis, **İK ΓΝΔΙΛΝΒ^S**
ΔΚΝ^S ΨΧ ΕΚΛΒΛΠΗΤΛ ΒΧΚ . . [lege ΒΧΚΛ vel ΒΧΚΧS]
ΕΚΛ . . . ΓΛΥΛΠΗΚΗΤΛ ΨΝΕ ΔΚΝ^S ΑΛΛΜΧΛΛ ΕΙΔΥΧΚ
ΠΝΚΘΛ Ν. ΗΠΓ . . . ΚΛΒΛΛΛΚΘΛ ΘΛΗ ΚΙΛΛΙ . . .
ΛΝΕ^S ΚΛΓ^S ΛΝΔΝΧΘΠ [nisi me fallit conjectura, legendum **ΛΝΔ-**
ΥΧΨΠ] ΘΛΗ ΝΕΜΕΛΙΔΛ. quæ sic verto, “Ego Gudilubus diaconus
 “hæc vendidi, libellum fecit Fra . . . . Thue diaconus . . . . . quatuor
 “uncias N. hug . . . . Caballaræ & Killi . . . . aneus . . . . renunciavit
 “& subscripsit.” Si quis autem hoc fragmentum cum sermone Ulphilano confer-
 re operæ pretium duxerit, necesse habebit confiteri id scriptum esse ipsissima lin-
 gua, qua usus est Episcopus ille celeberrimus. Et unde hæc, nisi à Gotho quo-
 dam in Italia degente?

EDITORIS

In argumentum etiam duci potest ipsum Ulphilæ nomen, quod est manifeste diminutivum à **ΥΝΛΕΣ**. Lupus; haud aliter ac **ΜΑΓΝΛΛ**. Puellus, est à **ΜΑΓΝΣ**. Puer, **ΜΑΥΙΑΛΞ**. Puella, à **ΜΑΥΙ**. & **ΒΛΚΝΙΑΞ**. Filiolus, à **ΒΛΚΝ**. Filius.

Linguam, qua conscripta sunt Evangelia, Theotiscam esse, non Gothicam arguitur, quod Theotismis sive Teutonismis abundat. Sed argumentum hoc vitioso nixum est tibicine. Nam si quid probat, nimium probat. Pari enim ratione evinci potest, eam neque Teutonicam, neque Gothicam, sed Græcam esse, à Græcismis, quibus multo magis abundat, quosque unaquæque pagina legenti suppeditabit. Hæc nihil prohibent quo minus credam hanc esse Gothorum linguam, nec aliter ut sentiam, faciunt voces illæ Græcæ & Latinæ, quas hic illic versionem admixtas reperies. Nam si consideremus quamdiu sub Romanis Imperatoribus Gothi meruerint, & quod per Græciam & Italiam indigenis permixti fuerint, minime mirum erit, si & ipsi plurimas voces Græcis & Romanis darent, ac vicissim ab eis acciperent.

Hanc versionem ex Græco fonte derivatam fuisse multis & validis rationibus superiori Præfatione adstruitur, quibus addi potest religiosa illa particulæ potentialis « translatio. Nam nusquam non redditur per particulas Gothicas **ΨΛΝ** aut **ΛΙΨΨΛΝ**. Quomodo autem hæc illi ubique responderent, nisi interpres Græcum codicem præ manibus perpetuo habuisset? Adhæc, numerandi ratio, ut supra observatum, est omnino Græca, & quod præcipue est notandum, figura, qua designatur numerus nonagesimus, est eadem atque eorum **κέντα**.

Pro hujus linguæ vetustate argumentum illud non est contemnendum, quod Katenus affert, hoc est, Gothos nullis uti verbis auxiliaribus, sed per terminations, Græcorum & Latinorum more, distinguere tempora, modos & personas. Verba clarissimi Viri hæc sunt. “De *verba zyn door de Terminatien onderscheyden in de modi, tempora en personæ zonder hulpwoorden — De Gotten ten tyde van Ulphilas het verbum **ΗΛΒΛΝ**. hebben, niet gelyk wy te hulpe namen om de *præterita* uyt te drukken. Hier uyt blykt de oudheyd van dit *Gothicum Evangelium*, dewyl de Gotten, toen ze mééster wierden van Italien en Spangien al moeten overgegaen geweest zyn tot het hulpwoord **ΗΛΒΛΝ** by het *Præteritum Perf. & Plusq. Perf.* vermits Italien en Spangien dat gebruyk van hen ontléént hebben, gelyk die van Gallien het van de Franken hebben geléért: zoo dat dit gebruyk, naer alle schyn, al méér dan 1200 jaeren oud is; en gevolgelyk het *Gothicum Evangelium* nog ouder (a)”.

---*

(a) Vide Gemeenschap tusschen de Gottische spraeke en de Nederduytsche p. 10.

Utrum è re sint, necne ea quæ Tibi proponuntur argumenta, penes Te, Lector benevole, sit iudicium. Hoc loco non debet præteriri quod ex opere Hieronymi Roman, cui titulus Medinæ, mihi suggestit amicissimus doctissimusque Andreas Norrelius Regiæ Bibliothecæ Upsalensis Præfectus. Is Auctor cap. III. ubi de republica Septentrionali agit, suum de Ulphila sermonem his verbis concludit, “vi yo' en la ciudad de Turin en las aldas de los Alpes une breviario deste mesmo Obispo con las mesmas leteras o caracteres de aquella gente, y aun otros libros particulares.” Utinam Bibliothecæ pulcherrimæ istius civitatis diligenter excuterentur horum librorum causa, quorum hic mentio fit. Nam hi inventi non minimum fortasse conducerent ad dirimendam eam, quæ de hac re inter doctos tamdiu exitit, controversiam.

Eximiam Viri incomparabilis præfationem mihi transmisit tanto Patre dignissimus Filius Carolus Jesperus Benzelius Regi Sueciæ à Sacris domesticis, cujus postremum caput in Autographo desideratum Amico illo eruditissimo acceptum referas. Sed de his hæcenus.

Reliquum est, ut quid in his Evangeliiis edendis à me præstitum fuerit, breviter exponam. Gothica fideliter expressi, quibus nunc primum adscribuntur Sectiones Canonibus, quos appellant Eusebianos, haud multum absimiles. Versionem in locis pauculis mutavi, non quod illa falsa fuit, sed quod mihi longius à textu recedere videbatur; notas unam vel alteram omisi, ut & addidi sex septem verba seu clausulas, quæ in exemplari transcribendo sine dubio prætermittabantur. Si à Benzelio in re aliqua dissentio, quod raro admodum accidit, rationes dissensionis in notis ad imum paginæ subjeci, quas ut à Benzelianis distinguerentur, uncis semper curavi includendas.

Fortasse dicet aliquis, idque jure optimo, quomodo ausim ego sciolus vel mutare, vel omittere, vel aliter interpretari quod Vir summus Ericus Benzelius elaboraverat. Absit, ut cum tanto Viro me comparem, Viro omni Literaturæ genere instructissimo, & cui in Republica literaria non immerito primæ concedi debent. Arrogantiæ igitur foret, latum quidem unguem ab exemplo discessisse, nisi liberam hanc mihi potestatem ipse detulisset, qui in literis ad me datis Stockholmiæ hæc scribit, “De beneficio, sic enim recte vocaverim, quod mihi præstiti in conferenda versione mea Latina cum contextu Græco, Tibi, vir eruditissime, valde obstrictus sum & obligatus. His animadversionibus & quibuscunque aliis à Tua manu, lubentissime acquiesco, & plenum jus in versionem & notata mea tribuo.” Hæc, inquam, scripsit Præful ὁ κενταεπίτης, quæ quidem ea de causa proferre est visum, ne arrogantæ notam sustinerem; quod crimen, Lector candide, à me quam longissime abesse volo.

P R Æ F A T I O.

In subsidium vocavi linguam Anglo-Saxonicam, cujus amico auxilio sæpenu-
mero vera vocum quarundam raro occurrentium significatio erui potest, quam in
ceteris linguis cognatis frustra quæsieris. Exempla plurima habes tam in nostris
his notis, quam in Glossario Gothico à Francisco Junio linguarum Septentriona-
lium instauratore principe & indefesso ἐργασίας edito.

Anglica, quæ cum Suecicis atque Gothicis conveniunt, apposui, ut tum no-
strates tum Sueci videant quam manifesta vestigia, imo vero quam magna pars,
majorum nostrorum linguæ ad hunc usque diem supersit. Si Suecica non adeo
recte interdum sint impressi, id mihi facile condonabitur, cum, propter defectum
literarum quarundam illi Genti pereruditæ peculiarium, fieri non potuit, ut ea ali-
ter exhiberem.

Dedi Grammaticam, quam confeci ad eundem plane modum cum illa Anglo-
Saxonica, quam Francisci Junii Etymologico Anglicano præmisi. Mihi quidem,
etiamsi Hickesii nostri observationibus adjuto, laboriosa hujus libelli confectio
fuit. Laborem certe nonnihil minuisse Lambertii Kateni Gemeenschap tuffen de
Gottische spracke en de Nederduytsche, si in tempore ad manus pervenisset.
Brevis est Grammatica, sed, uti spero, non obscura, nec inutilis, cujus ope Le-
ctori curioso linguæ Gothicæ penetralia facili negotio licebit aperire.

GRAMMATICA GOTHICA.

Literæ Gothorum sunt viginti quinque, quarum Figura & Potestas in alphabetis subjectis exprimuntur.

<p> Λ a α. Β b β. Γ g γ. Δ d δ. Ε e ε ζ. Ɔ f ρ θ φ. Ɔ j ý. h h. ī i i. ƕ k c x χ. Λ l λ. Ɔ m μ. Ɔ n ν. Ɔ o o ω. Π p π. ⊙ q cp hp. ƕ r ρ. Ɔ s σ ς. Ɔ t τ. ψ th θ ð þ. u u v. u cp qu x θ. Ɔ w u v ý. X ch χ. Z z ζ. </p>	<p> Γ effertur ut <i>Græcum</i> γ. & ΓΓ, ut γγ. ut ΓΛΓΓΛΝ, ζανζαν, <i>ire</i>. Γ locum tenet <i>Latini</i> c, ob affinitatem τῶν c & γ: ut, in <i>Caius, Gaius, ΚάϊϞ</i>. Ɔ sonat <i>Græcum</i>: ut, īSKΛƆƆXTES, Ἰσκαλαῳτῆς. h præmittitur vocalibus; & consonantibus Λ, N, ƕ. ut, hΛΛIBS, hΛΛIFS, panis, [Β & Ɔ invicem mutatis;] hNEIƆΛN, hniζan, <i>inclinare, νεῖαν</i>. hƕXT, τεζῆτον. ī initialis est vocis aut syllabæ: at ī adhæret præcedenti literæ. ī εῖζεται antiquo <i>Græcorum</i> more. vide <i>Junii</i> alphabetum <i>Gothicum</i>. sic in <i>Alexandrino</i> N. T. codice MS, memini olim me legisse, īΑΤΡΟΥ. īΟΥΔΑΑ. īΔΟΝΤΕΑ. ΕΞΙϞΤΑΝΤΟ. ΠΡΩī. cum multis aliis. quod & factitatum ferunt in exemplari N. T. eximio <i>Cantabrigiensi</i>, olim <i>Bezæ</i>; ut & in cod. <i>Colbertino</i> Evangeliorum, n. 5149. quem <i>Cyprium</i> vocavit <i>Millius</i>; nec non in <i>Laudino</i> cod. Act. Apost. literis uncialibus, <i>Gr. Lat.</i> exarato. ƕ vicissim denotans o & ω, omnino trahitur ab ω. Originem τῆς Ϟ quærenti mihi hæret aqua. valorem putatur habere <i>Scotici</i> quh. S in argenteo codice semel exaratur Z, <i>Job.</i> XI. II. ψ fit à τ & h complicatis ψψ. inde natæ faciliores figuræ Ϟ, ψ: non dubium tamen, quin ψ cudi possit à duobus ΔΔ ἀποῳοῳς, Ϟ. certe in flexione, ψ se solvit in Δ. ut, ƆITƕψ <i>Lex</i>, ƆITƕΔIS <i>Legis</i>. ΛIHΛψ <i>lux</i>, ΛIHΛΔIS <i>lucis</i>. n est elementum <i>Runicum</i> Π, ἀπαρῶν ἀκρως. u vim pene habens <i>Latini</i> q, <i>Gothis</i> vocatur <i>chon</i>. istius rei ignarum se profitente <i>Junio</i>. natum est à runa Ϟ ī Ϟ. vide alphabetum in libro <i>Rabani Mauri</i>, de <i>inventione scientiarum</i>, per <i>Goldastum</i> edito. <i>f. C. Scaliger</i>, de causis LL. I, 40. caudam ait τῆς Ϟ subditam, quod comes </p>
--	--

GRAMMATICA

comes ei semper deferendus esset qu. lepide, minus vere. Potestas τξ γ his exemplis indicatur: **ΥΕΙΝ**, *vinum*. **ΔΛΥΕΙΔ**, *David*. **ΣΠΥΡΕΙΔΛΗΣ**, *σπυρίδας*. figura accedit prope ad Saxonicum þ, propius ad Pythagoræ literam. **Χ** respondet Græco χ, & cum **Κ** miscetur: ut, **ΖΑΧΑΡΙÏΝΣ**, *Ζαχαε'ς*. **ΖΑΚΑΡΙΑΣ**, *Ζαχαε'ς*. Latinum X & Græcum ζ exprimuntur per **ΚΣ**, ut, **ΑΡΕΛΚΣΑΔ** *Αρφαζαδ*. Codex de literis & lingua Gothorum *αδίσποτ* huic alphabeto addidit η, hoc est *ηπε*. quod tamen in argenteo codice nusquam invenitur. **ΛΙ** diphthongus respondet Græcis & Latinis α, ε, η, ι, ε. **ΕΙ** valet ε, ι, i. **ΛΗ**, & Runicum **Λ**, ο μικρόν, aliàs **ΛΗ** reddit Græcum ε, quod & per **η** exprimitur. Passim in argenteo cod. **ΕΝ** pro **ΕΛΝ** *Dominus*. **ΓΦ** pro **ΓΡΨ** *Deus*. **ΙΣ** pro **ΙΛΙΣΝΣ** *Jesus*. **ΧΣ** pro **ΧΡΙΣΤΗΣ** *Christus*. more Græcorum. Hæc doctissimus Thwaitesius.

Semivocales nonnunquam absorbent vocalem præviam, utpote in se inclusam: ut, **ΛΙΒΚ**. *munus*. **ΤΑΓΛ**. *capillus*. **ΒΛΓΜΣ**. *arbor*.

Sensum imperfectum, denotant Gothi unico puncto: perfectum vero duplici.

Literæ invicem mutatæ.

Λ, Ι: ut **ΓΝΑΓΛ**, **ΓΝΑΓΙ**. *Sacerdos*. Luc. 1, 5. Mar. 14, 61. **ΕΛΝΙΝ** pro **ΕΛΝΛΝ**. Mar. 12, 37. Joh. 11, 2. **Λ, Ξ**: ut **ΜΕΝΛΨΣ**, **ΜΕΝΞΨΣ**. *Menses*. Luc. 1, 24, 56. Mat. 11, 9. **ΜΛΝΛΓΙΖΛ** positum videtur pro **ΜΛΝΛΓΙΖΞ**. vide Joh. 10, 10. **Λ, η**: ut, **ΗΛΝΔΛΝΣ**, **ΗΛΝΔΗΝΣ**. *Mannus*. Mar. 5, 23. 14, 46. **Β, F**: ut, **ΗΛΛΙΒΣ**, **ΗΛΛΙFΣ**, *Panis*. Luc. 4, 3. Joh. 6, 33. **Ε, Ι**: ut, **ΣΥΕΓΝΙΨΛ**, **ΣΥΙΓΝΙΨΛ**, *Gaudium, exultatio*. Luc. 1, 14, 44. **ΕΙ, Ι**: ut, **ΣΙ**, **ΣΕΙ** *Illa, quæ*. **Γ, Ι**: ut, **ΙΝΔΛΣ**, **ΓΝΔΛΣ**. Mar. 14, 43. Joh. 12, 4. **ι** rarissime in **η**: ut, **ΟΙΜΛΝΔΣ**, **ΟΗΜΛΝΔΣ**. *Veniens*. Mar. 8, 7. Mar. 9, 33. **Μ, Ν**; ut, **ΙΝ**, **ΙΜ**. *Eis*. Mar. 12, 28. **Ξ, η**: ut, **ΕΛΙΗΞ**, **ΕΛΙΗη**, *Pecunias*. Mar. 22, 23. **ΣΠΠΝΔΛ**, **ΓΛΣΠΠΞΔΛ**. *Conditur*. Mar. 9, 50. Luc. 14, 34. **Σ, Ζ**: ut, **ΨΙΣ**, **ΨΙΖ**. Mar. 4, 38. **Σ** finalis, syllaba producta, sæpius mutatur in **Ζ**: ut **ΘΛΖηη**, *Omnis*. **Ψ, Δ**: ut, **ΕΛΓΙΝΞΨ**, **ΕΛΓΙΝΞΔ**. *Gaudere*. Luc. 10, 20. **ΕΛΗΕΨΣ**, **ΕΛΗΕΔΣ**. *Gaudium*. Joh. 15, 11.

In motione Nominum & Verborum **Ι** facile transit in **Γ**; ac **Ξ** in **η**; ut, **ΜΛΥΙ**, *Puella*, **ΜΛΗΓΞΣ**, *puellæ*: & vice versa; ut, **ΤΛΗΓΛΝ**, *facere*, **ΤΛΥΙΔΛ**, *fecit*. **ΝΛΗΣ**, *mortuus*, **ΝΛΥΕΙΣ**, *mortui*.

η & **ηη** omnibus orationis partibus adjiciuntur, euphoniæ gratia. Quod si vocalem sequantur, nunc hæc, nunc illa vocalis exterminatur; ut, **ΣΗΜΛΙη**, Mar. 8, 28. pro **ΣΗΜΛΙηη**. **ΟΙΨηη**, *dico*, pro **ΟΙΨΛηη**. Mat. 6, 29. **ΨΛηηη** pro **ΨΛΛηηη**. **ΣΛη** pro **ΣΛηη**. Luc. 3, 16. **ΛηΨΑΡΛηηη**. Luc. 7, 19, 20.

Idem,

Idem, nisi me fallit conjectura, statuendum de Particulis **EI** & **I**; ut, **ΓΛ-ΔΚΛΑΝΣΓΑΖΛΙ**. *demitteris*. Luc. 10, 15. **ΥΚΛΚΓΛΙ**. *persecutio* Mar. 4, 17. & fortasse **ΣΛΙ** pro **ΣΛ**. Mar. 1, 12. **ΓΑΣΤΑΓΥΓΛΙΣΕΙ**. *offendas*. Luc. 4, 11. **ΣΕΙ** pro **ΣΧΕΙ**. Joh. 6, 22. Hinc Joh. 13, 29 legendum cenfeo **ΜΗΝΔΕ-ΔΗΝΕΙ**, *putarunt*.

Simplex **η** plerumque interrogat; ut **ΝΙΝ**, *nonne?* **ΥΙΛΕΙΖΗ**. *visne?* Interdum dubitationem innuere videtur; e. g. **ΛΕΤΕΙ**. **ΣΛΙΘΛΜ ΟΙΜΛΙΝ ΗΕΛΙΑ ΝΑΣΓΑΝ ΙΝΑ**. *sine, videamus an veniat Elias servaturus eum*. Mat. 27, 49. Si plura desideres, consulas Mar. 15, 36. 10, 2. Luc. 14, 28, 31. Joh. 7, 17.

Hæ particulæ nonnunquam in unum coalescere videntur; ut **ΘΛΜΜΕΗ**, *cuique*. Luc. 6, 30. **ΘΑΚΓΑΜΜΕΗ**. *unicuique*. 19, 26. **ΛΙΝΘΑΚΓΑΜ-ΜΕΗ**. 4, 40.

Articulus.

SING. N. **ΣΛ**, *ὁ*. **ΣΧ**, *ἰ*. **ΨΑΤΛ**, *τό*. G. **ΨΙΣ**. **ΨΙΖΞΣ**. **ΨΙΣ**. D. **ΨΛΜ-ΜΛ**. **ΨΙΖΛΙ**. **ΨΛΜΜΛ**. Ac. **ΨΛΝΛ**. **ΨΧ**. **ΨΑΤΛ**. Abl. **ΨΛΜΜΛ**. **ΨΙΖΛΙ**. **ΨΛΜΜΛ**. PLUR. N. **ΨΛΙ**, *οἱ*. **ΨΧΣ**, *αἱ*. **ΨΑΤΛ**. **ΨΧ**, *τά*. G. **ΨΙΖΕ**. **ΨΙΖΧ**. **ΨΙΖΕ**. D. **ΨΛΙΜ**. Ac. **ΨΛΝΣ**. **ΨΧΣ**. **ΨΑΤΛ**. **ΨΧ**. Abl. **ΨΛΙΜ**.

Pro **ΣΧ** legitur **ΣΙ** Mar. 6, 24. Luc. 7, 12, 44, 45. **ΨΙΖΕΙ** pro **ΨΙΖΕ** occurrit Mar. 14, 69, 70.

Nomina Substantiva.

SING. N. **ΣΛ ΗΙΜΙΝΣ**, *Cælum*. G. **ΗΙΜΙΝΙΣ**. D. **ΗΙΜΙΝΛ**. Ac. **ΗΙ-ΜΙΝ**. V. **ΗΙΜΙΝ**. Abl. **ΗΙΜΙΝΛ**. PLUR. N. **ΗΙΜΙΝΧΣ**. G. **ΗΙΜΙΝΕ**. D. **ΗΙΜΙΝΛΜ**. Ac. **ΗΙΜΙΝΛΝΣ**. V. **ΗΙΜΙΝΧΣ**. Abl. **ΗΙΜΙΝΛΜ**.

SING. N. **ΛΛΙΣΑΚΕΙΣ** . . . **ΙΣ**, *Magister*. G. **ΛΛΙΣΑΚΕΙΣ** . . . **ΙΣ**. D. **ΛΛΙΣΑΚΓΛ**. Ac. **ΛΛΙΣΑΚΙ**. V. **ΛΛΙΣΑΚΙ**. Abl. **ΛΛΙΣΑΚ-ΓΛ**. PLUR. N. **ΛΛΙΣΑΚΧΣ**. G. **ΛΛΙΣΑΚΧΕ**. D. **ΛΛΙΣΑΚ-ΓΑΜ**. Ac. **ΛΛΙΣΑΚΓΑΝΣ**. V. **ΛΛΙΣΑΚΧΣ**. Abl. **ΛΛΙΣΑΚ-ΓΑΜ**.

SING. N. **ΣΧ ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΣ**, *peccatum*. G. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΛΙΣ**. D. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΛΙ**. Ac. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤ**. Abl. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΛΙ**. PLUR. N. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΕΙΣ**. G. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΕ**. D. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΙΜ**. Ac. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΙΝΣ**. Abl. **ΕΚΛΥΛΑΝΚΗΤΙΜ**.

Hæc tria exempla pro una eademque declinatione sunt habenda, cujus genium, nomina, si recte conjicio, omnia sequuntur, præter **ΕΛΝ**, **ΗΛΙΜ**, **ΕΧΝ**, & ea, quæ in **ΝΣ**, vel vocalem desinunt, demptis **ΙΛΙΣΝΣ**, **ΝΛΝΣ**,

GRAMMATICA

ac paucis quibusdam in I & EI terminatis; ut, ΓΛΥΙ, *regio*, ΑΝΔΕΙ, *finis*, ΓΛΥΛΙΚΨΙ, *pax*, ΚΗΝΙ, *generatio*, ΚΗΝΩΙΣ. &c.

Nomina primæ formæ in S desinentia, masculina sunt omnia, si modo excludas ΚΛΗΣ, ΥΕΙΗΣ, ΛΗΣ, ΚΑΣ & ΓΚΑΣ, quæ cum cæteris omnibus præter ΓΩΨ, ΥΛΙΚ & İΛ, neutrius sunt generis --- secundæ masculino, & tertię fœminino, excepto ΟΝΓΓΑΛΛΗΨΣ, *adolescens*, vestiuntur genere.

Neutris Nominativus, Accusativus & Vocativus sunt similes; ac pluraliter eunt in Λ; ut, ΥΛΗΚΑΛ, *verba*. Tertię autem inflexionis in Ω finita variantur per ΩΝΑ: ut, ΗΛΙΚΤΩ. . . ΤΙΝΣ, *cor*, ΗΛΙΚΤΩΝΑ.

2. SING. N. ΣΑ ΣΗΝΗΣ, *filius*. G. ΣΗΝΗΣ. D. ΣΗΝΗ. Ac. ΣΗΝΗ. V. ΣΗΝΗ. ΣΗΝΗ. Abl. ΣΗΝΗ. PLUR. N. ΣΗΝΩΙΣ. G. ΣΗΝΩΙΣ. D. ΣΗΝΩΙ. Ac. ΣΗΝΩΙ. Abl. ΣΗΝΩΙ.

Terminationes ΗΣ & ΩΣ; ΑΗ & Η aliquando confunduntur; ut, ΔΙΛΒΗΛΗΣ. . . ΩΗΣ. Luc. 4, 3, 6. ΣΗΝΗ. ΣΗΝΗ. Luc. 18, 38, 39. ΗΛΗΝΑ. Mar. 7, 32. Luc. 5, 10.

ΗΛΗΝΑΣ, *manus*, & ΚΙΝΗΝΑΣ, *maxilla*, sunt fœminina. ΕΛΙΗΝΑΣ est Neutrum: nam Mar. 10, 22, legitur ΕΛΙΗΝ ΜΑΝΑΣ. Cætera masculina.

3. SING. N. ΣΑ ΑΗΜΑ, *spiritus*. G. ΑΗΜΙΝΣ. D. ΑΗΜΙΝ. Ac. ΑΗΜΑΝ. V. ΑΗΜΑ. Abl. ΑΗΜΙΝ. PLUR. N. ΑΗΜΩΙΣ. G. ΑΗΜΩΙΣ. D. ΑΗΜΩΙ. Ac. ΑΗΜΩΙ. Abl. ΑΗΜΩΙ.

Huc refer ΕΛΗΝ, *dominus*, & ΕΩΝ, ΕΩΝΙΝΣ, *ignis*; hoc neutrius, illud masculini generis. ΕΛΗΝ in accusativo facit ΕΛΗΝ Luc. 4, 8. & alibi; sed, nisi me fallunt omnia, vitiose ponitur pro ΕΛΗΝΑΝ.

ΥΛΤΗΝΑΜ per Epenthesein occurrit pro ΥΛΤΑΜ. Mat. 8, 32. & per Syncope ΝΑΜΝΑ, *nomina*, pro ΝΑΜΩΝΑ. Luc. 10, 20. Rarissime desinit in Ι: ut ΓΩΔΩΙ, *Sacerdos*. Luc. 1, 5. vide p. 40.

Quæ terminantur in Ω, neutra sunt, reliqua in eodem cum exemplo genere efferuntur.

4. SING. N. ΣΩ ΜΑΝΑΓΕΙ, *turba*. G. ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. D. Ac. Abl. ΜΑΝΑΓΕΙΝ. PLUR. N. ΜΑΝΑΓΕΙΩΙΣ. G. ΜΑΝΑΓΕΙΩΙΣ. D. ΜΑΝΑΓΕΙΩΙ. Ac. ΜΑΝΑΓΕΙΩΙΣ. Abl. ΜΑΝΑΓΕΙΩΙ.

SING. N. ΣΩ ΟΙΝΩ, *mulier*. G. ΟΙΝΩΙΣ. D. Ac. Abl. ΟΙΝΩΙΝ. PLUR. N. ΟΙΝΩΙΣ. G. ΟΙΝΩΙΩΙΣ. D. ΟΙΝΩΙΩΙ. Ac. ΟΙΝΩΙΩΙΣ. Abl. ΟΙΝΩΙΩΙ.

Nomina hujus inflexionis fœminina sunt omnia præter ΜΑΡΕΙ, *mare*. Luc. 8, 22. quod est masculini generis.

5. SING. N. **SX VASTGA**, *vestis*. G. **VASTGRS**. D. **VASTGAI**.
 Ac. **VASTGA**. Abl. **VASTGAI**. PLUR. N. **VASTGRS**. G. **VAST-**
GR. D. **VASTGRM**. Ac. **VASTGRS**. Abl. **VASTGRM**.

HAIM semper scribitur pro **HAIMA**, *ager, vicus*.

Quædam in I finita hujus sunt declinationis; ut, **ψινδ ανγκαρδι**, *reg-*
num, **ψιγι**, *ancilla*, **εκ λιστηβνι**, *tentatio*, &c.

Omnia in fœminino genere usurpantur.

Heteroclita.

SING. N. **MANNA**, *homo*. G. **MANS**. D. **MANN**. Mat. 7. 26.
MAN. 8, 4. Ac. **MANNAN**. V. **MANNA**. Abl. **MANN**. PLUR.
 N. **MANNANS**. **MANS**. Luc. 6, 31. G. **MANNE**. D. **MANNAM**.
 Ac. **MANS**. Abl. **MANNAM**.

SING. N. **SX BANRGS**, *civitas*. G. **BANRGS**. D. Ac. Abl. **BANRG**.
 PLUR. N. . . . . G. **BANRGE**. D. Abl. **BANRGM**. Ac. **BANRGS**.
 Sic declinari videtur **SX ALLHS**, *templum*. Ac. Pl. **BKNSTS**, *pectora*. Luc.
 18, 13. SING. Abl. **MENRψ**, *mensc*. Pl. D. Ac. **MENRψS**. **ΓRψ**, (*a*) *Deus*.
 Gen. **ΓRψS**, facit in plur. **ΓΝΔΛ**. Joh. 10, 34. **BRψAR**, *frater*, **SVI-**
STAR, *soror*, & **ΔΛNHTR**. **ΔΛNHTR**, *filia*, in singulari non moven-
 tur, nisi quod in Genitivo sumant sibi S; ut **BRψRS**. Mar. 6, 17, 18. In
 plurali se submitunt exemplari secundo. **BRψRLHANS**, *fratres*, semel re-
 peritur Mar. 12, 20. à **BRψRLHA** tertiæ flexionis. **FAÐKEIN**, *parens*,
 nomen est indeclinabile.

SING. N. G. **ixhANNES**. **ixhANNIS**. D. Ac. Abl. **ixhANNE**.
ixhANNEN. In Dativo legitur Luc. 9, 9. **ixhANNAN**. quod ad secun-
 dum exemplum referendum est. Notabis, quod Peregrinæ voces non raro enor-
 miter declinantur.

Nomina quædam dupliciter flexuntur; ut, **PKANFETNS** . . . **TANS**.
PKANFETES . . . **TIS**, *Propheta*. Mat. 10, 41. **ALISEINS**. **ALISEI-**
NR, *doctrina*. **ΔΛNR**. **ΔΛNR**, *ostium*. **MITADS**. **MITADGR**, *men-*

(a) Quoniam Dei nomen nunquam scribitur integre in Argenteo Codice, am-
 bigitur inter eruditos, utrum sit **ΓRψ** an **ΓNψ** scribendum. Si liceat calcu-
 lum adjicere, starem à posteriori lectione, utpote quæ ingenio linguæ optime
 convenit. Nam **ΓΝΔΛ** in plurali occurrit, ut & in composito **ΓΝΔΛ-**
εANRHTS. ac nusquam non legitur **ΓΝΔGA**. Hæc omnia à **ΓNψ** profi-
 ciscuntur, probantque meo iudicio illam esse veram & genuinam lectionem. Ut
 enim à **KAS KASGA**. à **VANKSTV VANKSTVGA**. &c. sic à **ΓNψ**
ΓΝΔGA. Islandi & Sueci habent *Gud*.

GRAMMATICA

sur. Luc. 6, 38. ΑΓΓΙΛΩΝΣ. Mar. 12, 25. ΑΓΓΙΛΕΙΣ. 1, 13. *Angeli.* prior est ab ΑΓΓΙΛΩΝΣ. posterior ab ΑΓΓΙΛΣ. — Pauca quædam in Genitivo singulari sincopen patiuntur: ut, ΝΛΗΤΣ, *notis*, pro ΝΛΗΤΙΣ. ΨΙΝΔΛΩΝΣ, *Regis*, pro ΨΙΝΔΛΩΝΙΣ. &c. — ΚΕΙΚΣ occurrit pro ΚΕΙΚΩΣ, *principes*, Joh. 7, 26.

Diminutiva exeunt in ΛΛ & ΛΩ: ut, ΜΑΓΝΛΛ, *puerulus*, ΜΑΥΙΛΩ, *puella*.

Sexus distinguitur, ut apud Græcos & Latinos; e. g. Luc. 15, 6. ΕΚΡΙΘΝΩΣ ΟΛΗ ΓΑΚΑΖΝΩΝΣ. τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας. *amicos & vicinos.* vers. 9. ΕΚΡΙΘΝΩΩΣ ΟΛΗ ΓΑΚΑΖΝΩΝΣ. τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας. *amicas & vicinas.* ΣΥΛΙΗΚΑ, *Socer.* Joh. 18, 13. ΣΥΛΙΗΚΩ, *Socrus.* Mar. 1, 30. Hæc distinctio non observata cl. Hickefio attulit causam confundendi ΓΑΚΑΖΝΩΝΣ & ΓΑΚΑΖΝΩΝΣ locis modo citatis.

Nomina Adjectiva.

SING. N. ΓΑΝΚΣ, *tristis.* ΓΑΝΚΑ. ΓΑΝΚ. ΓΑΝΚΑΤΑ. G. ΓΑΝΚΙΣ. ΓΑΝΚΑΙΩΣ. ΓΑΝΚΙΣ. D. ΓΑΝΚΑΜΜΑ. ΓΑΝΚΑΙ. ΓΑΝΚΑΜΜΑ. Ac. ΓΑΝΚΑΝΑ. ΓΑΝΚΑ. ΓΑΝΚ. ΓΑΝΚΑΤΑ. V. ΓΑΝΚΣ. ΓΑΝΚΑ. ΓΑΝΚ. Abl. ΓΑΝΚΑΜΜΑ. ΓΑΝΚΑΙ. ΓΑΝΚΑΜΜΑ. PLUR. N. ΓΑΝΚΑΙ. ΓΑΝΚΩΣ. ΓΑΝΚΑ. G. ΓΑΝΚΑΙΖΕ. ΓΑΝΚΑΙΩ. ΓΑΝΚΑΙΖΕ. D. ΓΑΝΚΑΙΜ. Ac. ΓΑΝΚΑΝΣ. ΓΑΝΚΩΣ. ΓΑΝΚΑ. V. ΓΑΝΚΑΙ. ΓΑΝΚΩΣ. ΓΑΝΚΑ. Abl. ΓΑΝΚΑΙΜ.

ΗΚΛΩΝΣ, *mundus.* ΗΚΛΩΓΑ. ΗΚΛΩΝ. G. ΗΚΛΩΓΙΣ. ΗΚΛΩΝΓΑΙΩΣ. ΗΚΛΩΓΙΣ. ΝΙΥΙ, *novus*, ΝΙΩΓΑ. ΝΙΥΙ. G. ΝΙΩΓΙΣ. ΝΙΩΓΑΙΩΣ. ΝΙΩΓΙΣ.

Adjectiva, Participia, & Pronomina, ni fallor, omnia ad hunc modum inflectuntur.

Quando emphatice & demonstrative ponuntur, Α vel Ω prostheticum sibi adsciscunt; hoc foeminino vel neutri generi, illud masculino inservit: ut, ΨΙΝΨΙΔΑ. ΨΙΝΨΙΔΑ, *benedictus*, ΨΙΝΨΙΔΩ, *benedicta*, *benedictum*. Luc. 1. 42. 19, 38. Tum vero Masculina & neutra tertium exemplum sequuntur, Foemina quartum.

Per neutra in ΑΤΑ producta redduntur sæpe Græca Pluralia: ut, ΨΑΤΑ ΑΛΛΑΤΑ ΓΑΡΑΣΤΑΙΔΑ. ταῦτα πάντα ἐφολαξέμεθα.

Comparativa terminantur, Masculina in ΙΖΑ; Foeminina in ΙΖΕΙ; & Neutra in ΙΖΩ; & Superlativa in ΙΣΤΣ; ut, ΜΑΝΑΓΣ, *multus*, ΜΑΝΑΓΙΖΑ. ΜΑΝΑΓΙΖΕΙ. ΜΑΝΑΓΙΩ. ΜΑΝΑΓΙΣΤΣ. Pauca desinunt in ΩΖΑ; ut, ΣΥΝΨΣ, *potens*, ΣΥΝΨΩΖΑ. &c.

Α fina-

Λ finale non tantum ab Accusativis Adjectivorum, sed etiam à Substantivis & Articulis aufertur : ut, **ΨΑΝ** pro **ΨΑΝΑ** Marc. 15, 44. **ΨΑΤ** **ĪST.** 7, 2. **ΚΑΚ.** Joh. 10, 13. **ΜΑΝΑΓ.** 6, 20. **ΣΥΛΛΕΙΚ.** Luc. 9, 9. **ΣΕΙΝΑΝ.** Matth. 6, 27. Eandem apocopen patitur Dativus vel Ablativus quorundum nominum : ut, **ĪΛΙSN.** Luc. 3, 21. **ƒΚΑΙΥ.** 1, 55. **ΜΙΤΑΨ.** **ΝΑΗΤ.** **ΗΛΝΒΙΨ.** Marc. 4, 24, 27. 12, 4.

Pronomina.

SING. Nom. **ĪK.** ego. Gen. **ΜΕΙΝΑ.** Dat. **ΜΙS.** Acc. **ΜΙΚ.** Abl. **ΜΙS.** **DUAL.** Nom. **ΥΙΤ.** nos duo, *vāi, vō.* G. D. Abl. **ΝΓΚΙS.** **ΝΓΓΚΙS.** Acc. **ΥΙΤ.** **PLUR.** Nom. **ΥΕΙS.** nos. Gen. **ΝΝSΑΚΑ.** Dat. **ΝΝSΙS.** Acc. **ΝΝS.** Abl. **ΝΝSΙS.**

ΜΕΙΝS. meus. **ΝΝSΑΚ.** noster, nostrum. **ΝΝSΑΚΑ.** nostra.

SING. Nom. **Ψη.** tu. Gen. **ΨΕΙΝΑ.** Dat. **ΨηS.** Acc. **ΨηΚ.** Voc. **Ψη.** Abl. **ΨηS.** **DUAL.** Nom. Voc. **ΓΙΤ.** vos duo, *σφῶι, σφῶ.* G. D. Abl. **ĪΓΥΙS.** **ĪΓΓΥΙS.** Acc. **ΓΙΤ.** **PLUR.** Nom. **ΓηS.** Gen. **ĪΖΥΑΚΑ.** D. Acc. Voc. Abl. **ĪΖΥΙS.**

ΓηS, præcedente **ĪΖΥΙS,** vel sequente **ΕΙ,** vertitur per vos, qui; ut, **ĪΖΥΙS ΓηS.** Luc. 6, 25. **ΓηΖΕΙ.** 16, 5. Eadem particula postposita **ΨηS** significat etiam qui: ut, **ΨηΖΕΙ.** Marc. 1, 11. Luc. 3, 22.

ΨΕΙΝS. tuus. **ĪΖΥΑΚ.** vester. **ĪΓΓΥΑΚ.** *σφῶιτε.*

SING. Nom. **ĪS.** is, ille. **SĪ.** ea. **ĪΤΑ.** id. Gen. **ĪS.** **ĪΖΞS.** **ĪS.** Dat. **ĪΜΜΑ.** **ĪΖΑΙ.** **ĪΜΜΑ.** Acc. **ĪΝΑ.** **ĪΓΑ.** Luc. 4, 39. **ĪΤΑ.** Abl. **ĪΜΜΑ.** **ĪΖΑΙ.** **ĪΜΜΑ.** **PLUR.** Nom. **ΕΙS.** **ĪΓΞS.** **ĪΓΑ.** Luc. 2, 50. Gen. **ĪΖΕ.** **ĪΖΞ.** **ĪΖΕ.** Dat. **ĪΜ,** **ΗΙΜ.** Joh. 10, 32. Acc. **ĪΝS.** **ĪΓΞS.** **ĪΓΑ.** Abl. **ĪΜ.**

Pro Dativo **ĪΖΑΙ** occurrit **ĪΖΑΙΖΕ.** Luc. 1, 35. & pro Acc. plur. **ĪΓΞS** **ĪΓΞS.** Marc. 16, 8. vide pag. 40.

ΓΑΙΝS. ille. **ΗΙΝS.** (a) hic, iste, in usu fuisse docent casus obliqui **ΗΙΜΜΑ.** **ΗΙΝΑ.** **ĪΤΑ.**

SĪS. sui, Nominativo caret, Dat. Abl. **SĪS.** Acc. **SĪK.**

Articulus vice Relativi fungitur, præsertim syllabica particula **ΕΙ** productus : e. g. **SΑΕΙ.** qui, **SΞΕΙ.** quæ, **ΨΑΤΕΙ.** quod; & sic per cæteros casus. Pro **ΨΞΕΙ** occurrit **ΨΞΕΕΙ** Luc. 2, 20, & pro eodem iterum & sæpius **ΨΑΤΕΙ.**

ĪΖΕ & **ĪΖΕΙ** qui significant tam in singulari quam in plurali numero, & articulo sæpe postponuntur : ut, **SΑ ĪΖΕ.** Matth. 5, 32. **SΑ ĪΖΕΙ.** Joh. 15, 22. Vide quoque Luc. 8, 13, 15. &c.

(a) Run. **ÆIK.** Isl. **hinn,** *iste.* **hin,** *ista.* **hit,** *istud.*

ΣΙΛΒΑ & ΣΙΛΒΩ. *ipse, ipsa, ipsum, cum aliis Pronominibus componuntur: SI ΣΙΛΒΩ.* *ipsamet,* Luc. 7, 12. **ΨΗΚΣΙΛΒΑΝ.** *teipsum.* Joh. 7, 4. **ΜΙΣΣΩ** idem valet, ac pronominiibus semper postponitur: ut, **ΜΙΨ ΪΖΥΙΣ ΜΙΣΣΩ.** *vobiscum invicem.* Marc. 9, 33. **ΣΕΙΝΑΜΙΣΣΩ.** *ἀλλήλοις,* Luc. 7, 32. **ΨΑΤΑ ΣΑΜΩ.** *idem, τὸ αὐτὸ.* **ΣΥΛΛΕΙΚΣ.** *talis.* **ΘΕΛΕΙΚΣ.** *qualis.* **ΣΗΜΣ.** *quidam, unus.* **ΛΙΝΣ.** *unus, solus.* **ΛΙΝΛΗΛ.** *unicus.* **ΛΙΝΣΗΝΝ.** *ullus.* **ΛΙΝΩΗΝΝ.** *ullum.* **ΛΙΝΝΗΜΕΗΝΝ.** *ulli,* Joh. 18, 9. **ΝΙΛΙΝΣΗΝΝ.** **ΝΙΜΛΑΝΝΛΗΝΝ.** *nemo.* **ΜΛΗΗΝΝ.** **ΜΛΑΝΝΗΝΝ.** *quisquam, ullus.* **ΛΛΑΣ.** *omnis, totus.* **ΛΝΨΑΚ.** *alius, secundus.* **ΥΛΙΗΤ.** *res quævis, aliquid, & ΝΙΥΛΙΗΤ.* *nihil,* declinantur, ut exemplum primum.

SING. Nom. ΘΑΣ. *quis, aliquis,* **ΘΩ.** **ΘΑ.** **Gen. ΘΙΣ.** . . **Dat. ΘΑΜΜΑ.** . . . **Acc. ΘΑΝΑ.** **ΘΩ.** **ΘΑ.** **Abl. ΘΑΜΜΑ.** . . . **Nom. Pl. . . . Gen. ΘΩΝΩ.** *Quære tamen. Acc. ΘΑΝΣ.* . . .

ΘΕ. *quid, omnibus casibus videtur infervire.* **ΘΕ ΝΗ ΓΛΛΕΙΚΩ ΨΑΝΣ ΜΑΝΣ ΨΙΣ ΚΗΝΩΙΣ.** *cui ergo assimilabo homines hujus generationis.* Luc. 7, 31. **ΘΕ ΓΑΣΗΠΩΔΑ.** *quo condietur?* 14, 34. **ΘΕ ΜΑΝΑΓΙΖΩ ΤΑΝΓΙΨ.** *quid majus facitis?* Matth. 5, 47. **ΘΑΚΩΙΣ.** *quis, unusquisque.* **ΘΑΣΗΗΝΝ.** *quisquam.* **ΝΙΘΑΣΗΗΝΝ.** *nemo, nullus.* **ΘΑΖΗΗ.** *omnis.* **ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ.** **ΣΑ ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ.** **ΨΙΣΘΑΖΗΗ ΨΕΙ.** **ΨΙΣΘΑΖΗΗ ΕΙ.** *quisquis, quicunque.* **ΨΙΣΘΑΗ ΨΕΙ.** *quidquid.* **ΨΙΣΘΑΜΜΕΗ ΣΛΕΙ.** *quicunque.* **ΘΑΨΑΚ.** *uter?* interrogative de duobus. Composita variantur ut simplicia.

Numeri Cardinales.

ΛΙΝΣ. 1. **ΤΥΛΙ.** 2. **Gen. ΨΚΙΩΕ.** Luc. 3, 23. **Acc. ΨΚΙΝΣ.** **Nom. ΨΚΙΩΑ.** Marc. 14, 5. **Dat. Abl. ΨΚΙΜ.** 3. **ΕΙΔΥΩΚ.** 4. in compositione **ΕΙΔΑΚ.** Joh. 11, 39. **Abl. emphatice ΕΙΔΥΩΚΙΝ.** Marc. 2, 3. **ΕΙΜΕ.** 5. **ΣΛΙΗΣ.** 6. **ΣΙΒΗΝΝ.** 7. **ΛΗΤΑΝ.** 8. **ΝΙΗΝΝ.** 9. **Gen. Pl. ΝΙΗΝΝΕ.** Luc. 17, 7. **ΤΛΙΗΝΝ.** 10. **ΤΥΛΛΙΕ.** **ΤΥΛΛΙΒ.** 12. **Gen. ΤΥΛΛΙΒΕ.** **Dat. ΤΥΛΛΙΒΙΜ.** **ΕΙΜΕΤΛΙΗΝΝΙΜ.** **Abl. 15. ΤΥΛΙΜΤΙΓΗΝΝ.** **Abl. 20. Luc. 14, 31. ΨΚΙΝΣΤΙΓΗΝΝΣ.** **Acc. 30. Gen. ΨΚΙΩΕΤΙΓΙΥΕ (a).** **Luc. 3, 23. ΕΙΔΥΩΚΤΙΓΗΝΝΣ.** 40. **ΕΙΜΕΤΙΓΗΝΝΣ.** **Acc. 50. Acc. ΣΙΒΗΝΝΤΙΓΗΝΝΣ.** **ΣΙΒΗΝΝΤΕΗΝΝΣ.** **Luc. 10, 1, 17. 70. ΛΗΤΑΝΤΕΗΝΝΑ.** 80. **ΝΙΗΝΝΤΕΗΝΝΑ.** 90. **Gen. ΝΙΗΝΝΤΕΗΝΝΑΙΣ.** **Luc. 15, 7. ΤΛΙΗΝΝΤΕΗΝΝΑ.** 100. **Abl. ΤΥΛΙΜ ΗΗΝΝΑΛΜ.** 200. Joh. 6, 7.

(a) **ΤΙΓΗΝΝΣ** in numeris compositis, ut manifeste patet, denotat *decem*; unde sunt petenda *III. tiga, tyu, Succ. tijo,* & terminationes *tig & ty* in Anglo-Sax. Belg. & Angl. *tręntęg, tųintęg, twenty,* &c.

ΦΚΙΓΛΗΝΝΔΛ. 300. Abl. ΦΝΣΗΝΝΔΓΧΜ. 1000. Notabis numeros cardinales declinari.

PLUR. Nom. ΤΥΛΙ. *duo*, ΤΥΧΣ. ΤΥΛ. Gen. ΤΥΛΔΔΓΕ. Joh. 8, 17. Dat. ΤΥΛΙΜ. Acc. ΤΥΛΝΣ. ΤΥΧΣ, ΤΥΕΙΗΝΧΣ. ΤΥΛ. Abl. ΤΥΛΙΜ. ΤΥΕΙΗΝΛΙΜ.

Numeri Ordinales.

ΕΚΗΜΙΣΤΣ IUS. ΑΝΨΑΚ. 2. ΦΚΙΔΓΑ. 3. ΣΑΙΗΣΤΧ. 6. ΑΗ-
ΤΗΝΔΛ. 8. ΝΙΗΝΔΛ. 9. ΕΙΜΕΤΑΙΗΝΝΔΛ. 15. His adde ΒΛΙ. *am-
bo*, ΒΛΓΧΨΣ. Luc. 5, 38. ΒΛ. Dat. ΒΛΙΜ. ΒΛΓΧΨΗΜ. Acc. ΒΛ.
ΑΙΝΕΑΛΨΣ. *simplex*. ΕΙΔΗΚΕΑΛΨΣ. *quadruplex*. ΘΑΝ ΕΙΛΗ. *quan-
tum*. ΣΥΛ ΕΙΛΗ ΣΥΕ. *tantum*. ΘΑΝ ΜΑΝΑΓΛΙ. *quot*. ΣΥΛ ΜΑ-
ΝΑΓΛΙ. *tot*.

Numeri Græco more literis exprimuntur. Α. 1. Β. 2. Γ. 3. Δ. 4. Ε. 5.
Υ. 6. Ζ. 7. Η. 8. Φ. 9. Ι. 10. ΙΑ. 11. ΙΒ. 12. ΙΓ. 13. ΙΔ. 14. ΙΕ. 15.
ΙϞ. 16. ΙΖ. 17. ΙΗ. 18. ΙΨ. 19. Κ. 20. Λ. 30. Μ. 40. Ν. 50. Γ. 60. Ν.
70. Π. 80. Υ. 90. Κ. 100. Σ. 200. Τ. 300.

Verba Substantiva.

SING. İM. *sum*. İS. İST. PLUR. SİGNM. SİGNΦ, SİGNΔ. SİND,
SİNDΧN, VEİSİND. Luc. 9, 61.

NIST ponitur pro NI İST.

SING. ΥΑΣ. *eram, fui, fueram*. ΥΑΣΤ, ΥΑΚΣΤ. Joh. 9, 34, ΥΑΣ,
PLUR. VEΣNM. VEΣNΦ. VEΣNN, VEKNN. Marc. 16, 10. unde no-
strum *were*.

SING. SİGAN. *ero*. SİGAİS. SİGAI. PLUR. SİGAIMA. SİGAIΦ.
SİGAINA.

Præfens Opt. Potent. & Subjunct. Mod. idem est atque Futurum Indica-
tivi.

Γ nonnunquam abjicitur: ut, SIAI pro SİGAI. Luc. 8, 25. SİNM. Luc.
9, 12. SİND. 5, 10. SİAN pro SİGAN. Luc. 14, 31. vide p. 41.

SING. VEΣGAN. *essem, fuerim, fuisset*. VESEİS, VEİSEİS. Joh. 11,
32. VEİSİ. PLUR. VESEİMA. VESEİΦ. VESEİNA.

VISAN. *esse*. ΔN VISAN. *ad existendum*. VISANΔS. *existens, cum sim*,
&c. *ων, ούσα, ίς*.

SING. VAIKΦA. *sum, fio*. VAIKΦİS. VAIKΦEİΦ, VAIKΦİΦ.
DUAL. VAIKΦΧS, VAIKΦΑΤS. PLUR. VAIKΦAM. VAIK-
ΦEİΦ, VAIKΦİΦ. VAIKΦANΔ.

SING. VAIKΦAN. *ero, sim, fiam*. VAIKΦAİS. VAIKΦAI. PLUR.
VAIKΦAIMA. VAIKΦAIΦ. VAIKΦAINA.

SING.

GRAMMATICA

SING. **ΥΛΚΨ**. *eram, fiebam.* &c. . . . . **ΥΛΚΨ**. PLUR. **ΥΛΗΚΨΗΜ. ΥΛΗΚΨΗΦ. ΥΛΗΚΨΗΝΝ.**

Imper. **ΥΛΙΚΨ**. *esto.* Matth. 8, 3. **ΥΛΙΚΨΛΙΔ**. *estote.* Luc. 6, 36.

SING. . . . . *essem,* &c. **ΥΛΗΚΨΕΙΣ. ΥΛΗΚΨΕΙ, ΥΛΗΚΨΙ.**
PLUR. **ΥΛΗΚΨΕΙΜΑ. ΥΛΗΚΨΕΙΦ. ΥΛΗΚΨΕΙΝΑ.**

Infin. **ΥΛΙΚΨΑΝ**. *fieri, esse.* **ΔΗ ΥΛΙΚΨΑΝ**. *ad existendum.* **ΥΛΗΚΨΛΗΣ.** *γινόμενος, factus.*

Verba.

SING. **ΣΧΚΓΛ**. *quæro.* **ΣΧΚΓΕΙΣ, ΣΧΚΓΙΣ. ΣΧΚΕΙΦ, ΣΧΚΙΦ, ΣΧΚΛΙΦ.** DUAL. **ΣΧΚΓΞΣ. *quærimus nos duo.* **ΣΧΚΓΛΤΣ.** PLUR. **ΣΧΚΓΛΜ. ΣΧΚΕΙΦ, ΣΧΚΙΦ, ΣΧΚΛΙΦ. ΣΧΚΓΛΝΔ.****

SING. **ΣΧΚΙΔΛ**. *quærebam, quæsiui, quæsiueram.* **ΣΧΚΙΔΕΣ, ΣΧΚΙΔΕΙΣ. ΣΧΚΙΔΛ.** DUAL. **ΣΧΚΙΔΕΔΗΤΣ. *quærebatis vos duo.* PLUR. **ΣΧΚΙΔΕΔΗΜ. ΣΧΚΙΔΕΔΗΦ. ΣΧΚΙΔΕΔΗΝΝ.****

SING. **ΣΧΚΓΛΗ. *quæram, quæsiuero.* **ΣΧΚΓΛΙΣ. ΣΧΚΓΛΙ.** DUAL. **ΣΧΚΓΛΙΤΣ.** PLUR. **ΣΧΚΓΛΙΜΑ. ΣΧΚΓΛΙΦ. ΣΧΚΓΛΙΝΑ.****

Præsens & Futurum tum in hac tum in cognatis Linguis promiscue usurpantur.

SING. **ΣΧΚΕΙ, ΣΧΚΓΛΙ. *quære.* **ΣΧΚΓΛΙ ΪΣ.** DUAL. **ΣΧΚΓΛΤΣ, ΣΧΚΙΤΣ. *quærite vos duo.* PLUR. **ΣΧΚΓΛΜ. ΣΧΚΕΙΦ, ΣΧΚΙΦ, ΣΧΚΓΙΦ. ΣΧΚΓΛΙΝΑ.******

Multa anomalâs formata terminantur in consonantem: ut, **ΛΕΛΕΤ. *remittite.* **ΥΛΙΚΠ. *abjice.* **ΞΓΛΝ. *timere,* facit **ΞΓΣ.********

Præsens Optativi, Potentialis & Subjunctivi modorum formatur ut Futurum Indicativi. Modus imperandi per hoc tempus frequentius exprimitur.

SING. **ΣΧΚΙΔΕΔΓΛΗ. *quærerem* &c. **ΣΧΚΙΔΕΔΕΣ, ΣΧΚΙΔΕΔΕΙΣ. ΣΧΚΙΔΕΔΙ.** PLUR. **ΣΧΚΙΔΕΔΕΙΜΑ. ΣΧΚΙΔΕΔΕΙΦ. ΣΧΚΙΔΕΔΕΙΝΑ.****

Penultima syllaba interdum pro Ε habet Ι: ut, **ΓΛΛΛΓΙΔΙΔΕΙΝΑ.** Luc. 5, 18. **ΤΛΥΙΔΙΔΕΙΝΑ.** 6, 11.

Extra normam sunt **ΔΙΣΤΛΗΙΔΑΝΔΙ. *dissiparet.* Luc. 16, 1. **ΓΛΛΙΥΙΣΚΞΑΝΔΗΜ.** Marc. 12, 4. & **ΑΝΔΒΛΤΕΙΔΕΔΗΝΝ.** Luc. 8, 3.**

ΣΧΚΓΛΗ. *quærere.* **ΔΗ ΣΧΚΓΛΗ. *ad quærendum.***

ΣΧΚΓΛΝΔΣ. *hic quærens.* **ΣΧΚΓΛΝΔΕΙ** *hæc quærens.* **ΣΧΚΓΛΝΔΞ.** *hoc quærens.* **ΣΧΚΓΛΝΔΞ** declinatur, ut **ΛΗΜΑ. ΣΧΚΓΛΝΔΕΙ,** ut **ΜΛΝΛΓΕΙ.**

Si prima persona Præteriti Indicativi in Τ vel Ψ desinat, secunda formatur, præmittendo Σ, & mutando Ψ in Τ. ut, **ΑΛΨ ΑΛΣΤ. ΒΙΓΛΤ ΒΙΓΛΣΤ.**

ΓΑΣΤ. fin autem in aliam quamvis consonantem, additur **T.** ut, **UAM** **UAMT.** **ΣΛΘ ΣΛΘΤ.** Joh. 8, 57. Præteritum Optativi formatur à prima persona Plur. Indicativi, vertendo **nm** in **ΓΛH**: ut, **UEMNM** **UEM-ΓΛH.**

Tertia persona singularis nonnunquam exit in **Ε**; ut, **FRIGRAE.** *amavit,* Joh. 15, 9. v. pag. 40. Formatur etiam hoc Tempus more Græcorum, per augmentum Syllabicum: ut, ab **ΛHKAN.** *augere,* **ΛΙΑHK.** à **ΕΛHAN.** *capere,* **ΕΛΙΕΛH.** à **TEKAN.** *tangere,* **ΤΛΙΤΡK.**

Cum Infinitivus definit in **AN** impurum, Præteritum formatur in **ΛΙΔΛ**: ut, **ΓΛΛΕΙΚAN.** *placere,* **ΓΛΛΕΙΚΛΙΔΛ.** *placuit.* Imperfectum, ut & Præfens, exprimitur per verbum Substantivum, & Participium Præfentis; ut, **İK** **İM ΛΛΙSGANDS.** **İK** **ΥΑΣ ΛΛΙSGANDS.** *doceo, docebam.*

Infinitiva exeuntia in **RN** per omnia tempora & modos suum **ϝ** servant: ut, **SΛΛB RN.** *ungere,* **SΛΛBϝ.** **SΛΛBϝS.** **SΛΛBϝΔΛ.** Imper. **SΛΛ-
Bϝ.**

Participia syncopen passa fiunt nomina, & hoc modo fleētuntur. Nom. **FRIGRNAS.** *amicus.* Gen. **FRIGRNASIS.** Dat. Acc. Voc. Abl. **FRIGRNAS.** PLUR. Nom. **FRIGRNAS.** Gen. **FRIGRNASÆ.** Dat. Abl. **FRIGRNAS-
ΔΛM.** Acc. **FRIGRNAS.**

Participium Præteriti temporis terminatur in **ΙΨS.** **ΙΔS.** **ΛΙΨS.** **ANS** & **ϝΔS.** Exempla sunt **SϝKGIΔS,** **SϝKGIΨS.** **FASTΛΙΨS.** *custoditus,* **BNNΔ ANS.** *vincētus,* & **ΥΛIKΨϝΔS.** *appretiatus.*

Syllabicum augmentum **ΓΛ.** quod Substantivis, Adjectivis, Participiis & Adverbiis præfigitur, nunquam geminatur. Nam τὸ **ΓΛΓΛMΛINGANΔ** Marc. 7, 23. quod in exemplum geminationis subjicitur, nihil ad rem facit. Si- quidem posterior **ΓΛ** pars est essentialis verbi.

Vox passiva tripliciter formatur: primo per verbum Substantivum, & Participium Præteriti temporis; ut, **İK** **İM ΓΑΣΛTIΔS.** *sum constitutus:* secundo, mutando terminationes Infinitivi **ΓAN** & **AN** in **NAN**: ut, à **ΔRXBΓAN.** *turbare,* fit **ΔRXBNAN.** (*a*) *turbari;* ab **NSΛHKAN.** *aperire,* **NSΛHKNAN.** *aperiri:* horum præterita sequuntur formam Infinitivo-

---

(a) Sic etiam Verba activa apud Islandos Passiva fiunt, vertendo **a** in **na**: ut, ab **at** **doda,** *stupefacere,* **at** **dodna,** *stupefieri;* ab **at** **Þverra,** *aridum facere,* **at** **Þverna,** (in præt. Þornade) *aridus fieri.* Sic legitur **at** **Þytna,** *incrassari,* *crassus fieri.* Ita apud Anglo-Saxones **geþrecnan.** *exasperari.* **onþrecnian.** *expergefieri,* *suscitari.* & adhuc apud Anglos *to thicken,* *denfari,* *incrassari,* *to lengthen,* *longus fieri.* &c.

GRAMMATICA

rum in **ΣΝ** desinentium: ut, **ΓΑΔΑΡΩΒΝΩΔΑ**. Tertio, adjiciendo **Λ** & **ΛΝ**, quæ verbi Substantivi vicem supplere videntur, personis verbi Activi in utroque numero, hoc modo.

Ind. Præf. SING. **ΗΛΙΤΑΔΑ**. *vocor.* **ΗΛΙΤΑΖΑ**. **ΗΛΙΤΑΔΑ**.
PLUR. I. 2. 3. **ΗΛΙΤΑΝΔΑ**.

Potent. Præf. SING. **ΗΛΙΤΑΙΔΑΝ**. **ΗΛΙΤΑΙΖΑΝ**. **ΗΛΙΤΑΙΔΑΝ**.
PLUR. I. 2. 3. **ΗΛΙΤΑΙΝΔΑΝ**.

ΑΤΣΤΕΙΓΑΝ & **ΛΛΗΣΓΑΔΑΝ**, Matth. 27, 42, 43. Marc. 15, 32. passivæ sunt formæ, sed activæ significationis. Græca ejusdem sunt formæ, id-
eoque passivæ reddidit Interpres, ut opinatur celeberrimus noster Hicckesius. Ea-
dem de causa occurrunt Marc. 5, 11. Matth. 8, 30. **ΗΛΛΑΔΑΝΑ** pro **ΗΛΛ-
ΔΑΝΔΑ**. Luc. 8, 32. **ΗΛΛΑΔΑΝΑΙΖΕ** pro **ΗΛΛΑΔΑΝΔΑΝΕ**. & Joh.
13, 35. **ΗΕΚΗΝΝΑΝΔΑ** pro **ΗΕΚΗΝΝΑΝΔ**.

Deponentia sæpe vertuntur per Passiva desinentia in **ΝΑΝ**: ut, **ΙΝΦΕΙ-
ΝΑΝ**. *misereri.* **ΝΣΓΕΙΣΝΑΝ**. *mirari.* **ΝΣΚΕΙΝΑΝ**. *exoriri.*

Verba activa non raro passivæ usurpantur: ut, **ΑΝΑΜΕΛΩΑΝ**. *describi,*
Luc. 2, 5. **ΝΣΥΜΑΝ**. *occidi.* 9, 22. **ΔΑΠΠΩΑΝ**. *baptizari,* 3, 7, 12.

Notetur, quod à quibusdam verbis formentur alia, quæ vim obtinent verbo-
rum Hebræorum in Hiphil. Sic à **ΓΑΚΗΝΝΑΝ**. *cognoscere,* formatur **ΓΑ-
ΚΑΝΝΩΑΝ**. *notum facere.* à **ΔΚΙΓΓΚΑΝ**. *bibere.* **ΔΚΑΓΓΚΩΑΝ**. *po-
tum dare.* & ab **ΗΚΚΙΝΝΑΝ**. **ΗΚΚΙΝΝΩΑΝ**. *oriri facere.*

Verbum Impersonale.

ΨΗΓΚΕΨ ÌM. *videtur illis.* Matth. 6, 7.

ΨΛΗΗΤΑ ÌM. *videbatur illis.* Luc. 19, 11.

Verba quædam irregularia.

SING. **ΜΑΓ**. *possum.* **ΜΑΓΤ**. **ΜΑΓ**. DUAL. **ΜΑΓΝΤΣ**. PLUR.
ΜΑΓΗΜ. **ΜΑΓΗΨ**. **ΜΑΓΗΝ**.

SING. **ΜΑΗΤΑ**. *potui.* **ΜΑΗΤΕΑΝΝ**. *potuerunt.*

SING. **ΜΑΓΩΑΝ**. *possum,* **ΜΑΓΕΙΣ**. **ΜΑΓΙ**. PLUR. . . . .

ΜΑΗΤΙΔΕ. *potuerit.* Luc. 14, 29. **ΜΑΓΑΝ**. *posse.* **ΜΑΓΑΝΔΣ**.
ΜΑΗΤΣ.

ΥΙΔΑ Α. *volui.* **ΥΙΔΕΑΝΝ**. *voluerunt.*

ΥΙΩΑΝ. *velim.* **ΥΙΛΕΙΣ**. **ΥΙΛΙ**. DUAL. **ΥΙΛΕΙΤΣ**. PLUR. **ΥΙ-
ΛΕΙΜΑ**. **ΥΙΛΕΙΨ**. . . . . **ΥΙΔΕΔΕΙΨ**. *volueritis.* **ΥΙΩΑΝ**. *velle,*
ΥΙΩΑΝΔΣ. *volens.*

ΣΚΑΛ. *δῆ, δφίλε, μέλλε.* **ΣΚΑΛΤ**. **ΣΚΑΛ**. PLUR. **ΣΚΗΛΗΜ**. **ΣΚΗ-
ΛΗΨ**. . . . . Præf. **ΣΚΗΛΑ** Α. 1, 3. PLUR. **ΣΚΗΛΕΑΝΝ**. . . . .
ΣΚΗΛΕΑΝΝ. Præf. Subj. **ΣΚΗΛΙ** 3 perf. sing. Partic. **ΣΚΗΛΔΣ**. Vi-
de Gothicum Glossarium Junii. SING.

SING. **ΚΑΝΝ.** *novi.* **ΚΑΝΤ.** **ΚΑΝΝ.** PLUR. **ΚΗΝΝΗΜ.** **ΚΗΝ-
ΝΗΦ.** **ΚΗΝΝΗΝ.** Præter. **ΚΗΝΦΑ.** . . . . . **ΚΗΝΦΕΔΗΝ.** Imp.
ΚΗΝΝΕΙΦ. *γνώσκετε.* Subj. **ΚΗΝΓΑΗ.** **ΚΗΝΝΕΙ.** Joh. 17, 23. PLUR.
. . . . . **ΚΗΝΝΕΙΦ.** **ΚΗΝΝΕΙΝΑ.** Præter. **ΚΗΝΦΕΔΕΙΦ.** *ᾤδει.* Joh.
8, 19. Inf. **ΚΗΝΝΑΝ.** Part. **ΚΗΝΦΣ.** *notus.*

ΥΛΙΤ. *scio.* **ΥΛΙΣΤ.** **ΥΛΙΤ.** PLUR. **ΥΙΤΗΜ.** **ΥΙΤΗΦ.** . . . **ΥΙΣ-
ΣΑ.** *ἐγίνωσκε.* Marc. 15, 10. Subj. . . . **ΥΙΤΕΙΣ.** **ΥΙΤΙ.** PLUR. . . . .
ΥΙΤΕΙΦ. . . . Præter. . . . . **ΥΙΣΣΕΔΕΙΣ.** **ΥΙΣΣΕΔΙ.** PLUR. **ΥΙΣ-
ΣΕΔΕΙΝΑ.** *scirent.*

Notandum hic quod tempora præsentia variantur, ut Præterita aliorum ver-
borum.

Verba anomala.

* **ΛΕΛΙΚΑΝ.** *negare.* **ΛΕΛΙΑΚ.** *negavit.* * **ΛΙΓΑΝ.** *habere.* **ΛΙΗ.**
babeo. **ΛΙΓΗΜ.** **ΛΙΗΗΜ.** *habemus.* **ΛΙΓΗΝ.** *babent.* **ΛΙΗΤΑ.** *habuit.*
ΛΙΗΤΕΔΗΝ. *habuerunt.* **ΛΙΓΙ.** *habeat.* **ΛΙΗΤΕΔΕΙΣ.** *haberes.* **ΛΙΗΤΕ-
ΔΙ.** *haberet.* * **ΑΝΑΡΕΙΛΗΑΝ.** *custodiæ tradere.* **ΑΝΑΡΕΛΛΗ.** *tradidit.*
ΑΝΑΡΕΝΛΗΗΝ. *tradiderunt.* * **ΑΝΔΒΕΙΤΑΝ.** *increpare.* **ΑΝΔΒΛΙΤ.**
increpuit. **ΑΝΔΒΙΤΗΝ.** *increperunt.* * **ΒΛΙΚΑΝ.** *ferre.* **ΒΛΚ.** *tulit.*
ΒΕΚΗΝ. *tulerunt.* * **ΒΙΔΑΝ.** *orare.* **ΒΑΔ,** **ΒΑΦ.** *oravit.* **ΒΕΔΗΝ.**
oraverunt. * **ΒΙΝΔΑΝ.** *vincere.* **ΒΑΝΔ.** *vinxit.* **ΒΗΝΔΗΜ.** *vinximus.*
ΒΗΝΔΑΝΣ. *vinculus.* * **ΒΙΓΙΤΑΝ.** *invenire.* **ΒΙΓΑΤ.** *invenit.* **ΒΙΓΕ-
ΤΗΝ.** *invenerunt.* * **ΒΙΣΚΕΙΝΑΝ.** *circumfulgere.* **ΒΙΣΚΑΙΝ.** *circumfulsit.*
* **ΒΙΣΤΙΓΑΝ.** *irruere.* **ΒΙΣΤΑΓΑ.** *irruerat.* **ΒΙΣΤΗΓΑΗΝ.** *irruerant.*
* **ΒΙΝΔΑΝ.** *jubere.* **ΒΑΝΔ,** **ΒΑΗΦ.** *jussit.* * **ΒΙΥΙΝΔΑΝ.** *involvere.*
ΒΙΥΑΝΔ. *involverit.* * **ΒΚΙΓΓΑΝ.** *ferre, adducere.* **ΒΚΑΗΤΑ.** *tulit.*
* **ΒΗΓΓΑΝ.** *emere.* **ΒΑΗΗΤΑ.** *emebat.* * **ΓΑΒΚΙΚΑΝ.** *rumpere.* **ΓΑ-
ΒΚΑΚ.** *rupit.* **ΓΑΒΚΕΚΗΜ.** *ruperunt.* * **ΓΑΓΓΑΝ.** *ire.* **ΓΑΓΓΙΑΔ**
& **ΙΑΔΑΓΑ.** *ivit.* * **ΓΑΛΕΙΦΑΝ.** *ire.* **ΓΑΛΑΙΦ.** *ivit.* **ΓΑΛΙΣΑΝ.**
colligere. **ΓΑΛΑΣ.** *collegit.* **ΓΑΛΕΣΗΜ.** *collegimus.* * **ΓΑΛΗΚΑΝ.** *clau-
dere.* **ΓΑΛΛΗΚ.** *clausit.* **ΓΑΛΛΗΚΗΜ.** *clausimus.* * **ΓΑΝΙΣΑΝ.** *convalescere, sanari.* **ΓΑΝΑΣ.** *convaleuit.* **ΓΑΝΕΣΗΜ.** *convalescerunt.* * **ΓΑ-
ΣΚΑΠΑΝ.** *facere.* **ΓΑΣΚΑΠ.** *fecit.* * **ΓΑΣΥΙΑΤΑΝ.** *mori.* **ΓΑ-
ΣΥΑΛΤ.** *mortuus est.* **ΓΑΣΥΗΑΤΗΝ.** *mortui sunt.* * **ΓΑΤΕΙΗΑΝ.** *nun-
tiare.* **ΓΑΤΑΙΗ.** *nuntiavit.* * **ΓΑΦΛΙΗΑΝ.** *fugere.* **ΓΑΦΛΑΗΗ.** *fu-
git.* * **ΓΑΥΙΦΑΝ.** *conjungere.* **ΓΑΥΑΦ.** *conjunxit.* * **ΓΙΒΑΝ.** *dare.* **ΓΑΕ.**
dedit. **ΓΕΒΗΜ.** *dedimus.* * **ΓΚΑΒΑΝ.** *fodere.* **ΓΚΑΒ,** **ΓΚΑΦ.** *fodit.*
* **ΓΚΑΠΑΝ.** *prebendere.* **ΓΚΑΠ.** *prebendebat.* **ΓΚΑΠΗΝ.** *prebendebant.*
* **ΓΚΕΙΤΑΝ.** *stere.* **ΓΛΙΓΚΑΤ.** *flevit.* * **ΔΚΙΓΓΚΑΝ.** *bibere.*
ΔΚΑΓΓΚ.

ΔΡΑΓΓΚ. *bibit.* **ΔΡΗΓΓΚΗΜ**. *bibimus.* * **ΔΚΙΝΣΑΝ**. *cadere.* **ΔΚΑΝΣ**. *cecidit.* **ΔΚΗΣΗΜ**. *cecidimus.* * **ΔΗΓΙΝΝΑΝ**. *incipere.* **ΔΗΓΑΝΝ**. *incepit.* **ΔΗΓΗΝΝΗΝ**. *incepterunt.* * **ΕΛΗΑΝ**. *capere,* **ΕΛΙΕΛΗ**. *cepit.* **ΕΙΝΦΑΝ**. *scire.* **ΕΑΝΦ**. *scivit.* **ΕΠΝΦΗΜ**. *scivimus.* * **ΕΚΛΙΗΝΑΝ**. *interrogare.* **ΕΚΛΗ**, **ΕΚΩΗ**. *interrogavit.* * **ΕΚΛΛΙΝΣΑΝ**. *perdere.* **ΕΚΑΛΑΝΣΑΛ**. *perdidit.* **ΕΚΑΛΗΣΑΝΣ**. *part.* * **ΕΚΑΦΑΝ**. *scire, intelligere.* **ΕΚΩΔΗΝ**, **ΕΚΩΦΗΝ**. *intellexerunt.* * **ΕΚΑΥΙΛΥΑΝ**. *diripere.* **ΕΚΑΥΑΛΥ**. *diripuit.* * **ΕΚΕΤΑΝ**. *comedere.* **ΕΚΑΤ**. *comedit.* **ΕΚΕΤΗΜ**. *comedimus.* * **ΗΛΕΓΑΝ**. *tollere.* **ΗΩΕ**. *sustulit.* **ΗΛΙΕΓΑΝ**. *lamentari.* **ΗΗΕΗΜ**. *lamentati sumus.* * **ΗΛΛΗΓΑΝ**. *ridere.* **ΗΛΩΗ**. *risit.* * **ΙΝΥΕΙΤΑΝ**. *adorare.* **ΙΝΥΑΙΤ**. *adoravit.* * **ΛΑΙΚΑΝ**. *exultare.* **ΛΑΙΛΑΙΚ**. *exultavit.* * **ΛΕΤΑΝ**. *sinere.* **ΛΑΙΛΩΤ**. *siuit.* * **ΛΙΓΑΝ**. *jacere.* **ΛΑΓ**. *jacuit.* * **ΜΑΝ**. *puto.* **ΜΗΝΔΕΔΗΝ**. *putabant.* **ΜΗΝΔΣΥΑΣ**. *putabatur.* * **ΝΙΜΑΝ**. *capere.* **ΝΑΜ**. *cepit.* **ΝΕΜΗΝ**. *ceperunt.* **ΩΓΑΝ**. *timere.* **ΩΗΤΑ**. *timuit.* **ΝΗΤΕΔΗΝ**. *timuerunt.* **ΝΙ ΩΓΣ**. *ne time.* Luc. I, 13. * **ΚΙΝΝΑΝ**. *currere.* **ΚΑΝΝ**. *cucurrit.* **ΚΗΝΝΗΝ**. *cucurrerunt.* * **ΣΑΙΑΝ**. *seminare.* **ΣΑΙΣΩ**. *seminavit.* * **ΣΑΙΘΑΝ**. *videre.* **ΣΑΘ**. *vidit.* **ΣΕΘΗΜ**. *vidimus.* * **ΣΑΚΑΝ**. *arguere.* **ΣΩΚ**. *arguit.* * **ΣΙΓΥΑΝ**. *mergere, mergi.* **ΣΑΓΥ**. *merfit.* **ΣΗΓΥΗΝ**. *merferunt.* * **ΣΙΤΑΝ**. *sedere.* **ΣΑΤ**. *sedit.* **ΣΕΤΗΜ**. *sedimus.* * **ΣΑΛΗΑΝ**. *percutere.* **ΣΑΩΗ**. *percussit.* * **ΣΠΕΙΥΑΝ**. *spuere.* **ΣΠΑΙΥ**. *spuit.* * **ΣΤΑΝΔΑΝ**. *stare.* **ΣΤΩΦ**. *stetit.* * **ΣΤΕΙΓΑΝ**. *ire, vadere, scandere.* **ΣΤΑΙΓ**. *ivit.* **ΣΤΙΓΗΜ**. *ivimus.* * **ΣΥΑΚΑΝ**. *jurare.* **ΣΥΩΚ**. *juravit.* * **ΨΑΓΚΑΝ**. *cogitare.* **ΨΑΗΤΑ**. *cogitavit.* * **ΨΚΕΙΗΑΝ**. *comprimere.* **ΨΚΑΙΗΗΝ**. *compresserunt.* * **ΨΥΛΗΑΝ**. *lavare.* **ΨΥΩΗ**. *lavit.* * **ΤΙΠΗΑΝ**. *ducere.* **ΤΑΠΗ**. *duxit.* **ΤΑΠΗΑΝΣ**. *ductus.* * **ΠΕΣΝΕΙΨΑΝ**. *occidere.* **ΠΕΣΝΑΙΨ**. *occidit.* * **ΠΚΚΕΙΣΑΝ**. *resurgere.* **ΠΚΚΑΙΣ**. *resurrexit.* **ΠΚΚΕΣΗΝ**. *resurrexerunt.* * **ΠΣΒΑΙΓΓΥΑΝ**. *flagellare.* **ΠΣΒΑΑΓΓΥ**. *flagellavit.* **ΠΣΒΑΠΓΓΥΗΝ**. *flagellarunt.* * **ΠΣΗΛΗΑΝ**. *suspendere.* **ΠΣΗΛΙΗΛΗ**. *suspendit.* * **ΠΣΚΙΝΣΑΝ**. *ejacere.* **ΠΣΚΑΝΣ**. *ejecit.* **ΠΣΚΗΣΗΜ**. *ejecimus.* * **ΠΣΣΙΓΓΥΑΝ**. *legere.* **ΠΣΣΠΓΓΥΗΜ**. *legimus.* * **ΥΙΜΑΝ**. *venire.* **ΥΑΜ**. *venit.* **ΥΕΜΗΝ**. *venerunt.* * **ΥΙΨΑΝ**. *dicere.* **ΥΑΨ**. *dixit.* **ΥΕΨΗΜ**. *diximus.* * **ΥΛΗΣΑΝ**. *crefcere.* **ΥΩΗΣ**. *crevit.* * **ΥΛΙΑΝ**. *flare.* **ΥΛΙΥΩΗΝ**. *flaverunt.* * **ΥΛΠΚΚΑΝ**. *operari.* **ΥΛΠΚΗΤΑ**. *operatus est.*

Nihil necesse est, ut hic sigillatim enumerentur Adverbia, Conjunctiones & Interjectiones. Quot & qualia sint, ex Glossariis Juniano cito edisci possunt.

ΥΛΙ. *υα*, dativum regit: ut, **ΥΛΙ ΙΖΥΙΣ ΨΛΙΜ ΓΑΒΕΙΓΛΙΜ**. *υε* vobis divitibus, Luc. 6, 24. **ΑΛΩΑ** reperitur adjunctum Ablativo Marc. 12, 32. **ΑΛΩΑ ΙΜΜΑ**. *ωδὴν αὐτῶ, præter eum.*

Adje-

Adjectiva in Genitivo posita sæpe adverbiascunt. e. g. **ΚΛΗΤΙΣ**. *enim, quidem*. **ΑΛΛΙΣ**. *omnino, enim*. **ΗΛΗΘΙΣ**. *superius*. Luc. 14. 10. **ΛΙΚΙΣ**. *πάλα*. 10, 13. **ΝΣΤΛΗΓΛΗΕ**. *perfecte &c.*

Præpositiones Genitivum regentes.

ΛΙΚ. **ΕΙΛΗ** **ΛΙΚ** **ΦΙΣ** **ΔΑΓΙΣ**. *valde mane diei*. Marc. 16, 2.
ΒΙ. *εὐ, de*, **ΒΙ** **ΥΛΣΤΟΞΣ** **ΘΑ** **ΣΑΗΚΟΛΙΦ**. Matth. 6, 28.
ΔΗ. *eis, παρὰ, in, ad*, **ΔΗ** **ΣΙΠΩΝΓΕ** **ΣΕΙΝΛΙΖΕ**. Luc. 6, 20. **ΔΗ**
ΕΚΑΥΛΗΚΗΤΙΣ **ΜΛΝΣ**. 19, 7.
ΕΚΑΜ, *παρὰ, à, ab*, **ΕΚΑΜ** **ΦΙΣ** **ΕΛΗΚΑΜΑΦΛΕΙΣ**. Luc. 8, 49.
ΙΝ. **ΙΝΗΗ**. *περὶ, διὰ, ἕνεκεν, de, per, propter, ergo*. **ΙΝ** **ΙΖΕ**. Matth. 9, 36.
ΙΝ **ΦΙΖΞΣ** **ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ**. Marc. 3, 9. **ΙΝ** **ΜΕΙΝΛ**. 8, 35. **ΙΝ** **ΛΤ**
ΤΙΝΣ. Joh. 6, 57. **ΙΝΗΗ** **ΦΙΣ**. Marc. 10, 37.
ΙΝΗ. *ἔσω, intra*, **ΙΝΗ** **ΛΝΑΓΑΚΔΙΣ**. Marc. 15, 16.
ΝΕΑΚΧ. *ἐπάνω, super*, **ΝΕΑΚΧ** **ΥΛΗΚΜΕ**. Luc. 10, 19.
ΝΤΑΝΛ. *ἔξω, extra*, **ΝΤΑΝΛ** **ΥΕΙΣΙΣ**. Marc. 8, 23.
ΝΖΛΦΚΧ. *ἔξωθεν, extra*, **ΝΖΛΦΚΧ** **ΜΛΝΣ**. Marc. 7, 15.

Præpositiones Dativum regentes.

ΛΤ. *ἐπί, ad*, **ΛΤ** **ΜΧΤΛΙ**. Matth. 9, 9. *παρὰ, à, ab*, **ΕΙ** **ΛΤ** **ΦΛΙΜ**
ΥΛΗΚΣΤΥΟΛΜ **ΝΕΜΙ** **ΑΚΚΛΝΙΣ**. Marc. 12, 2. *ἀπὸ, à, ex*, **ΕΙΝ**
ΦΑΝΔΣ **ΛΤ** **ΦΛΜΜΑ** **ΗΠΝΔΛΕΔΔΛ**. 15, 45. *πρὸς, ad*, **ΛΤ**
ΔΛΗΚΛ. 1, 33. *παρὰ, secus, prope*, **ΓΑΣΛΘ** **ΤΥΛ** **ΣΚΙΠΛ** **ΣΤΑΝ**
ΔΑΝΔΧΝΛ **ΛΤ** **ΦΛΜΜΑ** **ΣΛΙΘΛ**. Luc. 5, 2. *παρὰ, apud*, **ΛΤ** **ΙΖ**
ΥΙΣ **ΥΙΣΑΝΔΣ**. Joh. 14, 25.
ΔΗ. *πρὸς, ἐπί, eis*, **ΠΝΤΕ** **ΙΚ** **ΔΗ** **ΑΤΤΙΝ** **ΓΑΓΓΛ**. Joh. 14, 12.
ΙΝΣΛΙΘΙΦ **ΔΗ** **ΕΠΓΛΑΜ** **ΗΙΜΙΝΙΣ**. Matth. 6, 26. *ἐπί, in*, **ΟΛΗ**
ΣΥΕΓΝΕΙΔ **ΑΗΜΛ** **ΜΕΙΝΣ** **ΔΗ** **ΓΧΨΛ**. Luc. 1, 17. *de*, **ΦΛΤΛ**
ΥΛΣ **ΔΗ** **ΦΛΜΜΑ** **ΓΑΜΕΛΙΦ**. Joh. 12, 16. *παρὰ, à, ab*, **ΣΧΚΟΓΑΝ**
ΔΑΝΣ **ΔΗ** **ΙΜΜΛ** **ΤΛΙΚΝ**. Marc. 8, 11.

ΝΕΘΛ. *παρὰ, ἐγγύς, juxta, prope*, **ΝΕΘΛ** **ΣΛΙΘΛ**. Luc. 5, 1. **ΝΕΘΛ**
ΦΛΜΜΑ **ΣΤΔΔΛ**. Joh. 6, 23. **ΝΕΘΛ** **ΚΛΖΝ**. Luc. 15, 25. vide p. 45.

Præpositiones Accusativum regentes.

ΛΕΑΚ. *μετά, post*, **ΛΕΑΚ** **ΠΚΚΙΣΤ** **ΙΣ**. Matth. 27, 53.
ΑΝΛ. *ἐπί, ad*, **ΑΝΛ** **ΓΑΠΛΓΛΠΨΛ** **ΣΤΛΦ**. Marc. 15, 22. *super*,
ΑΝΛ **ΨΞΣ**. 15, 24. *adversus*, **ΑΝΛ** **ΣΙΚ** **ΣΙΛΒΑΝ**. 3, 26. *εὐ, circum*,
ΑΝΛ **ΒΛΛΣΑΓΓΛΝ** **ΙΣ**. 9, 42. *eis, in*, **ΑΝΛ** **ΑΠΨΙΔΛ**. Matth. 11, 7.
ΑΝΔ. *eis, in*, **ΑΝΔ** **ΑΛΛΛ** **ΟΑΙΝΛ** **ΛΙΚΨΛ**. Matth. 9, 26. *ἐπί, in*,
Λuc. 4, 25. *κατά, διὰ, per*, **ΑΝΔ** **ΣΚΑΛΟΞΣ**. **ΑΝΔ** **ΗΛΙΜΞΣ**. Luc. 15,
19, 9, 6.

GRAMMATICA

ΑΤ ΔΗΛΨ ΠΛΣΧΛ. Luc. 2, 41.

ΒΙ. *περί, circum,* **ΒΙ ΣΙΚ.** Matth. 8, 28. *περί, de,* **ΒΙ ΨΛΝΕΙ ΓΛΜΕ-
ΛΙΨ ΪΣΤ.** 11, 10. *κατά, adversum, contra,* **ΨΛΤΕΙ ΒΚΩΨΑΚ ΨΕΙΝΣ
ΗΛΒΛΙΨ ΘΛ ΒΙ ΨΗΚ . . . ΒΙ ΪΛΙΣΗ.** 5, 23. 7, 1. *ἐν, in,* **ΥΙΤΛΝ-
ΔΕΙ ΨΛΤΕΙ ΥΛΚΨ ΒΙ ΪΓΛ.** Marc. 5, 23. *διὰ, post,* **ΒΙ ΨΚΙΝΣ ΔΛ-
ΓΛΝΣ.** 14, 58. *ὕπερ, pro,* **ΓΛΗ ΒΙΔΩΛΙΨ ΒΙ ΨΛΝΣ ΝΣΨΚΙΝ-
ΤΛΝΔΛΝΣ ΪΖΥΙΣ.** Matth. 5, 44.

ΕΛΗΚ. *ἔα, ante,* **ΕΛΗΚ ΜΕΛ.** Matth. 8, 29. *ὕπερ, pro,* **ΕΛΗΚ
ΛΛΜΒΛ.** Joh. 10, 11, 15. *παρά, juxta,* **ΕΛΗΚ ΥΙΓ.** Marc. 4, 4.

ΗΙΝΔΛΚ. *ἀπό, à, ab, ex,* **ΕΙ ΝΣΛΙΨΙ ΗΙΝΔΛΚ ΜΛΚΚΩΣ ΪΖΕ.**
Matth. 8, 34. *ἐπίσω, pone,* **ΓΛΓΓ ΗΙΝΔΛΚ ΜΙΚ ΣΑΤΛΑΝΛ.** Marc. 8,
38. *penes, apud,* **ΝΙΣΤ ΗΙΝΔΛΚ ΝΝΣ ΜΛΙΖΩ ΕΙΜΕ ΗΛΛΙΒΛΜ.**
Luc. 9, 13.

ΙΝ. *ἐν, in,* **ΙΝ ΥΙΓ.** Marc. 6, 8. *ἐν, in,* **ΙΝ ΗΕΨΩΧΝ ΨΕΙΝΛ.** Matth.
6, 6. *inter, in* **ΨΛΗΚΗΝΝΗΣ.** Marc. 4, 7.

ΙΝΝΗ. *χωρίς, ànu, sine,* **ΙΝΝΗ ΜΙΚ.** Joh. 15, 5. *ἰννή, ἄττινς*
ΪΖΥΛΚΙΣ ΥΙΛΩΛΝ. Matth. 10, 29. *παρα, extra,* **ΙΝΝΗ ΕΛΙΚΙΝΛ
ΚΛΛΚΙΝΛΣΣΛΝΣ.** Matth. 5, 32.

ΨΛΙΚΗ. *διὰ, per,* **ΨΛΙΚΗ ΛΓΓΥΗ ΔΛΗΚ.** Matth. 7, 13. *Postponi-
tur* Luc. 5, 5.

ΝΕ. *ὑπό, sub,* **ΝΕ ΗΚΩΤ ΜΕΙΝ.** Matth. 8, 8.

ΝΕΛΚ. *ἐπὶ, ὑπέρ, supra, super,* **ΝΕΛΚ ΛΛΙΣΑΚΙ.** Luc. 6, 40. **ΝΕΛΚ
ΜΙΚ.** Matth. 10, 37.

ΝΝΔ. *ἵως, ἕως, usque, usque ad,* **ΝΝΔ ΘΕΙΛΛ ΝΙΝΝΔΩΝ.** Matth.
27, 45. **ΝΝΔ ΜΕΛ.** Luc. 4, 13.

ΝΝΔΛΚ. *ὑπό, sub,* **ΕΙ ΝΕ ΜΕΛΛΗΝ ΣΑΤΩΛΙΔΛΗ ΛΙΨΨΛΗ
ΝΝΔΛΚ ΛΙΓΚ.** Marc. 4, 21.

ΝΤΗΝ. *ἔξω, extra,* **ΝΤΗΝ ΒΛΗΚΓ.** Luc. 4, 29.

ΥΙΨΚΛ. *κατά, adversus,* **ΥΙΨΚΛ ΑΤΤΛΝ ΪΣ.** Matth. 10, 35. *πρός,
ad,* **ΥΙΨΚΛ ΗΑΚΔΝΗΛΙΚΤΕΙΝ ΪΖΥΛΚΛ.** Marc. 10, 5. *παρά, juxta,*
ΥΙΨΚΛ ΥΙΓ. Luc. 8, 12. *ὑπίστησι, etiam occursum significat,* **ΑΛΛΛ ΣΩ
ΒΛΗΚΓΣ ΝΣΣΙΔΔΩΛ ΥΙΨΚΛ ΪΛΙΣΗ.** Matth. 8, 34.

Præpositiones Ablativum regentes.

ΛΒΗ. ΛΕ. *ἀπό, à, ab, abs,* **ΛΒΗ ΨΗΣ ΣΙΛΒΙΝ.** Joh. 18, 34. **ΛΕ
ΨΛΜΜΛ ΝΒΙΛΙΝ.** Matth. 6, 13. *ἐκ, ex, ad,* **ΛΕ ΤΛΙΗΣΥΧΝ ΨΕΙ-
ΝΛΙ.** Marc. 10, 37.

ΛΕΛΚ. *ὀπίσω, post, retro,* **ΗΙΚΩΛΤΣ ΛΕΛΚ ΜΙΣ.** Marc. 1, 17. *ἰδὰ-
ω, ex, juxta,* **ΗΛΙΗΛΙΤΗΝ ΙΝΛ
ΛΕΛΚ**

ΛΕΛΑΚ ΝΑΜΙΝ ΑΤΤΙΝΣ ΙΣ. Luc. 1, 59. ΛΕΛΑΚ ΥΛΗΚΑΔΑ ΦΕΙ-
ΝΑΜΜΑ. 5, 5.

ΑΝΑ. *ἐπί, in, super*, ΑΝΑ ΛΙΚΦΛΙ. Matth. 6, 19. ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑ.
7, 24. *ἀπὸ, de, contra*, ΕΚΛΥΕΙΤ ΜΙΚ ΑΝΑ ΑΝΔΑΣΤΑΦΟΑ ΜΕΙ-
ΝΑΜΜΑ. Luc. 18, 3. ΣΥΛ ΣΥΕ ΑΝΑ ΣΠΛΗΚΑΙΜ ΕΙΜΕΤΛΙ-
ΗΝΝΙΜ. *ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε, circiter stadiis quindecim*. Joh. 11, 18.

ΒΙ. *ἀπὸ, à*, ΒΙ ΑΚΚΑΝΑΜ ΙΖΕ. Matth. 7, 16. *κατὰ, secundum*, ΒΙ
ΓΛΑΛΗΒΕΙΝΛΙ ΙΓΓΥΛΚΛΙ. 9, 29. *ἐπί*, ΒΙ ΙΝΝΣΑΓΛΗΤΛΙ ΙΣ.
Luc. 1, 29. *μετὰ, erga, cum*, ΒΙ ΙΖΛΙ. ΒΙ ΑΤΤΑΜ. 1, 58, 72. *πρὸς, ad*,
apud, ΒΙ ΑΤΤΙΝ. Joh. 5, 45. *παρὰ, à*, ΦΑ ΑΝΑΒΗΣΝ ΝΑΜ ΒΙ
ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. 10, 18. *ὧ, per*, ΒΙ ΗΙΜΙΝΑ ΣΥΑΚΑΝ.
Matth. 5, 34.

ΕΛΙΚΚΑ. *μακρὰ ἀπὸ, longe, procul à*, ΝΙ ΕΛΙΚΚΑ ΙΣ ΦΙΝΔΑΝ-
ΓΑΚΑΟΑΙ ΓΩΦΣ. Marc. 12, 34. *ἀπὸ, ab*, ΓΑΛΛΙΦ ΕΛΙΚΚΑ ΙΖΛΙ
ΣΑ ΑΓΓΙΛΗΣ. Luc. 1, 38.

ΕΛΗΚΑ. *ἔμπροσθεν, coram, ante*, ΕΛΗΚΑ ΦΗΣ. Matth. 6, 2. ΕΛΗΚΑ
ΚΙΝΔΑΙΝΑ. 27, 11. *διὰ, præ, propter*, ΕΛΗΚΑ ΜΑΝΑΓΕΙΜ. Marc. 2, 4.
ἐνώπιον, coram, in conspectu, ΕΛΗΚΑ ΦΑΙΜ ΜΙΦΑΝΑΚΗΜΓΑΝΔΑΜ
ΦΗΣ. Luc. 14, 10. *ἀπὸ, à*, ΕΛΗΚΑ ΙΜ. Marc. 14, 52. *de*, ΑΤΣΑΙΘΙΦ
ΕΛΗΚΑ ΛΙΠΓΝΑΠΚΑΝΕΤΗΜ. Matth. 7, 15. ΕΛΗΚΑ ΙΜ. Marc.
14, 52.

ΕΚΑΜ. *παρὰ, à*, ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ ΙΖΥΛΚΑΜΜΑ. Matth. 6, 1. *ὐπὸ,*
à, ΕΚΑΜ ΜΑΝΝΑΜ. 6, 2. 8, 24. *ἀπὸ, ab*, ΕΚΑΜ ΦΙΖΛΙ ΘΕΙΛΛΙ
ΟΑΙΝΛΙ. 9, 22. *πρὸς, pro*, ΑΤΒΑΙΚ ΕΚΑΜ ΓΑΗΚΑΙΝΕΙΝΛΙ ΦΕΙ-
ΝΛΙ. Marc. 1, 44. vide Joh. 17, 19. Luc. 2, 24. *de*, ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ. Luc.
4, 37. *ὕπρ, pro*, ΒΙΔΟΑΙΔ ΕΚΑΜ ΦΑΙΜ ΑΝΑΜΑΤΟΑΝΔΑΜ.
Luc. 6, 28.

ΙΝ. *ὧ, in*, ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ. Matth. 6, 1. *inter*, ΙΝ ΜΑΝΝΑΜ. Luc. 1,
25. *ἐν, in*, ΙΝ ΕΚΑΙΣΤΟΒΕΝΟΑΙ. 6, 13. 8, 14.

ΙΝΝΗ. *ὧ, in*, ΙΝΝΗ ΦΑΝ ΦΑΜΜΑ ΓΑΚΑΔΑ ΒΙΣΑΙΦ. Luc. 10,
7. *χωρὶς, sine*, ΙΝΝΗ ΓΑΟΗΚΩΜ ΝΙ ΚΩΔΙΔΑ ΙΜ. Marc. 4, 34.

ΜΙΦ. *μετὰ, cum*, ΜΙΦ ΑΒΚΑΗΑΜΑ. Matth. 8, 11. *ὧ, πρὸς, inter, apud*,
ΓΑΥΛΙΚΦΕΙΓΛΙ ΣΙΟΑΙΦ ΜΙΦ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΑ. Marc. 9, 50. ΦΛΗ-
ΤΕΔΗΝ ΜΙΦ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ. Luc. 20, 5, 14.

ΝΕ. *ὐπὸ, sub*, ΝΕ ΣΚΑΔΑΝ ΙΣ. Marc. 4, 32.

ΝΕΛΚ. *ὕπρ, supra*, ΝΙΣΤ ΣΙΠΩΝΕΙΣ ΝΕΛΚ ΑΛΙΣΑΚΟΑ. ΝΙΗ
ΣΚΑΛΚΣ ΝΕΛΚ ΕΑΝΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. Matth. 10, 24.

ΟΝΔ. *ἀπὸ, pro*, ΑΝΓΑ ΟΝΔ ΑΝΓΙΝ. Matth. 5, 38. ΟΝΔ ΑΚΚΑ
ΚΑΣΓΙΝΣ. 27, 10. ΟΝΔΑ.

ΠΝΔΛΚΞ. ὑπὸ, ὑποκίτω, *sub*, **ΜΠΛΔΛ ΨΞ ΠΝΔΛΚΞ ΕΞΤΗΜ** ἼΖΥΛΚΛΙΜ. Marc. 6, 11. **ΗΠΝΔΞΣ ΠΝΔΛΚΞ ΒΙΝΔΛ ΜΛΤ-ΓΑΝΔ ΛΕ ΔΚΛΗΗΣΝΞΜ ΒΛΚΝΕ.** 7, 28.

ΠΣ. *ex, de*, **ΠΣ ΗΛΛΙΥΑΣΝΞΜ ΚΙΝΝΑΝΔΑΝΣ.** Matth. 8, 28. **ΠΣ ΗΙΜΙΝΑΜ.** Marc. 1, 11. **ΠΣΒΛΗΗΤΕΔΗΝ ΠΣ ΨΛΙΜ.** Matth. 27, 7. ἔξω, *extra*, **ΠΣ ΛΑΝΔΛ.** Marc. 5, 10. **ΠΖΠΗ.** *ex*, **ΠΖΠΗ** ΑΛΛΙΣ ΠΕΛΚΕΠΛΛΕΙΝ ΗΛΙΚΤΙΝΣ. Luc. 6, 45. Hisce addas **ΜΙΨ ΤΥΕΙΗΝΞΜ.** ἀπὸ μίση. Marc. 7, 31. **ΑΝΔΥΛΙΚΨΙΣ.** ἀπίων, *ex adversus*. Matth. 27, 61.

ΑΝΔ. ΑΝΔΛ. & ΕΛΗΚ. ΕΛΗΚΛ in compositione promiscue usurpari videntur.

ΠΣ cum verbis incipientibus ab **Κ** euphoniae gratia vertitur in **Κ**: ut, **ΠΚ-ΚΕΙΣΑΝ.** *surgere.* **ΠΚΚΙΝΝΑΝ.** *exire.*

Particula **ΠΗ** inter Praepositionem & Verbum saepe interponitur: ut, **ΠΒΠΗ-ΥΞΠΙΔΛ.** *exclamavit.* Luc. 18, 38. **ΠΖΠΗΗΞΞ.** *sursum tollit.* Joh. 11, 41. **ΠΖΠΗΙΔΔΓΛ.** *exiit.* Joh. 16, 28.

Syntaxis.

Nominativus primæ, secundæ, & tertiæ personæ, præsertim in Verbis, quorum significatio ad homines tantum pertinet, rarissime exprimitur: ut, **ΥΙΛ-ΓΑΠ. ΥΛΙΚΨ ΗΚΛΙΝΣ.** *volo, esto mundus.* Matth. 8, 3. **ΘΑΠ ΗΕΚ ΟΛΜΤ.** *quando huc venisti?* Joh. 6, 25. **ΑΤΒΕΚΗΝ ΔΠ ἸΜΜΑ ΒΑΚ-ΝΛ. ΕΙ ΑΤΤΑΙΤΞΝ ἸΜ.** *obtulerunt ei infantes, ut tangeret eos.* Marc. 10, 13.

Nomen multitudinis singulare saepe cum Verbo vel Adjectivo plurali jungitur: exempla sunt **ΣΞ ΜΑΝΑΓΕΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝ.** *turba audiverunt.* Marc. 12, 37. **ΜΑΝΑΓΕΙ ΗΑΚΓΙΣ ΗΙΜΙΝΑΚΠΝΔΙΣ. ΗΛΖΓΑΝΔ ΑΝΕ ΓΡΨ ΓΛΗ ΟΙΨΑΝΔΑΝΕ.** *multitudo militiae cœlestis, laudantium Deum & dicentium.* Luc. 2, 13.

Dativus pro Genitivo ponitur. **ΨΠ ἸΣ ΣΙΠΞΝΕΙΣ ΨΑΜΜΑ.** *tu es ejus discipulus.* Joh. 9, 28. **ΓΑΣΑΛΒΞΔΛ ΕΞΤΠΝΣ ἸΛΙΣΗΛ.** *unxit pedes Jesu.* 12, 3. **ΠΠ ΣΤΑΠΛ ἸΣΤ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΑΣΕΔΛΙ.** *nunc judicium est huic mundo.* v. 31.

Cum Adjectivum vel Pronomen refertur ad duas personas, quarum altera est masculini, altera feminini generis, Adjectivum istud vel Pronomen ponitur in neutro genere & plurali numero: ut, **ΓΛΗ ΥΑΣ ἸΞΣΕΞ ΓΛΗ ΛΙΨΕΙ ἸΣ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΓΑΝΔΞΝΛ.** *ad verbum, & erat Joseph & mater ejus admirantia.* Luc. 2, 33. Vide quoque Marc. 3, 31.

Cum Pronomen antecedens reticetur, expressum frequentius consentit cum, vel regitur ab aliqua dictione præcedente, rarius sequente. e. g. **ΕΙ ΤΛΗ-
ΓΛΗ ΦΛΑΜΜΕΙ ΟΙΨΙΨ ΦΙΝΔΛΗ ΙΝΔΛΙΕ.** *ut faciam ei, quem dici-
tis regem Judæorum.* Marc. 15, 12. **ΓΑΒΛΙ ΛΕΙΨΙΔ ΕΚΛΑΜ ΦΛΑΜΜΕΙ
ΥΝΕΙΔ ΑΝΔΝΙΜΑΝ.** *si mutuum dederitis ei, à quo speratis recipere.* Luc.
6, 34. **ΒΗΓΕΙ ΦΙΖΕΙ ΨΛΗΚΒΕΙΜΑ.** *eme quo indigemus.* Joh. 13, 29.

Articulus interdum Genitivum regit; ut, **ΨΛΙ ΦΙΝΔΡ.** *gentes.* Matth. 5,
46. 6, 7. **ΙΝ ΨΧΕΙ ΒΛΗΚΓΕ.** *in quacunque urbium.* Luc. 10, 18.

ΚΑΚΑ, *cura,* desiderat Accusativum personæ & Genitivum rei. **ΝΙ ΚΑΚ
ΙΣΤ ΙΝΑ ΦΙΖΕ ΛΑΜΒΕ.** *non est ei cura ovium.* Joh. 10, 13. Marc. 4, 38.

Adjectivum neutrum absolute positum Genitivum exigit. **ΣΥΛΛΑΝΔ ΜΕ-
ΛΙΣ.** *tantum temporis.* Joh. 14, 9. Huc spectant illa **ΑΛΛΑΤΑ ΛΕΛΕ-
ΤΑΔΑ ΦΑΤΑ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΕ.** *omnia remittentur peccata.* Marc. 3,
28. **ΠΝΔ ΨΑΤΑ ΘΕΙΛΧΣ.** *in quantum temporis.* Matth. 9, 15. & **ΝΙ-
ΒΛΙ ΜΑΝΑΓΙΧΡ ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΖΥΑΚΑΙΧΡΣ ΓΑΚΛΙΗΤΕΙΝΣ.**
nisi abundantior fuerit vestra justitia. Matth. 5, 20. Non raro Substantive sumi-
tur; ut, **ΕΙ ΦΑΤΑ ΑΝΛΕΠΛΗΑΝΧ ΙΖΥΑΚ ΕΛΣΤΑΙΨ.** *ut tradi-
tionem vestram servetis.* Marc. 7, 9.

Comparativa exposita per quam Ablativum adsciscunt: ut, **ΜΑΝΑΓΛΙΜ
ΣΠΑΚΥΑΜ ΒΑΤΙΖΑΝΣ ΣΙΓΗΨ ΓΗΣ.** *multis passeribus meliores estis
vos.* Matth. 10, 31. **ΜΑΝΑΓΙΧΡ ΙΣΤ ΑΛΛΑΙΜ ΨΑΙΜ ΑΛΛ-
ΒΚΗΝΣΤΙΜ ΓΛΗ ΣΑΝΔΙΜ.** *majus est omnibus holocaustibus & sacri-
ficiis.* Marc. 12, 33. v. Matth. 27, 64.

Superlativa interpretata per *e, ex, inter,* Genitivo gaudent: ut, **ΑΛΛΑΙΖΕ
ΓΚΑΣΕ ΜΑΙΣΤ.** *omnium herbarum maxima.* Marc. 4, 32.

Nomina partitiva, aut partitive posita, numeralia, & Interrogativum **ΘΑΣ**
Genitivum postulant. **ΣΗΜΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕ.** *quidam Phariseorum.* Luc. 19,
39. **ΘΑΚΓΑΜΜΕΗ ΗΛΒΑΝΔ ΑΝΕ ΓΙΒΑΔΑ.** *unicuique habentium
dabitur.* verl. 26. **ΔΛΓΕ ΕΙΔΥΡΚΤΙΓΗΝΣ.** *dies quadraginta.* Marc. 1,
13. **ΘΑ ΝΒΙΛΙΣ. ΘΑ ΘΛΗΚΔΕ ΦΑΤΑ.** *quid hoc verbum?* Luc. 4,
36.

ΕΠΛΛΣ. *plenus.* **ΥΛΙΚΨΣ.** *dignus,* & **ΘΑΝΣ** Genitivum exigunt: ut,
ΒΛΗΓΧ ΕΠΛΛΣ. *ulcerum plenus.* Luc. 16, 20. **ΝΙΣΤ ΜΕΙΝΑ ΥΛΙΚΨΣ.**
non est mei dignus. Matth. 10, 37. **ΑΙΝΙΣ ΨΗΣ ΘΑΝ ΙΣΤ.** *unum tibi deest.*
Marc. 10, 21.

ΕΙΛΗ Genitivo gaudet: ut, **ΣΥΛ ΕΙΛΗ ΙΜΜΑ ΤΛΙΚΝΕ ΓΛ-
ΤΑΝΓΑΝΔΙΝ.** *tot signis ab eo factis.* Joh. 12, 37. **ΕΙΛΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ.**
magna multitudo. Marc. 3, 7, 8.

Verbum Substantivum interdum subintelligitur. ΘΑΝ ΑΓΓΥΝ ΦΑΤΑ ΔΑΝΚ. *quam angusta porta!* Matth. 7. 14. ΕΛΗΚΒΙΓΑΓΓΑΝΔΣ ΙΝΣ ΙΛΙΣΝΣ. *erat præteriens eos Jesus, ἢ προῶν αὐτῶς ὁ Ἰησοῦς.* Marc. 10, 32.

Verbum Substantivum adsciscit sibi Genitivum : ut, ΦΗ ΦΙΖΕ ΣΙΠΧΝ-ΓΕ ΙΣ. *tu unus es discipulorum ejus.* ΘΑΖΝΗ ΣΛΕΙ ΙΣΤ ΣΗΝΓΡΣ. *quicumque est ex veritate.* Joh. 18, 17, 25, 37. ΠΝΤΕ ΝΙ ΣΙΓΗΨ ΑΛΜ-ΒΕ ΜΕΙΝΑΙΖΕ. *quia non estis mearum ovium.* 10, 26.

Verba dandi, imperandi, obsequendi, ministrandi, reddendi, serviendi, objur-
gandi, favendi, nuntiandi, respondendi, juvandi, credendi, gratias agendi, nocen-
di, dominandi, placendi & vetandi Dativum exigunt : ut, ΓΙΨ ΗΛΗΘΕΙΝ ΓΡΨΑ. *da Deo gloriam.* Joh. 9, 24. ΑΗΜΑΜ ΦΛΙΜ ΠΝΗΚΑΙΝΓΑΜ ΑΝΑΒΙΝΔΙΨ. ΓΑΗ ΝΕΗΑΝΣΓΑΝΔ ΙΜΜΑ. *spiritibus immundis im-
perat, & obediunt ei.* Marc. 1, 27. ΓΑΗ ΑΝΔΒΛΗΤΙΔΑ ΙΜΜΑ. & *ministravit ei.* Matth. 8, 15. ΓΑΥΑΝΔΙΔΑ ΦΑΝΣ ΨΚΙΝΣΤΙΓΗΝΣ ΣΙ-
ΛΗΒΚΙΝΑΙΖΕ ΓΝΔΓΑΜ. *retulit triginta illos argenteos sacerdotibus.* 27, 3. ΝΙΛΙΝΣΗΠΝ ΦΙΥΕ ΜΑΓ ΤΥΛΙΜ ΕΚΑΝΓΑΜ ΣΚΑΛΚΙΝΧΝ. *nemo servus potest duobus dominis servire.* Luc. 16, 13. ΓΑΘΧΤΙΔΑ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΝΣ. *comminabatur ei Jesus.* Luc. 4, 35. ΠΙΛΑΤΗΣ ΥΙΛΓΑΝΔΣ ΦΙΖΛΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΕΠΑΛΛΕΛΗΓΑΝ. *Pilatus volens turbæ satisfacere.* Marc. 15, 15. ΓΑΤΕΙΗ ΙΜ. *nuntia eis.* 5, 19. ΣΥΑ ΑΝΔΗΛΕΓΙΣ ΦΑΜΜΑ ΚΕΙΚΙΣΤΙΝ ΓΝΔΓΙΝ. *sic respondebis summo sacerdoti?* Joh. 18, 22. ΝΙΥΛΙΗΤΑΙ ΒΧΤΙΔΑ. *nihil profecerat.* Marc. 5, 26. ΔΗ ΦΕΕΙ ΝΙ ΓΑΛΛΗΒΙΔΕΣ ΥΑΝΚΑΜ ΜΕΙΝΑΙΜ. *quoniam non credidisti verbis meis.* Luc. 1, 20. ΑΥΙΛΙΝΔΧ ΦΝΣ. *gratias ago tibi.* 18, 11. ΝΙ-ΥΛΙΗΤΑΙ ΓΑΣΚΑΨΓΑΝΔΣ ΙΜΜΑ. *nihil ei nocens.* 4, 35. ΣΛΕΙ ΦΙΖΛΙ ΜΑΝΑΣΕΔΑΙ ΚΕΙΚΙΝΧΨ. *qui regit hunc mundum.* Joh. 14, 30. ΦΑΤΕΙ ΛΕΙΚΛΙΨ ΙΜΜΑ. *quæ placent ei.* 8, 29. ΝΙ ΘΑΚΓΙΨ ΙΜ-ΜΑ. *ne prohibete eum.* Marc. 9, 38, 39.

ΥΑΚΓΑΝ. ΑΝΔΒΕΙΤΑΝ & ΓΑΣΑΚΑΝ quandoque recipiunt ac-
cusativum : ut, ΝΙ ΥΑΚΓΙΨ ΨΧ. *non prohibete eos.* Marc. 10, 14. ΑΝΔ-ΒΑΙΤ ΙΝΑ ΙΛΙΣΝΣ. *increpavit eum Jesus.* 1, 25. ΓΑΣΑΚΙΨ ΨΧ ΜΑ-ΝΑΣΕΨ. *arguet mundum.* Joh. 16, 8.

Multa Verba per ellipsin Genitivo gaudent. Hujusmodi sunt ΒΙΔΓΑΝ. *pe-
tere.* Matth. 27, 58. ΒΕΙΔΑΝ. *exspectare.* 11, 3. ΓΑΡΑΗΑΝ. *capere.* Luc. 20, 26. ΓΑΙΚΝΓΑΝ. *desiderare.* Marc. 11, 3. ΓΑΜΠΝΑΝ. *meminisse.* Luc. 1, 72. ΓΑΥΕΙΣΧΝ. *visitare.* 1, 78. ΓΙΒΑΝ. *dare.* 20, 10. ΓΚΕΙ-ΠΑΝ. *prebendere.* Marc. 14, 51. ΕΚΑΙΗΝΑΝ. *interrogare.* Gen. rei quæsi-
tæ. Marc. 4, 10. ΗΛΙΛΓΑΝ. *sanare.* Luc. 6, 18. reperitur etiam cum præpo-
sitione,

sitione, idque eodem commatc. Luc. 7, 21. **HAHNSGAN.** *audire.* Joh. 18, 37. **HIAPAN.** *juvare.* Marc. 9, 22, 24. **KAHNSGAN.** *gustare.* 9, 1. construitur etiam cum Dativo. Luc. 9, 27. Joh. 8, 52. **AHSTON.** *concupiscere.* Matth. 5, 28. **MATGAN.** *comedere.* Joh. 6, 26, 50, 51. **NIMAN.** *capere, accipere.* Marc. 12, 2. **NINTAN.** *consequi.* Luc. 20, 35. **SILDALLEIKGAN.** *mirari.* 20, 26. **SAPHAN.** *saturari.* 16, 21. **PHARKBAN.** *egere.* 5, 31.

Sequentia regunt Dativum vel Ablativum: **AFUIPHAN.** *renuntiare.* Luc. 14, 33. **AFULIKPAN.** *abjicere.* Marc. 10, 50. **ANDHAITAN.** *confiteri,* Matth. 10, 32. **ATTEKAN.** *tangere.* Marc. 5, 27. **BARIKAN.** *servare, custodire.* Joh. 12, 25. **BILEIFAN.** *relinquere.* Marc. 10, 7. **BINIMAN.** *auferre.* Matth. 27, 64. **GLHAKINON.** *mæchari.* 5, 28. **GLANKAN.** *claudere.* 6, 6. **GLASIOAN.** *videre.* Luc. 17, 22. **GLAPLAIHAN.** *amplecti.* Marc. 10, 16. **GLAHMGAN.** *videre.* Joh. 9, 1. **FKAHNPGAN.** *vendere.* Marc. 11, 15. **FKAKONNAN.** *contemnere.* Matth. 6, 24. **FKALLETAN.** *remittere.* Luc. 17, 3. **FKALLINSAN.** *perdere.* Luc. 15, 4. **FKALPHGAN.** *scire, sapere.* Marc. 8, 33. **FKAUMAN.** *consumere, impendere.* Luc. 8, 43. **FKAUISTGAN.** *amittere.* Matth. 10, 39. **HAHNSGAN.** *audire.* Marc. 6, 20. 7, 14. **KHKGAN.** *osculari.* 14, 44, 45. **LEIKINON.** *curari.* Luc. 5, 15. **RIGNGAN.** *pluere.* 17, 29. **SIAAN.** *feminare.* Marc. 4, 3. **SKLIAAN.** *separare.* 10, 9. **STKALVAN.** *sternere.* 11, 8. **TEKAN.** *tangere.* Luc. 8, 45. **NBILVAHKAHAN.** *male loqui.* Marc. 9, 39. **NBILUIPHAN.** *maledicere.* 7, 10. **NFBKIKAN.** *rejicere.* 6, 26. **NSARKIIBAN.** *ejicere.* 5, 10. **NSKINSAN.** *rejicere, reprobare.* Luc. 4, 29. **NSLANHVGAN.** *permittere.* Marc. 5, 13. **NSULIKPAN.** *ejicere.* 12, 8. **NSPKINTAN.** *molestum esse.* 14, 6. **NSUIMAN.** *occidere.* 6, 19. **NSUISTGAN.** *perdere.* 11, 18. **VALIALTANGAN.** *benefacere.* 14, 7. **UISTGAN.** *perdere.* Luc. 9, 59. **VITAN.** *observare, custodire.* Marc. 3, 2. Matth. 27, 64.

Nota quædam ex his Verbis interdum Accusativo jungi. Exempla si cupias, consule Luc. 15, 4. 17, 27. Matth. 10, 35. Marc. 1, 34. 12, 9. 9, 28. Joh. 8, 40. 16, 32.

ANDVASGAN. & **GLARKAGKGAN** Accusativum personæ cum Dativo rei requirunt: ut, **ANDVASIDEDON INA PHIZAI PANRPNKAI.** *exuerunt eum purpura.* Marc. 15, 20. **SLEI GLARKAGKEIF LINANA PHIZE MINNISTANE STIKLA KALLDIS VATINS.** *qui potum dat uni horum minimorum poculum frigidæ aquæ.* Matth. 10, 42.

Verba composita cum Præpositionibus sæpe postulant casus, quos ipsæ Præpositiones regunt: e. g. **AFARKIDAĞEDON I MMA SINONONS IS.** *sequebantur illum discipuli ejus.* Matth. 8, 23. **ANHTIDAĞA I MMA HONDAPELPHS.**

ΔΑΡΑΨ. *adiit eum centurio.* Matth. 8, 6. **ΔΗ ΕΛΗΚΛΑΓΓΟΛΗ ΦΙΖΑΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ.** *ut apponerent turbæ.* Luc. 9, 16. Composita cum **ΜΙΨ** Ablativo gaudent. **ΜΙΨΜΑΤΟΨ ΪΜ.** *vescitur cum eis.* Luc. 15, 2. Nonnunquam præpositio ipsa exprimitur; **ΜΙΨΪΝΝΓΑΛΛΙΨ ΜΙΨ ΪΛΙΣΗΛ.** Joh. 18, 15.

Præpositio subinde à verbo divellitur, ut & à casu, quem regit. **ΗΣ ΗΗ ΓΙΒΙΨ.** *reddite igitur.* Luc. 20, 25. **ΨΑΤΕΙ ΜΙΨ ΝΙ ΟΛΜ ΣΙΠΩΝΟΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΪΛΙΣΗΣ.** *quod non intraverat cum discipulis suis Jესu.* Joh. 6, 22. **ΝΙ ΕΛΙΚΚΑ ΒΙΣΑΝΔΙΝ ΪΜΜΑ ΦΑΜΜΑ ΓΑΚΔΑ.** *quum non longe abesset à domo.* Luc. 7, 6. **ΨΑΝ ΝΕΥΑ ΥΑΣ ΔΑΗΚΑ.** *quum appropinquaret portæ vel prope esset portam.* com. 12. **ΕΙ ΑΤΛΑΓΙΔΕΔΕΙΝΑ ΕΛΗΚ.** *ut apponerent.* Marc. 8, 6.

Accusativus & Ablativus absolute ponuntur. **ΨΗΚ ΤΑΗΟΛΑΝΔΑΝ ΑΚΜΑΙΩΝ.** *te faciente eleemosynam.* Matth. 6, 3. **ΨΑΤΑ ΪΜΜΑ ΚΧΔΟΛΑΝΔΙΝ.** *hæc eo loquente.* Ablativus hic, ut mihi videtur, dependet à Præpositione **ΑΤ.** quæ crebro exprimitur. **ΑΤ ΣΗΝΝΙΝ ΨΑΝ ΗΚΚΙΝΑΝΔΙΝ ΗΕΒΚΑΝΝ.** *sole autem oriente inardescibat.* Marc. 4, 6. **ΑΤ ΪΜΜΑ ΚΧΔΟΛΑΝΔΙΝ.** *eo loquente.* 14, 43. **ΑΤ ΪΛΙΣΗ ΗΕΔΑΗΠΠΙΔΑΜΜΑ ΟΛΗ ΒΙΔΟΛΑΝΔΙΝ.** *Jესu baptizato ac precante.* Luc. 3, 21. **ΑΤ ΗΣΤΑΗΗΑΝΛΙΜ ΨΛΙΜ ΔΑΓΛΑΜ.** *exactis illis diebus.* 4, 2. **ΑΤ ΛΑΙΣΟΛΑΝΔΙΝ ΪΜΜΑ ΨΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ.** *docente illo populum.* Luc. 20, 1. Nonnunquam Genitivus absolute sumitur; ut, **ΪΝΥΙΣΑΝΔΙΝΣ ΣΛΒΒΑΤΑΔΑΓΙΣ.** *instante die sabbati.* Marc. 16, 1. **ΔΗΑΤΓΑΓΓΑΝΔΙΣ ΪΣ.** *illo accedente.* Luc. 9, 42. Marci 9, 20. Nominativus eodem modo usurpari videtur. **ΥΑΗΚΨΑΝΣ ΔΑΓΣ ΓΑΤΙΛΣ.** *quum adesset dies opportunus.* Marc. 6, 21.

Paucula verba, quæ diversæ sunt structuræ, perraro licet, nonnunquam tamen, variam istam constructionem nexam habent per conjunctionem copulativam **ΟΛΗ;** ut, **ΓΛΗΛΙΔΑ ΜΑΝΑΓΑΝΣ ΑΕ ΣΑΗΗΤΙΜ ΟΛΗ ΣΛΛΗΙΜ ΟΛΗ ΑΗΜΑΝΕ ΗΒΙΛΛΙΖΕ.** *sanabat multos à morbis & plagis, & affectos spiritibus multis.* Luc. 7, 21.

Est, ubi Verba quasi per appositionem, in eodem tempore, numero & persona efferuntur: ut, **ΚΧΔΙΔΑ ΟΛΨΗΗ.** *allocutus dixit, ελάλει, λίγων.* Joh. 8, 12.

Quodvis verbum admittit Ablativum significantem causam, aut instrumentum aut modum actionis: ut, **ΪΚ ΗΗΗΚΑΝ ΕΚΑΙΣΤΗΝΑ.** *fame pereo.* Luc. 15, 17. **ΗΕΥΧΠΙΔΑ ΣΤΙΒΝΑΙ ΜΙΚΙΛΛΙ.** *exclamavit voce magna.* Luc. 2, 42. **ΒΗΝΔΑΝΣ ΥΑΣ ΕΙΣΑΚΝΑ-ΒΑΝΔΟΧΜ.** *vinculus fuerat vinculis ferreis.* 8, 28, 29. **ΗΣΓΕΙΣΗΧΔΕΔΗΝ ΕΛΗΚΤΕΙΝ ΜΙΚΙΛΛΙ.** *obstupuerunt*

puerunt metu magno. Marc. 5, 42. **ΥΛΙΚΙΛΩΜ ΜΙΚ ΣΥΕΚΛΙΨ.** *labiis me honorat.* 7, 6. **ΠΣΥΛΚΠ ΦΛΝΣ ΛΗΜΛΝΣ ΥΛΗΚΔΛ.** *ejecit spiritus verbo.* Matth. 8, 16.

Passivis additur Ablativus agentis, antecedente Præpositione, & interdum Dativus; ut, **ΕΙ ΗΛΗΓΛΙΝΔ ΛΗ ΕΚΛΜ ΜΛΝΝΛΜ.** *ut honorentur ab hominibus.* Matth. 6, 2. **ΚΛΖΝ ΜΕΙΝ ΚΛΖΝ ΒΕΙΔΩ ΗΛΙΤΛΔΛ ΛΛΛΛΙΜ ΦΙΝΔΩΜ.** *domus mea domus precum vocabitur omnibus gentibus.* Marc. 11, 17.

Passiva nonnunquam fiunt Impersonalia, & similes cum Personalibus casibus obtinent: ut, **ΨΕΙ ΥΛΙΗΤΛΙ ΝΙ ΕΚΛΩΙΣΤΗΛΙ.** *ne quidquam pereat.* Joh. 6, 12. **ΒΛΩΩΨΗΜ ΓΛΒΛΙΚΓΔΔΛ.** *ambo conservantur.* Matth. 9, 17.

Nomen pretii effertur in Ablativo casu; ut, **ΤΥΛΙΜ ΗΗΝΔΛΜ ΣΚΛΤΤΕ ΗΛΛΙΒΩΣ ΝΙ ΓΛΝΩΧΗΛΙ ΣΙΝΔ ΨΛΙΜ.** *ducentorum nummorum panes non sufficiunt eis.* Joh. 6, 7. **ΝΙΠ ΤΥΛΙ ΣΠΛΚΥΛΝΣ ΑΣΣΑΚΓΛΗ ΒΗΓΓΑΝΔΛ.** *nonne duo passeret assario emuntur.* Matth. 10, 29.

Quæ significant partem temporis in Genitivo vel Ablativo usurpantur: ut, **ΕΙ ΝΙ ΥΛΙΚΨΛΙ ΣΛ ΦΛΛΗΗΣ ΙΖΥΑΚ ΥΙΝΤΚΛΗ.** *ne fiat fuga vestra hyeme.* Marc. 13, 18. Quæ autem durationem denotant, in Accusativo vel Ablativo efferuntur; ut, **ΣΙΝΤΕΙΝΩ ΝΛΗΤΛΜ ΓΛΗ ΔΛΓΛΜ.** *semper noctibus & diebus.* Marc. 5, 5. **ΔΛΓΕ ΕΙΔΥΩΚΤΙΓΗΝΣ ΕΚΛΙΣΛΝΣ ΕΚΛΜ ΔΙΛΒΗΛΛΗ.** *diebus quadraginta tentatus à diabolo.* Luc. 4, 2. **ΓΗ ΔΛΓΛΝΣ ΨΚΙΝΣ ΜΙΔ ΜΙΣ ΥΕΣΗΝ.** *nunc tres dies mecum fuerunt.* Marc. 8, 2.

Cum motus ad locum designandus Genitivo opus est. vide not. (b) ad Lucæ 19, 12.

Infinitivus Accusativum ante se statuit: ut, **ΤΛΗΓΙΨ ΨΩ ΗΩΚΙΝΩΝ.** *facit eam mœchari.* Matth. 5, 32.

ΝΙ ellipticās positum recipit post se Genitivum: **ΝΙ ΥΛΣ ΙΜ ΒΛΚΝΕ.** *nihil iis erat liberorum.* Luc. 1, 7. **ΙΚ ΕΛΙΚΙΝΩ ΙΝ ΙΜΜΛ ΝΙ ΒΙΓΙΤΛ.** *ego culpam in eo non invenio.* Joh. 19, 6. integre vers. 4, **ΨΛΤΛ ΙΝ ΙΜΜΛ ΝΙΛΙΝΩΗΗΝ ΕΛΙΚΙΝΩ ΒΙΓΛΤ.** vers. 11, **ΝΙ ΛΙΗΤΕΔΕΙΣ ΥΛΛΔΗΠΕΓΕ ΛΙΝΗΗΝ ΛΝΛ ΜΙΚ.** *non haberes ullam potestatem adversum me.* **ΙΝ ΨΙΖΕΙ ΝΙ ΗΛΒΛΙΔΛ ΔΙΠΠΛΙΖΩΣ ΛΙΚΨΩΣ.** *quod non haberet profundam terram.* **ΠΝΤΕ ΝΙ ΗΛΒΛΙΔΛ ΥΛΗΚΤΙΝΣ.** *quia non habebat radicem.* Marc. 4, 6, 7. Plura exempla occurrunt Joh. 9, 41. 15, 22. Luc. 2, 7. 8, 13. Marc. 12, 19.

Figura tmesi gaudet Gothus noster; ut, **NS NN ΓΙΒΙΨ. reddite igitur, pro NSΓΙΒΙΨ NN.** Luc. 20, 10. Vide Evang. Goth. pp. 145. 218.

Reciprocis utuntur locutionibus; quales sunt **ΨΚΛΕΣΤΕΙ ΨΗΚ ΒΛΚ- ΝΙΛΩ.** *confide, filiole.* Matth. 9, 2. **ΓΛΥΕΜΗΝ ΣΙΚ.** *συνώζονται.* Marc. 7, 1.

Interpres sexcentis in locis græciffat. En exempla pauca promiscue prolata! Luc. 2, 49. *ἐν τοῖς τῷ πατρὶ μὲ.* **İN ΨΛΙΜ ΛΤΤΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ.** Joh. 11, 44. *δεδειμένος τὰς πόδας καὶ τὰς χεῖρας,* **ΓΛΒΗΝΔΛΝΣ ΗΛΝΔΗΝΣ ΓΛΗ ΕΧ- ΤΗΝΣ.** Matth. 5, 18. *ἕως ἂν πάντα γένηται,* **ΗΝΤΕ ΑΛΛΑ ΓΛΥΛΙΚΨΙΨ.** neutrum plurale cum verbo singulari. **ΣΥΛ ΣΥΕ** cum Infinitivo junctum. Matth. 8, 24. *ὡς τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι,* **ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΛΤΑ ΣΚΙΠ ΓΛΗΗ- ΛΙΨ ΥΛΙΚΨΛΝ.** Matth. 11, 1. *ὅτι ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διαπίσσειν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐ- τῷ,* **ΒΙΨΕ ΝΣΕΗΛΛΙΔΛ ἸΛΙΣΗΣ ΛΝΛΒΙΝΔΛΝΔΣ ΨΛΙΜ ΤΥΛ- ΛΙΨ ΣΙΠΧΝΓΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ.** Marc. 4, 41. *ἐφοβήθησαν φόβου μίγαι,* **ΩΗΤΕ- ΔΗΝ ΣΙΣ ΛΓΙΣ ΜΙΚΙΛ.** Joh. 16, 17. *εἶπον δὲ ἐν ᾧ μαθητῶν αὐτῷ,* **ΨΛΚΗΗ ΟΕΨΗΝ ΝΣ ΨΛΙΜ ΣΙΠΧΝΓΛΜ.** Marc. 1, 19. *Ἰάκωβον τὸν τῷ Ζεβεδαίου,* **ἸΛ- ΚΩΒΗ ΨΛΝΛ ΖΛΙΒΛΙΔΛΙΛΗΣ.** Matth. 5, 15. *καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ,* **ΓΛΗ ΛΙΠΓΕΙΨ ΑΛΛΛΙΜ ΨΛΙΜ ἸΝ ΨΛΜΜΛ ΚΛΖΝΛ.** Marc. 8, 33. *ὅτι εἰ φρονεῖς τὰ τῷ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ ᾧ ἀνθρώπων,* **ΗΝΤΕ ΝΙ ΕΚΛΨΓΙΣ ΨΛΙΜ ΓΩΨΣ. ΛΚ ΨΛΙΜ ΜΛΗΝΕ.** Luc. 9, 3. *μήτι ἐνὰ δύο χιτῶνας ἔχει,* **ΝΙΗ ΨΛΝ ΤΥΕΙΗΝΩΣ ΠΛΙΔΩΣ ΗΛΒΛΝ.** *verf. 52. ὡς ἐπιμύσσει αὐτῷ,* **ΣΥΕ ΜΛΝΥΓΛΝ ἸΜΜΛ.**

Observationes quædam EDITORIS suis locis inferendæ.

MΑΤΤΗ. 5, 18: *Lineola* **STRIKS**. Vox eadem occurrit in Anglo-Saxonica versione ejusdem commatis ad calcem cap. 15. libr. Judicum, quæ sic se habet, an ƿtæƿ ne bið ne an ƿtƿica apægeð of ðære ealban ƿeƿetnigge. Ðæt hi ne beon geƿýllebe: Vide Etymologicum Anglicanum in voce *Stroke*.

— 20. *Abundantior fuerit vestra justitia* **ΜΑΝΑΓΙΖΩ ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΖΥΑΚΑΙΖΩΣ ΓΑΚΑΙΗΤΕΙΝΣ**. Hujus constructionis A.Saxones non ignaros fuisse constat ex exemplis quæ sequuntur; Ðær ƿolceƿ mýcel ofƿloh. *magnam populi partem occidit*. mýcel hiƿ ƿolceƿ abrañce on Temere. *multi suorum demersi sunt in Tamesi*; Chron. Sax. ann. MXXIII. heopa heƿigeg ƿær ƿær mýcel ofƿlagen ƿram hæpenum. Bed. E. H. III, 18.

6, 15. *Peccata* **MISSAÐEÐINS**. Angl. *misdeeds*. B. *misdaad*. Succ. *missdåd*.

8, 20. *Nidos* **SITΛΛANS**. Vide quæ diximus ad Lucæ 9, 58.

— 32. **ΚΗΝ**. Angli accommodate, ut à cl. Mareſchallo observatum, *they made or took a run*.

9, 3. *Quidam vero, Ecce quidam*. nam **ΨΑΚΗΗ** respondet *ιδού*, ut apparet ex commate hujusce capitis 18, Lucæ 7, 12, & alibi.

9, 17. *Ambo conservantur* **ΒΛΩΨΗΜ ΓΑΒΑΙΚΓΑΔΑ**. Sic A.Saxones. hým ƿær geboƿgen. Josh. 9, 27.

10, 29. **ΒΗΓΩΑΝΔΑ** i. e. *Emuntur*; sed eodem recidit.

11, 2. De priore Annotationis parte dubito. Mihi videtur legisse nostrum cum cod. Cantabrig. & versionibus quibusdam *διὰ*. Vide Mareſchallum.

26, 4. *Innoxium* **ΣΥΙΚΝ**. Hinc non incommode deducas Ill. *syfn*. & A.S. *ƿeƿpýcnañ*. *purgare, expurgare*, quod in LL. 14, 15, 52. Inæ Regis occurrit.

26, 75. *Dicentis*. **ΑΙΨΑΝΙΣ** est *διέτι*. Legit itaque *εἰρημίας* nisi per oscitantiam librarius pro **ΑΙΨΑΝΔΙΣ** scripserit **ΑΙΨΑΝΙΣ**.

27, 3. *Argenteos* **ΣΙΑΝΒΚΕΙΝΑΙΖΕ**. Gen. 45, 22. he ƿealde Beniamine ƿiƿ ƿerube 7 þreo hunðreð ƿýlƿriñza. *Benjamin dedit trecentos argenteos cum quinque stolis*.

Marc. 1, 36. **ΓΑΛΛΙΣΤΑΝΣ**. Hanc verbi significationem A.Saxonibus non ignotam fuisse discimus ex gl. Cot. 36. ubi *Comitavere* exponitur *to ge-læƿtenne*.

E D I T O R I S

læſtenne. Bedæ I, 15. ſona Ðam beote bædum zelæſton. *neque aliquanto ſegnius minas effectibus proſequuntur.* Wulſtani Paræn. c. 7. ſeo uſ zelæſtað æſpe to þopolbe. Quare hæc verba Chronici Saxonici ad ann. DCCCCXX. þe him zelæſtan polbon verti debuiffent, *qui eum comitari voluerunt.* Hac data occasione non ingratum Lectori me facturum ſpero, ſi lacunas quaſdam in verſione ejuſdem Chronici ſuppleam, & veras Sloaniano annulo, & clypeo argenteo, ut ego opinor, lectiones reſtituam, quorum illum reperies pp. 8, 13. Hickeſii Præfationis generalis Linguarum vett. Septentrionalium Theſauro præmiſſæ, hunc ad calcem ejuſdem Operis incomparabilis expreſſum — Pag. 2. lin. ult. Præfationis ad Chron. Saxon. lege *Dejunz Ðurran ſunu læbbe þone hepe þiber. Hering Huſſæ filius illuc duxit exercitum.* Quinam iſti fuerint, tam ſum ignarus quam qui maxime. Pag. 115. lin. 19. Pro cſipan, quæ eſt vox nihili, lege ebnipan. *Denuo, retro.* Pag. 133. *ſerþe þær he þiſte hiſ ýðhenzertar. Ivit, ubi ſciebat naues ſuas eſſe. Ýðhenzertar. Equi marini, i. e. Naves.* Huiuſmodi *ουζυγία* ſunt pene innumeræ apud Poetas Anglo-& Dano-Saxones.

Pag. 194. *Ðe þar cýnz of apocan. à quo hic Rex genus deduxit.* Vide pag. 13. Pag. 216. Pro on cſeop legendum puto oncneop. *agnovit.* Pag. 219. *Æac þiſ zear þær ſpa zærne on mærtene.* ad verbum, *Fuit etiam hic annus ita rarus in glandibus.* Vide Etymol. Anglicanum in *Geaxon.* Pag. 231. *Grþ he mihte ben þotſart on Engleland. ſi quietus eſſet, ſeu vitam quietam ſive hilarem agere poſſet in Anglia.* Vide Hug. Candidum p. 73. Pag. 239. *tenſerþe eſt cenſus.* Pag. 240. *ʒ an oðer of þe lanþer þe lien to þe cſiſce-þican. ʒ zif he lenz moſte luen. alþe he mint to þou of þe honþerpican. & alterum pro terris, quæ ad ſacriſtam pertinent, atque, ſi diutius viveret, ſimiliter facere pro cellerario cogita- verat.* Vide H. Candidi hiſt. pag. 82. 87. Hinc p. 222. of mýſtliccan þican verti debuerunt, *ex variis miniſteriis.*

Annuli Sloaniani inſcriptionem hoc modo legendam cenſeo. *Æðþed mec ahe. Anþed mec aþroþt. Æþbred me tenet, Anred me cælavit.* Fuit fortaliſ Ætheredi, qui regnum Weſt-Saxonum capeſſit anno DCCCCLXVI. Cælator autem Eanred eodem tempore monetarius, ut ex nummo Burgredi Merciorum regis patet. Inſcriptionem clypei ita legas, *Æduþen mec aþ. aþe hýo Ðrihten. Ðrihten hine aþerþe. Ðe me hiþe ætſerþe. buton hýo me ſelle hiþe aþener þilleþ. quæ expreſſa ad verbum ita ſonant Anglice, Æduwen owns me, the Lord own þer. The Lord curſe him, that takes me from þer, unleſs he gives me to þer of his own will.*

Marc. 4, 6, 17. Malim *Radicem.* Vide Gramm. p. 61.

7, 11. MS. ΓΛΒΛΤΝΙΣ. Foret ΓΛΒΛΤΝΛΙΣ.

10, 29. ΑΤΤΙΝ pro ΑΤΤΑΝ. Vide p. 40. Verſ. 45. MS. habet ΑΤ-ΑΝΔΒΑΤΣΑΜ. ſed perperam pro ΑΤΑΝΔΒΑΤΣΑΝ.

Marc.

OBSERVATIONES.

LXV

Marc. 12, 1. *Effodit* **ΝΣΓΚΡΞΕ**. *Fodit* **ΓΚΡΞΕ**. Luc. 6, 48. Boet. p. 159. *Se þar ponęrteþar.*

Γροϝ æfter þolbe &c. vide locum --- **ΑΛΓΛΨ** est *Alio, aliorsum.*

14, 68. **ΓΑΛΛΙΨ ΕΛΗΚ ΓΑΚΑ**. Gothice est, *Ivit ante domum.* Non legit **ξω**.

15, 36. *Currens* **ΨΚΑΓΓΑΝΔΣ**. Hinc fortasse lucem accipient hæc verba Boethii p. 192. *ζεφεραþ þa hipe mibone ýmbe þeaple þrægeþ. Þara 1r gehaten Saturnur.*

16, 4. *Dele eum.* Videtis Lucæ 17, 15. Joh. 6, 5.

Luc. 1, 15. *Liquorem* **ΛΕΙΨΗ**. Greg. Pastor. 40, 4. *Περσienab hum þær þ* 118. *Digesserat vinum.* Notkeri psalm. 10, 6. *fone uuarme lide, à calido liquore.* *Sicera* Otrf. I, 4, 70.

Ni fullet er sih uuines

Ouh lides niheines,

Non implebit se vino,

Nec sicera quavis.

Vide quoque II, 8, 21. *Potus*, vers. 50. & IV, 33, 39.

1, 27. **ΕΚΑΓΙΣΤΙΜ**. Cum hoc conveniunt A.S. **ḡḡḡta. ḡḡḡtu.** *Nuptiæ*; Marc. 22, 2, 8. **ḡḡḡtlc. ḡḡḡtelica.** *Nuptialis*; Matth. 22, 25. gl. Cot. 139. A quibus proficiscuntur Suec. *gift, conjugatus, gista, giftas, &c.*

1, 75. *In sanctitate.* **ΣΝΝΓΑ** est *Veritas.* Videtur igitur legisse *ὁ ἀληθεία.*

2, 7. *Loci* **ΚΗΜΙΣ**. A.Sax. versio habet *þe huę nærþon þum.* Angl. *there was no room for them.* Suec. *them war icke rum.*

2, 42. Rectius **ΥΙΝΤΚΗΝΣ**. Lineola superinducta, quæ literæ omiffæ index, vetustate sine dubio evanuit.

3, 23. Pro **ΝΕΓΑΚΗΝΨΑΙ** quid si legeris **ΝΣ ΓΑΒΑΗΚΨΑΙ**. non multum distat, & apprime quadrat in locum.

4, 7. Not. (b). Adde ex Bedæ V, 5. *Þa řanę he orationem oþer hine. dixitque orationem.*

4, 23. *Semper* **ΑΗΕΤΞ**. *Utique* mallet.

5, 24. **ΑΛΨ** est *aiebat.*

5, 36. **ΑΕΤΑΗΚΝΙΑ** est Passivæ formæ. Legit ergo *αίεταυ*. nullo consentiente MS.

5, 39. Pro **ΕΛΙΚΗΝΓΙ** legendum puto **ΕΛΙΚΗΝΙ**.

6, 9. Distinctionem pone post **ΘΑ**. non post **ΙΖΥΙΣ**. & verte, *interrogabo vos quiddam, fas &c.*

6, 44. **ΤΚΗΔΑΝΔΑ**, nisi me fallunt omnia, ponitur pro **ΤΚΗΓΑΝΔΑ**. à *τηνυζην, vindemiare.* Nam prius verbum locum heic habere non potest.

E D I T O R I S

Luc. 7, 2. **ΣΥΝΛΤΑ**. Bed. V, 6. ic pær Ʒerpoltæn. *moribundus eram.*

8, 17. **ΣΥΕΘΝΗΦΑΜΜΑ**. Forſan **ΣΥΕΚΘΝΗΦΑΜΜΑ** pro **ΣΥΙΚΘΝΗΦΑΜΜΑ** à **ΣΥΙΚΘΝΗΦΣ**. *φαιεός.*

8, 23. *Navigarent.* Rectius fortaffe *remigrarent.* vide Joh. 6, 19.

8, 42. Legerim **ΥΙΝΤΚΙΥΕ**.

8, 56. *Interdixit* **ΕΛΗΚΒΛΗΔ**. Ego maluiſſem dicere, *Præcepit*, quemadmodum verſ. 25 hujus capititis, & infra 9, 21 vox ea transfertur. Similitudine vocum in eo ſenſu hodieque uſurpatarum decipi videtur reverendiſſimus Benzeliuſ. Alibi etiam pro *Interdixit* ſubſtitui *Præcepit*, quod mihi videtur eſſe vera & genuina vocis ſignificatio.

9, 3. *Baculos* **ΥΛΛΗΝΣ**. Huc fortaffe ſpectant Cambro-Brit. guialen, & Armor. gualen, quibus virga denominatur.

9, 13. *Penes* **ΗΙΝΔΑΚ**. Hickeſiuſ p. 191. ex Harmonia Cotton. Ʒaf ιτ un-der them ιſ iunƷron. *Distribuit inter diſcipuloſ ſuoſ*: hinc Belg. **ονδερ**.

10, 10. *Plateus* **ΕΛΗΚΑΔΑΗΚΓΑ**. *Foredoor*, niſi me fallit memoria, eodem ſenſu adhuc apud Damnonioſ.

16, 8. *Prudentiores* **ΕΚΧΑΧΖΑΝΣ**. Gloſſarium habet **ΕΚΧΑΛΖΑΝΣ**. ſed perinde eſt.

17, 7. Adſcribe **ΣΑ** — CCI.

18, 6. *Extremum.* **ΗΝΔΑ ΛΗΔΙ** *είς τέλος.* Nota quam preſſe ſequitur Græcum codicem.

18, 9. *Τὸς πεπειθότους ἐφ' ἑαυτοῖς*, **ΦΛΙΕΙ ΣΙΛΒΑΝΣ ΤΚΑΗΛΙΔΕΔΗΝ ΣΙΣ. ΕΙ.** quæ ſic vertas, *qui ſibi ipſiſ perſuadebant, ut* &c. Omiſit Præp. *ἐφ'.* vide Matth. 27, 43. Hinc liquido patet variariſſe noſtrum lectionem Marci 10, 24. quam omneſ codiceſ tam impreſſi quam MS. habent.

19, 11. Lege diſjunctim **ΑΤ ΓΑΗΛΗΝΣΓΑΝΔΑΜ.**

20, 32. *Noviſſime.* **ΣΠΕΔΙΣΤΑ** eſt *Noviſſima.* Legit itaque *ἐχάτη.*

20, 25. *Alterum ævum*, rectius illud *ævum.*

Joh. 6. 6. **ΣΙΛΒΑ ΥΙΣΣΑ ΦΑΤΑ ΗΛΙΒΛΙΔΑ ΤΑΗΓΑΝ.** *He bimſelf knew (vett. wiſt) that which he had to do.* Suc. *han wiſte wel, hwad han wille gōra.* verſ. 9. **ΙΣΤ ΛΙΝΣ ΗΕΚ. ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙΨ (Ε) ΕΙΜΕ ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΒΛΚΕΙΖΑΝΣ ΓΑΗ (Β) ΤΥΑΝΣ ΕΙΣΚΑΝΣ. ΑΚΕΙ ΦΑΤΑ ΘΑ ΙΣΤ ΔΗ ΣΥΑ ΜΑΝΑΓΑΙΜ.** *There is one here, who hath five barley loaves and two fiſhes, but that what is it for ſo many?* Suc. *Hâr ær en. ſom haſwer fem biuggbrod, och två fiſkar, men hwad förſlår tbet ibland ſō monga?* Sic cap. 11, 10. **ΛΕΑΚ ΦΑΤΑ ΟΙΨΙΨ ΔΗ ΙΜ. ΑΛΖΑΚΗΝΣ ΕΚΙΟΧΝΔΣ ΠΝΣΑΚ ΓΑΣΑΙΖΑΠ. ΑΚΕΙ ΓΑΓΓΑΜ ΕΙ ΠΣΥΑΚΓΑΗ ΙΝΑ.** *After that, he ſaith to them, Lazarus our friend ſleep-eth;*

etb; but let us go, (vett. gang) that I may awake him. Suec. sedan sade han til them: Lazarus wår wen sofwer: men jag går at upweckia honom af sömnen. vers. 2. **ΨΙΖΩΖΕΙ ΒΡΑΨΑΚ ΛΑΖΑΡΟΥΣ ΣΙΝΚΣ ΥΑΣ. ΪΝΣΑΝ-ΔΙΔΕΔΗΝ ΨΑΝ ΨΩΣ ΣΥΣΤΕΚΟΥΣ ΪΣ ΔΗ ΪΜΜΑ—ΣΧ ΣΙΝ-ΚΕΙ ΝΙΣΤ ΔΗ ΔΑΗΨΑΝ.** whose brother Lazarus was sick, then sent his sisters to him — This sickness is not unto death. Suec. hwilkens broder Lazarus låg siuk. Tå sende hans systrar til honom — Thenne siukdomen är icke til dodz. Joh. 6, 29. **ΨΑΤ ΪΣΤ ΥΑΗΚΣΤΥ ΓΩΨΣ.** That is the work of God, or God's work. Suec. Thet är Gudz werk.

Joh. 6, 71. **ΣΑ ΗΒΑΙΔΑ ΪΝΑ ΓΑΛΛΕΥΓΑΝ.** Similis loquendi formula frequens apud Anglo-Saxones. De ic το θρινενne hæbbe. Matth. 20, 22. Ic hæbbe on fulluhte beon gefullob. Luc. 12, 50. þ ge το γεαπenne hæbbon. Exod. 16, 23.

7, 6. *Audenter* **ΒΑΛΨΑΒΑ.** Adjectivum est **ΒΑΛΨΑ**, nomen Alarico ob audaciam virtutis, ut Jornandes habet, inditum. Vide pag. 26.

8, 54. *Nihil.* **ΝΙΥΛΗΤΣ** est *nulla*. Legit igitur *σδιμία*, quam lectionem nulli agnoscunt codd. MS.

10, 41. *Vera sunt.* **ΣΗΝΟΥΑ ΥΑΣ.** *veritas erat.* Abstractum pro Concreto, quod alibi observatum.

11, 4. Pro **ΪΣ** lege **ΪΛΙΣΗΣ.**

11, 21. **ΝΙΨΑΝ** legerem *divise*, ut & com. 32. **ΨΑΝ** enim exprimit Græcam particulam *α*.

11, 38. **ΣΤΑΙΝΑ ΝΕΑΚΑΛΑΓΙΔΑ ΥΑΣ.** *Lapidi superimposita erat,* sed eodem recidit.

11, 40. **ΜΑΝΑΓΛΙ ΟΕΜΗΝ ΑΤ ΪΜΜΑ.** *Many came at him,* ut Damnonii mei dixerint, quibus solenne est *at* pro *to* usurpare, & vice versa. vide Marci 9, 14, 20. 11, 7, 13. 15, 1. Joh. 12, 12.

14, 2. Not. (*c*). Recte se habent Gothica. Ellipsin supplevit Interpres. **ΛΙΨ-ΨΑΝ** autem potentiali *α* respondet.

14, 17. *Spiritum veritatis.* **ΑΗΜΑ ΣΗΝΟΥΣ.** Gothus noster τὸ πνεῦμα pro Nominativo casu accipit. Mallem legere **ΑΗΜΑΝ.** Linea, ut mihi videtur, superinducta evanuit.

18, 3. *Evenerant* **ΟΕΜΗΝ.** Mallem *ventura erant.*

E R R A T A.

Pag. 4. n. l. 1. aspicit. p. 25. l. ult. **ΓΛΗ ΛΙΒΛΙΨ**. p. 31. l. 10. dele punctum post **ΥΛΤΙΝΣ**. p. 34. l. 5. **ΚΗΝΙ**. p. 35. l. 4. **ΥΛΗΚΨΑΝΞΣ**. p. 50. n. l. 1. **ΓΑΣΑΓΓΑ**. p. 85. n. l. 6. **ΗΛΙΨΝΑΝΣ**. p. 97. n. l. 8. *ξήσσει*. p. 101. l. 8. quia. p. 104. marg. pro **ΚΗ** scr. **ΚΑ**. p. 106. n. l. 8. *πεποθόται*. p. 112. n. 10. *ιερευσάλιμ*. p. 118. l. 2. respondere. p. 119. n. l. 16. medix Lat. p. 134. l. 13. **ΥΛΙΤ ΪΣ**. p. 137. l. 3. **ΘΑΚΓΞ**. p. 141. n. l. pen. 27, 49. p. 142. l. 6. ministraverant. p. 148. n. l. 3. *πί*. p. 150. l. 5. Domino. p. 158. n. l. 14. **ΛΓΙΣ**. p. 160. n. 6. *midelzerd*. p. 161. l. 2. **ΪΝΚΙΛΨΞΝ**. l. 15. **ΗΙΜΜΑ ΔΑΓΛ**. p. 174. n. l. pen. sequantur. p. 196. n. l. 12. schemate. p. 207. vers. 11. appone **ΓΖ** — LXVII. n. l. 11. **ΘΙΛΕΤΚΓΞΜ**. p. 208. n. l. ult. *ἱπεμψεν*. p. 212. 6. *ἀμφοτεωλῶν*. 7. **ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΑΙΖΞ**. 252. l. 12. **ΝΣΛΑΓΓΙΨ**. n. l. 1. *πλῶται*. p. 255. n. l. pen. vox. p. 260. l. 11. **ΛΙΨΨΛΗ**. l. 13. **ΕΛΙΗΗΨΚΑΙΗΝΑ**. p. 279. 7. **ΑΤΥΛΑΝΔΙΔΑ ΣΙΚ**. 280. l. 8. **ΓΛΥΛΗΚΗΤΑ**. 292. l. 4. **ΓΛΨΛΗ ΛΑΗΒΙΔΕΔΕΙΨ**. n. l. 2. **ΥΚΞΗΓΑΗ**. p. 296. l. 4. dele *ἴδει* vel. p. 300. l. 2. dico vobis. p. 305. l. 5. **Ψ'Ν**. l. 11. transtuleris. p. 306. n. 6. quod inter. p. 316. l. 6. Abrahamus est. p. 327. n. l. 2. **ΗΛΗΝΣΓΑΗ**. p. 329. n. l. pen. *ἀπ' ἑμαυτῶ*. p. 343. l. 2. hoc. p. 351. n. l. pen. *ἐδῆξασεν*. p. 355. n. l. 6. modo. p. 358. n. l. 4. *ἐχ*. p. 360. n. l. 1. *γένθη*.

P R Æ F. &c.

Pag. 6. l. 35. jacentium. p. 8. l. 4. episcopo ver. p. 9. l. pen. sua. p. 15. l. 9. post Severo adde mortuo. l. 15. *κάμης*. p. 22. l. 9. uberior. p. 26. l. 17. pepigisse. p. 31. l. 9. *σύγχροτον*. l. 35. c. 37. p. 32. l. ult. longe dev. p. 33. 10, 11. *μεταβαλὼν — λόγια*. p. 34 9. c. 37. — *ἐκείνα*. l. 29. *οὐκ*. p. 35. l. 3. suam maxime. p. 38. l. 10. impressa. p. 44. l. 4. syncopen. l. 32. Fœminina. p. 45. l. 5. quorundam.

EVANGELIUM

SECUNDUM

MATTHÆUM.

* * * * Superiora defunt. ΑΚ ΑΝΑ ΑΝΚΑΡΝΑ-ΣΤΑΦΑΝ. 15.
 ΓΑΗ ΛΙΝΓΕΙΦ ΑΛΛΑΙΜ ΦΑΙΜ ΙΝ ΦΑΜΜΑ ΚΑΖΝΑ: ΣΥΑ 16.
 ΛΙΝΗΤΓΑΙ ΛΙΝΗΑΦ ΪΖΥΑΚ ΙΝ ΑΝΔΥΑΙΚΦΓΑ ΜΑΝΝΕ. ΕΙ
 ΓΑΣΑΙΘΑΙΝΑ ΪΖΥΑΚΑ ΓΧΔΑ ΥΑΝΚΣΤΥΑ. ΓΑΗ ΗΑΝΗ-
 ΓΑΙΝΑ ΑΤΤΑΝ ΪΖΥΑΚΑΝΑ ΦΑΝΑ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ: ΝΙ ΗΠΓ- 17. ΑΓ.
 ΓΑΙΦ ΕΙ ΝΙ ΑΕΜΓΑΝ ΓΑΤΑΙΚΑΝ ΥΙΤΩΦ ΛΙΦΦΑΝ ΠΚΑΝ-

Sed super candelabrum (a) & lucet omnibus, qui in illa do- Cap.5. v.15.
 mo. Sic luceat lux vestra in conspectu hominum, ut videant ve- 16.
 stra bona opera & glorificent patrem vestrum, illum in coelis.
 Ne putate quod venerim (b) dissolvere legem aut prophetas, non 17.XXXIII.

(a) Sed super candelabrum ΑΚ ΑΝΑ ΑΝΚΑΡΝΑΣΤΑΦΑΝ. Sic MS. utrumque tamen recte se habet; nam ΑΝΑ, & tertium & quartum casum regit, sicut ἐπὶ eadem significatione apud Græcos.

(b) Dissolvere legem ΓΑΤΑΙΚΑΝ ΥΙΤΩΦ. Proprie foret *disrumpere*, *dis*-
scindere, *destruere legem*, nam de templi destructione utitur quoque Gothus noster
 hoc vocabulo *Marci* 14, 58. 15, 29. Prudentius, *resolvere*, sed metro id requi-
 rente κασημερ. IX. 103. *Post, ut occasum resolvit*. i. e. mortem destruxit. Lati-
 nius diceres *abrogare legem*, vel *antiquare*, vel etiam *obrogare legi*, i. e. legis in-
 firmandæ causâ aliam ferre. Τῆς καταλύσεως opponitur hoc loco πηλερώσεως i. e. βεβαιώ-
 σεως. *Philo de LL. Spec. p. 805. c. ἵστανται γὰρ ἀντὶ ἐτέρων ἔργων μηδεμίαν ἔχοντα κρισινίαν,*
ἀλλὰ τοῖς ἕδαισι ἀπρετημίαι, καταλύοντες νόμους ἐστὶν, ἢ βεβαιώονται, nam id agere, ut qui pu-
niuntur, luant pœnas à delicto diversas, atque nullatenus convenientes, non est sta-
bilientis leges sed dissolventis.

- λδ. 18. ΚΕΤΗΝΣ. ΝΙ ΟΛΜ ΓΑΤΛΙΚΑΝ ΑΚ ΝΣΕΝΛΛΟΑΝ: ΑΜΕΝ
 ΑΝΚ ΟΙΦΑ ΙΖΥΙΣ. ΠΝΔ ΦΑΤΕΙ ΝΣΛΕΙΦΙΦ ΗΙΜΙΝΣ ΟΛΗ
 ΛΙΚΦΑ. ΟΥΤΑ ΛΙΝΣ ΛΙΦΦΑΝ ΛΙΝΣ ΣΤΚΙΚΣ ΝΙ ΝΣΛΕΙΦΙΦ
 λε. 19. ΑΕ ΥΙΤΩΔΑ. ΠΝΤΕ ΑΛΛΑ ΓΛΥΛΙΚΦΙΦ: ΙΨ ΣΛΕΙ ΝΗ ΓΑ-
 ΤΛΙΚΙΦ ΛΙΝΑ ΑΝΑΒΝΣΝΕ ΦΙΖΩ ΜΙΝΝΙΣΤΩΝΩ. ΟΛΗ ΛΑΙΣ-
 ΟΛΙ ΣΥΑ ΜΑΝΣ. ΣΛΗ ΜΙΝΝΙΣΤΑ ΗΛΙΤΑΔΑ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝ-
 ΓΑΚΔΟΛΙ ΗΙΜΙΝΕ. ΙΨ ΣΛΕΙ ΤΑΝΟΙΦ ΟΛΗ ΛΑΙΣΟΛΙ ΣΥΑ.
 20. ΣΛΗ ΜΙΚΙΛΣ ΗΛΙΤΑΔΑ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΔΟΛΙ ΗΙΜΙΝΕ: ΟΙ-
 ΦΑ ΑΝΚ ΙΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΝΙΒΑΙ ΜΑΝΑΓΙΖΩ ΥΛΙΚΦΙΦ ΙΖ-
 ΥΑΚΑΙΖΩΣ ΓΑΚΑΙΗΤΕΙΝΣ. ΦΑΝ ΦΙΖΕ ΒΩΚΑΚΟΕ ΟΛΗ
 ΕΑΚΕΙΣΑΙΕ. ΝΙΦΑΝ ΟΙΜΙΦ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΔΟΛΙ ΗΙΜΙΝΕ:
 21. ΗΑΝΣΙΔΕΑΝΦ ΦΑΤΕΙ ΟΙΦΑΝ ΙΣΤ ΦΑΙΜ ΛΙΚΙΖΑΜ. ΝΙ
 ΜΑΝΚΦΚΟΛΙΣ. ΙΨ ΣΛΕΙ ΜΑΝΚΦΚΕΙΦ. ΣΚΗΛΑ ΥΛΙΚΦΙΦ
 22. ΣΤΑΝΛΙ. ΑΦΦΑΝ ΙΚ ΟΙΦΑ ΙΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΘΑΖΝΗ ΜΩ-
 ΔΑΓΣ ΒΚΩΦΚ ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΣΥΑΚΕ. ΣΚΗΛΑ ΥΛΙΚΦΙΦ
 ΣΤΑΝΛΙ. ΙΨ ΣΛΕΙ ΟΙΦΙΦ ΒΚΩΦΚ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΚΑΚΑ.

- XXXIV. 18. *veni dissolvere sed adimplere. Amen quippe dico vobis, quoad
 tranfubit coelum & terra, jota unum aut una lineola non tranfubit*
 XXXV. 19. *è lege donec omnia fiant. Quisquis itaque diffolvit unum man-
 datorum horuncce minimorum, & docuerit sic homines, hic mini-
 mus vocabitur in regno coelorum, sed quisquis facit & docuerit sic,*
 20. *hic magnus vocabitur in regno coelorum. Dico etiam vobis, quod
 nifi abundantior fuerit (a) veftra iuftitia quam Scribarum & Phari-
 21. fæorum, nequaquam venietis in regnum coelorum. Audiviftis quod
 dictum eft antiquis: ne occidas, quisquis vero occidit, reus erit
 22. iudicio. Sed ego dico vobis, quod quicumque irafcitur fratri fuo
 temere (b), reus erit iudicio: qui vero dicit fratri fuo, raka, reus*

(a) *Veftra iuftitia.* Secundum verba: *nifi abundantius fuerit veftræ iufitiæ.* eft enim ΙΖΥΑΚΑΙΖΩΣ ΓΑΚΑΙΗΤΕΙΝΣ, cafus fecundus, fingul.

(b) *Temere.* Legit ergo cum quibusdam vetuftiffimis patrum, & *Syriaca* ver-
 fione,

SKNΛΛ VΛIKΦIΦ ΓΛUHMΦAI. ΛΦΦAN CΛEI UIΦIΦ. ΔVΛ-
 ΛΛ. SKNΛΛ VΛIKΦIΦ IΝ ΓΛIΛIHNAN EHNINS: ΓABAI 23.
 NN BAIKAI C AIK ΦEIN ΔN HNNSΛACTAΔA. ΓAH ΓAI-
 NAK ΓAMHNEIC ΦATEI BKQΦAK ΦEINC HABAIΦ ΘA BI
 ΦHK. AΦEET ΓAIHAK ΦQ ΓIBA ΦEINΛ IΝ ANΔVAIKΦ- 24.
 ΓA HNNSΛACTAΔIC. ΓAH ΓAΓΓ EAHKΦIC ΓACIBQHN
 BKQΦK ΦEINAMMA. ΓAH BI ΦE ATΓAΓΓANΔC AT-
 BAIK ΦQ ΓIBA ΦEINΛ: SIGAI C VAIΛAHHTΓANΔC AN- 25. ΛU.
 ΔACTANIN ΦEINAMMA CPKANTQ. NNΔ ΦATEI IC IΝ
 VIGΛ MIΦ IMMΛ. IBAI ΘAN ATΓIBAI ΦHK CΛ ANΔA-
 CTANΛ CTANIN. ΓAH CΛ CTANΛ ΦHK ATΓIBAI ANΔ-
 BΛHTA. ΓAH IΝ KAKKAKA ΓALLΓΓAZA: AMEN UIΦA 26.
 ΦNC. NI NSΓAΓΓIC ΓAIHΦKQ. NNTC NSΓIBIC ΦANΛ MIN-

erit (a) synagogæ: sed quicumque dicit, fatue, reus erit gehennæ
 ignis. Si ergo tuleris munus tuum ad altare (b), & illic memineris 23.
 quod frater tuus habet aliquid contra te, relinque illic munus tuum 24.
 in conspectu altaris, & vade prius reconciliatum fratri tuo, & tunc
 accedens offer munus tuum. Esto benevolus adversario tuo cito, 25. XXXVI.
 dum es in via cum eo, ne quando tradat te adversarius iudici,
 & iudex te tradat ministro, & in carcerem conjiciaris. Amen 26.
 dico tibi: non exhibis illinc usque dum reddis minimum quadran-

sione, ut ceteras taceam, εις. Et si quomodolibet considerata ira in crimine, cur
 Deo sanctissimo tribueretur? cur mansuetissimo Salvatore *Marci* 3, 5? **CVAKC**
 non aliter quam *temere* sive *in vanum* verti posse discimus ex *Marci* 7, 7.

(a) *Synagogæ*. Sic, quoties Græcam non retinet, id est voce **ΓΛUHMΦC**,
 transfert vocabulum *συναγωγῆς*, non itaque potui heic aliter vertere, præsertim quia
σινάγωγαι à nostro redditur **ΓAΦAHKΔC** *Marci* 14, 55. 15, 1. In Synagogis
 autem jura etiam exercita fuisse, & pœnas, saltem minores, inflictas aliunde no-
 tum, vide quæ viri docti ad *Matth.* 10, 17 copiose annotârunt.

(b) *Ad altare* **ΔN HNNSΛACTAΔA**. Restituimus ex MS. non enim
HNNSΛACTAΦC Fœminini est generis.

(a) *Qui*.

- ΑΖ. 27. ΝΙΣΤΑΝ ΚΙΝΤΗ: ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΦ ΦΑΤΕΙ ΟΙΦΑΝ ΙΣΤ. ΝΙ
 28. ΗΧΚΙΝΧΣ. ΑΦΦΑΝ ΙΚ ΟΙΦΑ ΙΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΘΑΖΝΗ ΣΛΕΙ
 ΣΛΙΘΙΦ ΟΙΝΧΝ ΔΗ ΑΝΣΤΧΝ ΙΖΧΣ. ΓΗ ΓΛΗΧΚΙΝΧΔΑ ΙΖΛΙ
 29. ΙΝ ΗΛΙΚΤΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΙΨ ΓΛΒΛΙ ΑΝΓΧ ΦΕΙΝ ΦΑΤΑ
 ΤΛΙΗΣΥΧ ΜΑΚΖΓΛΙ ΦΗΚ. ΝΣΣΤΑΓΓ ΙΤΑ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΠ
 ΛΕ ΦΗΣ. ΒΑΤΙΖΧ ΙΣΤ ΑΝΚ ΦΗΣ ΕΙ ΕΚΛΟΙΣΤΝΛΙ ΛΙΝΣ
 ΛΙΦΙΥΕ ΦΕΙΝΑΙΖΕ. ΓΛΗ ΝΙ ΑΛΛΑΤΑ ΛΕΙΚ ΦΕΙΝ ΓΛ-
 30. ΔΚΙΝΣΛΙ ΙΝ ΓΛΙΛΙΝΝΑΝ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΤΛΙΗΣΥΧ ΦΕΙΝΑ
 ΗΛΑΝΔΗΣ ΜΑΚΖΓΛΙ ΦΗΚ. ΛΕΜΛΙΤ ΦΧ ΓΛΗ ΥΛΙΚΠ ΛΕ
 ΦΗΣ. ΒΑΤΙΖΧ ΙΣΤ ΑΝΚ ΦΗΣ ΕΙ ΕΚΛΟΙΣΤΝΛΙ ΛΙΝΣ ΛΙ-
 ΦΙΥΕ ΦΕΙΝΑΙΖΕ. ΓΛΗ ΝΙ ΑΛΛΑΤΑ ΛΕΙΚ ΦΕΙΝ ΓΛΔΚΙΝ-
 31. ΣΛΙ ΙΝ ΓΛΙΛΙΝΝΑΝ: ΟΙΦΑΝΝΗ ΦΑΝ ΙΣΤ ΦΑΤΕΙ ΘΑ-
 ΖΝΗ ΣΛΕΙ ΛΕΛΕΤΛΙ ΟΕΝ. ΓΙΒΛΙ ΙΖΛΙ ΛΕΣΤΑΣΣΑΙΣ ΒΧ-

- XXXVII. tem. Audivistis quod dictum est: non mœchaberis. Sed ego dico
 27. vobis, quod (a) quicumque aspicit mulierem ad concupiscendum eam,
 28. jam mœchatus est eam in corde suo. Si vero oculus tuus dexter (b)
 29. scandalizet te, erue eum, & abjice abs te, (c) melius est enim tibi ut
 pereat unum membrorum tuorum, & non totum corpus tuum proci-
 30. dat in gehennam. Et si dextra tua manus scandalizet te, abscinde
 eam, & abjice abs te, melius est enim tibi ut pereat unum membro-
 31. rum tuorum, & non totum corpus tuum procidat in gehennam. Di-
 ctum autem est quod quicumque dimittat (d) uxorem, det ei repudii

(a) *Quicumque aspice.* Cogitationes transgressionis graviores sunt transgressionem ipsa. *Maimonides* More III. cap. 8. p. 348. Buxt. confer *Macarium* Homil. XXVI. p. 346.

(b) *Oculus tuus dexter.* ΑΝΓΧ ΦΕΙΝ ΦΑΤΑ ΤΛΙΗΣΥΧ. Sic re-
ctè e MS.

(c) *Melius est.* *Seneca* Ep. 51. fine *Projice quæcumque cor tuum laniant, quæ si aliter extrahi nequirent, cor ipsum cum illis revellendum erat. Voluptates præcipue exturba, & invisissimas habe, latronum more, quos Philetas Ægyptii vocant.*

(d) Non legit *ωτῶ*.

(a) *Pror-*

ΚΑΙ. ΙΨ ΙΚ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ ΛΕΛΕΤΙΨ 32.
 ΟΕΝ ΣΕΙΝΑ. ΙΝΗΗ ΕΛΙΚΙΝΑ ΚΑΛΚΙΝΑΣΣΑΝΣ. ΤΑΝΓΙΨ
 ΨΑ ΗΧΡΙΝΧΝ. ΓΑΗ ΣΑ ΙΖΕ ΛΕΣΑΤΙΑΑ ΛΙΝΓΑΙΨ. ΗΧΡΙ-
 ΝΑΨ: ΛΕΤΡΑ ΗΛΝΣΙΔΕΑΝΨ ΦΑΤΕΙ ΟΙΨΑΝ ΙΣΤ ΨΛΙΜ 33.
 ΛΙΚΙΖΑΜ. ΝΙΝ ΕΑΚΣΥΑΚΑΙΣ. ΙΨ ΝΣΓΙΒΑΙΣ ΕΛΝΙΝ ΛΙ-
 ΨΑΝΣ ΦΕΙΝΑΝΣ. ΛΨΨΑΝ ΙΚ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΣΥΑΚΑΝ 34.
 ΑΛΛΑΙΣ. ΝΙ ΒΙ ΗΙΜΙΝΑ. ΝΝΤΕ ΣΤΑΛΣ ΙΣΤ ΓΑΨΣ. ΝΙΗ ΒΙ 35.
 ΛΙΚΨΑΙ. ΝΝΤΕ ΕΧΤΗΒΑΝΚΑ ΙΣΤ ΕΧΤΙΥΕ ΙΣ. ΝΙΗ ΒΙ ΙΛΙ-
 ΚΝΣΑΝΛΥΜΑΙ. ΝΝΤΕ ΒΑΝΚΓΣ ΙΣΤ ΨΙΣ ΜΙΚΙΛΙΝΣ ΨΙΝΔΑ-
 ΝΙΣ: ΝΙΗ ΒΙ ΗΑΝΒΙΔΑ ΦΕΙΝΑΜΜΑ ΣΥΑΚΑΙΣ. ΝΝΤΕ ΝΙ 36.
 ΜΑΓΤ ΛΙΝ ΤΑΓΑ ΘΕΙΤ ΛΙΨΨΑΝ ΣΥΑΚΤ ΓΑΤΑΝΓΑΝ.
 ΣΙΓΑΙ ΨΑΝ ΥΑΝΚΑ ΙΖΥΑΚ. ΓΑ. ΓΑ. ΝΕ. ΝΕ. ΙΨ ΨΑΤΑ 37.
 ΜΑΝΑΓΙΖΑ ΨΛΙΜ. ΝΣ ΨΑΜΜΑ ΝΒΙΛΙΝ ΙΣΤ: ΗΛΝΣΙΔΕ- 38.
 ΑΝΨ ΦΑΤΕΙ ΟΙΨΑΝ ΙΣΤ. ΑΝΓΑ ΝΝΑ ΑΝΓΙΝ. ΓΑΗ ΤΗΝ-

librum; sed ego dico vobis, quod quicumque dimittit uxorem suam, 32.
 sine culpa fornicationis, facit eam mœchari, & qui dimissam du-
 xerit, mœchatur. Iterum audivistis quod dictum est antiquis, ne 33.
 pejeres, sed reddas Domino juramenta tua; sed ego dico vobis, 34.
 (a) prorsus non jurare, nec per cœlum, quia folium est Dei, neque 35.
 per terram, quia scabellum est pedum ejus, neque per Hierosoly-
 mam, quia urbs est magni regis: neque per caput tuum jures, quia 36.
 non potes unum capillum album vel nigrum facere. Sit autem ser- 37.
 mo vester, Sic, Sic, Non, Non; nam abundantius his, à (b) malo 38.
 est. Audivistis quod dictum est: oculum pro oculo, & dentem

(a) *Prorsus non jurare.* Quintilianus Instit. IX. cap. 2. p. 531. Obr. *In totum jurare, nisi ubi necesse est, gravi viro parum convenit.*

(b) *Malo.* ΝΣ ΨΑΜΜΑ ΝΒΙΛΙΝ. Auctorem mali intelligit non ipsum malum, alioquin dixisset ΝΣ ΨΑΜΜΑ ΝΒΙΛΑΜΜΑ, hæc enim generis Neutr. terminatio.

39. ψη οηδ τηνηφλη. ἰψ ἱκ υιφα ἱζυῖς. νι ανδστλανδλη
 λη. ἄλλῖς φλμμλ ηησελγῖν: ἄκ γλβλι οἰς ψηκ στλη-
 τλι βι τληησυρην ψειηλ κῖννη. γλνδει ἱμμλ γλη
 40. ψη ανφλκλ. γλη φλμμλ γιλγλνδῖν μῖψ ψης στληη
 γλη πλῖδλ ψειηλ νῖμλη. ἄφλετ ἱμμλ γλη γλστ-
 λψ. 41. γλ: γλη γλβλι οἰς ψηκ ἄηληηηψγλι κλστλ λι-
 42. ηλ. γλγγλῖς μῖψ ἱμμλ τυρς: φλμμλ βῖδγλνδῖν
 ψηκ γῖβλῖς. γλη φλμμλ γιλγλνδῖν ἄφ ψης λειοηη
 43. ῖς νῖ ησυλνδγλῖς: ηληηῖδεληψ ψλτεῖ υιφλη ἱστ.
 ἔκῖγρς ηεοηηδγλν ψειηληλ. γλη ἔῖλῖς ἔῖληδ ψει-
 ηληλ. ἄψφλη ἱκ υιφα ἱζυῖς. ἔκῖγρψ ἔῖγλνδς ἱζυλ-
 κλνς. ψηψγλῖψ ψλνς γρῖκλνδλνς ἱζυῖς. γλῖλλ-
 τληηγλῖψ ψλῖμ ηλτγλνδλμ ἱζυῖς. γλη βῖδγλῖψ βῖ
 45. ψλνς ηςψρῖητληνδλνς ἱζυῖς. εῖ γλῖκψλῖψ ηηηγῖς
 ἄττῖνς ἱζυλκῖς ψῖς ἱν ηῖμῖνλμ. ηητε ηηηηρην σεῖ-

39. pro dente; sed ego dico vobis, profus non resistendum *homini* im-
 XXXVIII. probo; verum si quis te percusserit in dextram tuam maxillam, obver-
 40. te ei & alteram, & volenti tecum lite contendere, & tunicam tuam
 XXXIX. 41. capere, dimitte ei etiam pallium. Et si quis te angariaverit milliare
 42. unum (a), vadas cum illo duo. Roganti te des, & volenti à te mu-
 43. tuare, ne avertas *faciem*. Audivistis quod dictum est: diliges pro-
 XL. 44. ximum tuum, & odio habebis inimicum tuum; sed ego dico vo-
 45. bis, diligite inimicos vestros, benedicite persequentibus vos, be-
 nefacite iis qui oderunt vos, & orate pro iis, qui vobis molesti
 sunt, ut sitis filii patris vestri, illius in coelis, quia solem suum oriri

(a) *Milliare unum* ΚΛΣΤΛ ΛῖΝΛ, presse juxta *Græcum* μίλιον ἑ. Latinus, *mille passus*. Est vero ΚΛΣΤΛ (Fœm.) proprie *Quies*, & hinc tropice *Locus quo cursor quiescat*.

ΝΑ ΗΚΚΑΝΝΕΙΨ ΑΝΑ ΗΒΙΛΑΝΣ ΓΛΗ ΓΥΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΚΙΓ-
 ΝΕΙΨ ΑΝΑ ΓΑΚΛΗΤΑΝΣ ΓΛΗ ΑΝΑ ΙΝΥΙΝΔΑΝΣ: ΓΛΒΛΙ 46. ΜΛ.
 ΑΝΚ ΕΚΙΓΥΨ ΨΑΝΣ ΕΚΙΓΥΝΔΑΝΣ ΙΖΥΙΣ ΛΙΝΑΝΣ. ΘΧ
 ΜΙΖΑΡΝΧ ΗΛΒΛΙΨ. ΝΙΝ ΓΛΗ ΨΛΙ ΨΙΝΔΧ ΨΑΤΑ ΣΑΜΧ
 ΤΛΗΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΓΥΛΕΙΨ ΨΑΝΣ ΕΚΙΓΥΝΔΣ ΙΖ- 47.
 ΥΛΚΑΝΣ ΨΑΤΛΙΝΕΙ. ΘΕ ΜΑΝΛΓΙΖΧ ΤΛΗΓΙΨ. ΝΙΝ ΓΛΗ
 ΜΧΤΑΚΧΧΣ ΨΑΤΑ ΣΑΜΧ ΤΛΗΓΑΝΔ. ΣΙΓΛΙΨ ΝΗ ΓΗΣ 48.
 ΕΠΛΛΑΤΧΓΛΙ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ ΣΑ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ
 ΕΠΛΛΑΤΧΓΙΣ ΙΣΤ: ΑΤΣΛΙΘΙΨ ΑΚΜΑΙΧΝ ΙΖΥΑΚΑ ΝΙ 1. ΜΒ.
 ΤΛΗΓΑΝ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΜΑΝΝΕ ΔΗ ΣΛΙΘΑΝ ΙΜ.
 ΛΙΨΨΑΗ ΑΛΗΝ ΝΙ ΗΛΒΛΙΨ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ ΙΖΥΑΚΑΜΜΑ
 ΨΑΜΜΑ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ: ΨΑΝ ΝΗ ΤΛΗΓΑΙΣ ΑΚΜΑΙΧΝ. ΝΙ 2.

facit super malos & bonos, & pluit super justos & (a) super ini- 46. XLI.
 quos. Si enim diligitis amicos vobis (b) solos, quid mercedis habe-
 bitis? nonne & (c) gentes idem hoc faciunt. Et si salutatis (d) ami- 47.
 cos vestros solum, quid majus facitis? nonne etiam publicani idem
 hoc faciunt? Sitis ergo vos perfecti sicut pater vester, qui in cœ- 48.
 lis, perfectus est. Attendite ne (e) eleemosynam vestram faciatis in
 conspectu hominum, visum eis, alioquin mercedem non habebitis à
 patre vestro, qui in cœlis. Quum ergo feceris eleemosynam, ne 2.

(a) Legit *καὶ ἐπὶ ἀδίκους*.

(b) Solos. Legit *τὸς ἀγαπῶντες ὁμοῦς μέγους*, ubi quoque observes *μέγους* pro *μέγιστον*, quod optimis scriptoribus frequens.

(c) Gentes *ΨΛΙ ΨΙΝΔΧ*. Legit *οἱ ἔθνη*.

(d) Amicos vestros *ΨΑΝΣ ΕΚΙΓΥΝΔΣ*. Legit *τὸς φίλους* cum plerisque & veterimis codd. Est autem, ut hoc oīter dicamus, *ΕΚΙΓΥΝΔΣ* pro *ΕΚΙΓΥΝΔΑΝΣ*.

(e) Eleemosynam legit ergo *ἐλεημοσύνη*, licet cod. *Cantabr.* & *Latinus* *δικαιοσύνη*, *justitiam*, atque justa est suspicio nihil tamen aliud hac voce illum intellexisse quam *eleemosynam* familiari Ebraismo. Certe, *Proverb.* 10, 2. *δικαιοσύνη δὲ ῥύσεται ἐν θανάτῳ*, sed *Tobiæ* 12, 9. *ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτου ῥύσεται*.

(a) Pre-

- ΗΛΗΚΗΣΑΙΣ ΕΛΗΚΑ ΦΗΣ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΛΙ ΛΙΠΤΑΝΣ ΤΑΝ-
 ΓΑΝΔ ΙΝ ΓΛΥΝΜΨΙΜ ΓΛΗ ΙΝ ΓΑΚΩΝΣΙΜ. ΕΙ ΗΛΗ-
 ΓΛΙΝΔΛΗ ΕΚΑΜ ΜΑΝΝΑΜ: ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΑΝΔ-
 3. ΝΕΜΗΝ ΜΙΖΔΧΝ ΣΕΙΝΑ: ΙΨ ΨΗΚ ΤΑΝΓΑΝΔΛΗ ΑΚ-
 ΜΛΙΧΝ. ΝΙ ΥΙΤΙ ΗΛΕΙΔΗΜΕΙ ΨΕΙΝΑ ΘΑ ΤΑΝΓΙΨ ΤΛΗΗ-
 4. ΣΥΧ ΨΕΙΝΑ. ΕΙ ΣΙΓΛΙ ΣΧ ΑΚΜΛΗΛΙΚΤΙΨΑ ΨΕΙΝΑ ΙΝ
 ΕΝΛΗΣΝΓΛ. ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΨΕΙΝΣ ΣΛΕΙ ΣΛΙΘΙΨ ΙΝ ΕΝΛΗΣΝ-
 5. ΓΛ ΝΣΓΙΒΙΨ ΨΗΣ ΙΝ ΒΛΙΚΗΤΕΙΝ: ΓΛΗ ΨΛΝ ΒΙΔΓΛΙΨ.
 ΝΙ ΣΙΓΛΙΨ ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΛΙ ΛΙΠΤΑΝΣ. ΝΝΤΕ ΕΚΙΓΧΝΔ ΙΝ
 ΓΛΥΝΜΨΙΜ ΓΛΗ ΥΛΗΗΣΤΑΜ ΠΛΛΠΟΧ ΣΤΑΝΔΑΝΔΛΝΣ
 ΒΙΔΓΛΝ. ΕΙ ΓΛΗΜΓΛΙΝΔΛΗ ΜΑΝΝΑΜ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖ-
 6. ΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΗΛΒΑΝΔ ΜΙΖΔΧΝ ΣΕΙΝΑ: ΙΨ ΨΗ ΨΛΝ ΒΙΔ-
 ΓΛΙΣ ΓΑΓΓ ΙΝ ΗΕΨΓΧΝ ΨΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΛΗΚΑΝΔΣ
 ΗΛΗΚΑΛΙ ΨΕΙΝΛΙ. ΒΙΔΕΙ ΔΗ ΑΤΤΙΝ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΨΛΜ-
 ΜΑ ΙΝ ΕΝΛΗΣΝΓΛ. ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΨΕΙΝΣ ΣΛΕΙ ΣΛΙΘΙΨ ΙΝ
 ΜΓ. 7. ΕΝΛΗΣΝΓΛ. ΝΣΓΙΒΙΨ ΨΗΣ ΙΝ ΒΛΙΚΗΤΕΙΝ: ΒΙΔΓΛΝΔΛΝΣ

tuba canas ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in vicis, ut honorentur ab hominibus. Amen dico vobis, acceperunt mer-

3. cedem suam. Te vero faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua
 4. quid facit dextra tua, ut sit eleemosyna tua in abscondito, & pater
 5. tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi in manifesto. Et quum
 (a) precamini, ne fitis sicut hypocritæ, quia amant in synagogis &
 angulis platearum stantes precari ut appareant hominibus. Amen
 6. dico vobis, habent mercedem suam. Tu itaque quum precaris
 ito in tugurium tuum, & claudens ostium tuum precare ad pa-
 trem tuum, qui in abscondito, & pater tuus, qui videt in abs-
 XLIII. 7. condito, reddet tibi (b) in manifesto. Precantes autem ne fitis

(a) *Precamini.* Legit ergo, ὅταν προσεύχηθε, οὐκ ἴσαθε & sic *Latinus.*

(b) *In manifesto.* Absunt à *Vulgata* & Patribus Latinis atque, ut ait Franciscus Lucas, in solis leguntur libris *Græcis.*

(a) *Ut*

ΠΦΦΛΝ ΝΙ ΕΙΛΝΥΛΗΚΔΓΛΙΨ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΛΙ ΨΙΝΔΧ. ΨΗΓ-
 ΚΕΙΨ ΙΜ ΛΗΚ ΕΙ ΙΝ ΕΙΛΝΥΛΗΚΔΕΙΝ ΣΕΙΝΛΙ ΛΝΔΗΛΗΣ-
 ΓΛΙΝΔΛΗ. ΝΙ ΓΛΛΕΙΚΧΨ ΝΗ ΨΛΙΜ. ΥΛΙΤ ΛΗΚ ΑΤΤΑ 8.
 ΙΖΥΛΚ ΨΙΖΕΙ ΓΗΣ ΨΛΗΚΒΗΨ ΕΛΗΚΨΙΖΕΙ ΓΗΣ ΒΙΔΓΛΙΨ
 ΙΝΛ: ΣΥΛ ΝΗ ΒΙΔΓΛΙΨ ΓΗΣ: ΑΤΤΑ ΠΝΣΑΚ ΨΗ ΙΝ ΗΙ 9. ΜΔ.
 ΜΙΝΛΜ: ΥΕΙΗΝΛΙ ΝΛΜΧ ΨΕΙΝ: ΟΙΜΛΙ ΨΙΝΔΙΝΛΣΣΗΣ 10.
 ΨΕΙΝΣ: ΥΛΙΚΨΛΙ ΥΙΛΓΛ ΨΕΙΝΣ. ΣΥΕ ΙΝ ΗΙΜΙΝΛ ΓΛΗ
 ΛΝΛ ΛΙΚΨΛΙ: ΗΛΛΙΕ ΠΝΣΑΚΛΝΛ ΨΛΝΛ ΣΙΝΤΕΙΝΛΝ ΓΙΕ 11.
 ΠΝΣ ΗΙΜΜΛΔΛΓΛ: ΓΛΗ ΛΕΛΕΤ ΠΝΣ ΨΛΤΕΙ ΣΚΗΛΛΝΣ 12.
 ΣΙΓΛΙΜΛ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΓΛΗ ΥΕΙΣ ΛΕΛΕΤΛΜ ΨΛΙΜ ΣΚΗΛΛΜ
 ΠΝΣΑΚΛΙΜ: ΓΛΗ ΝΙ ΒΚΙΓΓΛΙΣ ΠΝΣ ΙΝ ΕΚΛΙΣΤΗΒΝΓΛΙ: 13.
 ΑΚ ΛΑΝΣΕΙ ΠΝΣ ΛΕ ΨΛΜΜΛ ΠΒΙΛΙΝ: ΠΝΤΕ ΨΕΙΝΛ ΙΣΤ

multiloqui sicut gentes, videtur enim illis quod in multiloquio suo
 exaudiantur. ne itaque illis assimilemini, novit enim pater vester 8.
 qua *re* vos indigetis antequam precamini eum. Sic itaque precami- 9.
 ni vos: Pater noster tu in cœlis sanctificetur nomen tuum, veniat XLIV.
 regnum tuum, fiat voluntas tua (a) ut in cœlo etiam super terra, pa- 10.
 nem nostrum (b) perpetuum da nobis hodie, & remitte nobis quòd 11.
 debitores sumus, sicut etiam nos remittimus debitoribus nostris, & ne 12.
 ducas nos in tentationem, sed libera nos (c) à malo, (d) quia tuum est 13.

(a) *Ut in cœlo* &c. vide *Macarium* Homil. III. initio.

(b) *Perpetuum*, vide *Fr. Junium* Glossario, & *Marescallum* Observationibus, plures non memorabo, nec numerum caperet modus, quem in hisce notulis mihi præscripti, unum tamen nominabo illustrem, & multæ tam doctrinæ quam prudentiæ civilis gloria celebrem virum *Johannem Olivekranzium* nostratam in *Explicatione Compendiaria Precationis Dominicæ* Amstelodami ἀνατύπωσις edita, anno 1691.

(c) *A malo*. i. e. à diabolo, vide supra ad cap. 5, 37.

(d) *Quia tuum est*. vide quæ diligentissime congeffit *Johannes Alb. Bengelius* vir clarif. in Variis Lectionibus, ad hunc locum. A Latinis codd. abest; non itaque eos sequutus est noster.

- ΦΙΝΔ ΛΗΓΑΡΔΙ. ΓΛΗ ΜΛΗΤΣ. ΓΛΗ ΥΝΛΦΝΣ. ΪΝ ΛΙΥΙΝΣ.
 14. ΑΜΕΝ: ΠΝΤΕ ΓΛΒΛΙ ΛΕΛΕΤΙΦ ΜΛΝΝΛΜ ΜΙΣΣΛΔΕΔΙΝΣ
 ΪΖΕ. ΛΕΛΕΤΙΦ ΓΛΗ ΪΖΥΙΣ ΑΤΤΛ ΪΖΥΛΚ ΣΛ ΝΕΛΚ ΗΜΙ-
 15. ΝΛΜ. ΪΨ ΓΛΒΛΙ ΝΙ ΛΕΛΕΤΙΦ ΜΛΝΝΛΜ ΜΙΣΣΛΔΕΔΙΝΣ
 ΪΖΕ. ΝΙΨΛΝ ΑΤΤΛ ΪΖΥΛΚ ΛΕΛΕΤΙΦ ΜΙΣΣΛΔΕΔΙΝΣ ΪΖ-
 ΜΕ. 16. ΥΛΚΧΣ: ΛΨΦΛΝ ΒΙ ΨΕ ΕΛΣΤΛΙΨ. ΝΙ ΥΛΙΚΨΛΙΨ ΣΥΛ ΣΥΕ
 ΦΛΙ ΛΙΠΤΛΝΣ ΓΛΗΚΛΙ. ΕΚΛΥΛΚΔΓΛΝΔ ΛΗΚ ΛΝΔ-
 ΥΛΙΚΨΓΛ ΣΕΙΝΛ. ΕΙ ΓΛΣΛΙΘΛΙΝΔ ΛΗ ΜΛΝΝΛΜ ΕΛΣΤΛΝ-
 ΔΛΝΣ: ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ ΪΖΥΙΣ. ΦΛΤΕΙ ΛΝΔΝΕΜΠΗΝ ΜΙΖΔΧΗ
 17. ΣΕΙΝΛ: ΪΨ ΨΗ ΕΛΣΤΛΝΔΣ ΣΛΛΒΧ ΗΛΠΒΙΨ ΨΕΙΝ. ΓΛΗ
 18. ΛΗΔΓΛ ΨΕΙΝΛ ΨΥΛΗ. ΕΙ ΝΙ ΓΛΣΛΙΘΛΙΖΛΗ ΜΛΝΝΛΜ
 ΕΛΣΤΛΝΔΣ. ΛΚ ΑΤΤΙΝ ΨΕΙΝΛΜΜΛ ΦΛΜΜΛ ΪΝ ΕΠΛΗ-
 ΣΝΓΛ. ΓΛΗ ΑΤΤΛ ΨΕΙΝΣ ΣΛΕΙ ΣΛΙΘΙΨ ΪΝ ΕΠΛΗΣΝΓΛ.
 19. ΠΣΓΙΒΙΨ ΦΗΝΣ: ΝΙ ΗΠΖΔΓΛΙΨ ΪΖΥΙΣ ΗΠΖΔΛ ΛΝΛ ΛΙΚ-
 14. regnum, & potestas, & gloria, in secula, Amen. Nam si remitti-
 tis hominibus peccata eorum, remittet etiam vobis pater vester, qui
 15. supra coelos; sed si non remittitis hominibus peccata eorum, neque
 XLV. 16. pater vester remittet peccata vestra. Sed cum jejunatis, ne sitis, fic-
 ut hypocritæ, tristes. (a) corrumpunt enim facies suas, ut videan-
 tur (b) hominibus jejunantes, amen dico vobis, acceperunt mercedem
 17. suam; tu vero jejunans unge caput tuum, & faciem tuam lava, ut non
 18. videaris hominibus jejunans, sed patri tuo qui in abscondito, & pater
 19. tuus, qui videt in abscondito reddet tibi. Non congerite vobis the-

(a) *Corrumpunt* ΕΚΛΥΛΚΔΓΛΝΔ, sic enim cum cod. MS. legendum,
 ex particula negativa ΕΚΛ & ΥΛΚΔΛΗ *custodire*, nobis *Wårda*, adeo ut
 ΕΚΛΥΛΚΔΛΗ sit *non custodire*, i. e. corrumpere, perdere. Sic mox ver-
 su 19. ΜΛΛΧ ΓΛΗ ΝΙΔΥΛ ΕΚΛΥΛΚΔΕΙΨ, *arugo & tinea corrumpit*,
 & v. 20. ΝΙΗ ΜΛΛΧ ΝΙΗ ΝΙΔΥΛ ΕΚΛΥΛΚΔΕΙΨ, *nec arugo*
neque tinea corrumpit.

(b) *Ut videantur*. Recte MS. ΕΙ ΓΛΣΛΙΘΛΙΝΔ ΛΗ.

(a) *Uni*

ΦΛΙ. ΦΑΚΕΙ ΜΑΛΛΑ ΓΛΗ ΝΙΔΥΛ ΕΚΛΥΑΚΔΕΙΦ. ΓΛΗ ΦΛ-
 ΚΕΙ ΦΙΝΒΞΣ ΝΕΓΚΛΒΑΝΔ ΓΛΗ ΗΛΙΕΑΝΔ. ΪΦ ΗΝΖΔΓΛΙΦ 20. ΜΙ-
 ΪΖΥΙΣ ΗΝΖΔΛ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑ. ΦΑΚΕΙ ΝΙΗ ΜΑΛΛΑ ΝΙΗ ΝΙΔΥΛ
 ΕΚΛΥΑΚΔΕΙΦ. ΓΛΗ ΦΑΚΕΙ ΦΙΝΒΞΣ ΝΙ ΝΕΓΚΛΒΑΝΔ ΝΙΗ 21.
 ΣΤΙΛΑΝΔ: ΦΑΚΕΙ ΑΝΚ ΪΣΤ ΗΝΖΔ ΪΖΥΑΚ. ΦΑΚΗΗ ΪΣΤ
 ΓΛΗ ΗΑΙΚΤΞ ΪΖΥΑΚ: ΑΝΚΑΚΝ ΛΕΙΚΙΣ ΪΣΤ ΑΝΓΞ. ΓΛ- 22. ΜΖ.
 ΒΛΙ ΝΠ ΑΝΓΞ ΦΕΙΝ ΑΙΝΕΑΛΦ ΪΣΤ. ΑΛΛΑΤΑ ΛΕΙΚ ΦΕΙΝ
 ΑΙΝΗΛΔΕΙΝ ΥΑΙΚΦΙΦ. ΪΦ ΓΑΒΛΙ ΑΝΓΞ ΦΕΙΝ ΠΝΣΕΛ ΪΣΤ. 23.
 ΑΛΛΑΤΑ ΛΕΙΚ ΦΕΙΝ ΚΙΜΙΖΕΙΝ ΥΑΙΚΦΙΦ. ΓΑΒΛΙ ΝΠ ΑΙΝ-
 ΗΛΦ ΦΑΤΑ ΙΝ ΦΝΣ ΚΙΜΙΖ ΪΣΤ. ΦΑΤΑ ΚΙΜΙΖ ΘΑΝ ΕΙΛΗ:
 ΝΙΜΑΝΝΑ ΜΑΓ ΤΥΛΙΜ ΕΚΑΝΓΑΜ ΣΚΑΛΚΙΝΞΝ. ΠΝΤΕ 24. ΜΗ-
 ΓΑΒΛΙ ΕΙΓΛΙΦ ΑΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΑΝΦΑΚΑΝΑ ΕΚΙΓΞΦ. ΑΙΦ-
 ΦΑΠ ΑΙΝΑΜΜΑ ΝΕΗΑΝΣΕΙΦ. ΪΦ ΑΝΦΑΚΑΜΜΑ ΕΚΑ-
 ΚΑΝΝ. ΝΙ ΜΑΓΝΦ ΓΞΦΑ ΣΚΑΛΚΙΝΞΝ ΓΛΗ ΜΑΜΜΞΝΙΝ:
 ΔΝΦΦΕ ΟΙΦΑ ΪΖΥΙΣ. ΝΙ ΜΑΝΚΗΛΙΦ ΣΑΙΥΑΛΛΑΙ ΪΖΥΑΚΛΙ 25. ΜΦ.

fauros in terra, ubi ærugo & tineæ corrumpit, & ubi fures effo-
 diunt & furantur; sed congerite vobis thesauros in cœlo, ubi nec 20. XLVI.
 ærugo neque tineæ corrumpit, & ubi fures non effodiunt, neque fu-
 rantur. ubi enim est thesaurus vester, ibi est quoque cor vestrum. 21.
 Lucerna corporis est oculus, si ergo oculus tuus simplex est, to- 22. XLVII.
 tum corpus tuum lucidum erit, sed si oculus tuus nequam est, to- 23.
 tum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lux quæ in te, caligo 24. XLVIII.
 est, ipsa caligo quam magna? Nemo potest duobus dominis ser-
 vire, quia si odit unum, etiam alterum diliget: aut uni (a) obe-
 dit, sed alterum contemnet. Non potestis Deo servire & mam-
 monæ. Propterea dico vobis, ne anxii estote de anima vestra, quid 25. XLIX.

(a) *Uni obedit.* Sic verto, quia sicut *obedire* ex *ob* & *audire*, sic *ΝΕΗΑΝΣ-ΓΑΝ* ex *ΝΕ* & *ΗΑΝΣΓΑΝ*, i. e. *audire*. Vulgus apud nostrates linguæ veteris tenacior, hodie *Hufga* pro *Hora*.

(a) *Et*

- ΘΛ ΜΑΤΘΑΙΨ ΓΛΗ ΘΛ ΔΚΙΓΚΑΙΨ. ΝΗΛ ΛΕΙΚΑ ΙΖΥΛ-
 ΚΑΜΜΑ ΘΕ ΥΑΣΓΑΙΨ. ΝΗΝ ΣΑΙΥΑΛΛΑ ΜΑΙΣ ΙΣΤ ΕΞΔΕΙ-
 26. ΝΑΙ. ΓΛΗ ΛΕΙΚ ΥΑΣΤΟΞΜ: ΙΝΣΑΙΘΙΨ ΔΝ ΕΝΓΛΑΜ Η-
 ΜΙΝΙΣ. ΨΕΙ ΝΙ ΣΑΙΑΝΔ. ΝΗΗ ΣΝΕΙΑΝΔ. ΝΗΗ ΛΙΣΑΝΔ ΙΝ
 ΒΑΝΣΤΙΝΣ. ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΙΖΥΛΚ ΣΑ ΝΕΛΚ ΗΜΙΝΑΜ ΕΞ-
 ΔΕΙΨ ΙΝΣ: ΝΗΝ ΟΝΣ ΜΑΙΣΥΕ ΑΨΚΙΖΑΝΣ ΣΙΟΝΨ ΨΛΙΜ:
 27. ΙΨ ΘΑΣ ΙΖΥΛΑΚ ΜΑΝΚΝΑΝΔΣ ΜΑΓ ΑΝΑΑΝΚΑΝ ΑΝΑ
 28. ΥΛΗΣΤΗΝ ΣΕΙΝΑΝ ΑΛΛΕΙΝΑ ΛΙΝΑ: ΓΛΗ ΒΙ ΥΑΣΤΟΞΣ
 ΘΛ ΣΑΝΚΟΑΙΨ. ΓΑΚΟΝΝΑΙΨ ΒΛΞΜΑΝΣ ΗΛΙΨΟΞΣ ΘΛΙ-
 29. ΥΛ ΥΛΗΣΟΑΝΔ. ΝΗΗ ΑΚΒΑΙΔΟΑΝΔ. ΝΗΗ ΣΠΙΝΝΑΝΔ. ΟΙ-
 ΨΗΗ ΨΑΝ ΙΖΥΙΣ. ΨΑΤΕΙ ΝΗΗ ΣΑΝΑΑΝΜΟΝ ΙΝ ΑΛΛΑΜ-
 ΜΑ ΥΝΑΨΑΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΓΑΥΑΣΙΔΑ ΣΙΚ ΣΥΕ ΛΙΝΣ ΨΙ-
 30. ΖΕ: ΓΛΗ ΨΑΝΔΕ ΨΑΤΑ ΗΛΥΙ ΗΛΙΨΟΞΣ ΗΙΜΜΑΔΑΓΑ
 ΥΙΣΑΝΔΞ. ΓΛΗ ΓΙΣΤΚΑΔΑΓΙΣ ΙΝ ΑΝΗΝ ΓΑΛΑΓΙΨ. ΓΞΨ

- edatis, (a) & quid bibatis, neque de corpore vestro, quo vos in-
 26. duetis. nonne anima præstat cibo, & corpus vestibus? Inspicite a-
 ves cœli, quod non ferunt, nec metunt, neque colligunt in horrea,
 & pater vester, qui supra cœlos, alit eas, nonne vos multo præ-
 27. stantiores estis illis (b). Quis vero vestrûm anxie sollicitus potest ad-
 28. jicere ad staturam suam ulnam unam? Et de vestibus cur lugeatis?
 considerate flores agri: quomodo crescunt? nec laborant neque
 29. nent. Dico autem vobis, quod nec Salomon in omni gloria sua
 30. vestiebatur sicut unus horum. (c) Et quia fœnum agri, quod ho-
 die est, & cras in clibanum missum Deus ita vestit, quanto ma-

(a) *Et quid bibatis.* Non habet interpres Latinus.

(b) *Illis.* ΨΛΙΜ bene MS. nam ΨΛΙΜΑ vox est nihili. mox etiam pro corrupta ΥΛΗΣΤΗΜ, codicis ope restituiimus ΥΛΗΣΤΗΝ, quod à recto ΥΛΗ-
 ΣΤΗΣ, Masc. Suec. *Wæxsf.* quin & v. 29. ΥΝΑΨΑΝ pro ΥΝΑΨΗΝ, quod
 Accusativi casus & cum ΣΕΙΝΑΜΜΑ stare nequit.

(c) Legit εἰς ἵππῶν, in MS. enim non ΓΑΒΛΙ ΨΑΝΔΕ sed ΓΛΗ ΨΑΝΔΕ.

(a) *Quo*

ΣΥΛ ΥΛΣΓΙΨ. ΘΛΙΥΛ ΜΛΙΣ ΙΖΥΙΣ ΛΕΙΤΙΛΓΛΛΗΒΓΛΝ-
 ΔΛΝΣ: ΝΙ ΜΛΗΚΗΛΙΨ ΝΗ ΟΙΦΛΝΔΛΝΣ. ΘΛ ΜΛΤΓΛΜ. 31.
 ΛΙΨΦΛΗ ΘΛ ΔΡΙΓΚΛΜ. ΛΙΨΦΛΗ ΘΕ ΥΛΣΓΛΙΜΛ. ΛΛΛ 32.
 ΛΗΚ ΦΛΤΛ ΦΙΝΔΞΣ ΣΧΚΓΛΝΔ. ΥΛΙΤΗΗ ΦΛΝ ΑΤΤΛ ΙΖ-
 ΥΛΚ ΣΛ ΝΕΛΚ ΗΙΜΙΝΛΜ ΦΛΤΕΙ ΦΛΗΚΒΗΨ * * * * *
 ΓΛΙΝΛ ΙΖΥΙΣ ΜΛΝΣ. ΣΥΛ ΓΛΗ ΓΗΣ ΤΛΗΓΛΙΨ ΙΜ. ΦΛ- 12.
 ΤΛ ΛΗΚ ΙΣΤ ΥΙΤΞΨ ΓΛΗ ΠΚΛΗΉΕΤΕΙΣ: ΙΝΝΓΛΓΓΛΙΨ 13.
 ΦΛΙΚΗ ΑΓΓΥΗ ΔΛΗΚ. ΝΗΤΕ ΒΚΛΙΔ ΔΛΗΚ ΓΛΗ ΚΗΜΣ
 ΥΙΓΣ ΣΛ ΒΚΙΓΓΛΝΔΛ ΙΝ ΕΚΛΛΗΝΣΤΛΙ. ΓΛΗ ΜΛΝΛΓΛΙ
 ΣΙΝΔ ΦΛΙ ΙΝΓΛΛΕΙΦΛΝΔΛΝΣ ΦΛΙΚΗ ΦΛΤΛ. ΘΛΝ ΑΓ- 14.
 ΓΥΗ ΦΛΤΛ ΔΛΗΚ ΓΛΗ ΦΚΛΙΗΛΝΣ ΥΙΓΣ ΣΛ ΒΚΙΓΓΛΝ-
 ΔΛ ΙΝ ΛΙΒΛΙΝΛΙ. ΓΛΗ ΕΛΥΛΙ ΣΙΝΔ ΦΛΙ ΒΙΓΙΤΛΝΔΛΝΣ
 ΦΛΝΛ: ΑΤΣΛΙΘΙΨ ΣΥΕΨΛΗΗ ΕΛΗΚΛ ΛΙΗΓΗΛΠΚΛΗ- 15. ΝΕ.
 ΕΕΤΗΜ. ΦΛΙΜ ΙΖΕΙ ΟΙΜΛΝΔ ΑΤ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΥΛΣΤΓΞΜ
 ΛΛΜΒΕ. ΙΨ ΙΝΝΛΦΚΞ ΣΙΝΔ ΥΗΛΕΞΣ ΥΙΛΥΛΝΔΛΝΣ: ΒΙ 16. ΝΖ.

gis vos parum credentes? Ne itaque anxii estote dicentes: Quid 31.
 edemus? aut quid bibemus? aut quo nos induemus?(a) Omne enim 32.
 hoc gentes quærunt, novit autem pater vester, qui supra cœlos,
 quod indigetis * * * * * * * * faciant vobis homines, ita etiam Cap. 7. 12.
 vos facite illis; hoc enim est, lex & prophetæ. Introite per an- 13.
 gustam portam, quia lata porta & spatiosa via, ducens in per-
 ditionem, & multi sunt introeuntes per eam. (b) Quam! angu- 14.
 sta porta & arcta via ducens ad vitam, & pauci sunt invenientes
 eam. Cavete vero (c) à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in 15. LV.
 vestimentis ovium, sed intrinsecus sunt lupi rapaces. A fructi- 16. LVII.

(a) Quo nos induemus. MS. ΘΕ ΥΛΣΓΛΙΜΛ, & sic paullo ante, v. 25.

(b) Quam! angusta. Legit ἡ σίμη; & sic præstantissimi quique codd. Græc.

(c) Vero συεψληη sic MS.

- ΑΚΚΑΝΑΜ ΙΖΕ ΝΕΚΟΝΝΑΙΦ ΙΝΣ: ΙΒΛΙ ΛΙΣΑΝΔΑ ΛΕ
 ΦΑΝΚΟΝΟΜ ΥΕΙΝΑΒΑΣΓΑ. ΛΙΨΛΗ ΛΕ ΥΙΓΑΔΕΙΝΩΜ
 17. ΣΜΑΚΚΑΝΣ: ΣΥΛ ΑΛΛ ΒΑΓΜΕ ΓΧΔΛΙΖΕ ΑΚΚΑΝΑ ΓΧ-
 ΔΑ ΓΑΤΑΝΟΙΦ. ΙΨ ΣΑ ΝΒΙΛΑ ΒΑΓΜΣ ΑΚΚΑΝΑ ΝΒΙΛΑ
 18. ΓΑΤΑΝΟΙΦ: ΝΙ ΜΛΓ ΒΑΓΜΣ ΨΙΝΨΕΙΓΣ ΑΚΚΑΝΑ ΝΒΙΛΑ
 ΓΑΤΑΝΟΓΑΝ. ΝΙΗ ΒΑΓΜΣ ΝΒΙΛΣ ΑΚΚΑΝΑ ΨΙΝΨΕΙΓΑ
 ΝΨ. 19. ΓΑΤΑΝΟΓΑΝ: ΑΛΛ ΒΑΓΜΕ ΝΙ ΤΑΝΟΓΑΝΔΑΝΕ ΑΚΚΑΝ
 20. ΓΧΔ. ΝΣΜΑΙΤΑΔΑ ΓΛΗ ΙΝ ΕΧΝ ΑΤΑΛΓΟΑΔΑ: ΦΑΝΝΗ
 21. ΒΙ ΑΚΚΑΝΑΜ ΙΖΕ ΝΕΚΟΝΝΑΙΦ ΙΝΣ: ΝΙ ΘΑΖΝΗ ΣΛΕΙ
 ΟΙΨΙΨ ΜΙΣ. ΕΛΝ. ΕΛΝ. ΙΝΝΓΑΛΕΙΨΙΨ ΙΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑ-
 ΟΑ ΗΜΙΝΕ. ΑΚ ΣΑ ΤΑΝΟΓΑΝΔΑΣ ΥΙΛΟΑΝ ΑΤΤΙΝΣ ΜΕΙ-
 9. 22. ΝΙΣ ΨΙΣ ΙΝ ΗΜΙΝΑΜ: ΜΑΝΑΓΛΙ ΟΙΨΑΝΔ ΜΙΣ ΙΝ ΟΑΙ-
 ΝΑΜΜΑ ΔΑΓΑ. ΕΛΝ. ΕΛΝ. ΝΙΘ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ
 ΠΚΑΝΕΤΙΔΕΔΟΜ. ΟΑΗ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ ΝΗΗΛ-

- bus eorum agnoscetis eos, num (a) colliguntur ex spinis uvæ, aut ex
 17. tribulis ficus? Sic (b) omnis arbor bona fructus bonos fert, sed ma-
 18. la arbor fructus malos fert. Non potest arbor bona fructus malos
 LIX. 19. ferre, nec arbor mala fructus bonos ferre. Omnis arbor non fe-
 20. rens fructum bonum exciditur & in ignem mittitur, itaque ex fru-
 21. ctibus eorum agnoscetis eos. Non quisquis dicit mihi; Domine,
 Domine, introibit in regnum cœlorum, sed faciens voluntatem
 LX. 22. patris mei in cœlis. Multi dicent mihi in illo die: Domine, Do-
 mine, nonne tuo nomine prophetavimus, & tuo nomine (c) dæmo-

(a) *Colliguntur.* Legit *μῆτι συλλέγονται ἀπὸ ἀκανθῶν ἑσφυλαί, ἦ.* Sensus idem.

(b) *Omnis arbor.* Juxta constructionem Gothicæ linguæ foret *universitas arborum bonarum*, idque ad imitationem linguæ Græcæ, ceu bene monuit *Mareschallus* ad Marci 15, 21.

(c) *Dæmonia.* Retinuimus vocem Græcam, et si propius vim vocis Gothicæ exprimeret *inimicos*, ut enim *hnaψs* *benivolus*, sic *nnhnaψs* *infensi animi homo*. unde substantivum Fœm. *nnhnaψα* *dæmonium*, & nonnunquam, sed rarius Mascul. *nnhnaψa*, idem. vide Lucæ 4, 35. 8, 29 & 33.

(a) *As-*

ΨΧΝΣ ΝΣΥΛΗΚΠΗΜ. 9ΛΗ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ ΜΛΗΤΙΝΣ
 ΜΙΚΙΛΞΣ ΓΑΤΛΥΙΔΕΔΗΜ. 9ΛΗ ΨΛΗ ΑΝΔΗΛΙΤΑ İΜ. 23.
 ΨΛΤΕΙ ΝΙΘΑΝΗΗΝ ΚΗΝΨΑ İΖΥΙΣ. ΛΕΛΕΙΨΙΨ ΕΛΙΚΚΑ
 ΜΙΣ 9ΗΣ ΥΛΗΚΚ9ΑΝΔΑΝΣ ΝΝΣΙΒ9ΑΝΑ: ΘΑΖΗΗ ΝΠ 24. 9Λ.
 ΣΛΕΙ ΗΛΗΝΣΕΙΨ ΥΛΗΚΔΑ ΜΕΙΝΑ 9ΛΗ ΤΛΗΓΙΨ ΨΧ. ΓΛ-
 ΛΕΙΚΧ İΝΑ ΥΛΙΚΑ ΕΚΧΔΑΜΜΑ ΣΛΕΙ ΓΑΤΙΜΚΙΔΑ ΚΑΖΝ
 ΣΕΙΝ ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑ. 9ΛΗ ΑΤİΔΑ9Α ΔΑΛΛΑΨ ΚΙΓΝ. 9ΛΗ 25.
 ΥΕΜΗΝ ΛΘΧΣ. 9ΛΗ ΥΛΙΥΧΗΝ ΥΙΝΔΧΣ. 9ΛΗ ΒΙΣΤΗΓΥΗΝ
 ΒΙ ΨΑΜΜΑ ΚΑΖΝΑ 9ΛΙΝΑΜΜΑ. 9ΛΗ ΝΙ ΓΑΔΚΑΝΣ. ΝΝ-
 ΤΕ ΓΑΣΗΛΙΨ ΥΑΣ ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑ: 9ΛΗ ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ 26.
 ΗΛΗΝΣΕΙΨ ΥΛΗΚΔΑ ΜΕΙΝΑ 9ΛΗ ΝΙ ΤΛΗΓΙΨ ΨΧ. ΓΛ-
 ΛΕΙΚΧΔΑ ΜΑΝΝ ΔΥΑΛΛΑΜΜΑ. ΣΛΕΙ ΓΑΤΙΜΚΙΔΑ ΚΑΖΝ
 ΣΕΙΝ ΑΝΑ ΜΑΛΜΙΝ. 9ΛΗ ΑΤİΔΑ9Α ΔΑΛΛΑΨ ΚΙΓΝ. 9ΛΗ 27.
 ΥΕΜΗΝ ΛΘΧΣ. 9ΛΗ ΥΛΙΥΧΗΝ ΥΙΝΔΧΣ. 9ΛΗ ΒΙΣΤΗ-
 ΓΥΗΝ ΒΙ 9ΛΙΝΑΜΜΑ ΚΑΖΝΑ. 9ΛΗ ΓΑΔΚΑΝΣ. 9ΛΗ ΥΑΣ
 ΔΚΗΣ İΣ ΜΙΚΙΛΣ: 9ΛΗ ΥΛΚΨ ΨΛΗ ΝΣΤΑΝΗ İΛΙΣΗΣ ΨΧ 28. 9Β.

nia eiecimus, & tuo nomine miracula multa fecimus? Et tunc pro- 23.
 fitebor eis, nunquam novi vos, discedite à me vos operantes iniqui-
 tatem. Omnis ergo qui audit verba mea & facit ea, assimilabo 24. LXI.
 eum (a) viro sapienti, qui ædificavit domum suam super petra, &
 decidit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt 25.
 in domum eam, & non cecidit, quia fundata erat super petra. Et 26.
 omnis qui audit verba mea, & non facit illa, similis est viro stulto,
 qui ædificavit domum suam super arena, & decidit pluvia, & vene- 27.
 runt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in eam domum, & ce-
 cidit, & erat casus ejus (b) magnus. Et factum est cum consumma- 28. LXII.

(a) *Assimilabo eum* ΓΑΛΕΙΚΧ İΝΑ. Si cum Latino legisset *assimilabitur*, haberemus ΓΑΛΕΙΚΧΨ vel ΓΑΛΕΙΚΧΔΑ.

(b) *Casus ejus* ΔΚΗΣ İΣ. Sic MS. non ΔΚΑΝΣ. Gothi nostrates, præ- fertim

ΔΔΕΛΦΣ ΒΙΔΩΑΝΔΣ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΕΑΝ. ΨΙΝΜΛ 6.
 ΓΝΣ ΜΕΙΝΣ ΛΙΓΙΨ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΝΣΛΙΨΛ. ΗΑΚΔΑΝΒΛ ΒΛΛ 7.
 ΥΙΨΣ. ΟΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜΜΛ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΚ ΟΙΜΑΝΔΣ ΓΛ 8.
 ΗΛΙΔΓΛ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΣΑ ΗΠΝΔΔΕΛΨΣ 8.
 ΟΛΨ. ΕΑΝ. ΝΙ ΙΜ ΥΛΙΚΨΣ ΕΙ ΝΕ ΗΚΧΤ ΜΕΙΝ ΙΝΝΓΛΓ-
 ΓΛΙΣ. ΑΚ ΨΑΤΛΙΝΕΙ ΟΙΨ ΥΛΗΚΔΑ. ΟΛΗ ΓΛΗΛΙΔΝΙΨ ΣΑ 9.
 ΨΙΝΜΛΓΝΣ ΜΕΙΝΣ. ΟΛΗ ΑΝΚ ΙΚ ΜΑΝΝΛ ΙΜ ΗΛΒΑΝΔΣ 9.
 ΝΕ ΥΛΛΔΝΕΝΓΛ ΜΕΙΝΑΜΜΛ ΓΛΔΚΑΝΗΤΙΝΣ. ΟΛΗ ΟΙ-
 ΨΛ ΔΝ ΨΛΜΜΛ. ΓΑΓΓ. ΟΛΗ ΓΑΓΓΙΨ. ΟΛΗ ΑΝΨΑΚΑΜ-
 ΜΛ. ΟΙΜ. ΟΛΗ ΟΙΜΙΨ. ΟΛΗ ΔΝ ΣΚΑΛΚΛ ΜΕΙΝΑΜΜΛ.
 ΤΛΥΕΙ ΨΑΤΛ. ΟΛΗ ΤΑΝΓΙΨ. ΓΛΗΑΝΣΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΛΙ- 10.
 ΣΝΣ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΑ. ΟΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΨΛΙΜ ΔΕΛΚΛΙΣΤ-

centurio, orans eum, & dicens: Domine, puer meus jacet domi 6.
 paralyticus, graviter tortus. Et dixit ei Jesus: ego veniens sanabo 7.
 eum. Et respondens centurio dixit: Domine, non sum dignus ut 8.
 sub tectum meum intres; sed tantum dic verbo (a), & sanabitur puer
 meus. Nam etiam ego homo sum, (b) habens sub potestate mea 9.
 milites, & dico huic: vade, & vadit, & alii: veni, & venit, & servo
 meo: fac hoc & facit. Audiens vero Jesus miratus est, & dixit se. 10.

(a) *Dic verbo ΟΙΨ ΥΛΗΚΔΑ.* Legit ergo cum præcipuis codd. MSS. & versionibus veterrimis, *εἰπὲ λόγῳ* (non *λόγῳ*) nec est cur metuamus ex *Luca* translatum esse. Porro multo expeditior sensus, si *λόγῳ*, non pro sexto, sed tertio casu habeatur, ita ut centurio verecunde rogaverit, vellet Jesus solum πρὸς τὸ αἰτιῶ δυνάμειον ministerio uti in sanando puero. Id sequentia suadent, ubi suum in milites imperium, militumque obsequium allegat, quæ quorsum aliàs pertinerent, ægre dixeris. Nec quidquam hac assertione decedit orthodoxiæ, nam non facer evangelista ministrum hunc appellat *λόγῳ* sed centurio Platonizans. Sic suppar ei ætate & Platonis amantissimus *Philo Allegor.* II. p. 93. *Τεσφία τὸ θεῖον, ἐχὼ λόγῳ ἰατρίας τῷ τῷ τῷ ἄγγελον, ὅς ἐστι λόγῳ, ὡσπερ ἰατρὸν κακῶν.* Non *λόγῳ*, sed *Deum nutritorem* vocat. (Jacobus, *Genes.* 48. 15, 16.) *angelum vero sive λόγῳ quasi medicum morborum.*

(b) *Habens sub potestate mea.* Legit, *ἔνδραπέσι εἰμι ὑπὸ ἐξουσίᾳ μου ἔχων στρατώτας.*

ΝΑΚΓΑΝΣ ΜΑΝΑΓΑΝΣ. ΓΛΗ ΝΣΥΑΚΠ ΦΑΝΣ ΛΗΜΑΝΣ
 ΥΑΝΚΑΛ. ΓΛΗ ΛΑΛΑΝΣ ΦΑΝΣ ΝΒΙΛΗΛΒΑΝΔΑΝΣ ΓΛ-
 ΗΛΙΛΙΔΑ. ΕΙ ΝΣΕΝΑΛΛΗΝΧΔΕΔΙ ΦΑΤΑ ΓΑΜΕΛΙΔΧ ΦΑΙΚΗ 17.
 ΕΣΛΙΑΝ ΠΚΛΗΕΤΗ ΟΙΦΑΝΔΑΝ. ΣΑ ΠΝΜΛΗΤΙΝΣ ΠΝ-
 ΣΑΚΧΣ ΝΣΝΑΜ ΓΛΗ ΣΑΠΤΙΝΣ ΝΣΒΑΚ: ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ 18.
 ΦΑΝ ΙΑΙΣΝΣ ΜΑΝΑΓΑΝΣ ΗΠΗΜΑΝΣ ΒΙ ΣΙΚ. ΗΛΙΗΛΙΤ
 ΓΑΛΕΙΦΑΝ ΣΠΧΝΓΑΝΣ ΗΙΝΔΑΚ ΜΑΚΕΙΝ: ΓΛΗ ΔΗΛΤ- 19. ΓΗ.
 ΓΑΓΓΑΝΔΣ ΛΙΝΣ ΒΧΚΑΚΕΙΣ. ΟΑΦ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΑΙΣΑΚΙ.
 ΛΑΙΣΤΓΑ ΦΗΚ ΦΙΣΘΑΔΗΗ ΦΑΔΕΙ ΓΑΓΓΙΣ. ΓΛΗ ΟΑΦ 20.
 ΔΗ ΙΜΜΑ ΙΑΙΣΝΣ. ΕΑΗΗΧΝΣ ΓΚΧΒΧΣ ΛΙΓΗΝ. ΓΛΗ ΕΠΓ-
 ΛΧΣ ΗΙΜΙΝΙΣ ΣΙΤΑΝΣ. ΙΨ ΣΗΝΝΣ ΜΑΝΣ ΝΙ ΗΛΒΛΙΦ
 ΘΑΚ ΗΑΠΒΙΦ ΣΕΙΝ ΑΝΑΗΝΑΙΥΓΑΙ: ΑΝΦΑΚ ΠΗΦΑΝ ΣΙ- 21.
 ΠΧΝΓΕ ΙΣ ΟΑΦ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΕΑΝ. ΝΣΛΑΠΒΕΙ ΜΙΣ ΕΚΗ-
 ΜΙΣΤ ΓΑΛΕΙΦΑΝ ΓΛΗ ΓΑΕΙΛΗΑΝ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑΝΑ. ΙΨ 22. ΓΨ.
 ΙΑΙΣΝΣ ΟΑΦ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΑΙΣΤΕΙ ΛΕΑΚ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΛΕΤ

moniacos multos, & ejecit spiritus verbo, & omnes male habentes
 curavit, ut impletum sit, quod dictum per Esaiam prophetam dicen- 17.
 tem: ille infirmitates nostras (a) abstulit, & morbos exportavit. Vi- 18.
 dens autem Jesus multam turbam circum se, iussit abire (b) discipulos
 trans mare. Et accedens unus scriba dixit ei: Magister, sequar te 19. LXVIII.
 quocunque ibis. Et inquit ei Jesus: Vulpes foveas habent, & aves cœ- 20.
 li nidos, sed filius hominis non habet ubi caput suum reclinet (c). Alius 21.
 autem discipulorum ejus dixit ei: Domine, permittite mihi primum
 ire & sepelire patrem meum; sed Jesus inquit ei: Sequere me & sine 22.

(a) *Abstulit.* Forfan legit ἦρε. Certe *Tertullianus* contra Marcionem III. cap. 17. ipse enim *imbecillitates nostras abstulit.*

(b) *Discipulos.* Legit ergo τὰς μαθητάς.

(c) *Reclinet* ΑΝΑΗΝΑΙΥΓΑΙ. Sic emendavimus, nec enim ΗΑΠΒΙΦ Neutr. fert Accus. Masculinum ΣΕΙΝΑΝΑ.

23. ΦΛΗΣ ΔΛΗΦΛΗΣ ΕΙΛΗΛΗΝ ΣΕΙΝΛΗΣ ΔΛΗΦΛΗΣ: ΟΛΗ ΙΝΝ-
 ΑΤΓΛΓΓΛΝΔΙΝ ΙΜΜΛ ΙΝ ΣΚΙΠ. ΛΕΛΚΙΔΑΘΕΔΗΝ ΙΜ-
 24. ΜΛ ΣΙΠΧΝΟΧΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΣΛΙ. ΥΕΓΣ ΜΙΚΙΛΣ ΥΛΚΨ ΙΝ ΜΛ-
 ΚΕΙΝ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΦΛΤΛ ΣΚΙΠ ΓΛΗΠΛΙΨ ΥΛΙΚΨΛΝ ΕΚΛΜ
 25. ΥΕΓΙΜ. ΪΨ ΙΣ ΣΛΙΣΛΕΠ. ΟΛΗ ΔΗΛΤΓΛΓΓΛΝΔΛΝΣ ΣΙ-
 ΠΧΝΟΧΣ ΙΣ ΗΚΚΛΙΣΙΔΕΔΗΝ ΙΝΛ. ΟΙΨΛΝΔΛΝΣ. ΕΛΝ. ΝΛ-
 26. ΣΕΙ ΟΝΣΙΣ. ΕΚΛΙΣΤΝΛΜ: ΟΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΘΛ
 ΕΛΗΚΗΤΕΙΨ ΛΕΙΤΙΛΓΛΛΛΗΒΓΛΝΔΛΝΣ. ΦΛΝΗΗ ΗΚΚΕΙ-
 ΣΛΝΔΣ ΓΛΣΧΚ ΥΙΝΔΛΜ ΟΛΗ ΜΛΚΕΙΝ. ΟΛΗ ΥΛΚΨ ΥΙΣ
 27. ΜΙΚΙΛ: ΪΨ ΦΛΙ ΜΛΝΣ ΣΙΔΛΛΛΕΙΚΙΔΕΔΗΝ. ΟΙΨΛΝΔΛΝΣ.
 ΘΙΛΕΙΚΣ ΙΣΤ ΣΛΕΙ. ΟΛΗ ΥΙΝΔΧΣ ΟΛΗ ΜΛΚΕΙ ΝΕΗΛΝΣ-
 28. ΟΛΝΔ ΙΜΜΛ: ΟΛΗ ΟΙΜΛΝΔΙΝ ΙΜΜΛ ΗΙΝΔΛΚ ΜΛΚΕΙΝ
 ΙΝ ΓΛΗΟΛ ΓΛΙΚΓΛΙΣΛΙΝΕ. ΓΛΜΧΤΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΛ ΤΥΛΙ

- LXIX. 23. mortuos sepelire suos mortuos. Et introeunte illo in (a) navicu-
 24. lam, sequebantur illum discipuli ejus. Et ecce, motus magnus
 factus est in mari, adeo ut navicula operiretur fluctibus, is vero
 25. dormiebat. Et accedentes discipuli ejus suscitaverunt eum dicen-
 26. tes: Domine, salva nos perimus. Et dixit illis Jesus, cur ti-
 metis parum credentes? Tunc surgens increpavit ventos & ma-
 27. re, & facta est tranquillitas magna. Et homines mirati sunt dicen-
 28. tes: Qualis est hic? (b) & venti & mare obediunt ei. Et venien-
 te illo trans mare in terram Gergesenorum (c), occurrebant ei duo

(a) SKIΠ, vertimus *naviculam*, neque majoris molis naves caperet lacus Gergesareth. Vulgus in provincia Gothiæ nostratis Smolandia, naviculas hodieque *Skip* vocat.

(b) *Et venti*. Non legit ὄπ.

(c) *Gergesenorum*. Legit ergo Γεργεσινῶν, quod quorundam sedulitas mutavit, etiam vetustissima ætate in Γαδαρηνῶν, ut cum *Marco* & *Luca* conciliarent. Ast nihil hac varietate detractum auctoritati S.S. Evangelistarum, nam si quis voluisset imponere simplicitati Christianorum, adeo non locorum designatione peccasset, sibi que fuisset contrarius; proinde hæc diversitas non minuit, sed confir-

mat

ΔΑΙΜΟΝΑΚΩΣ ΝΣ ΗΛΛΙΥΑΣΝΩΜ ΚΙΝΝΑΝΔΑΝΣ. ΣΛΕΙΔ-
 ΓΑΙ ΕΙΛΗ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΝΙ ΜΛΗΤΑ ΜΑΝΝΑ ΝΣΛΕΙΨΑΝ
 ΨΛΙΚΗ ΨΑΝΑ ΥΙΓ ΓΑΙΝΑΝΑ. ΓΑΗ ΣΑΙ ΗΚΩΠΙΔΕΔΗΝ ΟΙ 29.
 ΨΑΝΔΑΝΣ. ΘΑ ΟΝΣ ΓΑΗ ΨΗΣ ΪΛΙΣΗ ΣΗΝΑΗ ΓΩΨΣ.
 ΟΑΜΤ ΗΕΚ ΕΑΗΚ ΜΕΛ ΒΑΛΥΓΑΝ ΟΝΣΙΣ: ΥΑΣ ΝΗΨΑΝ 30.
 ΕΛΙΚΚΑ ΪΜ ΗΛΙΚΔΑ ΣΥΕΙΝΕ ΜΑΝΑΓΑΙΖΕ ΗΛΛΑΑΝΑ:
 ΪΨ ΨΩ ΣΚΩΗΣΑΑ ΒΕΔΗΝ ΪΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΓΑΒΑΙ ΝΣ 31.
 ΥΛΙΚΠΙΣ ΟΝΣ. ΝΣΛΑΝΒΕΙ ΟΝΣ ΓΑΛΕΙΨΑΝ ΪΝ ΨΩ ΗΛΙΚ-
 ΔΑ ΣΥΕΙΝΕ: ΓΑΗ ΟΑΨ ΔΗ ΪΜ. ΓΑΓΓΙΨ. ΪΨ ΕΙΣ ΝΣΓΑΓ- 32.
 ΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΛΙΨΗΝ ΪΝ ΗΛΙΚΔΑ ΣΥΕΙΝΕ. ΓΑΗ ΣΑΙ. ΚΗΝ
 ΓΑΥΑΗΚΗΤΕΔΗΝ ΣΙΣ ΑΛΛΑ ΣΩ ΗΛΙΚΔΑ ΑΝΔ ΔΚΙΝ-

dæmoniaci (a) ex monumentis currentes, sævi vehementer, sic ut pos-
 sēt nemo præterire per hanc ipsam viam. Et ecce, clamaverunt di- 29.
 centes: Quid nobis & tibi Jesu fili Dei, venisti huc ante tempus tor-
 quere nos? Erat autem longe ab eis grex porcorum multorum pa- 30.
 scens; sed dæmones orabant eum dicentes: Si ejicis nos, permitte 31.
 nobis ire in gregem porcorum. Et dixit illis: ite. illi vero exeuntes 32.
 ibant in gregem porcorum. Et ecce, celeri cursu projecit se totus

mat veritatem historię Evangelicę. Nec quidquam prohibet, alio loco commu-
 ne nomen regionis nominari, alio signari eam nomine oppidi, cujus cives domi-
 ni erant gregis porcini in mare irruentis.

(a) Ex monumentis **ΝΣ ΗΛΛΙΥΑΣΝΩΜ**. Marci 5, 2. **ΝΣ ΑΗΚ ΑΗΩΩΜ**,
 idem ergo **ΗΛΛΙΥΑΣΝΑ** & **ΑΗΚ ΑΗΩΑ** sive **ΑΗΚ ΑΗΩΩ**, *monumen-*
tum, sepulchrum. & posterior hæc mere Suecica vox est, plebi adhuc in usu, *Ha-*
rii, congeries lapidum, nam sepulchra veterum infinita lapidum copia operiebantur,
 qui postea terra tecti in tumulos excrevere. Porro, in sepulchris habitare
 dæmonas antiquis creditum, & dabo hac occasione lucem *Macario*, piissimo pa-
 trum, homilia XII. p. 161. Mor. loco, quo dicti hujus meminit. *ἔτι οὐ τοῖς μαρτυ-*
ρίοις λέγουσι, καίεις με, καίεις με, adhuc in martyriis (id est sepulchris martyrum) di-
cunt, uris me, uris me. Male interpretes, *in tormentis dicunt.* doctissimus etiam
Heywoodus, under the torture they say.

33. ἸΨ ΦΛΙ ΗΛΛΑΝΔΑΝΣ ΓΛΨΛΛΗΘΝ. ΓΛΗ ΓΛΛΕΙΦΑΝ-
 ΔΑΝΣ ΓΑΤΛΙΗΘΝ ἸΝ ΒΛΗΚΓ ΑΛΛ ΒΙ ΦΑΝΣ ΔΛΙΜΩΝΑΚ-
 34. ΓΑΝΣ. ΓΛΗ ΣΑΙ. ΑΛΛΑ ΣΩ ΒΛΗΚΓΣ ΝΣΙΔΔΓΑ ΥΙΨΚΑ
 ἸΛΙΣΝ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ἸΝΑ. ΒΕΔΗΝ ΕΙ ΝΣΛΙΨΙ
 n. 1. ΗΙΝΔΑΚ ΜΑΚΚΩΣ ἸΖΕ: ΓΛΗ ΑΤΣΤΕΙΓΑΝΔΣ ἸΝ ΣΚΙΠ.
 2. ΝΕΛΚΛΛΙΨ. ΓΛΗ ΟΛΜ ἸΝ ΣΕΙΝΛΙ ΒΛΗΚΓ. ΦΑΝ ΝΣΑΤ-
 ΒΕΚΗΝ ΔΗ ἸΜΜΑ ΝΣΛΙΨΑΝ ΑΝΑ ΛΙΓΚΑ ΛΙΓΑΝΔΑΝ.
 ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ἸΛΙΣΝΣ ΓΑΛΛΗΒΕΙΝ ἸΖΕ. ΟΛΨ ΔΗ
 ΦΛΜΜΑ ΝΣΛΙΨΙΝ. ΦΚΛΕΣΤΕΙ ΨΗΚ ΒΛΚΝΙΛΩ. ΑΕΛΕΤΑΝ-
 3. ΔΑ ΨΝΣ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΕΙΣ ΦΕΙΝΩΣ. ΦΛΚΗΗ ΣΗΜΛΙ ΦΙΖΕ
 ΒΩΚΑΚΩΕ ΟΕΨΗΝ ἸΝ ΣΙΣ ΣΙΛΒΑΜ. ΣΑ ΥΛΩΜΕΚΕΙΨ.
 4. ΓΛΗ ΥΙΤΑΝΔΣ ἸΛΙΣΝΣ ΨΩΣ ΜΙΤΩΝΙΝΣ ἸΖΕ. ΟΛΨ. ΔΗ
 5. ΘΕ ΓΝΣ ΜΙΤΩΨ ΝΒΙΛΑ ἸΝ ΗΛΙΚΤΑΜ ἸΖΥΛΚΛΙΜ. ΘΛ-
 ΦΑΚ ἸΣΤ ΚΛΙΗΤΙΣ ΑΖΕΤΙΖΩ ΟΙΨΑΝ. ΑΕΛΕΤΑΝΔΑ ΨΝΣ
 6. ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΕΙΣ. ΦΑΝ ΟΙΨΑΝ. ΝΚΚΕΙΣ ΓΛΗ ΓΑΓΓ. ΑΨ-

33. grex ex præcipitio in mare, & mortui sunt in aquis. Pastores au-
 tem fugerunt, & euntes nuntiaverunt in urbe omnia de dæmonia-
 34. cis. Et ecce, tota urbs exiit obviam Jesu, & videntes eum ro-
 garunt ut exiret ex finibus eorum. Et ascendens in naviculam
 Cap. 9. 1. trajecit & venit in suam urbem. (a) Tunc obtulerunt ei para-
 LXX. lyticum super lecto jacentem, & videns Jesus fidem eorum, in-
 2. quit paralytico: confide filiule, remissa sunt tibi peccata tua. Qui-
 3. dam vero scribarum dixerunt apud se ipsos: iste blasphemat.
 4. (b) Et sciens Jesus cogitationes eorum dixit: cur vos cogitatis
 5. mala in cordibus vestris? Quodnam est enim facilius dicere: re-
 6. missa sunt tibi peccata, an, dicere: surge & ambula? Ut autem

(a) Tunc. Non videtur legisse εἰς ἰθὺν, sed πέντε.

(b) Et sciens. Legit itaque consensu multorum codicum εἰς εἰδώς.

ΦΑΝ ΕΙ ΥΙΤΕΙΨ ΦΑΤΕΙ ΥΛΛΑΝΕΝΙ ΗΛΒΛΙΨ ΣΑ ΣΟΝΝΣ
 ΜΑΝΣ ΑΝΑ ΛΙΚΨΛΙ ΑΨΛΕΙΤΑΝ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΙΝΣ. ΦΑΝΗΙ
 ΟΛΨ ΔΗ ΦΑΜΜΑ ΝΣΛΙΨΙΝ. ΝΚΚΕΙΣΑΝΔΣ ΝΙΜ ΦΑΝΑ
 ΛΙΓΚ ΦΕΙΝΑΝΑ ΓΛΗ ΓΑΓΓ ΙΝ ΓΑΚΑ ΦΕΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ 7.
 ΝΚΚΕΙΣΑΝΔΣ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΓΑΚΑ ΣΕΙΝΑΝΑ: ΓΑΣΛΙΘΑΝ- 8.
 ΔΕΙΝΣ ΦΑΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. ΧΗΤΕΔΟΝΝ ΣΙΔΑ ΑΛΕΙΚΓΑΝ-
 ΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΜΙΚΙΛΙΔΕΔΟΝΝ ΓΡΨ ΦΑΝΑ ΓΙΒΑΝΔΑΝ ΥΛΛ-
 ΔΗΕΝΙ ΣΥΛΛΕΙΚΑΤΑ ΜΑΝΝΑΜ: ΓΛΗ ΨΛΙΚΗΛΕΙΨΑΝΔΣ 9. ΝΑ.
 ΙΛΙΣΗΣ ΓΛΙΝΨΚΧ. ΓΑΣΛΘ ΜΑΝΝΑΝ ΣΙΤΑΝΔΑΝ ΑΤ ΜΧ-
 ΤΑΙ. ΜΑΨΨΑΙΝ ΗΑΙΤΑΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ.
 ΛΑΙΣΤΕΙ ΑΨΑΚ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΙΔΔΓΑ ΑΨΑΚ
 ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΒΙ ΨΕ ΙΣ ΑΝΑΚΝΟΜΒΙΔΑ ΙΝ ΓΑΚΑΔ. 10. ΝΒ-
 ΓΛΗ ΣΑΙ ΜΑΝΑΓΑΙ ΜΧΤΑΚΧΧΣ ΓΛΗ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΙ
 ΟΙΜΑΝΔΑΝΣ ΜΙΨΑΝΑΚΝΟΜΒΙΔΕΔΟΝΝ ΙΛΙΣΗΑ ΓΛΗ ΣΙΠΧΝ-
 ΓΑΜ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΝΜΓΑΝΔΑΝΣ ΕΑΚΕΙΣΑΙΕΙΣ. ΟΕΨΟΝΝ ΔΗ 11.

sciatis quod potestatem habet filius hominis super terra remittendi
 peccata, tunc dixit paralytico, surgens tolle lectum tuum & vade in
 domum tuam. Et surgens ivit in domum suam. Videns autem tur- 7.
 ba (a) timuit mirata & magnificavit Deum dantem talem potesta- 8.
 tem hominibus. Et transiens Jesus inde vidit hominem sedentem 9. LXXI.
 ad telonium dictum Matthæum, & dixit ei: Sequere me, & sur-
 gens sequutus est eum. Et factum est quum ille accumberet in 10. LXXII.
 domo, & ecce multi publicani & peccatores venientes accubue-
 runt cum Jesu & discipulis ejus. Et videntes Pharisei dixerunt 11.

(a) *Timuit mirata.* Vertit ac si legisset *φοβήθησαν θαυμάζοντες* varietate exempla-
 rium inductus, ceu suspicatur *Mareschallus*, vel, quod malim, librarius lectio-
 nem repetitæ editionis in contextum intrusit. Hoc ne sit tibi mirum quod parti-
 cipium **ΣΙΔΑ ΑΛΕΙΚΓΑΝΔΑΝΣ** substantivo foeminei generis **ΜΑΝΑ-
 ΓΕΙΝΣ** jungat; nam & Græcis & Latinis usitata hæc generum *ὀνυκουργίη*, ita ut
 non ad τὴ ζῆλον, sed ad τὸ σημαίνόμενον respiciatur.

(a) *Sed*

12. ΦΛΙΜ ΣΙΠΧΝΓΛΑΜ İS. ΔΝ ΘΕ ΜΙΨ ΜΧΤΑΚΓΑΜ ΓΛΗ
 13. ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΛΙΜ ΜΑΤΓΙΨ ΣΑ ΛΛΙΣΑΚΕΙΣ İΖΥΑΚ: İΨ
 14. İΛΙΣΝS ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔS ΑΛΨ ΔΝ İΜ. ΝΙ ΦΛΗΚΕΝΝ ΗΛΙ-
 15. ΛΛΙ ΛΕΚΕΙΣ. ΑΚ ΨΛΙ ΝΝΗΛΙΛΙ ΗΛΒΑΝΔΑΝS: ΑΨΨΑΝ
 ΓΑΓΓΑΨ. ΓΑΝΙΜΙΨ ΘΑ ΣΙΓΛΙ. ΑΚΜΑΗΑΙΚΤΙΨΑ ΥΙΛ-
 ΓΑΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΗΝΝSΛ. ΝΙΨΨΑΝ ΑΑΜ ΑΛΨΧΝ ΝSΥΑΝΚΗ-
 ΤΑΝS. ΑΚ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΝS: ΨΑΝΝΗ ΑΤİΔΑΓΕΔΑΝΝ
 ΣΙΠΧΝΓΧS İΧΗΑΝΝΕS. ΑΨΑΝΔΑΝS. ΔΝ ΘΕ ΥΕΙS ΓΛΗ
 ΕΑΚΕΙSΑΙΕΙS ΕΑΣΤΑΜ ΕΙΛΝ. İΨ ΨΛΙ ΣΙΠΧΝΓΧS ΨΕΙΝΑΙ
 ΝΙ ΕΑΣΤΑΝΔ: ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΝ İΜ İΛΙΣΝS. İΒΛΙ ΜΑΓΝΝ
 ΣΗΝΓΝS ΒΚΝΨΕΑΔΙS ΑΛΙΝΧΝ ΝΝΔ ΨΑΤΑ ΘΕΙΛΧS ΨΕΙ
 ΜΙΨ İΜ İSΤ ΒΚΝΨΕΑΨS. İΨ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔ ΔΑΓΧS ΨΑΝ
 ΑΕΝΙΜΑΔΑ ΑΕ İΜ SΑ ΒΚΝΨΕΑΨS. ΓΛΗ ΨΑΝ ΕΑΣ-

LXXIII. 12. discipulis ejus: cur cum publicanis & peccatoribus edit magister ve-
 13. ster? Jesus autem audiens dixit eis: non egent sani medico, sed ma-
 14. le habentes. Ite vero, discite quid sit, misericordiam volo & non sa-
 15. crificium, non enim veni vocare justos, sed peccatores(a). Tunc adi-
 verunt discipuli Johannis dicentes: cur nos & Pharisei jejunamus*
 multum, sed discipuli tui non jejunant? Et dixit illis Jesus: Num
 possunt filii sponsi(b) lugere(c) in quantum temporis cum eis est spon-
 sus? sed advenient dies, quando auferetur ab eis sponsus, & tunc je-

(a) Sed peccatores. Non ergo legit eis *μετένοισιν*, quæ quoque à plurimis codd. Græcis absunt.

* *Jejunamus*. ΕΑΣΤΑΜ. Sic recte MS. non ΕΑΣΤΑΙΜ, unde cl. *Katenio* ΕΑΣΤΑΙΜΑ.

(b) *Filii sponsi*. dicemus ad *Lucæ* 5, 34.

(c) *In quantum temporis*. Incertum utrum legerit *εφ' ὅσον χρόνον*, an ellipsin no-
 ster interpretatione sua supplere voluerit. Mox pro ΨΑΜ ΑΕΝΙΜΑΔΑ re-
 stituimus opc MS. ΨΑΝ ΑΕΝΙΜΑΔΑ.

(a) *Pla-*

- ΤΑΝΔ: ΑΨΨΑΝ ΝΙΘΛΗΗΝ ΛΑΓΓΙΨ ΔΗΠΛΑΤΑ ΕΑΝΑΝ 16.
 ΨΑΡΗΪΣ ΑΝΑ ΣΝΑΓΑΝ ΕΛΙΚΝΓΑΝΑ. ΠΝΤΕ ΑΕΝΙΜΙΨ
 ΕΠΛΛΑΞΝ ΑΕ ΨΑΜΜΑ ΣΝΑΓΙΝ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΣΙΖΑ ΓΑΤΑΠ-
 ΚΑ ΥΛΙΚΨΙΨ: ΝΙΨΨΑΝ ΓΙΝΤΑΝΔ ΥΕΙΝ ΝΙΝΓΑΤΑ ΙΝ 17.
 ΒΛΛΓΙΝΣ ΕΛΙΚΝΓΑΝΣ. ΛΙΨΨΑΝ ΔΙΣΤΑΠΚΝΑΝΔ ΒΛΛ-
 ΓΕΙΣ. ΒΙΨΕΗ ΨΑΝ ΓΛΗ ΥΕΙΝ ΝΣΓΗΤΝΙΨ. ΓΛΗ ΒΛΛΓΕΙΣ
 ΕΚΛΑΙΣΤΝΑΝΔ. ΑΚ ΓΙΝΤΑΝΔ ΥΕΙΝ ΓΗΓΓΑΤΑ ΙΝ ΒΛΛ-
 ΓΙΝΣ ΝΙΝΓΑΝΣ. ΓΛΗ ΒΑΓΞΨΗΜ ΓΑΒΑΙΚΓΑΔΑ: ΜΙΨΨΑ- 18. ΠΔ.
 ΝΕΙ ΙΣ ΚΧΔΙΔΑ ΨΑΤΑ ΔΗ ΙΜ. ΨΑΡΗΗ ΚΕΙΚΣ ΛΙΝΣ ΟΙ-
 ΜΑΝΔΣ ΙΝΥΛΙΤ ΙΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΨΑΤΕΙ ΔΑΠΗΤΑΚ ΜΕΙ-
 ΝΑ ΝΠ ΓΑΣΥΛΛΤ. ΑΚΕΙ ΟΙΜΑΝΔΣ ΑΤΛΑΓΕΙ ΗΑΝΔΠ
 ΨΕΙΝΑ ΑΝΑ ΙΓΑ. ΓΑΠ ΛΙΒΛΙΨ: ΓΛΗ ΠΚΚΕΙΣΑΝΔΣ ΙΛΙ- 19.
 junabunt. Nemo autem imponit plagulam, pannum (a) . . . . in ve- 16.
 stimentum vetus, aufert enim (b) supplementum ex illo vestimento,
 & pejor fissura erit. Neque fundunt vinum novum in utres veteres, 17.
 alioquin dirumpuntur utres, (c) tunc etiam vinum effunditur, & u-
 tres pereunt; sed fundunt vinum novum in utres novos & ambo
 conservantur. Hæc cum loqueretur eis, ecce princeps quidam ve- 18.LXXIV.
 niens adoravit eum dicens: filia mea modo defuncta est, sed ve-
 niens impone manum tuam super eam & vivet. Et surgens Je- 19.

(a) *Plagulam, pannum*: . . . . Genuina est lectio cod. Argentei, ΔΗΠΛΑΤΑ ΕΑΝΑΝ ΨΑΡΗΪΣ; sed adhuc quæro quid sit ΨΑΡΗΪΣ, & malui omittere, quam incertam interpretationem assuere purpureo antistitis nostri panno. Ceteroquin sensus perspicuus ex collatione locorum Marci 2, 21 & Luca 5, 36, ubi quoque pro ΝΑΛΤ, ex MS. restituimus ΠΛΑΤ.

(b) *Supplementum*. ΕΠΛΛΑΞΝ, qui casus quartus est à ΕΠΛΛΑΞ, (Fœem.) *supplementum, plenitudo*. Et sic Latinus: *collit plenitudinem ejus*, non tamen diffitendum, longe commodiorem esse sensum, si τὸ πλήρωμα pro casu recto habeatur, quod Beza pridem docte monuit.

(c) *Tunc*. ΒΙΨΕ ΨΑΝ. Alterutrum ex margine, nam & ΒΙΨΕ & ΨΑΝ exprimunt τότε, adeo ut legerit τότε καί.

20. SNS İDΔGΛ AΦAK İMMΛ GΛH SİPΧNGΧS İS: GΛH SΛI
 UINΧ BΛXΦAKİNNANΔEI. İB. YINTKHNNS ΔNATΓAΓΓAN-
 21. ΔEI AΦTAKX ATTAITXK SKANTΛ YASTGΧS İS. UΛ-
 ΦNH ANK İN SİK. GΛBΛI ΦATΛINEI ATTEKΛ YASTGΛI
 22. İS ΓANİSΛ: İΨ İΛİSNS ΓAYANΔGANDS SİK GΛH ΓASAI-
 ΘANΔS ΦX. UΛΨ. ΦK AΦSTEI ΦNK Δ ANHTAK. ΓAΛAN-
 BEINS ΦEINΛ ΓANASİΔΛ ΦNK. GΛH ΓANAS SX UINΧ
 23. FKAM ΦIZΛI ΘEILΛI ΓAİNΛI: GΛH UIMANΔS İΛİSNS
 İN ΓAKΔΛ ΦIS KEIKIS. GΛH ΓASAIΘANΔS SYΓAΓANS
 GΛH HANKNΓANS HANKNΓANΔANS. GΛH MANAΓEIN
 24. ANHGXNΔEIN. UΛΨ ΔN İM. AΦLEIΦIΦ. HNTE NI ΓAS-
 25. YAAIT SX MΛYI. AK SΛEΠIΦ. GΛH BİHΛXHN İNΛ: ΦA-
 NNH ΦAN NSΔKIBANΛ YAKΦ SX MANAΓEI. ATΓAΓ-

20. sus sequebatur eum & discipuli ejus. Et ecce mulier sanguinis
 21. profluvio laborans duodecim annos, accedens à tergo tetigit fim-
 22. briam pallii ejus, dicebat enim secum: si solùm tetigero pallium
 23. ejus (a), convalescam. Sed Jesus conversus & videns illam in-
 quit: Confide filia, fides tua sanavit te, & convaluit mulier ab
 24. eodem momento. Et veniens Jesus in domum principis & vi-
 25. dens tibicines (& (b) buccinatores buccinantes,) & turbam tumul-
 tuantem, dixit eis: Recedite, quia non mortua est puella, sed dor-
 mit. & deridebant eum. Quum autem ejecta erat turba, ingref-

(a) *Tetigero pallium ejus* ΑΤΤΕΚΛ ΥΑΣΤΓΛΙ İS. Sic recte MS. & ex regulis Grammatices, nam ΤΕΚΛΝ & ΑΤΤΕΚΛΝ regunt casum tertium.

(b) *Buccinatores.* confer doctissimum *Mareschallum* Observationibus. Valde fallor, an ΗΑΝΚΝΓΑΝS ΗΑΝΚΝΓΑΝΔΑΝS est interpretatio vocis ΣΥΓΑΓΑΝS, & ex margine irreplit. Graphice *Juvencus* II. v. 400.

*Postquam perventum est ubi funera virginis, ingens
 Plangentis populi fremitus, clangorque tubarum
 Ultima supremæ celebrabant mœnera pompæ.*

ΓΑΝΔΣ ΙΝΝ ΗΛΒΛΙΑΔΑ ΗΛΑΝΑΝ ΙΖΞΣ. ΓΛΗ ΝΚΚΛΙΣ ΣΞ
 ΜΛΥΙ: ΓΛΗ ΝΣΙΔΑΓΑ ΜΕΚΙΨΑ ΣΞ ΛΝΔ ΑΛΛΑ ΓΛΙΝΑ 26.
 ΛΙΚΨΑ: ΓΛΗ ΘΑΚΒΞΝΔΙΝ ΙΛΙΣΝΑ ΓΛΙΝΨΚΞ. ΛΛΙΣΤΙ- 27. ΝΞ.
 ΔΕΔΑΝΝ ΛΞΑΚ ΙΜΜΑ ΤΥΛΙ ΒΛΙΝΔΛΝΣ. ΗΚΞΠΓΑΝΔΛΝΣ
 ΓΛΗ ΟΙΨΑΝΔΛΝΣ. ΑΚΜΑΙ ΝΓΓΚΙΣ ΣΗΝΛΗ ΔΛΥΕΙΔΙΣ.
 ΟΙΜΑΝΔΙΝ ΨΑΝ ΙΝ ΓΑΚΔΑ. ΔΗΛΤΙΔΔΓΕΔΑΝΝ ΙΜΜΑ 28.
 ΨΛΙ ΒΛΙΝΔΛΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΓΛΛΑΝΒΓΑΤΣ
 ΨΑΤΕΙ ΜΑΓΓΑΝ ΨΑΤΑ ΤΑΝΓΑΝ. ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ.
 ΓΛΙ ΞΑΝ. ΨΑΝΗΗ ΑΤΤΑΙΤΞΚ ΑΗΓΑΜ ΙΖΞ. ΟΙΨΑΝΔΣ. 29.
 ΒΙ ΓΛΛΑΝΒΕΙΝΛΙ ΙΓΓΟΛΚΛΙ ΥΛΙΚΨΛΙ ΙΓΓΟΙΣ. ΓΛΗ ΝΣ- 30.
 ΛΗΚΗΞΔΕΔΑΝΝ ΙΜ ΑΗΓΞΝΑ. ΓΛΗ ΙΝΑΓΙΑΔΑ ΙΝΣ ΙΛΙΣΝΣ
 ΟΙΨΑΝΔΣ. ΣΛΙΘΑΤΣ ΕΙ ΜΑΝΝΑ ΝΙ ΥΙΤΙ. ΙΨ ΕΙΣ ΝΣΓΑΓ- 31.
 ΓΑΝΔΛΝΣ ΝΣΜΕΚΙΔΕΔΑΝΝ ΙΝΑ ΙΝ ΑΛΛΑΜ ΛΙΚΨΛΙ ΓΛΙ-
 ΝΑΙ: ΨΑΝΗΗ ΒΙΨΕ ΝΤΗΣΙΔΑΓΕΔΑΝΝ ΕΙΣ. ΣΑΙ. ΑΤΒΞ- 32.
 ΚΗΝ ΙΜΜΑ ΜΑΝΝΑΝ ΒΑΝΔΑΝΑ ΔΛΙΜΞΝΑΚΙ. ΓΛΗ ΒΙ 33.
 ΨΞ ΝΣΔΚΙΒΛΑΝΣ ΥΛΚΨ ΝΗΗΝΑΨΞ. ΚΞΔΙΑΔΑ ΣΑ ΔΗΜΒΑ.
 ΓΛΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΔΑΝΝ ΜΑΝΑΓΞΙΝΣ. ΟΙΨΑΝΔΛΝΣ. ΝΙ

sus tenuit manum ejus, & surrexit puella, & exiit fama hæc in to- 26.
 tam illam terram. Et abeunte Jesu illinc sequebantur eum duo 27. LXXV.
 cœci clamantes & dicentes: Miserere nostri fili Davidis. Venien- 28.
 tem autem in domum adierunt cœci illi, & dixit eis Jesus: cre- 29.
 ditis quod possim hoc facere? Dixerunt ei: utique Domine. Tunc 30.
 tetigit oculos eorum dicens: secundum fidem vestram fiat vo- 31.
 bis. Et aperiebantur eis oculi, & graviter monuit eos Jesus di- 32.
 cens: videte, ne quis sciat. Sed illi exeuntes notum faciebant 33.
 illum in omni illa terra. Quum illi exiissent, ecce, obtulerunt ei
 hominem (a) furdum dæmoniacum, & quum ejectum esset dæ-
 monium, clamabat mutus, & mirabatur turba dicens: nunquam

(a) *Surdum*. iterum vide laudatum *Marescallum*.

(a) *Nurs*

34. ΛΙΥ ΣΥΛ ΝΣΚΗΝΨ ΥΛΣ ΙΝ ΙΣΚΛΕΛΑΝ. ΙΨ ΕΛΚΕΙΣΙΕΙΣ
 uεφονν. ΙΝ ΕΛΗΚΛΒΛΨΛΓΛ ΠΝΗΗΛΨΧΝΧ ΝΣΔΚΕΙΒΙΨ
 na. 35. ΠΝΗΗΛΨΧΝΣ. ΓΛΗ ΒΙΤΛΗΗ ΙΛΙΣΝΣ ΒΛΗΚΓΣ ΑΛΛΧΣ
 ΓΛΗ ΗΛΙΜΧΣ ΛΛΙΣΓΛΝΔΣ ΙΝ ΓΛΥΗΜΨΙΜ ΙΖΕ. ΓΛΗ
 ΜΕΚΓΛΝΔΣ ΛΙΥΛΓΓΕΛΓΧΝ ΨΙΝΔΛΝΓΛΚΔΓΧΣ. ΓΛΗ
 ΗΛΙΛΓΛΝΔΣ ΑΛΛΧΣ ΣΛΗΗΤΙΝΣ ΓΛΗ ΑΛΛΛ ΠΝΗΛΙΛΓΛ:
 nz. 36. ΓΛΣΛΙΘΛΝΔΣ ΨΛΝ ΨΧΣ ΜΛΝΛΓΓΕΙΝΣ. ΙΝΦΕΙΝΧΔΛ ΙΝ
 ΙΖΕ. ΠΝΤΕ ΥΕΣΠΝ ΛΦΔΛΠΙΔΛΙ ΓΛΗ ΕΚΛΥΛΗΚΠΛΝΛΙ
 nh. 37. ΣΥΕ ΛΛΜΒΛ ΝΙ ΗΛΒΛΝΔΧΝΛ ΗΛΙΚΔΕΙΣ: ΨΛΝΗΗ ΟΛΨ
 ΔΗ ΣΙΠΧΝΓΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΛΣΛΝΣ ΚΛΙΗΤΙΣ ΜΛΝΛΓΛ. ΙΨ
 38. ΥΛΗΚΣΤΥΓΛΝΣ ΕΛΥΛΙ. ΒΙΔΓΙΨ ΝΠ ΕΛΝ ΛΣΛΝΛΙΣ. ΕΙ
 nψ. 1. ΝΣΣΛΝΔΓΛΙ ΥΛΗΚΣΤΥΓΛΝΣ ΙΝ ΛΣΛΝ ΣΕΙΝΛ: ΓΛΗ ΑΤ-
 23. ΗΛΙΤΛΝΔΣ ΨΛΝΣ ΤΥΛΛΙΕ ΣΙ * * * * * ΨΙΖΛΙ ΒΛΗΚΓ.
 ΨΛΙΝΗΛΙΨ ΙΝ ΛΝΨΛΚΛ. ΑΜΕΝ ΛΗΚ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ ΕΙ ΝΙ
 ΝΣΤΙΝΗΙΨ ΒΛΗΚΓΣ ΙΣΚΛΕΛΙΣ. ΠΝΤΕ ΟΙΜΙΨ ΣΛ ΣΠΝΝΣ

34. tale (a) apparuit in Israële. Sed Pharifæi dixerunt: in principe dæ-
 LXXVI. 35. moniorum ejicit dæmonia. Et circumibat Jesus urbes omnes & vi-
 cos, docens in fynagogis eorum (b), & prædicans evangelium regni,
 LXXVII. & fanans omnes morbos & omnem infirmitatem. Videns autem
 36. turbam, commiseratione intima in eos motus est, quia erant viribus
 LXXVIII. deficientes & projecti sicut oves non habentes pastorem. Tunc dixit
 37. discipulis suis: messis quidem multa, sed operarii pauci, rogate itaque
 Cap. 10. 1. dominum messis ut emittat operarios in messem suam. Et advocans
 LXXIX. duodecim discipulos * * * * * illa urbe, fugite in aliam. Amen
 23. enim dico vobis quod non peragetis urbes Israëlis usquedum venit fi-

(a) Nunquam tale NI ΛΙΥ ΣΥΛ sic MS. probe. Vide Marci 2, 12.

(b) In fynagogis eorum ΙΝ ΓΛΥΗΜΨΙΜ ΙΖΕ. Sic MS. & ex regulis Grammatices. nam Fœmin. in S desinentia, in Dat. & Abl. plur. terminantur in ΙΜ, nunquam in ΙΝ.

ΜΑΝΣ: ΝΙΣΤ ΣΙΠΩΝΕΙΣ ΝΕΑΚ ΛΑΙΣΑΚΩΛ. ΝΙΗ ΣΚΑΛΚΣ 24. 4.
 ΝΕΑΚ ΕΑΝΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΓΑΝΑΗ ΣΙΠΩΝΙ ΕΙ ΥΛΙΚΨΛΙ 25.
 ΣΥΕ ΛΑΙΣΑΚΕΙΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΣΚΑΛΚΣ ΣΥΕ ΕΑΝ ΙΣ: ΟΛΒΛΙ 4Λ.
 ΓΑΚΔΑΥΑΔΑΝΔ ΒΛΙΛΙΛΖΛΙΒΗΛ ΗΛΙΗΛΙΤΗΝ. ΠΝΔ
 ΘΑΝ ΕΙΛΗ ΜΑΙΣ ΨΑΝΣ ΙΝΝΑΚΗΝΔΑΝΣ ΙΣ: ΝΙΝΗ ΝΗ 26. 4β.
 ΧΓΕΙΨ ΙΖΥΙΣ ΙΝΣ. ΝΙΥΛΙΗΤ ΑΝΚ ΙΣΤ ΓΑΗΗΛΙΨ ΨΑΤΕΙ
 ΝΙ ΑΝΔΗΗΛΩΓΑΙΔΑΝ. ΟΛΗ ΕΝΛΓΙΝ ΨΑΤΕΙ ΝΙ ΝΕΚΗΝ-
 ΝΑΙΔΑΝ: ΨΑΤΕΙ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΚΙΟΙΖΑ. ΟΙΨΛΙΨ ΙΝ 27. 4Γ.
 ΛΙΗΗΔΑ. ΟΛΗ ΨΑΤΕΙ ΙΝ ΑΝΣΧ ΓΑΗΑΝΣΕΙΨ. ΜΕΚΩΛΙΨ
 ΑΝΑ ΗΚΩΤΑΜ: ΟΛΗ ΝΙ ΧΓΕΙΨ ΙΖΥΙΣ ΨΑΝΣ ΝΣΟΙΜΑΝ- 28.
 ΔΑΝΣ ΛΕΙΚΑ ΨΑΤΛΙΝΕΙ. ΙΨ ΣΑΙΥΑΛΛΑΙ ΝΙ ΜΑΓΑΝΔΑΝΣ
 ΝΣΟΙΜΑΝ. ΙΨ ΧΓΕΙΨ ΜΑΙΣ ΨΑΝΑ ΜΑΓΑΝΔΑΝ ΟΛΗ ΣΑΙ-
 ΥΑΛΛΑΙ ΟΛΗ ΛΕΙΚΑ ΕΚΑΙΣΤΩΑΝ ΙΝ ΓΑΙΛΙΝΝΑΝ: ΝΙΗ 29.
 ΤΥΛΙ ΣΠΑΚΥΑΝΣ ΑΣΣΑΚΩΑΝ ΒΗΓΩΑΝΔΑ. ΟΛΗ ΑΙΝΣ
 ΙΖΕ ΝΙ ΓΑΔΑΚΙΝΣΙΨ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑ. ΙΝΝΗ ΑΤΤΙΝΣ ΙΖΥΑ-

lius hominis. Non est discipulus supra magistrum, nec servus supra 24. XC.
 dominum suum. Sufficit discipulo, ut sit ut magister ejus, & servus 25.
 ut dominus ejus. Si patrem familias Beelzebul (a) vocaverunt, quan- XCI.
 to magis domesticos ejus. Ne itaque timete eos, nihil enim opertum, 26. XCII.
 quod non revelabitur, & occultum, quod non detegetur. Quod di- 27. XCIII.
 co vobis in tenebris, dicatis in luce, & quod in aurem auditis, nun- 28.
 cietis super tectis. Et non timete occidentes corpus (b) tantum, sed
 animam non valentes occidere. verum timete potius valentem &
 animam & corpus perdere in gehenna. Nonne duo passeris affario 29.
 venduntur, & unus eorum non cadet super terram (c) sine patris ve-

(a) *Beelzebul*. Recte MS. ΒΛΙΛΙΛΖΛΙΒΗΛ, Græce enim Βεελζεβούλ, & perpetua consuetudine, Græcorum ε per ΛΙ proferunt Gothi.

(b) *Tantum*. Legit ergo: τὸ σῶμα μόνον.

(c) Legit ceu item Latinus, & versiones Orientales, ἄνευ τῶ πατρὸς ἡμῶν θελή-
 ματι.

30. KIS VILCAN. ΛΨΦΑΝ ΙΖΥΑΡΑ ΓΛΗ ΤΑΓΛΑ ΗΛΗΒΙΔΙΣ
 31. ΑΛΛΑ ΓΑΡΑΦΑΝΑ ΣΙΝΔ: ΝΙΝΝ ΝΗ ΧΓΕΙΨ. ΜΑΝΑΓΑΙΜ
 32. ΣΠΑΚΥΛΑΜ ΒΑΤΙΖΑΝΣ ΣΙΓΗΨ ΓΗΣ: ΣΛΘΛΖΝΗ ΝΗ ΣΛΕΙ
 4Δ. 33. ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ ΙΣΤ. ΙΨ ΨΙΣΘΑΝΧΗ ΣΛΕΙ ΑΨΑΙΚΙΨ ΜΙΚ ΙΝ
 ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΜΑΝΝΕ. ΑΝΔΗΛΙΤΑ
 ΓΛΗ ΙΚ ΙΜΜΑ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΑΤΤΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ ΣΛΕΙ
 4Ε. 34. ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ ΙΣΤ. ΙΨ ΨΙΣΘΑΝΧΗ ΣΛΕΙ ΑΨΑΙΚΙΨ ΜΙΚ ΙΝ
 ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΜΑΝΝΕ. ΑΨΑΙΚΑ ΓΛΗ ΙΚ ΙΝΑ ΙΝ ΑΝΔ-
 35. ΥΛΙΚΨΓΑ ΑΤΤΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ ΨΙΣ ΣΛΕΙ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ ΙΣΤ:
 ΝΙΗ ΛΗΓΑΙΨ ΨΑΤΕΙ ΟΕΜΓΑΝ ΛΑΓΓΑΝ ΓΑΥΛΙΚΨΙ ΑΝΑ
 36. ΛΙΚΨΑ. ΝΙ ΟΑΜ ΛΑΓΓΑΝ ΓΑΥΛΙΚΨΙ. ΑΚ ΗΑΙΚΗ: ΟΑΜ
 ΑΝΚ ΣΚΑΙΔΑΝ ΜΑΝΝΑΝ ΥΙΨΚΑ ΑΤΤΑΝ ΙΣ. ΓΛΗ ΔΑΝΗ-
 37. ΤΑΚ ΥΙΨΚΑ ΛΙΨΕΙΝ ΙΖΧΣ. ΓΛΗ ΒΚΗΨ ΥΙΨΚΑ ΣΥΑΙΗΚΧΝ
 38. ΙΖΧΣ. ΓΛΗ ΗΙΓΑΝΔΣ ΜΑΝΣ ΙΝΝΑΚΗΝΔΛΙ ΙΣ: ΣΛΕΙ ΞΚΙ-
 4Υ. 39. ΓΧΨ ΑΤΤΑΝ ΛΙΨΦΑΝ ΛΙΨΕΙΝ ΝΕΑΚ ΜΙΚ. ΝΙΣΤ ΜΕΙΝΑ
 ΥΛΙΚΨΣ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΞΚΙΓΧΨ ΣΗΝΝ ΛΙΨΦΑΝ ΔΑΝΗΤΑΚ
 40. ΝΕΑΚ ΜΙΚ. ΝΙΣΤ ΜΕΙΝΑ ΥΛΙΚΨΣ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΝΙ ΝΙΜΙΨ
 ΓΑΛΓΑΝ ΣΕΙΝΑΝΑ ΓΛΗ ΛΑΙΣΤΓΑΙ ΑΨΑΚ ΜΙΣ. ΝΙΣΤ
 41. ΜΕΙΝΑ ΥΛΙΚΨΣ: ΣΛΕΙ ΒΙΓΙΤΙΨ ΣΑΙΥΑΛΑ ΣΕΙΝΑ. ΞΚΑ-
 42. 30. ftri voluntate? Verum vestri etiam capilli capitis omnes numerati
 31. 32. sunt. Ne itaque timete, multis passeribus meliores estis vos. Qui-
 XCIV. 33. cunque igitur confitetur me in conspectu hominum, confitebor etiam
 XCV. 34. ego eum in conspectu patris mei, qui in coelis est. Sed quicumque
 negat me in conspectu hominum, negabo etiam ego illum in con-
 35. spectu patris mei, illius qui in coelis est. Ne existimetis quod vene-
 36. rim mittere pacem in terram. non veni mittere pacem, sed gladium.
 XCVI. 37. Veni enim separare hominem à patre ejus, & filiam à matre ejus, &
 38. sponsam à focru ejus. & hostes hominis domestici ejus. Qui amat
 XCVII. 39. patrem aut matrem supra me, non est me dignus, & qui amat filium
 aut filiam supra me, non est me dignus. Et qui non tollit crucem
 suam & sequitur me, non est me dignus. Qui invenit animam suam,

ΟΙΣΤΕΙΨ ΙΖΛΙ. ΟΛΗ ΣΛΕΙ ΞΚΛΟΙΣΤΕΙΨ ΣΛΙΥΛΛΛΙ ΣΕΙΝΛΙ
 ΙΝ ΜΕΙΝΛ. ΒΙΓΙΤΙΨ ΨΞ: ΣΛ ΑΝΔΝΙΜΑΝΔΣ ΙΖΥΙΣ. ΜΙΚ 40. ςh.
 ΑΝΔΝΙΜΙΨ. ΟΛΗ ΣΛ ΜΙΚ ΑΝΔΝΙΜΑΝΔΣ. ΑΝΔΝΙΜΙΨ ΨΛ
 ΝΛ ΣΑΝΔΟΛΑΝΔΛΝ ΜΙΚ: ΣΛ ΑΝΔΝΙΜΑΝΔΣ ΠΚΛΗΞΕΤΗ 41. ςψ.
 ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΠΚΛΗΞΕΤΛΝΣ. ΜΙΖΔΧΝ ΠΚΛΗΞΕΤΙΣ ΝΙΜΙΨ.
 ΟΛΗ ΣΛ ΑΝΔΝΙΜΑΝΔΣ ΓΑΡΚΛΗΤΛΝΛ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΓΑ-
 ΡΚΛΗΤΙΣ. ΜΙΖΔΧΝ ΓΑΡΚΛΗΤΙΣ ΝΙΜΙΨ. ΟΛΗ ΣΛΕΙ ΓΑ- 42. R.
 ΔΡΑΓΚΕΙΨ ΛΙΝΛΝΛ ΨΙΖΕ ΜΙΝΝΙΣΤΛΝΕ ΣΤΙΚΛΛ ΚΛΛ-
 ΔΙΣ ΥΛΤΙΝΣ. ΨΛΤΛΙΝΕΙ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΣΙΠΧΝΕΙΣ. ΑΜΕΝ ΟΙ-
 ΨΛ ΙΖΥΙΣ ΕΙ ΝΙ ΞΚΛΟΙΣΤΕΙΨ ΜΙΖΔΧΝ ΣΕΙΝΛΙ: ΟΛΗ 1. RΛ.
 ΥΑΡΨ ΒΙΨΕ ΝΣΕΝΛΛΙΔΛ ΙΛΙΣΝΣ ΑΝΛΒΙΝΔΛΝΔΣ ΨΛΙΜ
 ΤΥΛΛΙΞ ΣΙΠΧΝΟΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΝΣΗΧΞ ΣΙΚ ΟΛΙΝΨΚΧ ΔΠ
 ΛΛΙΣΟΛΝ ΟΛΗ ΜΕΚΟΛΝ ΑΝΔ ΒΛΗΚΡΓΣ ΙΖΕ: ΙΨ ΙΧΗΛΝ- 2.

amittit illam, & qui amittit animam suam propter me, invenit
 eam. Recipiens vos, me recipit, & me recipiens recipit mit- 40. XCVIII.
 tentem me. Recipiens prophetam in nomine prophetæ merce- 41. XCIX.
 dem prophetæ capiet: & recipiens justum in nomine justī, mer-
 cedem justī capiet. Et qui potum dat uni horum minimorum po- 42. C.
 culum (a) frigidæ aquæ tantum, in nomine discipuli. Amen di-
 co vobis quod non amittet mercedem suam. Et factum est cum 43. Cap. II. I.
 absolvisset Jesus præcipiens duodecim discipulis suis, transiit in-
 de ad docendum & prædicandum in urbibus eorum. Sed Johan- 44. CI.
 2. CII.

(a) Poculum frigidæ aquæ. ΣΤΙΚΛΛ ΚΛΛΔΙΣ ΥΛΤΙΝΣ. Suec. *Begare kalt watten*, supplet vero ellipticam locutionem *ποτόριον ψυχρόν*. En! benignitatem Numinis, quæ vel exiguum in pios officium remuneratur. exiguum enim munus est *potus frigidæ*; quid si calida illis daretur aqua? *Philo* de Therapeutarum suorum epulis, (Libro de vita Contempl. p. 900.) *οἶνος ἐπιείκως τοῖς ἡμέτεροις οὐκ εἰσθημαζέεται, ἀλλὰ διαωρέσασιν ὕδωρ, ψυχρὸν μὲν τοῖς πρῶτοις, θερμὸν δὲ τῷ περὶ ἐπιπέτοι τοῖς ἀεθροῦσι.* *vinum illis diebus non præbetur, sed aqua limpidissima, ceteris frigida, sed calida illis ex senioribus, qui tractantur delicatius.*

(a) II.

NES ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΑΣ ΙΝ ΚΑΡΚΑΡΛΙ ΥΛΗΚΣΤΥΛ ΧΡΙΣ-
 ΤΑΝΣ. ΙΝΣΑΝΔΓΑΝΔΑΣ ΒΙ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΟΛΨ ΔΝ
 3. ΙΜΜΑ. ΨΝ ΙΣ ΣΛ ΟΙΜΑΝΔΛ. ΨΛΗ ΛΝΨΑΚΙΖΝΗ ΒΕΙΔΛΙ-
 4. ΜΛ: ΓΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΑΝΔΑΣ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΓΛΓ-
 ΓΑΝΔΑΛΝΣ ΓΛΤΕΙΗΨ ΙΧΗΛΑΝΝΕ ΨΛΤΕΙ ΓΛΗΛΗΝΣΕΙΨ ΓΛΗ
 5. ΓΛΣΛΙΘΙΨ. ΒΛΙΝΔΛΙ ΝΣΣΛΙΘΑΝΔ. ΓΛΗ ΗΛΛΤΛΙ ΓΛΓ-
 ΓΑΝΔ. ΦΚΗΤΣΕΙΛΛΛΙ ΗΚΛΙΝΓΛΙ ΥΛΙΚΨΑΝΔ. ΓΛΗ ΒΛΗ-
 ΔΛΙ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΔΛΗΨΛΙ ΝΚΚΕΙΣΑΝΔ. ΓΛΗ
 6. ΝΝΛΕΔΛΙ ΥΛΙΛΛΜΕΚΓΑΝΔΛ. ΓΛΗ ΛΝΔΑΓΣ ΙΣΤ ΘΛ-
 7. ΖΝΗ ΣΛΕΙ ΝΙ ΓΑΜΑΚΖΓΑΔΛ ΙΝ ΜΙΣ: ΑΤ ΨΛΙΜ ΨΛΗ
 ΛΕΓΑΓΓΑΝΔΑΜ. ΔΗΓΛΑΝΝ ΙΛΙΣΝΣ ΟΙΨΛΗ ΨΛΙΜ ΜΛ-
 ΝΛΓΕΙΜ ΒΙ ΙΧΗΛΑΝΝΕΝ. ΘΛ ΝΣΙΔΔΓΕΔΗΨ ΛΝΛ ΛΗΨΙ-
 8. ΔΛ ΣΛΙΘΑΝ. ΚΛΝΣ ΕΚΛΑΜ ΥΙΝΔΛ ΥΛΓΙΔΑΤΛ. ΛΚΕΙ ΘΛ
 ΝΣΙΔΔΓΕΔΗΨ ΣΛΙΘΑΝ. ΜΑΝΝΑΝ ΗΝΑΣΟΓΛΙΜ ΥΛΣΤ-

nes audiens in carcere opera Christi, mittens II. (a) discipulos
 3. 4. suos dixit ei? Tu es ille venturus, an alium exspectabimus? Et
 respondens Jesus dixit eis: euntes nuntiate Johanni quod au-
 5. ditis & videtis, cœci vident, & claudi ambulant, leprosi munda-
 6. 7. rantur, & furdi audiunt, & mortui resurgunt, & pauperes evan-
 gelizantur, & beatus est quicumque non offenditur in me. Il-
 lis autem (b) abeuntibus, cœpit Jesus dicere turbæ de Johan-
 ne: quid exiistis in desertum, videre? arundinem à vento agita-
 8. tam? Sin, quid exiistis videre? hominem mollibus vestimentis

(a) II. ΒΙ. Observanda pronuntiatio Gothica elementi Β. ut &, quod ΙΝ-
 ΣΑΝΔΓΑΝ regat Dativum, quod rarius; Accus. enim frequentissime.

(b) Abeuntibus. ΛΕΓΑΓΓΑΝΔΑΜ. Librarius festinanter scripserat Λ-
 ΕΛΚΓΑΓΓΑΝΔΑΜ, sed errorem sentiens induxit syllabam ΑΚ, & hinc
 suspicio cl. Junio eandem veluti vetustate exesam restituendam esse, quod perpe-
 ram; nam ΛΕΛΚΓΑΓΓΑΝΔΑΜ est συναγωγῶν, à sensu evangelistæ
 alienum.

(a) Qui

ΓΩΜ ΓΑΥΛΣΙΔΑΝΛ. ΣΛΙ ΨΛΙΕΙ ΗΝΑΣΟΥΓΛΙΜ ΥΑΣΙΔΛΙ
 ΣΙΝΔ. ΙΝ ΓΑΚΔΙΜ ΨΙΝΔΛΝΕ ΣΙΝΔ. ΛΚΕΙ ΘΛ ΝΣΙΔΔΟΕ- 9.
 ΔΗΨ ΣΛΙΘΛΝ. ΠΚΛΗΨΕΤΗ. ΓΛΙ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΜΛ-
 ΝΛΓΙΖΛ ΠΚΛΗΨΕΤΛΗ: ΣΛ ΙΣΤ ΛΝΚ ΒΙ ΨΛΝΕΙ ΓΛΜΕ- 10. ΚΓ.
 ΛΙΨ ΙΣΤ. ΣΛΙ ΙΚ ΙΝΣΛΝΔΟΓΛ ΛΓΓΙΛΗ ΜΕΙΝΛΝΛ ΕΛΗΚΛ
 ΨΗΣ. ΣΛΕΙ ΓΛΜΛΝΨΕΙΨ ΥΙΓ ΨΕΙΝΛΝΛ ΕΚΗΚΛ ΨΗΣ: Λ- 11. ΚΔ.
 ΜΕΝ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΝΚΚΛΙΣ ΙΝ ΕΛΗΚΙΜ ΟΙΝΩΝΩ ΜΛ-
 ΖΛ ΙΧΗΛΝΝΕ ΨΛΜΜΛ ΔΛΗΠΟΓΛΝΔΙΝ. ΙΨ ΣΛ ΜΙΝΝΙΖΛ
 ΙΝ ΨΙΝΔΛΝΓΛΚΔΟΓΛΙ ΗΙΜΙΝΕ ΜΛΙΖΛ ΙΜΜΛ ΙΣΤ: ΕΚΛΜ 12. ΚΕ.
 ΝΗΨΛΝ ΨΛΙΜ ΔΛΓΛΜ ΙΧΗΛΝΝΙΣ ΨΙΣ ΔΛΗΠΟΓΛΝΔΙΝΣ
 ΟΝΔ ΗΙΤΛ. ΨΙΝΔΛΝΓΛΚΔΙ ΗΙΜΙΝΕ ΛΝΛΜΛΗΤΟΓΛΔΛ.
 ΓΛΗ ΛΝΛΜΛΗΤΟΓΛΝΔΛΝΣ ΕΚΛΥΙΛΥΛΝΔ ΨΩ: ΑΛΛΛΙ 13.

amictum? Ecce, qui (a) mollibus vestiti sunt, in domibus regum
 sunt. Sin, quid existiis videre? Prophetam? immo dico vobis, 9.
 & plus quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est: 10. CIII.
 ecce, ego mitto angelum meum (b) ante te, qui præparabit viam
 tuam ante te. Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulie- 11. CIV.
 rum major Johanne Baptista, sed minor in regno cœlorum ma-
 jor illo est. A diebus autem Johannis Baptistæ usque nunc re- 12. CV.
 gnum cœlorum vi rapitur, (c) & violenti rapiunt illud; omnes 13.

(a) *Qui ΨΛΙΕΙ.* Sic recte MS.

(b) *Ante te,* Legit αὐτό σε.

(c) *Violenti rapiunt.* Clemens Alex. opusculo *Quis dives salvetur*, αὐτὴ μόνον βία καλὴ, θεὸν βιάσασθαι, καὶ παρὰ θεῶ ζῶν ἀρπάσαι, hæc unice laudabilis violentia Deo vim inferre, & à Deo vitam rapere. Piissimus poeta εὐδὲ σιφάνων, Hymno IV, 109.

Hic &, Encrati, recubant tuarum

Ossa virtutum, quibus efferati

Spiritum mundi violenta virgo

Dedecorasti.

Pro ΕΚΛΥΙΛΥΛΝ ΨΩ Grammatices ratio postulat ut legatur, ΕΚΛΥΙΛΥΛΝΔ ΨΩ. Latet autem Δ in sequenti Ψ.

14. ANK PRANFETEIS GΛH VITXΨ HNA IXH ANNE FANRA-
 15. UEPHNN. GΛH GΛBΛI VILADEEIP MIΦNIMAN. SA IST
 16. HELIAS SΛEI SKHΛAΔA UIMAN: SΛEI HΛBΛI ANS . . . .
 KU. 16. HANSGLI: . . . . ΦATA KPHNI. . . . SITANDAM . . . .
 17. ANΦAKANS . . . . ΔAM. SYΓΛXADEANM . . NI PLINSI-
 KZ. 18. ΔEΔHΨ: HNF . . NI UΛINXADEHΨ: UAM KΛHTIS IX-
 HAN . . GΛNΔS NIH ΔKIK . . ΦANA. NNHNΛΨ . . .
 19. SA SHNNS MANS . . ΔKIKANΔS. . . . NΛ AFETGA
 GΛH . . . . TARKGE FKIGXNΔS GΛH FKΛYANKHTAI-
 ZE. GΛH NSYANKHTA ΓAΔXMIΔA VAKΨ HANΔHΓEI
 KH. 20. FKAM BAKNAM SEINAIM: ΦANNH ΔHΓANN IΔVEIT-
 GAN BAKKIM IN ΦAIMEI VANKPHN ΨXS MANAGIS-

 14. enim prophetæ & lex ad Johannem prædixerunt. Et si velletis
 15. concipere, hic est Elias, qui erat venturus. Qui habet aures . . . .
 CVI. 16. 17. audiat . . . . hoc genus . . . . fedentibus . . . . (a) alios . . . .
 CVII. 18. . . . Cecinimus tibiis . . non faltastis . . non planxistis . . . Ven-
 19. nit enim Johannes . . . edens nec bibens . . . dicunt: dæmonium
 . . . filius hominis . . bibens . . . . homo edax & . . . . pub-
 CVIII. 20. licanorum amicus & peccatorum, & iusta iudicata (b) est sapientia à
 liberis suis. Tunc coepit exprobrare urbibus, in quibus facta sunt plu-

(a) *Alios.* ANΦAKANS. Corruptit ætas ferme integrum hoc folium, nec ausi fumus reddere nostra hac editione, quæ prior supposuit, ubi quoque nonnulla genio linguæ Gothicæ contraria, pensavimus autem jacturam restitutione commatis 21., quo incipit facies secunda. Quod ad ipsum hoc ANΦAKANS, in Græco quidem contextu, καὶ ἀποφωνῆσι πῶς ἐταίρις αὐτῶν, sed manifestum est, nostrum incidisse in codicem, qui legerit καὶ ἀποφωνῆσι ἐταίρις. Casus vero quarti est τὸ ANΦAKANS, quia illum regit præcedens VXPΓANΔAM, cujus vestigia supersunt.

(b) *Iusta iudicata est* NSYANKHTA ΓAΔXMIΔA VAKΨ, ἰδικαίω-
 97, quod *Lucæ* 7, 35 vertit, ΓΑΣHNGXΔA VAKΨ *vera agnita est.*

(a) *Et*

ΤΡΩΝ ΜΛΗΤΕΙΣ ΙΣ. . . . ΥΛΙ ΨΗΣ ΚΛΗΚΛΖΕΙΝ. ΥΛΙ ΨΗΣ 21.
 ΒΕΨΣΙΔΑΝ. ΠΝΤΕ ΙΨ ΙΝ ΤΥΡΛΙ ΓΛΗ ΣΕΙΔΩΝΛΙ ΥΛΗΚ-
 ΦΕΙΝΑ. . . ΛΛΗΔΛΙ ΜΛΗΤΕΙΣ ΨΩΣ ΥΛΗΚΨΛΗΩΝΣ ΙΝ ΙΖ-
 ΥΙΣ. ΛΙΚΙΣ ΨΛΗ ΙΝ ΣΛΚΚΛΗ ΓΛΗ ΛΖΓΩΜ ΙΔΚΕΙΓΩΔΕ-
 ΔΕΙΝΑ: ΣΥΕΨΛΗΗ ΟΙ. . ΤΥΚΙΜ ΓΛΗ ΣΕΙΔΩΝΙΜ. . ΙΚΨΙΨ 22.
 ΙΝ ΔΛΓΑ ΣΤΛΗ. . . ΓΛΗ ΨΗ ΚΛΕΛΚΝΑ. . . ΗΙΜΙΝ ΝΣ. 23.
 ΗΛΗΗΙΔΑ. . . ΓΛΛΕΙΨΙΣ. . . ΣΛΗΔΛΗΜΓΛΜ. . ΜΛΗΤΕΙΣ
 ΨΩΣ ΥΛΗΚΨΛΗΩΝΣ ΙΝ ΙΖΥΙΣ. ΛΙΨΨΛΗ ΕΙΣ ΥΕΣΕΙΝΑ ΠΝΔ
 ΗΙΝΑ ΔΛΓ: ΣΥΕΨΛΗΗ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΛΙΚΨΛΙ ΣΛΗ- 24.
 ΔΛΗΜΓΕ ΣΝΤΙΖΩ ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΝ ΔΛΓΑ ΣΤΛΗΩΣ ΨΛΗ
 ΨΗΣ: ΙΝΗΗ ΓΛΙΝΑΜΜΑ ΜΕΛΛ ΛΝΔΗΛΕ * * * * * 25. ΚΙ.
 ΘΛ ΟΙΨΙΣ: ΝΣΓΛΓΓΑΝΔΑΝ ΨΛΗ ΙΝΑ ΙΝ ΔΛΗΚ. ΓΛ- 70. 71.
 ΣΛΘ ΙΝΑ ΛΝΨΑΚΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΨΛΙΜ ΓΛΙΝΑΚ. ΓΛΗ 72.
 ΣΑ ΥΑΣ ΜΙΨ ΙΛΙΣΗΛ ΨΛΜΜΑ ΝΛΖΩΚΛΙΛΗ. ΓΛΗ ΛΕ-

rima miracula ejus, . . . Væ tibi Korazin, væ tibi Bethsaida, quia 21.
 si in Tyro & Sidone facta fuissent . . . miracula, quæ facta sunt
 in vobis, olim in sacco & (a) cineribus respuissent. Tamen dico 22.
 . . . Tyro & Sidoni . . . erit in die judicii . . . Et tu Capernaum 23.
 . . . (b) ad cælum elata . . . : descendes . . . Sodomis . . . mi-
 racula, quæ facta sunt in (c) vobis, vel illæ mansissent ad hunc
 diem. Ceterum dico vobis, quod terræ Sodomorum remissius erit 24.
 in die judicii quam tibi. In illo tempore respondens * * * * * 25. CX.
 quid dicis. Exeuntem autem eum in portam vidit alia, & di-
 xit iis, qui illic: etiam hic erat cum Jesu Nazoræo. Et iterum
 Cap. 26:
 70. 71.
 CCCXV.
 72.

(a) *Et cineribus.* Legit ergo και σποδῆς. Restituimus autem hunc versiculum ex folio ferme evanescente.

(b) *Ad cælum elata.* Cicero Famil. IX. Ep. 14. *te summis laudibus ad cælum extulerunt.*

(c) *In vobis.* Legit αι γεόμεται ἐν ὑμῖν.

(a) Ju-

ΤΡΑ ΛΕΛΙΚ ΜΙΨ ΛΙΨΑ ΣΥΛΚΑΝΔΣ. ΨΛΤΕΙ ΝΙ ΚΛΝΝ
 73. ΦΛΝΑ ΜΛΝΝΑΝ. ΛΕΛΚ ΛΕΙΤΙΑ ΦΛΝ ΑΤΓΛΓΓΑΝΔΛΝΣ
 ΦΛΙ ΣΤΑΝΔΑΝΔΛΝΣ ΟΕΦΗΝ ΠΛΙΤΚΛΝ. ΒΙΣΗΝΟΛΙ ΟΛΗ
 ΦΝ ΦΙΖΕ ΙΣ. ΟΛΗ ΛΗΚ ΚΑΖΔΛ ΦΕΙΝΑ ΒΛΝΔΥΕΙΨ ΦΗΚ.
 74. ΦΛΝΗ ΔΗΓΛΝΝ ΛΕΔΩΜΟΛΝ ΟΛΗ ΣΥΛΚΛΝ. ΨΛΤΕΙ ΝΙ
 ΚΛΝΝ ΦΛΝΑ ΜΛΝΝΑΝ. ΟΛΗ ΣΗΝΣ ΗΛΝΑ ΗΚΗΚΙΔΑ.
 ΤΙΙ. 75. ΟΛΗ ΓΛΜΗΝΔΛ ΠΛΙΤΚΗΣ ΥΛΗΚΔΙΣ ΙΛΙΣΗΙΣ ΟΙΨΛΝΙΣ
 ΔΗ ΣΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΕΛΗΚ ΗΛΝΙΝΣ ΗΚΗΚ ΦΚΙΜ ΣΙΝΨΛΜ ΛΕ-
 ΛΙΚΙΣ ΜΙΚ: ΟΛΗ ΗΣΓΛΓΓΑΝΔΣ ΗΤ. ΓΛΙΓΚΩΤ ΒΛΙΤΚΛ-
 ΤΙΖ. Ι. ΒΛ: ΑΤ ΜΛΗΚΓΛΝ ΦΛΝ ΥΛΗΚΦΛΝΑΝΛ ΚΗΝΑ ΝΕΜΗΝ
 ΑΛΛΛΙ ΓΗΔΟΛΝΣ ΟΛΗ ΦΛΙ ΣΙΝΙΣΤΛΝΣ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΒΙ
 ΤΙΗ. 2. ΙΛΙΣΗ. ΕΙ ΛΕΔΛΗΨΙΔΕΔΕΙΝΑ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΓΛΒΙΝΔΛΝ-
 ΔΛΝΣ ΙΝΑ ΓΛΤΛΗΗΗΝ. ΟΛΗ ΛΗΛΕΝΛΗΗΝ ΙΝΑ ΠΛΗΝ-
 ΤΙΨ. 3. ΤΙΛΗ ΠΕΙΛΑΤΛΗ ΚΙΝΔΙΝΑ: ΦΛΝΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΙΝ-
 ΔΛΣ ΣΛ ΓΛΛΕΥΟΛΝΔΣ ΙΝΑ. ΨΛΤΕΙ ΔΗ ΣΤΛΗΛΙ ΓΛ-

73. negavit cum jurejurando (a) jurans; non novi hunc hominem. Paulo
 post autem adeuntes, adstantes dixerunt Petro: vere etiam tu *unus*
 74. eorum es, & quoque sermo tuus te prodit. Tunc coepit detestari &
 CCCXVI. jurare: non novi hunc hominem, & mox gallus crocitavit. Et me-
 75. minit Petrus verbi Jesu dicentis ad se: ante galli cantum tribus vici-
 CCCXVII. bus negabis me. Et egressus foras flevit amare. Mane autem facto (b)
 Cap. 27. 1. consilium ceperunt omnes (c) sacerdotes & seniores populi de Jesu, ut
 CCCXVIII. interficerent eum. Et vincientes eum abduxerunt, & tradiderunt eum
 CCCXIX.². Pontio Pilato praesidi. Tunc videns Judas prodens eum, quod in judi-

(a) *Jurans*. vel glossema est, vel varia lectio, nam ΜΙΨ ΛΙΨΑ ΛΕΛΙΚΛΝ, *jurejurando negare* & ΣΥΛΚΑΝ, *jurare*, idem est. *Suec. at Swerja*.

(b) *Mane autem facto*. ΑΤ ΜΛΗΚΓΛΝ ΦΛΝ ΥΛΗΚΦΛΝΑΝΛ. Sic legendum; dicemus ad Marci 5. 18.

(c) *Sacerdotes*. Legit πρώτοι οι ιερείς

ΤΛΗΗΛΗΣ ΥΛΚΨ. ΙΔΚΕΙΓΧΝΔΣ ΓΛΥΛΝΔΙΔΛ ΨΛΗΣ ΨΚΙΝ-
 ΣΤΙΓΝΗΣ ΣΙΛΝΒΚΙΝΛΙΖΕ ΓΝΔΓΛΜ ΓΛΗ ΣΙΝΙΣΤΛΜ. ΟΙ 4.
 ΨΛΗΝΔΣ. ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΛ ΜΙΣ ΓΛΛΕΥΓΛΝΔΣ ΒΛΧΨ ΣΥΙΚΝ.
 ΙΨ ΕΙΣ ΟΕΨΗΝ. ΘΛ ΚΛΚΛ ΠΗΣΙΣ. ΨΗ ΥΙΤΕΙΣ: ΓΛΗ ΑΤ- 5.
 ΥΛΙΚΠΛΝΔΣ ΨΛΙΜ ΣΙΛΝΒΚΛΜ ΙΝ ΛΛΗ. ΛΕΛΛΙΨ. ΓΛΗ
 ΓΛΛΕΙΨΛΝΔΣ ΝΣΗΛΙΗΛΗ ΣΙΚ: ΙΨ ΨΛΙ ΓΝΔΓΛΝΣ ΝΙΜΛΝ- 6.
 ΔΛΝΣ ΨΛΗΣ ΣΚΑΤΤΛΝΣ. ΟΕΨΗΝ. ΝΙ ΣΚΗΛΔ ΙΣΤ ΛΛΓ-
 ΓΛΝ ΨΛΗΣ ΙΝ ΚΛΗΚΒΛΝΛΗΝ. ΠΝΤΕ ΛΝΔΛΥΛΙΚΨΙ ΒΛΧ-
 ΨΙΣ ΙΣΤ. ΓΛΚΗΝΙ ΨΛΗ ΝΙΜΛΝΔΛΝΣ. ΝΣΒΛΗΗΤΕΔΗΝ ΝΣ 7.
 ΨΛΙΜ ΨΛΗΛ ΑΚΚ ΚΛΣΓΙΝΣ. ΔΗ ΝΣΕΙΛΗΛΗ ΨΛΙΜ ΓΛΣ-
 ΤΙΜ. ΔΗΨΨΕ ΗΛΙΤΛΝΣ ΥΛΚΨ ΑΚΚΣ ΓΛΙΝΣ ΑΚΚΣ ΒΛΧ- 8.
 ΨΙΣ ΠΝΔ ΗΙΝΛ ΔΛΓ. ΨΛΗΝΗ ΝΣΕΠΛΛΝΧΔΛ ΨΛΤΛ ΟΙ 9.
 ΨΛΗΧ ΨΛΙΚΗ ΙΛΙΚΛΙΜΙΑΝ ΠΚΛΗΨΕΤΗ ΟΙΨΛΝΔΛΝ. ΓΛΗ
 ΓΛΝΕΜΗΝ ΨΚΙΝΣΤΙΓΝΗΣ ΣΙΛΝΒΚΕΙΝΛΙΖΕ. ΛΝΔΛΥΛΙΚΨΙ
 ΨΙΣ ΥΛΙΚΨΧΔΙΝΣ ΨΛΤΕΙ ΓΛΚΛΗΝΙΔΕΔΗΝ ΕΚΛΜ ΣΗΝΗΜ

cium tractus erat, pœnitens retulit triginta illos argenteos sacerdo-
 tibus & senioribus, dicens: peccavi prodens sanguinem innoxium, 4.
 sed illi dixerunt: quæ nobis *hujus rei* cura? Tu scias. Et abiciens 5.
 argenteos in templum discessit, & abiens suspendit se. Sacerdotes 6.
 autem accipientes pecunias dixerunt: non licet eas mittere in cor-
 banan, quia pretium sanguinis est. Consilium autem capientes eme- 7.
 runt ex iis agrum figuli ad sepulturam hospitem (a). Propterea voca- 8.
 tus est ager ille Ager sanguinis ad hunc diem. Tunc impletum est 9.
 quod dictum per Jeremiam prophetam dicentem: Et acceperunt
 triginta argenteos pretium æstimati, (b) quod numeraverunt à filiis

(a) *Hospitum* . . Λ . . ΓΛΣΤΙΜ, non difficile est videre legendum esse ΨΛΙΜ ΓΛΣΤΙΜ.

(b) *Quod numeraverunt*. ΨΛΤΕΙ ΓΛΚΛΗΝΙΔΕΔΗΝ. ubi ΨΛΤΕΙ pronomen generis Neutr. ad ΛΝΔΛΥΛΙΚΨΙ referendum, adeo ut videri possit legisse, ἢ, puta πηλὶ, ἐπιμέσαστο.

10. ἸΣΡΑΗΛΙΣ. Ὁ ΔΗ ΛΥΓΕΒΗΝΝ ἸΝΣ ΠΝΔ ΛΚΚΑ ΚΛΣΓΙΝΣ.
 ΤΚ. 11. ΣΥΛ ΣΥΕ ΛΝΛΒΛΗΨ ΜΙΣ ΕΛΝ: ἸΨ ἸΛΙΣΝΣ ΣΤΥΨ ΕΛΗ-
 ΚΑ ΚΙΝΔΙΝΑ. Ὁ ΔΗ ΕΚΛΗ ἸΝΑ ΣΑ ΚΙΝΔΙΝΣ. ΟΙΨΛΝΔΣ.
 ΨΗ ἸΣ ΨΙΝΔΛΝΣ ἸΝΔΛΙΕ. ἸΨ ἸΛΙΣΝΣ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΨΗ
 ΤΚΛ. 12. ΟΙΨΙΣ. Ὁ ΔΗ ΜΙΨΨΛΝΕΙ ΥΚΧΗΨΣ ΥΑΣ ΕΚΛΜ ΨΛΙΜ ΓΝΔ.
 13. Ὁ ΔΜ Ὁ ΔΗ ΣΙΝΙΣΤΑΜ. ΝΙΥΛΗΤ ΛΝΔΗΧΕ. ΨΛΝΝΗ ΟΛΨ
 ΔΝ ἸΜΜΑ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΝΙΝ ΗΛΝΣΕΙΣ ΘΑΝ ΕΙΛΗ ΛΝΑ
 14. ΨΗΚ ΥΕΙΤΥΧΔΓΑΝΔ. Ὁ ΔΗ ΝΙ ΛΝΔΗΧΕ ἸΜΜΑ ΥΙΨΚΑ
 ΝΙΛΙΝΗΝΝ ΥΛΗΚΔΕ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΑ ΣΑ ΚΙΝ-
 ΤΚΒ. 15. ΔΙΝΣ ΕΙΛΗ: ΛΝΔ ΔΗΛΨ ΨΛΝ ΘΑΚΓΑΝΧΗ ΒΙΝΗΤΣ ΥΑΣ
 ΣΑ ΚΙΝΔΙΝΣ ΕΚΛΛΕΤΑΝ ΛΙΝΑΝΑ ΨΙΖΑΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ
 ΤΚΓ. 16. ΒΛΝΔΓΑΝ. ΨΛΝΕΙ ΥΙΛΔΕΔΗΝ: ΗΛΒΛΙΔΕΔΗΝ ΝΗΨΛΝ
 17. ΒΛΝΔΓΑΝ ΓΑΤΑΚΗΙΔΑΝΑ ΒΑΚΛΒΒΑΝ: ΓΛΥΠΜΑΝΛΙΜ

10. Israëlis, & dederunt eos pro agro figuli, sicut mandavit mihi Domi-
 CCCXX. 11. nus. Sed Jesus stetit coram Præside (a), & interrogavit eum Præses,
 CCCXXI. dicens: Es tu rex Judæorum? Jesus autem dixit ei: Tu hoc dicis. Et
 12. quum accusabatur à sacerdotibus & senioribus, nihil respondit. Tunc
 13. dixit ei Pilatus: Nonne audis, quantum adversus te testantur? Et non
 14. respondit ei vel ullum verbum, ita ut miraretur Præses valde. Quo-
 CCCXXII. libet vero festo consueverat Præses dimittere populo unum vinc-tum,
 15. quem vellent. Habebant autem vinc-tum insignem, (b) Barabban. Il-
 CCCXXIII. 16. 17.

(a) Coram Præside ΕΛΗΚΑ ΚΙΝΔΙΝΑ sic bene MS. ΚΙΝΔΙΝΣ, Præses, Præfectus. Cl. Wachterus Glossario huc refert Ammiani Marcellini Hendinus. Vetustissimæ vocis vestigia adhuc supersunt in plurimis utriusque Gothiæ nostratis nominibus Præfecturarum. Kinn, Kinne-fierding, Kinne-kulla, Banckekinn, Hammar-kinn, Skier-kinn, Ost-kinn &c.

(b) Non legit λεγόμενον. ΓΑΤΑΚΗΙΔΑΝΑ vertimus insignem, est enim à ΓΑΤΑΚΕΓΑΝ excellere, ceu monuit Katenus vir cl. introd. T. I. p. 580. ingeniosa est conjectura Marefchalli, ΓΑΤΑΚΙΝΙΔΑΝΑ, sed nullum de vulgata voce dubium.

(a) U:

ΦΛΗ ΙΜ. ΟΥΨ ΙΜ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΘΑΝΑ ΥΙΕΙΨ ΕΙ ΕΚΛΛΕ-
 ΤΛΗ ΙΖΥΙΣ. ΒΑΡΑΒΒΑΝ. ΦΛΗ ΙΛΙΣΗ. ΣΛΕΙ ΗΛΙΤΑΔΑ
 ΧΡΙΣΤΗΣ. ΥΙΣΣΑ ΑΝΚ ΦΛΤΕΙ ΙΝ ΝΕΙΨΙΣ ΑΤΓΕΒΗΝ ΙΝΑ: 18.
 ΣΙΤΑΝΔΙΝ ΦΛΗ ΙΜΜΑ ΑΝΑ ΣΤΑΝΑΣΤΩΛΑ. ΙΝΣΑΝΔΙΑΔ 19. ΤΚΔ.
 ΔΗ ΙΜΜΑ ΟΕΝΣ ΙΣ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΝΙΥΛΙΗΤ ΨΗΣ ΓΛΗ ΦΛΜ-
 ΜΑ ΓΑΚΛΙΗΤΙΝ * * * * * ΙΣΚΛΕΛΙΣ ΙΣΤ. ΑΤΣΤΕΙΓΛ- 42.
 ΔΑΗ ΝΗ ΛΕ ΦΛΜΜΑ ΓΛΛΓΙΝ. ΕΙ ΓΑΣΛΙΘΛΙΜΑ ΓΛΗ
 ΓΛΛΑΝΒΓΑΜ ΙΜΜΑ: ΤΚΛΗΛΙΑΔ ΔΗ ΓΩΨΑ. ΛΑΝΣΓΑ- 43.
 ΔΑΗ ΝΗ ΙΝΑ ΓΑΒΛΙ ΥΙΛΙ ΙΝΑ. ΟΥΨ ΑΝΚ ΦΛΤΕΙ ΓΩΨΣ
 ΙΜ ΣΗΝΗΣ: ΨΑΤΗΗ ΣΑΜΩ ΓΛΗ ΨΛΙ ΥΛΙΔΕΔΩΓΑΝΣ ΨΛΙ 44 ΤΛΨ.
 ΜΙΨΗΝΗΚΛΑΜΙΔΑΝΣ ΙΜΜΑ ΙΔΥΕΙΤΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΑ: ΕΚΛΜ 45. ΤΜ.
 ΣΛΙΗΣΤΩΝ ΦΛΗ . . . ΥΑΚΨ ΚΙΟΙΣ ΝΕΑΚ ΑΛΛΛΙ ΛΙΚΨΛΙ
 ΝΗΔ ΘΕΙΛΑ ΝΙΠΝΔΩΝ. ΙΨ ΦΛΗ ΒΙ ΘΕΙΛΑ ΝΙΠΝΔΩΝ 46. ΤΜΛ.
 ΝΕΗΚΩΠΙΔΑ ΙΛΙΣΗΣ ΣΤΙΒΝΑΙ ΜΙΚΙΛΛΙ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΗΕ-
 ΛΕΙ ΗΕΛΕΙ ΛΙΜΑ ΣΑΒΑΚΨΑΝΙ. ΨΛΤΕΙ ΙΣΤ. ΓΩΨ ΜΕΙΝΣ.

lis ergo congregatis, inquit eis Pilatus: Quem vultis ut dimittam vo-
 bis, Barabban, an Jesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim quod 18.
 per invidiam tradiderant eum. Sedente autem illo pro tribunali, mi- 19.
 fit ad eum uxor ejus, dicens: Nihil tibi & justo illi * * * * * Ι- CCCXXIV.
 raëlis est, descendat nunc de cruce (a) ut videamus, & sic crèdemus ei. 42.
 Confidit in Deum, liberet nunc eum, si vult eum; dixit enim: Dei 43.
 sum Filius. Hoc ipsum-(b) etiam latrones crucifixi cum eo exprobra- 44. CCC-
 bant ei. A sexta autem . . . factæ sunt tenebræ super universa terra XXXIX.
 ad horam nonam. Sed circa horam nonam exclamavit Jesus voce 45.
 magna dicens: Helei, Helei, Lima Sabaōthani(c), id est: Deus meus, CCCXL.
 46. CCCXLI.

(a) *Ut videamus.* Legit ἵνα ἴδωμεν & sic Marci 15, 32, quin & Syrus ac Arabs in ipso hoc Matthæi loco.

(b) Legit, τὸ αὐτὸ καί.

(c) *Helei* &c. Legit ἡλι, ἡλι, λιμω σαβαοθαί;

(a) Si-

47. ΓΩΨ ΜΕΙΝΣ. ΔΗ ΘΕ ΜΙΣ ΒΙΛΛΙΣΤ: ΪΨ ΣΗΜΛΙ ΦΙΖΕ ΓΛΙ-
 ΝΑΚ ΣΤΑΝΔΑΝΔΛΝΕ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΛΝΣ ΟΕΨΗΝ. ΦΛ-
 ΤΜΒ 48. ΤΕΙ ΗΕΛΙΑΝ ΥΡΠΕΪΨ ΣΑ: ΓΛΗ ΣΗΝΣ ΦΚΑΓΙΔΑ ΛΙΝΣ ΝΣ
 ΪΜ ΓΛΗ ΝΑΜ ΣΥΛΑΜΜ ΕΠΛΛΓΑΝΔΣ ΑΚΕΙΤΙΣ. ΓΛΗ ΛΑΓ-
 49. ΓΑΝΔΣ ΑΝΑ ΚΑΝΣ ΔΚΑΓΓΚΙΔΑ ΪΝΑ: ΪΨ ΦΛΙ ΑΝΦΛ-
 ΚΑΙ ΟΕΨΗΝ. ΛΕΤΕΙ. ΣΛΙΘΑΜ ΟΙΜΛΙΝ ΗΕΛΙΑ ΝΑΣΓΑΝ
 ΤΜΓ. 50. ΪΝΑ: ΪΨ ΪΛΙΣΗΣ ΑΪΤΚΑ ΗΚΥΠΓΑΝΔΣ ΣΤΙΒΝΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ.
 51. ΑΪΛΑΙΛΥΤ ΑΗΜΑΝ: ΓΛΗ ΨΑΝ ΕΑΝΚΗΛΗ ΑΛΗΣ ΔΙΣ-
 ΣΚΡΙΤΝΥΔΑ ΪΝ ΤΥΛ. ΪΝΠΛΨΚΥ ΠΝΔ ΔΑΛΛΑΨ. ΓΛΗ
 ΤΜΕ. ΛΙΚΨΑ ΚΕΙΚΛΙΔΑ. ΓΛΗ ΣΤΑΙΝΥΣ ΔΙΣΣΚΡΙΤΝΥΔΕΔΗΝ.
 52. ΓΛΗ ΗΛΛΙΥΑΣΝΥΣ ΝΣΛΗΚΝΥΔΕΔΗΝ. ΓΛΗ ΜΑΝΑΓΑ
 53. ΛΕΙΚΑ ΦΙΖΕ ΛΙΓΑΝΔΛΝΕ ΥΕΙΗΛΙΖΕ ΝΚΚΙΣΗΝ. ΓΛΗ ΝΣ-
47. Deus meus, cur me deseruisti? Quidam autem illorum illic stantium
 CCCXLII. audientes dixerunt: Heliam vocat ille. Et mox cucurrit unus ex illis,
 48. & sumsit spongiam implens aceto, & ponens super arundine dedit
 49. ei potum. Ceteri vero dixerunt: sine! videamus(a) an veniat Helias
 CCCXLIII. liberaturus eum. Jesus autem rursus clamans voce magna emisit spi-
 50. ritum. Et (b) tunc velum templi disscissum est in duas partes(c) à sum-
 51. mo ad imum, & terra mota est, & lapides disscissi sunt, & monumenta
 CCCXLV. aperta sunt, & multa corpora (d) jacentium sanctorum surrexerunt, &
 52.
 53.

(a) *Sine! videamus an veniat* ΛΕΤ. ΕΙ ΣΛΙΘΑΜ ΟΙΜΛΙΝ. Sic re-
 cte locum affectum sanasse nobis videmur. Fuit antea, ΛΕΤΕΙ ΣΛΙΘΑΜ
 ΟΙΜΛΙΝ. Est autem justus ordo verborum ΛΕΤ. ΣΛΙΘΑΜ ΕΙ ΟΙ-
 ΜΛΙΝ. *sine!* (sive ecce!) *videamus, an veniat.* vide Marci 15, 36.

(b) *Et tunc.* Legit καὶ τότε.

(c) *In duas partes.* Non tamen legit εἰς δύο μέρη, ceu *Latinus, & Cantab. Be-
 zæ,* illo ipso monente in Annotat.

(d) *Jacentium.* Ne dubites quod Græcum sequutus sit codicem, observa le-
 gisse κειμένων pro κεκοιμημένων, hoc si invenisset, utique non jam haberemus ΛΙ-
 ΓΑΝΔΛΝΕ, sed ΣΛΕΠΑΝΔΛΝΕ.

(a) *In-*

ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΝΣ ΗΛΛΙΥΑΣΝΥΜ ΛΕΛΚ ΝΚΚΙΣΤ ΙΣ. ΙΝΝ-
 ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΙΝ ΨΞ ΥΕΙΗΧΝ ΒΛΗΚΓ. ΓΛΗ ΑΤΛΗ-
 ΓΙΔΕΔΗΝ ΣΙΚ . . . . . ΙΨ ΗΝΝΔΛΕΛΨΣ ΓΛΗ ΨΛΙ ΜΙΨ 54. ΤΜϞ.
 ΙΜΜΑ ΥΙΤΑΝΔΑΝΣ ΙΛΙΣΗΛ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΨΞ ΚΕΙ-
 ΚΥΝ ΓΛΗ ΨΞ ΥΛΗΚΨΑΝΥΝΛ. ΧΗΤΕΔΗΝ ΛΒΚΛΒΛ. ΟΙ-
 ΨΑΝΔΑΝΣ. ΒΙΣΗΝΓΛΙ ΓΥΨΣ ΣΗΝΝΣ ΙΣΤ ΣΛ: ΥΕΣΗΝ ΝΗ. 55. ΤΜΖ.
 ΨΑΝ ΓΛΙΝΑΚ ΟΙΝΥΝΣ ΜΑΝΑΓΥΣ ΕΛΙΚΚΛΨΚΥ ΣΛΙΘΑΝ-
 ΔΕΙΝΣ. ΨΞΣΕΙ ΛΛΙΣΤΙΔΕΔΗΝ ΛΕΛΚ ΙΛΙΣΗΛ ΕΚΑΜ ΓΛ-
 ΛΕΙΛΛΙΑ. ΛΝΔΒΛΗΤΓΑΝΔΕΙΝΣ ΙΜΜΑ: ΙΝ ΨΛΙΜΕΙ ΥΑΣ 56.
 ΜΑΚΓΑ ΣΥ ΜΑΓΔΑΛΕΝΕ. ΓΛΗ ΜΑΚΓΑ ΣΥ ΙΛΚΥΒΙΣ
 ΓΛΗ ΙΧΣΕΖ ΛΙΨΕΙ. ΓΛΗ ΛΙΨΕΙ ΣΗΝΙΥΕ ΖΛΙΒΛΙΔΛΙΑΝΣ:
 ΙΨ ΨΑΝ ΣΕΙΨΗ ΥΑΚΨ. ΟΑΜ ΜΑΝΝΑ ΓΛΒΙΓΣ ΛΕ ΛΚΕΙ- 57. ΤΜΗ.
 ΜΑΨΛΙΑΣ. ΦΙΖΗΗ ΝΑΜΥ ΙΧΣΕΕ. ΣΛΕΙ ΓΛΗ ΣΙΛΒΑ ΣΙΠΥ-

exeuntes ex monumentis post resurrectionem ejus, introeuntes (a)
 in sanctam urbem, & apparuerunt . . . Centurio autem & qui cum 54. CCC-
 eo, observantes Jesum, videntes motum & facta (b), timuerunt val- XLVI.
 de, dicentes: vere Dei filius (c) est ille. Erant autem illic mulieres 55. CCC-
 multæ procul spectantes(d) quæ sequutæ fuerant Jesum à Galilæa mi- XLVII.
 nistrantes ei. In quibus erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi & Jo- 56.
 seph mater, & mater filiorum Zebedæi. Quum autem vesper erat, ve- 57. CCC-
 nit homo dives ab Arimathia, cujus nomen Joseph, qui etiam ipse fe- XLVIII.

(a) *Introeuntes.* ΙΝΝΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ. Hæc MS. est lectio, & sic *Marci* 5, 39. *Lucæ* 14, 23. Gaudent vero Gothi imitatione Græcorum hujusce-
 modi decompositis.

(b) *Et facta* ΨΞ ΥΛΗΚΨΑΝΥΝΛ. Sic MS. & hæc forma Participio-
 rum Passivorum generis Neutrius, cum præstant vicem nominum Substantivo-
 rum.

(c) *Est.* forsan legit *εστιν ετις*. pro ΣΗΝΗ restituimus ex MS. ΣΗΝΝΣ.

(d) *Procul spectantes* ΕΛΙΚΚΛΨΚΥ ΣΛΙΘΑΝΔΕΙΝΣ (*Suec. Fierran*
ifrån seende) Sic MS. ΣΛΙΘΑΝ enim *videre, spectare*, non ΣΛΙΘΑΝ.

58. ΝΙΔΑ ΙΛΙΣΗΛ. ΣΛΗ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΔΗ ΠΕΙΛΑΤΛΗ· ΒΛΦ
 ΦΙΣ ΛΕΙΚΙΣ ΙΛΙΣΗΪΣ. ΦΑΝΗΗ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΝΣΛΑΗΒΙΔΑ ΓΙ-
 ΤΜΦ. 59. ΒΑΝ ΦΑΤΑ ΛΕΙΚ: ΓΛΗ ΝΙΜΑΝΔΣ ΦΑΤΑ ΛΕΙΚ ΙΧΣΕΦ.
 60. ΒΙΥΑΝΔ ΙΤΑ ΣΑΒΑΝΑ ΗΚΛΙΝΓΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΑΓΙΔΑ
 ΙΤΑ ΙΝ ΝΙΝΓΑΜΜΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΗΛΛΙΥΛ. ΦΑΤΕΙ ΝΣΗΝ-
 ΛΧΔΑ ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑ. ΓΛΗ ΕΛΗΚΥΛΛΥΓΑΝΔΣ ΣΤΑΙΝΑ
 ΤΝ. 61. ΜΙΚΙΛΑΜΜΑ Δ ΑΗΚΧΝΣ ΦΙΣ ΗΛΛΙΥΙΣ ΓΑΛΛΙΦ: ΥΑΣ ΝΗ-
 ΦΑΝ ΓΛΙΝΑΚ ΜΑΚΓΑ ΜΑΓΔΑΛΕΝΕ ΓΛΗ ΣΧ ΑΝΦΑΚΑ
 ΜΑΚΓΑ ΣΙΤΑΝΔΕΙΝΣ ΑΝΔΥΛΙΚΦΙΣ ΦΑΜΜΑ ΗΛΛΙΥΛ:
 62. ΙΉΤΗΜΙΝ ΦΑΝ ΔΑΓΓΑ. ΣΛΕΙ ΙΣΤ ΑΉΑΚ ΠΑΚΑΣΚΑΙΥΕΙΝ.
 ΓΛΥΕΜΗΝ ΑΗΗΗΜΙΣΤΑΝΣ ΓΗΔΓΑΝΣ ΓΛΗ ΕΛΚΕΙΣΜΕΙΣ
 63. ΔΗ ΠΕΙΛΑΤΛΗ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΕΚΛΗΓΑ. ΓΑΜΗΝΔΕΔΗΜ
 ΦΑΤΕΙ ΓΛΙΝΣ ΛΙΚΖΓΑΝΔΣ ΟΛΦ ΝΑΗΗ ΛΙΒΑΝΔΣ. ΑΉΑΚ
 64. ΦΚΙΝΣ ΔΑΓΓΑΝΣ ΝΚΚΕΙΣΑ. ΗΛΙΤ ΝΗ ΥΙΤΑΝ ΦΑΜΜΑ
 ΗΛΛΙΥΛ ΠΗΔ ΦΑΝΑ ΦΚΙΔΓΙΝ ΔΑΓΓ. ΙΒΛΙ ΝΕΤΧ ΟΙΜΑΝ-
 ΔΑΝΣ ΦΛΙ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΙΣ ΒΙΝΙΜΑΙΝΑ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΟΙΦΛΙ-

58. Stabatur Jesum. Is accedens Pilatum, petiit corpus Jesu. Tunc
 CCCXLIX. Pilatus permisit dare corpus. Et Joseph accipiens corpus involvit
 59. illud linteo mundo. Et posuit illud in novo suo monumento, quod
 60. excavaverat in petra, & claudens lapide magno ostium monumen-
 CCCL. 61. ti, abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene & altera Maria seden-
 62. tes exadversus monumentum. Postero autem die, qui est post Pa-
 63. rasceven, venerunt summi sacerdotes & Pharisei ad Pilatum, dicen-
 64. tes: domine, meminimus, quod ille seductor dixit adhuc vivens, post
 tres dies resurgam. Jube ergo (a) custodire monumentum usque ad
 tertium diem, ne forte venientes discipuli ejus auferant illum, & di-

(a) *Custodire.* Legit κείλευσι ἐν ἀσφαλίστι τῷ τάφῳ.

ΝΑ ΔΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΗΚΚΛΙΣ ΝΣ ΔΑΝΨΛΙΜ. ΘΛΗ ΙΣΤ ΣΧ
 ΣΠΕΙΔΙΖΕΙ ΛΙΚΖΙΨΑ ΥΛΙΚΣΙΖΕΙ ΨΙΖΛΙ ΕΚΗΜΕΙΝ: ΟΛΨ 65.
 ΙΜ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΗΛΒΛΙΨ ΥΛΚΔΘΑΝΣ. ΓΑΓΓΙΨ ΥΙΤΛΙΔΗΗ
 ΣΥΛ ΣΥΕ ΚΗΝΗΗΨ: ΙΨ ΕΙΣ ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΛΗΚΗΗ 66.
 ΨΑΤΑ ΗΛΛΙΥ. ΕΛΗΚΣΙΓΑΘΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝΑ * * * * *

cant populo : surrexit à mortuis, & erit posterior error pejor
 priore. Dixit eis Pilatus: Habete custodes, ite, custodite sicut 65.
 scitis. Illi vero euntes clauferunt monumentum, obfignantes * * 66.
 * * * * *

ΗΛΙΤΑΝΔΑΝΣ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΙΜ ΣΕΙΝΛΙΜ: ΥΑΣ ΝΨΦΑΝ ΙΧ. 6. Γ.
 ΗΑΝΝΕΣ ΓΑΥΛΑΙΨ ΤΑΓΛΑΜ ΝΛΒΑΝΔΑΝΣ. ΓΑΗ ΓΛΙΚ-
 ΔΑ ΕΙΛΛΕΙΝΑ ΒΙ ΗΠΠ ΣΕΙΝΑΝΑ. ΓΑΗ ΜΑΤΙΔΑ ΦΚΑΜ-
 ΣΤΕΙΝΣ ΓΑΗ ΜΙΛΙΨ ΗΛΙΨΙΥΙΣΚ: ΓΑΗ ΜΕΚΙΔΑ ΟΙΨΑΝΔΣ. 7. Δ.
 ΟΙΜΙΨ ΣΥΝΨΧΖΑ ΜΙΣ ΣΑ ΛΕΑΚ ΜΙΣ. ΨΙΖΕΙ ΙΚ ΝΙ ΙΜ
 ΥΛΙΚΨΣ ΑΝΑΗΝΕΙΥΑΝΔΣ ΑΝΔΒΙΝΔΑΝ ΣΚΑΠΔΑΚΑΠ
 ΣΚΧΗΕ ΙΣ. ΑΨΦΑΝ ΙΚ ΔΑΠΠΓΑ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΥΑΤΙΝ. ΙΨ ΙΣ 8.

confitentes peccata sua. Fuit autem Johannes vestitus crinibus ca- 6. III.
 meli, & zona coriacea circa lumbos suos, & edebat (a) extremitates
 fruticum & mel sylvestre, & prædicabat dicens: venit (b) fortior me, 7. IV.
 ille post me, cujus ego non sum dignus in genua procumbens solvere
 corrigiam calceorum ejus. Ego quidem (c) baptizo vos in aqua, sed is 8.

(a) *Extremitates fruticum.* Sic fere *Johannes Schilterus* Glossario p. 158 qui
 vidit **ΦΚΑΜΣΤΕΙΝΣ** vocem esse compositam ex **ΦΚΑΜΣ** & **ΤΕΙΝΣ**. Et
ἀκρότατος beati Præcurforis non infecta fuisse, sed teneros frutices plurimis ecclesiæ
 Græcæ patribus persuasum, ceu ex *Isidoro* Pelusiota notissimum. Utrum in ea-
 dem opinione fuerit *Johannes Chrysostomus* disputavimus notatis ad Supplementa
 Homiliarum ejus, p. 82. Herbas & cacumina arborum in parciore ciborum ge-
 nere etiam *Seneca* numerat Epist. 110. *Tunc te admirabor, si non contemseris et-
 tiam sordidum panem: si tibi persuaseris, herbas, ubi necesse est, non pecori tan-
 tum, sed homini nasci: si scieris cacumina arborum explementum esse ventris.* [Fal-
 luntur, ut mihi quidem videtur, Viri doctissimi. Nam **ΦΚΑΜΣΤΕΙΝΣ** est
 acc. plur. τῶν **ΦΚΑΜΣΤΕΙ**. unde liquet vocem esse simplicem, non composi-
 tam. Si quod velint, intellexisset Gothus, certe scripsisset **ΦΚΑΜΣΑΤΑΙ-
 ΝΑΝΣ**, ut analogiæ ratio exigit. Sic enim Joh. 15, 5. **ΥΕΙΝΑΤΑΙΝΩΣ**
palmites. à **ΥΕΙΝ** & **ΤΑΙΝΣ**. Vox est ἀπὸς λεγόμενη, & quid proprie significet,
 incertum.]

(b) *Fortior me, ille.* Legit ὁ ἰπίσω μου, omisso articulo ante ἰσχυρότερος. Mox,
 pro **ΨΙΖΕ** ΙΚ ex MS. restituumus **ΨΙΖΕΙ** ΙΚ. Sensu id pariter requirente,
ΨΙΖΕ enim illorum, **ΨΙΖΕΙ** cujus.

(c) *Baptizo.* Recte accipit ἑώραπον in significatione temporis Præsentis conve-
 nienter Matthæo & Lucæ, si pro Præterito habuisset, foret **ΔΑΠΠΙΔΑ**.

- ε. 9. ΔΑΝΠΕΨ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΑΗΜΙΝ ΨΕΙΗΛΜΜΑ: ΟΛΗ ΥΛΚΨ ΙΝ
 ΟΛΙΝΑΙΜ ΔΑΓΛΑΜ ΟΛΜ ΙΛΙΣΝΣ ΕΚΛΑΜ ΝΑΖΑΡΑΨ ΓΛ-
 ΛΕΙΛΑΙΛΣ. ΟΛΗ ΔΑΝΠΨΣ ΥΛΣ ΕΚΛΑΜ ΙΧΗΛΑΝΝΕ ΙΝ
 10. ΙΛΗΚΔΑΝΕ. ΟΛΗ ΣΝΝΣ ΝΣΓΛΓΓΑΝΔΣ ΝΣ ΨΛΜΜΑ ΥΛ-
 ΤΙΝ. ΓΑΣΛΘ ΝΣΛΗΚΝΑΝΣ ΗΙΜΙΝΑΝΣ. ΟΛΗ ΑΗΜΑΝ ΣΥΕ
 11. ΑΗΛΚ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΝ ΑΝΑ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΣΤΙΒΝΑ ΟΛΜ
 ΝΣ ΗΙΜΙΝΑΜ. ΨΝ ΙΣ ΣΝΝΝΣ ΜΕΙΝΣ ΣΑ ΛΙΝΒΑ. ΙΝ ΨΝ-
 Ο. 12. ΖΕΙ ΥΛΙΛΑΓΓΛΛΕΙΚΑΙΔΑ: ΟΛΗ ΣΝΝΣ ΣΑΙ ΑΗΜΑ ΙΝΑ ΝΣ-
 13. ΤΛΗΗ ΙΝ ΑΝΨΙΔΑ. ΟΛΗ ΥΛΣ ΙΝ ΨΙΖΑΙ ΑΝΨΙΔΑΙ ΔΑΓΕ
 Ζ. ΕΙΔΥΡΚΤΙΓΝΝΣ ΕΚΛΙΣΑΝΣ ΕΚΛΑΜ ΣΑΤΑΝΙΝ. ΟΛΗ ΥΛΣ
 ΜΙΨ ΔΙΗΖΑΜ. ΟΛΗ ΑΓΓΙΛΕΙΣ ΑΝΔΒΛΗΤΙΔΕΔΑΝΝ ΙΜΜΑ:
 Η. 14. ΙΨ ΛΕΑΚ ΨΑΤΕΙ ΑΤΓΙΒΑΝΣ ΥΛΚΨ ΙΧΗΛΑΝΝΕΣ. ΟΛΜ
 Ψ.
 V. 9. baptizabit vos in Spiritu Sancto. Et factum est in illis diebus, ve-
 nit Jesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Johanne in Jor-
 10. dane, & statim ascendens ex aqua vidit (a) apertos cœlos, & spi-
 11. ritum ut columbam descendentem super eum. Et vox venit è cœ-
 VI. 12. lis: tu es filius meus dilectus, (b) in te beneplacuit *mibi*. Et sta-
 13. tim spiritus eum (c) eduxit in desertum, & erat (d) in deserto dies
 VII. quadraginta tentatus à Satana, & erat cum feris, & angeli mi-
 VIII. 14. nistrabant ei. Sed postquam traditus erat (e) Johannes, venit Je-
 IX.

(a) *Apertos*. Legit ergo *ἰνογιμένους*, quod etiam cod. Bezae & Latinus agnoscunt.

(b) Loco ΙΝ ΨΗΖΕΙ ΥΛΙΛΑΓΓΛΛΕΙΚΑΙΔΑ in margine cod. Arg. eadem vetusta manu, pro varia lectione scriptum est ΨΗΚΕΙ ΥΙΛΔΑ, [*quem volui*. Gothice est, *In quo bene placui*. Vide Lucæ 3, 23.]

(c) *Eduxit eum ΙΝΑ ΝΣΤΛΗΗ*. Affectu amico: sic de fido ac sollicito pastore ovium *Job*. 10, 3. ΨΧ ΣΥΕΣΧΝΑ ΛΑΜΒΑ ΝΣΤΙΗΨ, *πὶ ἰδῶσιν ὡς ἐκατα ἰξάγῃ*.

(d) *In deserto*. Abfuit à cod. quo noster usus est, sed nullo sensus detrimento, à multis hodieque abest, *ἐν εἶ*.

(e) *Traditus erat*. ΑΤΓΙΒΑΝΣ ΥΛΚΨ. Sic recte MS. ΑΤΙΗΔΑΝΣ

VOX

ἸΛΙΣΗΣ ἰΝ ΓΑΛΛΕΙΛΑΙΑ. ΜΕΡΘΑΝΑΣ ΛΙΥΛΓΓΕΛΩΡΗΝ ΦΗ-
 ΔΑΝΓΑΡΚΑΩΡΣ ΓΩΨΣ. ΟΙΦΑΝΑΣ. ΨΑΤΕΙ ΝΣΕΝΑΛΛΗΝΩΔΑ 15.
 ΦΑΤΑ ΜΕΛ. ΟΛΗ ΑΤΝΕΘΙΔΑ ΣΙΚ ΦΗΔΑΝΓΑΡΚΑΙ ΓΩΨΣ.
 ἸΔΚΕΙΓΩΨ ΟΛΗ ΓΑΛΛΗΝΒΕΙΦ ἰΝ ΛΙΥΛΓΓΕΛΩΡΗΝ: ΟΛΗ 16.
 ΘΑΚΒΩΝΑΣ ΕΛΗΚ ΜΑΚΕΙΝ ΓΑΛΛΕΙΛΑΙΑΣ. ΓΑΣΛΘ ΣΕΙ-
 ΜΩΝΗ ΟΛΗ ΑΝΔΑΚΛΙΑΝ ΒΚΩΨΑΚ ἰΣ. ΨΙΣ ΣΕΙΜΩΝΙΣ.
 ΥΛΙΚΠΑΝΔΑΝΣ ΝΑΤΙ ἰΝ ΜΑΚΕΙΝ. ΥΕΣΗΝ ΑΝΚ ΕΙΣΚ-
 ΟΑΝΣ: ΟΛΗ ΟΛΦ ἰΜ ἸΛΙΣΗΣ. ΗΙΚΩΛΤΣ ΛΕΑΚ ΜΙΣ. ΟΛΗ 17. I.
 ΓΑΤΑΝΩΑ ἰΓΩΙΣ ΥΛΙΚΨΑΝ ΝΟΥΑΝΣ ΜΑΝΝΕ. ΟΛΗ ΣΗΝΣ 18.
 ΛΕΛΕΤΑΝΔΑΝΣ ΨΑ ΝΑΤΩΑ ΣΕΙΝΑ. ΛΛΙΣΤΙΔΕΔΗΝ Λ-
 ΕΑΚ ἰΜΜΑ: ΟΛΗ ΟΛΙΝΨΩΑ ἰΝΝΓΑΓΓΑΝΑΣ ΕΚΑΜΙΣΛΕΙ- 19. ΙΑ.
 ΤΑ. ΓΑΣΛΘ ἰΑΚΩΒΗ ΨΑΝΑ ΖΑΙΒΑΙΔΑΙΑΝΣ ΟΛΗ ἰΧ-
 ΗΑΝΝΕ ΒΚΩΨΑΚ ἰΣ. ΟΛΗ ΨΑΝΣ ἰΝ ΣΚΙΠΑ ΜΑΝΥΩΑΝ-

fus in Galilæam, prædicans evangelium regni Christi, dicens: im- 15.
 pletum est tempus, & appropinquavit regnum Dei, respiscite & cre- 16.
 dite evangelio. Et circumiens juxta mare Galilææ, vidit Simonem
 & Andream fratrem ejus, *nimirum* (a) Simonis, jacentes rete in ma- 17. X.
 re, erant enim piscatores. & dixit eis Jesus: venite post me, & 18.
 faciam vos piscatores hominum. & statim relinquentes retia sua, 19. XI.
 sequebantur eum. Et inde progressus paululum, vidit Jacobum Ze-
 bedæi & Johannem fratrem ejus, eosque in navicula (b) disponen-

vox nihili, etiam ab ea parte monstruosa, quod terminationem habeat Participii
 ΑϞτιvi, contra sensum Scriptoris Sacri.

(a) *Simonis*, sic noster & codices præstantissimi, nec scholion esse crediderim,
 sed ipsius sacri evangelistæ, ne Andream Jesu fratrem scripserit videretur. Et in
 codice notis diacriticis destituito prorsus hæreret lector αὐτοῦ ne, an αὐτοῦ, *fratrem*
suum legendum foret.

(b) *Disponentes retia*. ΜΑΝΥΩΑΝΔΑΝΣ ΝΑΤΩΑ. ΜΑΝΥΩΑΝ,
parare, disponere. Lucæ 17, 8. ΜΑΝΥΕΙ ΘΑ ΔΗ ΝΑΗΤΜΑΤΩΑΝ.
ἰσπίρωσον ἢ διαπίρωσον. Juvenius I, 424. *Andreamque simul sinuosa volumina lini Pis-*
cibus insidias disponere marmoris undis.

(a) Die

20. ΔΛΝΣ ΝΑΤΩΛ. ΟΛΗ ΣΟΝΣ ΗΛΙΗΛΙΤ ΪΝΣ. ΟΛΗ ΔΕΛΕ-
 ΤΑΝΔΑΝΣ ΑΤΤΑΝ ΣΕΙΝΑΝΑ ΖΛΙΒΛΙΔΛΙΝ ΪΝ ΦΑΜΜΑ
 ΙΒ. 21. ΣΚΙΠΛ ΜΙΦ ΑΣΝΟΛΑΜ. ΓΑΛΙΦΟΝΝ ΔΕΛΑΚ ΪΜΜΑ: ΟΛΗ ΓΑ-
 ΛΙΦΟΝΝ ΪΝ ΚΛΕΑΚΝΑΝΟΜ. ΟΛΗ ΣΟΝΣ ΣΑΒΒΑΤΩΔΑΓΑ
 ΙΓ. 22. ΓΑΛΕΙΦΑΝΔΣ ΪΝ ΣΥΝΑΓΩΓΕΝ. ΛΛΙΣΙΔΑ ΪΝΣ. ΟΛΗ ΝΣ-
 ΕΙΛΜΑΝΣ ΥΛΗΚΦΟΝΝ ΑΝΑ ΦΙΖΛΙ ΛΛΙΣΕΙΝΛΙ ΪΣ. ΟΝΤΕ
 ΥΑΣ ΛΛΙΣΟΑΝΔΣ ΪΝΣ ΣΥΕ ΥΑΛΔΟΝΕΝΙ ΗΑΒΑΝΔΣ. ΟΛΗ
 ΙΔ. 23. ΝΙ ΣΥΛ ΣΥΕ ΦΛΙ ΒΥΚΑΚΩΧΣ. ΟΛΗ ΥΑΣ ΪΝ ΦΙΖΛΙ ΣΥΝΑ-
 ΓΩΓΕΝ ΪΖΕ ΜΑΝΝΑ ΪΝ ΟΝΗΚΑΙΝΟΑΜΜΑ ΑΗΜΙΝ. ΟΛΗ
 24. ΝΕΗΚΩΠΙΔΑ. ΟΙΦΑΝΔΣ. ΕΚΑΛΕΤ. ΟΛΑ ΟΝΣ ΟΛΗ ΦΝΣ
 ΪΛΙΣΗ ΝΑΖΩΚΕΝΛΙ. ΟΑΜΤ ΕΚΑΙΟΙΣΤΩΑΝ ΟΝΣ. ΚΑΝΝ
 25. ΦΝΚ ΟΛΣ ΦΝ ΪΣ. ΣΑ ΥΕΙΗΛ ΓΩΦΣ. ΟΛΗ ΑΝΔΒΑΙΤ ΪΝΑ
 ΪΛΙΣΗΣ. ΟΙΦΑΝΔΣ. ΦΛΗΛΙ ΟΛΗ ΝΣΓΑΓΓ ΟΤ ΝΣ ΦΑΜ-
20. tes retia, & statim vocavit eos; & relinquentes patrem suum Zebe-
 XII. 21. dæum in navicula cum mercenariis, sequebantur eum. Et ingredie-
 bantur Capharnaum, & statim (a) die sabbati ingressus in synagogam
 XIII. 22. docuit eos. Et obstupuerunt super hac doctrina ejus, quia erat docens
 XIV. 23. eos ut auctoritatem habens, & non sicut scribæ. Et erat in synagoga
 24. eorum homo in spiritu immundo, & exclamabat dicens: (b) Sine! quid
 nobis & tibi Jesu (c) Nazorene? venisti perdere nos? Novi te quis tu
 25. sis, sanctus ille Dei. Et increpavit eum Jesus dicens: Tace, & exi ex

(a) *Die sabbati.* ΣΑΒΒΑΤΩΔΑΓΑ. Sic optime noster. Evangelista πῶς
 οὐδέποτε enallage numeri. idem infra 2, 23. 3, 2.

(b) *Sine!* Quia nobis propositum non Græca sed Gothica vertere, non po-
 tuimus aliter reddere ΕΚΑΛΕΤ, quod Imperativus vocis ΕΚΑΛΕΤΑΝ,
sinere, permittere, quamvis ἰσ hoc loco potius sit exclamatio, quam vox obse-
 crantis, atque docte observat Beza ex ipso verbo ἰσ, particulam hanc profluxif-
 fe. infra 15, 36. & Lucæ 4, 34. *Juvencius* 1, 353. *Nunc sine.*

(c) *Nazorene.* Legit hoc loco & alibi constanter ο syllaba secunda.

ΜΑ. ΛΗΜΑ ΠΝΗΚΛΙΝΓΑ. ΓΛΗ ΤΛΗΙΔΑ ΙΝΑ ΛΗΜΑ ΣΑ 26.
 ΠΝΗΚΛΙΝΓΑ. ΓΛΗ ΗΚΧΠΓΑΝΔΣ ΣΤΙΒΝΑΙ ΜΙΚΙΛΑΙ ΝΣ-
 ΙΔΑΓΑ ΝΣ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΛΕΣΛΑΠΨΝΧΔΕΛΠΝ ΛΛΛΑΙ 27.
 ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΓΑΝΔΛΝΣ. ΣΥΛΕΙ ΣΧΚΙΔΕΔΠΝ ΜΙΨ ΣΙΣ ΜΙΣ-
 ΣΧ. ΟΙΨΑΝΔΛΝΣ. ΘΑ ΣΙΓΛΙ ΨΑΤΑ. ΘΧ ΣΧ ΛΛΙΣΕΙΝΧ
 ΣΧ ΝΙΝΓΧ. ΕΙ ΜΙΨ ΥΛΛΑΠΕΝΓΑ ΓΛΗ ΛΗΜΑΜ ΨΑΙΜ
 ΠΝΗΚΛΙΝΓΑΜ ΛΝΑΒΙΠΔΙΨ. ΓΛΗ ΠΕΗΛΝΣΓΑΝΔ ΙΜ-
 ΜΑ: ΝΣΙΔΑΓΑ ΨΑΝ ΜΕΡΙΨΑ ΙΣ ΣΠΝΣ ΛΝΔ ΛΛΛΑΝΣ 28.
 ΒΙΣΙΤΑΝΔΣ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑΣ: ΓΛΗ ΣΠΝΣ ΝΣ ΨΙΖΑΙ ΣΥΝΑ- 29. ΙΕ.
 ΓΧΓΕΝ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΛΝΣ. ΟΕΜΠΝ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΣΕΙΜΧΝΙΣ
 ΓΛΗ ΛΝΔΚΛΙΐΝΣ. ΜΙΨ ΙΛΚΧΒΑΠ ΓΛΗ ΙΧΗΛΑΝΝΕΝ. ΙΨ 30.
 ΣΥΛΙΗΚΧ ΣΕΙΜΧΝΙΣ ΛΑΓ ΙΝ ΕΚΙΝΝΧΝ. ΓΛΗ ΣΠΝΣ ΟΕ-
 ΨΠΝ ΙΜΜΑ ΒΙ ΙΓΑ. ΓΛΗ ΔΝΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΠΚΚΛΙΣΙΔΑ 31.
 ΨΧ. ΠΝΔΓΚΕΙΠΑΝΔΣ ΗΛΑΝΠ ΙΖΧΣ. ΓΛΗ ΛΕΛΛΙΛΧΤ
 ΨΧ ΣΧ ΕΚΙΝΝΧ ΣΠΝΣ. ΓΛΗ ΛΝΔΒΛΗΤΙΔΑ ΙΜ: ΛΝΔΛ- 32.

illo, (a) spiritus immunde. Et (b) laceravit eum spiritus ille im- 26.
 mundus, & clamans voce magna exiit ex eo. Et obstupescerant 27.
 omnes (c) (mirati) ita ut quærent inter se invicem dicentes: Quid
 est hoc? quæ hæc doctrina nova, quòd cum auctoritate etiam spi- 28.
 ritibus immundis imperat, & obediunt ei. Exiit autem fama ejus
 statim ad omnes circumjacentes Galilæam. Et statim ex syna- 29. XV.
 goga exeuntes venerunt in domum Simonis & Andrea, cum Ja-
 cobo & Johanne. Socrus autem Simonis jacebat febricitans, & sta- 30.
 tim dixerunt ei de illa, & accedens erexit eam, apprehendens ma- 31.
 num ejus, & statim dimisit illam febris, & ministrabat ei. Vespere 32.

(a) Spiritus immunde. Legit ergo πνεῦμα ἀκάθαρτον.

(b) Et laceravit. ΓΛΗ ΤΛΗΙΔΑ. legit καὶ ἐσπάργει.

(c) Mirati. Pro paraphrasi habet Mareschallus, malim scholium esse τῷ ΛΕ-
 ΣΛΑΠΨΝΧΔΕΛΠΝ, ex margine translatum, hinc uncis illud inclusimus.

32. ΝΛΗΤΘΑ ΦΛΗ ΥΛΗΚΦΛΝΛΜΜΛ. ΦΛΗ ΓΛΣΛΓΓΥ ΣΛΗ
 ΙΛ. ΒΕΚΗΝ ΔΗ ΪΜΜΛ ΑΛΛΛΑΝΣ ΦΛΝΣ ΝΒΙΛΗΛΒΛΝΔΛΝΣ
 33. ΓΛΗ ΝΝΗΗΛΦΧΝΣ ΗΛΒΛΝΔΛΝΣ. ΓΛΗ ΣΧ ΒΛΗΚΓΣ ΑΛ-
 34. ΛΛ ΓΛΚΗΝΝΛΝΛ ΥΛΣ ΛΤ ΔΛΗΚΛ: ΓΛΗ ΓΛΗΛΙΔΙΔΛ
 ΜΛΝΛΓΓΛΝΣ ΝΒΙΛΗΛΒΛΝΔΛΝΣ ΜΙΣΣΛΛΕΙΚΛΙΜ ΣΛΗΗ-
 ΙΥ. ΤΙΜ. ΓΛΗ ΝΝΗΗΛΦΧΝΣ ΜΛΝΛΓΓΣ ΝΣΥΛΚΠ. ΓΛΗ ΝΙ
 ΕΚΛΛΛΙΔΙΧΤ ΚΧΔΓΛΝ ΦΧΣ ΝΝΗΗΛΦΧΝΣ. ΝΝΤΕ ΚΗΝ-
 ΙΖ. 35. ΦΕΔΗΝ ΪΝΛ: ΓΛΗ ΛΙΚ ΝΗΤΥΧΝ ΝΣΣΤΛΝΔΛΝΔΣ ΝΣΙΔΔ-
 ΓΛ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΦ ΛΝΛ ΛΗΦΓΛΝΛ ΣΤΛΦ. ΓΛΗ ΓΛΙ-
 36. ΝΛΚ ΒΛΦ: ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΣΤΛΝΣ ΥΛΗΚΦΗΝ ΪΜΜΛ ΣΕΙ-
 37. ΜΧΝ ΓΛΗ ΦΛΙ ΜΙΦ ΪΜΜΛ. ΓΛΗ ΒΙΓΙΤΛΝΔΛΝΣ ΪΝΛ. ΥΕ-
 38. ΦΗΝ ΔΗ ΪΜΜΛ. ΦΛΤΕΙ ΑΛΛΛΙ ΦΗΚ ΣΧΚΓΛΝΔ: ΓΛΗ
 ΟΛΦ ΔΗ ΪΜ. ΓΛΓΓΛΜ ΔΗ ΦΛΙΜ ΒΙΣΗΝΓΛΝΕ ΗΛΙΜΧΝ
 ΓΛΗ ΒΛΗΚΓΙΜ. ΕΙ ΓΛΗ ΓΛΙΝΛΚ ΜΕΚΓΛΗ. ΝΝΤΕ ΔΗ
 39. ΦΕ ΟΛΜ. ΓΛΗ ΥΛΣ ΜΕΚΓΛΝΔΣ ΪΝ ΣΥΝΛΓΧΓΙΜ ΪΖΕ ΛΝΔ
 ΑΛΛΛ ΓΛΛΕΙΛΛΙΛΝ. ΓΛΗ ΝΝΗΗΛΦΧΝΣ ΝΣΥΛΙΚΠΛΝΔΣ:

re autem facto, quando occiderat (a) fol, adducebant ad eum om-

33. nes male habentes, & habentes dæmonia, & urbs tota concurrerat
 34. ad januam, & sanavit multos male habentes variis morbis, & dæ-
 XVI. monia multa ejecit (b), & non permisit dæmonia loqui, quia nosce-
 XVII. 35. bant eum. Et primo diluculo surgens exiit, & abiit in desertum
 36. locum, & illic precabatur. Et sequebantur eum Simon & qui
 37. cum illo, & invenientes eum dixerunt ei: omnes Te quærunt.
 38. Et dixit eis: eamus in eos qui in circuitu vicos & urbes, ut
 39. etiam ibi prædicem, quia ad hoc (c) veni. Et erat prædicans
 in fynagogis eorum per totam Galilæam, & dæmonia ejiciens.

(a) Occiderat ΓΛΣΛΓΓΥ, sic enim cum cod. MS. legendum, pro ΓΛΣΛΓΓ
 ΓΠ. Dicemus ad *Lucæ* 4, 40.

(b) Ejecit ΝΣΥΛΚΠ. Sic recte MS. non ΝΣΥΛΙΚΠ.

(c) Veni. Legit cum plurimis codd. MSS, *ἐλθέτω*.

ΓΛΗ ΟΛΜ ΑΤ ΊΜΜΑ ΦΚΗΤΣΕΙΛΛ ΗΛΒΑΝΔΣ ΒΙΔΓΑΝΔΣ 40. Ιη.
 ΊΝΑ ΓΛΗ ΚΝΙΥΛΜ ΚΝΗΣΣΓΑΝΔΣ. ΓΛΗ ΟΙΦΑΝΔΣ ΔΗ ΊΜ-
 ΜΑ. ΦΛΤΕΙ ΓΛΒΛΙ ΥΙΛΕΙΣ ΜΛΓΤ ΜΙΚ ΓΛΗΚΛΙΝΓΑΝ.
 ΊΨ ΊΛΙΣΝΣ ΊΝΦΕΙΝΑΝΔΣ. ΝΕΚΛΚΓΑΝΔΣ ΗΑΝΔΗ ΣΕΙΝΑ 41.
 ΑΤΤΑΙΤΧΚ ΊΜΜΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΊΜΜΑ. ΥΙΛΓΑΝ. ΥΛΙΚΨ
 ΗΚΛΙΝΣ. ΓΛΗ ΒΙ ΦΕ ΟΛΨ ΦΑΤΑ ΊΛΙΣΝΣ. ΣΗΝΣ ΦΑΤΑ 42.
 ΦΚΗΤΣΕΙΛΛ ΛΕΛΛΙΨ ΛΕ ΊΜΜΑ. ΓΛΗ ΗΚΛΙΝΣ ΥΛΚΨ.
 ΓΛΗ ΓΛΟΧΤΓΑΝΔΣ ΊΜΜΑ. ΣΗΝΣ ΝΣΣΑΝΔΙΔΑ ΊΝΑ. 43.
 ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΊΜΜΑ. ΣΛΙΘ ΕΙ ΜΑΝΝΗΗΝΝ ΝΙ ΟΙΦΛΙΣ 44.
 ΥΛΙΗΤ. ΑΚ ΓΑΓΓ ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ ΑΤΛΗΓΓΑΝ ΓΗΔΓΙΝ.
 ΓΛΗ ΑΤΒΛΙΚ ΕΚΑΜ ΓΛΗΚΛΙΝΕΙΝΑΙ ΨΕΙΝΑΙ ΦΛΤΕΙ Λ-
 ΝΛΒΑΝΨ ΜΧΣΕΣ ΔΗ ΥΕΙΤΥΧΔΙΨΛΙ ΊΜ: ΊΨ ΊΣ ΝΣΓΛΓ- 45. Ιϕ.
 ΓΑΝΔΣ ΔΗΓΑΝΝ ΜΕΚΓΑΝ ΕΙΛΗ ΓΛΗ ΝΣΟΙΨΑΝ ΦΑΤΑ
 ΥΛΗΚΔ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΊΣ ΓΗΨΑΝ ΝΙ ΜΑΗΤΑ ΑΝΔΛΗΓΓΧ ΊΝ
 ΒΛΗΚΓ ΓΛΛΕΙΨΑΝ. ΑΚ ΝΤΑ ΑΝΑ ΑΗΨΓΑΙΜ ΣΤΑΔΙΜ
 ΥΑΣ. ΓΛΗ ΊΔΔΓΕΔΗΝ ΔΗ ΊΜΜΑ ΑΛΛΑΨΚΧ: ΓΛΗ ΓΛ- 1. Κ.

Et venit ad illum leprofus, obsecrans eum, & genua flectens, eique 40. XVIII.
 dicens: quod si velis, potes me mundare. Sed Jesus misertus ex- 41.
 tendens manum suam tetigit eum, & dixit ei: Volo, esto mundus. 42.
 Et quum hoc dixerat (a) Jesus, statim lepra abiit ab eo, & mun-
 dus factus est. Et comminatus ei, statim emisit eum, & dixit ei: 43.
 vide ne ulli vel tantillum dicas, sed vade, ostende te ipsum facer- 44.
 doti, & offer pro munditie tua, quod præcepit Moses, in testimo-
 nium illis; (b) sed is egressus cœpit prædicare multa & divulgare 45. XIX.
 sermonem hunc, ita ut jam non posset manifeste in urbem introire,
 sed foris in desertis locis erat, & ibant ad eum undique. Et in-
 XX.
 Cap. 2, 1.

(a) *Jesus.* ac si legerit: *εἰ πρότις τῆτο Ἰησοῦ.*

(b) *Sed is.* Lineola transversa, vitio librarii mutavit *ἰς* in *ἰς*, notam τοῦ *ἰ* ΛΙΣΝΣ; nec enim legit noster *ὁ δὲ Ἰησοῦς*, nec legere potuit, nisi mens læva fuit. Porro vide quæ diximus *Matth.* 8, 4.

(a) *Au-*

1. ΛΛΙΨ ΛΕΤΡΑ ΙΝ ΚΑΡΕΑΚΝΑΝΗΜ ΛΕΑΚ ΔΑΓΓΑΝΣ. ΟΛΗ
 2. ΓΑΡΕΚΕΗΝΝ ΦΛΤΕΙ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΙΣΤ. ΟΛΗ ΣΗΝΣ ΓΛΙΕ-
 ΜΗΝ ΜΑΝΑΓΑΙ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΟΝΨΑΝ ΝΙ ΓΑΜΧΣΤΕΔΗΝ ΝΙΗ
 3. ΑΤ ΔΑΗΚΑ. ΟΛΗ ΚΧΔΙΔΑ ΙΜ ΥΛΗΚΔ: ΟΛΗ ΟΕΜΗΝ
 ΑΤ ΙΜΜΑ ΝΣΛΙΨΑΝ ΒΛΙΚΑΝΔΑΝΣ. ΗΛΕΑΝΑΝΑ ΕΚΑΜ
 4. ΕΙΔΥΧΚΙΝ. ΟΛΗ ΝΙ ΜΑΓΑΝΔΑΝΣ ΝΕΘΑ ΟΙΜΑΝ ΙΜΜΑ
 ΕΛΗΚΑ ΜΑΝΑΓΕΙΜ. ΑΝΔΗΗΛΙΔΕΔΗΝ ΗΚΧΤ ΦΑΚΕΙ ΥΑΣ
 ΙΛΙΣΝΣ. ΟΛΗ ΝΣΓΚΑΒΑΝΔΑΝΣ ΙΝΣΑΙΛΙΔΕΔΗΝ ΦΛΤΑ
 ΒΛΔΙ ΟΛΗ ΕΚΑΛΛΙΔΧΤΗΝ. ΑΝΑ ΦΑΜΜΕΙ ΛΑΓ ΣΑ ΝΣ-
 5. ΛΙΨΑ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΛΙΣΝΣ ΓΑΛΛΗΒΕΙΝ ΙΖΕ. ΟΛΨ
 ΔΗ ΦΑΜΜΑ ΝΣΛΙΨΙΝ. ΒΑΚΝΙΔΧ. ΛΕΛΕΤΑΝΔΑ ΨΗΣ
 6. ΕΚΑΥΛΗΚΗΤΕΙΣ ΨΕΙΝΧΣ. ΥΕΣΗΝ ΝΗΨΑΝ ΣΗΜΑΙ ΨΙΖΕ
 ΒΧΚΑΚΧΕ ΟΛΙΝΑΚ ΣΙΤΑΝΔΑΝΣ. ΟΛΗ ΨΑΓΚΟΑΝΔΑΝΣ
 7. ΣΙΣ ΙΝ ΗΛΙΚΤΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΘΑ ΣΑ ΣΥΛ ΚΧΔΕΙΨ ΝΛΙ-
 ΤΕΙΝΙΝΣ. ΘΑΣ ΜΑΓ ΛΕΛΕΤΑΝ ΕΚΑΥΛΗΚΗΤΙΝΣ ΝΙΒΑ
 8. ΛΙΝΣ ΓΧΨ: ΟΛΗ ΣΗΝΣ ΝΕΚΗΝΝΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΛΗΜΙΝ
 ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΦΛΤΕΙ ΣΥΛ ΨΛΙ ΜΙΤΧΔΕΔΗΝ ΣΙΣ. ΟΛΨ ΔΗ

gressus iterum Capharnaum post dies *aliquot*, & (a) audiverunt quod
 2. domi esset, & statim convenerunt multi, ita ut jam non capacia ef-
 3. fent, ne quidem *loca* ad januam, & loquebatur eis verbum. Et ve-
 4. nerunt ad eum paralyticum ferentes, portatum à quatuor, & cum
 non possent ei prope accedere propter turbam, aperiebant tectum
 ubi erat (b) Jesus, & perfodientes funibus demiserunt lectum super
 5. quo jacebat paralyticus. Videns autem Jesus fidem eorum dixit pa-
 6. ralytico: filiule, remittuntur tibi peccata tua. Erant vero quidam
 7. scribarum illic sedentes, & cogitantes in cordibus suis: quid hic sic
 loquitur blasphemias? quis potest remittere peccata, nisi solus Deus?
 8. Et statim sentiens Jesus spiritu suo, quod sic (c) illi cogitarent, dixit

(a) *Audiverunt.* Legit χ̅ κ̅ ο̅ α̅ ι̅.

(b) *Jesus.* vel legit vel de suo addit ὁ Ἰησοῦς.

(c) *Illi,* noster itaque iis adjiaciendus, qui legunt ω̅ τ̅ ι̅.

(a) *Pec-*

ἰμ. ἀν θε μιτρη ψατα ἰν ηλικταμ ἰζυακλιμ.
 Θαψακ ἰστ ἀζετιζα ἀν υιψαν ψαμμα ησλιψιν. 9
 ἀλεταναδλ ψησ ἐκλυανκητεῖσ ψεινρσ. ψαν υι-
 ψαν. ηκρεῖσ γλη ηιμ ψατα βλαδι ψεινατα γλη
 γαγγ: ἀψψαν εἰ υἱτεψ ψατει γλλαηηηι ηλβλιψ 10.
 σηηησ μανσ ἀνα λικψλι ἀλεταηη ἐκλυανκητηησ.
 υαψ ἀη ψαμμα ησλιψιν. ψησ υιψλ. ηκρεῖσ. ηιμηη 11.
 ψατα βλαδι ψειν. γλη γαγγ ἀη γακαλ ψειηαμμα:
 γλη ηκκαῖσ σηησ. γλη ησηαεγανδσ βλαδι ησῖαδ. 12.
 γλ φαηκα ἀηδυλικψγα ἀλλαιζε. σγλ σγε ησγεις-
 ηραδεδηηη ἀλλαι γλη ηληηιδεδηηηη ηικηλγανδλησ
 γραψ. υιψανδλησ. ψατει λιυ σγλ ηι γασεθηη: γλη 13. κλ.
 γλλαηηψ ἀετκα φαηκ μακειη. γλη ἀλλλ μανλ-

illis: cur cogitatis hæc in cordibus vestris? Utrum est facilius, dice- 9.
 re paralytico, remittuntur tibi peccata (a) tua, an dicere: surge (b) &
 tolle lectum tuum, & ambula. Ut autem sciatis, quod potestatem 10.
 habeat filius hominis super terra, remittere peccata, dixit paralytico:
 tibi dico, (c) surge, tolle lectum tuum, & ito in domum tuam. Et sur- 11. 12.
 rexit statim, & sustollens lectum exiit in præsentia omnium, ita ut ob-
 stupeficerent omnes, & (d) extollerent laudibus (magnificantes) Deum,
 dicentes: nunquam sic vidimus. & ambulabat iterum juxta mare, & 13. XXI.

(a) *Peccata sua.* multorum codd. consensu legit *αι ἀμαρτήαι σου.* sensus attamen idem.

(b) *Et tolle.* legit *κα* cum multis.

(c) *Surge.* omittit *και.*

(d) *Extollerent laudibus.* **ηληηιδεδηηηη ηικηλγανδλησ.** Græcus constanter *κα* *δεδείξαν τι θεόν.* Dubito periphrasis sit, ut vult *Mareschallus,* an varia lectio ex margine, iteratæ editionis indicium, quarum una habuerit **γλη ηληηιδεδηηηη,** altera **ηικηλγανδλησ.** Mox cum MS. legimus **γασεθηη** pro **γασεθηηη.**

14. ΓΕΙ NSİADGEANN AN İMMA. ΓΛΗ ΛΛΙΣΙΑΔ İNS. ΓΛΗ
 ΘΑΚΒΧΝΔS ΓΑΣΑΘ ΛΛΙΥΥΙ ΨΑΝΑ ΑΛΕΛΙΑΝS SITAN-
 ΔΑΝ ΑΤ ΜΧΤΛΙ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ İMMA. ΓΑΓΓ ΛΕΑΚ
 ΚΒ. 15. MIS. ΓΛΗ NSSTANΔΑΝΔS İDAGΑ ΛΕΑΚ İMMA: ΓΛΗ
 ΥΑΚΨ ΒΙ ΨΕ İΛΙSNS ANAKHMBİDΑ İN ΓΑΚΔΑ İS. ΓΛΗ
 ΜΑΝΑΓΛΙ ΜΧΤΑΚΓΧS ΓΛΗ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΛΙ ΜΙΨΑΝΑ-
 ΚΗΜΒΙΔΕΔΗΝ İΛΙSΗΑ ΓΛΗ SİΠΧΝΓΑΜ İS. ΥΕSΗΝ ΑΝΚ
 16. ΜΑΝΑΓΛΙ. ΓΛΗ İDAGΕΔΗΝ ΛΕΑΚ İMMA: ΓΛΗ ΨΛΙ
 ΒΧΚΑΚΓΧS ΓΛΗ ΕΑΚΕΙSΑΙΕΙS ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝS İΝΑ
 ΜΑΤΓΑΝΔΑΝ ΜΙΨ ΨΛΙΜ ΜΧΤΑΚΓΑΜ ΓΛΗ ΕΚΑΥΑΝΚΗ-
 ΤΛΙΜ. ΟΕΨΗΝ ΔΝ ΨΛΙΜ SİΠΧΝΓΑΜ İS. ΘΑ İST ΨΑΤΕΙ
 ΜΙΨ ΜΧΤΑΚΓΑΜ ΓΛΗ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΛΙΜ ΜΑΤΓΙΨ ΓΛΗ
 ΚΓ. 17. ΔΚΙΓΓΚΙΨ: ΓΛΗ ΓΛΗΑΝSΓΑΝΔS İΛΙSNS. ΟΛΨ ΔΝ İΜ.
 ΝΙ ΨΑΝΚΒΗΝ SΥΙΝΨΑΙ ΛΕΚΕΙS. ΑΚ ΨΑΙ ΝΒΙΛΑΒΑ ΗΑ-
 ΒΑΝΔΑΝS. ΝΙ ΟΛΜ ΑΛΨΧΝ ΝSΥΑΝΚΗΤΑΝS. ΑΚ ΕΚΑ-
 18. ΥΑΝΚΗΤΑΝS: ΓΛΗ ΥΕSΗΝ SİΠΧΝΓΧS İΧΗΑΝΝİS ΓΛΗ
 14. omnis turba exhibat ad illum, & docebat eos. Et præteriens vidit
 (a) Levi *filium* Alphæi sedentem ad telonium, & dixit ei: sequere me,
 XXII. 15. & surgens sequutus est eum. Et factum est quum is accumberet in
 domo ejus, etiam multi publicani & peccatores accumbebant cum
 Jesu & discipulis ejus, erant enim multi, & sequuti fuerant eum.
 16. Et scribæ ac Pharifæi videntes eum edentem cum publicanis & pec-
 catoribus, dixerunt discipulis ejus: quid est, quod cum publica-
 XXIII. 17. nis & peccatoribus edit ac bibit? Et audiens Jesus dixit eis, non
 opus habent sani medico, sed male habentes: non veni invitare
 18. justos sed peccatores (b). Et erant discipuli Johannis (c) & Pha-

(a) *Levi*. Legit *λεὺ* non *λευί*. ΛΛΙΥΥΙ. nam, nostro est ΛΙ, « vero İ. quæ sequuntur *καθήμενος ἐπὶ τὸ τελώνιον* suspecta habet *Origenes* contra *Celsum* I. p.48.

(b) Multorum codd. consensu omittit *εἰς μετόπισθε*.

(c) *Et Pharifæi*. & sic plurimi codd. MSS.

ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΕΛΣΤΑΝΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΑΤΙΔΑΓΕΔΟΝΝ ΓΛΗ
 ΟΕΦΟΝΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΔΝ ΘΕ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΙΧΗΑΝΝΕΣ ΓΛΗ
 ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΕΛΣΤΑΝΔ. ΙΨ ΦΛΙ ΦΕΙΝΛΙ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΝΙ
 ΕΛΣΤΑΝΔ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΒΛΙ ΜΑΓΟΝΝ ΣΟΝ- 19.
 ΟΝΣ ΒΚΟΦΕΛΔΙΣ. ΟΝΔ ΦΛΤΕΙ ΜΙΨ ΙΜ ΙΣΤ ΒΚΟΦΕΛΨΣ.
 ΕΛΣΤΑΝ. ΣΥΛ ΛΑΓΓΛ ΘΕΙΛΛ ΣΥΕ ΜΙΨ ΣΙΣ ΗΛΒΑΝΔ
 ΒΚΟΦΕΛΔ. ΝΙ ΜΑΓΟΝΝ ΕΛΣΤΑΝ. ΛΨΦΑΝ ΑΤΓΛΓΓΑΝΔ 20.
 ΔΛΓΧΣ ΦΑΝ ΑΕΝΙΜΑΔΔ ΑΕ ΙΜ ΣΛ ΒΚΟΦΕΛΨΣ. ΓΛΗ
 ΦΑΝ ΕΛΣΤΑΝΔ ΙΝ ΓΛΙΝΑΜΜΑ ΔΛΓΛ: ΝΙΜΑΝΝΑ 21.
 ΠΛΑΤ ΕΑΝΙΝΣ ΝΙΝΓΙΣ ΣΙΝΓΙΨ ΑΝΑ ΣΝΑΓΑΝ ΕΛΙΚΝΓΑ-
 ΝΑ: ΙΒΛΙ ΑΕΝΙΜΑΙ ΕΝΑΛΛΧΝ ΑΕ ΦΑΜΜΑ ΣΛ ΝΙΝΓΛ
 ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚΝΓΙΝ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΣΙΖΑ ΓΑΤΑΝΚΑ ΥΛΙΚ-
 ΨΙΨ: ΝΙΜΑΝΝΑ ΓΙΠΤΙΨ ΥΕΙΝ ΟΝΓΓΑΤΑ ΙΝ ΒΑΛΓΙΝΣ 22.

risæi jejunantes, & veniebant ac dicebant ei: cur discipuli Johannis
 & Pharisæi jejunant, sed discipuli tui non jejunant? Et dixit eis Je- 19.
 sus: num possunt filii sponsi (a), quamdiu cum illis est sponsus, jeju-
 nare? Quantum temporis secum habent (b) sponsum, non possunt je-
 junare; sed aderunt dies, quando auferetur ab eis sponsus, & tunc je- 20.
 junabunt (c) in illo die. Nemo plagulam panni novi affluit vesti vete- 21.
 ri, alioquin auferet (d) supplementum ab eadem, novus pannus à ve-
 ste veteri, & pejor fissura erit: Nemö fundit vinum novum in utres 22.

(a) *Filii sponsi.* dicemus ad Luc. 5, 34.

(b) *Sponsum.* non legit τὸν, alioquin haberemus **ΦΑΝΑ ΒΚΟΦΕΛΔ** à casu recto, qui proxime præcessit.

(c) *In illo die.* nihil interest, legit tamen ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ.

(d) *Supplementum ΕΝΑΛΛΧΝ.* Casus est quartus, à recto **ΣΧ ΕΝΑΛΛΧ**, sed iis lubens assentior qui τὸ ἀλλοιωμεν pro casu primo habent, adeoque ponatur distinctio post αὐτῶν, & sensus sit: *alioquin auferet supplementum illud aliquid ab eadem.* (puta veste veteri) *pannus novus à veteri, & pejor fissura erit.*

(a) *Utres.*

ΕΛΙΚΝΩΑΝΣ. ΪΒΛΙ ΛΗΕΤΡΑ ΔΙΣΤΛΙΚΛΙ ΨΕΙΝ ΦΛΤΑ ΝΙΝ-
 ΓΡΑ ΦΛΑΝΣ ΒΑΛΓΙΝΣ. ΓΑΗ ΨΕΙΝ ΝΣΓΗΤΝΙΦ. ΓΑΗ ΦΛΙ
 ΒΑΛΓΕΙΣ ΕΚΛΟΙΣΤΝΑΝΔ. ΛΚ ΨΕΙΝ ΓΗΓΓΑΤΑ ΪΝ ΒΑΛ-
 ΚΑ. 23. ΓΙΝΣ ΝΙΝΩΑΝΣ ΓΗΤΑΝΔ: ΓΑΗ ΨΑΚΨ ΦΛΙΚΗΓΑΓΓΑΝ
 ΪΜΜΑ ΣΑΒΒΑΤΡΑΔΑΓΑ ΦΛΙΚΗ ΑΤΙΣΚ. ΓΑΗ ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ
 24. ΣΙΠΩΝΩΡΣ ΪΣ ΣΚΕΥΓΑΝΔΑΝΣ ΚΑΠΠΩΑΝ ΑΗΣΑ. ΓΑΗ
 ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΟΕΦΗΝ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΣΑΙ ΘΑ ΤΑΝΩΑΝΔ
 ΣΙΠΩΝΩΡΣ ΨΕΙΝΑΙ ΣΑΒΒΑΤΙΜ ΦΛΤΕΙ ΝΙ ΣΚΗΛΑ ΪΣΤ:
 25. ΓΑΗ ΪΛΙΣΝΣ ΟΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΝΙΝ ΝΣΣΗΓΓΥΗΨ ΛΙΥ ΘΑ ΓΑ-
 ΤΑΥΙΔΑ ΔΑΥΕΙΔ. ΦΑΝ ΦΑΗΚΕΤΑ ΓΑΗ ΓΚΕΔΑΓΣ ΥΑΣ.
 26. ΪΣ ΓΑΗ ΦΛΙ ΜΙΨ ΪΜΜΑ. ΘΑΙΨΑ ΓΑΛΛΙΨ ΪΝ ΓΑΚΔ
 ΓΡΑΨΣ. ΝΕ ΑΒΙΑΦΑΚΑ ΓΗΔΑΓΙΝ. ΓΑΗ ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΕΛΗΚ-
 ΑΛΓΕΙΝΑΙΣ ΜΑΤΙΔΑ. ΦΑΝΖΕΙ ΝΙ ΣΚΗΛΑ ΪΣΤ ΜΑΤ-

veteres, alioquin difrumpet vinum novum utres (a), & vinum effundi-
 XXIV. 23. tur, & utres pereunt; sed vinum novum in utres novos fundunt. Et
 factum est quod transfret die sabbati per fata, & cœperunt discipuli
 24. ejus iter facientes vellere spicas, & Pharisei dixerunt ei: Ecce, quid
 25. faciunt (b) discipuli tui sabbatis, quod non licet? Et (c) Jesus dixit illis:
 nonne legistis unquam quod fecit David, quando opus habuit & esu-
 26. riens fuit, is & qui cum illo. quomodo ingrediebatur in domum Dei
 sub Abiathare (d) sacerdote, & panes propositionis edit, quos non fas

(a) *Utres.* ΒΑΛΓΙΝΣ & mox. ΒΑΛΓΕΙΣ. sic bene MS. prius male edi-
 tum, ΒΑΛΓΙΝΣ, & ΒΑΛΓΕΙΣ. Suec. *Belg*, à rotunditate sic dictus, unde
Boll, pila, *Bulla*, panis rotundus, item scyphus rotundus, *Bällja*, follis, follicu-
 lus. *Bålg*, venter &c.

(b) *Discipuli tui.* Legit οἱ μαθηταί σου.

(c) *Et Jesus dixit.* Gr. καὶ αὐτὸς ἔλεγεν. vide quæ monuimus ad cap. i. v. 45.
 Heic tamen sensus idem.

(d) *Sacerdote* ac si legerit ἱερέως. sed confer quæ eruditissimus *Marescallus*
 ad Matth. cap. 27. Pro ΕΛΗΚΑΛΓΕΙΝΑΙΣ recte MS. ΕΛΗΚΑΛ-
 ΓΕΙΝΑΙΣ, & sic *Lucæ* 6, 4.

(a) Νῆ-

9ΛΗ ΝΙΒΛ ΛΙΝΛΙΜ ΓΝΔ9ΛΜ. 9ΛΗ ΓΛΕ 9ΛΗ ΦΛΙΜ ΜΙΦ
 SIS VISΛΝΔΛΜ: 9ΛΗ ΟΛΦ ΙΜ. ΣΛΒΒΛΤΡ ΙΝ ΜΛΝΣ 27. ΚΕ
 ΥΛΚΨ ΓΛΣΚΛΠΛΝΣ. ΝΙ ΜΛΝΝΛ ΙΝ ΣΛΒΒΛΤΡΔΛΓΙΣ. 28.
 ΣΥΛΕΙ ΕΛΝ ΙΣΤ ΣΛ ΣΟΝΝΣ ΜΛΝΣ 9ΛΗ ΦΛΜΜΛ ΣΛΒΒΛ-
 ΤΡ: 9ΛΗ ΓΛΛΛΙΦ ΛΕΤΚΛ ΙΝ ΣΥΝΛΓΡΥΓΕΝ. 9ΛΗ ΥΛΣ 1.
 9ΛΙΝΛΚ ΜΛΝΝΛ ΓΛΦΛΠΚΣΛΝΛ ΗΛΒΛΝΔΣ ΗΛΝΔΠ.
 9ΛΗ ΥΙΤΛΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΛ ΗΛΙΛΙΔΕΔΙ ΣΛΒΒΛΤΡ ΔΛΓΛ. 2.
 ΕΙ ΥΚΥΗΙΔΕΔΕΙΝΛ ΙΝΛ: 9ΛΗ ΟΛΦ ΔΠ ΦΛΜΜΛ ΜΛΝΝ 3.
 ΦΛΜΜΛ ΓΛΦΛΠΚΣΛΝΛ ΗΛΒΛΝΔΙΝ ΗΛΝΔΠ. ΠΚΚΕΙΣ ΙΝ
 ΜΙΔΗΜΛΙ: 9ΛΗ ΟΛΦ ΔΠ ΙΜ. ΣΚΗΛΔΠ ΙΣΤ ΙΝ ΣΛΒΒΛ- 4.
 ΤΙΜ ΦΙΠΨΤΛΠ9ΛΗ ΛΙΨΨΛΠ ΠΝΨΙΠΨΤΛΠ9ΛΗ. ΣΛΙΥΛ-
 ΛΛ ΝΛΣ9ΛΗ ΛΙΨΨΛΠ ΝΣΙΣΤ9ΛΗ. ΙΨ ΕΙΣ ΦΛΗΛΙΔΕ-
 ΔΗΝ: 9ΛΗ ΝΣΣΛΙΘΛΝΔΣ ΙΝΣ ΜΙΨ ΜΥΔΛ. ΓΛΠΚΣ ΙΝ 5.
 ΔΛΠΒΙΨΥΣ ΗΛΙΚΤΙΝΣ ΙΖΕ. ΟΛΦ ΔΠ ΦΛΜΜΛ ΜΛΝΝ.
 ΠΕΚΛΚΕΙ ΨΥ ΗΛΝΔΠ ΨΕΙΝΛ: 9ΛΗ ΠΕΚΛΚΙΔΛ. 9ΛΗ

est edere (a) nisi folis sacerdotibus, quin & dedit iis, qui secum e-
 rant? Et dicebat eis: sabbatum propter hominem constitutum est, 27. XXV.
 non homo propter diem sabbati, itaque dominus est filius hominis 28.
 etiam sabbati. Et introivit rursus in synagogam, & erat ibi homo 29.
 arefactam habens manum, & observabant eum (b) an sanaret sabbato, 30.
 ut accusarent eum. Et dixit homini habenti arefactam manum: 31.
 surge in medium; illis quoque dixit: an licitum est sabbatis bene- 32.
 facere, aut non-benefacere (c), animam curare, aut perdere? sed 33.
 illi tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, anxius de duritate 34.
 cordis eorum, dixit homini: extende manum tuam & extendit, & 35.

(a) *Nisi folis sacerdotibus.* ΝΙΒΛ ΛΙΝΛΙΜ ΓΝΔ9ΛΜ. Legit ergo εἰ μὴ μόνον ἱερεῖων.

(b) *An ad sensum necessaria fuit.* Junius supposuit 9ΛΗ, sed vel non legit *Ulpilas* ei, vel librarius omisit particulam 9ΛΒΛΙ.

(c) *Non-benefacere* dicemus ad *Lucæ 6, 9.*

- ΚΑ. 6. ΓΑΣΤΡΩΨ ΛΕΤΚΑ ΣΧ ΗΛΝΔΝΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΛΓΓΑΝΔΛΝΣ
 ΦΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΣΗΝΣΛΙΥ ΜΙΨ ΦΛΙΜ ΗΕΚΧΔΙΛΗΝΗΜ
 ΓΑΚΗΝΙ ΓΑΤΛΥΙΔΕΔΗΝ ΒΙ ΙΝΑ: ΕΙ ΙΜΜΑ ΝΣΥΕΜΕΙΝΑ:
 7. ΓΛΗ ΙΛΙΣΝΣ ΛΕΛΛΙΨ ΜΙΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΔΗ ΜΛ-
 ΚΖ. ΚΕΙΝ. ΓΛΗ ΕΙΛΗ ΜΑΝΛΓΕΙΝΣ ΝΣ ΓΛΛΕΙΛΛΙΑΝ ΛΛΙΣΤΙ-
 8. ΔΕΔΗΝ ΛΕΛΚ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΝΣ ΙΝΔΛΙΑ. ΓΛΗ ΝΣ ΙΛΙΚΗ-
 ΣΑΝΛΥΜΙΜ. ΓΛΗ ΝΣ ΙΔΗΜΛΙΑ. ΓΛΗ ΗΙΝΔΛΝΑ ΙΛΗΚ-
 ΔΛΝΛΝΣ. ΓΛΗ ΦΛΙ ΒΙ ΤΥΚΑ ΓΛΗ ΒΙ ΣΕΙΔΧΝΑ ΜΑΝΛ-
 ΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΛΝΣ ΘΛΝ ΕΙΛΗ ΙΣ ΤΛΥΙΔΑ.
 9. ΥΕΜΗΝ ΑΤ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΥΛΨ ΦΛΙΜ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙ-
 ΝΛΙΜ ΕΙ ΣΚΙΠ ΗΛΒΛΙΨ ΥΕΣΙ ΑΤ ΙΜΜΑ. ΙΝ ΦΙΖΧΣ ΜΛ-
 10. ΝΛΓΕΙΝΣ. ΕΙ ΝΙ ΨΚΛΙΗΕΙΝΑ ΙΝΑ. ΜΑΝΛΓΑΝΣ ΛΗΚ ΓΛ-
 ΗΛΙΔΑ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΔΚΗΣΗΝ ΛΝΑ ΙΝΑ. ΕΙ ΙΜΜΑ ΑΤ-
 ΤΛΙΤΧΚΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΣΥΛ ΜΑΝΛΓΛΙ ΣΥΕ ΗΛΒΛΙΔΕΔΗΝ

- XXVI. 6. restituta est manus ejus (a). Et euntes Pharifæi statim cum Hero-
 7. dianis consilium iniverunt adversus eum; ut eum perderent. Et
 XXVII. Jesus discessit cum discipulis suis ad mare, & magna multitudo à
 8. Galilæa sequebatur eum & à Judæa, & ab Ierosolymis, & ab Idu-
 mæa ac citeriori parte Jordanis, & qui circa Tyrum ac Sidonem,
 9. multitudo magna, audientes quanta is fecerat, venerunt ad eum, &
 dixit discipulis suis ut navicula (b) sibi præfens esset propter turbam,
 10. ne premerent eum (c), multos enim sanavit, adeo ut inciderent in
 eum quò illum tangerent. (d) Et quotquot habebant ulcera ac spi-

(a) In codice, quo noster usus est, non fuit ὑγιὲς ἀς ἡ ἕλκη.

(b) [Ut navicula &c. ΕΙ ΣΚΙΠ ΗΛΒΛΙΨ ΥΕΣΙ ΑΤ ΙΜΜΑ Anglice dixeris *that a ship should be bad for him*.

(c) *Ne premerent eum* ΕΙ ΝΙ ΨΚΛΙΗΕΙΝΑ ΙΝΑ. Sic recte MS. non ΨΚΛΙΗΕΙΝΑΙ. est enim tertia plur. Imperf. Subj. à ΨΚΕΙΗΛΝ. Succ. *at Trenga*.

(d) *Et*. Legit ergo & cum cod. *Alexandrino* aliisque, atque repetenda à ver-
 fu

ΥΠΝΑΝΕΝΟΥΣ ΓΛΗ ΛΗΜΑΝΣ ΠΝΗΚΛΙΝΟΥΑΝΣ ΦΛΗΗ ΦΛΗ 11.
 ΙΝΑ ΓΛΣΕΘΗΝ ΔΚΗΣΗΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΗΚΡΩΠΙΔΕΔΗΝ ΚΗ.
 ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΦΛΤΕΙ ΦΝ ΙΣ ΣΗΝΗΣ ΓΡΨ. ΓΛΗ ΕΙΛΗ 12.
 ΑΝΔΒΛΙΤ ΙΝΣ. ΕΙ ΙΝΑ ΝΙ ΓΛΣΥΙΚΗΝΦΙΔΕΔΕΙΝΑ: ΓΛΗ 13. ΚΨ.
 ΝΣΤΛΙΓ ΙΝ ΕΛΙΚΓΗΝΙ. ΓΛΗ ΑΤΗΛΗΛΙΤ ΦΛΝΖΕΙ ΥΙΛ-
 ΔΑ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΛΛΙΦΗΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΗΚΗΤΑ 14.
 ΤΥΛΛΙΕ ΔΝ ΥΙΣΑΝ ΜΙΨ ΣΙΣ. ΓΛΗ ΕΙ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΙ ΙΝΣ
 ΜΕΚΟΥΑΝ. ΓΛΗ ΗΛΒΑΝ ΥΛΛΑΝΕΝΙ ΔΝ ΗΛΙΛΟΥΑΝ ΣΑΝΗ- 15.
 ΤΙΝΣ. ΓΛΗ ΝΣΥΛΙΚΠΑΝ ΠΝΗΗΛΨΟΥΣ: ΓΛΗ ΓΛΣΑΤΙΔΑ 16. Λ.
 ΣΕΙΜΟΥΑ ΝΑΜΟΥ ΠΛΙΤΚΗΣ. ΓΛΗ ΙΛΚΟΥΒΑΝ ΦΑΜΜΑ 17.
 ΖΑΙΒΛΙΔΑΙΑΝΣ. ΓΛΗ ΙΧΗΑΝΝΕ ΒΚΟΥΨΚ ΙΛΚΟΥΒΑΝΣ.
 ΓΛΗ ΓΛΣΑΤΙΔΑ ΙΜ ΝΑΜΝΑ ΒΑΝΑΝΑΙΚΓΑΙΣ. ΦΛΤΕΙ
 ΙΣΤ. ΣΗΝΟΥΣ ΨΕΙΘΟΥΣ. ΓΛΗ ΑΝΔΚΑΙΑΝ. ΓΛΗ ΕΙΛΙΠ- 18.

ritus immundos, qui quum eum viderent procidebant ei, & clama- 11. XXVIII.
 bant dicentes: Tu es filius Dei. Et multum increpavit eos, *jubens* 12.
 ne illum manifestarent. Et ascendit (a) in montem, & advocavit, 13. XXIX.
 quos ipse voluit, & iverunt ad eum, & constituit duodecim esse se- 14.
 cum, & ut emitteret eos prædicare & habere potestatem sanandi 15.
 morbos & ejiciendi dæmonia. Et imposuit Simoni nomen Petrus, & 16. XXX.
 Jacobo illi Zebedæi atque Johanni fratri Jacobi, his, *inquam*, etiam 17.
 imposuit nomina, Boanerges, id est, filii tonitru. Et Andream, & Phi- 18.

fu octavo venerunt ad eum. ΦΛΗΗ ΦΛΗ vertimus qui quum, adeo ut legerit,
 καὶ ὅσοι εἶχον μείσιτας (puta ἡλθοι πρὸς αὐτὸν) καὶ πνεύματα ἀκαθάρτα, ἃ ὅταν αὐτὸν εἰδῶσι κτλ.
 etenim ΦΛΗΗ pro ΦΛΙΕΙ positum esse disco ex *Lucæ* 17, 12. præeunte cod.
 MS. nec te moveat quod ΦΛΗΗ & ΦΛΙΕΙ, sint ὁ non ἄ, nam masculinum
 genus requirit præcedens ΛΗΜΑΝΣ *spiritus*.

(a) Et ascendit ΓΛΗ ΝΣΤΛΙΓ. Sic MS. hoc loco aliisque nonnullis, et si
 non infrequentius cum gemino s indolem compositi monstrante. Suec. *at Ur-*
figa.

- ΠΝ. ΓΛΗ ΒΑΡΦΑΝΛΛΗΜΛΙΝ. ΓΛΗ ΜΑΤΦΛΙΝ. ΓΛΗ ΨΑ-
 ΜΛΗ. ΓΛΗ ΙΛΚΩΒΗ ΦΛΗΛ ΑΛΦΑΙΛΗΣ. ΓΛΗ ΨΛΔΔΛΙΝ.
 19. ΓΛΗ ΣΕΙΜΩΝΛ ΦΛΗΛ ΚΑΝΑΝΕΙΤΕΝ. ΓΛΗ ΙΝΔΛΝ ΙΣΚΑ-
 ΛΛ. 20. ΚΙΩΤΕΝ. ΣΛΕΙ ΓΛΗ ΓΛΛΕΥΙΔΛ ΙΝΛ: ΓΛΗ ΑΤΙΔΔΓΕ-
 ΔΗΝ ΙΝ ΓΑΚΔ. ΓΛΗ ΓΛΙΔΔΓΛ ΣΙΚ ΜΛΗΛΓΕΙ. ΣΥΛ ΣΥΕ
 21. ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ ΝΙΗ ΗΛΛΙΕ ΜΑΤΓΛΝ. ΓΛΗ ΗΛΗΣΓΛΝ-
 ΔΛΗΣ ΕΚΛΜ ΙΜΜΛ ΒΩΚΑΚΓΩΣ ΓΛΗ ΛΗΨΑΚΛΙ. ΝΣΙΔΔ-
 ΓΕΔΗΝ ΓΛΗΛΒΛΝ ΙΝΛ. ΟΕΦΗΝ ΛΗΚ. ΨΛΤΕΙ ΝΣΓΛΙΣΙΨ
 ΛΒ. 22. ΙΣΤ: ΓΛΗ ΒΩΚΑΚΓΩΣ ΨΛΙ ΛΕ ΙΛΙΚΗΣΑΗΛΥΜΛΙ ΟΙΜΛΗ-
 ΔΛΗΣ. ΟΕΦΗΝ. ΨΛΤΕΙ ΒΛΙΛΙΛΖΛΙΒΗΛ ΗΛΒΛΙΨ. ΓΛΗ

- lippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Ja-
 cobum illum Alphæi, & Thaddæum, & Simonem illum Cana-
 nitem, & Judam Iscariotem, qui & tradidit illum. Et introi-
 XXXI. 20. verunt (a) domum, & convenit turba, ita ut non possent, ne qui-
 21. dem panem edere. Et audientes (b) de illo scribæ & alii exi-
 XXXII. 22. bant prehensum eum, dicebant enim: obstupuit. Et scribæ qui
 Ierofolyma (c) venerant, dicebant: habet Beelzebul, & in prin-

(a) *Introiverunt.* Græcus addit *πίλη*, quod à nostro non lectum.

(b) *De illo scribæ.* Legit *καὶ ἐκείσιν αὐτῶν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποί.* & sic cod. *Bezæ*; sed vereor ne quorundam sedulitas textui Græco vim inferre voluerit, arbitrantium indignum discipulis de optimo magistro iudicium esse, quod veluti *insanierit*, sive ut Latinus interpret *in furorem versus sit*; sed si *ἐκείσιν* significatione *deliquium patientis* sumserimus, nil erit quod vel discipulorum piæ sollicitudini non conveniat, vel de sanctissimo Salvatore, in humani generis gratiam omnes, non peccaminosas, infirmitates suscipiente, dici nequeat. Noster eo vocabulo utitur quo admirabundi ad rei insolitæ adspæctum vel auditionem dicuntur affici, Suecice dixeris, *ban bisnade*, & cum hac voce affinitatem habet ΓΕΙΣΝΩΝ, ΝΣΓΕΙΣΝΩΝ, *obstupescere*. [Vide quæ diximus in Addendis ad Junii Etymologicum Anglicanum in *Geazon*, Carus.]

(c) *Ierofolyma* ΙΛΙΚΗΣΑΗΛΥΜΛΙ. Sic MS. & quidem usu perpetuo, in casu tertio ac sexto, Singul. nimirum quoties nomen hoc inflectit; nec enim infrequentius *ἱεροσολίμῃ* ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ.

(a) Quo-

ΦΛΤΕΙ ΙΝ ΨΑΜΜΑ ΚΕΙΚΙΣΤΙΝ ΠΝΗΠΛΨΧΝΧ ΠΣΥΛΙΚΠΙΦ
 ΦΛΙΜ ΠΝΗΠΛΨΧΜ: ΓΛΗ ΑΤΗΛΙΤΑΝΔΣ ΙΝΣ. ΙΝ ΓΛΧΠ- 23 ΛΓ.
 ΚΧΜ ΟΑΨ ΔΠ ΙΜ. ΘΕ ΛΙΨΑ ΜΑΓ ΣΑΤΑΝΑΣ ΣΑΤΑΝΑΝ
 ΠΣΥΛΙΚΠΑΝ. ΓΛΗ ΓΛΒΑΙ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΙ ΥΙΨΚΑ ΣΙΚ ΓΑ- 24
 ΔΛΙΛΓΑΔΑ. ΝΙ ΜΑΓ ΣΤΑΝΔΑΝ ΣΧ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΙ ΓΛΙ-
 ΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΒΑΙ ΓΑΚΔΣ ΥΙΨΚΑ ΣΙΚ ΓΑΔΛΙΛΓΑΔΑ. ΝΙ 25.
 ΜΑΓ ΣΤΑΝΔΑΝ ΣΑ ΓΑΚΔΣ ΓΛΙΝΣ. ΓΛΗ ΓΛΒΑΙ ΣΑΤΑ- 26.
 ΝΑΝΣ ΣΤΧΨ ΑΝΑ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ ΓΛΗ ΓΑΔΛΙΛΙΨΣ ΥΑΚΨ.
 ΝΙ ΜΑΓ ΣΤΑΝΔΑΝ. ΑΚ ΑΝΔΙ ΗΛΒΑΙΨ: ΝΙΜΑΝΝΑ ΜΑΓ 27.
 ΚΑΣΑ ΣΥΙΝΨΙΣ. ΓΑΛΕΙΨΑΝΔΣ ΙΝ ΓΑΚΔ ΙΣ. ΥΙΛΥΑΝ. ΝΙ-
 ΒΑ ΕΛΠΚΨΙΣ ΦΑΝΑ ΣΥΙΝΨΑΝ ΓΑΒΙΝΔΙΨ. ΓΛΗ ΦΑΝΑ
 ΓΑΚΔ ΙΣ ΔΙΣΥΙΛΥΑΙ: ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΦΛΤΕΙ ΑΛΛΑ- 28. ΛΔ.
 ΤΑ ΑΕΛΕΤΑΔΑ ΦΑΤΑ ΕΚΛΥΛΠΗΚΗΤΕ ΣΠΝΝΜ ΜΑΝΝΕ.
 ΓΛΗ ΝΑΙΤΕΙΝΧΣ ΣΥΑ ΜΑΝΑΓΧΣ ΣΥΑ ΣΥΕ ΥΑΓΑΜΕΚ-
 ΓΑΝΔ. ΑΨΨΑΝ ΣΛΕΙ ΥΑΓΑΜΕΚΕΙΨ ΑΗΜΑΝ ΥΕΙΗΑΝΑ. 29.
 ΝΙ ΗΛΒΑΙΨ ΕΚΑΛΕΤ ΑΙΥ. ΑΚ ΣΚΠΛΑ ΙΣΤ ΑΙΥΕΙΝΑΙΖΧΣ

cipe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et advocans eos, per parabolas 23. XXXIII.
 dixit illis: quomodo (a) potest Satanas Satanam ejicere? & si reg- 24.
 num adversus se dividatur, non potest stare regnum illud. Et si 25.
 domus adversus se dividatur, non potest stare domus illa. Et si 26.
 Satanas insurrexit in se ipsum & divisus est, non potest stare sed 27.
 finem habet. Nemo potest vasa validi, ingressus in domum ejus, 28. XXXIV.
 rapere, nisi prius validum vinciat, & (b) domum ejus diripiat. A-
 men dico vobis, omnia remittentur peccata filiis hominum, etiam 29.
 blasphemix quotquot impie effutiunt, sed qui blasphemat Spiritum
 Sanctum, non habet remissionem in æternum, sed reus est æterni (c)

(a) Quomodo. ΘΕ ΛΙΨΑ. Sic MS.

(b) Non legit πτε.

(c) Æterni peccati. αἰώνις ἀμαρτίαι, quam lectionem confirmat S. Athanasius, quod observandum, ne credas unius Latinæ ecclesiæ esse lectiones, quas habent vel codex Beza, vel versio vetus Latina. Q (a) So-

30. ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΑΙΣ: ΠΝΤΕ ΟΕΦΘΝ. ΛΗΜΑΝ ΠΝΗΚΛΙΝΓΑ-
 ΛΕ. 31. ΝΑ ΗΛΒΛΙΦ: ΟΛΗ ΟΕΜΘΝ ΦΑΝ ΛΙΦΕΙ ΙΣ ΟΛΗ ΒΚΩΦΚ-
 ΟΝΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΝΤΑ ΣΤΑΝΔΑΝΔΩΝΑ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΘΝ
 32. ΔΝ ΙΜΜΑ ΗΛΙΤΑΝΔΩΝΑ ΙΝΑ: ΟΛΗ ΣΕΤΘΝ ΒΙ ΙΝΑ ΜΛ-
 ΝΛΓΕΙ. ΟΕΦΘΝ ΦΑΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΣΛΙ ΛΙΦΕΙ ΦΕΙΝΑ. ΟΛΗ
 ΒΚΩΦΚΟΝΣ ΦΕΙΝΑΙ. ΟΛΗ ΣΥΙΣΤΚΟΝΣ ΦΕΙΝΩΣ ΝΤΑ ΣΩΚ-
 33. ΟΑΝΔ ΦΗΚ. ΟΛΗ ΑΝΔΗΩΦ ΙΜ. ΟΙΦΑΝΔΣ. ΟΩ ΙΣΤ ΣΩ
 34. ΛΙΦΕΙ ΜΕΙΝΑ. ΛΙΦΦΑΝ ΦΛΙ ΒΚΩΦΚΟΝΣ ΜΕΙΝΑΙ: ΟΛΗ
 ΒΙΣΛΙΘΑΝΔΣ ΒΙΣΘΝΟΑΝΕ ΦΑΝΣ ΒΙ ΣΙΚ ΣΙΤΑΝΔΑΝΣ.
 ΟΛΦ. ΣΛΙ ΛΙΦΕΙ ΜΕΙΝΑ. ΟΛΗ ΦΛΙ ΒΚΩΦΚΟΝΣ ΜΕΙΝΑΙ.
 35. ΣΛΕΙ ΑΛΛΙΣ ΥΑΝΚΚΕΙΦ ΥΙΛΟΑΝ ΓΩΦΣ. ΣΑ ΟΛΗ ΒΚΩ-
 ΛΙ. 1. ΦΛΚ ΜΕΙΝΣ ΟΛΗ ΣΥΙΣΤΑΚ ΟΛΗ ΛΙΦΕΙ ΙΣΤ: ΟΛΗ ΛΕ-
 ΤΚΑ ΙΛΙΣΘΣ ΔΝΓΑΝΝ ΑΛΙΣΟΑΝ ΑΤ ΜΑΚΕΙΝ. ΟΛΗ ΓΑ-
 ΛΕΘΝ ΣΙΚ ΔΝ ΙΜΜΑ ΜΑΝΛΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΙΝΑ
 ΓΑΛΕΙΦΑΝ ΙΝ ΣΚΙΠ. ΓΑΣΙΤΑΝ ΙΝ ΜΑΚΕΙΝ. ΟΛΗ ΑΛΛΑ
 2. ΣΩ ΜΑΝΛΓΕΙ ΥΙΦΚΑ ΜΑΚΕΙΝ ΑΝΑ ΣΤΑΦΑ ΥΑΣ. ΟΛΗ
 30. peccati; dixerant enim: spiritum impurum habet. Veniebant itaque
 XXXV. 31. mater ejus & fratres ejus, & foris stantes miserunt ad eum, vocan-
 32. tes eum. Et sedebat juxta eum turba, dixit autem ei: ecce mater
 33. tua, & fratres tui, & (a) sorores tuæ foris quærunt te. Et respon-
 34. dit eis dicens: quæ est mater mea, aut fratres mei? Et circumspi-
 ciens in orbem circa se sedentes dixit: ecce, mater mea, & fratres
 35. mei. qui enim facit voluntatem Dei, hic & frater meus, & soror,
 XXXVI. & mater est. Et rursus Jesus cœpit docere juxta mare, & congrega-
 Cap. 4, 1. ta est ad eum turba multa; adeo ut cum naviculam ascenderat, fede-
 2. ret in mari, & univèrsa turba prope mare (b) in continenti erat. Et

(a) Sorores tuæ. αι ἀδελφαί σου. Non agnoscit Latinus, habent vero plurimi codd. Græci. Porro, recte cod. MS. ΣΥΙΣΤΚΟΝΣ.

(b) [In continenti ΑΝΑ ΣΤΑΦΑ. Legit ἐπὶ τὸν αἶμαλον in litore. nam ΣΤΑΦΣ est *Litus*, quod Alamannis stad. Anglo-Saxonibus γταδ. γταδ. Germanis gestad.] (a) Se-

ΛΛΙΣΙΔΑ ἴNS ἴN ΓΛΟΝΚΩM ΜΑΝΑΓ. ΓΛΗ ΟΛΨ ἴM ἴN
 ΛΛΙΣΕΙΝΑΙ ΣΕΙΝΑΙ: ΗΛΝΣΕΙΨ. ΣΑΙ. ΝΚΚΑΝΝ ΣΑ ΣΑΙ 3.
 ΑΝΔΣ ΔΝ ΣΑΙΑΝ ΕΚΛΙΨΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΜΙΨ- 4.
 ΨΑΝΕΙ ΣΛΙΣΩ. ΣΝM ΚΛΙΗΤΙΣ ΓΛΔΚΑΝΣ ΕΛΟΚ ΥΙΓ. ΓΛΗ
 ΟΕΜΝΗΝ ΕΝΓΛΩΣ ΓΛΗ ΕΚΕΤΗΝ ΨΑΤΑ: ΑΝΨΑΚ ΝΨΨΑΝ 5.
 ΓΛΔΚΑΝΣ ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑΗΑΜΜΑ. ΨΑΚΕΙ ΝΙ ΗΛΒΛΙΔΑ
 ΑΙΚΨΑ ΜΑΝΑΓΑ. ΓΛΗ ΣΝNS ΝΚΚΑΝΝ. ἴN ΨΙΖΕΙ ΝΙ ΗΛ-
 ΒΛΙΔΑ ΔΙΝΠΛΙΖΩΣ ΑΙΚΨΩΣ. ΑΤ ΣΗΝΝΙΝ ΨΑΝ ΝΚΚΙΝΝ- 6.
 ΑΝΔΙΝ ΝΕΒΚΑΝΝ. ΓΛΗ ΝΝΤΕ ΝΙ ΗΛΒΛΙΔΑ ΥΑΝΚΤΙΝΣ.
 ΓΛΨΑΝΚΣΝΩΔΑ: ΓΛΗ ΣΝM ΓΛΔΚΑΝΣ ἴN ΨΑΝΚΝΗNS. 7.
 ΓΛΗ ΝΕΑΚΣΤΙΓΗΝ ΨΑΙ ΨΑΝΚΝΩNS. ΓΛΗ ΛΕΘΑΝΙΔΕ-
 ΔΗΝ ΨΑΤΑ. ΓΛΗ ΑΚΚΑΝ ΝΙ ΓΛΕ: ΓΛΗ ΣΝM ΓΛ- 8.
 ΔΚΑΝΣ ἴN ΑΙΚΨΑ ΓΩΔΑ. ΓΛΗ ΓΛΕ ΑΚΚΑΝ ΝΚΚΙΝΝΑΝ.

docuit eos per parabolas multa, & dixit illis in doctrina sua: audite, 3.
 ecce, exiit feminans feminatum (a) semen suum, & factum est quum 4.
 feminaret, aliquid quidem cecidit circa viam, & veniebant aves (b) 5.
 & consumserunt illud, aliud vero cecidit super petroso, ubi non
 habuit terram multam, & statim exortum est, eo quod non haberet
 profundam terram; Sole autem oriente inardescibat, & quia non 6.
 habebat radices, exaruit. Et aliquid cecidit inter spinas, & af- 7.
 cendebant spinæ & suffocabant (c) illud, & fructum non dedit.
 & aliquid cecidit in terram bonam, & dabat fructum assurgen- 8.

(a) *Semen suum.* Legit ergo πῦ σπέρμα τὸ σπέρμα αὐτοῦ. Notes pariter, tam hoc loco, quam versu quinto bene cod. MS. legere ΝΚΚΑΝΝ, non ΝΚΚΑΝ.

(b) *Aves.* omittit, sed nullo sensus detrimento, πῦ ζῴων, & sic plurimi codd. Græci.

(c) *Suffocabant* ΛΕΘΑΝΙΔΕΔΗΝ. Sic recte cod. MS. itemque paullo post, v. 19. ΛΕΘΑΝΩΑΝΔ, & alibi, licet nonnunquam librarius erraverit pro Ν scribendo Π. quod etiam ipse emendavit infra 5, 12. Est autem ipsa vox Suecica *Quewja, Fôrquewja* suffocare, unde vulgus *kâwan*, asthma. [Hinc licet:

ΔΡ ΓΛΗ ΥΛΗΣΓΑΝΔΡ. ΓΛΗ ΒΛΚ ΛΙΝ. Λ. ΓΛΗ ΛΙΝ. Γ.
 9. ΓΛΗ ΛΙΝ. Κ: ΓΛΗ ΟΛΨ. ΣΛΕΙ ΗΛΒΑΙ ΛΗΣΧΝΑ ΗΛΗΣ.
 10. ΓΑΝΔΡΝΑ ΓΛΗΛΗΣΓΑΙ: ΪΨ ΒΙ ΨΕ ΥΛΚΨ ΣΗΝΔΚΡ. ΕΚΕ-
 ΗΝΝ ΪΝΑ ΨΛΙ ΒΙ ΪΝΑ ΜΙΨ ΨΛΙΜ ΤΥΛΛΙΒΙΜ ΨΙΖΞΣ ΓΛ-
 ΛΖ. 11. ΓΗΚΧΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΪΜ. ΪΖΥΙΣ ΑΤΓΙΒΑΝ ΪΣΤ ΚΗΝΝΑΝ
 ΚΗΝΑ ΨΗΝΔΑΝΓΑΡΔΓΞΣ ΓΡΨΣ. ΪΨ ΓΛΙΝΛΙΜ ΨΛΙΜ Ν-
 12. ΤΑ ΪΝ ΓΛΓΗΚΧΝ ΑΛΛΑΤΑ ΥΛΙΚΨΙΨ. ΕΙ ΣΛΙΘΑΝΔΛΗΣ
 ΣΛΙΘΑΙΝΑ ΓΛΗ ΝΙ ΓΛΗΜΓΑΙΝΑ. ΓΛΗ ΗΛΗΣΓΑΝΔΛΗΣ
 ΗΛΗΣΓΑΙΝΑ ΓΛΗ ΝΙ ΕΚΛΨΓΑΙΝΑ. ΝΙΒΛΙ ΘΑΝ ΓΛΥΑΝΔ-
 ΓΑΙΝΑ ΣΙΚ ΓΛΗ ΛΕΛΕΤΑΙΝΔΑΝ ΪΜ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΕΙΣ:
 13. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΪΜ. ΝΙ ΥΙΤΗΨ ΨΞ ΓΛΓΗΚΧΝ. ΓΛΗ ΘΛΙ-
 ΛΗ. 14. ΥΑ ΑΛΛΞΣ ΨΞΣ ΓΛΓΗΚΧΝΣ ΚΗΝΝΕΙΨ: ΣΑ ΣΛΙΓΑΝΔΣ.
 15. ΥΑΝΚΑ ΣΛΙΓΙΨ. ΛΨΨΑΝ ΨΛΙ ΥΙΨΚΑ ΥΙΓ ΣΙΝΔ. ΨΑΚΕΙ
 ΣΛΙΔΔΑ ΨΑΤΑ ΥΑΝΚΑ. ΓΛΗ ΨΑΝ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔ ΝΗ-
 ΚΑΡΓΑΝΣ. ΣΗΝΣ ΟΙΜΙΨ ΣΑΤΑΝΑΣ ΓΛΗ ΝΣΝΙΜΙΨ ΥΑΝΚΑ

tem & crescentem, & tulit unum xxx, & unum lx, & unum c,
 9. 10. & dixit: quisquis habuerit aures audientes, audiat. Postquam au-
 tem erat seorsim, interrogarunt eum, qui apud eum erant, cum
 XXXVII. illis duodecim, de hac parabola. Et dixit illis: vobis datum est
 11. nosse mysterium regni Dei, sed iis, qui foris sunt, in parabolis
 12. omnia fiunt ut videntes videant & non animadvertant, & au-
 dientes audiant & non intelligant, ne forte quando convertantur,
 13. & remittantur eis peccata. Et dixit illis: an nescitis hanc parabo-
 XXXVIII. lam? & quomodo omnes parabolas cognoscetis? Seminans, verbum
 14. feminat. qui autem circa viam sunt, ubi seminatur verbum, &
 15. quando audiunt (a) securi, statim venit Satanias & aufert verbum

corrigere Goth. ΘΑΠΓΑΝ & ΛΕΘΑΠΓΑΝ in voce *Quappe*, quam cum
 permultis aliis inferuimus Junii Etymol. Anglicano à nobis non ita pridem edito.]

(a) *Securi*. Legit εἰ ὅταν ἀκούσῃσιν ἀμελεῖσθαι ΠΗΚΑΡΓΑΝΣ, nec enim de suo
 adjecisse religiosum interpretem existimo.

(a) *Et*

ΦΑΤΑ ἸΗΣΟΥΣ ἸΝ ΗΛΙΚΤΑΜ ἸΖΕ: ΓΛΗ ΣΙΝΔ ΣΛ 16.
 ΜΛΛΕΙΚΩ ΦΛΙ ΑΝΑ ΣΤΑΙΝΛΗΛΜΜΑ ΣΛΙΑΝΛΝΣ. ΦΛΙΕΙ
 ΦΛΗ ΗΛΝΣΓΑΝΔ ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ. ΣΗΝΣ ΜΙΦ ΕΛΗΕΔΛΙ
 ΝΙΜΛΝΔ ἸΤΑ. ΓΛΗ ΝΙ ΗΛΒΛΝΔ ΥΛΗΚΤΙΝΣ ἸΝ ΣΙΣ. ΑΚ 17.
 ΘΕΙΛΛΟΛΙΚΒΛΙ ΣΙΝΔ. ΦΛΦΚΩΗ ΒΙ ΦΕ ΟΙΜΙΦ ΑΓΛΩ ΛΙΦ-
 ΦΛΗ ΥΚΛΚΩΙ ἸΝ ΦΙΣ ΥΛΗΚΑΙΣ. ΣΗΝΣ ΓΛΜΑΚΖΓΑΝ-
 ΔΑ: ΓΛΗ ΦΛΙ ΣΙΝΔ ΦΛΙ ἸΝ ΦΛΗΚΗΝΗΝΣ ΣΛΙΑΝΛΝΣ. 18.
 ΦΛΙ ΥΛΗΚΑ ΗΛΝΣΓΑΝΔΛΝΣ. ΓΛΗ ΣΛΗΚΩΣ ΦΙΖΩΣ ΛΙ- 19.
 ΒΛΙΝΛΙΣ. ΓΛΗ ΛΕΜΑΚΖΕΙΝΣ ΓΛΒΕΙΝΣ. ΓΛΗ ΦΛΙ ΒΙ
 ΦΑΤΑ ΑΝΦΑΚ ΑΝΣΤΩΝΣ ἸΝΝΑΤΓΑΓΓΑΝΔΛΝΣ ΛΕΘΛΗ-
 ΓΑΝΔ ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ. ΓΛΗ ΑΚΚΑΝΑΛΛΑΝΣ ΥΛΙΚΦΙΦ:
 ΓΛΗ ΦΛΙ ΣΙΝΔ ΦΛΙ ΑΝΑ ΛΙΚΦΛΙ ΦΙΖΛΙ ΓΩΔΩΝ ΣΛΙΑ- 20.
 ΝΛΝΣ. ΦΛΙΕΙ ΗΛΝΣΓΑΝΔ ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ ΓΛΗ ΑΝΔΝΙ-
 ΜΛΝΔ. ΓΛΗ ΑΚΚΑΝ ΒΛΙΚΑΝΔ. ΛΙΝ. Α. ΓΛΗ ΛΙΝ. Γ.
 ΓΛΗ ΛΙΝ. Κ: ΓΛΗ ΟΛΦ ΔΗ ἸΜ. ἸΒΛΙ ΑΗΚΑΡΗΝ ΟΙΜΙΦ 21. Αψ.

feminatum in cordibus eorum. Et (a) sunt similiter super petroso 16.
 feminati, qui, cum audiunt verbum, statim cum gaudio excipiunt
 illud, & non habent radices in fese, sed temporarii sunt, deinde 17.
 quum veniunt molestia & persecutiones propter verbum, statim
 scandalizantur: & hi sunt inter spinas feminati, (b) audientes ver- 18.
 bum, & sollicitudines hujus (c) vitæ, ac fallaciæ divitiarum, quin 19.
 & aliarum rerum cupiditates introeuntes suffocant verbum, & fit
 infructuosum: & hi sunt super terra illa bona feminati, qui au- 20.
 diunt verbum, & recipiunt, & fructum ferunt, unum xxx, &
 unum lx, & unum c. Et dixit eis: num lucerna venit ideo 21. XXXIX.

(a) *Et sunt.* non legit οὗτοι.

(b) Recte, non legit posterius οὗτοι εἰσι, turbat enim sensum.

(c) *Vitæ, ac fallaciæ.* ΛΙΒΛΙΝΛΙΣ. ΓΛΗ ΛΕΜΑΚΖΕΙΝΣ. Legit
 αἱ μέληται τοῦ βίου τούτου, καὶ αἱ ἀπάται, alioquin haberemus ΓΛΗ ΣΛΗΚΩΣ
 ΦΙΣ ΛΙΦΙΣ. ΓΛΗ ΛΕΜΑΚΖΕΙ. Sensus idem.

- ΔΝ ΨΕ ΕΙ ΝΕ ΜΕΛΛΑΝ ΣΑΤΟΥΑΙΔΑΝ. ΛΙΨΑΝ ΠΝΔΑΚ
 ΛΙΓΚ. ΝΙΝ ΕΙ ΑΝΑ ΑΝΚΑΡΝΑΣΤΑΨΑΝ ΣΑΤΟΥΑΙΔΑΝ.
 Μ. 22. ΝΙΗ ΑΛΛΙΣ ΙΣΤ ΘΑ ΕΝΛΓΙΝΙΣ. ΨΑΤΕΙ ΝΙ ΓΑΒΛΙΚΗΤΟΥΑΙ-
 ΔΑΝ. ΝΙΗ ΥΑΚΨ ΑΝΑΛΛΑΝΓΝ. ΑΚ ΕΙ ΣΥΙΚΟΝΨ ΥΛΙΚΨΛΙ:
 23. ΟΥΑΒΛΙ ΘΑΣ ΗΑΒΛΙ ΑΝΣΧΝΑ ΗΑΝΣΟΥΑΝΔΧΝΑ. ΓΑΗΑΝΣ-
 ΜΑ. 24. ΟΥΑΙ: ΟΥΑΗ ΑΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΣΛΙΘΙΨ ΘΑ ΗΑΝΣΕΙΨ. ΙΝ ΨΙ-
 ΖΑΙΕΙ ΜΙΤΑΨ ΜΙΤΙΨ. ΜΙΤΑΔΑ ΙΖΥΙΣ. ΟΥΑΗ ΒΙΛΝΚΑΔΑ
 ΜΒ. 25. ΙΖΥΙΣ ΨΛΙΜ ΓΑΛΛΑΝΟΥΑΝΔΑΜ. ΠΝΤΕ ΨΙΣΘΑΜΜΕΗ ΣΑΕΙ
 ΗΑΒΛΙΨ ΓΙΒΑΔΑ ΙΜΜΑ. ΟΥΑΗ ΣΑΕΙ ΝΙ ΗΑΒΛΙΨ ΟΥΑΗ
 ΜΓ. 26. ΨΑΤΕΙ ΗΑΒΛΙΨ ΑΕΝΙΜΑΔΑ ΙΜΜΑ: ΟΥΑΗ ΑΛΨ. ΣΥΑ
 ΙΣΤ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΙ ΓΧΨΣ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΟΥΑΒΛΙ ΜΑΝΝΑ
 27. ΥΛΙΚΠΙΨ ΕΚΑΙΥΑ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑ. ΟΥΑΗ ΣΛΕΠΙΨ. ΟΥΑΗ ΝΚ-
 ΚΕΙΣΙΨ ΝΑΗΤ ΟΥΑΗ ΔΑΓΑ. ΟΥΑΗ ΨΑΤΑ ΕΚΑΙΥ ΚΕΙΝΙΨ
 28. ΟΥΑΗ ΛΙΝΔΙΨ ΣΥΕ ΝΙ ΥΑΙΤ ΙΣ. ΣΙΛΒΧ ΑΝΚ ΛΙΚΨΑ ΑΚ-
 ΚΑΝ ΒΑΙΚΙΨ. ΕΚΝΜΙΣΤ ΓΚΑΣ. ΨΑΨΚΧΗ ΑΗΣ. ΨΑΨΚΧΗ
 29. ΕΝΑΛΛΕΙΨ ΚΑΝΚΝΙΣ ΙΝ ΨΑΜΜΑ ΑΗΣΑ. ΨΑΝΝΗ ΒΙ ΨΕ
 ΑΤΤΙΒΑΔΑ ΑΚΚΑΝ. ΣΟΝΣ ΙΝΣΑΝΔΕΙΨ ΓΙΛΨΑ. ΠΝΤΕ
 ΜΔ. 30. ΑΤ ΙΣΤ ΑΣΑΝΣ: ΟΥΑΗ ΑΛΨ. ΘΕ ΓΑΛΕΙΚΧΜ ΨΙΝΔΑΝ-

- ut sub modio ponatur, aut subter lectum? nonne ut super cande-
 XL. 22. labrum ponatur? non enim est quidquam occulti quod non manife-
 23. stabitur, nec reconditum est, sed ut reiectum fiat, si quis habuerit
 XLI. 24. aures audientes, audiat. Et dixit illis: videte quid audiatis, qua
 - mensura metimini mensurabitur vobis, & adaugebitur vobis cre-
 XLII. 25. dentibus. Cuicumque enim, qui habet, ei dabitur, & qui non habet,
 XLIII. 26. etiam quod habet, ei auferetur. Et dixit: sic est regnum Dei, ut
 27. si quis jacet semen in terram, & dormit, atque surgit nocte & die,
 28. & semen germinat & pullulat illo nescio, ipsa enim terra fru-
 ctum fert, primum herbam, deinde spicam, deinde plenitudinem
 29. frumenti in spica, quando vero prodiit fructus, statim immittit fal-
 XLIV. 30. cem quoniam adest messis. Etiam dixit: cui assimilabimus reg-

ΓΑΡΔΟΝ ΓΡΟΣ. ΛΙΨΦΛΗ ΙΝ ΘΙΛΕΙΚΛΙ ΓΛΟΝΚΩΝ ΓΛ-
 ΒΛΙΚΛΜ ΨΑ: ΣΥΕ ΚΛΗΚΝΩ ΣΙΝΛΠΙΣ. ΦΛΤΕΙ ΦΛΝ ΣΛΙΛ- 31.
 ΔΛ ΛΝΛ ΛΙΚΦΛ. ΜΙΝΝΙΣΤ ΛΛΛΛΙΖΕ ΕΚΛΙΥΕ ΙΣΤ ΦΙΖΕ
 ΛΝΛ ΛΙΚΦΛΙ. ΟΛΗ ΦΛΝ ΣΛΙΛΔΔ. ΝΚΚΙΝΝΙΨ ΟΛΗ ΥΛΙΚ- 32.
 ΦΙΨ ΛΛΛΛΙΖΕ ΓΚΛΣΕ ΜΛΙΣΤ. ΟΛΗ ΓΛΤΛΝΟΙΨ ΛΣΤΛΝΣ
 ΜΙΚΙΛΛΝΣ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΜΛΓΝΝ ΝΕ ΣΚΛΔΛΝ ΙΣ ΕΝΟΛΩΣ
 ΗΜΙΝΙΣ ΓΛΒΛΝΛΝ: ΟΛΗ ΣΥΛΛΕΙΚΛΙΜ ΜΛΝΛΓΛΙΜ ΓΛ- 33. ΜΕ·
 ΟΝΚΩΜ ΚΩΔΙΔΔ ΔΝ ΙΜ ΦΛΤΛ ΥΛΗΚΔ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΜΛΗ-
 ΤΕΔΩΝ ΗΛΝΣΟΩΝ. ΙΨ ΙΝΝΗ ΓΛΟΝΚΩΝ ΝΙ ΚΩΔΙΔΔ ΙΜ. 34.
 ΙΨ ΣΟΝΔΚΩ ΣΙΠΩΝΟΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΛΝΔΒΛΝΔ ΛΛΛΛΤΛ: ΜΥ.
 ΟΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ ΙΝ ΟΛΙΝΛΜΜΛ ΔΛΓΛ. ΛΤ ΛΝΔΛ- 35. ΜΖ.
 ΝΛΗΤΟΛ ΦΛΝ ΥΛΗΚΦΛΝΛΜΜΛ. ΝΣΛΕΙΨΛΜ ΟΛΙΝΙΣ

num Dei, aut qua cum similitudine (a) contulerimus illud? *Est* sicut 31.
 (b) granum sinapis, quod quando feminatur super terra, minimum 32.
 est omnium feminum super terra; sed postquam feminatur, surgit &
 fit omnium herbarum maxima, & edit ramos magnos, ita ut possint 33. XLV.
 aves cœli nidificare (c) sub umbra ejus. Et talibus multis parabolis 34. XLVI.
 loquebatur eis verbum, prout poterant audire; sed sine parabola
 non loquebatur illis, verum seorsim discipulis suis resolvebat omnia.
 Et dixit eis in illo die, (d) sed vesperscente, transeamus in illum 35. XLVII.

(a) *Contulerimus illud.* ΓΛΒΛΙΚΛΜ ΨΑ. ΒΛΙΚΛΝ & ΓΛΒΛΙΚΛΝ
 proprie est *Portare, Parere, Proferre*, Suec. *Bæra*. vereor itaque ne loco *παρελά-
 λωμεν* in corruptam inciderit lectionem *αεελάωμεν*, atque frequentissimum est li-
 brariorum, præsertim si ignorantiores erant, ad particulas *αε*, *αει*, *παε* offendi-
 culum, earumque permutatio.

(b) *Sicut granum sinapis.* Maimonides More I. cap. 56. *Ex. gr. similitudo est
 inter granum sinapis & inter sphaeram stellarum fixarum, in tribus scilicet dimen-
 sionibus, quamvis illud sit extreme parvum, hæc vero extreme magnitudinis.*

(c) [*Habitare* ego dixissem. Hæc enim est verbi significatio in omnibus cog-
 natis linguis.]

(d) *Sed.* ΛΤ ΛΝΔΛΝΛΗΤΟΛ ΦΛΝ ΥΛΗΚΦΛΝΛΜΜΛ. legit
 ὁ ψίλας ὃ γνομήτης.

(a) [Sic

36. STADIS: ΓΛΗ ΛΕΛΕΤΑΝΔΑΝΣ ΦΧ ΜΑΝΛΓΕΙΝ. ΑΝΔ-
 ΝΕΜΗΝ ΙΝΑ ΣΥΕ ΥΑΣ ΙΝ SKIPΛ. ΓΛΗ ΨΑΝ ΑΝΨΑΚΑ
 37. SKIPΛ ΥΕΣΗΝ ΜΙΨ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΥΑΚΨ SKHKA YINDIS
 MIKILA. ΓΛΗ ΥΕΓΧΣ ΥΑΛΤΙΔΕΑΝΝ ΙΝ SKIP. ΣΥΑ ΣΥΕ
 38. ΙΤΑ ΓΗΨΑΝ ΓΛΕΝΑΛΛΗΧΔΑ: ΓΛΗ ΥΑΣ ΙΣ ΑΝΑ ΝΧΤΙΝ
 ΑΝΑ ΥΑΓΓΑΚΓΑ ΣΛΕΠΑΝΔΣ. ΓΛΗ ΗΚΚΑΙΣΙΔΕΑΝΝ ΙΝΑ.
 ΓΛΗ ΥΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΑΙΣΑΚΙ. ΝΗΝ ΚΑΚΑ ΨΗΚ ΨΙΖ
 39. ΕΙ ΕΚΑΙΣΤΗΝΑΜ: ΓΛΗ ΗΚΚΕΙΣΑΝΔΣ ΓΑΣΧΚ ΥΙΝΔΑ.
 ΓΛΗ ΥΑΨ ΔΗ ΜΑΚΕΙΝ. ΓΑΣΛΑΥΑΙ. ΛΕΔΗΜΒΝ. ΓΛΗ
 40. ΑΝΑΣΙΑΛΙΑΔΑ ΣΑ ΥΙΝΔΣ. ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΥΙΣ ΜΙΚΙΛ: ΓΛΗ
 ΥΑΨ ΔΗ ΙΜ. ΔΗ ΘΕ ΕΛΗΚΗΤΑΙ ΣΙΓΗΨ ΣΥΑ. ΘΑΙΥΑ
 41. ΝΙΝΑΗΗ ΗΛΒΛΙΨ ΓΑΛΛΗΒΕΙΝ: ΓΛΗ ΧΗΤΕΑΝΝ ΣΙΣ ΑΓΙΣ
 ΜΙΚΙΛ. ΓΛΗ ΥΕΨΗΝ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΘΑΣ ΨΑΝ ΝΗ ΣΑ

36. locum. Et relinquentes turbam, acceperunt eum, ita ut erat, in
 37. naviculam, quin & aliæ naviculæ erant cum illo. Et factus est
 magnus (a) turbo venti, & undæ vollebantur in naviculam, ita ut
 38. illa jamjam impleretur. Et erat ipse in puppi super cervicali dor-
 miens, & suscitabant eum, eique dixerunt: magister, (b) num non
 39. curas si perierimus? Et exurgens increpavit ventum, & dixit mari:
 tace, obmutescè, & requievit ventus (c), & facta est tranquillitas mag-
 40. na. Et dixit illis: cur ita timidi estis, (d) quò nondum habetis fidem?
 41. Et timuerunt timorem magnum, & dixerunt sibi invicem, quis ergo hic

(a) [Sic Anglo-Saxones *pealcaþ hit pindeþ ꝛcupa agitat eam venti turbo.*]

(b) [Gothice est, ut ad verbum transferam, *nonne tibi hujus curæ, quod peri-
 mus.*]

(c) *Et requievit ventus.* ΓΛΗ ΑΝΑΣΙΑΛΙΑΔΑ ΣΑ ΥΙΝΔΣ. Sic ipse
 codex Arg. *Ten katen* T. II. p. 582. suspicatur ΑΝΑΣΤΙΑΛΙΑΔΑ. [Ego à
 Lat. Sileo formatum suspicor.]

(d) *Quo nondum.* legit *εσε ουτα, πως ουπω ιχετε πιστη;* & sic vetus Latinus suo
necdum.

SIGΛI. ΠΝΤΕ ΓΛΗ ΥΙΝΔΣ ΓΛΗ ΜΑΚΕΙ ΝΕΗΛΝΣΓΑΝΔ
 ΪΜΜΑ: ΓΛΗ ΟΕΜΠΝ ΗΙΝΔΑΚ ΜΑΚΕΙΝ ΪΝ ΛΑΝΔΑ ΓΑΔ- 1.
 ΔΑΚΕΝΕ: ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΙΝ ΪΜΜΑ ΝΣ ΣΚΙΠΛ. ΣΠΝΣ 2.
 ΓΑΜΧΤΙΔΑ ΪΜΜΑ ΜΑΝΝΑ ΝΣ ΑΝΚΛΗΘΧΜ ΪΝ ΛΗΜΙΝ
 ΠΝΗΚΛΙΝΓΑΜΜΑ. ΣΛΕΙ ΒΑΠΛΙΝ ΗΛΒΛΙΔΑ ΪΝ ΑΝΚΛΗ- 3.
 ΘΧΜ. ΓΛΗ ΝΙ ΝΑΠΔΙΒΑΝΔΘΧΜ ΕΙΣΑΚΝΕΙΝΑΙΜ ΜΑΝΝΑ
 ΜΑΗΤΑ ΪΝΑ ΓΑΒΙΝΔΑΝ: ΠΝΤΕ ΪΣ ΝΕΤΑ ΕΙΣΑΚΝΑΜ ΒΙ 4.
 ΕΧΤΠΝΣ ΓΑΒΠΓΑΝΑΙΜ ΓΛΗ ΝΑΠΔΙΒΑΝΔΘΧΜ ΕΙΣΑΚ-
 ΝΕΙΝΑΙΜ ΓΑΒΠΝΔΑΝΣ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΑΝΣΙΔΑ ΛΕ ΣΙΣ
 ΨΧΣ ΝΑΠΔΙΒΑΝΔΘΧΣ. ΓΛΗ ΨΧ ΑΝΑ ΕΧΤΠΝ ΕΙΣΑΚΝΑ
 ΓΑΒΚΑΚ. ΓΛΗ ΜΑΝΝΑ ΝΙ ΜΑΗΤΑ ΪΝΑ ΓΑΤΑΜΓΑΝ.
 ΓΛΗ ΣΙΝΤΕΙΝΧ ΝΑΗΤΑΜ ΓΛΗ ΔΑΓΓΑΜ ΪΝ ΑΝΚΛΗΘΧΜ 5.
 ΓΛΗ ΪΝ ΕΛΙΚΓΠΝΓΑΜ ΥΑΣ. ΗΚΧΠΓΑΝΔΣ ΓΛΗ ΒΛΙΓΓ-

erit, quandoquidem & ventus & mare obediunt ei? Et venerunt
 trans mare in terram Gadarenorum (a), & exeunte illo è navicula, sta-
 tim occurrit ei è monumentis homo spiritu immundo, qui domicilium
 habuit in monumentis, & nequidem catenis ferreis quisquam potuit
 eum vincire. quia is sæpe ferro (b) circum pedes flexo & catenis fer-
 reis vinctus fuerat & dissolverat catenas, & ferrum, quod circum pe-
 des fregerat, & nemo potuit eum domare (vincire). Et semper no-
 ctibus ac diebus in monumentis & in montibus erat, clamans & con-

Cap. 5, 1.

(a) Gadarenorum, vide quæ diximus ad *Matth.* 8, 28.

(b) *Circum pedes* ΒΙ ΕΧΤΠΝΣ mox ΑΝΑ ΕΧΤΠΝΜ, tertium enim ca-
 sum hac significatione regit ΑΝΑ, sicut ΒΙ, quartum, quod non videntur vi-
 ri docti observasse, sed junctim legisse. Utrum codicibus à nostris diversis heic
 usus sit Ulphilas, an vero præter morem παραφρασίη, dubito. certe pro passivis
 διαπίπτει & συνπτειφείη activa adhibet ΓΑΛΛΑΝΣΙΔΑ & ΓΑΒΚΑΚ, ac si
 legerit δίσπασσ & συνίτεψε, id verissimum in margine cod. Argentei pro varia le-
 ctione annotatum esse ΓΑΒΙΝΔΑΝ, quod δῆσαυ. [Legit cum codice Cant.
 διαπαρίσσει & συνπτειφίσει, & pro ὑπ', ἀπ', quod habet codex Magd. Vertendum
 igitur *dissolverat à se catenas.*]

6. ҮΛΝΔS SIK STΛINΛM: ΓΑΣΛΙΘΛΝΔS ΦΛΝ İΛISN ƒΛIK-
 7. KΛΦKQ. KΛNN GΛH İNYΛIT İNΛ. GΛH HΚQΠGΛNΔS
 STIBNΛI MIKILΛI UΛΨ. ΘΛ MIS GΛH ΦNS İΛISN SN-
 NΛN ΓQΨS ΦIS HΛNHISTINS. BISVAKΛ ΦNK BИ ΓQΨΛ.
 8. NI BΛΛYΓΛIS MIS: NNTE UΛΨ İMMΛ. NSΓΛΓΓ ΛHMΛ
 9. NNHKΛINGΛ NS ΦΛMMΛ MΛNN: GΛH ƒKΛH İNΛ. ΘΛ
 NΛMQ ΦEIN. GΛH UΛΨ ΔN İMMΛ. NΛMQ MEIN ΛΛI-
 10. ΓΛIQN. NNTE MΛNΛΓΛI SIGNM. GΛH BΛΨ İNΛ ƒILN
 11. EI NI NSΔKEBИ İM NS ΛANΔΛ: ҮΛS NHΦΛN GΛINAK
 HΛIKΔΛ SҮEINE HΛΛΔANΛ AT ΦΛMMΛ ƒΛIKΓHNGΛ.
 12. GΛH BEΔHN İNΛ ΛΛΛQS ΨQS NNHNΛΨQNS. UИΦAN-
 ΔEINS. İNSΛNΔEI NNSIS İN ΨQ SҮEINΛ. EI İN ΨQ ΓΛ-
 13. ΛEИΦΛIMΛ: GΛH NSΛNHBIΔΛ İM İΛISNS SNNS. GΛH
6. cidens seipsum lapidibus, videns autem Jesum procul cucurrit &
 7. adoravit eum, clamansque voce magna dixit: quid mihi & tibi
 Jesu, fili Dei altissimi, adjuro te (a) per Deum, ne torqueas me!
 8. 9. quia dixerat ei: exi spiritus immunde ex hoc homine. Et inter-
 rogavit eum: quod nomen tuum? & dixit (b) illi: nomen meum
 10. Legio, quia multi sumus. & rogavit eum valde, ne expelleret eos
 11. extra regionem. Erat autem illic grex porcorum pascens (c) cir-
 12. ca montem, & rogabant eum omnia dæmonia dicentia: immitte
 13. nos in porcos, ut in eos eamus! & permisit eis Jesus statim, &

(a) *Per Deum*, BИ ΓQΨΛ. Ex Gothorum in Galliis regno & hac *per Deum* jurandi formula, Gallicum *Bigot* arcessit *Cotelerius* ad Monum. Eccl. Gr. Rolloni Norrmannico in usu fuisse haud mirum, siquidem eadem olim fuit Gothorum & Norrmannorum Scandinavianorum lingua, quin & nunc non nisi dialecto diversa.

(b) *Illi*. Parum interest, adnotandum tamen, nostrum cum multis codd. MSS. legisse *ωτ.δ.*

(c) *Circa montem*. AT ΦΛMMΛ ƒΛIKΓHNGΛ. Multis conspirantibus legit *ωτ.δ. τῶ δρει*. At *μεγάλη* non habet.

(a) *Bis*

NSΓΛΓΓΑΝΔΑΝS ΛΗΜΑΝS ΦΛΙ ΠΝΗΚΛΙΝΓΛΙ NSΓΛΛΙ-
 ΦΝΝ ΙΝ ΨΞ ΣΥΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΚΑΝΝ SΞ ΗΛΙΚΔΑ ΛΑΝΔ
 ΔΚΙΝSΞΝ ΙΝ ΜΑΚΕΙΝ. ΥΕSΝΝ ΠΨΦΑΝ ΣΥΕ ΤΥΞS ΨΗ-
 SΠΝΔΓΞS. ΓΛΗ ΛΕΘΛΠΝΝΧΔΕΔΠΝ ΙΝ ΜΑΚΕΙΝ: ΓΛΗ 14.
 ΦΛΙ ΗΛΛΔΑΝΔΑΝS ΨΞ ΣΥΕΙΝΑ ΓΛΦΛΛΠΗΠΝ. ΓΛΗ ΓΛ-
 ΤΛΙΗΠΝ ΙΝ ΒΛΠΚΓ ΓΛΗ ΙΝ ΗΛΙΜΞΜ. ΓΛΗ UΕΜΠΝ SΛΙ-
 ΘΑΝ ΘΑ ΥΕSΙ ΦΑΤΑ ΥΛΠΚΨΑΝΞ: ΓΛΗ ΑΤΙΔΔΓΕΔΠΝ 15.
 ΔΠ ΙΛΙSΠΑ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔ ΦΑΝΑ ΥΞΔΑΠ SΙΤΑΠ-
 ΔΑΠ ΓΛΗ ΓΑΥΑΣΙΔΑΠΑΠ ΓΛΗ ΞΚΛΨΓΑΝΔΑΠ. ΦΑΝΑ
 SΛΕΙ ΗΒΛΙΔΑ ΛΛΙΓΛΙΞΝ. ΓΛΗ ΧΗΤΕΔΠΝ: ΓΛΗ SΠΙΛ- 16.
 ΛΧΔΕΔΠΝ ΙΜ ΦΛΙΕΙ ΓΑΣΕΘΠΝ. ΘΑΙΥΑ ΥΑΚΨ ΒΙ ΦΑΝΑ
 ΥΞΔΑΠ ΓΛΗ ΒΙ ΨΞ ΣΥΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΔΠΓΠΠΠΠΠ ΒΙΔΓΑΠ 17.
 ΙΝΑ ΓΑΛΕΙΦΑΠ ΗΠΔΑΚ ΜΑΚΚΞS SΕΙΠΞS: ΓΛΗ ΙΠΠ- 18. Mh.
 ΓΑΓΓΑΝΔΑΠ ΙΝΑ ΙΝ SΚΙΠ. ΒΑΨ ΙΝΑ SΛΕΙ ΥΑΣ ΥΞΔS.

exeuntes spiritus immundi introiverunt in porcos, & ruebat grex ex
 præcipitio in mare, erant autem circiter bis mille (a), & suffocati sunt
 in mari. Et pascentes porcos aufugerunt & nuntiarunt in urbe, & in 14.
 agris, & venerunt spectatum, quid esset, quod factum est, & adibant 15.
 Jesum videbantque furentem illum sedentem & vestitum, & sanæ
 mentis, (b) eum *nimirum*, qui habuerat Legionem, & metuebant. Et 16.
 narraverunt eis, qui viderant, quomodo factum esset de furioso illo,
 & de porcis. & cœperunt precari eum, *vellet* abire extra terminos illo- 17.
 rum. Et illo in naviculam ingresso (c), rogavit eum qui fuerat furiosus, 18. XLVIII.

(a) *Bis mille* ΤΥΞS ΨΗΣΠΝΔΓΞS. Sic recte MS. Suec. *Tivã tusende*.
 [Angl. *two thousand*.]

(b) *Eum, qui habuerat legionem.* absunt à veteri codice *Bezæ* sive *Cantabrig*.
 neque *Latinus* legit, non tamen pro interpretamento habuerim, siquidem illustrius
 reddant miraculum; adhæc quid obstat, quin dicamus, nostrum sic digito de-
 monstrare unum ☩ δαιμονιζομένον, duos enim fuisse scribit *Matthæus* cap. 8, 28.

(c) *Illo --- ingresso.* İΠΠΓΑΓΓΑΝΔΑΠ ΙΝΑ ΙΝ SΚΙΠ. Observa Go-
 thicam

19. ΕΙ ΜΙΦ ΙΜΜΑ ΥΕΣΙ. ΟΛΗ ΝΙ ΛΛΙΛΩΤ ΙΝΑ. ΑΚ ΟΛΦ ΔΝ
 ΙΜΜΑ. ΓΑΓΓ ΔΝ ΓΑΚΔΑ ΦΕΙΝΑΜΜΑ ΔΝ ΦΕΙΝΛΙΜ.
 ΟΛΗ ΓΛΤΕΙΗ ΙΜ ΘΛΝ ΕΙΛΗ ΦΝΣ ΕΛΝ ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΟΛΗ
 20. ΓΛΑΚΜΑΙΔΑ ΦΗΚ: ΟΛΗ ΓΛΛΛΙΦ. ΟΛΗ ΔΝΓΛΝΝ ΜΕΚ-
 ΟΛΝ ΙΝ ΔΛΙΚΑΠΛΗΛΕΙΝ ΘΛΝ ΕΙΛΗ ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΙΜΜΑ
 ΜΦ. 21. ΙΛΙΣΗΣ. ΟΛΗ ΑΛΛΛΙ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΔΗΝΝ: ΟΛΗ ΝΣΛΕΙ-
 ΦΑΝΔΙΝ ΙΛΙΣΗΑ ΙΝ ΣΚΙΠΑ ΛΕΤΚΑ ΗΙΝΔΑΚ ΜΑΚΕΙΝ.
 ΓΛΙΕΜΗΝ ΣΙΚ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ ΥΑΣ
 22. ΕΛΗΚΑ ΜΑΚΕΙΝ. ΟΛΗ ΣΛΙ. ΟΙΜΙΦ ΛΙΝΣ ΦΙΖΕ ΣΥΝΑΓΩ-
 ΓΑΕΛΔΕ ΝΑΜΙΝ ΟΛΕΙΚΗΣ. ΟΛΗ ΣΛΙΘΑΝΔΣ ΙΝΑ ΓΛ-
 23. ΔΚΑΝΣ ΔΝ ΕΧΤΗΜ ΙΛΙΣΗΙΣ. ΟΛΗ ΒΛΦ ΙΝΑ ΕΙΛΗ. ΟΙ-
 ΦΑΝΔΣ. ΦΑΤΕΙ ΔΛΗΗΤΑΚ ΜΕΙΝΑ ΛΕΤΗΜΙΣΤ ΗΑΒΛΙΦ.
 ΕΙ ΟΙΜΑΝΔΣ ΛΑΓΩΛΙΣ ΑΝΑ ΨΩ ΗΑΝΔΗΝΣ. ΕΙ ΓΛΝΙ-

19. ut cum illo esset, (a) & non permisit ei, sed dixit: i in domum tuam,
 ad tuos, & nuntia eis quam magna tibi Dominus præstiterit, & miser-
 20. tus sit tui. Et abiit ac incœpit prædicare in Decapoli quam multa ei
 XLIX. 21. fecerat Jesus, & omnes mirabantur. Et abeunte rursus Jesu in navi-
 cula trans mare, congregata est ad eum turba multa, & erat circa ma-
 22. re. Et ecce, venit unus præfectorum synagogæ nomine Jairus, & vi-
 23. dens eum procidit ad pedes (b) Jesu, & rogavit eum valde dicens: filia
 mea extremum se habet, utinam veniens imponas ei manus, ut reva-

thicam construendi rationem, nimirum, quod duo casus absoluti consequentiam designantes, in *Accusat.* ponuntur, æque ac in *Dativo*, vel si mavis *Ablat.* quin & *Genet.* Sic etiam *Matth.* 6, 3. **ΦΗΚ ΤΑΝΘΑΝΔΑΝ ΑΚΜΑΙΩΝ.** &c. adde 26, 71. 27, 1. Imitatur autem hoc ipso sermonem Græcum, non solum scriptorum N. Test. *Marci* 9, 28. καὶ εἰσελθόντων αὐτὸν εἰς οἶκον, & alibi, sed & purissimorum ᾠζω.

(a) *Et.* Sic, loco ἰ δὲ Ἰησοῦς, cum præstantissimis quibusque MSS. etsi nullo sensus discrimine. ὅτι, quod in quosdam impressos ante ἠλέησεν irrepsit, non legit noster.

(b) *Jesu.* vide quæ diximus ad 1, 45. 2, 25.

(a) *Pre-*

ΣΑΙ ΟΛΗ ΛΙΒΛΙ: ΟΛΗ ΓΑΛΛΙΦ ΜΙΦ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ ΙΔΔ- 24.
 ΟΕΔΗΝΝ ΛΕΛΚ ΙΜΜΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ ΟΛΗ ΦΚΛΙΗΝΝ
 ΙΝΑ: ΟΛΗ ΟΙΝΟΝΟ ΣΗΜΑ ΟΙΣΑΝΔΕΙ ΙΝ ΚΗΝΑ ΒΛΟΦΙΣ 25.
 ΟΕΚΑ ΤΥΛΛΙΕ. ΟΛΗ ΜΑΝΑΓ ΓΛΦΗΛΑΝΔΕΙ ΕΚΛΜ ΜΑ- 26.
 ΝΑΓΛΙΜ ΛΕΚΟΛΜ. ΟΛΗ ΕΚΛΟΙΜΑΝΔΕΙ ΑΛΛΑΜΜΑ ΣΕΙ-
 ΝΑΜΜΑ. ΟΛΗ ΝΙΥΛΙΗΤΛΙ ΒΟΤΙΔΑ. ΛΚ ΜΛΙΣ ΟΛΙΟΚΣ
 ΗΛΒΛΙΔΑ. ΓΛΗΛΗΝΣΟΑΝΔΕΙ ΒΙ ΙΛΙΟΝ. ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΕΙ 27.
 ΙΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΛΕΤΑΝΑ ΑΤΤΑΙΤΟΚ ΟΛΣΤΟΛΙ ΙΣ. ΝΗ- 28.
 ΤΕ ΟΛΦ. ΦΛΤΕΙ ΟΛΒΛΙ ΟΛΣΤΟΟΜ ΙΣ ΑΤΤΕΚΑ. ΓΑΝΙ-
 ΣΑ: ΟΛΗ ΣΗΝΣΑΙΥ ΓΛΦΗΛΗΚΣΗΟΔΑ ΣΑ ΒΚΗΝΝΑ ΒΛΟ- 29.
 ΦΙΣ ΙΖΟΣ. ΟΛΗ ΝΕΚΗΝΦΑ ΑΝΑ ΛΕΙΚΑ. ΦΛΤΕΙ ΓΛΗΛΙ-
 ΝΟΔΑ ΛΕ ΦΛΜΜΑ ΣΛΛΗΑ: ΟΛΗ ΣΗΝΣΑΙΥ ΙΛΙΟΝΣ ΝΕ- 30.
 ΚΗΝΦΑ ΙΝ ΣΙΣ ΣΙΛΒΙΝ ΦΟ ΝΣ ΣΙΣ ΜΑΗΤ ΝΣΓΑΓΓΑΝ-
 ΔΕΙΝ. ΓΛΥΑΝΔΟΑΝΔΣ ΣΙΚ ΙΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΟΛΦ. ΟΛΣ
 ΜΙΣ ΤΑΙΤΟΚ ΟΛΣΤΟΟΜ: ΟΛΗ ΟΕΦΗΝΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΣΙΠΟΝ- 31.
 ΟΟΣ ΙΣ. ΣΑΙΟΙΣ ΦΟ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΦΚΕΙΗΑΝΔΕΙΝ ΦΗΚ. ΟΛΗ

Iescat & vivat, & ibat cum illo, & sequebatur illum turba multa, 24.
 & premebant eum. Et mulierum quædam, quæ fuerat in fluxione 25.
 sanguinis annos duodecim, & multum perpeffa à multis medicis, & 26.
 perdidemat omne suum, nec tantillum adjuta fuerat, sed mage pejus
 habebat, audiens de Jesu, incedens in turba post, attigit vestimentum 27.
 ejus. etenim dixerat: quod si vestimenta ejus attigero, revalescam. 28.
 Et statim exaruit fons sanguinis ejus & sensit in corpore quod sanata 29.
 effet ab hac plaga. Et statim Jesus cognovit in se ipso virtutem ex se 30.
 exeuntem, conversus ad turbam dixit: quis tetigit vestimenta mea?
 Et dixerant ei discipuli ejus: vides turbam prementem te (a), & 31.

(a) *Prementem te* ΦΚΕΙΗΑΝΔΕΙΝ ΦΗΚ. Sic recte MS. non ΦΗΝΣ.
 nam ΦΚΕΙΗΑΝ Accus. regit non Dat. Succ. *Trengande tig.* [Angl. *throng-*
ing thee.]

32. ΟΙΦΙΣ. ΘΑΣ ΜΙΣ ΤΛΙΤΡΚ: ΓΛΗ ΥΛΑΙΤΡΔΔ ΣΛΙΘΛΝ ΦΧ
 33. ΦΛΤΑ ΤΛΗΓΛΝΔΕΙΝ: ΙΨ ΣΧ ΟΙΝΧ ΧΓΛΝΔΕΙ ΓΛΗ ΚΕΙ-
 ΚΛΝΔΕΙ. ΥΙΤΛΝΔΕΙ ΦΛΤΕΙ ΥΛΚΨ ΒΙ ΙΓΛ. ΟΛΜ ΓΛΗ
 ΔΚΛΝΣ ΔΝ ΙΜΜΛ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΙΜΜΛ ΑΛΛΛ ΦΧ ΣΗΝΓΛ:
 34. ΙΨ ΙΣ ΟΛΨ ΔΝ ΙΖΛΙ. ΔΛΗΗΤΛΚ. ΓΛΛΛΗΒΕΙΝΣ ΦΕΙΝΛ
 ΓΛΝΛΣΙΔΔ ΨΗΚ. ΓΛΓΓ ΙΝ ΓΛΥΛΙΚΨΙ ΓΛΗ ΣΙΓΛΙΣ ΗΛΙ-
 35. ΛΛ ΛΕ ΦΛΜΜΛ ΣΛΛΗΛ ΦΕΙΝΛΜΜΛ: ΝΛΗΨΛΝΗ
 ΙΜΜΛ ΚΧΔΓΛΝΔΙΝ. ΟΕΜΗΝ ΕΚΛΜ ΦΛΜΜΛ ΣΥΝΛΓΧ-
 ΓΛΕΛΔΔ. ΟΙΨΛΝΔΛΝΣ. ΦΛΤΕΙ ΔΛΗΗΤΛΚ ΦΕΙΝΛ ΓΛ-
 36. ΣΥΛΛΤ. ΘΛ ΦΛΝΛΜΛΙΣ ΔΚΛΙΒΕΙΣ ΦΛΝΛ ΛΛΙΣΛΚΙ: ΙΨ
 ΙΛΙΣΗΣ ΣΗΝΣΛΙΥ ΓΛΗΛΗΝΣΓΛΝΔΣ ΦΛΤΑ ΥΛΗΚΔ ΚΧΔΙΨ.
 ΟΛΨ ΔΝ ΦΛΜΜΛ ΣΥΝΛΓΧΓΛΕΛΔΔ. ΝΙ ΕΛΗΚΗΤΕΙ. ΦΛ-
 37. ΤΛΙΝΕΙ ΓΛΛΛΗΒΕΙ: ΓΛΗ ΝΙ ΕΚΛΛΛΙΛΧΤ ΛΙΝΧΗΝΝ ΙΖΕ
 ΜΙΨ ΣΙΣ ΛΕΛΚΓΛΓΓΛΝ. ΝΙΒΛΙ ΠΛΙΤΚΗ ΓΛΗ ΙΛΚΧΒΗ
 38. ΓΛΗ ΙΧΗΛΝΝΕΝ ΒΚΧΨΛΚ ΙΛΚΧΒΙΣ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΨ ΙΝ
 ΓΛΚΔ ΨΙΣ ΣΥΝΛΓΧΓΛΕΛΔΙΣ. ΓΛΗ ΓΛΣΛΘ ΛΗΗΓΧΔΝ.

32. dicis: quis me tetigit? Et circumspexit visum eam, quæ hoc fece-
 33. rat. Verum mulier timens & tremens, sciens quod à se factum ef-
 34. fet, venit ac procidit ante eum, dixitque ei totam veritatem. Sed
 is dixit illi: filia, fides tua sanavit te, ito in pace & sis sana à pla-
 35. ga tua. Adhuc eo loquente veniebant ab eodem præfecto synago-
 36. gæ dicentes: filia tua mortua est, quid adhuc vexas magistrum? Ve-
 rum Jesus (a) statim audiens verbum dictum, ajebat præfecto syna-
 37. gogæ: ne metue, solummodo crede. & non permittit, (b) quenquam
 eorum semet sequi, nisi Petrum & Jacobum, & Johannem fratrem
 38. Jacobi. Et venit in domum præfecti synagogæ, & vidit tumultum,

(a) *Statim.* ΣΗΝΣΛΙΥ. Legit ergo *ιὸθίωι*, quamvis Lat. & cod. *Bezae* non agnoscant, quin & v. 38. *ἔρχεται*, non *ἔρχονται*, sic enim haberemus ΓΛΗ ΓΛ-
 ΛΙΨΗΝ.

(b) *Quenquam* ΛΙΝΧΗΝΝ ΙΖΕ ΜΙΨ ΣΙΣ ΛΕΛΚΓΛΓΓΛΝ. legit itaque: *εἶδεν αὐτῶν αὐτῷ συναγωγῆσιν.* (a) *Quin*

ΓΛΗ ΓΚΕΤΑΝΔΑΝΣ ΓΛΗ ΥΛΙΕΛΙΚΟΓΑΝΔΑΝΣ ΕΙΛΗ. 39.
 ΓΛΗ ΙΝΝΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΑΛΨ ΔΗ ΙΜ. ΘΑ ΛΗΗΓΩΨ ΓΛΗ 39.
 ΓΚΕΤΙΨ. ΦΑΤΑ ΒΑΡΝ ΝΙ ΓΛΑΛΗΨΗΧΔΑ. ΛΚ ΣΛΕΠΙΨ.
 ΓΛΗ ΒΗΛΑΧΗΗΝ ΙΝΑ. ΪΨ ΪΣ ΝΣΥΛΙΚΠΑΝΔΣ ΑΛΛΑΙΜ. 40.
 ΓΛΝΙΜΙΨ ΑΤΤΑΝ ΨΙΣ ΒΑΡΝΙΣ ΓΛΗ ΛΙΨΕΙΝ ΓΛΗ ΨΑΝΣ
 ΜΙΨ ΣΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝΝ ΦΑΚΕΙ ΥΑΣ ΦΑΤΑ ΒΑΡΝ
 ΛΙΓΑΝΔΑ. ΓΛΗ ΕΛΙΚΓΚΛΙΠ ΒΙ ΗΑΝΔΑΛΗ ΦΑΤΑ ΕΑΡΝ. 41.
 ΑΛΨΗΗ ΔΗ ΙΖΛΙ. ΤΑΛΕΙΨΑ ΚΗΜΕΙ. ΦΑΤΕΙ ΪΣΤ ΓΛ-
 ΣΚΕΙΚΙΨ. ΜΑΥΙΛΑ. ΔΗ ΨΗΣ ΑΙΨΑ. ΗΚΚΕΙΣ. ΓΛΗ ΣΗΝΣ 42.
 ΗΚΚΑΙΣ ΣΧ ΜΑΥΙ. ΓΛΗ ΙΔΑΓΑ. ΥΑΣ ΑΗΚ ΓΕΚΕ ΤΥΑ-
 ΛΙΒΕ. ΓΛΗ ΝΣΓΕΙΣΗΧΔΕΔΗΝ ΕΑΗΚΗΤΕΙΝ ΜΙΚΙΛΛΙ: ΓΛΗ 43.
 ΑΝΑΒΑΗΨ ΙΜ ΕΙΛΗ ΕΙ ΜΑΝΝΑ ΝΙ ΕΗΝΨΙ ΦΑΤΑ. ΓΛΗ

(a) *quin & multum flentes & perquam lugubriter ejulantes.* Et in- 39.
 gressus dixit illis: quid tumultuamini & fletis? puella non est mortua,
 sed dormit (b). Et irridebant eum, is vero ejiciens omnes, accipit pa- 40.
 trem puellæ & matrem, & eos qui secum, & introivit *locum*, ubi erat
 puella jacens, & apprehendit manum puellæ, dixit ei: Talitha kumi, 41.
 id est declaratum: puella, tibi dico, surge. Et statim surrexit puel- 42.
 la & ambulabat, erat enim annorum duodecim, & obstupuerunt
 metu magno (c), & præcepit eis vehementer, ne quis illud sciret, & 43.

(a) *Quin &c.* sic vertimus καί.

(b) *Sed dormit.* Xenophon *Pædiæ VIII.* ἐγγότερον μὲν τῶ ἀνδραπέτηρ θανάτῳ οὐδὲν ἐστὶν ἕπιε, quod Cicero vertit libello de Senectute: *nihil morti tam simile, quam somnus.* Sed plura oratorum poetarumque exoticorum addere non hujus est loci. vide sis Meursium ad Lycophronem p. 200 & 224. Prudentius *καθημεριῶν*, decimo.

Nisi quòd res creditur illis

Non mortua, sed data somno.

(c) *Metu magno.* ΕΑΗΚΗΤΕΙΝ ΜΙΚΙΛΛΙ. Librarius levi lapsu ΕΑΗΚΤΕΝΙ.

(a) *Sur-*

- N. 1. ΗΛΙΗΛΙΤ ΙΖΛΙ ΓΙΒΛΑΝ ΜΑΤΩΑΝ: ΟΛΗ ΝΣΣΤΩΨ ΟΛΙΝ-
 ΨΚΩ. ΟΛΗ ΟΛΜ ΙΝ ΛΑΝΔΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΟΛΗ ΛΛΙΣΤΙ-
 2. ΔΕΔΑΝΝ ΑΕΛΑΚ ΙΜΜΑ ΣΙΠΩΝΩΩΣ ΙΣ: ΟΛΗ ΒΙ ΨΕ ΥΑΚΨ
 ΣΑΒΒΑΤΩ. ΔΗΓΑΝΝ ΙΝ ΣΥΝΑΓΩΓΕ ΛΛΙΣΩΑΝ. ΟΛΗ ΜΑ-
 ΝΑΓΑΙ ΗΛΗΣΩΑΝΔΑΝΣ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΕΔΑΝΝ. ΟΙΨΑΝ-
 ΔΑΝΣ. ΘΑΨΚΩ ΨΑΜΜΑ ΨΑΤΑ. ΟΛΗ ΘΩΝΩ ΗΛΑΝΔΗΓΕΙ-
 ΗΩ ΣΩ ΓΙΒΛΑΝΩ ΙΜΜΑ. ΕΙ ΜΑΗΤΕΙΣ ΣΥΛΛΕΙΚΩΣ ΨΑΙΚΗ
 3. ΗΛΑΝΔΗΝΣ ΙΣ ΥΑΙΚΨΑΝΔ. ΝΙΠ ΨΑΤΑ ΙΣΤ ΣΑ ΤΙΜΩΩΑ.
 ΣΑ ΣΗΝΝΣ ΜΑΚΩΙΝΣ. ΙΨ ΒΚΩΨΑΚ ΙΑΚΩΒΑ ΟΛΗ ΙΝΣΕ
 ΟΛΗ ΙΝΔΙΝΣ ΟΛΗ ΣΕΙΜΩΝΙΣ. ΟΛΗ ΝΙΠ ΣΙΝΔ ΣΥΙΣΤΩΩΝΣ
 ΙΣ ΗΕΚ ΑΤ ΗΝΣΙΣ. ΟΛΗ ΓΑΜΑΚΩΙΔΑΙ ΥΑΝΚΨΗΝΝ ΙΝ
 ΝΑ. 4. ΨΑΜΜΑ: ΟΛΨ ΨΑΝ ΙΜ ΙΑΙΣΗΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΝΙΣΤ ΠΚΑΗΕ-
 ΤΗΝΣ ΗΝΣΥΕΚΣ. ΝΙΒΑ ΙΝ ΓΑΒΑΗΚΨΑΙ ΣΕΙΝΑΙ ΟΛΗ ΙΝ
 5. ΓΑΝΙΨΩΑΜ ΟΛΗ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΟΛΗ ΝΙ ΜΑΗ-
 ΤΑ ΟΛΙΝΑΚ ΛΙΝΩΗΗΝ ΜΑΗΤΕ ΓΑΤΑΗΩΑΝ. ΝΙΒΑ ΕΛ-

- L. juffit ei dare cibum. Et (a) surrexit inde & venit in terram suam,
 Cap. 6, 1. 1. & fequebantur eum discipuli ejus. & quia erat fabbatum, cœpit in
 2. fynagoga docere, & multi audientes mirati funt, dicentes: unde
 huic iftud, & quæ fapientia data illi, quod virtutes tales per ma-
 3. nus ejus fiant? Nonne hic eft (b) faber ille, filius Mariæ, frater au-
 tem Jacobi & (c) Jufe, & Judæ, & Simonis, & nonne funt forores
 LI. 4. ejus heic apud nos? & fcandalizabantur in eo. Dicebat autem eis
 5. Jefus: non eft propheta inhonoratus nifi in patria fua & inter cog-
 natos, & in domo fua, & non potuit ibi ullum miraculum edere, nifi

(a) Surrexit **ΝΣΣΤΩΨ**, ac fi legerit *ἀνίστη*, antecedens pro confequenti.

(b) Faber ille. Poffes etiam *architectus ille*, nam **ΤΙΜΩΩΑΝ** & **ΤΙΜ-
 ΒΚΩΩΑΝ** eft *domos ædificare*, nobis hodieque *Timra* & *Timbra*, & quidem pro-
 prie *ex ligno*, quæ prima borealibus domos ædificandi materia. *Augustinus* Serm.
 XIV de Nat. Domi. de Maria: *quæ cum desponsaretur fabro, cæli nupfit architecto.*

(c) *Jufe*. Legit *Ιουσί*. nam *ω* per **Ω**, *υ* per **Ν** exprimit.

(a) *In*

ΥΛΙΜ ΣΙΝΚΛΙΜ ΗΛΝΔΟΝΝΣ ΓΑΛΛΑΓΓΑΝΔΣ ΓΑΗΛΙΔΑΔ.
 ΓΑΗ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΑ ΙΝ ΠΝΓΑΛΛΑΠΒΕΙΝΑΙΣ ΙΖΕ. ΓΑΗ ΒΙ
 ΤΑΠΗ ΥΕΙΗΣΑ ΒΙΣΠΝΓΑΝΕ ΛΑΙΣΓΑΝΔΣ: ΓΑΗ ΑΤΗΛΙ-
 ΗΛΙΤ ΨΑΝΣ ΤΥΛΛΙΕ. ΓΑΗ ΔΗΓΑΝΝ ΙΝΣ ΙΝΣΑΝΔΓΑΝ
 ΤΥΛΑΝΣ ΘΑΝΖΠΗ. ΓΑΗ ΓΑΕ ΙΜ ΥΑΛΔΠΕΝΙ ΛΗΜΑΝΕ
 ΠΝΗΚΑΙΝΓΑΙΖΕ: ΓΑΗ ΕΑΝΚΒΑΠΨ ΙΜ ΕΙ ΥΛΙΗΤ ΝΙ ΝΕ-
 ΜΕΙΝΑ ΙΝ ΥΙΓ. ΝΙΒΑ ΗΚΗΓΓΑ ΛΙΝΑ. ΝΙΗ ΜΑΤΙΒΑΛΓ.
 ΝΙΗ ΗΛΛΙΕ. ΝΙΗ ΙΝ ΓΑΙΚΔΞΣ ΛΙΖ. ΑΚ ΓΑΣΚΞΗΛΙ ΣΠΛ-
 ΓΞΜ. ΓΑΗ ΝΙ ΥΑΣΓΑΙΨ ΤΥΛΙΜ ΠΛΙΔΞΜ: ΓΑΗ ΑΛΨ ΔΠ
 ΙΜ. ΨΙΘΑΔΠΗΨΕΙ ΓΑΓΓΑΙΨ ΙΝ ΓΑΚΔ. ΨΑΚ ΣΑΛΓΑΙΨ.
 ΠΝΤΕ ΠΣΓΑΓΓΑΙΨ ΓΑΙΝΨΚΞ. ΓΑΗ ΣΥΑ ΜΑΝΑΓΛΙ ΣΥΕ
 ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΑΙΝΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΗΑΠΣΓΑΙΝΑ ΙΖΥΙΣ. ΠΣΓΑΓ-
 ΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΙΝΨΚΞ ΠΣΗΚΙΣΓΑΙΨ ΜΠΛΔΑ ΨΞ ΠΝΔΑΚΞ
 ΕΞΤΠΜ ΙΖΥΑΚΑΙΜ ΔΠ ΥΕΙΤΥΞΔΙΨΛΙ ΙΜ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ
 ΙΖΥΙΣ. ΣΠΤΙΖΞ ΙΣΤ ΣΑΝΔΑΠΝΜΓΑΜ ΛΙΨΨΑΠ ΓΑΠΜΑΠΚ-
 ΓΑΜ ΙΝ ΔΑΓΑ ΣΤΑΠΞΣ. ΨΑΠ ΨΙΖΑΙ ΒΑΠΚΓ ΓΑΙΝΑΙ:

6.
 ΝΒ.
 7. ΝΓ.
 8.
 9.
 ΝΔ.
 10.
 11. ΝΕ.

quod paucis ægrotis manus imponens eos sanaret, & mirabatur in-
 credulitatem eorum. Et circumibat vicos in circuitu, docens. Et
 advocabat duodecim illos, & incipiebat, eos emittere duos quos-
 que dabatque illis potestatem (a) in spiritus immundos, & præcipie-
 bat eis ne tantillum fumerent ad iter, nisi baculum solùm, nec pe-
 ram, nec panem, nec (b) in zonis æs; sed *estote* calceati sandaliis,
 & non induite duas tunicas. Et dicebat eis, quocunque iveritis in
 domum ibi manete donec inde exieritis, & quotquot non excepe-
 rint vos, nec audiverint vos, egressi inde excutite pulverem, qui
 sub pedibus vestris contra illos in testimonium. Amen dico vobis,
 remissius erit Sodomis aut Gomorris in die iudicii quam urbi illi.

6.
 LII.
 7. LIII.
 8.
 9.
 10. LIV.
 11. LV.

(a) *In spiritus immundos.* verbum verbo, *spirituum immundorum.*

(b) *In zonis.* ΙΝ ΓΑΙΚΔΞΣ. legit *eis τὰς ζωνὰς* & profus Græciffat jungendo casum quartum cum ΙΝ, nam aliàs foret ΙΝ ΓΑΙΚΔΞΜ.

- NU. 12. ԳԼԻ ՆՏՐԱԳԴԱՆՈՒՆՏ ՄԵՐԻԸԵԹՈՆ ԷԻ ԻՃՔԷԻԳՃԵԸԷԻ-
 13. ՆԱ. ԳԼԻ ՈՆԻՈՒՄՔՈՆՏ ՄԱՆԱԴՐՔՏ ՆՏՃՐԻԲՈՆ. ԳԼԻ ԴԱ-
 ՏԱԼԵՋՃԵԹՈՆ ԱԼԵՎԱ ՄԱՆԱԴՐԱՆՏ ՏԻՆԿԱՆՏ. ԳԼԻ ԴԱ-
 ՆՉ. 14. ԻԼԻԼԻԸԵԹՈՆ: ԳԼԻ ԴԼԻԱՆՏԻՃԱ ՓԻՈՒՆՏ ԻԵՐՃԱԸՏ.
 ՏՄԻԿՈՆՓ ԱԼԼԻՏ ՎԱՐՓ ՆԱՄՋ ԻՏ. ԳԼԻ ՍԼՓ. ՓԼՏԷԻ ԻՋ-
 ԻԱՆՆԻՏ ՏԼ ՃԱՆՈՍԿԱՆՃՏ ՆՏ ՃԱՆՓԱԻՄ ՈՐԿԱԻՏ. ՃՈՓ-
 ՆԻ. 15. ՓԷ ՎԱՐԿԿԵԱՆՃ ՓՋՏ ՄԱԻՏԷԻՏ ԻՆ ԻՄՄԱ: ԱՆՓԱՐԱԻ
 ՓԱՆ ՍԷՓՈՆ. ՓԼՏԷԻ ԻԵԼԻԱՏ ԻՏՏ. ԱՆՓԱՐԱԻ ՓԱՆ ՍԷ-
 ՓՈՆ. ՓԼՏԷԻ ՈՐԱՆՔԷՏԷՏ ԻՏՏ ՏՎԷ ԱԻՆՏ ՓԻՅԷ ՈՐԱՆ-
 16. ՔԷՏԷ: ԴԼԻԱՆՏԵԱՆՃՏ ՓԱՆ ԻԵՐՃԱԸՏ. ՍԼՓ. ՓԼՏԷԻ
 ՓԱՄՄԷԻ ԻԿ ԻԱՆԻՓ ԱՔՄԱԻՄԱԻՏ ԻՋԻԱՆՆԷ. ՏԼ ԻՏՏ.
 ՆՓ. 17. ՏԼԻ ՈՐԿԱԻՏ ՆՏ ՃԱՆՓԱԻՄ: ՏԼ ԱՆԿ ԿԱԻՏԻՏ ԻԵՐՃ-
 ՃԸՏ ԻՆՏԱՆՃԵԱՆՃՏ ԴԼԻԱԵԼԻՃԱ ԻՋԻԱՆՆԷՆ. ԳԼԻ ԴԱ-
 ԵԱՆՃ ԻՆԱ ԻՆ ԿԱՐԿԱՐԱԻ ԻՆ ԻԱԻՐՃԱԻԼՃԻՆՏ ՍԷՆԱԻՏ
 Գ. 18. ՔԻԼԻՍՍԱՆՏ ԵՐՃՓՐՏ ՏԷԻՆԻՏ. ՈՆՏԷ ՓՋ ԴԱԼԻՈՒԴԱԼ.
 ՍԼՓ ԱՆԿ ԻՋԻԱՆՆԷՏ ՃՈ ԻԵՐՃԱԼ. ՓԼՏԷԻ ՆԻ ՏԿՈՒՃ
- LVI. 12. Et egressi prædicabant ut resipiscerent, & dæmonia multa ejicie-
 13. bant, & ungebant oleo multos ægrotos & sanabant. Et audivit
 LVII. 14. rex Herodes (clarum enim fiebat nomen ejus) & dixit: Johannes
 Baptista à mortuis surrexit, (a) propterea agunt hæ virtutes in eo.
 LVIII. 15. Alii (b) autem dicebant: Elias est. Alii autem dicebant: Propheta
 16. est, quasi unus prophetarum. Audiens vero Herodes dixit: cui
 LIX. 17. ego abscidi caput, Johannes, ille est, ille surrexit à mortuis. He-
 rodes etenim emittens prehenderat Johannem, & vinxerat eum in
 carcere propter Herodiada uxorem Philippi fratris sui (c), quia il-
 LX. 18. lam duxerat uxorem. Dicebat enim Johannes Herodi: non fas est

(a) *Propterea.* Nihil interest, non tamen legit hoc ipsum *καί*.

(b) *Alii autem.* ԱՆՓԱՐԱԻ ՓԱՆ. Ergo noster quoque: *ἔμοι δὲ ἕλερον*
sed ἄ ante *ὧ*, non legit, ceu nec præstantissimi codd. MSS.

(c) *Fratris sui* ԵՐՃՓՐՏ ՏԷԻՆԻՏ. Sic recte MS. & ex regulis Gram-
 matices.

(a) *In-*

İST ΦΝS ΗΛΒΑΝ ΟΕΝ ΒΡΩΦΡS ΦΕΙΝİS: İΨ SΞ ΗΕΚΡ- 19.
 ΔΙΑΝΑΙ SΥΞΚ İΜΜΑ. ΓΛΗ ΥΙΛΔΑ İΜΜΑ ΝSΟΙΜΑΝ.
 ΓΛΗ ΝΙ ΜΑΗΤΑ. ΠΝΤΕ ΗΕΚΡΔİS ΞΗΤΑ SİS İΞΗΑΝΝΕΝ. 20.
 ΚΟΝΝΙΑΝΔS İΝΑ ΥΑΙΚ ΓΑΚΑİΗΤΑΝΑ ΓΛΗ ΥΕİΗΑΝΑ.
 ΓΛΗ ΥİΤΑİΔΑ İΜΜΑ. ΓΛΗ ΗΑΝSΓΑΝΔS İΜΜΑ ΜΑΝΑΓ
 ΓΑΤΑΥİΔΑ. ΓΛΗ ΓΑΒΑΝΚΡΓΑΒΑ İΜΜΑ ΑΝΔΗΑΝSİΔΑ:
 ΓΛΗ ΥΑΝΚΨΑΝS ΔΑΓS ΓΑΤİΛS. ΨΑΝ ΗΕΚΡΔİS ΜΕΛΑ 21.
 ΓΑΒΑΝΚΨΑİS SΕΙΝΑİΖΞS ΝΑΗΤΑΜΑΤ ΥΑΝΚΗΤΑ ΨΑİΜ
 ΜΑİSΤΑΜ SΕİΝΑİΖΕ. ΓΛΗ ΦΝSΠΝΔİÆΑΔİΜ. ΓΛΗ ΨΑİΜ
 ÈΚΝΜİSΤΑΜ ΓΑΛΕİΛΑİS. ΓΛΗ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΕİΝ İΝΝ 22.
 ΔΑΝΗΤΑΚ ΗΕΚΡΔİΑΔİΝS. ΓΛΗ ΠΛİΝSΓΑΝΔΕİΝ ΓΛΗ
 ΓΑΛΕİΚΑΝΔΕİΝ ΗΕΚΡΔΑ ΓΛΗ ΨΑİΜ ΜİΨΑΝΑΚΝΜΒ-

tibi habere uxorem fratris tui. Herodias autem (a) insidiabatur 19.
 ei, & voluit eum occidere, & non potuit, quia Herodes metue- 20.
 bat Johannem, sciens eum virum justum & sanctum, & observa-
 bat eum, & audiens eum multa agebat, & libenter ei auscul-
 tabat. Et quum adesset dies opportunus, quando Herodes tem- 21.
 pore festo nativitatis suæ coenam apparavit magnatibus suis, &
 chiliarchis & primariis Galilææ. Et quum ingressa esset filia 22.
 (b) Herodiadis & saltasset placuissetque Herodi & una accumben-

(a) *Insidiabatur ei.* SΥΞΚ İΜΜΑ. Sic enim cod. Arg. non SΑİSΥΞΚ. Infim. foret SΥΑΚΑΝ vel SΥΑΚΓΑΝ, quod utrum proprie *insidiari*, an *irasci* adhuc quæro. arripui interim prius. [ΗΕΚΡΔİΑΝΑ SΥΞΚ vitiose esse scripta nullus dubito, quæ pace viri incomparabilis hoc modo refingerem ΗΕΚΡΔİΑS SΑİSΥΞΚ. non à SΥΑΚΑΝ. sed à SΥΕΚΑΝ. ut ΤΑİ-ΤΞΚ à ΤΕΚΑΝ. ΑΑİΛΞΤ à ΑΕΤΑΝ. &c. Huic respondet Anglofaxonicum γýρpan vel γýpan *insidiari, struere insidias.* þe æp him hif þeoph γýpebon. *qui prius in necem suam conspiraverant*; Bedæ H. E. II, 9. Poeth. p. 33. he hine het recgan hræt hif geferan þæron þe mid him ýmbe ræpebon. Anglofaxonica versio habet γýρpbc.]

(b) *Filia Herodiadis.* non legit *αἰτίς*.

23. ΓΑΝΔΑΛΜ. ΟΥΛΨ ΦΙΝΔΑΛΝΣ ΔΗ ΦΙΖΛΙ ΜΛΗΓΛΙ. ΒΙΔΕΙ
 ΜΙΚ ΦΙΣΘΙΖΝΗ ΦΕΙ ΥΙΛΕΙΣ. ΓΛΗ ΓΙΒΛ ΦΝΣ. ΓΛΗ ΣΥΡΚ
 ΙΖΛΙ. ΦΛΤΕΙ ΦΙΣΘΛΗ ΦΕΙ ΒΙΔΓΛΙΣ ΜΙΚ. ΓΙΒΛ ΦΝΣ.
 24. ΟΝΔ ΗΛΛΒΛ ΦΙΝΔΛΝΓΑΡΔΓΛ ΜΕΙΝΛ: ΪΨ ΣΙ ΝΣΓΛΓ-
 ΓΑΝΔΕΙ ΟΥΛΨ ΔΗ ΛΙΦΕΙΝ ΣΕΙΝΛΙ. ΘΙΣ ΒΙΔΓΛΗ. ΪΨ ΣΙ
 25. ΟΥΛΨ. ΗΛΗΒΙΔΙΣ ΙΧΗΛΑΝΝΙΣ ΦΙΣ ΔΑΗΠΓΑΝΔΙΝΣ: ΓΛΗ
 ΛΤΓΛΓΓΑΝΔΕΙ ΣΗΝΣΛΙΥ ΣΗΝΗΜΗΝΔΧ ΔΗ ΦΛΜΜΛ ΦΙΝ-
 ΔΑΝΛ. ΕΛΨ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΥΙΛΓΛΗ ΕΙ ΜΙΣ ΓΙΒΛΙΣ ΛΝΛ
 26. ΜΕΣΛ ΗΛΗΒΙΨ ΙΧΗΛΑΝΝΙΣ ΦΙΣ ΔΑΗΠΓΑΝΔΙΝΣ: ΓΛΗ
 ΓΛΗΚΣ ΥΛΗΚΨΑΝΣ ΣΛ ΦΙΝΔΑΛΝΣ. ΪΝ ΦΙΖΕ ΛΙΦΕ. ΓΛΗ
 ΪΝ ΦΙΖΕ ΜΙΨΑΝΛΚΗΜΒΓΑΝΔΑΝΕ. ΝΙ ΥΙΔΔΛ ΙΖΛΙ ΝΕ-
 27. ΒΚΙΚΑΝ. ΓΛΗ ΣΗΝΣ ΪΝΣΑΝΔΓΑΝΔΣ ΣΛ ΦΙΝΔΑΛΝΣ ΣΠΛΙ-
 ΚΗΛΑΤΗΚ. ΑΝΛΒΛΗΨ ΒΚΙΓΓΛΗ ΗΛΗΒΙΨ ΪΣ: ΪΨ ΪΣ ΓΛ-
 ΛΕΙΨΑΝΔΣ. ΛΕΜΛΙΜΛΙΤ ΪΜΜΛ ΗΛΗΒΙΨ ΪΝ ΚΑΡΚΛ-
 28. ΚΛΙ. ΓΛΗ ΛΤΒΛΚ ΨΛΤΛ ΗΛΗΒΙΨ ΪΣ ΛΝΛ ΜΕΣΛ. ΓΛΗ

23. tibus, dixit rex puellæ: pete à me quidquid volueris & dabo tibi. Et
 juravit ei, quidquid petieris à me dabo tibi usque ad dimidium reg-
 24. num meum. At illa egressa dixit matri suæ, quid petam! illa vero
 25. dixit: caput Johannis Baptistæ. Et ingressa confestim properanter
 ad regem petiit dicens: velim ut mihi des (a) super disco caput Jo-
 26. hannis Baptistæ. Et tristis factus est rex, sed propter juramenta (b),
 27. & propter una accumbentes noluit eam rejicere. Et statim mit-
 tens (c) rex spiculatorem, jussit afferre caput ejus. Is vero discedens
 28. abscidit ei caput in carcere, & attulit caput ejus super disco, &

(a) Des. abfuit à cod. quo noster usus est, τὸ ἑξωτῆς, quin & nonnulli alii non agnoscunt.

(b) Propter juramenta. ΪΝ ΦΙΖΕ ΛΙΦΕ. Presse sequitur Græcum, διὰ τοῦς ὄρκους.

(c) Mittens. MS. recte ΪΝΣΑΝΔΓΑΝΔΣ.

(a) Puel.

ΑΤΓΛΕ ΙΤΑ ΨΙΖΛΙ ΜΛΗΓΛΙ. ΓΛΗ ΣΞ ΜΛΥΙ ΑΤΓΛΕ
 ΙΤΑ ΛΙΦΕΙΝ ΣΕΙΝΛΙ: ΓΛΗ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΛΗΣ ΣΙΠΞΝ- 29.
 ΓΞΣ ΙΣ. ΟΕΜΗΝ ΓΛΗ ΗΣΝΕΜΗΝ ΛΕΙΚ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΓΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΙΤΑ ΙΝ ΗΛΛΙΥΛ: ΓΛΗ ΓΛΙΔΔΓΕΔΗΝ ΛΙΛΗ- 30. ΓΛ.
 ΣΤΛΗΛΕΙΣ ΔΗ ΙΛΙΣΗΛ. ΓΛΗ ΓΛΤΛΙΗΗΝ ΙΜΜΛ ΑΛΛΛ-
 ΤΛ. ΓΛΗ ΣΥΛ ΕΙΛΗ ΣΥΕ ΓΛΤΛΥΙΔΕΔΗΝ. * * * * *
 ΓΛΗ ΔΗΛΤΣΝΙΥΗΝ. ΓΛΗ ΗΣΓΛΓΓΛΝΔΛΗΜ ΙΜ ΗΣ ΣΚΙΠΛ. 53.
 ΣΗΝΣΛΙΥ ΗΕΚΗΝΝΛΝΔΛΗΣ ΙΝΛ. ΒΙΚΙΝΝΛΝΔΛΗΣ ΑΛΛ 54. ΓΨ.
 ΦΛΤΛ ΓΛΥΙ. ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΛΗΛ ΒΛΔΓΛΜ ΦΛΗΣ ΗΒΙΛ- 55.
 ΗΒΛΛΝΔΛΗΣ ΒΛΙΚΛΝ. ΦΛΔΕΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝ ΕΙ ΙΣ ΥΕ-
 ΣΙ. ΓΛΗ ΨΙΣ ΘΛΔΗΗ ΦΛΔΕΙ ΙΔΔΓΛ ΙΝ ΗΛΙΜΞΣ ΛΙΦ- 56.
 ΦΛΗ ΒΛΗΚΓΣ ΛΙΦΦΛΗ ΙΝ ΥΕΙΗΣΛ. ΛΗΛ ΓΛΓΓΛ ΛΛΓΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΣΙΝΚΛΗΣ. ΓΛΗ ΒΕΔΗΝ ΙΝΛ ΕΙ ΦΛΗ ΣΚΛΗΤΛ
 ΥΛΣΤΓΞΣ ΙΣ ΑΤΤΛΙΤΞΚΕΙΝΛ. ΓΛΗ ΣΥΛ ΜΛΗΛΓΛΙ ΣΥΕ
 ΑΤΤΛΙΤΞΚΗΝ ΙΜΜΛ. ΓΛΝΕΣΗΝ: ΓΛΗ ΓΛΟΕΜΗΝ ΣΙΚ 1. Η.

dedit illud puellæ (a), & puella dedit illud matri suæ. Et audien- 29.
 tes discipuli ejus venerunt & abstulerunt corpus ejus & posuerunt 30. LXI.
 illud in sepulchro. Et venerunt apostoli ad Jesum, & narrarunt ei
 omnia & quantum egerant. * * * * * & appulerunt. Et 53. 54.
 egressis illis ex navicula, statim agnoscentes eum percurrentes om- LXIX.
 nem illam regionem cœperunt super lectis male habentes ferre 55.
illuc ubi audiverunt (b) quod is esset, & quocunque ibat, in vi- 56.
 cos, aut urbes, aut villas, in platea ponebant ægrotos & roga-
 bant eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, & quot-
 quot tetigerunt illum convalescebant. Et convenerunt eum Pha-
 Cap. 7, 13
 LXX.

(a) Puellæ ΨΙΖΛΙ ΜΛΗΓΛΙ. Sic recte MS. prius monstrosè ΨΙΖΕ, quod casus secundus numeri multitudinis, ΜΛΗΓΛΙ.

(b) Quod is esset ΕΙ ΙΣ ΥΕΣΙ. legit ergo, minimum voluit legendum ὅπου ἔχουσι ὅτι εὐχόμενος ἐστίν. commodius sane quam vulgati ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, licet non diffitear E-brææ linguæ idiotismum hanc lectionem posse tueri.

2. ΔΗ ἸΜΜΑ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΓΛΗ ΣΗΜΛΙ ΦΙΖΕ ΒΡΚΑΡΓΕ.
 3. ΟΙΜΑΝΔΑΝΣ ΗΣ ἸΛΙΚΗΣΑΝΛΥΜΙΜ. ΓΛΗ ΓΑΣΜΙΘΑΝ-
 4. ΔΑΝΣ ΣΗΜΑΝΣ ΦΙΖΕ ΣΙΠΡΝΓΕ ἸΣ ΓΑΜΛΙΝΓΛΙΜ ΗΛΑ-
 5. ΔΗΜ. ΦΑΤ ἸΣΤ ΠΝΨΥΛΗΛΗΛΙΜ. ΜΑΤΓΑΝΔΑΝΣ ΗΛΛΙ-
 6. ΒΑΝΣ. ἸΨ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΓΛΗ ΑΛΛΑΙ ἸΝΔΛΙΕΙΣ. ΝΙΒΛ
 7. ΠΕΤΛ ΨΥΛΗΛΑΝΔ ΗΛΑΝΔΗΝΣ. ΝΙ ΜΑΤΓΑΝΔ. ΗΛΒΑΝ-
 8. ΔΑΝΣ ΑΝΛΕΙΛΗ ΦΙΖΕ ΣΙΝΙΣΤΑΝΕ. ΓΛΗ ΛΕ ΜΑΨΛΛ.
 9. ΝΙΒΛ ΔΑΝΠΟΓΑΝΔ. ΝΙ ΜΑΤΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΑΝΨΛΚ ἸΣΤ
 10. ΜΑΝΛΓ ΦΑΤΕΙ ΑΝΔΝΕΜΠΝ ΔΗ ΗΛΒΑΝ. ΔΑΝΠΕΙΝΙΝΣ
 11. ΝΛ. 5. ΣΤΙΚΛΕ ΓΛΗ ΑΝΚΚΕ ΓΛΗ ΚΑΤΙΛΕ ΓΛΗ ΛΙΓΚΕ: ΦΛ-
 12. ΨΚΡΧΗ ΦΛΝ ΕΚΕΗΝ ἸΝΛ ΨΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΓΛΗ ΨΛΙ
 13. ΒΡΚΑΡΓΡΣ. ΔΗ ΘΕ ΨΛΙ ΣΙΠΡΝΓΡΣ ΦΕΙΝΛΙ ΝΙ ΓΑΓ-
 14. ΓΑΝΔ ΒΙ ΦΛΜΜΕΙ ΑΝΛΕΠΛΗΗΝ ΨΛΙ ΣΙΝΙΣΤΑΝΣ. ΑΚ

2. *rifæi* & quidam Scribarum venientes ab Jerosolymis, & videntes
 3. quosdam discipulorum ejus communibus manibus, id est illotis, e-
 4. dentes panes. (a) nam Pharifæi & omnes Judæi, nisi (b) crebro lave-
 5. rint manus, non comedunt, tenentes traditionem seniorum, etiam
 6. à foro *venientes* nisi se lavent, non comedunt, & alia multa sunt,
 7. quæ fufceperunt tenere, lotiones calicum & urceorum, & lebetum,
 8. & lectorum. Postea (c) autem interrogabant eum Pharifæi & Scribæ:
 9. cur discipuli tui non ambulant, (d) secundum quod tradiderunt senio-

(a) Non legit *ιμίμψων*, ut nec optimi quique codd. MSS. vide diligentissimum *Bengelium* introd. in crisin N. Test. p. 432. Pro ΠΝΨΥΛΗΛΗΛΙΜ reposuimus ex MS. ΠΝΨΥΛΗΛΗΛΙΜ. Etenim ΨΥΛΗΛΗΝ *lavare* non ΨΥΛΗΛΗΝ. Succ. *Twetta*, *Twã*, ΠΝΨΥΛΗΛΗΝΣ, *illotus*, *otwagen*.

(b) *Crebro*. ΠΕΤΛ. (Sue. *Ofta*) Oportet ergo nostrum, ceu quoque Latinum legisse *πυκνὰ* vel *πυκνῶς*.

(c) *Postea autem*. Legit *ἔπειτα δέ*. Pro ΦΛΨΚΡΧ reddidimus ex MS. ΦΛΨΚΡΧΗ.

(d) *Secundum quod tradiderunt*. ΒΙ ΦΛΜΜΕΙ ΑΝΛΕΠΛΗΗΝ. forsan legit *καθ' ὃ παρέδωκαν οἱ πρεσβύτεροι*, sensus idem, confer v. 8.

(a) *Aliud*

ΠΝΨΥΛΗΛΗΝΛΙΜ ΗΛΝΔΗΝΜ ΜΑΤΓΑΝΔ ΗΛΛΙΨ: ΪΨ ΪΣ 6.
 ΑΝΔΗΛΨΓΑΝΔΣ ΑΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΨΛΤΕΙ ΥΛΙΛΑ ΠΚΛΗΨΕ-
 ΤΙΔΑ ΕΣΛΪΑΣ ΒΙ ΪΖΥΙΣ ΨΑΝΣ ΛΙΠΤΑΝΣ. ΣΥΕ ΓΑΜΕΛΙΨ
 ΪΣΤ. ΣΧ ΜΑΝΛΓΕΙ ΥΛΙΚΙΛΧΜ ΜΙΚ ΣΥΕΚΛΙΨ. ΪΨ ΗΛΙΚΤΧ
 ΪΖΕ ΞΛΙΚΚΑ ΗΛΒΛΙΨ ΣΙΚ ΜΙΣ. ΪΨ ΣΥΛΚΕ ΜΙΚ ΒΛΧ 7.
 ΤΑΝΔ. ΛΛΙΣΓΑΝΔΑΝΣ ΛΛΙΣΕΙΝΙΝΣ ΑΝΛΒΝΣΝΙΝΣ ΜΑΝ-
 ΝΕ. ΛΞΕΤΑΝΔΑΝΣ ΚΛΙΗΤΙΣ ΑΝΛΒΝΣΝ ΓΧΨΣ. ΗΛΒΛΙΨ 8.
 ΨΛΤΕΙ ΑΝΛΞΗΛΗΝΝ ΜΑΝΝΑΝΣ. ΔΑΝΠΕΙΝΙΝΣ ΑΝΚΚΟΞ
 ΓΛΗ ΣΤΙΚΛΕ. ΓΛΗ ΑΝΨΛΚ ΓΛΛΕΙΚ ΣΥΛΛΕΙΚΑΤΑ ΜΛ-
 ΝΛΓ ΤΛΗΓΙΨ: ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΥΛΙΛΑ ΪΝΥΙΔΙΨ ΑΝΛ 9.
 ΒΝΣΝ ΓΧΨΣ. ΕΙ ΨΛΤΑ ΑΝΛΞΗΛΗΛΗΝΧ ΪΖΥΛΚ ΞΛΣΤΛΙΨ:
 ΜΧΣΕΣ ΑΝΚ ΚΛΙΗΤΙΣ ΑΛΨ. ΣΥΕΚΛΙ ΑΤΤΑΝ ΨΕΙΝΑΝΑ 10.
 ΓΛΗ ΛΙΨΕΙΝ ΨΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΝΒΙΛΥΙΨΛΙ ΑΤΤΙΝ ΣΕΙ-
 ΝΛΜΜΑ ΛΙΨΛΗ ΛΙΨΕΙΝ ΣΕΙΝΑ. ΔΑΝΨΛΗ ΛΞΔΛΗΨ-
 ΓΛΙΔΑΝ. ΪΨ ΟΝΣ ΟΙΨΙΨ. ΓΛΒΛΙ ΟΙΨΛΙ ΜΑΝΝΑ ΑΤΤΙΝ 11.

res, sed illotis manibus edunt panem? sed is respondens dixit eis: 6.
 bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: hic 7.
 populus labiis me honorat, at cor eorum procul abest à me: atque 8.
 frustra me colunt docentes doctrinas, mandata hominum, omit-
 tentes enim mandatum Dei tenetis, quod tradiderunt homines, lo-
 tiones urceorum & calicum, & (a) aliud simile hujusmodi multum 9.
 facitis. Et dixit eis: bene irritum facitis mandatum Dei, ut tra- 10.
 ditionem vestram fervetis: Moses etenim dixit: honora patrem
 tuum & matrem tuam, & qui maledixerit (b) patri suo aut ma- 11.
 tri suæ, morte morietur; sed vos dicitis: si dixerit homo patri

(a) *Aliud simile hujusmodi* ΑΝΨΛΚ ΓΛΛΕΙΚ ΣΥΛΛΕΙΚΑΤΑ, sic enim junctim legendum. Crederes alterutrum ex margine; sed Græcus ἄλλα παρέργια τοιαῦτα, & sic Evangelistæ nostro in more. [Mallem, *alia similia hujusmodi multa*, sicut infra v. 13. nam eadem verba Gothica sunt utrobique.]

(b) Legit πατέρος αὐτῶ ἢ μητέρος αὐτῶ. Pro ΣΕΙΝΑ legendum ΣΕΙΝΛΙ.

(a) Et

- SEINAMMA ΛΙΨΑΝ ΛΙΨΕΙΝ. ΚΑΝΚΒΑΝ. ΦΑΤΕΙ ΙΣΤ.
 12. ΜΑΙΨΜΣ. ΦΙΣΘΑΗ ΦΑΤΕΙ ΝΣ ΜΙΣ ΓΑΒΑΤΝΙΣ. ΓΑΗ ΝΙ
 ΕΚΑΛΕΤΙΨ ΙΝΑ ΝΙΥΛΙΗΤ ΤΑΝΓΑΝ ΑΤΤΙΝ SEINAMMA
 13. ΛΙΨΑΝ ΛΙΨΕΙΝ SEINΛΙ. ΒΑΛΗΦΓΑΝΔΑΝΣ ΥΑΗΚΑ ΓΡΨΣ
 ΦΙΖΛΙ ΑΝΑΒΗΣΝΑΙ ΙΖΥΑΚΛΙ ΦΡΕΙ ΑΝΑΦΕΝΛΗΝΨ. ΓΑΗ
 14. ΓΑΛΕΙΚ ΣΥΛΛΕΙΚΑΤΑ ΜΑΝΑΓ ΤΑΝΓΙΨ: ΓΑΗ ΑΤΗΛΙ-
 ΤΑΝΔΣ ΑΛΛΑ ΦΡ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΟΛΨ ΙΜ. ΗΑΝΣΕΙΨ ΜΙΣ
 15. ΑΛΛΑΙ ΓΑΗ ΕΚΑΨΓΑΙΨ. ΝΙΥΛΙΗΤ ΙΣΤ ΝΖΑΨΚΡΑ ΜΑΝΣ
 ΙΝΝΓΑΓΓΑΝΔΑ ΙΝ ΙΝΑ. ΦΑΤΑ ΜΑΓ ΙΝΑ ΓΑΜΛΙΝΓΑΝ.
 ΑΚ ΦΑΤΑ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΑ ΑΦ ΙΜΜΑ. ΦΑΤΑ ΜΑΓ ΙΝΑ
 16. ΓΑΜΛΙΝΓΑΝ: ΓΑΒΑΙ ΘΑΣ ΗΑΒΑΙ ΑΝΣΧΝΑ ΗΑΝΣΓΑΝ-
 ΝΒ. 17. ΔΑΝΑ ΓΑΗΑΝΣΓΑΙ: ΓΑΗ ΦΑΝ ΓΑΛΛΑΙΨ ΙΝ ΓΑΚΑ * * *
 20. * * * * ΙΨ ΓΑΗΚΑΙΝΕΙΨ ΑΛΛΑΝΣ ΜΑΤΙΝΣ: ΟΛΨ ΝΨ-

fuo aut matri, Corban *est*, id est, donum, quocunque à me juvare-
 12. ris. Et (a) non permittitis ei tantillum præstare patri suo aut matri
 13. suæ, abrogantes verbum Dei (b) mandato vestro, quod tradidistis, &
 14. similia hujusmodi multa facitis. Et advocans omnem turbam, dixit
 15. illis: audite me omnes, & intelligite. nihil est extra hominem, ingre-
 diens in eum, quod potest eum polluere, sed quod egrediens ex eo (c)
 16. id potest eum polluere. Si quis habuerit aures audientes audiat.
 LXXII. 17. Et cum introisset in domum * * * * (d) purgat omnes cibos. Dixit ve-
 20.

(a) *Et non.* Legit οὐκ. Editi οὐκίτη, & sic olim *Latinus*, & *ultra non dimit-*
titis.

(b) *Mandato vestro.* ΦΙΖΛΙ ΑΝΑΒΗΣΝΑΙ ΙΖΥΑΚΛΙ ΦΡΕΙ. cum
 ex MS. supplevimus. Legit ergo τῆ ἐντολῆ ὑμῶν ἢ παρεδώκατε. Si legisset cum editis:
 τῆ παρεδώκα ὑμῶν haberemus ΦΙΖΛΙ ΑΝΑΦΕΙΛΗΑΙ ΙΖΥΑΚΛΙ.

(c) *Ex eo.* ΑΦ ΙΜΜΑ. Editus ΑΦ ΙΝΑ. Sed ΑΦ nunquam Accusat.
 regit, nec regere potest.

(d) *Purgat* ΓΑΗΚΑΙΝΕΙΨ (Succ. *rensar* five *renar*) legit ergo καθαρίζου
 editi καθαρίζου. Sensus idem.

(a) *Pro-*

ΦΑΝ. ΦΛΤΕΙ ΦΛΤΑ NS ΜΑΝΝ NSΓΛΓΓΑΝΔΑ. ΦΛΤΑ
 ΓΑΜΛΙΝΕΙΦ ΜΑΝΝΑΝ: ΙΝΝΑΦΚΑ ΑΝΚ NS ΗΛΙΚΤΙΝ 21.
 ΜΑΝΝΕ ΜΙΤΧΝΕΙΣ ΝΒΙΛΩΣ NSΓΛΓΓΑΝΔ. ΚΑΛΚΙΝΑΣΣ-
 ΓΗΣ. ΗΧΚΙΝΑΣΣΓΗΣ. ΜΑΝΚΦΚΑ. ΦΙΝΒΓΑ. ΕΛΙΗΠΕΚΙ- 22.
 ΚΕΙΝΣ. ΠΝΣΕΛΕΙΝΣ. ΑΠΤΕΙ. ΑΓΛΛΙΤΕΙ. ΑΝΓΑ ΠΝΣΕΛ.
 ΥΛΓΑΜΕΚΕΙΝΣ. ΗΑΠΗΗΛΙΚΤΕΙ. ΠΝΥΙΤΙ. ΦΑ ΑΛΛΑ ΝΒΙ- 23.
 ΛΧΝΑ ΙΝΝΑΦΚΑ NSΓΛΓΓΑΝΔ. ΓΑΗ ΓΑΓΑΜΛΙΝΓΑΝΔ
 ΜΑΝΝΑΝ: ΓΑΗ ΓΑΙΝΦΚΑ NSΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΓΑΛΛΙΦ ΙΝ 24.
 ΜΑΚΚΩΣ ΤΥΚΕ ΓΑΗ ΣΕΙΔΩΝΕ. ΓΑΗ ΓΑΛΕΙΦΑΝΔΣ ΙΝ
 ΓΑΚΔ. ΝΙ ΥΙΛΔΑ ΥΙΤΑΝ ΜΑΝΝΑΝ. ΓΑΗ ΝΙ ΜΑΗΤΑ
 ΓΑΛΛΑΠΓΝΓΑΝ: ΓΑΗΑΝΣΓΑΝΔΕΙ ΚΑΙΗΤΙΣ ΟΙΝΑ ΒΙ ΙΝΑ. 25.
 ΦΙΖΩΖΕΙ ΗΑΒΛΙΔΑ ΔΑΠΗΤΑΚ ΑΗΜΑΝ ΠΝΗΚΑΙΝΓΑΝΑ.
 ΟΙΜΑΝΔΕΙ ΔΚΑΝΣ ΔΠ ΕΧΤΟΝ ΙΣ. ΥΑΣ ΠΨΦΑΝ ΣΑ ΟΙ- 26.
 ΝΑ ΗΛΙΦΝΑ. ΣΑΝΚΛΙΕΥΝΙΚΙΣΚΑ ΓΑΒΑΝΚΦΛΙ. ΓΑΗ ΒΑΦ

nr.

ro: egressum ex homine, id polluit hominem, intus enim ex corde 21.
 hominum cogitationes malæ egrediuntur, adulteria, scortationes, cæ-
 des, furta, pecuniæ cupiditates, nequitia, dolus, (a) protervia, ocu- 22.
 lus nequam, blasphemia, cordis elatio, inscitia: hæc omnia vitia 23.
 intus exeunt, & polluunt hominem. Et inde surgens abiit ad ter- 24.
 minos Tyrionum & Sidoniorum, & ingressus in domum, noluit ali-
 quem *hoc* scire, sed non potuit latere, audiens enim de eo mulier, cu- 25.
 jus filia habebat spiritum immundum, veniens procidit ad pedes ejus.
 Erat autem hæc mulier ethnica, (b) Syrophœnicissa nativitate, & ro- 26.
 LXXIII.

(a) *Protervia*. ΑΓΛΛΙΤΕΙ. Perinde est, legit tamen ἀσίλγεια, quamvis his, qui in numero multitudinis legant, annumeret cl. *Bengelius*. mox etiam cum multis codd. Græcorum βλασφημία.

(b) *Syrophœnicissa*. Legit συροφονικίσσα, & sic MSS. præstantiores. ἰθαίης transfert ΗΛΙΦΝΑ, ethnica, adeoque non respectu regionis, sed religionis. Aliàs ubi τῆ ἰθαίης mentio, qui ad Judæorum sacra transfierint, non ΗΛΙΦΑΝΣ appellat, sed ΦΙΝΔΩΣ, gentes. Johan. 12, 20. ΣΗΜΑΙ ΦΙΝΔΩ (Genet. plur.) quidam gentium. confer eundem sacrum Evangelistam cap. 7, 35.

- ἴΝΑ ΕΙ ΦΡΑ ΠΝΗΝΛΦΩΝ ΝΣΥΛΗΚΠΙ ΝΣ ΔΛΗΗΤΚ ἸΖΩΣ :
 27. ἰψ ἰΛΙΣΝΣ ὤΛΦ ΔΝ ἸΖΛΙ. ΛΕΤ ΕΛΗΚΦΙΣ ΣΛΔΛ ὐΛΙΚ-
 ΦΛΝ ΒΛΚΝΛ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΓΩΨ ἸΣΤ ΝΙΜΛΝ ΗΛΛΙΒ ΒΛΚΝΕ.
 28. ΓΛΗ ὐΛΙΚΠΛΝ ΗΠΝΔΛΜ: ἰψ ΣΙ ΛΝΔΗΧΕ ἸΜΜΛ. ΓΛΗ
 ὤΛΦ ΔΝ ἸΜΜΛ. ΓΛΙ. ΕΛΝ. ΓΛΗ ΛΗΚ ΗΠΝΔΩΣ ΠΝΔΛ-
 29. ΚΩ ΒΙΝΔΛ ΜΛΤΓΛΝΔ ΛΕ ΔΚΛΗΗΣΝΩΜ ΒΛΚΝΕ. ΓΛΗ
 ὤΛΦ ΔΝ ἸΖΛΙ: ἰΝ ΦΙΣ ὐΛΗΚΔΙΣ ΓΛΓΓ. ΝΣἰΔΔΓΛ ΠΝ-
 να. 30. ΗΝΛΦΩ ΝΣ ΔΛΗΗΤΚ ΦΕΙΝΛΙ: ΓΛΗ ΓΛΛΕΙΦΛΝΔΕΙ ΔΝ
 ΓΛΚΔΛ ΣΕΙΝΛΜΜΛ. ΒΙΓΛΤ ΠΝΗΝΛΦΩΝ ΝΣΓΛΓΓΛΝΛ.
 31. ΓΛΗ ΦΩ ΔΛΗΗΤΛΚ ΛΙΓΛΝΔΕΙΝ ΛΝΛ ΛΙΓΚΛ: ΓΛΗ ΛΕ-
 ΤΚΛ ΓΛΛΕΙΦΛΝΔΣ ΛΕ ΜΛΚΚΩΜ ΤΥΚΕ ΓΛΗ ΣΕΙΔΩΝΕ.
 ὤΛΜ ΛΤ ΜΛΚΕΙΝ ΓΛΛΕΙΛΛΙΕ. ΜΙΨ ΤΥΕΙΗΝΛΙΜ ΜΛΚ-
 32. ΚΩΜ ΔΛΙΚΛΠΛΗΛΛΙΩΣ: ΓΛΗ ΒΕΚΟΝ ΔΝ ἸΜΜΛ ΒΛΠ-
 27. gabat eum ut dæmonium ejiceret ex filia ejus (a). At Jesus dixit
 ei: sine prius saturos fieri liberos, quia non bonum est accipere
 28. panem liberorum, & objicere canibus. Illa autem respondit ei,
 eique dixit: immo, Domine, etiam canes sub mensa edunt ex
 29. deciduis liberorum. Et dicebat illi: propter hunc sermonem ito,
 LXXIV. 30. exiit dæmonium ex filia tua. Et illa discedens in domum suam
 31. invenit dæmonium egressum, & filiam jacentem super lecto. Et
 (b) iterum egressus ex terminis Tyrïorum & Sidoniorum venit ad
 32. lacum Galilææ in confiniis Decapoleos, & offerebant ei furdum

(a) *Ex filia ejus* **ΝΣ ΔΛΗΗΤΚ ἸΖΩΣ**. Sic recte MS. nec unquam aliter in casibus, quos obliquos vocant Grammaticorum filii.

(b) *Iterum egressus*. Nisi Græce esset *πάλιν ἐξελθὼν*, vellem legere **ΛΕΤΚΛ-ΓΛΛΕΙΦΛΝΔΣ**, *regressus*, sic enim **ΛΕΤΚΛΓΛΣΛΤΓΛΝ** & **ΛΕΤΚΛ-ΓΛΒΩΤΓΛΝ** ἀποκαθίστην *restituere*, Marci 8, 25 & 9, 12, interim hic sensus est hujus loci, ceu viri docti pridem monuerunt. Pariter observes, recte nostrum legisse *ἐκ τῶν ὁρίων τύρου καὶ σιδῶνος*, ἕλθε non ut cod. *Cantabrig.* & Latinus, *ἔλθε διὰ σιδῶνος*.

(a) *Bal-*

ΔΑΝΑ ΣΤΑΜΜΑΝΑ. ΟΛΗ ΒΕΔΟΝΝ ΙΝΑ ΕΙ ΛΑΓΙΔΕΔΙ ΙΜ-
 ΜΑ ΗΛΑΝΔΑΝ: ΟΛΗ ΛΕΝΙΜΑΝΔΣ ΙΝΑ ΛΕ ΜΑΝΑΓΕΙΝ 33.
 ΣΟΝΔΑΡΧ. ΛΑΓΙΔΑ ΕΙΓΓΚΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ ΙΝ ΑΝΣΧΝΑ ΙΜ-
 ΜΑ. ΟΛΗ ΣΠΕΙΥΑΝΔΣ ΑΤΤΑΙΤΕΚ ΤΟΓΓΕΝ ΙΣ. ΟΛΗ ΝΣ- 34.
 ΣΛΙΘΑΝΔΣ ΔΝ ΗΙΜΙΝΑ. ΓΑΣΥΧΓΙΔΑ. ΟΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ-
 ΜΑ. ΛΙΨΕΛΨΑ. ΨΑΤΕΙ ΙΣΤ. ΝΣΛΗΚΝ. ΟΛΗ ΣΟΝΣΛΙΥ ΝΣ- 35.
 ΛΗΚΝΧΔΕΔΟΝΝ ΙΜΜΑ ΗΛΙΗΜΑΝΣ. ΟΛΗ ΑΝΔΒΟΝΝΔΝΧ-
 ΔΑ ΒΑΝΔΙ ΤΟΓΓΕΝΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΚΧΔΙΔΑ ΚΛΙΗΤΑΒΑ:
 ΟΛΗ ΑΝΑΒΑΝΨ ΙΜ. ΕΙ ΜΑΝΝ ΝΙ ΟΕΨΕΙΝΑ: ΘΑΝ ΕΙΛΗ 36.
 ΙΣ ΙΜ ΑΝΑΒΑΝΨ. ΜΑΙΣ ΨΑΜΜΑ ΕΙΣ ΜΕΚΙΔΕΔΟΝΝ. ΟΛΗ 37.
 ΝΕΚΑΣΣΑΝ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΔΟΝΝ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΥΑΙΛΑ 37.
 ΑΛΛΑΤΑ ΓΑΤΑΥΙΔΑ. ΟΛΗ ΒΑΝΔΑΝΣ ΓΑΤΑΝΓΙΨ ΓΑ-
 ΗΑΝΣΧΑΝ. ΟΛΗ ΟΝΚΧΔΑΓΑΝΔΑΝΣ ΚΧΔΑΓΑΝ: ΙΝ ΟΛΙ- 1.

(a) balbutientem & rogabant eum, ut imponeret ei manum, & abdu- 33.
 cens eum è turba seorsim, posuit digitos suos ei in aures, & spuens
 tetigit linguam ejus, & suspiciens in cœlum ingemuit, & dixit ei: 34.
 Ephphatha, id est, aperitor. Et confestim aperiebatur ei (b) auditus 35.
 difficultas, & resolvebatur vinculum linguæ ejus, & loquebatur recte.
 Et præcepit illis, ut nemini dicerent. Quantum is illis præcepit, 36.LXXV.
 eo magis illi prædicabant, & supra modum mirabantur dicentes: 37.
 bene omnia fecit, & furdos facit audire, & mutos loqui. (c) In il- 37.
 LXXVI.
 Cap. 8, 1.

(a) Balbutientem, *μογγάλοι*, **ΣΤΑΜΜΑΝΑ**. Su. *Stammande*. [Angl. *stammering*.]

(b) *Auditus difficultas*. Sic interpretor **ΗΛΙΗΜΑΝΣ**, non enim *aves* significat, quæ Gothis **ΑΝΣΧΝΑ**, sed malum, quo furdastru laborant. Sic nostrates hodieque *Liomt* obscurum auditui, *Liom-bôrd* furdafter. Ex versiculi 32 interpretatione facile colligitur non credidisse Ulphilam, miserum hunc fuisse à nativitate furdum.

(c) *In illis autem*. Legit *ὁ ἐνείναις ἢ πῶς ἡμέραις πάλιν ποῶ* quin & omittit cum multis codd. MS. sed sine ullo sensus damno, *ὁ Ἰησοῦς*, item *αὐτοῦ*.

(a) *Mo-*

- ΝΛΙΜ ΨΛΝ ΔΑΓΛΑΜ ΛΕΤΡΑ ΑΤ ΕΙΛΗ ΜΑΝΑΓΛΙ ΜΛ-
 ΝΑΓΕΙΝ ΥΙΣΑΝΔΕΙΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΗΛΒΑΝΔΑΜ ΘΑ ΜΑΤΙΔΕ-
 2. ΔΕΙΝΑ. ΑΤΗΛΙΤΑΝΔΣ ΣΙΠΧΝΓΑΝΣ. ΟΛΨΗΗ ΔΗ ΪΜ: ΪΝ-
 ΞΕΙΝΧΔΑ ΔΗ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΠΝΤΕ ΓΗ ΔΑΓΛΑΝΣ
 3. ΨΚΙΝΣ ΜΙΨ ΜΙΣ ΥΕΣΠΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΗΛΒΑΝΔ ΘΑ ΜΑΤ-
 ΓΑΙΝΑ. ΓΛΗ ΓΑΒΛΙ ΕΚΛΛΕΤΑ ΪΝΣ-ΛΑΝΣΟΙΨΚΑΝΣ ΔΗ
 ΓΑΚΔΑ ΪΖΕ. ΝΕΛΙΓΑΝΔ ΑΝΑ ΥΙΓΑ. ΣΗΜΛΙ ΚΛΙΗΤΙΣ
 4. ΪΖΕ ΕΛΙΚΡΑΨΚΧ ΟΕΜΠΝ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΧΕΠΝ ΪΜΜΑ ΣΙ-
 ΠΧΝΓΧΣ ΪΣ. ΘΑΨΚΧ ΨΑΝΣ ΜΑΓ ΘΑΣ ΓΑΣΧΨΓΑΝ ΗΛΛΙ-
 5. ΒΑΜ ΑΝΑ ΑΠΨΙΔΑΙ: ΓΛΗ ΕΚΛΗ ΪΝΣ. ΘΑΝ ΜΑΝΑΓΑΝΣ
 6. ΗΛΒΛΙΨ ΗΛΛΙΒΑΝΣ: ΪΨ ΕΙΣ ΟΕΨΠΝ. ΣΙΒΠΝ: ΓΛΗ ΑΝΑ-
 ΒΑΠΨ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΑΝΑΚΠΜΒΓΑΝ ΑΝΑ ΛΙΚΨΛΙ.
 ΓΛΗ ΝΙΜΑΝΔΣ ΨΑΝΣ ΣΙΒΠΝ ΗΛΛΙΒΑΝΣ. ΓΛΗ ΛΥΙΛΙΠ-
 ΔΧΝΔΣ ΓΑΒΚΑΚ. ΓΛΗ ΑΤΓΑΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ ΕΙ
 ΑΤΑΛΓΙΔΕΔΕΙΝΑ ΕΑΠΚ. ΓΛΗ ΑΤΑΛΓΙΔΕΔΠΝ ΕΑΠΚ

- lis autem diebus iterum, quum valde multa turba esset, & non ha-
 2. berent, quod ederent, advocans discipulos, dixit eis. (a) Commi-
 feratione intima motus sum in hanc turbam, quia nunc tres dies
 3. mecum fuerunt, & non habent, quod edant, & si dimisero eos ven-
 tre inani domum suam, deficient in via; quidam enim eorum pro-
 4. cul (b) venerunt. Et responderunt ei discipuli ejus: unde illos potest
 5. aliquis (c) satiari panibus in deserto? Et interrogavit eos: quot pa-
 6. nes habetis? At illi responderunt: septem. Et præcepit turbæ (d)
 discumbere super terra, & accipiens septem illos panes & gratias
 agens fregit, deditque discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt

(a) *Motus sum.* Legit *επλαγχνίωμι*. aliàs haberemus, ΪΝΞΕΙΝΧ.

(b) *Venerunt.* ΟΕΜΠΝ. Legit cum cod. Alexandr. aliisque eximiis *ἤκει*.

(c) *Satiare.* non legit *ἔδω*.

(d) *Turbæ.* ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. Non difficile fuit sic emendare, nam
 ΨΙΖΕ ΜΑΝΑΓΕΙΝ profus contra regulas syntacticas. Cod. MS. etiam con-
 firmat.

(a) *Illis*

ΦΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ: ΓΑΗ ΗΛΒΙΔΕΔΗΝ ΕΙΣΚΑΝΣ ΕΛΥΛΝΣ. 7.
 ΓΑΗ ΦΛΝΣ ΓΑΦΙΝΦΓΑΝΔΣ. ΟΛΨ ΕΙ ΑΤΛΑΓΙΔΕΔΕΙΝΑ
 ΓΑΗ ΦΛΝΣ. ΓΑΜΑΤΙΔΕΔΗΝ ΦΛΝ ΓΑΗ ΣΑΔΑΙ ΥΛΗΚ- 8.
 ΦΗΝΝ. ΓΑΗ ΠΣΝΕΜΗΝ ΛΛΙΒΞΣ ΓΑΒΚΗΚΞ ΣΙΒΗΝ ΣΠΥΚΕΙ-
 ΔΑΝΣ: ΥΕΣΗΝ ΝΦΦΛΝ ΦΛΙ ΜΑΤΓΑΝΔΑΝΣ ΣΥΕ ΕΙΔ- 9.
 ΥΞΚ ΦΗΣΗΝΔΓΞΣ. ΓΑΗ ΕΚΑΛΛΙΛΞΤ ΪΝΣ: ΓΑΗ ΓΑ- 10.
 ΛΛΙΨ ΣΗΝΣΛΙΥ ΪΝ ΣΚΙΠ ΜΙΨ ΣΙΠΞΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΓΑΗ
 ΟΛΜ ΑΝΑ ΕΚΑ ΜΑΓΔΑΛΑΝ: ΓΑΗ ΝΚΚΗΝΝΗΝ ΕΛ- 11. ΝΖ.
 ΚΕΙΣΑΙΕΙΣ ΓΑΗ ΔΗΓΗΝΝΗΝ ΜΙΨΣΞΚΓΑΝ ΪΜΜΑ. ΣΞΚ-
 ΓΑΝΔΑΝΣ ΔΗ ΪΜΜΑ ΤΑΙΚΗ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ. ΕΚΛΙΣΑΝ-
 ΔΑΝΣ ΪΝΑ: ΓΑΗ ΝΕΣΥΞΓΓΑΝΔΣ ΑΗΜΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. 12. ΝΗ.
 ΟΛΨ. ΘΑ ΦΑΤΑ ΚΗΝΙ ΤΑΙΚΗ ΣΞΚΕΙΨ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΪΖ-

turbæ. Et habuerunt pisces paucos, & (a) illis benedicens dixit, ut 7.
 eos quoque apponerent, comederunt autem & satiati sunt, & suf- 8.
 tulerunt reliquias fragmentorum septem sportas. erant autem come- 9.
 dentes circiter quatuor mille, & dimisit eos. & ingressus statim in 10.
 naviculam cum discipulis suis, & venit ad partes (b) Magdalan. Et 11.
 excurrebant Pharisei & incipiebant disquirere cum eo, quærentes ab LXXVII.
 eo signum è cælo, tentantes eum. Et alte ingemiscens spiritu suo, 12.
 dixit: Quid? hoc genus (c) *hominum* signum quærit! Amen dico vo- LXXVIII.

(a) *Illis benedicens.* Legit, ceu etiam aliquot codd. Græci *αὐτῶν* (*ιχθύδια*) *εὐ-λογήσαντες*.

(b) *Magdalan.* *Latinus, Dalmanutha.* Cantab. *μαδεγαδά*, corrupte, puto, ceu fieri assolet in nominibus propriis linguæ peregrinæ, pro *μαγδαλάν*, loco natalitio Mariæ illius. Dixeri voluisse librarium codicis, qui nostro intra manus fuit, conciliare evangelistas Matthæum & Marcum; sed si confines fuere Magdala & Dalmanutha, nihil interest, cujus illarum mentio fiat.

(c) *Hoc genus* **ΦΑΤΑ ΚΗΝΙ**. Sic recte MS. nec aliter infra 9, 19. ubi nunc vitiose **ΚΗΝΝΙ**.

13. VIS ΓΛΒΛΙ ΓΙΒΛΙΔ ΚΗΝΓΛ ΦΛΜΜΛ ΤΛΙΚΝΕ: ΓΛΗ ΛΕ-
 ΛΕΤΑΝΔΣ ΙΝΣ. ΓΛΛΕΙΦΑΝΔΣ ΛΕΤΚΛ ΙΝ SKIP. ΠΣΛΛΙΦ
 14. ΗΙΝΔΛΚ ΜΛΚΕΙΝ: ΓΛΗ ΝΕΛΚΜΗΝΝΗΧΔΕΔΗΝ ΝΙΜΛΝ
 ΗΛΛΙΒΛΝΣ. ΓΛΗ ΝΙΒΛ ΛΙΝΛΝΛ ΗΛΛΙΕ ΝΙ ΗΛΒΛΙΔΕ-
 ΠΦ. 15. ΔΗΝ ΜΙΦ ΣΙΣ ΙΝ SKIPΛ: ΓΛΗ ΛΝΑΒΛΗΦ ΙΜ. ΟΙΦΑΝΔΣ.
 ΣΛΙΟΙΦ ΕΙ ΑΤΣΛΙΟΙΦ ΙΖΥΙΣ ΦΙΣ ΒΕΙΣΤΙΣ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕ ΓΛΗ
 Π. 16. ΒΕΙΣΤΙΣ ΗΕΚΧΔΙΣ: ΓΛΗ ΦΛΗΤΕΔΗΝ ΜΙΦ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΟΙ-
 17. ΦΑΝΔΛΝΣ. ΠΝΤΕ ΗΛΛΙΒΛΝΣ ΝΙ ΗΛΒΛΜ: ΓΛΗ ΕΚΛΦ-
 ΓΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΦ ΔΗ ΙΜ. ΘΛ ΦΛΓΓΚΕΙΦ ΠΝΤΕ
 ΗΛΛΙΒΛΝΣ ΝΙ ΗΛΒΛΙΦ. ΝΙ ΝΛΝΗ ΕΚΛΦΓΙΦ ΝΙΗ ΥΙΤΗΦ.
 18. ΠΝΤΕ ΔΛΠΒΛΤΛ ΗΛΒΛΙΦ ΗΛΙΚΤΧ ΙΖΥΛΚ: ΛΗΓΧΝΛ
 ΗΛΒΛΝΔΛΝΣ ΝΙ ΓΑΣΛΙΟΙΦ. ΓΛΗ ΛΗΣΧΝΛ ΗΛΒΛΝΔΛΝΣ
13. bis, si dabitur (a) generi huic *aliquod* signorum. Et relinquens eos
 ingressus iterum in naviculam profectus est trans mare, & obliti e-
 14. rant fumere panem, & præter unum panem non habebant secum in
 LXXIX.15. navicula. Et præcepit eis dicens: videte, (b) & cavete vobis à fer-
 LXXX.16. mento Pharifæorum, & à fermento Herodis. Et cogitabant se-
 17. cum invicem dicentes: quoniam panes non habemus. Et intelli-
 gens Jesus dixit illis: quid cogitatis, quoniam panes non habe-
 tis? nondum sapitis, nec novistis, (c) quoniam obduratum habe-
 18. tis cor vestrum. oculos habentes non videtis, & aures habentes

(a) *Si dabitur.* ΓΛΒΛΙ ΓΙΒΛΙΔ sic MS. *Junius* ΓΙΒΛΙΔΙ, quod quid sit me later, nec video qua ratione ΓΙΒΛΙΔ locum tueatur, secundum Græcum contextum foret ΓΙΒΛΔΛ.

(b) *Ei cavete.* ΕΙ ΑΤΣΛΙΟΙΦ, adeo ut legerit, nisi expositionis causa addidit, *ὁρῶτε, καὶ βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης.* ΕΙ enim nostro, interdum καὶ. ΛΕΙΤΙΛ ΕΙ ΝΙ ΣΛΙΟΙΦ ΜΙΚ, *μικρὸν ἐγὼ οὐ θεωρεῖτέ με*, Johan. 16, 17. [Videte, cavetis prius verterat clarissimus Annotator, quam versionem veriore esse cenfeo. Namque locum ipse suspectum habet, quem adducit ad confirmandam particulæ significationem.]

(c) *Quoniam.* Vel inadvertentia, vel errore codicis legit ἐπ pro ἔπ.

(a) Pa-

NI ΓΛΗΛΗΝΣΕΙΨ. ΓΛΗ NI ΓΑΜΗΝΗΨ: ΨΑΝ ΨΑΝΣ ΕΙΜΕ 19.
 ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΓΛΒΚΑΚ ΕΙΜΕ ΨΗΣΗΝΔΟΧΜ. ΘΑΝ ΜΑΝΑ-
 ΓΧΣ ΤΛΙΝΟΧΝΣ ΕΠΛΛΧΣ ΓΛΒΚΗΚΧ ΝΣΝΕΜΗΨ. ΔΕΨΗΝ
 ΔΗ ΙΜΜΑ. ΤΥΑΛΙΕ: ΛΨΨΑΝ ΨΑΝ ΨΑΝΣ ΣΙΒΗΝ ΗΛΛΙ- 20.
 ΒΑΝΣ ΕΙΔΥΧΚ ΨΗΣΗΝΔΟΧΜ. ΘΑΝ ΜΑΝΑΓΑΝΣ ΣΠΥΚΕΙ-
 ΔΑΝΣ ΕΠΛΛΑΝΣ ΓΛΒΚΗΚΧ ΝΣΝΕΜΗΨ. ΪΨ ΕΙΣ ΔΕΨΗΝ.
 ΣΙΒΗΝ: ΓΛΗ ΔΑΨ ΔΗ ΙΜ. ΘΑΙΥΑ ΝΙΝΑΝΗ ΕΚΑΨΟΙΨ: 21. ΠΛ.
 ΓΛΗ ΔΕΜΗΝ ΙΝ ΒΕΨΑΝΙΙΝ. ΓΛΗ ΒΕΚΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ 22.
 ΒΛΙΝΔΑΝ. ΓΛΗ ΒΕΔΗΝ ΙΝΑ ΕΙ ΙΜΜΑ ΑΤΤΑΙΤΧΚΙ:
 ΓΛΗ ΕΛΙΚΓΚΕΙΠΑΝΔΣ ΗΛΝΔΗ ΨΙΣ ΒΛΙΝΔΙΝΣ. ΝΣΤΑΝΗ 23.
 ΙΝΑ ΝΤΑΝΑ ΥΕΙΗΣΙΣ. ΓΛΗ ΣΠΕΙΥΑΝΔΣ ΙΝ ΑΝΓΧΝΑ ΙΣ.

non auditis, & non memores estis. Quando quinque panes fregi 19.
 quinque millibus, quot corbes plenos fragmentorum sustulistis? di-
 cebant illi, duodecim. Verum, quando septem illos (a) panes qua- 20.
 tuor millibus, quot sportas plenas fragmentorum sustulistis? illi
 vero dixerunt, septem. Et dixit illis: cur (b) nondum sapitis! 21.LXXXI.
 Et venerunt (c) in Bethaniam, & adduxerunt ad eum cœcum, & 22.
 rogarunt illum ut eum tangeret. Et apprehendens manum cœ- 23.
 ci, eduxit eum extra vicum, & spuens in oculos ejus, imponens

(a) *Panes ΗΛΛΙΒΑΝΣ.* (Suec. *Limpor.*) Perinde est, legit tamen πέντε ἰσπὰ ἄρτους. Mox legendum ex regulis Grammaticis & cod. MS. præeunte etiam hoc loco ΝΣΝΕΜΗΨ, non ΝΣΝΕΜΙΨ.

(b) *Nondum. ΝΙΝΑΝΗ.* Legit ergo cum veterimis, iisdemque optimis codicibus πῶς οὐκ οὐκ οὐκ.

(c) *In Bethaniam.* Pronum foret, in librarium Gothicum conjicere culpam, nisi vetustus cod. Cantabrig. Græco Latinus, ceu docet *Mareschallus* (nam *Beza* ipse non meminit) haberet εἰς Βηθανίαν. in *Bethaniam*. Quia itaque in Galilæa, ubi Bethsaida, miraculum hoc factum, non in Bethania, prope Hierosolymas, fatendum ipsos codices Græcos & Ulphilæ, & librario Cantabrigiensis, fraudi fuisse. Hoc pariter observes, etsi leviculum, nostrum forsan legisse ἔλθοι - - ἴφει - - παρὲν ἄλτι.

(a) *Vi-*

24. ΑΤΛΑΓΓΑΝΔΣ ΑΝΑ ΗΑΝΔΟΝΝΣ ΣΕΙΝΧΣ. ΕΚΛΗ ΙΝΑ ΓΛΗ
 25. ΘΑ ΣΕΘΙ. ΓΛΗ ΝΣΣΛΙΘΑΝΔΣ ΟΛΨ. ΓΑΣΛΙΘΑ ΜΑΝΣ
 ΨΛΤΕΙ ΣΥΕ ΒΑΓΜΑΝΣ ΓΑΣΛΙΘΑ ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ: ΨΛ-
 ΦΡΧΗ ΛΕΤΚΑ ΓΑΛΛΑΓΙΔΑ ΗΑΝΔΟΝΝΣ ΑΝΑ ΨΧ ΑΠΓΧΝΑ
 ΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΤΑΥΙΔΑ ΙΝΑ ΝΣΣΛΙΘΑΝ: ΓΛΗ ΛΕΤΚΑΓΑ-
 ΣΑΤΙΨΣ ΥΑΚΨ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΟ ΒΛΙΚΗΤΑΒΑ ΑΛΛΑΝΣ:
 26. ΓΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΙΝΑ ΔΝ ΓΑΚΔΑ ΙΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΝΙ ΙΝ
 ΨΛΤΑ ΥΕΙΗΣ ΓΑΓΓΑΙΣ. ΝΙ ΜΑΝΝΗΘΝ ΟΙΨΑΙΣ ΙΝ ΨΑΜ-
 ΠΒ. 27. ΜΑ ΥΕΗΣΑ: ΓΛΗ ΝΣΙΔΔΓΑ ΙΛΙΣΝΣ ΓΛΗ ΣΗΠΧΝΓΧΣ ΙΣ
 ΙΝ ΥΕΗΣΑ ΚΛΙΣΑΚΙΑΣ ΨΙΖΧΣ ΕΙΛΙΠΠΑΝΣ. ΓΛΗ ΑΝΑ ΥΙ-
 ΓΑ ΕΚΛΗ ΣΗΠΧΝΓΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ ΔΝ ΙΜ. ΘΑ-
 28. ΝΑ ΜΙΚ ΟΙΨΑΝΔ ΜΑΝΣ ΥΙΣΑΝ: ΙΨ ΕΙΣ ΑΝΔΗΧΕΝΝ. ΙΧ-
 ΗΑΝΝΕΝ ΨΑΝΑ ΔΑΠΠΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΑΝΨΑΚΛΙ ΗΕΛΙΑΝ.
 29. ΣΗΜΛΗ ΨΑΝ ΑΙΝΑΝΑ ΠΚΑΝΕΤΕ: ΓΛΗ ΙΣ ΟΛΨ ΔΝ
 ΠΓ. ΙΜ. ΑΨΨΑΝ ΓΝΣ ΘΑΝΑ ΜΙΚ ΟΙΨΙΨ ΥΙΣΑΝ: ΑΝΔΗΛΕ-

24. manus suas, interrogavit eum, num quid videret? Et suspiciens
 dixit: video homines, quod *sunt* sicut arbores, (a) video ambulantes.
 25. Deinde iterum imposuit manus super oculis ejus, & fecit ut
 revideret, & restitutus est, & vidit clare omnes. Et misit eum in
 26. domum suam, dicens: ne in hunc vicum eas, nemini dicas in hoc
 LXXXII. vico (b). Et egressus est Jesus & discipuli ejus in vicos Cæsareæ
 27. illius, quæ Philippi, & in via interrogavit discipulos suos, dicens
 28. eis: quem me dicunt homines esse? at illi respondebant, Johan-
 nem Baptistam, & alii Eliam, quidam vero; unum prophetarum.
 29. Et is dixit illis: vos vero, quem me dicitis esse? respondens
 LXXXIII.

(a) *Video ambulantes.* Legit: βλέπω πύς ἀνδρώπους ὅτι ὡς δένδρα, ὅρα πειπυπύνας, & si hac interpunctione juves, nihil in expositione difficultatis. Sequitur autem preste contextum Græcum.

(b) *In hoc vico* ΙΝ ΨΑΜΜΑ (sic recte MS. non ΨΑΜΜΑΗ) ΥΕΗΣΑ.

(a) *Me*

ΓΑΝΔΣ ΦΛΗ ΠΛΙΤΚΗΣ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΨΗ ΙΣ ΧΡΙΣΤΗΣ: 30.
 ΓΛΗ ΕΛΗΚΕΛΗΨ ΙΜ. ΕΙ ΜΑΝΝΗΘΗΝ ΝΙ ΟΕΨΕΙΝΑ ΒΙ ΙΝΑ: 30.
 ΓΛΗ ΔΗΓΑΝΝ ΛΛΙΣΓΑΝ ΙΝΣ. ΦΛΤΕΙ ΣΚΑΛ ΣΗΝΗΣ 31.
 ΜΑΝΣ ΕΙΛΗ ΥΙΝΝΑΝ. ΓΛΗ ΝΣΚΙΝΣΑΝ ΣΚΗΛΔΣ ΙΣΤ
 ΕΚΑΜ ΦΛΙΜ ΣΙΝΙΣΤΑΜ ΓΛΗ ΦΛΙΜ ΛΗΗΘΜΙΣΤΑΜ ΓΝΔ-
 ΓΑΜ ΓΛΗ ΒΧΚΑΚΓΑΜ. ΓΛΗ ΝΣΥΙΜΑΝ. ΓΛΗ ΛΕΑΚ
 ΦΚΙΝΣ ΔΑΓΑΝΣ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝ. ΓΛΗ ΣΥΙΚΗΝΦΑΒΑ ΦΛ- 32.
 ΤΑ ΥΑΗΚΑ ΚΧΔΙΔΑ: ΓΛΗ ΛΕΤΙΗΗΑΝΔΣ ΙΝΑ ΠΛΙ- 32.
 ΤΚΗΣ. ΔΗΓΑΝΝ ΛΑΝΔΒΕΙΤΑΝ ΙΝΑ. ΙΨ ΙΣ ΓΑΥΑΝΔ- 33.
 ΓΑΝΔΣ ΣΙΚ. ΓΛΗ ΓΑΣΑΙΘΑΝΔΣ ΨΑΝΣ ΣΙΠΧΝΓΑΝΣ ΣΕΙ-
 ΝΑΝΣ. ΛΑΝΔΒΑΙΤ ΠΛΙΤΚΗ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΓΑΓΓ ΗΙΝΔΑΚ
 ΜΙΚ ΣΑΤΑΝΑ. ΟΝΤΕ ΝΙ ΕΚΑΨΓΙΣ ΨΛΙΜ ΓΧΨΣ. ΑΚ
 ΦΛΙΜ ΜΑΝΝΕ: ΓΛΗ ΑΤΗΛΙΤΑΝΔΣ ΨΧ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΜΙΨ 34. ΠΕ.
 ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΟΛΨ ΔΗ ΙΜ: ΣΛΕΙ ΥΙΛΙ ΛΕΑΚ ΜΙΣ
 ΛΛΙΣΤΓΑΝ. ΙΝΥΙΔΑΙ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΓΛΗ ΝΙΜΑΙ ΓΑΛΓΑΝ
 ΣΕΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΛΛΙΣΤΓΑΙ ΜΙΚ: ΣΛΕΙ ΑΛΛΙΣ ΥΙΛΙ ΣΛΙ- 35.

itaque Petrus dixit ei: Tu es Christus. Et interdixit eis, ne cui- 30.
 quam dicerent de se. Et cœpit docere eos: oportet filium ho- 31.
 minis multa pati, & reprobabitur à fenioribus, & summis sacerdo-
 tibus, & scribis, & oportet eum occidi, & post tres dies refurgere,
 & aperte hunc sermonem loquebatur. Et abducens eum Petrus cœ- 32.
 pit increpare eum. Sed is conversus & intuitus discipulos suos in- 33.
 crepavit Petrum dicens: discede pone me Satana, quia non scapis
 ea, quæ sunt Dei, sed ea quæ hominum. Et advocans turbam cum 34.
 discipulis suis, dixit illis: qui vult (a) me sequi, abneget se ip- 34.
 sum & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui itaque vult ani- 35.
 LXXXIV.
 LXXXV.

(a) *Me sequi* ΛΕΑΚ ΜΙΣ ΛΛΙΣΤΓΑΝ. legit ergo cum præstantissimis
 codd. *ἐπίσω μου ἀκολουθεῖν.*

ΥΑΛΛΑ ΣΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣΓΑΝ. ΕΚΛΑΙΣΤΕΙΨ ΙΖΛΙ. ΙΨ ΣΛΕΙ
 ΕΚΛΑΙΣΤΕΙΨ ΣΑΙΥΑΛΛΑΙ ΣΕΙΝΑΙ ΙΝ ΜΕΙΝΑ ΓΛΗ ΙΝ ΦΙ-
 36. ΖΥΣ ΛΙΥΑΓΓΕΛΟΥΝΣ. ΓΑΝΑΣΓΙΨ ΨΥ: ΘΑ ΛΗΚ ΒΥΤΕΙΨ
 ΜΑΝΝΑΝ ΓΑΒΛΙ ΓΑΓΕΙΓΛΙΨ ΨΑΝΑ ΕΛΙΚΘΟΝ ΑΛΛΑΝΑ.
 37. ΓΛΗ ΓΑΣΛΕΙΨΕΙΨ ΣΙΚ ΣΑΙΥΑΛΛΑΙ ΣΕΙΝΑΙ. ΛΙΨΨΑΝ ΘΑ
 ΠΑ. 38. ΓΙΒΙΨ ΜΑΝΝΑ ΙΝΜΑΙΔΕΙΝ ΣΑΙΥΑΛΛΟΥΣ ΣΕΙΝΑΙΖΥΣ: ΟΝ-
 ΤΕ ΣΛΕΙ ΣΚΑΜΑΙΨ ΣΙΚ ΜΕΙΝΑ ΓΛΗ ΥΛΗΚΑΔΕ ΜΕΙΝΑΙ-
 ΖΕ ΙΝ ΓΑΒΛΗΚΨΑΙ ΨΙΖΛΙ ΗΥΚΙΝΟΥΝΔΕΙΝ ΓΛΗ ΕΚΛ-
 ΥΛΗΚΗΤΟΥΝ. ΓΛΗ ΣΟΝΝΟΣ ΜΑΝΣ ΣΚΑΜΑΙΨ ΣΙΚ ΙΣ. ΨΑΝ
 ΟΙΜΙΨ ΙΝ ΥΝΛΨΑΝ ΑΤΤΙΝΣ ΣΕΙΝΙΣ ΜΙΨ ΑΓΓΙΛΟΝ Μ ΨΑΙΜ
 ΠΖ. 1. ΥΕΙΗΑΜ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΨΑΤΕΙ
 ΣΙΝΑ ΣΟΜΑΙ ΨΙΖΕ ΗΕΚ ΣΤΑΝΔΑΝΔΑΝΕ. ΨΛΙΨΕ ΝΙ
 ΚΑΝΣΓΑΝΔ ΔΛΗΨΑΝΣ. ΟΝΤΕ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔ ΨΙΝΔΙΝΑΣ-
 2. ΣΗ ΓΥΨΣ ΟΝΜΑΝΑΝΑ ΙΝ ΜΑΗΤΑΙ: ΓΛΗ ΛΕΑΚ ΔΑ-
 ΓΑΝΣ ΣΑΙΗΣ ΓΑΝΑΜ ΙΑΙΣΗΣ ΠΑΙΤΚΗ ΓΛΗ ΙΑΚΟΥΒΗ
 ΓΛΗ ΙΧΗΑΝΝΕΝ. ΓΛΗ ΝΣΤΑΝΗ ΙΝΣ ΑΝΑ ΕΛΙΚΓΟΝΝΙ

mam suam fervare, perdet eam, qui autem perdit animam suam
 36. propter me, & propter hoc evangelium, (a) fervabit eam. Quid
 enim proderit homini, si lucretur mundum totum (b), & mulctetur
 37. anima sua? aut quid dabit homo in permutationem animæ
 LXXXVI. suæ? nam quemcunque puduerit mei & verborum meorum in
 38. generatione hac adultera & peccatrice, etiam Filium hominis pu-
 debit illius, quando venit in gloria patris sui cum sanctis ange-
 LXXXVII. lis. Et dixit eis: amen dico vobis, quod sint quidam heic af-
 Cap. 9. 1. fistentium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum
 2. Dei ventum cum potestate. Et post sex dies assumpsit Jesus Pe-
 trum & Jacobum & Johannem, & eduxit eos in montem editum

(a) *Servabit eam.* Res eadem, non tamen legit *ὁμοίως*, nec codicum optimi.

(b) *Totum.* Lege ΨΑΝΑ ΕΛΙΚΘΟΝ ΑΛΛΑΝΑ.

(a) *Splen-*

ΗΛΗΗ ΣΗΝΔΡΑ ΛΙΝΑΝΣ. ΓΛΗ ΙΝΜΑΙΔΙΔΑ ΣΙΚ ΙΝ ΑΝΔ-
 ΥΛΙΚΨΓΑ ΙΖΕ. ΓΛΗ ΥΑΣΤΓΡΣ ΙΣ ΥΛΗΚΨΗΝ ΓΛΙΤΜΗΝ- 3.
 ΓΑΝΔΕ. ΣΥΛ ΘΕΙΤΡΣ ΣΥΕ ΣΝΑΙΥΣ. ΣΥΛΛΕΙΚΡΣ ΣΥΕ
 ΥΝΣΛΑΚΕΙΣ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑΙ ΝΙ ΜΛΓ ΓΛΘΕΙΤΓΑΝ. ΓΛΗ 4.
 ΑΤΑΗΓΙΨΣ ΥΑΚΨ ΙΜ ΗΕΛΙΑΣ ΜΙΨ ΜΡΣΕ. ΓΛΗ ΥΕΣΗΝ
 ΚΡΑΔΓΑΝΔΑΝΣ ΜΙΨ ΙΛΙΣΗΛ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΠΛΙ- 5.
 ΤΚΗΣ ΑΛΨ ΔΗ ΙΛΙΣΗΛ. ΚΑΒΒΕΙ. ΓΡΨ ΙΣΤ ΗΝΣΙΣ ΗΕΚ
 ΥΙΣΑΝ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΗΚΚΓΑΜ ΗΛΙΓΑΝΣ ΨΚΙΝΣ. ΨΗΣ ΛΙ-
 ΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΜΡΣΕ ΛΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΛΙΝΑΝΑ ΗΕΛΙΓΙΝ. ΝΙ 6.
 ΛΗΚ ΥΙΣΣΑ ΘΑ ΚΡΑΔΙΔΕΔΙ. ΥΕΣΗΝ ΛΗΚ ΗΣΛΓΙΔΑΙ:
 ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΜΙΛΗΜΑ ΝΕΛΚΣΚΛΑΥΓΑΝΔΣ ΙΜ. ΓΛΗ ΑΛΜ 7.
 ΣΤΙΒΝΑ ΗΣ ΦΑΜΜΑ ΜΙΛΗΜΙΝ. ΣΛ ΙΣΤ ΣΗΝΗΣ ΜΕΙΝΣ
 ΣΛ ΛΙΝΒΑ. ΦΑΜΜΑ ΗΛΗΝΣΓΑΙΨ: ΓΛΗ ΑΝΑΚΣ ΙΝΣΛΙ- 8.
 ΘΑΝΔΑΝΣ ΝΙ ΨΑΝΛΣΕΙΨΣ ΑΙΝΩΗΗΝ ΓΛΣΕΘΗΝ. ΑΛΓΑ

feorsim folos, & commutatus est in conspectu eorum. Et vesti- 3.
 menta ejus facta sunt (a) splendentia, alba sicut nix, qualia fullo in
 terra non potest dealbare. Et visus est illis Elias cum Mose, & 4.
 erant colloquentes cum Jesu. Et respondens Petrus dixit Jesu:
 Rabbi, bonum est nobis heic esse, & faciamus tabernacula tria. 5.
 Tibi unum, & Mofi unum, & unum Eliæ; nesciebat enim, quid 6.
 loquebatur; erant enim exterriti, & facta est nubes obumbrans 7.
 eos, & venit vox ex nube: (b) hic est filius meus dilectus, ei ausculta-
 te. Et repente circumspicientes non ultra aliquem viderunt, (c) nisi 8.

(a) *Splendentia*. locus vetustate partim exesus, puto tamen scriptum fuisse
 ΓΛΙΤΜΗΝΓΑΝΔΕΙΝΣ. ΘΕΙΤΡΣ ΣΥΕ ΣΝΑΙΥΣ, εἰλεοντι, λευκαῖ ἀσ-
 χιεί. *Prudentius* κρηνημερ. X. v. 49.

Candore nitentia claro

Prætendere lintea mos est.

(b) Omittit λέγουσα, ceu quoque alii complures.

(c) *Nisi*. Sic alibi ἀλλὰ per ΑΛΓΑ, quoties pro εἰ μή. quæ etiam hoc loco,
 ceu

9. ἸΗΣΟΥ ΛΙΝΑΝΑ ΜΙΨ ΣΙΣ: ΔΑΛΛΑΨ ΦΑΝ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΜ
 ἸΜ ΛΕ ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚΓΟΝΟΑ. ΑΝΑΒΑΝΨ ἸΜ ΕΙ ΜΑΝ-
 ΗΝΝ ΝΙ ΣΠΙΛΛΑΧΔΕΔΕΙΝΑ ΨΑΤΕΙ ΓΑΣΕΘΗΝ. ΝΙΒΑ ΒΙ
 Ph. 10. ΨΕ ΣΗΝΗΣ ΜΑΝΣ ΝΣ ΔΑΝΨΛΙΜ ΝΣΣΤΑΨΙ: ΟΑΗ ΦΑΤΑ
 ΥΑΝΚΑ ΗΛΒΛΙΔΕΔΗΝ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ ΣΧΚΟΑΝΔΑΝΣ ΟΑ
 Πψ. 11. ἸΣΤ ΦΑΤΑ ΝΣ ΔΑΝΨΛΙΜ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝ: ΟΑΗ ΕΚΕΗΝΝ
 ἸΝΑ ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΠΝΤΕ ΟΙΨΑΝΔ ΦΛΙ ΒΑΚΑΚΟΧΣ ΨΑ-
 12. ΤΕΙ ΗΕΛΙΑΣ ΣΚΗΛΙ ΟΙΜΑΝ ΕΑΝΚΨΙΣ: ἸΨ ἸΣ ΑΝΔ-
 ΗΛΕΓΑΝΔΣ ΟΑΨ ΔΗ ἸΜ. ΗΕΛΙΑΣ ΣΥΕΨΑΝΗ ΟΙΜΑΝΔΣ
 ΕΑΝΚΨΙΣ ΑΕΤΚΑΓΑΒΑΧΤΕΨ ΑΛΛΑ. ΟΑΗ ΟΛΙΥΑ ΓΑ-
 ΜΕΛΙΨ ἸΣΤ ΒΙ ΣΗΝΗ ΜΑΝΣ. ΕΙ ΜΑΝΑΓ ΥΙΝΝΑΙ ΟΑΗ
 13. ΕΚΑΚΗΝΨΣ ΥΑΙΚΨΑΙ: ΑΚΕΙ ΟΙΨΑ ἸΖΥΙΣ. ΨΑΤΕΙ ΟΗ
 ΗΕΛΙΑΣ ΟΑΜ. ΟΑΗ ΓΑΤΑΥΙΔΕΔΗΝ ἸΜΜΑ ΣΥΑ ΕΙΛΗ
9. solùm Jefum, apud fe. Descendentibus itaque illis ex monte, præ-
 cepit illis, ne cuiquam narrarent quod viderant, nisi postquam fi-
 LXXXVIII. lius hominis ex mortuis resurrexisset. Et hunc sermonem intra se
 10. detinuerunt, disquirentes, quid esset illud, ex mortuis resurge-
 LXXXIX. re? Et interrogabant eum dicentes: *quid illud*, quod dicunt Scri-
 11. bæ, quod Elias veniet prius? Is vero respondens dixit eis. Elias
 12. quidem veniens prius refarciet omnia, (& quomodo scriptum est
 13. de Filio hominis) (a) si multa patiatur & contemnatur; sed di-
 co vobis, quod Elias jam venit, & fecerunt ei quantumcunque

ceu glossema prius in margine posita in contextum quorundam codd. MSS. mi-
 grarunt. Aliàs Ἰψ. ΑΨΦΑΝ. ΑΚ. ΑΚΕΙ, quando τῶς *sed* Latinorum re-
 spondet. Vide *Johannis* cap. 7, 49, ubi ΑΛΟΑ ΣΑ ΜΑΝΑΓΕΙ, *præter*
turbam.

(a) *Si multa patiatur*. ΕΙ ΜΑΝΑΓ ΥΙΝΝΑΙ. Sic enim accepisse parti-
 culam *ὅτι*, id est pro *ei* (quæ cum nostri ΕΙ eadem, quamvis alias quoque habeat
 significationes) evidens ex *Johannis* 15, 8. *ὅτι καὶ πρὸς πολλὸν φέρητε, ΕΙ ΑΚΑΝ*
ΜΑΝΑΓ ΒΑΙΚΑΨ. Et hæc conditio crucis Eliæ Thisbitæ, Eliæque alte-
 ri communis fuit, eritque omnibus Christianis ad cœlestem transituris gloriam.

(a) *De*

ΣΥΕ ΥΙΛΔΕΔΗΝΝ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΓΑΜΕΛΙΨ ΙΣΤ ΒΙ ΙΝΛ: 9ΛΗ 14. 4.
 ΟΙΜΑΝΔΣ ΛΤ ΣΙΠΧΝΓΑΜ. ΓΑΣΛΘ ΕΙΛΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ
 ΒΙ ΙΝΣ. 9ΛΗ ΒΧΚΑΚΓΑΝΣ ΣΧΚΓΑΝΔΑΝΣ ΜΙΨ ΙΜ. 9ΛΗ 15.
 ΣΗΝΣΛΙΥ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΙΝΛ. ΝΣ-
 ΓΕΙΣΝΧΔΕΔΗΝΝ. 9ΛΗ ΔΗΚΙΝΝΑΝΔΑΝΣ ΙΝΥΙΤΗΝ ΙΝΛ:
 9ΛΗ ΕΚΛΗ ΨΑΝΣ ΒΧΚΑΚΓΑΝΣ. ΘΑ ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΨ ΨΛΙΜ: 16.
 9ΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΛΙΝΣ ΝΣ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΑΛΨ. 17. 4Λ.
 ΛΛΙΣΑΚΙ. ΒΚΛΗΤΑ ΣΗΝΗ ΜΕΙΝΑΝΑ ΔΗ ΨΗΣ. ΗΛΒΛΝ-
 ΔΑΝ ΛΗΜΑΝ ΠΝΚΧΔΑΓΑΝΔΑΝ. 9ΛΗ ΨΙΣΘΑΚΗΗ ΨΕΙ 18.
 ΙΝΛ ΓΛΕΛΗΨ. ΓΛΥΛΙΚΠΙΨ ΙΝΛ 9ΛΗ ΘΑΨΓΙΨ 9ΛΗ
 ΚΚΙΝΣΤΙΨ ΤΗΝΗΦΗΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ 9ΛΗ ΓΑΣΤΑΗΚΚΗΨ.
 9ΛΗ ΑΛΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΨΕΙΝΑΙΜ ΕΙ ΝΣΔΚΕΙΒΕΙΝΑ ΙΝΛ.

voluerunt, sicut scriptum est de (a) isto. Et veniens ad discipulos vidit 14. XC.
 turbam multam circa eos, & Scribas disquirentes cum illis, & statim 15.
 tota turba intuita eum obstupuit, & accurrens adorabat eum; & in- 16.
 terrogavit Scribas, quid disquiritis (b) cum illis? Et respondens unus 17. XCI.
 ex turba dixit: Magister, duxi filium meum ad te, habentem spiritum
 mutum, & ubicunque eum corripit, (c) projicit eum, & spumat ac col- 18.
 lidit dentes suos, & suffocatur. atque dixi discipulis tuis, ut eijcerent

(a) *De isto.* Puta, Elia veteri, qui multa mala perpeffus est.

(b) *Cum illis* ΜΙΨ ΨΛΙΜ, legit ergo πῶς αὐτοὺς, id est *discipulos*. Si fuisset πῶς ἰαυτοὺς sive αὐτοὺς, *inter vos*, ceu cod. Cantabrig. & Latinus, haberemus ΜΙΨ ἰΖΥΙΣ ΜΙΣΣΑ.

(c) *Projicit eum* ΓΛΥΛΙΚΠΙΨ ΙΝΛ. Legit, etsi nullos, quod novi, codicum, qui supersunt, consentientes habeat, ξίπτει αὐτὸν sic Lucæ 4, 35 ΓΛΥΛΙΚΠΑΝΣ ΙΝΛ ΣΑ ΠΝΗΗΛΨΑ, ξίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον. Si invenisset ξίπτει, haberemus ΔΙΣΤΑΙΚΙΨ ΙΝΛ, sic Lucæ 9, 42. ceu ex MS. supplevimus: ΔΙΣΤΑΙΚΙΑ (idem enim sive ΔΙΣΤΑΙΚΙΨ sive ΔΙΣΤΑΙΚΙΑ legas) ΙΝΛ. ἔρριξεν αὐτόν. Porro in eodem hoc versiculo, pro ξηραίνετα, legit ἀπορίματα, vel quid simile, id enim ΓΑΣΤΑΗΚΚΗΨ. Suec. Stärkenar.

19. ԵԼԻ ՈՒ ՄԼԻՏԵՃՈՆ: իՓ ՚ԼԻՏՆՏ ԼՈՃԻԼԵԾԱՆՃՏ ԻՄ.
 ԱՄՓ. Զ ԿՈՆԻ ՈՆԴԼԼԱՆԵԾԱՆՃԶ. ՈՆՃ ՕՂ ԼՏ ԻՅՎԻՏ
 ՏԻԾԱՆ. ՈՆՃ ՕՂ ՓՈԼԼԱՆ ԻՅՎԻՏ. ԵԼԻԿԻՓ ԻՆՂ ՃՈ ՄԻՏ:
20. ԵԼԻ ԵՂԼԻՏԵՃՈՆ ԻՆՂ ԼՏ ԻՄՄԼ: ԵԼԻ ԴԼՏԼԻՉԱՆՃՏ
 ԻՆՂ. ՏՈՆՏԼԻՄ ՏԼ ԼԻՄԼ ԿԼԻԻՃԼ ԻՆՂ. ԵԼԻ ՃԿԻՆ-
21. ՏԼՆՃՏ ԼՆՂ ԼԻԿՓԼ. ՎԼԼՎԻՏԶՃԼ ՕԼՓԾԱՆՃՏ: ԵԼԻ
 ԲԵԼԻ ՓԱՆՂ ԼՏՏԼՆ ԻՏ. ՕԼՆ ԼԼԴԴ ՄԵԼ ԻՏՏ ԵԻ ՓԼ-
22. ԿԼ ՎԼԿՓ ԻՄՄԼ: իՓ ԻՏ ԱՄՓ. ՈՏ ԵԼԿՆԻՏԿԾԼ. ԵԼԻ
 ՈԲԵԿԼ ԻՆՂ ԵԼԻ ԻՆ ԲԶՆ ԼԿՎԿԻՆ ԵԼԻ ԻՆ ՎԼԿԶ. ԵԻ
 ՈՏՄԻՏԻՃԵՃԻ ԻՄՄԼ. ԼԿԵԻ ԾԼԵԼԻ ՄԼԴԵԻՏ ԻԼԼՈ ՈՆՏԼ-
23. ԿԼ. ԴԼԵԼԵԻՓԾԱՆՃՏ ՈՆՏԻՏ: իՓ ՚ԼԻՏՆՏ ԱՄՓ ՃՈ ԻՄ-
 ՄԼ. ՓԼԿԼ ԾԼԵԼԻ ՄԼԴԵԻՏ ԴԼԼԱՆԵԾԱՆ. ԼԼԼԼԿԼ
24. ՄԼԻՏԵԻԴ ՓԼՄՄԼ ԴԼԼԱՆԵԾԱՆՃՈՒՆ: ԵԼԻ ՏՈՆՏԼԻՄ
 ՈԲԻԿԶՈՐԾԱՆՃՏ ՏԼ ԼՏԿԼ ՓԻՏ ԵԼԿՆԻՏ ՄԻՓ ԿԼԴԿԼՄ.
 ԱՄՓ. ԴԼԼԱՆԵԾԼ. ԻԼԼՈ ՄԵԻՆԼԻԿԶՏ ՈՆԴԼԼԱՆԵԻՆԼԻՏ:

19. eum, & non potuerunt. Jesus autem respondens (a) illis dixit: O !
 generationem incredulam, usque quò apud vos ero? usque quo (b) to-
 lerabo vos? afferte eum ad me. Et duxerunt eum ad illum, & intui-
 tus eum, statim spiritus laceravit eum, & cadens super terram, volve-
 batur spumans (c). Et interrogavit patrem ejus: quam longum tem-
 pus est, quod hoc accidit ei? is vero dixit, ex pueritia, & sæpe illum
 etiam in ignem projecit & in aquam, ut perderet eum; sed si potes
 juva nos misertus nostri. At Jesus dixit ei: (d) Hoc si potes tu cre-
 dere. omnia possibile sunt credenti. Et statim exclamans pater
 infantis, cum lachrymis dixit: credo, juva meam incredulitatem!

(a) *Illis*. Legit cum plurimis codd. *αὐτοῖς*. Parum interest.

(b) *Tolerabo* **ՓՈԼԼԱՆ**. Sic MS. Quod si ex **ՓՈԼԼԱՆ**, utique foret **ՓՈԼԼԱՆ**. Confer Lucæ 8, 15.

(c) *Volvebatur spumans* **ՎԼԼՎԻՏԶՃԼ ՕԼՓԾԱՆՃՏ**. Sic recte MS.

(d) *Hoc si potes*. Sensus est: modo tu posses hoc credere.

ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΦΑΝ ΙΛΙΣΗΣ ΦΛΤΕΙ ΣΑΜΑΦΚΑΝΝ ΜΑ- 25.
 ΝΑΓΕΙ. ΓΛΘΧΤΙΔΑ ΛΗΜΙΝ ΦΑΜΜΑ ΠΝΗΚΑΙΝΓΙΝ. ΟΙ-
 ΦΑΝΔΣ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΨΗ ΛΗΜΑ ΨΗ ΠΝΚΧΔΓΑΝΔΣ ΓΛΗ
 ΒΛΗΨΣ. ΙΚ ΨΗΣ ΑΝΑΒΙΝΔΑ. ΝΣΓΛΓΓ ΝΣ ΦΑΜΜΑ. ΓΛΗ
 ΦΑΝΑΣΕΙΨΣ ΝΙ ΓΛΛΕΙΨΛΙΣ ΙΝ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΗΚΧΠΟΓΑΝΔΣ 26.
 ΓΛΗ ΕΙΛΗ ΤΛΗΓΑΝΔΣ ΙΝΑ ΝΣΙΔΔΓΑ. ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΣΥΕ
 ΔΛΗΨΣ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΜΑΝΑΓΛΙ ΟΕΨΗΝ. ΦΛΤΕΙ ΓΑΣΥΛΛΤ:
 ΙΨ ΙΛΙΣΗΣ ΠΝΔΓΚΕΙΠΑΝΔΣ ΙΝΑ ΒΙ ΗΑΝΔΑΠ. ΠΚΚΛΙΣΙ- 27.
 ΔΑ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΝΣΣΤΧΨ: ΓΛΗ ΓΛΛΕΙΨΑΝΔΑΠ ΙΝΑ ΙΝ 28. 4Β.
 ΓΑΚΑ. ΣΙΠΧΝΟΧΣ ΙΣ ΕΚΕΗΝΝ ΙΝΑ ΣΠΝΔΚΧ. ΔΝ ΘΕ
 ΥΕΙΣ ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΑΠΝ ΝΣΔΚΕΙΒΑΝ ΦΑΝΑ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ 29.
 ΙΜ. ΦΑΤΑ ΚΗΝΙ ΙΝ ΥΛΙΗΤΑΙ ΝΙ ΜΛΓ ΝΣΓΛΓΓΑΝ. ΝΙΒΑ
 ΙΝ ΒΙΔΑΙ ΓΛΗ ΕΑΣΤΗΒΕΝΓΑ: ΓΛΗ ΓΑΙΝΦΚΧ ΝΣΓΛΓ- 30. 4Γ.

Videns autem Jesus, quod concurreret populus, minabatur spiritui 25.
 immundo, dicens ei: (a) Tu spiritus, tu mute & furde, præcipio tibi,
 exi ex illo, & ultra ne introeas in eum. Et clamans & multum lace- 26.
 rans eum exiit, & factus est sicut mortuus, adeo ut multi dicerent:
 mortuus est. Sed Jesus apprehendens ejus manum, erexit eum, & 27.
 surrexit. Et cum venisset in domum, discipuli ejus interrogaverunt 28. XCII.
 eum seorsim: (b) cur nos non potuimus ejicere illum? Et dixit illis: 29.
 hoc genus prorsus non potest exire (c) nisi prece & jejunio. Et inde 30. XCIII.

(a) *Tu spiritus, tu.* ΨΗ ΛΗΜΑ ΨΗ. Legit σὺ πνεῦμα, σὺ ἔλαλον.

(b) *Cur nos?* ΔΝ ΘΕ. Legit cum Alexand. aliisque διατί; nec enim puto Ulphilam heic agnovisse vel Ebraismum, vel Atticorum morem, τὸ ἐπ' inferentium interrogationi.

(c) *Nisi prece & jejunio.* Pater miseri hominis, non precibus expetierat sanationem filii, nec fide in Christum, sed expostulando, *dixi discipulis tuis* v. 18. *si potes juva nos* v. 22. At, devotum ac humile cor, ardentissimasque preces vera fide subnixas voluit Salvator, & huic tali sanationem præstitit. v. 23, 24.

(a) *Ibant*

ΓΛΑΝΔΛΗΣ ἰδαδεᾶνν ψαρκη γλλειλλαν. γλη νι γιλ-
 31. ΔΛ ΕΙ ΘΛΣ ΥΙΣΣΕΔΙ. ΝΝΤΕ ΛΛΙΣΙΔΑ ΣΙΠΧΝΓΛΝΣ ΣΕΙ-
 ΝΛΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ἸΜ. ΨΛΤΕΙ ΣΝΝΝΣ ΜΛΝΣ ΛΤΓΙ-
 ΒΛΔΛ ἸΝ ΗΛΝΔΝΝΣ ΜΛΝΝΕ. ΓΛΗ ΝΣΥΜΛΝΔ ἸΜΜΛ.
 32. ΓΛΗ ΝΣΥΣΤΙΨΣ ΦΚΙΔΓΙΝ ΔΛΓΛ ΝΣΣΤΛΝΔΙΨ: ἰΨ ΕΙΣ
 ΝΙ ΞΡΨΦΝΝ ΨΛΜΜΛ ΥΛΝΚΔΛ. ΓΛΗ ΧΗΤΕΔΝΝ ἸΝΛ
 33. ΞΚΛΙΗΝΛΝ: ΓΛΗ ΟΛΜ ἸΝ ΚΛΞΛΚΝΛΝΜ. ΓΛΗ ἸΝ ΓΛΚ-
 4Δ. ΔΛ ΟΠΜΛΝΔΣ ΞΚΛΗ ἸΝΣ. ΘΛ ἸΝ ΥΙΓΛ ΜΙΨ ἸΖΥΙΣ ΜΙΣ-
 9Ε. 34. ΣΧ ΜΙΤΧΔΕΔΝΨ: ἰΨ ΕΙΣ ΣΛΥΥΛΙΔΕΔΝΝ. ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣ-
 35. ΣΧ ΛΝΔΚΝΝΝΝΝ. ΘΛΚΓΙΣ ΜΛΙΣΤΣ ΥΕΣΙ: ΓΛΗ ΣΙΤΛΝΔΣ
 ΛΤΥΧΠΙΔΑ ΨΛΝΣ ΤΥΛΛΙΞ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ἸΜ. ΓΛΒΛΙ
 ΘΛΣ ΥΙΛΙ ΞΚΝΜΙΣΤΣ ΥΙΣΛΝ. ΣΙΓΛΙ ΛΛΛΛΙΖΕ ΛΞΤΗ.
 36. ΜΙΣΤΣ. ΓΛΗ ΛΛΛΛΙΜ ΛΝΔΒΛΗΤΣ: ΓΛΗ ΝΙΜΛΝΔΣ
 ΒΛΚΝ ΓΑΣΛΤΙΔΑ ἸΤΛ ἸΝ ΜΙΔΓΛΙΜ ἸΜ. ΓΛΗ ΛΝΛ ΛΚ-
 37. ΜΙΝΣ ΝΙΜΛΝΔΣ ἸΤΛ. ΟΛΨ ΔΝ ἸΜ. ΣΛΕΙ ΛΙΝ ΨΙΖΕ ΣΥΛ-
 ΛΕΙΚΛΙΖΕ ΒΛΚΝΕ ΛΝΔΝΙΜΙΨ ΛΝΛ ΝΛΜΙΝ ΜΕΙΝΛΜΜΛ.

31. egressi (a) ibant per Galilæam, & noluit ut quis *id* sciret, doce-
 bat enim discipulos suos, & dicebat illis, quod filius hominis tra-
 detur in manus hominum, & occident illum, & occisus, tertio die
 32. resurget: sed illi non intellexerunt hunc sermonem, & metuebant
 XCIV. 33. quærere illum. Et venit in Capharnaum, & quum venerat in do-
 mum interrogavit eos: quid in via vobiscum invicem disputabatis?
 XCV. 34. sed illi tacebant; (b) invicem enim contenderant, uter foret maxi-
 35. mus. Et sedens accersivit duodecim illos, & dixit illis: si quis ve-
 36. lit primus esse, sit omnium ultimus, & omnibus minister. Et acci-
 piens puerum statuit illum in medio eorum, & ulnis amplexus illum
 37. dixit illis: quicumque unum talium puerorum recipit in nomine meo,

(a) *Ibant.* ἰδαδεᾶνν. Editi περιπερεύοντο. Legit ἐπερεύοντο.

(b) *Invicem* enim. vel non legit ῥῶς, vel culpa librarii excidit ΛΗΚ.

(a) *Non*

ΜΙΚ ΑΝΘΝΙΜΙΨ. ΓΛΗ ΣΛΘΛΖΝΗ ΣΛΕΙ ΜΙΚ ΑΝΘΝΙΜΙΨ. 40.
 ΝΙ ΜΙΚ ΑΝΘΝΙΜΙΨ. ΛΚ ΨΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ :
 ΑΝΔΗΧΕ ΨΑΝ ΪΜΜΑ ΪΧΗΑΝΝΕΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΛΛΙΣΑΚΙ. 38. 47.
 ΣΕΘΝΜ ΣΝΜΑΝΑ ΪΝ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ ΝΣΑΚΕΙΒΑΝ-
 ΔΑΝ ΝΝΗΝΛΨΧΝΣ. ΣΛΕΙ ΝΙ ΛΛΙΣΤΕΙΨ ΝΝΣΙΣ. ΓΛΗ ΥΛ-
 ΚΙΔΕΔΝΜ ΪΜΜΑ. ΝΝΤΕ ΝΙ ΛΛΙΣΤΕΙΨ ΝΝΣΙΣ: ΪΨ ΪΛΙ- 39.
 ΣΝΣ ΑΛΨ. ΝΙ ΥΛΚΓΙΨ ΪΜΜΑ. ΝΙΜΑΝΝΑΗΝΝ ΑΝΚ ΪΣΤ
 ΣΛΕΙ ΤΑΝΓΙΨ ΜΛΗΤ ΪΝ ΝΑΜΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΜΛ-
 ΓΙ ΣΠΚΑΝΤΧ ΝΒΙΛΥΑΝΚΑΔΓΑΝ ΜΙΣ: ΝΝΤΕ ΣΛΕΙ ΝΙΣΤ 40.
 ΥΙΨΚΑ ΪΖΥΙΣ. ΕΛΗΚ ΪΖΥΙΣ ΪΣΤ: ΣΛΕΙ ΑΝΚ ΑΛΛΙΣ ΓΛ- 41. 4h.
 ΔΚΛΓΚΓΑΙ ΪΖΥΙΣ ΣΤΙΚΛΑ ΥΑΤΙΝΣ ΪΝ ΝΑΜΙΝ ΜΕΙΝΑΜ-
 ΜΑ. ΝΝΤΕ ΧΡΙΣΤΑΝΣ ΣΙΓΝΨ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ. ΕΙ ΝΙ
 ΕΚΛΟΙΣΤΕΙΨ ΜΙΖΔΧΝ ΣΕΙΝΑΙ: ΓΛΗ ΣΛΘΛΖΝΗ ΣΛΕΙ 42. 4ψ.
 ΓΑΜΑΚΖΓΑΙ ΑΙΝΑΝΑ ΨΙΖΕ ΛΕΙΤΙΛΑΝΕ ΨΙΖΕ ΓΑΛΛΑΝΒ-
 ΓΑΝΔΑΝΕ ΔΝ ΜΙΣ. ΓΧΨ ΪΣΤ ΪΜΜΑ ΜΑΙΣ ΕΙ ΓΑΛΛΓ-

me recipit. & quisquis me recipit, non me recipit (a); fed mitten- XCVI.
 tem me. Respondit autem ei Johannes dicens: magister, vidimus 38.XCVII.
 quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos,
 & prohibuimus eum, (b) quia non sequitur nos. Sed Jesus dixit: 39.
 ne prohibete eum, nemo enim est, qui faciet virtutem in nomi-
 ne meo, & potest cito maledicere mihi. nam qui non est (c) con- 40.XCVIII.
 tra vos, pro vobis est. Quisquis enim vel poculum aquæ potum 41.
 dat vobis in nomine meo, qui Christi estis, amen dico vobis,
 non perdet mercedem suam. Et quisquis scandalizaverit unum 42. XCIX.
 horum parvulorum, credentium in me, melius est ei, ut impona-

(a) Non me recipit. οὐκ ἐμὲ δέχεται pro εἰ μόνον ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ καί. vide Johan-
 nis 7, 16.

(b) Quia non sequitur nos. Non habent Cantabrig. & Latinus.

(c) Contra vos, pro vobis. Legit κατ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν. Et sic non pauci codd.
 Græci, alii ἐμῶν. Sensus idem.

- ΓΛΙΔΑΝ ΑΣΙΑΝ-ΑΛΙΚΝΗΣ ΑΝΑ ΒΛΑΣΑΓΓΑΝ ἰς. ΓΛΗ
 R. 43. ΕΚΛΥΑΝΚΠΛΑΝΣ ΥΕΣΙ ἰΝ ΜΑΚΕΙΝ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΜΑΚΖ-
 ΓΛΙ ΦΝΚ ΗΛΝΔΗΣ ΦΕΙΝΑ. ΛΕΜΛΙΤ ΨΧ. ΓΧΨ ΦΝΣ ἰΣΤ
 ΗΛΝΕΑΜΜΑ ἰΝ ΛΙΒΛΙΝ ΓΛΛΕΙΦΑΝ. ΦΛΗ ΤΥΧΣ ΗΛΝ-
 ΔΗΝΣ ΗΛΒΛΝΔΑΙΝ ΓΛΛΕΙΦΑΝ ἰΝ ΓΛΙΛΙΝΝΑΝ ἰΝ ΕΧΝ
 44. ΦΛΤΑ ΠΝΘΑΠΝΝΑΝΔΑ. ΦΛΚΕΙ ΜΑΨΑ ἰΖΕ ΝΙ ΓΑΣΥΙΛ-
 45. ΤΙΦ. ΓΛΗ ΕΧΝ ΝΙ ΛΕΘΑΠΝΝΙΦ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΕΧΤΗΣ
 ΦΕΙΝΣ ΜΑΚΖΓΛΙ ΦΝΚ. ΛΕΜΛΙΤ ἰΝΑ. ΓΧΨ ΦΝΣ ἰΣΤ
 ΓΛΛΕΙΦΑΝ ἰΝ ΛΙΒΛΙΝ ΗΛΛΤΑΜΜΑ. ΦΛΗ ΤΥΛΑΝΣ ΕΧ-
 ΤΗΝΣ ΗΛΒΛΝΔΑΙΝ ΓΛΥΛΙΚΠΛΑΝ ἰΝ ΓΛΙΛΙΝΝΑΝ ἰΝ ΕΧΝ
 46. ΦΛΤΑ ΠΝΘΑΠΝΝΑΝΔΑ. ΦΛΚΕΙ ΜΑΨΑ ἰΖΕ ΝΙ ΓΑΣΥΙΛ-
 47. ΤΙΦ. ΓΛΗ ΕΧΝ ΝΙ ΛΕΘΑΠΝΝΙΦ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΑΠΓΧ ΦΕΙΝ
 ΜΑΚΖΓΛΙ ΦΝΚ. ΝΣΥΛΙΚΠ ἰΜΜΑ. ΓΧΨ ΦΝΣ ἰΣΤ ΗΛΙ-
 ΗΛΜΜΑ ΓΛΛΕΙΦΑΝ ἰΝ ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑ ΓΧΨΣ. ΦΛΗ
 C. 43. tur (a) lapis molaris collo ejus, & mittatur (b) in mare. Et si scan-
 dalizaverit te manus tua, abscinde eam, melius est tibi mutilo in
 44. vitam ire, quam duas manus habenti ire in gehennam (c), in ig-
 45. nem illum inextinguibilem, ubi vermis eorum non moritur, & ignis
 non extinguitur. Et si pes tuus scandalizaverit te, abscinde eum,
 46. melius est tibi claudo ire in vitam, quam duos pedes habenti projici
 47. in gehennam, in ignem illum inextinguibilem, ubi vermis eorum
 non moritur, & ignis non extinguitur. Et si oculus tuus scandalizave-
 rit te, ejice illum, melius est tibi monoculo ire in regnum Dei, quam

(a) *Lapis molaris*. ΑΣΙΑΝ-ΑΛΙΚΝΗΣ. quod proprie *Asinus molaris*, pro-
 fus imitatione Græcorum, quibus ὄνος superior *lapis molaris*, ὁ ἀνώτερος λίθος τοῦ μύλου,
Hesychius. Hic vero lapidum heic memoratur, quia multo gravior inferiore, at-
 que gravissimum supplicium indicandum fuit.

(b) *Et mittatur* ΓΛΗ ΕΚΛΥΑΝΚΠΛΑΝΣ ΥΕΣΙ. sic probe MS.

(c) *In gehennam* ἰΝ ΓΛΙΛΙΝΝΑΝ. sic iterum recte MS. vide versu 43.
 & 47. quin & alibi.

(a) *Duos*

ΤΥΛ ΛΗΓΧΝΛ ΗΛΒΛΝΔΙΝ ΛΤΥΛΙΚΠΛΝ ΙΝ ΓΛΙΜΝΝΛΝ
 ΕΝΝΙΝΣ. ΨΛΚΕΙ ΜΛΨΛ ΙΖΕ ΝΙ ΓΛΔΛΗΦΝΙΨ. ΓΛΗ ΕΧΝ 48.
 ΝΙ ΛΕΘΛΗΝΙΨ: ΘΛΖΝΗ ΛΝΚ ΕΝΝΙΝ ΣΛΛΤΛΔΛ. ΓΛΗ 49. ΚΛ.
 ΘΛΚΓΛΤΧΗ ΗΝΝΣΛΕ ΣΛΛΤΛ ΣΛΛΤΛΔΛ: ΓΧΨ ΣΛΛΤ. 50. ΚΒ.
 ΙΨ ΓΛΒΛΙ ΣΛΛΤ ΠΝΣΛΛΤΛΝ ΥΛΙΚΨΙΨ. ΘΕ ΣΝΠΝΔΛ:
 ΗΛΒΛΙΨ ΙΝ ΙΖΥΙΣ ΣΛΛΤ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΙΚΨΕΙΓΛΙ ΣΙΓΛΙΨ
 ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΧ: ΓΛΗ ΓΛΙΝΨΚΧ ΠΣΣΤΛΝΔΛΝΔΣ ΟΛΜ 1. ΚΓ.
 ΙΝ ΜΛΚΚΧΜ ΙΝΔΛΙΛΣ ΗΙΝΔΛΚ ΙΛΗΚΔΛΝΛΝ. ΓΛΗ ΓΛ-
 ΟΕΜΠΝ ΣΙΚ ΛΕΤΚΛ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΔΝ ΙΜΜΛ. ΓΛΗ ΣΥΕ
 ΒΙΝΗΤΣ. ΛΕΤΚΛ ΛΛΙΣΙΔΛ ΙΝΣ: ΓΛΗ ΔΝΛΤΓΛΓΓΛΝ- 2.
 ΔΛΝΣ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΕΚΕΗΝΝ ΙΝΛ. ΣΚΠΛΔΝ ΣΙΓΛΙ ΜΛΝΝ
 ΟΕΝ ΛΕΣΛΤΓΛΝ. ΕΚΛΙΣΛΝΔΛΝΣ ΙΝΛ: ΙΨ ΙΣ ΛΝΔΗΛΕ- 3.
 ΓΛΝΔΣ. ΟΛΨ. ΘΛ ΙΖΥΙΣ ΛΝΛΒΛΗΨ ΜΧΣΕΣ: ΙΨ ΕΙΣ ΟΕ- 4.
 ΨΠΝ. ΜΧΣΕΣ ΠΣΛΛΗΒΙΔΛ ΠΝΣΙΣ ΒΧΚΧΣ ΛΕΣΛΤΕΙΝΛΙΣ
 ΜΕΛΓΛΝ. ΓΛΗ ΛΕΛΕΤΛΝ: ΓΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΛΝΔΣ ΙΛΙ- 5.

duos oculos (a) habenti projici in gehennam ignis, ubi vermis eorum 48.
 non moritur, & ignis non extinguitur. quilibet enim igne salietur, 49. CI.
 & quælibet victimarum sale salietur. Bonum est sal, sed si sal fa- 50. CII.
 tuum fuerit, quo condietur? Habete in vobis sal, & pacifici estote
 inter vos invicem. Et inde exurgens venit in fines Judææ trans Jor-
 danem, & congregata est rursus turba apud eum, & sicut mos erat, 51. CIII.
 rursus docebat eos: Et accedentes Pharisei interrogaverunt eum, an
 fas esset viro uxorem dimittere? tentantes eum. Verum is respon-
 dens dixit (b): quid vobis præcepit Moses? illi vero dixerunt: Moses
 permisit (c) nobis libros divortii scribere, & dimittere. Et respondens 52.

(a) *Duos oculos* ΤΥΛ ΛΗΓΧΝΛ. Typographi vel correctoris errore prior editio ΤΥΛ ΛΙΓΧΝΛ. Suec. *Två ögon.*

(b) *Dixit.* Non legit *ωπρωτ.*

(c) *Nobis.* ΠΣΛΛΗΒΙΔΛ ΠΝΣΙΣ. Legit *ιπιτεψε ιμιν.* Perinde est.

(a) *Fe-*

- SNS UΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΥΙΨΚΑ ΗΑΚΔΗΗΑΙΚΤΕΙΝ ΙΖΥΑΚΑ ΓΛ-
 6. ΜΕΛΙΔΑ ΙΖΥΙΣ ΨΑ ΑΝΑΒΗΣΝ. ΙΨ ΛΕ ΑΝΑΣΤΡΑΔΕΙΝΑΙ
 ΓΑΣΚΑΕΤΑΙΣ ΓΗΜΕΙΝ ΓΑΗ ΟΙΝΕΙΝ ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΓΡΨ.
 7. ΙΝΗΗ ΨΙΣ ΒΙΛΕΙΨΑΙ ΜΑΝΝΑ ΑΤΤΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΑΗ
 8. ΛΙΨΕΙΝ ΣΕΙΝΑΙ. ΓΑΗ ΣΙΓΑΙΝΑ ΨΑ ΤΥΛ ΔΝ ΛΕΙΚΑΣ ΑΙΝ.
 9. ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΑΝΑΣΕΙΨΣ ΝΙ ΣΙΝΔ ΤΥΛ. ΑΚ ΛΕΙΚ ΑΙΝ. ΨΛ-
 ΤΕΙ ΝΗ ΓΡΨ ΓΑΥΛΨ. ΜΑΝΝΑ ΨΑΜΜΑ ΝΙ ΣΚΑΙΔΑΙ:
 ρδ. 10. ΓΑΗ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΛΕΤΚΑ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΙΣ ΒΙ ΨΑΤΑ ΣΑΜΧ
 ρε. 11. ΕΚΕΗΝΝ ΙΝΑ: ΓΑΗ ΟΛΖΝΗ ΣΛΕΙ ΛΕ-
 ΛΕΤΙΨ ΟΕΝ ΣΕΙΝΑ ΓΑΗ ΛΙΠΓΑΙΨ ΑΝΨΑΚΑ. ΗΧΚΙΝΧΨ
 12. ΔΝ ΨΙΖΛΙ. ΓΑΗ ΓΑΒΑΙ ΟΙΝΧ ΛΕΛΕΤΙΨ ΑΒΑΝ ΣΕΙΝΑ-
 ρη. 13. ΝΑ. ΓΑΗ ΛΙΠΓΑΔΑ ΑΝΨΑΚΑΜΜΑ. ΗΧΚΙΝΧΨ: ΨΑΝΗΗ
 ΑΤΒΕΚΗΝ ΔΝ ΙΜΜΑ ΒΑΚΝΑ. ΕΙ ΑΤΤΑΙΤΧΚΙ ΙΜ. ΙΨ

- Jesus dixit illis: contra vestram duritiem cordis scripsit vobis hoc
 6. præceptum; Sed à principio creationis marem & foeminam fecit (a)
 7. Deus. propterea relinquet vir patrem suum, & matrem (b) suam, &
 8. erunt hi duo * in carnem unam, adeo ut ulterius non sint duo, sed
 9. CIV. 10. caro una. Quod ergo Deus conjunxit, (c) homo id ne separet. Et in
 CV. 11. domo iterum discipuli ejus, de hoc eodem interrogaverunt eum. Et
 12. dixit illis: quicumque dimittit uxorem suam & ducit aliam, cum hac
 CVI. 13. mœchatur. Atque obtulerunt ei infantes, ut tangeret eos (d), sed

(a) Fecit Deus ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΓΨ. non ergo legit αὐτός. Res eadem.

(b) Matrem suam. Legit μητέρα αὐτοῦ, nisi librarius oscitanter omisit interpretationem vocum ἢ ἀποσπασθησάται πρὸς τὴν γυναῖκα.

* [In carnem unam ΔΝ ΛΕΙΚΑΣ ΑΙΝ. Gothica mendo laborare manifestum est, quibus medelam videtur attulisse Hickefus legendo ΛΕΙΚΑ ΑΙΝ-ΑΜΜΑ.]

(c) Homo id non separet. ΜΑΝΝΑ ΨΑΜΜΑ ΝΙ ΣΚΑΙΔΑΙ. legit ἄνθρωπος τοῦτο μὴ χωρίζεται. ΨΑΜΜΑ tertii casus propter verbum ΣΚΑΙΔΑΝ.

(d) Ut tangeret eos ΕΙ ΑΤΤΑΙΤΧΚΙ ΙΜ. Sic recte & ex regulis syn-

ΨΛΙ ΣΙΠΧΝΓΧΣ İS ΣΧΚΗΝ ΨΛΙΜ ΒΛΙΚΑΝΔΑΜ: ΔΗΓΛ- 14.
 ΣΛΙΘΑΝΔΣ ΨΑΝ İΛΙΣΗΣ. ΠΝΥΕΚΙΔΑ ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ İΜ.
 ΛΕΤΙΨ ΨΧ ΒΑΚΝΑ ΓΑΓΓΑΝ ΔΗ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΥΑΚΓΙΨ
 ΨΧ. ΠΝΤΕ ΦΙΖΕ İST ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΔΙ ΓΧΨΣ: ΑΜΕΝ ΟΙ- 15.
 ΨΑ İΖΥΙΣ. ΣΛΕΙ ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΙΨ ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑ ΓΧΨΣ
 ΣΥΕ ΒΑΚΝ. ΝΙΨΑΝΗ ΟΙΜΙΨ İΝ İΖΛΙ: ΓΛΗ ΓΑΨΛΛΙ- 16.
 ΗΑΝΔΣ İΜ. ΑΛΓΓΑΝΔΣ ΗΑΝΔΗΝΣ ΑΝΑ ΨΧ. ΦΙΝΦΙΔΑ
 İΜ: ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΙΝ İΜΜΑ İΝ ΥΙΓ. ΔΗΛΤΚΙΝ- 17. ΚΖ.
 ΝΑΝΔΣ ΛΙΝΣ ΓΛΗ ΚΗΝΣΣΓΑΝΔΣ. ΒΑΨ İΝΑ ΟΙΨΑΝΔΣ.
 ΑΛΙΣΑΚΙ ΦΙΝΨΕΙΓΛ. ΘΑ ΤΑΝΓΛΗ. ΕΙ ΛΙΒΑΙΝΑΙΣ ΛΙ-
 ΥΕΙΝΧΝΣ ΑΚΕΒΑ ΥΛΙΚΨΑΝ: İΨ İΛΙΣΗΣ ΟΛΨ ΔΗ İΜ- 18.
 ΜΑ. ΘΑ ΜΙΚ ΟΙΨΙΣ ΦΙΝΨΕΙΓΑΝΑ. ΝΙ ΘΑΨΗΝΝ ΦΙΝΨΕΙΓΣ.
 ΑΛΓΑ ΛΙΝΣ ΓΧΨ: ΨΧΣ ΑΝΑΒΗΣΝΙΝΣ ΚΑΝΤ. ΝΙ ΗΧΚΙ- 19.
 ΝΧΣ. ΝΙ ΜΑΝΚΨΚΓΑΙΣ. ΝΙ ΗΛΙΫΑΙΣ. ΝΙ ΣΙΓΑΙΣ ΓΑΛΙΝ-
 ΓΑΥΕΙΤΥΧΔΣ. ΝΙ ΑΝΑΜΑΗΤΓΑΙΣ. ΣΥΕΚΑΙ ΑΤΤΑΝ ΨΕΙ-

discipuli ejus objurgabant offerentes. Intuitus autem Jesus ægre tu- 14.
 lit & dixit iis: Sinite infantes (a) ire ad me, & non prohibete eos;
 nam (b) illorum est regnum Dei. Amen dico vobis, qui non ex- 15.
 cipit regnum Dei sicut infans, neutiquam venit in illud, & ample- 16.
 xus eos, imponens eis manus, benedixit eis. Et egrediente illo 17. CVII.
 in viam, accurrens quidam & genua flectens rogavit eum dicens:
 magister bone, quid faciam, ut vitæ æternæ hæres fiam? Jesus 18.
 vero dixit ei: quid me dicis bonum? nemo bonus nisi unus
 Deus. præcepta nosti: non moechaberis: non occides: non fura- 19.
 beris: non eris falsus testis: non defraudabis: honora patrem tuum

taxeos MS. ΕΙ etenim Subjunctivum postulat. ΑΤΤΑΙΤΧΚ autem modi Indicativi.

(a) *Infantes*. ΨΧ ΒΑΚΝΑ. sic recte MS. Græce πὲ παιδία.

(b) *Nam illorum*. Legit τοῦτων γάρ. Τῶν γάρ τοιούτων foret ΠΝΤΕ ΦΙΖΕ ΣΥΑΛΕΙΚΑΙΖΕ.

20. ΝΑΝΑ ΓΛΗ ΛΙΨΕΙΝ ΨΕΙΝΑ: ΦΑΚΝΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ
 ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΛΙΣΑΚΙ. ΦΧ ΑΛΛΑ ΓΛΕΑΣΤΑΙΔΑ ΝΣ
 ΚΗ. 21. ΓΟΝΔΑΙ ΜΕΙΝΑΙ: ΪΨ ΪΛΙΣΝΣ ΪΝΣΛΙΘΑΝΔΣ ΔΗ ΙΜΜΑ.
 ΕΚΙΓΧΔΑ ΪΝΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΙΝΙΣ ΨΝΣ ΥΑΝ
 ΪΣΤ. ΓΑΓΓ. ΣΥΑ ΕΙΛΗ ΣΥΕ ΗΛΒΑΙΣ ΕΚΛΒΗΓΕΙ ΓΛΗ ΓΙΕ
 ΨΑΚΒΑΜ. ΓΛΗ ΗΛΒΑΙΣ ΗΝΖΔ ΪΝ ΗΙΜΙΝΑΜ. ΓΛΗ ΗΙ-
 ΚΨ. 22. ΚΙ ΛΛΙΣΤΓΑΝ ΜΙΚ. ΝΙΜΑΝΔΣ ΓΑΛΓΑΝ: ΪΨ ΪΣ ΓΑΝΙΠ-
 ΝΑΝΔΣ ΪΝ ΨΙΣ ΥΑΝΚΑΙΣ. ΓΑΛΛΑΨ ΓΑΝΚΣ. ΥΑΣ ΑΝΚ
 23. ΗΛΒΑΝΔΣ ΕΛΙΗΝ ΜΑΝΑΓ: ΓΛΗ ΒΙΣΛΙΘΑΝΔΣ ΪΛΙΣΝΣ
 ΟΛΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΣΑΙ ΘΑΙΥΑ ΑΓΛΗΒΑ ΨΑΙ
20. & matrem (a) tuam. Verum respondens inquit ei: magister, hæc
 CVIII. 21. omnia servavi à pueritia mea. Sed Jesus intuitus eum, amavit
 eum, & dixit ei: unum tibi deest, ito, quantum habes vende &
 da pauperibus, & habebis thesaurum (b) in cœlis, & accede sequu-
 CIX. 22. tum me, (c) suscipiens crucem: Is vero compunctus propter hunc
 23. sermonem abiit tristis, habuit enim (d) pecunias multas. Et circum-
 spiciens Jesus dixit discipulis suis: (e) ecce, quam difficulter pecu-

(a) *Tuam*. Legit etiam hoc loco σῶ.

(b) *In cœlis* **ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ**. Legit ergo ἐν οὐρανοῖς. Editi ἐν οὐρανοῖς. Perinde est.

(c) *Suscipiens crucem*. **ΝΙΜΑΝΔΣ ΓΑΛΓΑΝ**. Non legit *Latinus*, quin & nec *Clementem Alex.* legisse, video ex opusculo, *Quis Divites salvetur*.

(d) *Pecunias multas* **ΕΛΙΗΝ ΜΑΝΑΓ**. Legit χεῖματα πολλά, & sic in *Cantabr.* esse, annotatum alicubi vidi. Mox v. 24. **ΗΝΝΓΑΝΔΑΜ** (vel ut legendum suspicor, nam MS. hoc loco perobscurum, **ΗΝΓΓΑΝΔΑΜ**) **ΑΕΑΚ ΕΛΙΗΛΗ**, *πεποδότης ἐπὶ χεῖμασι*. [Pro *πεποδότης* vix mihi persuadere possum quin Gothus noster *ποποδότης* legeret, nullo suffragante, quod sciam, MS. codice. **ΗΝΝΓΑΝ** & **ΗΝΓΓΑΝ** eadem sunt atque Anglo-Saxonica *honnian* & *hognian* *anxie aliquam rem appetere, magno alicujus rei desiderio agi*. Locum igitur ita vertendum puto, *Quam difficile est iis, qui inbiant pecuniis, vel qui nimium solliciti sunt de pecuniis acquirendis*. Vide *Etymologicum Anglican.* in *hone after a thing*, ubi eadem fere annotavimus.]

(e) *Ecce*. Legit ἰδού.

(a) *Ca-*

ΕΛΙΗΧ ΓΑΗΛΒΑΝΔΑΝΣ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝΓΑΡΚΑΔΑ ΓΡΨΣ ΓΛ-
 ΛΕΙΦΑΝΔ: ΙΨ ΦΛΙ ΣΙΠΧΝΟΧΣ ΛΕΣΛΑΝΦΝΟΧΔΕΑΝΝ ΙΝ 24.
 ΥΑΝΚΑΕ ΙΣ. ΦΑΚΝΗ ΙΛΙΣΝΣ ΛΕΤΚΑ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ.
 ΟΛΨ ΙΜ. ΒΑΚΝΙΛΧΝΑ. ΘΛΙΥΑ ΑΓΛΗ ΙΣΤ ΦΛΙΜ ΗΝΝ-
 ΓΑΝΔΑΜ ΛΕΑΚ ΕΛΙΗΑΝ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝΓΑΡΚΑΔΑ ΓΡΨΣ
 ΓΛΛΕΙΦΑΝ. ΑΖΙΤΙΖΧ ΙΣΤ ΝΛΒΑΝΔΑΝ ΦΛΙΚΗ ΦΛΙΚΚΧ 25.
 ΝΕΨΛΧΣ ΓΛΛΕΙΦΑΝ. ΦΛΗ ΓΛΒΙΓΑΜΜΑ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝ-
 ΓΑΡΚΑΔΑ ΓΡΨΣ ΓΛΛΕΙΦΑΝ: ΙΨ ΕΙΣ ΜΑΙΣ ΝΣΓΕΙΣΝΧΔΕ 26.
 ΔΑΝΝ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΓΑΗ ΘΛΣ ΜΑΓ ΓΛ-
 ΝΙΣΑΝ: ΙΝΣΛΙΘΑΝΔΣ ΔΝ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΟΛΨ. ΑΚΕΙ 27.
 ΕΚΑΜ ΜΑΝΝΑΜ ΝΝΜΑΗΤΕΙΓ ΙΣΤ. ΝΙ ΕΚΑΜ ΓΡΨΑ.
 ΑΛΛΑΤΑ ΑΝΚ ΜΑΗΤΕΙΓ ΙΣΤ ΕΚΑΜ ΓΡΨΑ: ΔΝΓΑΝΝ 28.
 ΦΑΝ ΠΑΙΤΚΝΣ ΟΙΨΑΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΣΑΙ ΥΕΙΣ ΛΕΛΛΙΛΧ-

nias habentes in regnum Dei introibunt? Verum discipuli obstupue- 24+
 runt propter verba ejus, quapropter Jesus iterum respondens dixit
 eis: filioli, quam difficile est confidentibus pecuniis in regnum Dei
 ingredi? Facilius est camelo (a) per foramen acus transire, quam di- 25.
 viti regnum Dei ingredi. Illi vero magis obstupuerunt dicentes inter 26.
 se invicem: itaque, quis potest salvari? Intuitus (b) eos Jesus dixit: 27.
 apud homines quidem impossibile est, non apud Deum; omne enim
 possibile est apud Deum. (c) Cœpit autem Petrus dicere ei: ecce, nos 28.

(a) *Camelo*. ΝΛΒΑΝΔΑΝ, quod non sono tantum, sed & origine conve-
 nit cum *Elephante*, sed non infuetum eandem vocem transire in lingua alia in
 significationem diversam. Sic ΥΝΛΕΣ Gothorum non *Vulpis*, sed *Lupus*, u-
 trumque tamen à rapacitate, *Glupsk*; Glupa enim *Rapere*, *Devorare*. *Alce* La-
 tinorum, animal generis hircini, etsi sono conveniat, non tamen *Elg* nostratum,
 vastæ molis, & ut arbitror, *Julii Cæsaris* Bifons.

(b) *Intuitus eos* ΙΝΣΛΙΘΑΝΔΣ ΔΝ ΙΜ, Non legit δὲ, sed sine sensus
 detrimento.

(c) *Cœpit autem*, plurimos sequutus legit ἤρξατο δὲ, contra omittit δὲ post ἀπο-
 χελεύεις, & ejus loco legit αὐτοῖς.

(a) *Reli-*

- KI. 29. ΤΗΜ ΑΛΛΑ ΓΛΗ ΛΛΙΣΤΙΔΕΑΝΗ ΨΗΚ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ
 ΪΜ ΪΛΙΣΝΣ ΟΛΨ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ ΪΖΥΙΣ. ΝΙ ΘΛΣΗΝΝ ΪΣΤ
 ΣΛΕΙ ΛΕΛΛΙΛΧΤΙ ΓΛΚΔ. ΛΙΨΨΛΗ ΒΚΧΨΚΗΝΣ. ΛΙΨΨΛΗ
 ΛΙΨΕΙΝ. ΛΙΨΨΛΗ ΑΤΤΙΝ. ΛΙΨΨΛΗ ΟΕΝ. ΛΙΨΨΛΗ ΒΛΚ-
 ΝΛ. ΛΙΨΨΛΗ ΗΛΙΜΧΨΛΓΛ ΪΝ ΜΕΙΝΛ ΓΛΗ ΪΝ ΨΙΖΧΣ
 30. ΛΙΥΛΓΓΕΛΟΧΝΣ. ΣΛΕΙ ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΛΙ. Κ. ΕΛΛΨ ΝΗ ΪΝ
 ΨΛΜΜΛ ΜΕΛΛ ΓΛΚΔΙΝΣ. ΓΛΗ ΒΚΧΨΚΗΝΣ. ΓΛΗ ΣΥΙΣΤ-
 ΚΗΝΣ. ΓΛΗ ΑΤΤΛΝ. ΓΛΗ ΛΙΨΕΙΝ. ΓΛΗ ΒΛΚΝΛ. ΓΛΗ
 ΗΛΙΜΧΨΛΓΛ ΜΙΨ ΥΚΛΚΧΜ. ΓΛΗ ΪΝ ΛΙΥΛ ΨΛΜΜΛ Λ-
 ΚΙΛ. 31. ΝΛΥΛΙΚΨΙΝ ΛΙΒΛΙΝ ΛΙΥΕΙΝΧΝ. ΛΨΨΛΗ ΜΛΝΛΓΛΙ ΥΛΙΚ-
 ΨΛΝΔ ΕΚΗΜΛΝΣ ΛΕΤΗΜΛΝΣ. ΓΛΗ ΛΕΤΗΜΛΝΣ ΕΚΗ-
 ΚΙΒ. 32. ΜΛΝΣ: ΥΕΣΗΝ ΝΨΨΛΗ ΑΝΛ ΥΙΓΛ ΓΛΓΓΛΝΔΛΝΣ ΔΗ
 ΪΛΙΚΛΝΣΑΗΛΥΜΛΙ. ΓΛΗ ΕΛΗΚΒΙΓΛΓΓΛΝΔΣ ΪΝΣ ΪΛΙΣΝΣ.
 ΓΛΗ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΕΑΝΗ. ΓΛΗ ΛΕΛΚΛΛΙΣΤΟΛΝΔΛΝΣ
- CX. 29. reliquimus omnia & sequuti sumus te? Respondens eis Jesus dixit:
 amen dico vobis, nemo est, qui reliquerit (a) domum, (b) aut fra-
 tres, aut matrem, aut patrem, aut uxorem, aut liberos, aut præ-
 30. dia propter me, & propter evangelium, (c) qui non accipiat cen-
 tuplum, nunc hoc tempore, domos, & fratres, & forores, & pa-
 trem, & matrem, & liberos, & prædia (d) *quamvis* cum persecutio-
 CXI. 31. nibus, & in seculo futuro vitam æternam. verum multi erunt pri-
 CXII. 32. mi, ultimi, & ultimi, primi. Erant autem in via euntes Jerosoly-
 mam, & erat præteriens (e) eos Jesus, atque mirabantur, & sequentes

(a) Reliquerit ΛΕΛΛΙΛΧΤΙ sic recte *fumus*. librarius errore geminavit syllabam mediam.

(b) Aut fratres &c. Idem sensus, legit tamen ἢ μητέρας, ἢ πατέρας, ἢ γυναῖκας.

(c) Qui non ΣΛΕΙ ΝΙ, ὁς μή.

(d) *Quamvis* adjecimus ad supplementum sententiæ. Sic autem cum suis stipulatur Deus, vide supra 9, 12. & alibi frequentissime.

(e) *Præteriens*. hæc vis vocis ΕΛΗΚΒΙΓΛΓΓΛΝΔΣ.

(a) Erant

ƒΛŃĶĤΛΙ ƳΛŃĶΨŃŃ. ƆΛĤ ΛŃΔŃΙΜΛŃΔŚ ΛƒΤΚΛ
 ΨΛŃŚ ΤΥΛΛΙƒ. ΔŃΓΛŃŃ İΜ υΙΨΛŃ ΨΞΕΙ ΗΛΒΛΙΔΕΔŃŃ
 İŃΛ ΓΛΔΛΒΛŃ. ΨΛΤΕΙ ŚΛΙ ŃŚΓΛΓΓΛΜ İŃ İΛΙΚŃŚΛŃΛΥ. 33.
 ΜΛ. ƆΛĤ ŚŃŃŃŚ ΜΛŃŚ ΛΤΓΙΒΛΔΛ ΨΛΙΜ ŃƒΛΚΓŃΔ.
 ƆΛΜ ƆΛĤ ΒΞΚΛΚƆΛΜ. ƆΛĤ ΓΛΥΛΚΓƆΛŃΔ İŃΛ ΔΛŃ.
 ΨΛŃ. ƆΛĤ ΒΙΛΛΙΚΛŃΔ İŃΛ. ƆΛĤ ΒΛΙΓΓΥΛŃΔ İŃΛ. 34.
 ƆΛĤ ŚΠΕΙΥΛŃΔ ΛŃΛ İŃΛ. ƆΛĤ ŃŚUIMΛŃΔ İMMΛ. ƆΛĤ
 ΨΚΙΔƆΙŃ ΔΛΓΛ ŃŚSTΛŃΔΙΨ: ƆΛĤ ΛΤΗΛΒΛΙΔΕΔŃŃ 35. ΚΙΓ.
 ŚΙΚ ΔŃ İMMΛ İΛΚΞΒŃŚ ƆΛĤ İΧΗΛŃŃΕŚ ŚŃŃƆŃŚ ΖΛ
 ΒΛΙΔΛΙΛŃŚ. υΙΨΛŃΔΛŃŚ. ΛΛΙŚΛΚΙ. ΥΙΛΕΙΜΛ ΕΙ ΨΛ
 ΤΕΙ ΨŃΚ ΒΙΔΞΞŚ ΤΛŃƆΛΙŚ ŃΓΓΚΙŚ: İΨ İŚ υΛΨ İΜ. 36.
 ƆΛ ΥΙΛΕΙΤŚ ΤΛŃƆΛŃ ΜΙΚ İΓUİŚ. İΨ ΕΙŚ υΕΨŃŃ ΔŃ 37.

timidi fiebant. Et assumens iterum duodecim illos cœpit illis di- 33.
 cere quæ sibi (a) erant eventura, nimirum: ecce ascendimus Jero-
 solymam, & filius hominis tradetur Archifacerdotibus & Scribis, &
 damnabunt eum morte (b), & irridebunt eum, & percutient eum, 34.
 & inspuent in eum, & interficient eum, & tertio die refurget. Et 35. CXIII.
 accesserunt ad eum Jacobus & Johannes filii Zebedæi dicentes: ma-
 gister, volumus, ut quod à te petimus, facias nobis duobus. Is ve- 36.
 ro dixit eis: quid vultis vos, me vobis facere? Illi vero dixerunt 37.

(a) *Erant eventura.* Cogor transferre Græca, πὶ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίειν, ne-
 fcius quid sit İŃΛ ΓΛΔΛΒΛŃ, & verecundia illud transformandi in İM-
 ΜΛ ΓΛΤΛŃƆΛŃ.

(b) *Morte,* deest interpretatio horum, καὶ παρεδίδουσι αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, sive quod
 Ulpbilas unam similiter incipientium in eodem commate sententiam transiliit, si-
 ve quod librarius omisit ƆΛĤ ΛΤΓΙΒΛŃΔ İŃΛ ΨΛΙΜ ΨΙŃΔΞΜ,
 vel si mavis ƆΛĤ ΓΛΛΕΥƆΛŃΔ &c. id enim infinitis locis vidimus, no-
 strum idem vocabulum in eadem periodo diversimode transferre, forsan studio
 ostendendi copiam linguæ Gothicæ: heic vero præcessit παρεδίδθηται, quod ver-
 tit ΛΤΓΙΒΛΔΛ.

ἴΜΜΑ. ΕΡΛΓΙΕ ΝΓΚΙΣ ΕΙ ΛΙΝΣ ΛΕ ΤΛΙΗΣΥΧΝ ΦΕΙΝΛΙ.
 ΓΛΗ ΛΙΝΣ ΛΕ ΗΛΕΙΔΗΜΕΙΝ ΦΕΙΝΛΙ ΣΙΤΛΙΥΛ ἸΝ ΥΝΛ-
 38. ΦΛΗ ΦΕΙΝΛΜΜΑ: ἰψ ἰΛΙΣΝΣ ὤΦΗΗ ΔΗ ἴΜ. ΝΙ ΥΙ-
 ΤΗΨΣ ΟΙΣ ΒΙΔΓΛΤΣ. ΜΛΓΗΤΣΗ ΔΡΙΓΓΚΛΗ ΣΤΙΚΛ ΦΛ-
 ΝΕΙ ἶΚ ΔΡΙΓΓΚΛ. ΓΛΗ ΔΛΗΠΕΙΝΛΙ ΦΙΖΛΙΕΙ ἶΚ ΔΛΗΠ-
 39. ΓΛΔΛ. ΕΙ ΔΛΗΠΟΓΛΙΝΔΛΗ: ἰψ ΕΙΣ ὤΕΨΗΝ ΔΗ ἴΜΜΑ.
 ΜΛΓΗΜ: ἰψ ἰΛΙΣΝΣ ὤΦΗΗ ΔΗ ἴΜ. ΣΥΕΦΛΗΗ ΦΛΗΛ
 ΣΤΙΚΛ ΦΛΝΕΙ ἶΚ ΔΡΙΓΓΚΛ ΔΡΙΓΓΚΛΤΣ. ΓΛΗ ΦΙΖΛΙ
 40. ΔΛΗΠΕΙΝΛΙ ΦΙΖΛΙΕΙ ἶΚ ΔΛΗΠΟΓΛΔΛ. ἰψ ΦΛΤΛ ΔΗ ΣΙ-
 ΤΛΗ ΛΕ ΤΛΙΗΣΥΧΝ ΜΕΙΝΛΙ ΛΙΨΦΛΗ ΛΕ ΗΛΕΙΔΗΜΕΙΝ
 ΝΙΣΤ ΜΕΙΝ ΔΗ ΓΙΒΛΗ. ΑΛΓΛ ΦΛΙΜΕΙ ΜΛΝΥΙΨ ΥΛΣ:
 ΚΙΔ. 41. ΓΛΗ ΓΛΗΛΗΝΣΓΛΝΔΛΗΝΣ ΦΛΙ ΤΛΙΗΗΝ. ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΝΗ-
 42. ΥΕΚΟΓΛΗ ΒΙ ἰΛΚΩΒΗ ΓΛΗ ἰΧΗΛΗΝΗΝ: ἰψ ἰΛΙΣΝΣ ΛΤ-
 ΗΛΙΤΛΝΔΣ ἴΝΣ. ὤΨ ΔΗ ἴΜ. ΥΙΤΗΨ ΦΛΤΕΙ ΨΗΓΓΚ-

ei: concede nobis, ut unus à dextra tua, & unus à sinistra tua se-
 38. deamus (a) in gloria tua. Jesus autem dixit illis: nescitis, quid pe-
 tatis. Potestis bibere (b) poculum quod ego bibo, & baptismo, quo
 39. ego baptizor, num baptizaremini? Illi vero dixerunt ei: possumus.
 Jesus autem dixit illis: Poculum quidem quod ego bibo, bibetis, &
 40. baptismo, quo ego baptizor (c) baptizabimini; sed federe à dextra
 mea, aut à sinistra (d), non est meum dare, nisi his, quibus paratum
 CXIV. 41. fuit. Et audientes decem illi cœperunt indignari de Jacobo & Jo-
 42. hanne. Jesus autem advocans eos, dixit illis: novistis, quod qui sibi

(a) *Sedeamus* ΣΙΤΛΙ Λ, puto errore pro ΣΙΤΛΙΜΑ. *wi m̄age sittia.*
 [Angl. *we may sit.*]

(b) *Bibere* MS. ΝΔΡΙΓΓΚΛΗ. [Omnino legerim ΜΛΓΗΤΣΗ
 ΔΡΙΓΓΚΛΗ. nam simplex Ν affixum verbis plerumque interrogat. ΝΙ ΥΙ-
 ΤΗΨΣ errore certe librarii pro ΥΙΤΗΤΣ.]

(c) *Baptizabimini.* Librarius omisisse videtur ΔΛΗΠΟΓΛΝΔΛ (*βαπτισθήσε-*
 &.) forsan propter proxime præcedens ΔΛΗΠΟΓΛΔΛ.

(d) *Sinistra.* Non legit posterius *μεῦ*, uti nec *Alex. Cantab.* alii.

(a) *Pri-*

ΓΑΝΔ ΚΕΙΚΙΝΧΝ ΦΙΝΔΧΜ ΓΛΕΚΛΙΝΓΙΝΧΝΔ ΙΜ. ΙΨ ΦΛΙ
 ΜΙΚΙΛΛΑΝΣ ΙΖΕ ΓΛΥΛΛΑΔΑΝΔ ΙΜ. ΙΨ ΝΙ ΣΥΛ ΣΙΓΛΙ ΙΝ 43.
 ΙΖΥΙΣ. ΑΚ ΣΑ ΘΑΖΝΗ ΣΑΕΙ ΥΙΛΙ ΥΛΙΚΨΑΝ ΜΙΚΙΛΣ ΙΝ
 ΙΖΥΙΣ. ΣΙΓΛΙ ΙΖΥΛΚ ΑΝΔΒΛΗΤΣ. ΓΛΗ ΣΑΕΙ ΥΙΛΙ ΙΖΥΛ- 44.
 ΚΛ ΥΛΙΚΨΑΝ ΕΚΗΜΙΣΤΣ. ΣΙΓΛΙ ΑΛΛΑΙΜ ΣΚΑΛΚΣ. ΓΛΗ 45. ΚΙΕ.
 ΑΝΚ ΣΗΝΝΣ ΜΑΝΣ ΝΙ ΑΛΜ ΑΤΑΝΔΒΛΗΤΓΑΜ. ΑΚ
 ΑΝΔΒΛΗΤΓΑΝ. ΓΛΗ ΓΙΒΑΝ ΣΑΙΥΑΛΑ ΣΕΙΝΑ ΕΑΝΚ ΜΛ-
 ΝΑΓΑΝ ΣΑΝΝ: ΓΛΗ ΑΕΜΗΝ ΙΝ ΙΛΙΚΙΚΧΝ. ΓΛΗ ΝΣ- 46. ΚΙΙ.
 ΓΑΓΓΑΝΔΙΝ ΙΜΜΑ ΓΛΙΝΨΚΧ ΜΙΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ
 ΓΛΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΓΑΝΧΗΛΙ. ΣΗΝΝΣ ΤΕΙΜΛΙΑΝΣ ΒΑΚΤΕΙ-
 ΜΛΙΑΝΣ ΒΛΙΝΔΑ ΣΑΤ ΕΑΝΚ ΥΙΓ ΔΗ ΛΙΗΤΚΧΝ: ΓΛΗ 47.
 ΓΛΗΛΗΝΣΓΑΝΔΣ ΨΑΤΕΙ ΙΛΙΣΝΣ ΣΑ ΝΑΖΧΚΛΙΝΣ ΙΣΤ.
 ΔΗΓΑΝΝ ΗΚΧΠΓΑΝ ΓΛΗ ΑΙΨΑΝ. ΣΗΝΛΗ ΔΑΥΕΙΔΙΣ ΙΛΙ-
 ΣΗ ΑΚΜΑΙ ΜΙΚ: ΓΛΗ ΘΧΤΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΑ ΜΑΝΑΓΛΙ 48.
 ΕΙ ΓΑΨΛΗΛΙΔΕΔΙ. ΙΨ ΙΣ ΕΙΛΗ ΜΛΙΣ ΗΚΧΠΙΔΑ. ΣΗΝΛΗ

videntur regere gentes, dominantur eis, & magnates eorum potesta-
 tem habent *in* eos. Sed ne sic sit inter vos, verum quicumque vult 43.
 fieri magnus inter vos, erit vester minister. & qui vult vestrum fieri 44.
 primus (a), erit omnium servus; nam etiam filius hominis non venit 45. CXV.
 ministrari, sed ministrare, & dare animam suam pro multis pretium
 redemptionis. Et venerunt ad Jericho, & (b) cum inde abiisset cum 46. CXVI.
 discipulis suis & turba multa, filius Timæi Bartimæus (c) cæcus sedit
 juxta viam mendicatum, & audiens quod Jesus Nazoræus ille esset, 47.
 cœpit clamare & dicere: Fili Davidis, Jesu, miserere mei. Et com- 48.
 minabantur ei multi, ut taceret; sed is multo magis clamavit: Fili

(a) *Primus*. ΕΚΗΜΙΣΤΣ. S in sequenti ΣΙΓΛΙ delitescente.

(b) *Cum inde* &c. ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΙΝ ΙΜΜΑ ΓΛΙΝΨΚΧ ΜΙΨ ΣΙ-
 ΠΧΝΓΑΜ, legit ergo ὀκπορευομῆνσ ἀπὸ τῆ ἐκείθεν μετὰ τῶ μωδητῶν. Sensus idem.

(c) *Filius Timæi Bartimæus*. ΣΗΝΝΣ ΤΕΙΜΛΙΑΝΣ ΒΑΚΤΕΙΜΛΙ-
 ΛΙΑΝΣ. sic MS. pro perpetua consuetudine mutandi; Græcorum in ΕΙ.

(a) *Ex-*

49. ΔΑΥΕΙΔΙΣ. ΑΡΜΑΙ ΜΙΚ: ΟΛΗ ΓΑΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ
 ΗΛΙΗΛΙΤ ΑΤΥΧΠΟΓΑΝ ΙΝΑ: ΟΛΗ ΥΧΠΙΔΕΔΟΝΝ ΦΑΝΑ
 ΒΛΙΝΔΑΝ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΦΚΛΕΣΤΕΙ ΦΝΚ. ΝΚ-
 50. ΚΕΙΣ: ΥΧΠΕΙΦ ΦΝΚ: ΙΦ ΙΣ ΑΦΥΛΙΚΠΑΝΔΣ ΥΑΣΤΟΛΙ ΣΕΙ-
 51. ΝΛΙ ΝΣΗΛΑΝΠΑΝΔΣ ΟΑΜ ΑΤ ΙΛΙΣΝ: ΟΛΗ ΑΝΔΗΛΕ-
 ΟΑΝΔΣ ΟΑΦ ΔΝ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΝΣ. ΟΑ ΥΙΛΕΙΣ ΕΙ ΤΑΝΟΑΝ
 ΦΝΣ: ΙΦ ΣΑ ΒΛΙΝΔΑ ΟΑΦ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΚΑΒΒΑΝΝΕΙ ΕΙ
 52. ΝΣΣΑΙΟΑΝ: ΙΦ ΙΛΙΣΝΣ ΟΑΦ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΓΑΓΓ. ΓΑΛΑΝ-
 ΒΕΙΝΣ ΦΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣΙΔΑ ΦΝΚ: ΟΛΗ ΣΝΝΣΑΙΥ ΝΣΣΑΟ.
 ΚΙΖ. 1. ΟΛΗ ΑΛΙΣΤΙΔΑ ΙΝ ΥΙΓΑ ΙΛΙΣΝ: ΟΛΗ ΒΙ ΦΕ ΝΕΟΑ ΥΕ-
 ΣΝΝ ΙΛΙΚΝΣΑΛΕΜ ΙΝ ΒΕΦΣΦΑΓΕΙΝ ΟΛΗ ΒΙΦΑΝΙΙΝ ΑΤ

49. Davidis miserere mei. Et stans Jesus jussit eum advocari, & voca-
 50. bant cœcum illum, dicentes ei: confide, surge, vocat te. Is ve-
 51. ro abjiciens pallium suum, (a) exfiliens venit ad Jesum. Et respon-
 dens dixit ei Jesus: quid vis ut faciam tibi? sed cœcus ille inquit
 52. ei, (b) Rabboni, ut revideam. Jesus autem dixit ei, ito, fides tua
 CXVII. salvavit te, & confestim revidit & sequutus est in via Jesum. Et
 Cap. 11, 1: (c) cum prope essent Jerusalem in (d) Bethsphage & Bethania ad

(a) *Exfiliens.* **ΝΣΗΛΑΝΠΑΝΔΣ.** (Suec. *Löfandes*) Legit cum plurimis codd. Græcis & versionibus antiquis *ἀνατιθίσαις*, si legisset *ἀνατάς*, haberemus **ΝΣ-ΣΤΑΝΔΑΝΣ.**

(b) *Rabboni.* Leve est, annotandum tamen, nostrum non legisse *ῥαββονί*, ut ait vir doctus in collectione Variantium Lect. N. Test. Græce, sed *ῥαββονί*; nam **ΑΝ** nostri est Græcorum *ι*.

(c) *Cum prope essent Jerusalem.* **ΒΙ ΦΕ ΝΕΟΑ ΥΕΣΝΝ ΙΛΙΚΝΣΑΛΕΜ** sic MS. & **ΥΕΜΙΝΝ** vox nihili, si *venerunt* voluit cl. editor, non **ΥΕΜΙΝΝ** sed **ΟΕΜΙΝΝ** fuisset. **ΙΛΙΚΝΣΑΛΕΙΜ** haud magis dici potest, quam *ιερωσαλήμ*.

(d) *Bethsphage.* Non legit *βησφαγή*. Sed sibilus est ex *ς* Græcorum, Runâ-que **Þ**, quem hodieque Anglorum *Tb* servat.

ΕΛΙΚΡΟΝΓΑ ΑΛΕΥΓΙΝ. ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΤΥΛΝΣ ΣΙΠΧΝΓΕ
 ΣΕΙΝΑΙΖΕ. ΓΛΗ ΟΛΦ ΔΝ ΙΜ. ΓΛΓΓΛΤΣ ΙΝ ΗΛΙΜ ΨΧ 2.
 ΥΙΨΚΛΥΛΙΚΨΧΝ ΙΓΓΥΙΣ. ΓΛΗ ΣΟΝΣΛΙΥ ΙΝΝΓΛΓΓΛΝ-
 ΔΛΝΣ ΙΝ ΨΧ ΒΛΗΚΓ. ΒΙΓΙΤΛΤΣ ΕΠΛΛΑΝ ΓΛΒΟΝΔΛΝΛ-
 ΝΛ. ΛΝΛ ΨΛΜΜΕΙ ΝΛΗΗ ΛΙΝΣΗΟΝ ΜΛΝΝΕ ΝΙ ΣΛΤ.
 ΛΝΔΒΙΝΔΛΝΔΛΝΣ ΙΝΛ ΑΤΤΙΝΗΙΤΣ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΘΛΣ 3.
 ΙΓΓΥΙΣ ΟΙΨΛΙ. ΔΝ ΘΕ ΨΛΤΛ ΤΛΝΓΛΤΣ. ΟΙΨΛΙΤΣ ΨΛ-
 ΤΕΙ ΕΛΝ ΨΙΣ ΓΛΙΚΝΕΙΨ: ΓΛΗ ΣΟΝΣΛΙΥ ΙΝΛ ΙΝΣΑΝΔΕΙΨ ΚΙΗ.
 ΗΙΔΚΕ: ΓΛΛΙΨΟΝ ΨΛΝ ΓΛΗ ΒΙΓΕΤΟΝ ΕΠΛΛΑΝ ΓΛΒΟΝ- 4.
 ΔΛΝΛΝΛ ΑΤ ΔΛΗΚΛ ΝΤΛ ΛΝΛ ΓΛΓΓΛ. ΓΛΗ ΛΝΔ-
 ΒΟΝΔΟΝ ΙΝΛ: ΓΛΗ ΣΟΜΛΙ ΨΙΖΕ ΓΛΙΝΛΚ ΣΤΑΝΔΛΝ- 5.
 ΔΛΝΕ ΟΕΨΟΝ ΔΝ ΙΜ. ΘΛ ΤΛΝΓΛΤΣ ΛΝΔΒΙΝΔΛΝΔΛΝΣ
 ΨΛΝΛ ΕΠΛΛΑΝ: ΙΨ ΕΙΣ ΟΕΨΟΝ ΔΝ ΙΜ ΣΥΛ ΣΥΕ ΛΝΛ 6.

montem oliviferum, misit duos discipulorum suorum, & dixit eis : 2.
 ite in vicum, vobis exadverso, & statim introeuntes in (a) urbem,
 invenietis pullum vinctum, cui nondum ullus hominum infedit, sol-
 ventes illum adducite. Et si quis vobis dixerit: cur hoc facitis? 3.
 dicetis, Dominus illum desiderat (b), & statim illum huc dimittet. CXVIII.
 Abibant itaque & inveniebant pullum vinctum ante ostium foris in 4.
 platea, & solvebant illum. Et quidam illic stantium dicebant illis : 5.
 quid facitis solventes pullum? Illi vero dicebant iis, sicut præce- 6.

(a) *In urbem* ΙΝ ΨΧ ΒΛΗΚΓ, ac si legisset *eis τὸ πάλιν*, quod tamen mihi
 non persuasero, sed unice factum esse suspicor ideo quod *καὶ μὴν*, paullo ante reddidit per
 ΗΛΙΜ, vide sup. cap. 10. v. 33. Mox, *nondum ullus hominum*, ΝΛΗΗ ΛΙΝΣΗΟΝ
 ΜΛΝΝΕ ΝΙ. legit ergo *ἔτι οὐκ εἶδεν*. & sic Origenes, & veteres aliquæ versiones.

(b) *Illum desiderat* ΨΙΣ ΓΛΙΚΝΕΙΨ. sed hoc non est *αὐτὸς χεῖρας ἔχει* quam-
 vis iterum hæc ita transferat *Lucæ* 19. 31. ubi tamen mox versu 34. ΕΛΝΙΝ
 ΨΛΗΚΕΤΣ ΨΙΣ ΙΣΤ *dominus illo indiget*. ΨΛΗΚΕΒΛΝ, *opus habere*, un-
 de Suec. *Torftig*, egenus. ΓΛΙΚΝΓΑΝ, *desiderare*, hinc Suecicum *Gæra* in com-
 pos. *Begæra*, expetere, desiderare. *Girig*, avarus. *Gerna*, libenter. [Al. *geron*,
desiderare. *ger*, *begierig*, *cupidus*. *gerno*, *cupidè*, *vehementer*. & A.S. *gýrnan*,
gýrnan, *desiderare*, *gestire*.]

7. ΒΛΗΨ ΙΜ ΙΛΙΣΗΣ. ΓΛΗ ΛΛΙΛΧΤΟΝ ΙΝΣ: ΓΛΗ ΒΚΛΗΤΕ-
 ΔΗΝΝ ΨΛΝΑ ΕΝΛΑΝ ΑΤ ΙΛΙΣΗΛ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΓΙΔΕΔΗΝ
 8. ΛΝΑ ΥΛΣΤΟΧΣ ΣΕΙΝΧΣ. ΓΛΗ ΓΛΣΑΤ ΛΝΑ ΙΝΑ: ΜΛ-
 ΝΛΓΛΙ ΨΛΝ ΥΛΣΤΟΧΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΣΤΚΛΥΙΔΕΔΗΝ ΛΝΑ
 ΥΙΓΛ. ΣΗΜΛΙ ΛΣΤΑΝΣ ΜΛΙΜΛΙΤΟΝ ΝΣ ΒΛΓΜΛΜ. ΓΛΗ
 ΚΙΨ. 9. ΣΤΚΛΥΙΔΕΔΗΝ ΛΝΑ ΥΙΓΛ: ΓΛΗ ΨΛΙ ΕΛΗΚΛΓΛΓΓΛΝ-
 ΔΛΝΣ ΗΚΧΠΙΔΕΔΗΝ ΟΙΨΛΝΔΛΝΣ. ΧΣΛΝΝΛ. ΨΙΠΨΙΔΛ
 10. ΣΛ ΟΙΜΛΝΔΛ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΕΛΝΙΝΣ. ΨΙΠΨΙΔΧ ΣΧ ΟΙΜΛΝ-
 ΔΕΙ ΨΙΝΔΛΝΓΛΚΔΙ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΑΤΤΙΝΣ ΠΝΣΑΚΙΣ ΔΛΥΕΙ-
 ΚΚ. 11. ΔΙΣ. ΧΣΛΝΝΛ ΙΝ ΗΛΗΗΙΣΤΟΛΜ: ΓΛΗ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΙΛΙΚΗ-
 ΣΑΠΛΥΜΛ ΙΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΙΝ ΛΛΗ. ΓΛΗ ΒΙΣΛΙΘΛΝΔΣ ΛΛ-
 ΛΛ. ΑΤ ΛΝΔΛΝΛΗΤΟΛ ΟΗΨΛΝ ΥΙΣΛΝΔΔΙΝ ΘΕΙΛΛΙ. ΝΣ-
 12. ΙΔΔΟΛ ΙΝ ΒΕΨΛΝΙΛΝ ΜΙΨ ΨΛΙΜ ΤΥΛΛΙΒΙΜ: ΓΛΗ Ιΐ-

7. perat (a) illis Jēsus, & dimiserunt illos. Et ducebant pullum ad
 8. Jēsum, & (b) superposuerunt vestes suas, & fedit super illo. Mul-
 ti vero vestes suas straverunt super via, quidam ramos cædebant
 CXIX. 9. ex arboribus, & straverunt super via, & præeuntes (c) clamabant
 10. dicentes: Ofanna, benedictus veniens in nomine Domini, bene-
 dictum regnum, quod venit in nomine (d) patris nostri Davidis,
 CXX. 11. Ofanna in altissimis. Et ingressus est Jerosolymam Jēsus, & in
 templum, & circumspiciens omnia, vesperascente jam tempore
 12. diei, egressus in Bethaniam cum duodecim illis, & sequenti die

(a) *Illis.* Legit ἐπιτέλατο αὐτοῖς.

(b) *Superposuerunt* ΓΑΛΛΓΙΔΕΔΗΝ ΛΝΑ, non legit αὐτοῖς.

(c) Uter librariorum in culpa sit Græcus an Gothicus quis dixerit? quisquis demum, lapsus est occasione rhythmici οἱ παράγοντες & οἱ ἀπολαβόντες, ΨΛΙ ΕΛΗΚ- ΓΑΓΓΑΝΔΛΝΣ & ΨΛΙ ΛΕΛΚΛΛΙΣΤΟΛΝΔΛΝΣ.

(d) *In nomine patris nostri.* Omisit librarius damno sententiæ ΕΛΝΙΝΣ, xv- εἰς, nam non regnum Domini venit in nomine Davidis, sed benedicitur regno Davidis venienti in nomine Domini.

ΤΗΜΙΝ ΔΑΓΡΑ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΑΜ İM NS ΒΕΦΑΝİİΛΝ
 ΓΚΕΔΑΓΣ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΣΜΑΚΚΑΒΑΓΜ 13.
 ΕΛΙΚΚΑΨΚΑ. ΗΛΒΑΝΔΑΝ ΛΑΝΕ. ΑΤİΔΑΓΑ ΕΙ ΛΗΕΤΑ
 ΒΙΓΕΤΙ ΘΑ ΛΝΑ İΜΜΑ. ΓΛΗ ΟΙΜΑΝΔΣ ΑΤ İΜΜΑ. ΝΙ-
 ΥΛİHT ΒΙΓΑΤ ΛΝΑ İΜΜΑ ΝΙΒΑ ΛΑΝΕ. ΝΙ ΛΝΚ ΥΑΣ
 ΜΕΛ ΣΜΑΚΚΑΝΕ. ΓΛΗ ΝΣΒΛΙΚΑΝΔΣ ΟΛΨ ΔΝ İΜΜΑ. 14.
 ΝΙ ΨΑΝΑΣΕΙΨΣ ΝΣ ΨΝΣ ΛΙΥ ΜΑΝΝΑ ΑΚΚΑΝ ΜΑΤΓΑΙ.
 ΓΛΗ ΓΛΗΑΝΣΙΔΕΑΝΝ ΨΛΙ ΣΙΠΧΝΓΧΣ İΣ: ΓΛΗ İΔΑΓΕ- 15. ΚΚΑ.
 ΔΑΝΝ ΔΝ İΛΙΚΝΣΑΝΛΥΜΑΙ. ΓΛΗ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ İΛİ-
 ΣΝΣ İΝ ΛΛΗ. ΔΝΓΑΝΝ ΝΣΥΛΙΚΠΑΝ ΨΑΝΣ ΕΚΛΒΝΓ-
 ΓΑΝΔΑΝΣ ΓΛΗ ΒΝΓΓΑΝΔΑΝΣ İΝ ΛΛΗ. ΓΛΗ ΜΕΣΑ
 ΣΚΑΤΤΓΑΝΕ. ΓΛΗ ΣΙΤΛΑΝΣ ΨΙΖΕ ΕΚΛΒΝΓΓΑΝΔΑΝΕ

(a) cum surrexissent è Bethania esurivit, & videns procul ficum ha- 13.
 bentem folia, adiit, si forte inveniret aliquid in ea, & veniens ad
 eam nihil in ea (b) invenit nisi folia, non enim fuit tempus ficuum.
 Et respondens (c) dixit illi: non amplius in æternum ex te quisquam 14.
 fructum comedat, & audiverunt discipuli ejus. Et abibant Jerosoly- 15. CXXI.
 mam, & ingressus Jesus in templum cœpit ejicere vendentes & emen-
 tes in templo, & subvertit menfas nummulariorum, & sedilia ven-

(a) *Cum surrexissent* ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΑΜ İM, sic enim MS. Legit ita-
 que ἀναστάντων αὐτῶν. Antecedens pro Consequente, solito Ebraismo, quin & alia-
 rum linguarum genio.

(b) *Invenit.* Legit οὐδὲν εἶρεν ἐν αὐτῇ.

(c) *Respondens.* Codices tantum non omnes ἀποκριθεὶς, quod noster semper
 reddit ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ, unde ergo hoc loco ΝΣΒΛΙΚΑΝΔΣ. Huic
 responderet βασιλέων, collato Matth. 8, 17. ubi τὰς νόσους ἐβάστασεν, redditur ΣΑΝΗ-
 ΤΙΝΣ ΝΣΒΑΚ; sed quid illud καὶ βασιλέων εἶπεν αὐτῷ? doctiff. Junius in Gloss.
 p. 371. excusat similitudine τῶν ΒΛΙΚΑΝ, portare (Suec. Bæra) & ΗΛΕ-
 ΓΑΝ tollere (Suec. Hæfua). Porro, quod multorum codd. consensu non le-
 gerit ὁ Ἰησοῦς, cuius obvium.

(a) *Per-*

16. ΛΗΛΚΙΜ ΝΣΥΛΛΤΙΔΑ. ΓΛΗ ΝΙ ΛΛΙΛΧΤ ΕΙ ΘΑΣ ΦΛΙΚΗ-
 17. ΒΕΚΙ ΚΑΣ ΦΛΙΚΗ ΦΧ ΛΛΗ: ΓΛΗ ΛΛΙΣΙΔΑ ΟΙΦΑΝΔΣ
 ΔΝ ΙΜ. ΝΙΝ ΓΑΜΕΛΙΦ ΙΣΤ ΦΛΤΕΙ ΚΛΖΝ ΜΕΙΝ ΚΛΖΝ
 ΒΙΔΧ ΗΛΙΤΑΔΑ ΑΛΛΑΙΜ ΦΙΝΔΧΜ. ΙΦ ΓΝΣ ΓΑΤΑΥΙΔΕ.
 ΚΚΒ. 18. ΔΝΦ ΙΤΑ ΔΝ ΕΙΛΙΓΚΓΑ ΥΛΙΔΕΔΓΙΝΕ: ΓΛΗ ΓΛΗΛΝΣΙ-
 ΔΕΔΝΝ ΦΛΙ ΒΧΚΑΚΓΧΣ ΓΛΗ ΓΝΔΓΑΝΕ ΛΝΗΝΜΙΣΤΑΝΣ.
 ΓΛΗ ΣΧΚΙΔΕΔΝΝ ΘΛΙΥΑ ΙΜΜΑ ΝΣΜΙΣΤΙΔΕΔΕΙΝΑ. ΧΗ-
 ΤΕΔΝΝ ΑΝΚ ΙΝΑ. ΝΝΤΕ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΣΙΔΑΛΛΕΙ-
 ΚΙΔΕΔΝΝ ΙΝ ΛΛΙΣΕΙΝΑΙΣ ΙΣ: ΓΛΗ ΒΙ ΦΕ ΑΝΔΑΝΛΗΤΙ
 ΚΚΓ. 19. ΥΛΚΦ. ΝΣΙΔΔΓΑ ΝΤ ΝΣ ΦΙΖΛΙ ΒΑΝΚΓ. ΓΛΗ ΙΝ ΜΑΝΚ-
 20. ΓΙΝ ΕΑΝΚΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΣΕΘΝΝ ΦΑΝΑ ΣΜΑΚΚΑ-
 21. ΒΛΓΜ ΦΑΝΚΣΓΑΝΑ ΝΣ ΥΛΗΚΤΙΜ: ΓΛΗ ΓΑΜΝΝΑΝΔΣ
 ΠΛΙΤΚΝΣ ΟΛΦ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΚΛΒΒΕΙ. ΣΑΙ. ΣΜΑΚΚΑ-
 ΚΚΔ. 22. ΒΛΓΜΣ ΦΑΝΕΙ ΕΚΛΟΥΑΣΤ ΓΑΦΑΝΚΣΝΧΔΑ: ΓΛΗ ΑΝΔ-
 ΗΛΕΓΑΝΔΣ ΙΑΙΣΝΣ ΟΛΦ ΔΝ ΙΜ. ΗΛΒΑΙΦ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΝ
16. dentium columbas, & non permisit, ut quis (a) perferret vas per tem-
 17. plum, & docuit dicens eis: nonne scriptum est quod domus mea do-
 CXXII. 18. muncam latronum (b). Et audiverunt scribæ ac summi sacerdotes, &
 quærebant quomodo illum perderent, timebant enim eum, quia tota
 CXXIII. 19. turba admirabatur super doctrina ejus. Et quando vesper erat, egres-
 20. sus est extra urbem, & mane prætereuntes viderunt ficum illam (c)
 21. arefactam radicitus. Et recordatus Petrus dixit ei: Rabbi, ecce ficus,
 CXXIV. 22. cui maledixisti, exaruit? Et respondens Jesus dixit eis: habete fidem

(a) *Perferret* ΦΛΙΚΗΒΕΚΙ. correctoris errore facili, prius fuit ΦΛΙΚΗ-
 ΒΕΚΙ.

(b) *Latronum* ΥΛΙΔΕΔΓΙΝΕ. Sic recte MS. Nomin. singularis numeri
 ΥΛΙΔΕΔΓΑ ex ΥΛΙ *væ* sive *male* & ΤΑΝΓΑΝ *facere*. Suec. *Misjdä-*
dare. [Pro ΥΛΙΔΕΔΓΙΝΕ rescribe ΥΛΙΔΕΔΓΑΝΕ.]

(c) *Ficum illam* ΦΑΝΑ ΣΜΑΚΚΑΒΛΓΜ. Sic recte MS.

(a) *Re-*

ΓΩΨ: ΑΜΕΝ ΑΝΚ ΟΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΨΙΣ ΘΑΖΗΗ ΕΙ ΟΨΛΙ 23.
 ΔΗ ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚΓΩΝΓΑ. ΨΗΛΕΙ ΨΝΚ ΓΛΗ ΥΛΙΚΠ
 ΨΝΣ ΙΝ ΜΑΚΕΙΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΤΗΖΥΕΚΓΑΙ ΙΝ ΗΛΙΚΤΙΝ ΣΕΙ-
 ΝΑΜΜΑ. ΑΚ ΓΑΛΛΑΝΒΓΑΙ ΨΑΤΑΙ ΨΑΤΕΙ ΟΨΙΨ ΓΛ-
 ΓΑΓΓΙΨ. ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΜΜΑ ΨΙΣΘΛΗΨΕΙ ΟΨΙΨ: ΔΗΨΕ ΟΨ 24. ΚΚΕ.
 ΦΑ ΙΖΥΙΣ. ΑΛΛΑΤΑ ΨΙΣΘΛΗΨΕΙ ΒΙΔΓΑΝΔΑΝΣ ΣΥΚΕΙΨ.
 ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΨ ΨΑΤΕΙ ΝΙΜΙΨ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΖΥΙΣ: ΓΛΗ 25. ΚΚΥ.
 ΦΑΝ ΣΤΑΝΔΑΙΨ ΒΙΔΓΑΝΔΑΝΣ. ΑΕΛΕΤΑΙΨ ΓΑΒΑΙ ΘΑ
 ΗΑΒΑΙΨ ΥΨΚΑ ΘΑΝΑ. ΕΙ ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ ΣΑ ΙΝ
 ΗΙΜΙΝΑΜ ΑΕΛΕΤΑΙ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΑΔΕΔΙΝΣ ΙΖΥΑΚΣ. ΙΨ 26.
 ΓΑΒΑΙ ΓΝΣ ΝΙ ΑΕΛΕΤΙΨ. ΝΙΦΑΝ ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ ΣΑ ΙΝ
 ΗΙΜΙΝΑΜ ΑΕΛΕΤΙΨ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΑΔΕΔΙΝΣ ΙΖΥΑΚΣ: ΓΛΗ 27. ΚΚΖ.
 ΙΔΑΔΕΔΗΝ ΑΕΤΚΑ ΔΗ ΙΑΙΚΝΣΑΝΛΥΜΑΙ. ΓΛΗ ΙΝ ΑΛΗ
 ΘΑΚΒΧΝΔΙΝ ΙΜΜΑ. ΑΤΙΔΑΔΕΔΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΨΛΙ ΑΗ-
 ΗΝΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ ΓΛΗ ΒΥΚΑΚΓΩΣ ΓΛΗ ΣΙΝΙΣ-
 ΤΑΝΣ: ΓΛΗ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΙΝ ΘΑΜΜΑ ΥΛΛΑΝΗΝ- 28.
 ΓΕ ΨΑΤΑ ΤΑΝΓΙΣ. ΓΛΗ ΘΑΣ ΨΝΣ ΨΑΤΑ ΥΛΛΑΝΗΝΙ

Dei. Amen enim dico vobis, quicumque dixerit monti huic, attolle 23.
 te & projice te in mare, & non dubitaverit in corde suo, sed cre-
 diderit id ipsum, quod loquitur procedere, erit ei quodcumque di- 24. CXXV.
 cit. Propterea dico vobis: omnia quaecumque precantes quaeri- 25. CXXVI.
 tis, credite quod accipietis & erit vobis. Et quum stetis oran-
 tes, remittite, si quid habeatis adversus aliquem, quod etiam pater 26.
 vester, qui in coelis, remittat vobis peccata vestra; nam si vos non
 remittitis, neque pater vester, qui in coelis, remittet (a) vobis pec- 27.
 cata vestra. Et ibant iterum Jerosolymam, & in templo cum circum- CXXVII.
 iret, adibant illum summi sacerdotes, & scribae, ac seniores, & dice- 28.
 bant ei: qua auctoritate haec facis? & quis tibi hanc auctoritatem

(a) Remittet vobis. Legit ἀφ' οὗ ὑμῶν. Sensus idem.

29. ΑΤΓΛΕ ΕΙ ΨΑΤΑ ΤΛΗΓΙΣ: ΪΨ ΪΛΙΣΝΣ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ
 ΟΛΨ ΔΝ ΪΜ. ΕΚΛΗΝΑ ΓΛΗ ΪΚ ΪΖΥΙΣ ΛΙΝΙΣ ΥΛΗΚΑΙΣ.
 ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΙΨ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ ΪΝ ΘΑΜΜΑ
 30. ΥΛΛΑΝΕΝΓΕ ΨΑΤΑ ΤΛΗΓΑ: ΔΑΝΠΕΙΝΣ ΪΧΗΑΝΝΙΣ
 ΝΖΝΗ ΗΜΙΝΑ ΥΛΣ. ΨΑΝ ΝΖΝΗ ΜΑΝΝΑΜ. ΑΝΔΗΛΕΙΨ
 31. ΜΙΣ: ΓΛΗ ΨΛΗΤΕΔΑΝΝ ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ.
 ΓΑΒΛΙ ΟΙΨΑΜ. ΝΣ ΗΜΙΝΑ. ΟΙΨΙΨ. ΑΨΨΑΝ ΔΝ ΘΕ ΝΙ
 32. ΓΑΛΛΗΒΙΔΕΑΝΨ ΪΜΜΑ: ΑΚ ΟΙΨΑΜ. ΝΣ ΜΑΝΝΑΜ.
 ΝΗΤΕΔΑΝΝ ΨΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΑΛΛΛΙ ΑΝΚ ΑΛΑΚΑΥ ΗΛ-
 ΒΛΙΔΕΑΝΝ ΪΧΗΑΝΝΕΝ ΨΑΤΕΙ ΒΙΣΝΝΓΛΙ ΠΚΑΝΕΤΕΣ
 33. ΥΛΣ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΑΝΣ ΟΕΨΝΝ ΔΝ ΪΝΑ. ΝΙ ΥΙ-
 ΤΝΜ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΪΛΙΣΝΣ ΟΛΨ ΔΝ ΪΜ. ΝΗΗ
 ΪΚ ΪΖΥΙΣ ΟΙΨΑ ΪΝ ΘΑΜΜΑ ΥΛΛΑΝΕΝΓΕ ΨΑΤΑ ΤΛΗ-
 ΚΚΗ. 1. ΓΑ: ΓΛΗ ΔΝΓΑΝΝ ΪΜ ΪΝ ΓΑΓΝΚΑΥΜ ΟΙΨΑΝ. ΥΕΙΝΑ-
 ΓΑΚΑ ΝΣΣΑΤΙΔΑ ΜΑΝΝΑ. ΓΛΗ ΒΙΣΑΤΙΔΑ ΪΝΑ ΕΛ-

29. dedit, quia hæc facis? Jesus autem respondens dixit illis: interro-
 gabo etiam ego vos unum verbum, & respondetis mihi, & sic di-
 30. cam vobis, qua auctoritate hæc facio. Baptismus Johannis, ex cœ-
 31. lo erat, an ex hominibus? respondete mihi. Et cogitabant secum
 dicentes: si dixerimus, ex cœlo, dicit: ergo, cur non credidistis ei.
 32. Sed (a) si dixerimus: ex hominibus; timebant (b) populum; omnes
 enim habebant Johannem, quod revera propheta esset. Et respon-
 33. dentes dixerunt ei: Nescimus. Et respondens Jesus dixit eis: ne-
 que ego vobis dicam, qua auctoritate hæc facio. Et incœpit eis dice-
 re in parabolis: Vineam plantavit homo, & (c) circumdedit illam fe-

CXXVIII.
 Cap. 12, 1:

(a) Si. Addidimus, ut perspicuior sit oratio, non tamen legit *ἐὰν* nec optimi
 quique codicum agnoscunt.

(b) Timebant **νητεδανν**. sic MS. pro **ρητεδανν**.

(c) Circumdedit illam sepe. Scio *αὐριδέναι* esse **ατλαγγαν**; sed nisi me
 fallit oculorum acies, scriptum est **βισατιδα**. Est quoque contra constru-
 tionem

ΦΩΜ. ΓΛΗ ΝΣΓΚΡΞΕ ΝΕΜΕΣΛ. ΓΛΗ ΓΛΤΙΜΚΙΔΑ ΚΕ-
 ΛΙΚΝ. ΓΛΗ ΑΝΛΕΛΛΗ ΙΝΑ ΥΛΗΚΣΤΥΓΑΜ. ΓΛΗ ΛΕ-
 ΛΛΙΨ ΑΛΓΑΨ: ΓΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΔΠ ΨΛΙΜ ΥΛΗΚΣΤΥ- 2.
 ΓΑΜ ΑΤ ΜΕΛ ΣΚΑΛΚ. ΕΙ ΑΤ ΨΛΙΜ ΥΛΗΚΣΤΥΓΑΜ ΝΕ- 3.
 ΜΙ ΑΚΚΛΑΝΙΣ ΨΙΣ ΥΕΙΝΑΓΑΡΚΑΙΣ. ΙΨ ΕΙΣ ΝΙΜΑΝΔΑΝΣ
 ΙΝΑ ΝΣΒΛΗΓΓΥΝΝ ΓΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΑΝΝ ΑΛΗΝΗΑΝΔ-
 ΓΑΝ: ΓΛΗ ΛΕΤΡΑ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΔΠ ΙΝΣ ΑΝΨΑΚΑΝΑ 4.
 ΣΚΑΛΚ. ΓΛΗ ΨΑΝΑ ΣΤΑΙΝΑΜ ΥΛΙΚΠΑΝΔΑΝΣ ΓΛΛΙ-

pe, & effodit lacum, & ædificavit turrim, & elocavit eam opera-
 riis, & abiit peregre. Et misit ad operarios certo tempore acto- 2.
 rem, ut ab operariis acciperet *de fructu* (a) vineæ; sed illi capien- 3.
 tes eum flagellarunt & miserunt manibus vacuum. Et rursus mi- 4.
 sit ad eos actorem alium, etiam illum lapidantes (b) irreverenter tra-

ctionem Grammat. ΑΤΛΑΓΙΔΑ ΙΝΑ ΕΛΨΩΜ; foret enim ΑΤΛΑ-
 ΓΙΔΑ ΙΜΜΑ ΕΛΨΩΣ, Dativus personæ, Accus. rei. Quin & à *Millio* an-
 notatum video *Colbergianorum* alterum legere *αδειθης αὐτῶ φεγγών*.

(a) *De fructu.* ΝΕΜΙ ΑΚΚΛΑΝΙΣ ΨΙΣ ΥΕΙΝΑΓΑΡΚΑΙΣ. Observa con-
 structionem mere Græcam, sic *Luc.æ* 20, 10. ΕΙ ΑΚΚΛΑΝΙΣ ΨΙΣ ΥΕΙΝΑ-
 ΓΑΡΚΑΙΣ ΓΕΒΕΙΝΑ ΙΜΜΑ.

(b) *Irreverenter tractarunt* ΓΛΛΙΨΙΣΚΡΑΝΔΑΝΝ. Foret ΓΛΛΙΨΙΣ-
 ΚΡΑΔΕΔΑΝΝ. Ad hanc vocem bene refert *Katenus* *Introd.* T. I. p. 583. An-
 glo-Saxonicum *æpirc. æpircnyrre*, dedecus, irreverentia. [Et huc etiam refer-
 rem quæ ad illustrationem vocis maxime faciunt, hæc verba *Chronici Saxonici*
ad annum DCCCXXXVIII. *Περὶ τῶν ἡμῶν Ἰα Νορδ̅ men — Dyr̅elin r̅ecan]*
heopa land æpircmode. Discesserunt Aquilonares viri — ad petendam Dublinium.
suamque terram, dedecore & infamia cooperti.] Meo iudicio, ex margine, ubi
 vel varia lectio fuerat, vel glossema τῶν *ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΑΝΝ ΓΑΝΛΙΓΙ-*
ΔΑΝΑ, remiserunt contumelia affectum. [A ΓΑΝΛΙΓΓΑΝ fortasse *Nega-*
re & Necare infimæ Latinitatis verba; ut & It. *annegare.* L. Alamann. Tit. 83;
Si quis aliquam clausuram in aqua fecerit, quicquid ibi negaverit, simile restituat.
LL. Burgund. t. 34, 1. Si qua mulier maritum suum, cui legitime juncta est, di-
miserit, necetur in luto. Apposite *Tacitus de Moribus Germanorum c. 12. Igna-*
vos & imbelles, & corpore infames, cæno ac palude, injecta insuper crate, mergunt.].
 (a) Ul-

5. γΙΣΚΩΔΗΔΗΝ. ΓΛΗ ΗΛΗΒΙΨ ΥΠΝΔΛΗ ΒΚΛΗΤΕΔΗΝ.
 ΓΛΗ ΪΝΣΑΝΔΙΔΕΔΗΝ ΓΑΝΛΙΓΙΔΑΝΑ: ΓΛΗ ΛΕΤΚΑ
 ΪΝΣΑΝΔΙΑΔ ΛΗΨΑΚΑΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΙΝΑΝΑ ΛΕΣΛΩΧΗΝ.
 ΓΛΗ ΜΑΝΑΓΑΝΣ ΛΗΨΑΚΑΝΣ. ΣΗΜΑΝΣ ΝΣΒΛΙΓΓΥΛΑ-
 6. ΔΑΝΣ. ΣΗΜΑΝΖΗΨ ΦΑΝ ΝΣΥΙΜΑΝΔΑΝΣ: ΦΑΝΗΗ ΝΑΗΗ
 ΦΑΝΗΗ ΛΙΝΑΝΑ ΣΗΝΗ ΛΙΓΑΝΔΣ ΛΙΝΒΑΝΑ ΣΙΣ. ΪΝΣΑΝ-
 ΔΙΑΔ ΓΛΗ ΦΑΝΑ ΔΗ ΪΜ ΣΠΕΔΙΣΤΑΝΑ. ΟΙΦΑΝΔΣ.
 7. ΦΑΤΕΙ ΓΑΛΙΣΤΑΝΔ ΣΗΝΗ ΜΕΙΝΑΝΑ: ΪΨ ΓΑΙΝΑΙ ΦΑΙ
 ΥΛΗΚΣΤΥΓΑΝΣ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΩ. ΦΑΤΕΙ ΣΑ ΪΣΤ
 ΣΑ ΑΚΒΙΝΗΜΓΑ. ΗΙΚΩΨ. ΝΣΥΙΜΑΜ ΪΜΜΑ. ΓΛΗ ΝΝ-
 8. ΣΑΚ ΥΛΙΚΨΙΨ ΦΑΤΑ ΑΚΒΙ. ΓΛΗ ΠΝΔΓΚΕΙΠΑΝΔΑΝΣ
 ΪΝΑ ΗΣΥΕΜΗΝ. ΓΛΗ ΝΣΥΑΝΚΠΗΝ ΪΜΜΑ ΝΤ ΝΣ ΦΑΜ-
 9. ΜΑ ΥΕΙΝΑΓΑΚΔΑ: ΘΑ ΝΗΗ ΤΑΝΓΑΙ ΕΑΝ ΨΙΣ ΥΕΙΝΑ-
 ΓΑΚΔΙΣ. ΟΙΜΙΨ ΓΛΗ ΝΣΥΙΣΤΕΙΨ ΦΑΝΣ ΥΛΗΚΣΤΥΓΑΝΣ.
 10. ΓΛΗ ΓΙΒΙΨ ΦΑΝΑ ΥΕΙΝΑΓΑΚΔ ΛΗΨΑΚΑΙΜ: ΝΗΗ ΦΑ-
 ΤΑ ΓΑΜΕΛΙΑΩ ΝΣΣΗΓΓΥΗΨ. ΣΤΑΙΝΣ ΦΑΜΜΕΙ ΝΣΥΑΝΚ-
 ΠΗΝ ΦΑΙ ΤΙΜΚΩΑΝΣ. ΣΑΗ ΥΑΚΨ ΔΗ ΗΛΗΒΙΑΔ ΥΑΙΗ-

- ctarunt, & caput vulnerarunt, & remiserunt contumelia affectum,
 5. iterumque misit alium, & illum occiderunt, quin & multos alios,
 6. hos verberantes, illos vero occidentes. Adhuc itaque unicum filium
 habens dilectum sibi misit etiam illum ad eos (a) ultimum, dicens:
 7. reverebuntur filium meum. Sed illi operarii dicebant inter se invi-
 cem: hic est hæres, huc venite, occidamus illum, & nostra erit hæ-
 8. reditas. Et comprehendentes eum occiderunt, & ejecerunt eum fo-
 9. ras ex vinea. Quid nunc faciet dominus vineæ? veniet & perdet
 10. operarios illos, & dabit vineam aliis. Nonne quod scriptum est, le-
 giftis: lapis quem ejecerunt exstructores, hic factus est in caput an-

(a) *Ultimum* ΣΠΕΔΙΣΤΑΝΑ. Sic MS. interim utrumque in usu, tam
 Ε quam ΕΙ syllabâ primâ.

(a) *Fa-*

STINS. ΕΚΑΜ ΕΑΝΙΝ ΥΑΚΨ ΣΑ. ΟΛΗ ΙΣΤ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΣ 11.
 ΙΝ ΑΝΓΑΜ ΠΝΣΑΚΑΙΜ: ΟΛΗ ΣΧΚΙΔΕΔΗΝ ΙΝΑ ΠΝΔ- 12. ΚΚΨ.
 ΓΚΕΙΠΑΝ. ΟΛΗ ΧΗΤΕΔΗΝ ΨΧ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΕΚΧΨΗΝ
 ΑΝΚ ΦΑΤΕΙ ΔΗ ΙΜ ΨΧ ΓΑΓΗΚΧΝ ΑΛΨ: ΟΛΗ ΛΕΛΕ- ΚΛ.
 ΤΑΝΔΑΝΣ ΙΝΑ ΓΑΛΙΨΗΝ: ΟΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΗΝ ΔΗ ΙΜ- 13.
 ΜΑ ΣΗΜΑΙ ΨΙΖΕ ΕΑΚΕΙΣΑΙΕ ΟΛΗ ΗΕΚΧΔΙΑΝΕ. ΕΙ ΙΝΑ
 ΓΑΝΗΤΕΙΝΑ ΥΑΝΚΔΑ: ΙΨ ΕΙΣ ΟΙΜΑΝΔΑΝΣ ΟΕΨΗΝ ΔΗ 14.
 ΙΜΜΑ. ΛΛΙΣΑΚΙ. ΥΙΤΗΜ ΦΑΤΕΙ ΣΗΝΓΕΙΝΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΝΙ
 ΚΑΚΑ ΨΗΚ ΜΑΝΣΗΗΝ. ΝΙ ΑΝΚ ΣΑΙΘΑΙΣ ΙΝ ΑΝΔΥΑΙΚΨ-
 ΟΛ ΜΑΝΝΕ. ΑΚ ΒΙ ΣΗΝΓΑΙ ΥΙΓ ΓΧΨΣ ΛΛΙΣΕΙΣ. ΣΚΗΛ-

guli, à Domino (a) factus est hic, & est mirabilis in oculis nostris. 11.
 Et quærebant eum comprehendere, sed timebant populum, intellexe- 12. CXXIX.
 rant enim, quod in illos hanc parabolam dixerat. & relinquentes eum CXXX.
 abierunt. Et miserunt ad eum (b) quidam Pharifæorum & Herodia- 13.
 norum, ut eum (c) irretirent fermone. Illi vero venientes dixerunt 14.
 ei: magister, novimus quod verax sis, & non cures quemquam, neque
 respicias ad personam hominum; sed in veritate viam Dei doces, li-

(a) *Factus est hic.* ΥΑΚΨ ΣΑ, legit ergo *ἐγένετο οὗτος*, puta *lapis*, quam le-
 ctionem non tuebor, nam *αὐτὴν* est ipsius sacri Hymnographi, nil tamen in ea in-
 commodi, nam non simpliciter Christum à Domino factum esse diceret evange-
 lista, sed factum esse *lapidem angularem*.

(b) *Quidam* ΣΗΜΑΙ *nis: nàs* ΣΗΜΑΝΣ.

(c) *Irretirent.* ΝΗΤΑΝ, *piscari* & proprie *reti capere pisces*. Luc. 5, 9. ΙΝ
 ΓΑΡΑΛΗΙΣ ΨΙΖΕ ΕΙΣΚΕ ΨΑΝΖΕΙ ΓΑΝΗΤΗΝ, *ob capturam piscium*
quos ceperant. Hinc nostrum *not*, *rete*. [Belg. *nette*. Angl. *net*. Al. *neze*.
 A.S. *nett*. *nýt*. & Hl. *nootur*.] Atque ut obiter id adjiciam, multum differt ΝΗ-
 ΤΑΝ. *piscari*, à ΝΗΤΑΝ. *nancisci*, (Suec. *niuta*) Luc. 20, 35. quamvis illa
 conjungat Fr. Junius Glossario. [Fallor, aut hinc corrigas *benutzen*. quod oc-
 currit in cap. xxv Boethii versionis Alfredianæ. *zif hi þær þuða benuton*. *Sí*
hæ (aves) sylvam occupaverint.]

15. ΔΗ ΙΣΤ ΚΑΙΣΑΡΑΓΙΔΑ ΓΙΒΑΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. ΨΑΝ ΝΙΝ ΓΙ-
 ΒΑΙΜΑ: ΪΨ ΪΛΙΣΗΣ ΓΑΣΑΙΘΑΝΑΣ ΪΖΕ ΛΙΝΤΕΙΝ. ΟΛΨ
 16. ΘΑΝ: ΪΨ ΕΙΣ ΑΤΒΕΚΗΝΝ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΟΙΣ ΪΣΤ
 ΣΑ ΜΑΝΛΕΙΚΑ ΓΛΗ ΣΧ ΝΕΑΚΜΕΛΕΙΝΣ: ΪΨ ΕΙΣ ΟΕΨΗΝΝ
 17. ΔΗ ΪΜΜΑ. ΚΑΙΣΑΡΚΙΣ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΑΣ ΪΛΙΣΗΣ.
 ΟΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΝΣΓΙΒΙΨ ΨΧ ΚΑΙΣΑΡΚΙΣ ΚΑΙΣΑΡΑ. ΓΛΗ ΨΧ
 ΓΧΨΣ ΓΧΨΑ: ΓΛΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΑΝΝ ΑΝΑ ΨΛΜΜΑ:
 18. ΓΛΗ ΑΤΙΔΑΓΕΑΝΝ ΣΑΔΑΝΚΛΙΕΙΣ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΨΛΙΕΙ ΟΙ-
 ΨΑΝΑ ΝΣΣΤΑΣΣ ΝΙ ΨΙΣΑΝ. ΓΛΗ ΕΚΕΗΝΝ ΪΝΑ. ΟΙΨΑΝ-
 19. ΔΑΝΣ. ΑΛΙΣΑΚΙ. ΜΧΣΕΣ ΓΑΜΕΛΙΑΔΑ ΝΝΣΙΣ. ΨΑΤΕΙ ΓΛ-

15. cet tributum Cæsareum dare Cæsari, (a) an non dabimus? (b) Je-
 16. sus autem videns eorum fallaciam, dixit illis, (c) . . . tentatis? af-
 17. ferte mihi nummum, ut videam. Illi vero attulerunt, & dixit iis:
 18. cuius est hæc imago (d), & hæc inscriptio. Illi vero dixerunt ei,
 19. Cæsaris. Et respondens Jesus dixit illis: reddite quæ Cæsaris,
 Cæsari, & quæ Dei, Deo, & mirabantur (e) eum. Et venerunt
 Sadducæi ad eum, qui dicunt resurrectionem non esse, & inter-
 rogarunt eum dicentes: Magister, Moses scripsit nobis, quod si

(a) Vel non legit δ $\acute{o}\nu$; $\delta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\iota$, vel librarius omisit $\Psi\Lambda\text{N}$ (sic enim legendum cum MS. non $\Psi\Lambda\text{N}$) NI. ΓΙΒΑΙΜΑ . Attamen sensus idem.

(b) *Jesus autem videns*. Legit δ $\delta\epsilon$ $\tau\epsilon\tau\alpha\acute{\rho}\tau\acute{\iota}\varsigma$ $\acute{\iota}\delta\acute{\omega}\tau\acute{\iota}$. Et sic quantum ad δ $\tau\epsilon\tau\alpha\acute{\tau}\acute{\iota}\varsigma$ Wolfianus I. in præstantissimi viri Anecd. T. III. Sensus idem.

(c) . . . *tentatis*. Vetustas exedit vocalas, quæ $\acute{\eta}\mu\epsilon$ exprimerent, earumque loco substitutæ sunt $\Theta\Lambda\text{ME}$. sed ME aliquid nihil est. Legendum $\Theta\Lambda\text{MIK}$.

(d) *Hæc imago*. ΣΑ ΜΑΝΛΕΙΚΑ . Sic recte MS. vide Luc. 20, 24. 'Succ. diceres *manliknelse*. [Hinc Ill. *manlifa*, Imago, statua. Fr. *manlih*, *manlich*, & Anglo-Sax. *manlica* & *monlica*.]

(e) [Gothice est $\Lambda\text{N}\Lambda\ \Psi\Lambda\text{M}\text{M}\Lambda$. ideoque transtuliffem, super hoc vel isto sc. dicto. Vide Luc. 20, 26.]

(a) *Libe-*

ΒΛΙ ΟΙΣ ΒΚΩΨΑΚ ΓΑΔΛΗΨΝΛΙ. ΓΛΗ ΒΙΛΕΨΛΙ ΟΕΝΛΙ.
 ΓΛΗ ΒΑΚΝΕ ΝΙ ΒΙΛΕΨΛΙ. ΕΙ ΝΙΜΛΙ ΒΚΩΨΑΚ ΙΣ ΨΩ
 ΟΕΝ ΙΣ. ΓΛΗ ΝΣΣΑΤΓΛΙ ΒΑΚΝΑ ΒΚΩΨΚ ΣΕΙΝΑΜΜΑ:
 ΣΙΒΗΝ ΒΚΩΨΚΛΗΛΝΣ ΟΕΣΗΝ. ΓΛΗ ΣΑ ΕΚΗΜΙΣΤΑ ΝΑΜ 20.
 ΟΕΝ. ΓΛΗ ΓΑΣΥΙΛΤΑΝΔΣ ΝΙ ΒΙΛΛΙΨ ΕΚΛΙΥΛ. ΓΛΗ ΑΝ 21.
 ΨΑΚ ΝΑΜ ΨΩ. ΓΛΗ ΓΑΔΛΗΨΝΩΔΛ. ΓΛΗ ΝΙ ΣΑ ΒΙ-
 ΛΛΙΨ ΕΚΛΙΥΛ. ΓΛΗ ΨΚΙΔΓΑ ΣΑΜΑΛΕΙΚΩ. ΓΛΗ ΝΕΜΗΝ 22.
 ΨΩ ΣΑΜΑΛΕΙΚΩ ΨΛΙ ΣΙΒΗΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΒΙΛΙΨΗΝ ΕΚΛΙΥΛ.
 ΣΠΕΔΗΜΙΣΤΑ ΑΛΛΑΙΖΕ ΓΑΣΥΑΛΤ ΓΛΗ ΣΩ ΟΕΝΣ. ΙΝ 23.
 ΨΙΖΛΙ ΝΣΣΑΣΣΑΙ ΨΑΝ ΝΣΣΑΝΔΑΝΔ. ΘΑΚΓΑΜΜΑ
 ΙΖΕ ΟΛΙΚΨΙΨ ΟΕΝΣ. ΨΛΙ ΑΝΚ ΣΙΒΗΝ ΛΙΗΤΕΔΗΝ ΨΩ
 ΔΗ ΟΕΝΛΙ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΑΕΓΑΝΔΣ ΙΛΙΣΗΣ ΟΑΨ ΔΗ ΙΜ. 24.
 ΝΙΝ ΔΗΨΕ ΛΙΚΖΓΛΙ ΣΙΓΗΨ. ΝΙ ΚΗΝΝΑΝΔΛΝΣ ΜΕΛΛ

alicujus frater moriatur, & reliquerit uxorem, & liberos non reli-
 querit, ut ducat frater ejus uxorem ejus, & excitet (a) liberos fratri
 suo. Septem fratres erant, & primus duxit uxorem, atque moriens 20.
 non reliquit semen. Et secundus duxit eam, etiam mortuus est, & 21.
 nec ille reliquit semen, & tertius similiter. Atque duxerunt eam si- 22.
 militer septem illi, & non reliquerunt semen, ultima omnium mortua
 etiam mulier. in (b) resurrectione, cum resurgent, cui illorum erit 23.
 mulier, nam illi septem habuerunt eam uxorem? Et respondens Jesus 24.
 dixit illis: nonne erratis propterea quod ignoratis scripturam (c) (li-

(a) *Liberos* ΒΑΚΝΑ. (Sue. Barn.) Legit ergo etiam hoc loco *πίνα*. Editi
πίζμα.

(b) *In resurrectione, cum*. Multorum consensu, sensu tamen eodem, non le-
 git *οὐν*.

(c) *Libros* ΒΚΩΨΣ. (Su. Böcker.) Posses etiam vertere *librum*, nunquam
 enim nisi in plurali numero, si probe memini, occurrit, quum tamen Singul. in-
 telligatur. Est autem varia lectio, eâdem vetusta manu, in margine notata.
 Pro ΝΙΝ paullo ante, ΝΙΝ legendum esse, cuius obvium.

(a) *Ego*

SAK EAN AINS IST: GALH FRIGXS EAN GXF PEINANA 30.
 NS ALLAMMA HAKTIN PEINAMMA. GALH NS ALLAI
 SLIYALLAI PEINAI. GALH NS ALLAI GLHNGALI PEINAI.
 GALH NS ALLAI MAHTAI PEINAI. SX FRNMISTA ANA-
 BNSNS. GALH ANPARKA GALLEIKA FIZAI. FRIGXS NE- 31.
 ONNAGAN PEINANA SYE FNK SILBAN. MAIZEI FLIM
 ANPARKA ANABNSNS NIST: GALH UAF AN IMMAL SA 32. KLB.
 BXKAKAIS. YALIA ALISAKI. BISONGAI UAST FLATEI
 AINS IST. GALH NIST ANPARK ALGA IMMAL. GALH FLA- 33.
 TA AN FRIGXN INA NS ALLAMMA HAKTIN. GALH NS
 ALLAMMA FRAPGA. GALH NS ALLAI SLIYALLAI. GALH
 NS ALLAI MAHTAI. GALH FLATA AN FRIGXN NEONNA-

noster, dominus unus est: &, Diliges (a) dominum Deum tuum ex to- 30.
 to corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota
 vi tua. hoc primum præceptum. Et secundum simile (b) huic, Diliges 31.
 proximum tuum sicut te ipsum, majus his aliud præceptum non est.
 Et dixit ei scriba: Bene magister, in veritate dixisti, (c) unus est, & non 32.
 est alius præter eum. etiam illud, Amare eum ex toto corde, & ex to- CXXXII.
 to intellectu, & ex tota anima, & ex tota vi; quin & illud, Amare pro- 33.

(a) Et, diliges GALH FRIGXS sic legendum pro FRIGXS. nam FRIG-
 XN Amare, non FRIGAN. Suec. at Frija, Ambire matrimonium. [Ag-
 noscunt verbum tam Franci quam Anglo-Saxones. Harm. evangel. Cott. cap:
 17. Friehan is friunbo zihuena. amare omnes suos amicos. Cædm. 49, 11. Ne
 forlæte ic ðe. þenden rit lifiað bú. arnaleare. ac ðin azen mozt. mennem
 ateon. rpa ðin mod fpeoð. non ego te, inquit Abrahamus ad Saram, quoad am-
 bo vixerimus, inbonoratam derelinquam, sed tu tuam ancillam possis disponere, sicut
 tuus animus amat i. e. prout tibi animus est.]

(b) Huic FIZAI. Suec. thesso, [Angl. this.] Legit ergo cum multis avr.
 Aört foret SXH. Sensus idem.

(c) Unus est. Nullo sensus detrimento cum multis non legit ois.

34. ΓΛΗ ΣΥΕ ΣΙΚ ΣΙΛΒΛΝ. ΜΑΝΑΓΙΖΑ ΙΣΤ ΑΛΛΑΙΜ ΦΛΙΜ
 ΑΛΛΒΚΟΝΣΤΙΜ ΓΛΗ ΣΑΝΔΙΜ: ΓΛΗ ΙΛΙΣΝΣ ΓΑΣΑΙ-
 ΘΑΝΔΣ ΙΝΑ ΦΛΤΕΙ ΕΚΧΑΔΒΑ ΑΝΔΗΧΕ. ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ-
 ΚΛΓ. ΜΑ. ΝΙ ΕΛΙΚΚΑ ΙΣ ΦΙΝΔ ΑΝΓΑΚΑΔΓΑΙ ΓΧΨΣ: ΓΛΗ ΛΙΝΣ-
 ΗΝΝ ΦΑΝΑΣΕΙΨΣ ΝΙ ΓΑΔΑΝΚΣΤΑ ΙΝΑ ΕΚΛΙΗΝΑΝ:
 ΚΛΔ. 35. ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΨ. ΛΛΙΣΓΑΝΔΣ ΙΝ ΑΛΗ.
 ΘΛΙΥΑ ΟΙΨΑΝΔ ΦΛΙ ΒΧΚΑΚΓΧΣ ΦΛΤΕΙ ΧΚΙΣΤΝΣ ΣΝ-
 36. ΝΝΣ ΙΣΤ ΔΛΥΕΙΔΙΣ. ΣΙΛΒΑ ΑΝΚ ΔΛΥΕΙΔ ΟΛΨ ΔΝ ΑΗ-
 ΜΙΝ ΥΕΙΗΑΜΜΑ. ΟΙΨΙΨ ΕΑΝ ΔΝ ΕΑΝΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ.
 ΣΙΤ ΛΕ ΤΛΙΗΣΥΧΝ ΜΕΙΝΑΙ. ΝΝΤΕ ΙΚ ΓΑΛΛΑΓΓΑ ΕΙ-
 37. ΓΑΝΔΣ ΦΕΙΝΑΝΣ ΕΧΤΗΒΑΝΚΑ ΕΧΤΙΥΕ ΦΕΙΝΑΙΖΕ. ΣΙΛ-
 ΒΑ ΚΛΙΗΤΙΣ ΔΛΥΕΙΔ ΟΙΨΙΨ ΙΝΑ ΕΑΝΙΝ. ΓΛΗ ΘΑΨΚΧ
 ΙΜΜΑ ΣΗΝΝΣ ΙΣΤ: ΓΛΗ ΑΛΛΑ ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ ΗΑΝΣΙΔΕ-

ximum sicut se ipsum, majus est omnibus holocaustibus & sacrificiis. Et Jesus videns eum, quod sapienter responderat, dixit ei: non procul es à regno Dei. & nemo ulterius ausus est eum interrogare. CXXXIII. Et respondens Jesus dixit docens in templo: Quomodo dicunt scribæ, quod Christus filius est Davidis, ipse enim David dixit (a) Spiritui sancto: dicit Dominus Domino meo, sede à dextra mea, donec ego pono inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo David dicit eum Dominum, & (b) unde ei filius est? Et tota turba au-

(a) Spiritui sancto ΔΝ ΑΗΜΙΝ ΥΕΙΗΑΜΜΑ. Si quid excusationis, sollicitate plurium errare, habet *Ulpilas* interpretem Anglo-Saxonicum, ab optimo *Junio* sibi à latere additum, qui pariter το. ad. ραϛ̄ το ἰαμ ἡαλγαν Ἐαγτε. Sed causam παραρῆματι non alii assignaverim, quam librario Græco, qui particulam εὐ occasione proxime præcedentis ἐπι omiserit. Frequentissime autem id genus operarum litteras sequentes intrudere proxime antecedentibus, si eadem essent, interdum paullo majores fingendò. Alienum foret ab hoc loco exemplis id illustrare. Fuit autem sæpe noxia posteritati lapidaris hæc scribendi ratio.

(b) Unde ei filius est? Ac si legerit: καὶ πῶθεν αὐτῷ υἱὸς ἐστὶ;

(a) [Uf-

ΔΗΝ ἸΜΜΑ ΓΛΒΛΗΚΓΒΛ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ἸΜ ἸΝ ΛΛΙ- 38. ΚΛΕ.
 ΣΕΙΝΛΙ ΣΕΙΝΛΙ. ΣΛΙΘΙΨ ΕΛΗΚΛ * * * * * * * ΥΛΣΤΣΛ
 ΣΕΙΝΛ: ΛΨΨΛΝ ΥΛΙ ΨΛΙΜ ΟΙΨΗΛΕΤΩΜ ΓΛΗ ΔΛΔΔ- 17. ΚΜΔ.
 ΓΛΝΔΕΙΝ ἸΝ ΓΛΙΝΛΙΜ ΔΛΓΛΜ: ΛΨΨΛΝ ΒΙΔΓΛΙΨ ΕΙ 18. ΚΜΕ.
 ΝΙ ΥΛΙΚΨΛΙ ΣΛ ΨΛΛΗΝΣ ἸΖΥΛΚ ΥΝΤΚΛΗ: ΥΛΙΚΨΛΝΔ 19. ΚΜΟ.
 ΛΗΚ ΨΛΙ ΔΛΓΩΣ ΓΛΙΝΛΙ ΛΓΛΩ ΣΥΛΛΕΙΚΛ. ΣΥΕ ΝΙ ΥΛΣ
 ΣΥΛΛΕΙΚΛ ΕΚΛΜ ΛΝΛΣΤΩΔΕΙΝΛΙ ΓΛΣΚΛΕΤΛΙΣ ΨΩΕΙ
 ΓΛΣΚΩΠ ΓΩΨ. ΠΝΔ ΗΙΤΛ. ΓΛΗ ΝΙ ΥΛΙΚΨΙΨ: ΓΛΗ ΝΙ 20. ΚΜΖ.
 ΕΛΝ ΓΛΜΛΗΚΓΙΔΕΔΙ ΨΛΝΣ ΔΛΓΛΝΣ. ΝΙΨΛΗΗ ΓΛΝΕΣΙ
 ΛΙΝΗΗΝ ΛΕΙΚΕ. ΛΚΕΙ ἸΝ ΨΙΖΕ ΓΛΥΛΛΙΔΛΝΕ ΨΛΝΣΕΙ
 ΓΛΥΛΛΙΔΛ. ΓΛΜΛΗΚΓΙΔΛ ΨΛΝΣ ΔΛΓΛΝΣ: ΓΛΗ ΨΛΝ 21. ΚΜΗ.
 ΓΒΛΛΙ ΘΛΣ ἸΖΥΙΣ ΟΙΨΛΙ. ΣΛΙ ΗΕΚ ΧΚΙΣΤΗΝΣ. ΛΙΨΨΛΗ
 ΣΛΙ ΓΛΙΝΛΚ. ΝΙ ΓΛΛΛΗΒΓΛΙΨ: ΠΝΤΕ ΠΚΚΕΙΣΛΝΔ 22. ΚΜΨ.
 ΓΛΛΙΝΓΛΧΚΙΣΤΩΙΣ ΓΛΗ ΓΛΛΙΝΓΛΠΚΛΗΕΤΕΙΣ. ΓΛΗ
 ΓΙΒΛΝΔ ΤΛΙΚΝΙΝΣ ΓΛΗ ΕΛΗΚΛΤΛΝΓΛ ΔΗ ΛΕΛΙΚΖ-
 ΓΛΝ. ΓΒΛΛΙ ΜΛΗΤΕΙΓ ΣΙΓΛΙ. ΓΛΗ ΨΛΝΣ ΓΛΥΛΛΙ-

divit eum libenter. Et dixit eis in doctrina sua: Cavete a * * * * *
 * * pallium suum. Sed vae prægnantibus & lactantibus in illis diebus.
 Verum orate ne fiat fuga vestra hyeme; erunt enim dies illi molestia
 talis, qualis non fuit à principio creationis, quam creavit Deus, (a) us-
 que nunc, & nec erit. Et nisi Dominus breviaret hos dies, non salva
 foret ulla caro; sed propter hosce electos, quos elegit, (b) breviavit
 hos dies. Et tunc si quis vobis dicat: ecce, heic Christus, aut ecce il-
 lic, ne credatis. quoniam surgent falsi Christi & falsi prophetæ, &
 dabunt signa & portenta ad seducendum, si possibile esset, etiam ele-

38.
 CXXXV.
 Cap. 13, 17.
 CXLIV.
 18. CXLV.
 19. CXLVI.
 20. CXLVII.

21.
 CXLVIII.
 22. CXLIX.

(a) [Uſque nunc ΠΝΔ ΗΙΤΛ. ſubaudi ΜΕΛ & verte uſque ad hoc tem-
 pus. Sic quoque Matth. 11, 12. Joh. 16, 24.]

(b) Breviaret ΓΛΜΛΗΚΓΙΔΕΔΙ. Si aures Latinæ ferrent, ſcripſiſſem
 matutinaret. [utpote factum ex ΜΛΗΚΓΛ. Tempus matutinum.]

(a) Sol

23. ΔΑΝΣ: ἰψ ΓΝΣ ΣΛΙΘΙΨ. ΣΛΙ ΕΛΗΚΑΓΑΤΛΗ ἰΖΥΙΣ ΑΛ-
 ΚΝ. 24. ΛΑΤΑ: ΛΚΕΙ ἰΝ ΓΛΙΝΑΝΣ ΔΑΓΑΝΣ. ΛΕΛΑΚ ΨΑ ΑΓΛΑΧΝ
 ΓΛΙΝΑ. ΣΑΝ ἰΛ ΚΙΟΙΖΕΙΨ. ΓΑΗ ΜΕΝΑ ΝΙ ΓΙΒΙΨ ΑΛΗ-
 25. ΗΛΨ ΣΕΙΝ. ΓΑΗ ΣΤΑΙΚΝΩΝΣ ΗΙΜΙΝΙΣ ΥΛΙΚΨΑΝΔ ΔΚΙΝ-
 ΣΑΝΔΕΙΝΣ. ΓΑΗ ΜΑΗΤΕΙΣ ΨΞΣ ἰΝ ΗΙΜΙΝΑΜ ΓΑΥΑΓ-
 ΚΝΑ. 26. ΓΑΝΔΑ: ΓΑΗ ΨΑΝ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔ ΣΗΝΗ ΜΑΝΣ ΟΙΜΑΝ-
 ΔΑΝ ἰΝ ΜΙΛΗΜΑΜ. ΜΙΨ ΜΑΗΤΑΙ ΜΑΝΑΓΑΙ ΓΑΗ ΥΝΑ-
 27. ΨΑΝ. ΓΑΗ ΨΑΝ ἰΝΣΑΝΔΕΙΨ ΑΓΓΙΛΩΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ. ΓΑΗ
 ΓΑΛΙΣΙΨ ΨΑΝΣ ΓΑΥΑΛΙΑΔΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ ΛΕ ΕΙΔΥΧΚ ΥΙΝ-
 ΔΑΜ. ΕΚΑΜ ΑΝΔΓΑΜ ΛΙΚΨΞΣ ΠΝΔ ΑΝΔΙ ΗΙΜΙΝΙΣ:
 28. ΑΨΨΑΝ ΛΕ ΣΜΑΚΚΑΒΑΓΜΑ ΓΑΝΙΜΙΨ ΨΑ ΓΑΓΗΚΩΝ:
 ΨΑΝ ΨΙΣ ΓΗΨΑΝ ΑΣΤΣ ΨΛΛΩΝΣ ΥΛΙΚΨΙΨ. ΓΑΗ ΗΣΚΕΙ-
 ΝΑΝΔ ΑΛΗΒΞΣ. ΚΗΝΗΝΨ ΨΑΤΕΙ ΝΕΘΑ ἰΣΤ ΑΣΑΝΣ:
 29. ΣΥΛΗ ΓΑΗ ΓΝΣ. ΨΑΝ ΓΑΣΛΙΘΙΨ ΨΑΤΑ ΥΛΙΚΨΑΝ. ΚΗΝ-
 23. CL. 24. ctos. Sed vos videte, ecce, prædixi vobis omnia. Ceterum per
 illos dies, post molestiam illam, sol (a) obtenebrabitur, & luna non
 25. dabit lumen suum, & stellæ cœli decident, & potestates, quæ in
 CLI. 26. cœlis, commovebuntur, & tunc videbunt Filium hominis venien-
 27. tem in nubibus cum potestate multa & gloria, & tunc mittet an-
 gelos suos & colliget electos suos à quatuor ventis, (b) à finibus
 28. terræ ad finem cœli. Sed à ficu intelligite similitudinem, quan-
 do ejus ramus jam fit tener & folia germinant, novistis, quod
 29. prope est (c) messis. Sic etiam vos, quum videtis hæc fieri, scito-

(a) Sol ΣΑΝ ἰΛ. Sic legendum, non ΣΑ ΝΙΛ, namque ΣΑΝ, etsi rarius occurrat, æque ac ΣΑ & ΣΑΗ est Articulus quem Præpositivum vocant grammatici. vide *Marci* 1: 32. *Job*. 9: 2 & 19. adhæc, puncta duo super I, factis monstrant initialem esse litteram. *Wallice, Hayl. Armorice, Heol.* [Græce, ἡλιος.] vide *Edwardi Lhuyl* Archæologiam Britannicam 1. p. 297.

(b) A finibus terræ ΕΚΑΜ ΑΝΔΓΑΜ. legit ἀπ' ἀκρῶν γῆς. Sic *Matth.* 24, 31. ἀπ' ἀκρῶν ἑρουνῆ.

(c) *Messis* ΑΣΑΝΣ. Legit ὁ θερισμός ἰσῆ.

(a) Hoc

ΝΕΙΨ ΦΛΤΕΙ ΝΕΘΛ ΣΙΓΗ ΦΛΝ * * * * * ΜΕΙΝΣ ΦΙΣ 4.
 ΒΛΛΣΑΝΙΣ ΥΑΡΨ: ΜΛΗΤ ΥΕΣΙ ΛΗΚ ΦΛΤΛ ΒΛΛΣΑΝ 5.
 ΕΚΛΒΗΓΓΑΝ ΙΝ ΜΑΝΑΓΙΖΥ ΦΛΗ ΦΚΙΓΛΗΗΝΔΑ ΣΚΑΤ-
 ΤΕ ΓΛΗ ΓΙΒΛΗ ΝΗΛΕΔΛΙΜ. ΓΛΗ ΑΝΔΣΤΛΗΚΚΛΙΔΕ-
 ΔΗΝ ΨΥ: ΪΨ ΪΛΙΣΝΣ ΟΛΨ. ΛΕΤΙΨ ΨΥ. ΔΗΘΕ ΙΖΛΙ ΝΣ- 6.
 ΦΚΙΗΤΙΨ. ΦΛΗΝΗ ΓΥΨ ΥΛΗΚΣΤΥ ΥΛΗΚΗΤΛ ΒΙ ΜΙΣ:
 ΣΙΝΤΕΙΝΥ ΛΗΚ ΨΑΝΣ ΝΗΛΕΔΛΑΝΣ ΗΛΒΛΙΨ ΜΙΨ ΪΖΥΙΣ. 7.
 ΓΛΗ ΦΛΗ ΥΙΛΕΙΨ ΜΑΓΗΨ ΙΜ ΥΛΙΛΑΤΛΗΓΑΝ. ΪΨ ΜΙΚ
 ΝΙ ΣΙΝΤΕΙΝΥ ΗΛΒΛΙΨ: ΦΛΤΕΙ ΗΛΒΛΙΔΑ ΣΥ. ΓΑΤΛΥΙ- 8. ΚΗΨ.
 ΔΑ: ΕΛΗΚΣΝΑΗ ΣΑΛΒΥΝ ΜΕΙΝ ΛΕΙΚ ΔΗ ΝΣΕΙΛΗΛ:
 ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ ΪΖΥΙΣ. ΦΙΣΘΑΚΗΗΨΕΙ ΜΕΚΓΑΔΑ ΣΥ ΛΙ 9.
 ΥΛΓΓΕΛΟΥ ΑΝΔ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΨΕΨ. ΓΛΗ ΦΛΤΕΙ ΓΑΤΛ-
 ΥΙΔΑ ΣΥ ΚΥΔΟΥΔΑ ΔΗ ΓΑΜΗΝΟΥΑΝ ΪΖΥΣ: ΓΛΗ ΙΗ- 10. ΚΥ.
 ΔΑΣ ΪΣΚΑΚΙΟΥΤΕΙΣ. ΑΙΝΣ ΦΙΖΕ ΤΥΛΛΙΒΕ. ΓΑΛΛΙΨ ΔΗ

te quod prope sit * * * * * hujus balsami erat. poterat Cap. 14, 4.
 enim (a) hoc balsamum (b) vendere pluris quam trecentis num- 5.
 mis & dare pauperibus, & torve eam intuebantur. Verum Je- 6.
 sus dixit: Sinite eam, cur ei molesti estis? (c) utique bonum o- 7.
 pus fecit in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum, &
 quando vultis, potestis eis benefacere, sed me non semper ha- 8. CLIX.
 betis. Quod illa habuit, fecit, antevertit ungere corpus meum 9.
 ad sepulturam. Amen dico vobis, ubicunque prædicabitur evan-
 gelium in toto mundo, etiam quod fecit illa, nuntiabitur in me- 10. CLX.
 moriam ejus. Et Judas Iscariotes, unus duodecim illorum abiit

(a) Hoc balsamum. Legit τὸ μῶρον, & sic plerique codd. MSS. Perinde est.

(b) Vendere ΕΚΛΒΗΓΓΑΝ. Legit πρῶται & mox δεύται, nimirum mulier poterat.

(c) Utiq̄ue bonum opus ΦΛΗΝΗ ΓΥΨ ΥΛΗΚΣΤΥ, ac si legerit καλὸν ἔργον. Sic interrogativum ἄρα supra 4, 41: ΘΑΣ ΦΛΗΝΗ ΣΑ ΣΙΓΛΙ. τί ἄρα ἕτός ἴστω;

11. ΦΛΙΜ ΓΝΩΣΑΜ. ΕΙ ΓΑΛΕΥΙΔΕΔΙ ΪΝΑ ΪΜ: ΪΨ ΕΙΣ ΓΛ-
 ΗΛΗΣΓΑΝΔΑΝΣ ΕΡΓΙΝΧΔΕΔΗΝ. ΓΛΗ ΓΛΗΛΗΛΙΤΗΝ ΪΜ-
 ΜΑ ΕΛΙΗΝ ΓΙΒΑΝ. ΓΛΗ ΣΧΚΙΔΑ ΘΑΙΥΑ ΓΑΤΙΛΑΒΑ ΪΝΑ
12. ΓΑΛΕΥΙΔΕΔΙ: ΓΛΗ ΦΛΑΜΜΑ ΕΚΗΜΙΣΤΙΝ ΔΑΓΑ ΑΖΥΜΕ.
 ΦΛΗ ΠΑΣΚΑ ΣΑΛΙΔΕΔΗΝ. ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΪΜΜΑ ΦΛΙ ΣΙ-
 ΠΧΝΟΧΣ ΪΣ. ΘΑΚ ΥΙΛΕΙΣ ΕΙ ΓΑΛΕΪΦΑΝΔΑΝΣ ΜΑΝΥΓΑΙ-
13. ΜΑ ΕΙ ΜΑΤΟΛΙΣ ΠΑΣΚΑ: ΓΛΗ ΪΝΣΑΝΔΙΔΑ ΤΥΛΑΝΣ ΣΙ-
 ΠΧΝΟΕ ΣΕΙΝΛΙΖΕ. ΟΑΨΗΗ ΔΗ ΪΜ. ΓΑΓΓΑΤΣ ΪΝ ΨΧ
 ΒΛΗΚΓ. ΓΛΗ ΓΑΜΧΤΕΪΨ ΪΓΥΙΣ ΜΑΝΝΑ ΚΑΣ ΥΑΤΙΝΣ
14. ΒΛΙΚΑΝΔΣ. ΓΑΓΓΑΤΣ ΛΕΑΚ ΦΛΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΦΛΔΕΪ ΪΝΝ-
 ΓΑΛΕΪΦΑΙ. ΟΪΨΛΙΤΣ ΦΛΑΜΜΑ ΗΕΪΥΛΕΚΑΝΟΙΝ. ΦΛΤΕΪ
 ΛΑΙΣΑΚΕΙΣ ΟΪΨΪΨ. ΘΑΚ ΣΙΝΔ ΣΑΛΙΨΥΧΣ ΦΑΚΕΪ ΠΑΣΚΑ
15. ΜΪΨ ΣΙΠΧΝΟΓΑΜ ΜΕΙΝΛΙΜ ΜΑΤΟΛΗ: ΓΛΗ ΣΑ ΪΖΥΙΣ
 ΤΑΙΚΝΕΪΨ ΚΕΛΙΚΗ ΜΙΚΙΛΑΤΑ ΓΑΣΤΡΑΥΪΨ. ΜΑΝΥΓΑΤΑ.

11. ad (a) sacerdotes, ut proderet eum illis. Illi vero audientes læ-
 tabantur, & promiserunt dare ei pecuniam, & quærebat, quo-
 12. modo commode eum proderet. Et primo die azymorum, quan-
 do immolabant pascha, dixerunt ei discipuli ejus: ubi vis ut
 13. abeuntes præparemus, ut comedas pascha? Et misit duos disci-
 pulorum suorum, dixitque eis: ite in urbem, & occurret vobis
 14. homo vas figulinum aquæ portans, sequimini eum, & ubicunque
 introiverit, dicite domino domus: magister dicit, ubi sunt habi-
 15. tacula, ubi pascha cum discipulis meis comedam? & ille vobis (b)
 monstrabit editum locum magnum, stratum, (c) paratum, & illic

(a) *Sacerdotes.* vide supra 2, 26.

(b) *Vobis ΪΖΥΙΣ.* Sic Mss. quod & dualis & plur. numeri. Si in duali etiam
 heic, ceu v. 13. utique non foret ΪΓΥΙΣ, sicut in edit. *Fumiana*, sed ΪΓΥΙΣ.

(c) *Paratum ΜΑΝΥΓΑΤΑ.* Legit ergo ἑτοιμὸν, licet multi codd. MSS.
 non agnoscant. Sed hic stylus est S. *Marcii*, ut plures voces idem significantes
 conjungat. Mox & illic, ΓΛΗ ΓΑΙΝΑΚ, quod καὶ ἐν.

(a) *Tur.*

ΓΛΗ ΓΛΙΝΑΚ ΜΑΝΥΓΛΙΨ ΠΝΣΙΣ. ΓΛΗ ΝΣΙΔΑΓΕΔΗΝ 16.
 ΨΛΙ ΣΙΠΞΝ- * * * * * ΣΛΙ ΓΑΛΕΥΓΑΔΑ ΣΗΝΝΣ ΜΑΝΣ 41.
 ΙΝ ΗΑΝΔΗΝΣ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΑΙΖΕ: ΝΚΚΕΙΣΙΨ. ΓΑΓΓΑΜ. 42.
 ΣΛΙ ΣΑ ΛΕΥΓΑΝΔΣ ΜΙΚ ΑΤΝΕΘΙΔΑ: ΓΛΗ ΣΗΝΣΛΙΥ 43. ΚΠΛ.
 ΝΑΗΨΑΝΗΗ ΑΤ ΙΜΜΑ ΚΞΔΓΑΝΔΙΝ. ΟΑΜ ΙΝΔΑΣ.
 ΣΗΜΣ ΨΙΖΕ ΤΥΑΛΙΒΕ. ΓΛΗ ΜΙΨ ΙΜΜΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΜΙΨ
 ΗΛΙΚΗΜ ΓΛΗ ΤΚΙΥΑΜ ΕΚΑΜ ΨΑΙΜ ΑΗΗΗΜΙΣΤΑΜ ΓΝΔ-
 ΓΑΜ ΓΛΗ ΒΞΚΑΚΓΑΜ ΓΛΗ ΣΙΝΙΣΤΑΜ: ΑΤ ΝΗΨΑΝ 44. ΚΠΒ.
 ΓΑΞ ΣΑ ΛΕΥΓΑΝΔΣ ΙΜ ΒΑΝΔΥΞΝ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΨΑΜΜΕΙ
 ΚΗΚΓΑΗ. ΣΑ ΙΣΤ. ΓΚΕΠΠΨ ΨΑΝΑ ΓΛΗ ΤΙΝΗΨ ΑΚΝΙ-
 ΒΑ: ΓΛΗ ΟΙΜΑΝΔΣ ΣΗΝΣΛΙΥ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΔΗ ΙΜΜΑ. 45.
 ΟΑΨ. ΚΑΒΒΕΙ ΚΑΒΒΕΙ. ΓΛΗ ΚΗΚΙΔΑ ΙΜΜΑ: ΙΨ ΕΙΣ 46.
 ΝΣΑΛΑΓΙΔΕΔΗΝ ΗΑΝΔΑΝΣ ΑΝΑ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΠΝΔΓΚΙΠΠΗΝ
 ΙΝΑ: ΙΨ ΑΙΝΣ ΣΗΜΣ ΨΙΖΕ ΑΤΣΤΑΝΔΑΝΔΑΝΕ ΙΜΜΑ. 47. ΚΠΓ.
 ΝΣΑΗΚΑΝΔΣ ΗΛΙΚΗ ΣΑΞΗ ΣΚΑΛΚ ΑΗΗΗΜΙΣΤΙΝΣ ΓΝΔ-

parate nobis. Et abierunt discipuli * * * * * ecce, tradi- 16. 41.
 tur filius hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus, ecce, 42.
 proditor meus appropinquavit. Et statim, adhuc eo loquente, ve- 43.
 nit Judas, quidam duodecim illorum & cum illo (a) turba cum gla- CLXXXI.
 diis & contis, à summis sacerdotibus & scribis ac fenioribus, dede- 44.
 rat enim proditor iis signum dicens: quem osculatus fuero, is est, CLXXXII.
 prehendite eum & ducite caute. Et veniens, statim accedens ad 45.
 eum, dixit: Rabbi, Rabbi, & osculabatur eum. Illi vero injece- 46.
 runt manus in eum, & ceperunt eum. Unus autem quidam affi- 47.
 stentium (b) illi stringens gladium percussit famulum summi sacerdo- CLXXXIII.

(a) Turba. Non legit πάλις.

(b) Assistentium illi. Legit τ παρέστητωι αὐτοῦ.

- ΚΠΔ. 48. ΓΙΝΣ. ΓΛΗ ΛΕΣΛΧΗ ΙΜΜΑ ΛΗΣΧ ΦΛΤΛ ΤΛΙΗΣΥΧ: ΓΛΗ
 ΛΝΔΗΛΕΓΛΝΔΣ ΙΛΙΣΗΣ. ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΣΥΕ ΔΝ ΥΛΙΔΕΑ-
 ΓΙΝ ΝΚΚΗΝΝΗΨ ΜΙΨ ΗΛΙΚΗΜ ΓΛΗ ΤΚΙΥΛΜ ΓΚΕΙΠΛΗ
 49. ΜΙΚ. ΔΛΓΛΘΛΜΜΕΗ ΥΛΣ ΑΤ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΛΛΗ ΛΛΙΣ-
 ΓΛΝΔΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΓΚΙΠΗΨ ΜΙΚ. ΛΚ ΕΙ ΝΣΕΝΛΛΗΧΔΕΔΕΙ-
 ΚΠΕ. 50. ΝΛ ΒΧΚΧΣ: ΓΛΗ ΛΕΛΕΤΛΝΔΛΝΣ ΙΝΛ. ΓΛΨΛΛΗΗΗΝ
 ΚΠΥ. 51. ΛΛΛΛΙ: ΓΛΗ ΛΙΝΣ ΣΗΜΣ ΓΗΓΓΛΛΛΗΨΣ ΛΛΙΣΤΙΔΛ
 ΛΕΛΚ ΙΜΜΛ. ΒΙΥΛΙΒΙΨΣ ΛΕΙΝΛ ΛΝΛ ΝΛΥΛΔ ΛΝΛ. ΓΛΗ
 52. ΓΚΙΠΗΝ ΙΣ ΨΛΙ ΓΗΓΓΛΛΛΗΔΕΙΣ. ΙΨ ΙΣ ΒΙΛΕΙΨΛΝΔΣ
 ΨΛΜΜΛ ΛΕΙΝΛ. ΝΛΥΛΨΣ ΓΛΨΛΛΗΗ ΕΛΗΚΛ ΙΜ: ΓΛΗ
 ΚΠΖ. 53. ΓΛΤΛΗΗΗΝ ΙΛΙΣΗ ΔΝ ΛΗΗΗΜΙΣΤΙΝ ΓΗΔΓΙΝ. ΓΛΗ ΓΛ-
 ΚΗΝΝΗΝ ΜΙΨ ΙΜΜΛ ΛΗΗΗΜΙΣΤΛΝΣ ΓΗΔΓΛΝΣ ΛΛΛΛΙ

- CLXXXIV. 48. tis, & abscidit ei (a) aurem dextram. Et respondens Jesus dixit eis:
 49. Sicut adversus latronem erupistis cum gladiis & contis prehensum
 CLXXXV. me, sed ut impleretur scriptura. Et deferentes eum aufugerunt
 50. omnes. Et quidam juvenis sequebatur eum obvolutus (b) linteo su-
 CLXXXVI. per nudum corpus, & prehenderunt eum juvenes, sed is relinquens
 51. linteum nudus aufugit ab illis. Et duxerunt Jesum ad summum
 CLXXX-
 VII. 53. sacerdotem, & pergebant una cum illo omnes summi sacerdotes,

(a) *Aurem dextram* ΛΗΣΧ ΦΛΤΛ ΤΛΙΗΣΥΧ. Legit τὸ οὖς τὸ δεξιόν, sicut apud *Lucam*. [Otfrid. 4, 17, 12.]

Thoh fluag er imo in uuara
 thana thaz zefua ora.

*Attamen ferit ipsi revera
 inde dextram aurem.*

Τερο apud Cædmonem 80, 20 est ejusdem significationis. Formatum volunt à *δέξαοαι*, *capere*, quod capit quæ dantur.]

(b) [*Obvolutus* ΒΙΥΛΙΒΙΨΣ. Huc pertinent *βεραρεβ*, quod habet versio A.Saxonica, Suec. *wefwa*, Involvere, implicare. & Isl. *vesia*, Circumvolvere.]

(a) Do-

ΓΛΗ ΨΛΙ SINISTANS ΓΛΗ ΒΞΚΑΡΓΩΣ: ΓΛΗ ΠΛΙΤΚΗΣ 54. ΚΠΗ.
 ΕΛΙΚΚΑΨΚΩ ΛΛΙΣΤΙΑΔΑ ΛΕΛΚ ΙΜΜΑ. ΠΝΤΕ ΟΛΜ ΙΝ
 ΓΑΚΔΑ ΨΙΣ ΑΝΗΝΜΙΣΤΙΝΣ ΓΝΔΓΙΝΣ. ΓΛΗ ΥΑΣ ΣΙ-
 ΤΑΝΔΣ ΜΙΨ ΑΝΔΒΛΗΤΑΜ ΓΛΗ ΥΑΚΜΓΑΝΔΣ ΣΙΚ ΑΤ
 ΛΙΝΗΑΔΑ: ΙΨ ΨΛΙ ΑΝΗΝΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ ΓΛΗ ΑΛ- 55. ΚΠΨ.
 ΛΑ ΣΩ ΓΛΕΛΗΚΔΣ ΣΩΚΙΔΕΔΗΝ ΑΝΑ ΙΛΙΣΗ ΥΕΙΤΥΩΔΙ-
 ΨΑ ΔΝ ΛΕΔΛΗΨΓΑΝ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΝΙ ΒΙΓΕΤΗΝ: ΜΑΝΑ- 56.
 ΓΛΙ ΑΝΚ ΓΑΛΙΝΓΥΕΙΤΥΩΔΙΔΕΔΗΝ ΑΝΑ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΣΑ- 57.
 ΜΑΛΕΙΚΩΣ ΨΩΣ ΥΕΙΤΥΩΔΙΨΩΣ ΝΙ ΥΕΣΗΝ: ΓΛΗ ΣΗΜΛΙ 58.
 ΝΣΣΤΑΝΔ ΑΝΔΑΝΣ ΓΑΛΙΝΓΥΕΙΤΥΩΔΙΔΕΔΗΝ ΑΝΑ ΙΝΑ.
 ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΥΕΙΣ ΓΛΗΑΝΣΙΔΕΔΗΝΜ ΟΙΨΑΝΔΑΝ 59.
 ΙΝΑ. ΨΑΤΕΙ ΙΚ ΓΑΤΑΙΚΑ ΑΛΗ ΨΩ ΗΑΝΔΗΥΑΝΚΗΤΩΝ.
 ΓΛΗ ΒΙ ΨΚΙΝΣ ΔΑΓΑΝΣ ΑΝΨΑΚΑ ΠΝΗΑΝΔΗΥΑΝΚΗΤΑ
 ΓΑΤΙΜΚΓΑ: ΓΛΗ ΝΙ ΣΥΑ ΣΑΜΑΛΕΙΚΑ ΥΑΣ ΥΕΙΤΥΩΔΙ- 60.
 ΨΑ ΙΖΕ: ΓΛΗ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΣΑ ΑΝΗΝΜΙΣΤΑ ΓΝΔ-
 ΓΑ ΙΝ ΜΙΔΓΑΙΜ. ΕΚΛΗ ΙΛΙΣΗ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΝΙΝ ΑΝΔΗΛΕ-

& seniores, ac scribæ. Et Petrus procul sequebatur eum, (a) do- 54.
 nec venit in domum summi sacerdotis, & erat sedens cum mini- 55.
 stris, & calefaciens se, ad lumen. Summi vero sacerdotes & to- 56.
 tus conventus quærebant adversus Jesum testimonium, ad illum 57.
 morti tradendum, & non inveniebant; multi enim falso testaban- 58.
 tur adversus eum, & convenientia testimonia illa non erant. At 59.
 quidam surgentes falsum testimonium ferebant contra eum, dicen- 60.
 tes: audivimus eum dicentem, ego destruam templum manu fa-
 ctum (b), & per tres dies aliud non manu factum exstruam. Et ne
 sic quidem conveniens erat testimonium illorum. Et surgens sum-
 mus sacerdos in medium, interrogavit Jesum dicens: nihil ne re-

(a) Donec venit ΠΝΤΕ ΟΛΜ. Legit ergo εως ελθε. Editi εως εσω.

(b) Templum manu factum ΑΛΗ ΨΩ ΗΑΝΔΗΥΑΝΚΗΤΩΝ. Legit
 τὸν ναὸν τὸ χειροποίητον.

61. CIS VΛIHT. ΘΛ ΦΛΙ ΑΝΑ ΦΝΚ ΥΕΙΤΥΧΔΓΑΝΔ: İψ İS
 ΦΛΗΛΙΔΑ. ΓΛΗ ΥΛΙHT NI ΑΝΔΗΧΕ: ΑΕΤΚΑ ΣΑ ΑΠΗΝ-
 ΜΙΣΤΑ ΓΝΔΓΑ ΕΚΛΗ İΝΑ. ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΝ İΜΜΑ. ΦΝ İS
 62. ΧΚΙΣΤΗΣ ΣΑ ΣΟΝΗΣ ΦΙΣ ΦΙΝΨΕΙΓΙΝΣ: İψ İΛΙΣΗΣ ΑΛ-
 ΚΥΛ. ΦΝΗ. İΚ İΜ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΙΨ ΦΑΝΑ ΣΟΝΝ ΜΑΝΣ ΑΕ
 ΤΛİHSΥΧΝ ΣΙΤΑΝΔΑΝ ΜΑΗΤΛΙΣ. ΓΛΗ ΟΙΜΑΝΔΑΝ ΜΙΨ
 ΚΥΒ. 63. ΜΙΛΗΜΑΜ ΗΙΜΙΝΙΣ: İψ ΣΑ ΑΠΗΝΜΙΣΤΑ ΓΝΔΓΑ ΔΙΣ-
 ΚΥΓ. ΣΚΚΕΙΤΑΝΔΣ ΥΛΣΤΟΧΣ ΣΕΙΝΧΣ. ΑΛΨ. ΘΛ ΦΑΝΑΜΑΙΣ
 64. ΦΑΝΚΒΝΜ ΥΕΙΣ ΥΕΙΤΥΧΔΕ. ΗΑΝΣΙΔΕΔΗΨ ΨΧ ΥΛΟΓΛ-
 ΜΕΚΕΙΝ İS. ΘΛ İΖΥΙΣ ΦΗΓΚΕΙΨ: ΦΑΚΗΗ ΕΙΣ ΑΛΛΛΙ
 ΚΥΔ. 65. ΓΛΔΧΜΙΔΕΔΗΝ İΝΑ ΣΚΗΛΑΝ ΥΙΣΑΝ ΔΑΠΨΑΗ: ΓΛΗ
 ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΣΗΜΛΙ ΣΠΕΙΥΑΝ ΑΝΑ ΥΛΙΤ İS. ΓΛΗ ΗΗΛ-
 ΓΛΗ ΑΝΔΥΛΙΚΨΙ İS. ΓΛΗ ΚΑΠΠΑΤΟΑΝ İΝΑ. ΓΛΗ ΟΕ-
 ΦΗΝ ΔΝ İΜΜΑ. ΠΚΑΠΕΤΕΙ. ΓΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΧΣ ΓΛ-
 ΚΥΕ. 66. ΒΑΝΚΟΓΑΒΑ ΛΧΕΑΜ ΣΑΧΗΗΝ İΝΑ: ΓΛΗ ΥΙΣΑΝΔΙΝ ΠΑΙ-

61. spondes? quid illi contra te testantur? Sed is tacebat, & ne qui-
 dem minimum respondebat. Iterum summus sacerdos interrogavit
 62. eum, & dixit ei: Es tu Christus filius Benedicti? Jesus autem dixit:
 CXCI. sum ego, & videbitis filium hominis (a) sedentem à dextra potestatis,
 CXCII. 63. & venientem cum nubibus coeli. Summus vero sacerdos disrumpens
 CXCIII. vestes suas dixit: Quid magis opus habemus testibus, audivistis bla-
 64. sphemiam ejus. quid censetis? Propterea illi omnes judicabant eum
 CXCIV. 65. reum esse mortis. Et cœperunt quidam spuere in faciem ejus & te-
 gere conspectum ejus, & colaphizare eum, & dixerunt ei: vaticinare.
 CXC.V. 66. Et ministri (b) libenter manibus cædebant eum. Et remanente Pe-

(a) *Sedentem* ΣΙΤΑΝΔΑΝ. Sic bene MS. καθήμενοι. Suec. *Sittande*. [Angl. *sitting*.]

(b) *Libenter manibus cædebant eum* ΓΑΒΑΝΚΟΓΑΒΑ ΛΧΕΑΜ ΣΑΧΗΗΝ İΝΑ. Præter omnium codd. consensum legit *ιδίως*, id enim ΓΑΒΑΝΚΟΓΑΒΑ bis supra, puta cap. 6, 20 & 12, 37. & *ἁπίσμοσι βάλῃν* vertit ΛΧΕΑΜ

ΤΡΑΝ ἰΝ ΚΡΗΣΝΑΙ ΔΑΛΛΑΦΛ. ΓΛΗ ΑΤΙΔΑΓΛ ΑΙΝΑ
 ΦΙΝΓΡ ΦΙΣ ΑΝΗΝΜΙΣΤΙΝΣ ΓΝΔΓΙΝΣ. ΓΛΗ ΓΑΣΜΙΘΑΝ- 67.
 ΔΕΙ ΠΛΙΤΚΗΝ ΥΑΚΜΓΑΝΔΑΝ ΣΙΚ. ἸΝΣΑΙΘΑΝΔΕΙ ΔΗ ἸΜ-
 ΜΑ. ΟΑΦ. ΓΛΗ ΨΗ ΜΙΦ ἸΛΙΣΗΑ ΦΑΜΜΑ ΝΑΖΩΚΕΙΝΑΝ
 ΥΑΣΤ: ἸΨ ἸΣ ΑΦΑΙΑΚ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΝΙ ΥΛΙΤ. ΝΙ ΚΑΝΝ ΘΑ 68.
 ΦΗ ΟΙΨΙΣ: ΓΛΗ ΓΑΛΛΑΨ ΕΑΝΚ ΓΑΚΔ. ΓΛΗ ΗΑΝΑ ΥΑ- 69.
 ΠΙΔΑ: ΓΛΗ ΨΙΥΙ ΓΑΣΑΙΘΑΝΔΕΙ ἸΝΑ ΑΦΤΚΑ. ΔΗΓΑΝΝ
 ΟΙΨΑΝ ΦΛΙΜ ΕΑΝΚΑΣΤΑΝΔΑΝΔΑΜ. ΦΑΤΕΙ ΣΑ ΦΙΖΕΙ
 ἸΣΤ: ἸΨ ἸΣ ΑΦΤΚΑ ΑΛΗΓΝΙΔΑ: ΓΛΗ ΑΦΑΚ ΑΕΙΤΙΑ ΑΦ- 70.
 ΤΚΑ ΦΑΙ ΑΤΣΤΑΝΔΑΝΔΑΝΣ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΠΛΙΤΚΑΝ. ΒΙ
 ΣΗΝΓΑΙ ΦΙΖΕΙ ἸΣ. ΓΛΗ ΑΝΚ ΚΑΖΔΑ ΦΕΙΝΑ ΓΑΛΕΙΚΑ
 ἸΣΤ: ἸΨ ἸΣ ΔΗΓΑΝΝ ΑΦΑΙΚΑΝ ΓΛΗ ΣΥΑΚΑΝ. ΦΑΤΕΙ ΝΙ 71.
 ΚΑΝΝ ΦΑΝΑ ΜΑΝΝΑΝ ΦΑΝΕΙ ΟΙΨΙΨ: ΓΛΗ ΑΝΨΑΚΑΜ- 72.

tro in atrio inferius (a) etiam venit una ancillarum summi sacerdo-
 tis, & videns Petrum semet calefacientem intuita eum dixit: e- 67.
 tiam tu cum Jesu Nazoræno eras; sed ille negavit dicens: non 68.
 novi, nec scio quid tu dicis, & egrediebatur è domo, & gallus 69.
 cantavit. Et ancilla videns eum iterum, coepit dicere circumstan-
 tibus: hic *unus* illorum est. Is vero iterum inficiabatur, & 70.
 paullo post rursus adstantes dicebant Petro: vere *unus* illorum
 es, (b) quin & loquutio tua similis est. Ille vero coepit (c) ne- 71.
 gare & jurare: non novi hominem istum, quem dicitis. Et secun- 72.

ΑΦΕΛΜ ΣΑΛΗΑΝ, *manibus cedere*. ΑΦΕΛ enim *manus*, nobis hodieque
Hand-lofwa. (crederes hinc per metathesin esse Latinorum *Vola*.) Glossæ vett.
 ἐπίλω *Expalmo*. Αλαρο. ἐπίλωμα, *Salapitta*. Αλαρα. *Juvencus* IV. 568.

Et *palmæ in malis*, *colaphique in vertice crebri*.

(a) Etiam venit ΓΛΗ ΑΤΙΔΑΓΛ, sic enim ex MS. restituimus. Legit
 ergo εἰς ἕχεται.

(b) Non legit εἰ γὰρ γαλιλαῖος εἶ, quæ autem sequuntur, *quin & loquutio tua
 similis est* non habent *Cantabrig.* & *Latinus*.

(c) Negare ΑΦΑΙΚΑΝ. Legit ἀρτίσασθαι. Editi ἀναδιουκίεν.

(a) *Sicut*

- R4Z. ΜΑ ΣΙΝΦΑ ΗΛΝΑ ΥΡΠΙΔΑ. ΓΛΗ ΓΑΜΠΝΔΑ ΠΛΙΤΚΗΣ
 ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ ΣΥΕ ΟΛΨ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΗΣ. ΦΑΤΕΙ ΕΛΗΚ
 ΦΙΖΕ ΗΛΝΑ ΗΚΗΚΓΛΙ ΤΥΛΙΜ ΣΙΝΦΑΜ. ΙΝΥΙΔΙΣ ΜΙΚ
- R4h. 1. ΦΚΙΜ ΣΙΝΦΑΜ. ΓΛΗ ΔΗΓΛΑΝ ΓΚΕΙΤΑΝ: ΓΛΗ ΣΗΝΣΑΙΥ
 ΙΝ ΜΑΗΚΓΙΝ ΓΑΚΗΝΙ ΤΑΝΓΑΝΔΑΝΣ ΦΛΙ ΑΗΗΗΜΙΣ-
 ΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ ΜΙΨ ΦΛΙΜ ΣΙΝΙΣΤΑΜ ΓΛΗ ΒΥΚΑΚ-
 ΚΥΨ. ΓΑΜ. ΓΛΗ ΑΛΛΑ ΣΥ ΓΛΕΛΗΚΔΣ ΓΑΒΙΝΔΑΝΔΑΝΣ ΙΛΙ-
 Σ. 2. ΣΗ. ΒΚΛΗΤΕΔΗΝ ΙΝΑ ΑΤ ΠΕΙΛΑΤΑΝ: ΓΛΗ ΕΚΛΗ ΙΝΑ
 ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΨΗ ΙΣ ΦΙΝΔΑΝΣ ΙΝΔΛΙΕ: ΙΨ ΙΣ ΑΝΔΗΛΕ-
 ΣΑ. 3. ΓΑΝΔΣ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΨΗ ΟΙΨΙΣ: ΓΛΗ ΥΚΧΗΙΔΕΔΗΝ
 4. ΙΝΑ ΦΛΙ ΑΗΗΗΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ ΕΙΛΗ: ΙΨ ΠΕΙΛΑ-
 ΤΗΣ ΛΕΤΚΑ ΕΚΛΗ ΙΝΑ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΝΙΗ ΑΝΔΗΛΕΓΙΣ ΝΙ-
 5. ΥΛΗΤ. ΣΑΙ ΘΛΗ ΕΙΛΗ ΑΝΑ ΨΗΚ ΥΕΙΤΥΧΔΓΑΝΔ: ΙΨ
- CXCVII. da vice gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, (a) sicut di-
 xerat ei Jesus: antequam gallus cantat duabus vicibus, abnegabis
 CXCVIII. me tribus vicibus, (b) & coepit flere. Et mox mane concilium fa-
 Cap. 15, 1.
 CXCIX. cientes summi sacerdotes (c) una cum senioribus & scribis, totus-
 CC. 2. que conventus, vincientes Jesum (d) tradiderunt eum Pilato. Et
 interrogavit eum Pilatus: es tu rex Judæorum? Is vero respon-
 CCI. 3. dens dixit ei: tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes
 4. multum. Sed Pilatus iterum interrogavit eum dicens: nihil ne
 5. respondes? ecce, quam multa adversus te testificantur? Jesus

(a) Sicut dixerat ΣΥΕ ΟΛΨ. Legit *ὡς εἶπεν*, nec illud male.

(b) Et coepit flere ΓΛΗ ΔΗΓΛΑΝ ΓΚΕΙΤΑΝ. Suec. *och begynte grå-
 ta*. Legit *καὶ ἤρξατο κλαίειν*, & sic præter *Cantabr.* Syrus ac Latinus interpretes.
 Pro ΦΚΙΜ ΣΙΝΦΑΝ legendum cum MS. ΦΚΙΜ ΣΙΝΦΑΜ.

(c) Summi sacerdotes ΑΗΗΗΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ. Sic recte MS.

(d) Tradiderunt eum Pilato ΒΚΛΗΤΕΔΗΝ ΙΝΑ ΑΤ ΠΕΙΛΑΤΑΝ, legit ergo *ἀπέθηκεν αὐτὸν πρὸς Πιλάτον*, omisso *καὶ παρέδωκεν*, culpâ, ut videtur, libra-
 rii propter ὁμοιοτέλειον.

ἸΑΙΣΗΣ ΦΛΗΝΑΜΑΙΣ ΝΙ ΑΝΔΗΧΕ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙ-	
ΔΑ ΠΕΙΛΑΤΗΣ: ἸΨ ΑΝΔ ΔΗΛΨ ΘΑΚΓΑ ΕΚΑΛΛΙΛΧΤ	6. SB.
ἸΜ ΛΙΝΑΝΑ ΒΑΝΔΓΑΝ. ΦΛΝΕΙ ΒΕΔΗΝ: ΥΑΣ ΝΗΨΑΝ	7. SG.
ΣΑ ΗΛΙΤΑΝΑ ΒΑΚΑΒΒΑΣ ΜΙΨ ΦΛΙΜ ΜΙΨ ἸΜΜΑ ΔΚΧΒ-	
ΓΑΝΔΑΜ ΓΑΒΗΝΔΑΝΣ. ΦΛΙΕΙ ἸΝ ΑΝΗΓΧΔΑΝ ΜΑΝΚΨΚ	8.
ΓΑΤΑΥΙΔΕΔΗΝ: ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΕΙ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ	
ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΒΙΔΓΑΝ ΣΥΛ ΣΥΕ ΣΙΝΤΕΙΝΧ ΤΑΥΙΔΑ ἸΜ:	
ἸΨ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΑΝΔΗΧΕ ἸΜ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΥΙΛΕΙΔ ΕΚΑΛΛΕΙ-	9.
ΤΑΜ ἸΖΥΙΣ ΦΑΝΑ ΦΙΝΔΑΝ ἸΝΔΛΙΕ: ΥΙΣΣΑ ΑΝΚ ΦΑ-	10. SA.
ΤΕΙ ἸΝ ΝΕΙΨΙΣ ΑΤΓΕΒΗΝ ἸΝΑ ΦΛΙ ΑΝΗΝΜΙΣΤΑΝΣ ΓΗΔ-	
ΓΑΝΣ: ἸΨ ΦΛΙ ΑΝΗΝΜΙΣΤΑΝΣ ΓΗΔΓΑΝΣ ἸΝΥΛΓΙΔΕ-	11.
ΔΗΝ ΨΧ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΕΙ ΜΑΙΣ ΒΑΚΑΒΒΑΝ ΕΚΑΛΛΙΛΧ-	
ΤΙ ἸΜ: ἸΨ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΑΕΤΚΑ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ. ΟΛΨ	12. SE.
ΔΗ ἸΜ. ΘΑ ΝΗ ΥΙΛΕΙΨ ΕΙ ΤΑΝΓΑΝ ΦΑΜΜΕΙ ΟΙΨΙΨ	
autem hoc magis non respondebat, adeo ut miraretur Pilatus. Ve-	6. CCII.
rum festo quolibet dimisit eis unum vinc̄tum, quem petierant. Erat	7. CCIII.
autem <i>quidam</i> dictus Barabbas, vinc̄tus una cum illis, <i>qui</i> secum se-	
ditiosi fuerant, qui in tumultu homicidium fecerant. Et (a) ascen-	8.
dens tota turba, cœpit rogare, <i>nunc quoque faceret</i> , sicut semper fe-	
cerat illis. Sed Pilatus iis respondebat, dicens, (b) vultis, dimittamus	9.
vobis regem Judæorum? Sciebat enim quod ex invidia tradiderant	10. CCIV.
eum summi sacerdotes. nam summi sacerdotes commoverant tur-	11.
bam, ut potius Barabbam dimitteret iis (c). At Pilatus iterum re-	12. CCV.
spondens dixit illis: quid ergo vultis ut faciam ei, quem dicitis	

(a) *Et ascendens tota* ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΕΙ ΑΛΛΑ. Legit ergo καὶ ἀναβῆς ἄλος, & sic, ex parte, *Cantabr.* ac *Latinus*. Vitium ex abbreviata scriptura ἰναβῆς.

(b) *Vultis, dimittamus.* ΥΙΛΕΙΔ ΕΚΑΛΛΕΙΤΑΜ, sicut ex MS. emendavimus. Legit ergo, θίλετε ἀπολύσωμεν.

(c) *Dimitteret iis* ΕΚΑΛΛΙΛΧΤΙ ἸΜ. Sic recte & juxta regulas syntaxos, MS.

13. ψΙΝΔΑΝ ἰνΔΑΙΕ: ἰΨ ΕΙΣ ΛΕΤΡΑ ΗΚΡΟΠΙΔΕΔΗΝ. ΝΣ-
 14. ΗΚΛΜΕΙ ἰΝΑ: ἰΨ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΟΛΨ ΔΗ ἰΜ. ΘΑ ΛΛΛΙΣ
 ΝΒΙΛΙΣ ΓΑΤΛΥΙΔΑ: ἰΨ ΕΙΣ ΜΛΙΣ ΗΚΡΟΠΙΔΕΔΗΝ. ΝΣ-
 SU. 15. ΗΚΛΜΕΙ ἰΝΑ: ἰΨ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΥΙΛΘΑΝΔΣ ΦΙΖΛΙ ΜΑΝΑ-
 ΓΕΙΝ ΕΝΛΛΑΕΛΗΘΑΝ. ΕΚΛΛΛΙΛΧΤ ἰΜ ΦΑΝΑ ΒΑΚΛΒ-
 ΒΑΝ. ἰΨ ἰΛΙΣΗ ΑΤΓΛΕ ΝΣΒΛΙΓΓΥΑΝΔΣ ΕΙ ΝΣΗΚΛΜΙΨΣ
 SZ. 16. ΥΕΣΙ: ἰΨ ΓΑΔΚΑΝΗΤΕΙΣ ΓΑΤΑΝΗΗΝ ἰΝΑ ἰΝΝ ΑΝΑ-
 ΓΑΚΔΙΣ. ΦΛΤΕΙ ἰΣΤ ΠΚΛΙΤΧΚΙΑΝΝ. ΓΛΗ ΓΛΗΛΗΛΙ-
 17. ΤΗΝ ΑΛΛΑ ΗΑΝΣΑ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΣΙΔΕΔΗΝ ἰΝΑ ΠΑΝΚ-
 ΠΗΚΛΙ. ΓΛΗ ΑΤΛΛΑΓΙΔΕΔΗΝ ΑΝΑ ἰΝΑ ΦΑΝΚΝΕΙΝΑ
 18. ΥΠΠΓΑ. ΝΣΥΙΝΔΑΝΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΔΗΓΗΝΝΗΝ ΓΧΛΓΑΝ
 ἰΝΑ. ΗΛΙΛΣ ΨΙΝΔΑΝ ἰνΔΑΙΕ. ΓΛΗ ΣΛΧΗΝΝ ἰΣ ΗΑΝΒΙΨ
13. regem Judæorum? Verum illi iterum clamabant, Crucifige eum.
 14. Pilatus vero dixit illis: quidnam mali fecit? Sed illi vehementius
 CCVI. 15. clamabant, Crucifige eum. Sed Pilatus volens turbæ satisfacere, di-
 misit illis Barabbam, sed flagellans Jesum tradidit crucifigendum.
 CCVII. 16. Cæterum (a) fatellites traxerunt eum (b) intra atrium, id est præ-
 17. torium, & convocarunt totam cohortem, (c) & induerunt eum pur-
 18. pura, & imposuerunt ei spineam, quam plexerant, coronam, & cœ-
 perunt salutare eum (d), Ave rex Judæorum, & cædebant ejus caput

(a) [Satellites. ΓΑΔΚΑΝΤΕΙΣ *milites*, cujus nominativus singularis ΓΑΔΚΑΝΗΤΣ. unde Isl. drött. Dan. Sax. driht & Fr. druht, Familia, plebs, populus.]

(b) *Intra atrium, i. e. prætorium.* legit *Latin.* *intra atrium prætorii.* Noster ἰΝΝ ΑΝΑΓΑΚΔΙΣ, ἴσω τῆς αὐλῆς. *Philo Judæus* Alleg. II. pro computatione vulgari, p. 68. b. ἡ αὐλῆος ἐντὸς μὲν τῆς αὐλῆς, ἴσω ὃ τῆ πύλωνος, *vestibulum extra aulam, sed intra portam.*

(c) *Induerunt eum purpura.* Sic fatuo Carabæ illufere Alexandrini, in contumeliam & opprobrium Herodis Agrippæ, vide *Philonem* in Flaccum p. 970.

(d) *Salutare eum ΓΧΛΓΑΝ ἰΝΑ.* Gothi nostrates, præsertim in Smolandia, *Gåla*, loqui. *Gål*, loquela. *Gåljam*, loquax.

(a) [Cæd-

ΚΑΝΣΑ. ΓΛΗ ΒΙΣΠΙΥΝΝ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΛΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΚΝΙ-
 ΥΛ ΙΝΥΙΤΝΝ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΒΙ ΦΕ ΒΙΛΛΙΛΛΙΚΝΝ ΙΝΑ. ΑΝΔ- 20. Sh.
 ΥΑΣΙΔΕΔΝΝ ΙΝΑ ΦΙΖΛΙ ΠΛΗΚΠΗΚΛΙ. ΓΛΗ ΓΛΥΑΣΙΔΕ-
 ΔΝΝ ΙΝΑ ΥΑΣΤΓΧΜ ΣΥΕΣΛΙΜ. ΓΛΗ ΝΣΤΑΝΗΝΝ ΙΝΑ ΕΙ Sψ.
 ΝΣΗΚΑΜΙΔΕΔΕΙΝΑ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΠΝΔΓΚΡΙΠΝΝ ΣΝΜΑΝΑ 21.
 ΜΑΝΝΕ. ΣΕΙΜΧΝΑ ΚΥΚΕΙΝΛΙΝ. ΟΙΜΑΝΔΑΝ ΛΕ ΑΚΚΑ.
 ΑΤΤΑΝ ΑΛΛΙΚΣΑΝΔΚΑΝΣ ΓΛΗ ΚΗΕΛΝΣ. ΕΙ ΝΕΜΙ
 ΓΑΛΓΑΝ ΙΣ: ΓΛΗ ΑΤΤΑΝΗΝΝ ΙΝΑ ΑΝΑ ΓΑΝΛΓΑΝ- 22. SI.
 ΦΑ ΣΤΑΨ. ΦΛΤΕΙ ΙΣΤ ΓΑΣΚΕΙΚΙΨ. ΘΑΙΚΝΕΙΝΣ ΣΤΑΨΣ.
 ΓΛΗ ΓΕΒΝΝ ΙΜΜΑ ΔΚΙΓΚΑΝ ΥΕΙΝ ΜΙΨ ΣΜΥΚΝΑ. ΙΨ ΙΣ 23. SIA.
 ΝΙ ΝΑΜ: ΓΛΗ ΝΣΗΚΑΜΓΑΝΔΑΝΣ ΙΝΑ. ΔΙΣΔΑΙΛΓΑΝ- 24. SIB.
 ΔΑΝΣ ΥΑΣΤΓΧΣ ΙΣ. ΥΑΙΚΠΑΝΔΑΝΣ ΗΛΑΝΤΑ ΑΝΑ ΨΧΣ.
 ΘΑΚΓΙΖΝΗ ΘΑ ΝΕΜΙ: ΥΑΣ ΝΗΨΑΝ ΘΕΙΛΑ ΨΚΙΔΓΧ. 25. SIG.
 ΓΛΗ ΝΣΗΚΑΜΙΔΕΔΝΝ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΥΑΣ ΝΕΑΚΜΕΛΙ ΕΛΙ- 26. SID.

arundine, & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum.
 Et postquam irriferant eum, exuerunt eum purpurâ, induerunt- 20.CCVIII.
 que eum suis (a) vestibibus, & eduxerunt eum, ut eum crucifige- CCIX.
 rent. Et (b) comprehenderunt quendam Simonem Cyrenæum (c) 21.
 venientem ab agro, patrem Alexandri & Rufi, ut tolleret cru- 22. CCX.
 cem ejus. Et abduxerunt eum in locum Golgotha, id est inter-
 pretatum Calvariæ locus, & dabant ei bibere vinum cum myr- 23. CCXI.
 rha, sed is non accepit. Et crucifigentes eum, dividentes ve- 24.CCXII.
 stes ejus, jacentes fortem super eas, quid quisque fumeret. Erat 25.CCXIII.
 autem hora tertia & crucifixerunt eum. Et erat inscriptio cul- 26.CCXIV.

(a) [Cædmon. 71. 11. hīr γρᾶνε γυνο *suum proprium filium.*]

(b) *Et comprehenderunt* ΓΛΗ ΠΝΔΓΚΡΙΠΝΝ. (Succ. greco.) Videtur le-
 gisse καὶ ἐπέταξεν (vel si mavis καὶ ἐπέταξε, sæpius enim præfens Tempus, præteri-
 to reddit sensu id admittente) certe ἀγγαρεύειν *Matthæi* 5, 41. est ΑΝΑΝΑΨ-
 ΓΑΝ (Succ. nōdga.)

(c) *Simonem Cyrenæum* ΣΕΙΜΧΝΑ ΚΥΚΕΙΝΛΙΝ. Sic cod. MS.

(a) *Nume-*

- SIG. 27. KINXS İS NĒAKMEIΨ. SA ΦΙΝΔΑΝS İNΔΛIE: ΓΛΗ ΜΙΨ
 İMMA NSHKAMIΔEΔHN TΥAN S ΥΛΙΔEΔΓAN S. ΛΙΝΑΝΑ
 SII. 28. ΛĒ TΛIHSΥXN. ΓΛΗ ΛΙΝΑΝΑ ΛĒ ΗΛΕΙΔΗΜΕIN İS: ΓΛΗ
 NSEΠΛΛANXΔA ΦAΤA ΓAMΕΛIΔX ΦAΤA UΨANX. ΓΛΗ
 SIZ. 29. ΜΙΨ NNSIEΓAIM KΛHNIΨS VAS: ΓΛΗ ΨΛI ĒAKAΓAΓ-
 ΓANΔAN S VAGAMEKIΔEΔHN İNA. VIFXNΔAN S HANBI-
 ΔA SEINΛ ΓΛΗ UΨANΔAN S. X SA ΓATLIKANΔS ΦX
 30. ΛΛH. ΓΛΗ BИ ΦKINS ΔAΓAN S ΓATIMKCANΔS ΦX. NΛ-
 SEI ΦHK SΙΛBAN ΓΛΗ ATSTEIG ΛĒ ΦAMMA ΓAΛGIN:
 SII. 31. SAMALLEIKX ΓΛΗ ΨΛI ANHNMICTAN S ΓNΔCAN S BILAI-
 KANΔAN S İNA ΜΙΨ SIS MISSX ΜΙΨ ΦΛIM BOKAKΓAM.
 UEΦHN. ANΦAKAN S ΓANASIAA. İΨ SIK SΙΛBAN NI
 32. MΛΓ ΓANASCAN: SA XKISTNS SA ΦΙΝΔAN S İSKAELIS
 ATSTEIGΛΔAN NH ΛĒ ΦAMMA ΓAΛGIN. EI ΓASΛIΘAI-
 CCXV.27. pæ superscripta: Rex Judæorum. Et cum illo crucifixerunt duos
 CCXVI.28. latrones, unum à dextra, & unum à sinistra ejus. Et impletum est
 CCXVII. scripturæ dictum, Et cum sceleratis numeratus erat (a). Et præ-
 29. tereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua & dicentes:
 30. O! destruens templum, & per tres dies exstruens (b) illud, fal-
 CCXVIII. va te ipsum, & descende de cruce. Similiter etiam summi sa-
 31. cerdotes una cum scribis irridentes (c) eum invicem, dixerunt:
 32. alios salvos fecit, sed se ipsum non potest salvum facere. Hic
 Christus, Hic rex Israëlis descendat nunc de cruce, ut videa-

(a) Numeratus erat KΛHNIΨS VAS. Sic recte MS. Suec. *räknað w art.*
 [Angl. *was reckoned.*]

(b) Illud. Legit *οικοδομῶν αὐτόν.*

(c) Eum. BILAIKANΔAN S İNA *ἰμπαιζοντες αὐτόν.* optime, si vel non
 legisset *αὐτόν*, ut constaret *πρὸς ἀλλήλους* non cum hoc verbo, sed cum *ἕλθον* conjun-
 gendum esse. Porro İΨ SIK SΙΛBAN (Suec. *men sig sielf*) adeo ut legerit
ἀπ' ἑαυτοῦ.

ΜΑ ΓΛΗ ΓΑΛΛΗΒΓΑΙΜΑ: ΓΛΗ ΨΛΙ ΜΙΨΗSHK ΛΜΙΔΑΛNS
 İMMΛ İΔΥΕΙΤΙΔΕΔΗΝ İMMΛ: ΓΛΗ ΒΙ ΨΕ ΥΛΚΨ ΘΕΙ- 33. SK.
 ΛΛ ΣΛΗSTQ. ΚΙΥIS ΥΛΚΨ ΛΝΛ ΑΛΛΛΙ ΛΙΚΨΛΙ ΠΝΔ
 ΘΕΙΛΛ ΝΙΠΝΔQΝ. ΓΛΗ ΝΙΠΝΔQΝ ΘΕΙΛΛΙ ΥQΠΙΔΛ İΛΙ- 34. SK Λ.
 SNS STIBNΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ. ΟΙΨΛΝΔS. ΛΙΛQΕ. ΛΙΛQΕ. ΛΙΜΛ
 SIBΛΚΨΛΝΕΙ. ΨΛΤΕΙ İST ΓΛSΚΕΙΚΙΨ. ΓQΨ ΜΕİNS. ΓQΨ
 ΜΕİNS. ΔΝ ΘΕ ΜİS ΒΙΛΛİST: ΓΛΗ ΣΝΜΛΙ ΨİZE ΛΤ- 35.
 STΛΝΔΛΝΔΛΝΕ ΓΛΗΛNSΓΛΝΔΛNS. ΟΕΨΗΝ. ΣΛΙ ΗΕ-
 ΛΙΛΝ ΥQΠΕİΨ: ΨΚΛΓQΓΛΝΔS ΨΛΝ ΛİNS. ΓΛΗ ΓΛΦΝΛΛ- 36. SKB.
 ΓΛΝΔS ΣΥΛΜ ΛΚΕİTİS. ΓΑΛΛΓQΓΛΝΔS ΛΝΛ ΚΛNS.
 ΔΚΛΓΚΙΔΛ İΝΛ. ΟΙΨΛΝΔS. ΛΕΤΕİ. ΣΛΙΘΛΜ ΟΙΜΛΙΝ
 ΗΕΛΙΛS ΛΤΗΛΦQΓΛΝ İΝΛ: İΨ İΛİSİNS ΛΦΤΚΛ ΛΕΤΛΝΔS 37. SKΓ.

mus & credamus. Et crucifixi cum eo exprobrabant ei. Et quum 33. CCXIX.
 esset hora sexta, tenebræ factæ sunt super totam terram usque ad 33. CCXX.
 horam nonam. Et nona hora clamavit Jesus voce magna dicens: 34. CCXXI.
 (a) Eloi, Eloi, lima sibachthani, id est interpretatum, Deus mi, Deus
 mi, cur me deseruisti. Et quidam assistentium audientes (b) dixe- 35.
 runt: ecce, Eliam clamat. Currens autem unus & implens (c) spon- 36.
 giam aceto, ponens super arundine dedit ei bibere dicens: sine! vi- 36. CCXXII.
 deamus an veniat Elias ablaturus eum. Jesus autem iterum emittens 37.
 37. CCXXIII.

(a) *Eloi* &c. Legit Ελωί, Ελωί, λιμά σιβαχθανί. nam *ī* in prima syllaba postremæ vocis hujus, erronee scriptum suspicor pro **Λ**. & sic apud *Matthæum*.

(b) *Audientes* ΓΛΗΛNSΓΛΝΔΛNS. Sic restituumus ex MS.

(c) *Spongiam aceto* ΣΥΛΜ ΛΚΕİTİS (Suec. *Swamp med ättika*) si verbum verbo reddas *spongiam aceti*, sed Ulphilas non observasse videtur constructionem Græcam, qua *μιση* conjungitur cum genetivo rei implentis. Porro, ΛΕΤ. ΕΙ ΣΛΙΘΛΜ (sic enim legendum, non ΛΕΤΕİ. ΣΛΙΘΛΜ) legit itaque ἄφει, ἰδμεν εἰ ἔρχεται. vide *Matthæi* 27, 49. [Lectio non sollicitanda est. dubitatio designatur **η** particula τῆς ΟΙΜΛΙ affixa, cujus exempla plura habes *Luc.* 14, 28, 31. *Joh.* 7, 17. *Marc.* 10, 2. De nota (a) ad *Matthæi* 27, 29. idem dicendum.]

- SKΔ. 38. STIBNΛ MIKILΛ NZRN: ΓΛΗ ΕΛΗΚΛΗΛΗ ΛΛΗΣ ΔΙΣ-
 SKΕ. 39. SKRITNΞΔΛ ΙΝ ΤΥΛ. ΙΝΠΛΨΚΞ ΟΝΔ ΔΛΛΛΨ: ΓΑΣΛΙ-
 ΘΑΝΔΣ ΨΛΝ ΣΛ ΗΟΝΔΛΕΨΣ ΣΛ ΑΤΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΙΝ
 ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΛ ΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΣΥΛ ΗΚΞΠΓΑΝΔΣ ΝΖΡΝ. ΟΛΨ.
 SKU. 40. ΒΙ ΣΟΝΓΛΙ ΣΛ ΜΑΝΝΛ ΣΛ ΣΟΝΝΣ ΥΑΣ ΓΞΨΣ: ΥΕΣΟΝ
 ΝΨΨΛΝ ΟΙΝΞΝΣ ΕΛΙΚΚΛΨΚΞ ΣΛΙΘΑΝΔΕΙΝΣ. ΙΝ ΨΛΙΜΕΙ
 ΥΑΣ ΜΑΚΓΛ ΣΞ ΜΑΓΔΑΛΕΝΕ. ΓΛΗ ΜΑΚΓΛ ΙΛΚΞΒΙΣ
 41. ΨΙΣ ΜΙΝΝΙΖΙΝΣ ΓΛΗ ΙΞΣΕΖΙΣ ΛΙΨΕΙ. ΓΛΗ ΣΑΛΞΜΕ. ΓΛΗ
 ΨΛΝ ΥΑΣ ΙΝ ΓΛΛΕΙΛΛΙΑ. ΓΛΗ ΛΛΙΣΤΙΔΕΔΟΝ ΙΝΛ.
 ΓΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΙΔΕΔΟΝ ΙΜΜΛ. ΓΛΗ ΑΝΨΛΚΞΣ ΜΑΝΛ-
 ΓΞΣ ΨΞΖΕΙ ΜΙΨΙΔΔΓΕΔΟΝ ΙΜΜΛ ΙΝ ΙΛΙΚΝΣΑΛΕΜ:
 SKZ. 42. ΓΛΗ ΓΟΨΛΝ ΑΤ ΑΝΔΑΝΛΗΤΓΛ ΥΛΗΚΨΛΝΑΜΜΛ. ΝΗ-
 ΤΕ ΥΑΣ ΠΑΚΑΣΚΑΙΥΕ. ΣΛΕΙ ΙΣΤ ΕΚΟΜΛ ΣΑΒΒΑΤΞ.

- CCXXIV. vocem magnam exspiravit. Et velum templi (a) disscindebatur in
 CCXXV. ^{38.} duas partes, à fummo ad imum. Videns autem centurio adstans in
 39. conspectu ejus quod ita clamans exspiraret, dixit: vere hic vir filius
 CCXXVI. Dei erat. Erant autem mulieres procul spectantes, in his erat Ma-
 40. ria Magdalena & Maria Jacobi minoris, & Jofes mater, & Salome.
 41. (b) Et quum erat in Galilæa etiam sequutæ fuerant eum, & ministraverant ei, & aliæ multæ, quæ iverant cum eo Jerusalem. Et jam vespere facto, quoniam erat parasceve, quæ est (c) initium sabbatorum,
 CCXXVII. 42.

(a) *Templi* ΛΛΗΣ. Librarius errore omisit aspirationem. Casum primum hujus voculæ non memini observasse in fragmentis hisce Gothicis. Est vero Fœmin. irregulare, casu secundo habens ΛΛΗΣ, in cæteris obliquis ΛΛΗ.

(b) *Et quum — etiam.* Non legit αἰ, præmittit autem εἰ ante ἐπολέσθον, quod per *etiam* vertendum nobis fuit.

(c) *Initium Sabbatorum* ΕΚΟΜΛ ΣΑΒΒΑΤΞ, & sic non male sibi visus est vertisse ωσπερ ἔστιν, sumit autem hoc loco *initium* non pro prima parte, sed ingressu ad rem ipsam, atque id prorsus παρρησιῶν. Mox ΟΙΜΑΝΔΣ, adeo ut cum Alexandr. aliisque legerit ἐλάω.

(a) *Hone-*

ΟΙΜΑΝΔΣ ΙΧΣΕΞ ΛΕ ΑΚΕΙΜΑΨΑΙΔΣ. ΓΛΓΝΔΣ ΚΛΓΙ- 43.
 ΝΕΙΣ. ΣΛΕΙ ΥΛΣ ΣΙΛΒΛ ΒΕΙΔΑΝΔΣ ΨΙΝΔ ΑΝΓΛΚΑΔΩΣ
 ΓΩΨΣ. ΑΝΑΝΑΝΨΩΑΝΔΣ ΓΑΛΛΑΨ ΙΝΝ ΔΝ ΠΕΙΛΑΤΑΝ. 44.
 ΩΛΗ ΒΛΨ ΨΙΣ ΛΕΙΚΙΣ ΙΛΙΣΝΙΣ: ΙΨ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΣΙΔΔΛ-
 ΛΕΙΚΙΔΑ ΕΙ ΙΣ ΩΝΨΑΝ ΓΑΣΥΑΛΤ. ΩΛΗ ΑΤΗΛΙΤΑΝΔΣ
 ΨΑΝ ΗΠΝΔΛΕΛΨ. ΕΚΛΗ ΙΝΑ ΕΙ ΩΝΨΑΝ ΓΑΔΑΝΨΗΩ-
 ΔΕΔΙ. ΩΛΗ ΕΙΝΨΑΝΔΣ ΑΤ ΨΑΜΜΑ ΗΠΝΔΛΕΛΔΔ. ΕΚΛ- 45.
 ΓΛΕ ΨΑΤΑ ΛΕΙΚ ΙΧΣΕΞΑ: ΩΛΗ ΝΣΒΗΓΩΑΝΔΣ ΛΕΙΝ 46. SKH.
 ΩΛΗ ΝΣΝΙΜΑΝΔΣ ΙΤΑ. ΒΙΥΑΝΔ ΨΑΜΜΑ ΛΕΙΝΑ. ΩΛΗ
 ΓΑΛΛΑΓΙΔΑ ΙΤΑ ΙΝ ΗΛΛΙΥΑ ΨΑΤΕΙ ΥΛΣ ΓΑΔΚΑΒΑΝ
 ΝΣ ΣΤΑΙΝΑ. ΩΛΗ ΑΤΥΑΛΛΥΙΔΑ ΣΤΑΙΝ ΔΝ ΔΑΝΚΑ ΨΙΣ
 ΗΛΛΙΥΙΣ: ΙΨ ΜΑΚΩΑ ΣΩ ΜΑΓΔΑΛΛΕΝΕ ΩΛΗ ΜΑΚΩΑ 47.
 SKΨ.
 veniens Joseph ex Arimathæa, (a) honestus senator, qui erat ip- 43.
 se exspectans regnum Dei, confidens (b) introivit ad Pilatum, &
 petiit corpus Jesu. Pilatus autem mirabatur si jam mortuus ef- 44.
 set, & advocans centurionem interrogavit eum, an jam modo mor-
 tuus esset. Et intelligens à centurione donavit corpus Josepho. Et 45. 46.
 emens linteum, & detrahens (c) illud *corpus*, involvit linteo, & po-
 suit illud in monumento, quod erat exstructum ex lapide, & ad-
 volvit lapidem ostio monumenti. Maria vero Magdalena, & Maria 47.
 CCXXVIII.
 CCXXIX.

(a) *Honestus senator* ΓΛΓΝΔΣ ΚΛΓΙΝΕΙΣ. Sic MS. licet cl. *Junius*
 ΓΝΔΣ ΚΛΓΙΝΕΙΣ *εὐχόμενος βαλευτής*. assentior autem viro doctissimo in Glof-
 fario, permutatione vocalium **α** & **η**, quam etiam supra observavimus, idem
 vocis esse ac ΓΩΔΣ *bonus*. *Tatianus* Harm. cap. 212. *Guot man inti reht, vir*
bonus & justus. *Otfridus* IV. 35. *So guat thegan scolta, ut bonus famulus debe-*
bat. Uterque de Josepho Arimathensi.

(b) *Confidens* ΑΝΑΝΑΝΨΩΑΝΔΣ. Sic MS. sed magna similitudine ve-
 ri eruditissimus *Edvardus Lyus* ΑΝΔΑΝΑΝΨΩΑΝΔΣ.

(c) *Illud* ΙΤΑ. Legit itaque utroque loco hujus commatis *αὐτὸ*, nimirum
εὐμφ, quanquam non male *αὐτὸν*, si Atticorum dialecto usus fuisset facer evan-
 gelista.

(a) *In-*

- SL. 1. IḶSEZIS SEΘNN ΘAK ΓΑΛΛΓΙΨS YESI: ΓΛΗ İNVISAN-
 DIN SΛBΒATEΔΛΓIS. MΛKΓA SḶ MΛΓΔALLENE. ΓΛΗ
 MΛKΓA SḶ İΛKḶBIS. ΓΛΗ SΛΛḶME NSBΛNHTEΔNH
 AKḶMΛTA. EI ΛTΓAΓΓANΔEINS ΓASΛΛBḶΔEΔEINΛ
 SΛΛ. 2. İNΛ: ΓΛΗ EİΛH ΛIK ΨIS ΔΛΓIS ΛEAK SΛBΒATE. ΛT-
 İΔΔGEΔNH ΔN ΨΛMMΛ HΛΛIḶΛ ΛT NKKINNANΔIN
 3. SHNNIN. ΓΛΗ UEΨNH ΔN SIS MISSḶ. ΘAS ΛEḶΛΛYΓAI
 NNSIS ΨANΛ STAIN ΛE ΔANḶXM ΨIS HΛΛIḶIS: ΓΛΗ
 4. İNSAIΘANΔEINS ΓANMİΔEΔNH ΨΛMMEI ΛEḶΛΛIḶΨS
 İST SA STAINS. ḶAS ANK MİKİAS ABKΛBΛ: ΓΛΗ ΛT-
 5. ΓAΓΓANΔEINS İN ΨATA HΛΛIḶ. ΓASEΘNH ΓNHΓA-
 ΛANΨ SITANΔAN İN TΛİHSḶΛI BİḶΛIBİΔANΛ ḶASTΓAI

CCXXX. Jofes videbant, ubi positus effet. Et (a) instante die sabbati Maria
 Cap. 16, 1. Magdalena & Maria Jacobi & Salome emerant aromata, ut euntes

CCXXXI. ungerent eum, (b) & valde mane diei post sabbatum ibant ad mo-
 2. numentum oriente sole, & dicebant inter fe: quis devolvēt nobis
 3. lapidem ab ostio monumenti? Et intuitæ videbant eum, quod de-
 4. volutus effet lapis; erat enim valde magnus. Et ingressæ in mo-
 5. numentum videbant juvenem fedentem à dextra obvolutum pallio

(a) *Instante die sabbati İNVISANΔIN SΛBΒATEΔΛΓIS.* vel legendum İNVISANΔIN SΛBΒATEΔΛΓA vel İNVISANΔINS SΛB-
 ΒATEΔΛΓIS. S finali in prima sequentis vocis delitescēte.

(b) *Et valde mane &c. ΓΛΗ EİΛH ΛIK ΨIS ΔΛΓIS ΛEAK SΛBΒATE* (Succ. foret *och wål arla, dagen efter Sabbaten*) Græci, καὶ λίαν (quamvis hanc particulam non agnoscat codex *Cantabr. Beza* ipso referente) *πρὸς τῆς μιᾶς σαββάτου*, quam lectionem non sollicitabo, dignum tamen observatione, nostrum legisse, vel voluisse legendum καὶ λίαν πρὸς τῆς μετὰ σαββάτου, vel si *Josephi Scalig.* suspicionem sequamur *σαββάτων*; sed ut prædixi lectionem hanc non tuebor, nam *μία* est *πρώτη*, & *sabbatum*, stylo Synagogæ, quilibet dies hebdomadis; commoda itaque explicatio est.

ΘΕΙΤΑΙ. ΓΛΗ ΝΣΓΕΙΣΝΧΔΕΑΝΝ: ΦΑΚΗΗ ΥΛΨ ΔΗ ΪΜ. 6. ΣΛΒ.
 ΝΙ ΕΛΗΚΗΤΕΙΨ ΪΖΥΙΣ. ΪΛΙΣΗ ΣΧΚΕΙΨ ΝΛΖΧΚΛΙΗ ΦΑΝΑ
 ΝΣΗΚΛΜΙΔΑΝ. ΝΙΣΤ ΗΕΚ. ΝΚΚΛΙΣ. ΣΑΙ ΦΑΝΑ ΣΤΑΨ
 ΦΑΚΕΙ ΓΑΛΛΑΓΙΔΕΑΝΝ ΪΝΑ: ΑΚΕΙ ΓΑΓΓΙΨ. ΟΨΙΔΗΗ 7.
 ΔΗ ΣΙΠΧΝΟΓΑΜ ΪΣ ΓΛΗ ΔΗ ΠΛΙΤΚΑΝ. ΕΙ ΕΛΗΚΑΤΓΑΓ-
 ΓΙΨ ΪΖΥΙΣ ΪΝ ΓΑΛΛΕΙΛΑΙΑΝ. ΦΑΚΗΗ ΪΝΑ ΓΑΣΑΙΘΙΨ.
 ΣΥΛ ΣΥΕ ΥΛΨ ΔΗ ΪΖΥΙΣ: ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΕΙΝΣ ΛΕ 8.
 ΦΑΜΜΑ ΗΛΛΙΥΑ ΓΑΨΛΛΗΗΗΝ. ΔΙΣ ΝΗΨΑΝ ΣΑΤ ΪΓΧΣ ΣΑΓ.
 ΚΕΙΚΧ ΓΛΗ ΝΣΕΙΛΜΕΙ. ΓΛΗ ΝΙΜΑΝΝΑ . . . . .
 ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΦΑΝ ΪΝ ΜΑΝΚΓΙΗΝ ΕΚΗΜΙΗ ΣΛΒΒΑΤΧ 9.
 ΑΤΑΗΓΙΔΑ ΕΚΗΜΙΣΤ ΜΑΚΙΥΕ ΦΑΜΕΙ ΜΑΓΔΑΛΛΕΝΕ. ΛΕ

albo, & obstupuerunt. Dixit autem illis: ne timete, Jesum quaeritis Nazoræum, crucifixum illum. non est heic, resurrexit, ecce locus ubi posuerunt eum; sed ite, dicite discipulis ejus, etiam Petro, quod præit vobis in Galilæam, illic eum videbitis, sicut dixit vobis (a). Et exeuntes è monumento (b) fugiebant, occupaverat enim eas & pavor, & nemini . . . . . Resurgens vero mane primo sabbato, apparuit primum (c) Mariæ illi Magdalenæ, ex 6.
 CCXXXII.
 7.
 8.
 CCXXXIII.
 9.

(a) *Vobis* ΔΗ ΪΖΥΙΣ. hæc vera lectio cod. MS. ΔΗ ΪΝΑ ΪΣ est aliquid nihil.

(b) *Fugiebant*. Monstruosum est ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΕΙΝΣ — ΓΑΨΛΛΗΗΗΝΔΕΙ. Si quid, foret ΓΑΨΛΛΗΗΗΝΔΕΙΝΣ, φεύγουσιν. sed codd. Græci constanter ἔφυγον. Lege ergo ΓΑΨΛΛΗΗΗΝ. ΔΙΣ ΝΗΨΑΝ ΣΑΤ ΪΓΧΣ, gaudet enim hujusmodi τμήσει Gothus noster. ΝΣ ΝΗ ΓΙΒΙΨ *Luc.* 20, 25. pro ΝΣΓΙΒΙΨ ΝΗ. ΪΝΝ ΝΙ ΑΤΓΑΓΓΙΨ *Johannis* 10, 1. pro ΝΙ ΪΝΝΑΤΓΑΓΓΙΨ. ΑΤ ΝΗΨΑΝ ΓΑΕ. *Marci* 14, 44. pro ΑΤΓΑΕ ΝΗΨΑΝ. & alibi. Id pariter observes ΝΗΨΑΝ, quæ proxime sequitur, non magis quam δὲ vel γὰρ poni posse initio periodi.

(c) *Mariæ illi Magdalenæ* ΜΑΚΙΥΕ ΦΑΜΕΙ ΜΑΓΔΑΛΛΕΝΕ. Lege ΨΙΖΑΙ, sed folium hoc ferme integrum vetustate exesum, versu item 11 pro

10. ΦΙΖΛΙΕΙ ΗΣΥΛΚΠ ΣΙΒΟΝΝ ΟΝΗΗΟΛΨΧΝΣ: ΣΧΗ ΓΛΓΓΛΝ-
ΔΕΙ ΓΛΤΛΙΗ ΨΛΙΜ ΜΙΨ ΙΜΜΛ ΥΕΚΟΝΝ . . . . .
11. ΙΨ ΕΙΣ ΓΛΗΛΗΣΓΛΝΔΛΝΣ ΨΛΤΕΙ ΛΙΒΛΙΨ ΓΛΗ ΓΛΣΛΙ-
12. ΘΛΝΔΣ ΥΛΚΨ ΕΚΛΜ ΙΖΛΙ. ΝΙ ΓΛΛΛΗΒΙΔΕΔΗΝ: ΛΕΛΚ
ΗΨΨΛΝ ΨΛΤΛ * * * * *

10. qua eiecerat septem dæmonia. Illa discedens annuntiavit iis, *qui*
11. cum illo fuerant, ... Illi vero audientes quod vi-
12. veret, & visus esset ab ea, non credebant. Post hæc autem * *
* * * * *

ΓΛΣΛΙΘΛΝΔΣ ΥΛΚΨ omnino legendum ΓΛΣΛΙΘΛΝΣ ΥΛΚΨ,
hæc enim inflectio vocis passivæ.

ΛΙΥΑΓΓΕΛΟΧ ΨΛΙΚΗ ΑΝΚΛΑΝ
ΑΝΑΣΤΡΑΔΕΙΨ.

ΝΤΕ ΚΛΗΤΙΣ ΜΑΝΑΓΛΙ ΔΗΓΟΝΝΟΝ ΜΕΛΟΑΝ 1. Λ.
 Π ΪΝΣΛΗΤ ΒΙ ΨΧΣ ΓΛΕΝΛΛΑΥΕΙΣΙΔΧΝΣ ΪΝ ΝΝΣ
 ΥΛΗΤΙΝΣ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΑΝΛΕΝΛΗΟΝ ΝΝΣΙΣ ΨΛΙΕΙ 2.
 ΕΚΛΑΜ ΕΚΟΜΙΣΤΙΝ ΣΙΛΒΑΣΙΝΟΧΧΣ ΟΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΧΣ ΥΕ-
 ΣΟΝ ΨΙΣ ΥΑΝΚΔΙΣ. ΓΛΛΕΙΚΛΙΔΑ ΟΛΗ ΜΙΣ ΟΛΗ ΛΗΜΙΝ 3.
 ΥΕΙΗΑΜΜΑ ΕΚΛΑΜ ΑΝΑΣΤΡΑΔΕΙΝΑΙ ΑΛΛΑΙΜ ΓΛΑΓΓ-
 ΥΟΒΑ ΛΕΑΚΛΑΙΣΤΟΑΝΔΙΝ. ΓΛΗΛΗΟΧ ΨΝΣ ΜΕΛΟΑΝ.

EVANGELIUM PER LUCAM
I N C I P I T.

QUANDO QUIDEM multi cœperunt scribere histo- Cap. I, 1. I.
 riam rerum, quæ apud nos plene gestæ sunt (a), sic 2.
 ut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt & mi-
 nistri fuerunt Verbi, placuit & mihi & Spiritui Sancto (b), à 3.
 principio omnia accurate affecuto, ordine (c) tibi scribere, opti-

(a) Plene gestæ sunt ΓΛΕΝΛΛΑΥΕΙΣΙΔΧΝΣ, *πληροφορημένων*. Quod vulgatus Latinus legisse videtur *πληρομένων*, (vertit enim quæ in nobis completæ sunt) foret ΒΙ ΨΧΣ ΓΛΕΝΛΛΙΔΧΝΣ ΪΝ ΝΝΣ ΥΛΗΤΙΝΣ.

(b) Et Spiritui Sancto. Ægerrime mihi persuaferim, de suo, occasione Actor. 15, 28. hæc intruisse nostrum, sed interpolato usum codice, sicut alibi etiam, præsertim quod ad hunc Evangelistam, videbimus. Certe in quibusdam Latinis hoc additamentum inveniri monet clarif. *Bengelius* Introd. in crisiſin N. Test. p. 404.

(c) Ordine ΓΛΗΛΗΟΧ. Si τῆς χρονολογίας temporis rationem signari putasset, foret ΒΙ ΨΕ ΛΕΑΚ, vide Luc. 8, 1.

(a) Re-

4. ΒΑΤΙΣΤΑ ΦΙΛΗΘΕΙΛΗ. ΕΙ ΓΑΚΟΝΝΑΙΣ ΦΙΖΕ. ΒΙ ΦΡΕΙ
 5. ΓΑΛΛΙΣΙΦΣ ΙΣ. ΥΛΗΚΑΕ ΑΣΤΑΨ: ΥΛΣ ΙΝ ΔΑΓΑΜ ΗΕ-
 ΚΧΔΕΣ ΦΙΝΔΛΑΝΙΣ ΙΝΔΛΙΑΣ ΓΝΔΓΙ. ΝΑΜΙΝ ΖΑΚΑΚΙΑΣ.
 ΝΣ ΛΕΑΚ ΛΒΙΓΙΝΣ. ΟΛΗ ΟΕΙΝΣ ΙΣ ΝΣ ΔΑΝΗΤΚΗΝ
 6. ΑΗΑΚΧΝΣ. ΟΛΗ ΝΑΜΧ ΙΖΧΣ ΛΙΛΕΙΣΑΒΛΙΦ: ΥΕΣΗΝ ΝΗ-
 ΨΑΝ ΓΑΚΑΙΗΤΑ ΒΑ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΟΑ ΓΧΨΣ. ΓΑΓΓΑΝ-
 ΔΧΝΑ ΙΝ ΑΛΛΑΙΜ ΑΝΑΒΗΝΣΗΜ ΟΛΗ ΓΑΚΑΙΗΤΕΙΜ ΕΛ-
 7. ΝΙΝΣ ΝΟΥΛΗΑ: ΟΛΗ ΝΙ ΥΛΣ ΙΜ ΒΑΚΝΕ. ΝΝΤΕ ΥΛΣ ΛΙ-
 ΛΕΙΣΑΒΛΙΦ ΣΤΑΙΚΧ. ΟΛΗ ΒΑ ΕΚΑΜΑΛΑΚΑ ΔΑΓΕ ΣΕΙ-
 8. ΝΑΙΖΕ ΥΕΣΗΝ: ΥΛΚΨ ΦΑΝ ΜΙΨ ΦΑΝΕΙ ΓΝΔΓΙΝΧΔΑ ΙΣ
 9. ΙΝ ΥΙΚΧΝ ΚΟΝΟΙΣ ΣΕΙΝΙΣ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΟΑ ΓΧΨΣ: ΒΙ
 ΒΙΝΗΤΟΑ ΓΝΔΓΙΝΑΣΣΑΝΣ ΗΛΛΗΤΣ ΙΜΜΑ ΝΚΚΑΝΝ ΔΝ

4. me Theophile, ut agnoscas eorum, quæ edoctus es, verborum cer-
 5. titudinem. Fuit in diebus Herodis regis (a) Judææ sacerdos (b),
 nomine Zacharias ex posteritate (c) Abiæ, & uxor illius ex filia-
 6. bus Aaronis, & nomen ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo
 in conspectu Dei, incedentes in omnibus mandatis & judiciis Do-
 7. mini inculpati. Et nihil iis erat liberorum, quia Elisabeth erat
 8. sterilis, & ambo erant provecti ætate dierum suorum. Factum
 autem est cum is sacerdotio fungeretur in ordine cognationis suæ,
 9. in conspectu Dei, secundum consuetudinem sacerdotii fors ei exiit

(a) Regis **ΦΙΝΔΛΑΝΙΣ**. Sic ex MS. restituimus. **ΦΙΝΔΛΑΝΣ** est casus rectus.

(b) Sacerdos. Non legit **ΤΙΣ**, haberemus enim **ΣΗΜΣ**.

(c) Ex posteritate **ΝΣ ΛΕΑΚ**. Sic intellexit noster ἐξ ἰφημερίας, & hanc inter alias significationem ei tribuit *Suidas*. Ἐφημερία, ἡ πατριὰ. Ἐφημερία, familia. [Huic affinia sunt Anglo-Saxonica *æþera*, *æþora*. & Francica *ābara*, *auaro*, *Liberi*, *proles*, *successor*, quæ fortasse sunt verbalia ab *æþaran*. in præterito *æþor*. *Exire*, *emigrare*.]

(a) Offe-

ΣΑΛΓΑΝ. ΑΤΓΛΓΓΑΝΔΣ ΙΝ ΑΛΗ ΕΛΝΙΝΣ. ΓΛΗ ΑΛΛΣ 10.
 ΗΠΗΜΑ ΥΛΣ ΜΑΝΑΓΕΝΣ ΒΕΙΔΑΝΔΑΝΣ ΝΤΑ ΘΕΙΛΛΙ
 ΦΥΜΙΛΜΙΝΣ: ΥΛΚΨ ΦΛΝ ΙΜΜΑ ΙΝ ΣΙΝΝΛΙ ΑΓΓΙΛΝΣ 11.
 ΕΛΝΙΝΣ. ΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΑΕ ΤΑΙΗΣΥΧΝ ΗΠΝΣΛΑΣΤΑΔΙΣ
 ΦΥΜΙΛΜΙΝΣ. ΓΛΗ ΓΛΔΚΧΒΝΧΔΑ ΖΑΚΑΚΙΛΣ ΓΑΣΛΙ 12.
 ΘΑΝΔΣ. ΓΛΗ ΛΓΙΣ ΔΙΣΑΚΑΝΣ ΙΝΑ: ΟΛΨ ΦΛΝ ΔΠ ΙΜ- 13.
 ΜΑ ΣΑ ΑΓΓΙΛΝΣ. ΝΙ ΧΓΣ ΦΝΣ ΖΑΚΑΚΙΛ. ΔΠ ΦΕΕΙ
 ΑΝΔΗΛΝΣΙΔΑ ΙΣΤ ΒΙΔΑ ΦΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΟΕΝΣ ΦΕΙΝΑ ΛΙ-
 ΛΕΙΣΑΒΛΙΨ ΓΑΒΛΙΚΙΔ ΣΠΝΝ ΦΝΣ. ΓΛΗ ΗΛΙΤΛΙΣ ΝΑΜΧ 14.
 ΙΣ ΙΧΗΑΝΝΕΝ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΨΙΨ ΦΝΣ ΕΛΗΕΔΣ ΓΛΗ ΣΥΕΓ-
 ΝΙΨΑ. ΓΛΗ ΜΑΝΑΓΛΙ ΙΝ ΓΑΒΑΝΚΨΛΙ ΙΣ ΕΛΓΙΝΧΝΔ: 15.
 ΥΛΙΚΨΙΨ ΑΠΚ ΜΙΚΙΛΣ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΕΛΝΙΝΣ. ΓΛΗ

offerendi (a), ingressus in templum Domini, & omnis turba populi 10.
 erat expectans (b) foras, tempore suffitus. Apparuit autem ei (c) 11.
 angelus Domini stans à dextra altaris suffitus. & turbatus est Za- 12.
 charias videns, & timor incidit in eum. Dixit autem ei ange- 13.
 lus: ne time Zacharia, quoniam exaudita est precatio tua, & uxor
 tua Elifabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus Johan-
 nem. Et erit tibi gaudium & exultatio, & multi de nativitate 14.
 te ejus gaudebunt, erit enim magnus in conspectu Domini, & 15.

(a) Offerendi. *θυμιάσαι, suffitus facere*; sed pro strictiori hac voce utitur generali ΔΠ ΣΑΛΓΑΝ, quod etiam nostratibus olim tradere, offerre, etsi nunc non nisi *venum tradere, vendere, At sælja*. [Angl. to sell.]

(b) Expectans ΒΕΙΔΑΝΔΑΝΣ, Suec. *Bidande*. itaque pro *αεσυχόμενος* legit *αεσυχόμενος*, præter codd. consensum, sed certissimo indicio, usum esse Græco.

(c) Apparuit autem ei ΥΛΚΨ ΦΛΝ ΙΜΜΑ ΙΝ ΣΙΝΝΛΙ. Sic probe MS. nec aliud ratio Grammatices admittit; ΣΙΝΝΣ enim in casu sexto poscit ΣΙΝΝΛΙ. Suec. *wart bonom i en syn*. [Cum ΣΙΝΝΣ concinunt A.S. *rien & Ill. sion, sien, visus, visio*.]

16. ΥΕΙΝ ΘΛΗ ΛΕΙΨΗ ΝΙ ΔΚΙΓΚΙΑ. ΘΛΗ ΛΗΜΙΝΣ ΥΕΙΗΙΣ ΓΛ-
 ΕΝΛΛΘΑΔΑ. ΝΛΗΗΨΛΝ ΙΝ ΥΛΜΒΛΙ ΛΙΨΕΙΝΣ ΣΕΙΝΛΙ-
 17. ΖΥΣ. ΘΛΗ ΜΛΝΛΓΛΝΣ ΣΗΝΙΥΕ ΙΣΚΛΕΛΙΣ ΓΛΥΛΝΔΕΙΨ
 ΔΝ ΕΛΝΙΝ ΓΥΨΛ ΙΖΕ. ΘΛΗ ΣΙΛΒΛ ΕΛΗΚΛΙΜΙΔ ΙΝ
 ΛΝΔΥΛΙΚΨΘΛ ΙΣ ΙΝ ΛΗΜΙΝ ΘΛΗ ΜΛΗΤΛΙ ΗΛΙΕΙΪΝΣ.
 ΓΛΥΛΝΔΘΓΛΝ ΗΛΙΚΤΥΝΛ ΑΤΤΛΝΕ ΔΝ ΒΛΚΝΛΜ. ΘΛΗ
 ΗΝΤΛΛΛΝΣ ΙΝ ΕΚΥΔΕΙΝ ΓΛΚΛΙΗΤΛΙΖΕ. ΜΛΝΥΘΛΝ ΕΛ-
 18. ΝΙΝ ΜΛΝΛΓΕΙΝ ΓΛΕΛΗΚΙΑΔ: ΘΛΗ ΟΛΨ ΖΛΚΛΚΙΛΣ
 ΔΝ ΨΛΜΜΛ ΛΓΓΙΛΛΗ. ΒΙ ΘΕ ΚΗΝΝΗΜ ΨΛΤΛ. ΙΚ
 ΚΛΙΗΤΙΣ ΙΜ ΣΙΝΕΙΓΣ. ΘΛΗ ΟΕΝΣ ΜΕΙΝΛ ΕΚΛΜΛΛΔΚΥ-
 19. ΖΕΙ ΙΝ ΔΛΓΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ: ΘΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΛΝΔΣ ΣΛ ΛΓ-

vinum ac liquorem (a) non bibet, & Spiritu Sancto replebitur, adhuc
 16. in utero (b) matris suæ, & multos filiorum Israëlís convertet ad do-
 17. minum Deum illorum. Et ipse præveniet in conspectu ejus in spi-
 ritu & virtute Eliæ, ut convertat (c) corda patrum ad filios, & immo-
 rigeros ad (d) sapiéntiam justorum, & paret Dominum populum ido-
 18. neum. Et dixit Zacharias angelo: unde noscemus (e) hoc? ego enim
 19. sum fenex, & uxor mea provecta in diebus suis. Et respondens an-

(a) *Liquorem* ΛΕΙΨΗ, cujus casus primus ΛΕΙΨΗΣ. *Otfrido* I. IV. *Lid.*
 Ni fullit er sibi uivnes ouh lides niheines, non implebit se vino, nec ullo liquore.
 Pridem quoque injunctum sacerdotio Aaronico (Levit. 10, 9.) *ἡφάλια θύειν*, sicut
 loqui amat *Philo*, cui solemne vocibus sacrorum ἡ ἕξω uti, cum suorum ritus le-
 gesque interpretatur; sed hæc aliàs. *σίκερα* vero haud dubie, minimum in tabu-
 lis sacris, liquor mellis, quo abundabat olim Palæstina, cum montana ejus fra-
 grantissimis herbis floribusque obsita essent incolarum studio ac diligentia.

(b) *In utero*. Legit ergo *ὡς καὶ λίγα μνηστὸς αὐτῆς*, & sic *Syrus*, nec aliquid in hac
 lectione incommodi, uti erudite observat *Mareschallus*. Vide item, ut commode
 interpungat post ΓΛΕΝΛΘΑΔΑ, & ΝΛΗΗΨΛΝ ἴn ad sequentia referat.

(c) *Convertat* ΓΛΥΛΝΔΘΓΛΝ. Infinitivus figurá Græca.

(d) *Ad*. restituimus ex MS. ἴN pro ΔN, *ὡς φρονίσσῃ*, nihil tamen obstat quin
 significationem τῶ εἰς five πρὸς ei tribuamus.

(e) *Noscemus* ΚΗΝΝΗΜ. legit ergo *γνωσόμεθα*, ego uxorque mea.

(a) Non

ΓΙΛΗΣ ΟΥΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΙΚ ΙΜ ΓΑΒΡΙΕΛ ΣΑ ΣΤΑΝ-
 ΔΑΝΔΣ ΙΝ ΑΝΔΥΑΙΚΨΓΑ ΓΡΨΣ. ΓΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΨΣ ΙΜ
 ΚΡΑΔΓΑΝ ΔΗ ΨΗΣ. ΓΛΗ ΥΑΙΛΑΜΕΚΓΑΝ ΨΗΣ ΨΑΤΑ.
 ΓΛΗ ΣΙΓΛΙΣ ΨΛΗΑΝΔΣ ΓΛΗ ΝΙ ΜΑΓΑΝΔΣ ΚΡΑΔΓΑΝ 20.
 ΟΝΔ ΨΛΗΑ ΔΑΓ ΕΙ ΥΑΙΚΨΛΙ ΨΑΤΑ. ΔΗ ΨΕΕΙ ΝΙ ΓΛ-
 ΛΑΝΒΙΔΕΣ ΥΛΗΚΔΑΜ ΜΕΙΝΑΙΜ. ΨΧΕΙ ΝΣΕΝΑΛΛΓΑΝΔΑ
 ΙΝ ΜΕΛΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΓΛΗ ΥΑΣ ΜΑΝΑΓΕΙ ΒΕΙΔΑΝ- 21.
 ΔΑΝΣ ΖΑΚΑΚΙΪΝΣ. ΓΛΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΔΗΝ ΘΑ ΛΑΤΙ-
 ΔΕΔΙ ΙΝΑ ΙΝ ΨΙΖΑΙ ΑΛΗ: ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΣ ΨΛΗ ΝΙ ΜΛΗ- 22.
 ΤΑ ΔΗ ΙΜ ΚΡΑΔΓΑΝ. ΓΛΗ ΕΚΡΨΟΝ ΨΑΜΜΕΙ ΣΙΝΝ
 ΓΑΣΛΘ ΙΝ ΑΛΗ. ΓΛΗ ΣΙΛΒΑ ΥΑΣ ΒΑΝΔΥΓΑΝΔΣ ΙΜ.
 ΓΛΗ ΥΑΣ ΔΗΜΒΣ: ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΒΙ ΨΕ ΝΣΕΝΑΛΛΗΧΔΕ- 23.
 ΔΗΝ ΔΑΓΡΣ ΑΝΔΒΛΗΤΕΙΝΣ ΙΣ. ΓΑΛΛΙΨ ΔΗ ΓΑΚΔΑ
 ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΛΕΑΚ ΝΗΨΑΝ ΨΑΝΣ ΔΑΓΑΝΣ ΙΝΚΙΛΨΧ 24.
 ΥΑΚΨ ΛΙΛΕΙΣΑΒΛΙΨ ΟΕΝΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΗΓΝΙΔΑ ΣΙΚ

gelus dixit ei: ego sum Gabriel stans in conspectu Dei, & missus
 sum alloqui te, & faulta hæc tibi annuntiare. (a) Et eris mutus ac im- 20.
 potens loqui usque ad diem, quo fiat hoc, quoniam non credidisti
 verbis meis, quæ implebuntur suo tempore. Et erat populus exspe- 21.
 ctans Zachariam, & mirabatur quod tardaret in templo. Egressus 22.
 autem non potuit eis loqui, & intellexerunt, quod visionem vidisset
 in templo, & ipse innuebat eis, & erat mutus (b). Et factum est, 23.
 postquam impleti essent (c) dies ministerii ejus, abiit in domum suam.
 Post autem illos dies concepit Elisabeth uxor ejus & occultavit se 24.

(a) Non legit, uti nec *Syrus* vel *Perfa* ἰδδδ.

(b) *Mutus* ΔΗΜΒΣ. *Succ.* [& *Angl.*] *dumb.* *Surdus* foret ΔΑΝΒΣ, *Succ.* δδδ. [*Angl.* *deaf.*] et si non sit dubium κωφὸν subinde pro utroque occurrere.

(c) *Dies ministerii ejus* ΔΑΓΡΣ ΑΝΔΒΛΗΤΕΙΝΣ ΙΣ. Sic legendum & lineola transversa super ἰ evanuit.

(a) *Con-*

25. ΜΕΝΛΨΣ ΕΙΜΕ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΨΛΤΕΙ ΣΥΛ ΜΙΣ ΓΛΤΛΥΙΔΑ
 ΕΛΝ ΙΝ ΔΑΓΛΜ ΨΛΙΜΕΙ ΙΝΣΛΘ ΛΕΝΙΜΛΝ ΙΔΥΕΙΤ ΜΕΙΝ
 26. ΙΝ ΜΛΝΝΛΜ: ΨΛΝ ΝΗΨΛΝ ΙΝ ΜΕΝΩΨ ΣΛΙΗΣΤΙΝ ΙΝ-
 ΣΑΝΔΙΨΣ ΥΛΣ ΛΓΓΙΛΝΣ ΓΛΒΚΙΕΛ ΕΚΛΜ ΓΩΨΛ ΙΝ
 27. ΒΛΗΚΓ ΓΛΛΕΙΛΛΙΛΣ. ΣΕΙ ΗΛΙΤΑΔΑ ΝΛΖΑΚΛΙΨ. ΔΝ
 ΜΛΓΛΨΛΙ ΙΝ ΕΚΛΓΙΒΤΙΜ ΛΒΙΝ. ΨΙΖΕΙ ΝΛΜΩ ΙΨΣΕΨ.
 ΝΣ ΓΑΚΔΑ ΔΛΥΕΙΔΙΣ. ΟΛΗ ΝΛΜΩ ΨΙΖΩΣ ΜΛΓΛΨΛΙΣ
 28. ΜΛΚΙΛΜ: ΟΛΗ ΓΛΛΕΙΨΑΝΔΣ ΙΝΝ ΣΑ ΛΓΓΙΛΝΣ ΔΝ
 ΙΖΛΙ. ΟΛΨ. ΕΛΓΙΝΩ ΛΝΣΤΛΙ ΛΝΔΛΗΛΕΤΛ. ΕΛΝ ΜΙΨ
 29. ΨΝΣ. ΨΙΝΨΙΔΩ ΨΝ ΙΝ ΟΙΝΩΜ: ΙΨ ΣΙ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΕΙ ΓΛ-
 ΨΛΛΗΣΝΩΔΑ ΒΙ ΙΝΝΣΛΓΛΗΤΛΙ ΙΣ. ΟΛΗ ΨΛΗΤΛ ΣΙΣ ΘΕ-
 ΛΕΙΚΛ ΥΕΣΙ ΣΩ ΓΩΛΕΙΝΣ. ΨΛΤΕΙ ΣΥΛ ΨΙΝΨΙΔΑ ΙΖΛΙ:
 30. ΟΛΗ ΟΛΨ ΛΓΓΙΛΝΣ ΔΝ ΙΖΛΙ. ΝΙ ΩΓΣ ΨΝΣ ΜΛΚΙΛΜ.

25. menses quinque, dicens: sic mihi fecit Dominus in diebus, quibus
 26. constituit (a) auferre opprobrium meum inter homines. Verum e-
 nimvero in mense sexto missus est angelus Gabriel à Deo in urbem
 27. Galilææ, quæ dicta est Nazareth, ad virginem desponsatam viro,
 cujus nomen Joseph, ex domo Davidis, & nomen hujus virginis Ma-
 28. ria. Et ingressus angelus ad eam dixit: lætare gratiæ valde ple-
 29. na (b), Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Sed illa videns
 turbata est sermone ejus, & cogitabat qualis esset hæc salutatio,
 30. (quod sic benedixit illi (c).) Et dixit angelus ei: ne time Maria,

(a) Constituit auferre ΙΝΣΛΘ ΛΕΝΙΜΛΝ, verbum verbo intuitus est auferre, quod cum non ferant Latinæ aures, sic vertendum fuit, nec quidquam usitatus, quam quod verba sensuum ad intellectum referantur.

(b) Valde plena ΛΝΔΛΗΛΕΤΛ, voce composita ex ΛΝΔΛ, (veteri lingua nostrate Audur, opes, divitiæ, nunc *ðde*, unde *Upsala ðde*, opes vel possessio regis Upsalensis) & ΗΛΒΛΝ, habere.

(c) Quod sic benedixit illi. foret ἢ π ἕτως εὐλόγησιν αὐτήν. sed haud dubie ex margine manarunt.

(a) *Alisif-*

ΒΙΓΛΣΤ ΛΗΚ ΛΝΣΤ ΕΚΛΑΜ ΓΡΦΛ. ΓΛΗ ΣΛΙ. ΓΛΝΙΜΙΣ 31.
 ΙΝ ΚΙΛΦΕΙΝ. ΓΛΗ ΓΛΒΛΙΚΙΣ ΣΗΝΗ. ΓΛΗ ΗΛΙΤΛΙΣ ΝΛ-
 ΜΧ ΙΣ ΙΛΙΣΗ. ΣΛΗ ΥΛΙΚΦΙΦ ΜΙΚΙΛΣ. ΓΛΗ ΣΗΝΗΣ ΗΛΗ- 32.
 ΗΙΣΤΙΝΣ ΗΛΙΤΛΔΔ. ΓΛΗ ΓΙΒΙΔ ΙΜΜΛ ΕΛΗ ΓΡΦ ΣΤΧΛ
 ΔΛΥΕΙΔΙΣ ΑΤΤΙΝΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΦΙΝΔΛΗΧΦ ΝΕΛΚ ΓΛΚΔΛ 33.
 ΙΛΚΧΒΙΣ ΙΝ ΛΙΥΙΝΣ. ΙΨ ΦΙΝΔΙΝΑΣΣΛΗΣ ΙΣ ΝΙ ΥΛΙΚΦΙΦ
 ΛΝΔΕΙ: ΟΛΨ ΨΛΗ ΜΑΚΙΛΑΜ ΔΗ ΨΛΜΜΛ ΑΓΓΙΛΛΗ. 34.
 ΘΛΙΥΛ ΣΙΓΛΙ ΨΛΤΛ. ΨΛΝΔΕΙ ΛΒΛΗ ΝΙ ΚΛΗΝ: ΓΛΗ 35. Β.
 ΛΝΔΗΛΕΓΛΝΔΣ ΣΛ ΑΓΓΙΛΗΣ ΟΛΨ ΔΗ ΙΖΛΙΖΕ. ΛΗΜΛ
 ΥΕΙΗΣ ΑΤΓΛΓΓΙΨ ΛΝΛ ΨΗΚ. ΓΛΗ ΜΛΗΤΣ ΗΛΗΗΙΣΤΙΝΣ
 ΝΕΛΚΣΚΛΔΥΕΙΔ ΨΗΣ. ΔΗΨΕΗ ΣΛΕΙ ΓΛΒΛΙΚΛΔΔ ΥΕΙΗΣ.
 ΗΛΙΤΛΔΔ ΣΗΝΗΣ ΓΡΦΣ. ΓΛΗ ΣΛΙ. ΛΙΛΕΙΣΛΒΛΙΨ ΝΙΨ- 36. Γ.
 ΓΧ ΨΕΙΝΛ. ΓΛΗ ΣΧ ΙΝ ΚΙΛΨΧ ΣΗΝΗ ΓΛΝΛΜ . . . . .
 ΝΙΝ ΣΕΙΝΛΜ * * * * * ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΨ ΕΛΙΚΚΛ 38.

invenisti enim gratiam apud Deum, & ecce concipies in utero, & pa- 31.
 raries filium & vocabis nomen ejus Jesus. & erit magnus, & filius altif- 32.
 simi (a) vocabitur, & dabit ei Dominus Deus sedem Davidis patris e-
 jus, & regnabit super domum Jacobi in æternum, & regni ejus non 33.
 erit finis. Dixit autem Maria angelo: quomodo fiet illud, quoniam 34.
 virum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei: Spiritus San- 35. II.
 ctus veniet super te, & virtus altissimi obumbrabit te, ideoque qui
 nascetur sanctus (b), vocabitur filius Dei. Et ecce, Elifabetha cognata 36. III.
 tua, etiam hæc in utero concepit filium (c) * * * * * & discessit ab 38.

(a) *Altissimi*. Evanuerunt ferme literæ, legendum autem ΗΛΗΗΙΣΤΙΝΣ, & sic mox, versu 35. Corruptissime editio prior ΗΛΗΗΙΣΤΧΝΣ. id enim *altissimæ*.

(b) *Ideoque qui nascetur sanctus* ΔΗΨΕΗ ΣΛΕΙ ΓΛΒΛΙΚΛΔΔ ΥΕΙΗΣ. foret δὲ ὁ γινόμενος ἅγιος, quæ sane vetustissima lectio, & cujus vestigium in Novatiani lib. 19. de Trinitate.

(c) *Filium* ΣΗΝΗ. Sic, non ΣΗΝΛ.

39. İZΛΙ ΣΑ ΑΓΓΙΛΗΣ: ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΕΙ ΦΛΗ ΜΑΡΙΑΜ İN
 ΦΛΙΜ ΔΑΓΛΑΜ. İΔΑΓΛ İN ΒΛΙΚΓΛΗΕΙΝ ΣΝΙΝΜΗΝΔΑΞ.
 40. İN ΒΛΗΚΓ İNΔΙΝΣ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΨ İN ΓΑΚΔ ΖΑΚΑΚΙ-
 41. İΝΣ. ΓΛΗ ΓΞΛΙΔΑ ΛΙΛΕΙΣΛΒΛΙΨ: ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΣΥΕ ΗΛΗ-
 ΣΙΔΑ ΛΙΛΕΙΣΛΒΛΙΨ ΓΞΛΕΙΝ ΜΑΚΙİΝΣ. ΛΛΙΛΛΙΚ ΒΛΚΝ
 İN ΟΙΨΛΗ İΖΞΣ. ΓΛΗ ΓΛΦΗΛΛΗΝΞΔΑ ΛΗΜΙΝΣ ΥΕΙΗΙΣ ΛΙ-
 42. ΛΕΙΣΛΒΛΙΨ. ΓΛΗ ΝΕΥΞΠΙΔΑ ΣΤΙΒΝΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ. ΓΛΗ
 ΟΛΨ. ΨΙΝΨΙΔΑ ΨΗ İN ΟΙΝΞΜ. ΓΛΗ ΨΙΝΨΙΔΑ ΛΚΚΛΝ
 43. ΟΙΨΛΗΣ ΨΕΙΝΙΣ. ΓΛΗ ΘΑΨΚΞ ΜΙΣ ΨΛΤΑ. ΕΙ ΟΕΜΙ ΛΙ-
 44. ΨΕΙ ΕΛΝΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ ΑΤ ΜΙΣ: ΣΛΙ ΑΛΛΙΣ ΣΗΝΣΕΙ ΥΑΚΨ
 ΣΤΙΒΝΑ ΓΞΛΕΙΝΑΙΣ ΨΕΙΝΑΙΖΞΣ İN ΛΗΝΣΛΜ ΜΕΙΝΛΙΜ.
 ΛΛΙΛΛΙΚ ΨΛΤΑ ΒΛΚΝ İN ΣΥΙΓΝΙΨΛΙ İN ΥΛΜΒΛΙ ΜΕΙ-
 45. ΝΛΙ. ΓΛΗ ΛΗΔΑΓΛ ΣΞ ΓΛΛΛΗΒΓΑΝΔΕΙ. ΨΛΤΕΙ ΥΛΙΚ-
 ΨΙΨ ΝΣΤΑΝΗΤΣ ΨΙΖΕ ΚΞΔΙΔΑΝΕ İΖΛΙ ΕΚΛΑΜ ΕΛΝΙΝ:
 46. ΓΛΗ ΟΛΨ ΜΑΚΙΑΜ. ΜΙΚΙΛΕΙΔ ΣΛΙΥΛΛΑ ΜΕΙΝΑ ΕΛΝ.
 47. ΓΛΗ ΣΥΕΓΝΕΙΔ ΛΗΜΑ ΜΕΙΝΣ ΔΗ ΓΞΨΑ ΝΛΣΓΑΝΔ

39. ea angelus. Exfurgens autem Maria in illis diebus abiit in monta-
 40. nam *regionem* festinanter in urbem Judæ (a), & intravit in domum
 41. Zachariæ, & salutavit Elifabetham. Et factum est, ut audivit Eli-
 fabetha salutationem Mariæ, subsiliit puer in utero ejus, & reple-
 42. ta est Spiritu Sancto Elifabetha, & exclamavit voce magna dixit-
 43. que: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus uteri tui, &
 44. unde mihi hoc, quod venerit mater Domini mei ad me. Ecce e-
 nim, ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, subsiliit
 45. puer præ gaudio in utero meo, & beata tu credens, quia erit con-
 46. summatio dictorum ei à Domino. Et dixit Maria: Magnificat
 47. anima mea Dominum, & exultat spiritus meus in Deo salvatore

(a) *Judæ* İNΔΙΝΣ, legit ergo Ιούδα, confer cap. 3, 33, non Ιούδα, quæ do-
ctiff. viri in Palæstina Sacra est suspicio.

(a) *Mag-*

ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΠΝΤΕ ΊΝΣΛΘ ΔΗ ΗΝΛΙΨΕΙΝΛΙ ΨΙΝΓΞΣ ΣΕΙ 48.
 ΝΛΙΖΞΣ. ΣΛΙ ΛΛΛΙΣ ΕΚΑΜ ΗΙΜΜΑ ΝΗ ΑΝΔΑΓΓΑΝΔ
 ΜΙΚ ΛΛΛΑ ΚΗΝΓΑ. ΠΝΤΕ ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΜΙΣ ΜΙΚΙΛΕΙΝ 49.
 ΣΑ ΜΛΗΤΕΙΓΑ. ΓΛΗ ΨΕΙΗ ΝΛΜΞ ΊΣ. ΓΛΗ ΑΚΜΛΗΛΙΚ- 50.
 ΤΕΙ ΊΣ ΊΝ ΑΛΔΙΝΣ ΑΛΔΕ ΨΛΙΜ ΞΓΑΝΔΑΜ ΊΝΑ: ΓΛ- 51.
 ΤΛΥΙΔΑ ΣΥΙΝΨΕΙΝ ΊΝ ΑΚΜΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΔΙΣΤΛΗΙΔΑ
 ΜΙΚΙΛΨΗΗΤΑΝΣ ΓΛΗΗΓΔΛΙ ΗΛΙΚΤΙΝΣ ΣΕΙΝΙΣ. ΓΛΔΚΑΝ- 52.
 ΣΙΔΑ ΜΛΗΤΕΙΓΑΝΣ ΛΕ ΣΤΞΛΑΜ. ΓΛΗ ΝΣΗΛΗΗΙΔΑ
 ΓΛΗΗΛΙΥΙΔΑΝΣ. ΓΚΕΔΑΓΓΑΝΣ ΓΑΣΞΨΙΔΑ ΨΙΝΨΕ. ΓΛΗ 53.
 ΓΛΒΙΓΝΑΝΔΑΝΣ ΊΝΣΑΝΔΙΔΑ ΛΑΝΣΑΝΣ. ΗΛΕΙΒΙΔΑ ΊΣ-
 ΚΑΕΛΑ ΨΙΝΜΛΓΗ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΑΜΠΗΑΝΔΣ ΑΚΜΑ- 54.
 ΗΛΙΚΤΕΙΝΣ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΚΞΔΙΔΑ ΔΗ ΑΤΤΑΜ ΠΝΣΑΚΑΙΜ. 55.

meo, quoniam respexit humilitatem ancillæ suæ; ecce enim jam 48.
 nunc beatam me prædicabunt omnes generationes, quoniam fe- 49.
 cit mihi magna (a) potens, & sanctum nomen ejus. Et miseri- 50.
 cordia ejus in ætates ætatum timentibus eum. Fecit potentiam 51.
 brachio suo, dispersit superbos cogitatione cordis sui, dejecit po- 52.
 tentes de fedibus, & exaltavit humiles, esurientes implevit bonis, 53.
 & divitiis abundantes (b) dimisit inanes, refocillavit (c) Israëlem fa- 54.
 mulum suum memor misericordiæ, sicut loquutus est patribus nostris, 55.

(a) *Magna*. ΜΙΚΙΛΕΙΝ *magnitudinem*, sed *facere magnitudinem* ingratum Latinis auribus.

(b) *Divitiis abundantes* ΓΛΒΙΓΝΑΝΔΑΝΣ. Participium. Vulgatus *divites*, id vero ΓΛΒΕΙΓΑΝΣ.

(c) *Refocillavit* ΗΛΕΙΒΙΔΑ. *Otfridus* I. cap. 7.

This hungarogon muadon

Gilabot er in euuon.

[Glossæ Monf. gilapot uirdet, *reparetur*, p. 392. item gilapota, *repausavit*, p. 400. & gilapotun, *refecerunt*, p. 359.] Pro ΨΙΝΜΛΓΗ ΣΕΙΝΑΜΜΑ, foret ex regulis Grammatices ΨΙΝΜΛΓΛΗ ΣΕΙΝΑΜΜΑ, hæc enim terminatio casus tertii.

(a) *Eli-*

56. ΑΒΡΑΗΑΜΑ ΓΛΗ ΕΚΛΙΥ ΙΣ ΠΝΑ ΛΙΥ: ΓΑΣΤΡΦ ΦΑΝ
 ΜΑΚΙΑΜ ΜΙΦ ΙΖΛΙ ΣΥΕ ΜΕΝΩΨΣ ΦΚΙΝΣ. ΓΛΗ ΓΑΥΑΝ-
 57. ΔΙΑΔ ΣΙΚ ΔΠ ΓΑΚΔΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΛΙΛΕΙΣΑΒΛΙΦ ΠΣ-
 ΕΠΛΛΗΝΩΔΑ ΜΕΛ ΔΠ ΒΛΙΚΑΝ. ΓΛΗ ΓΑΒΑΚ ΣΗΝΗ.
 58. ΓΛΗ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝ ΒΙΣΙΤΑΝΔΣ ΓΛΗ ΓΑΝΙΨΩΣ ΙΖΩΣ
 ΠΝΤΕ ΓΑΜΙΚΙΛΙΑΔΑ ΕΑΝ ΑΚΜΑΗΑΙΚΤΕΙΝ ΣΕΙΝΑ ΒΙ
 59. ΙΖΛΙ. ΓΛΗ ΜΙΦΕΛΓΙΝΩΔΕΔΗΝ ΙΖΛΙ: ΓΛΗ ΥΑΚΦ ΙΝ
 ΔΑΓΑ ΑΗΤΗΔΙΜ. ΥΕΜΗΝ ΒΙΜΑΙΤΑΝ ΦΑΤΑ ΒΑΚΝ.
 ΓΛΗ ΗΛΗΑΙΤΗΝ ΙΝΑ ΑΕΑΚ ΝΑΜΙΝ ΑΤΤΙΝΣ ΙΣ ΖΑΚΑ-
 60. ΚΙΑΝ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΕΙ ΣΩ ΛΙΦΕΙ ΙΣ. ΥΑΨ. ΝΕ.
 61. ΑΚ ΗΑΙΤΑΙΑΔΗ ΙΩΗΑΝΝΕΣ: ΓΛΗ ΥΕΦΗΝ ΔΠ ΙΖΛΙ.
 ΦΑΤΕΙ ΝΙΛΙΝΣΗΝ ΙΣΤ ΙΝ ΚΗΝΩΑ ΦΕΙΝΑΜΜΑ ΣΛΕΙ
 62. ΗΑΙΤΑΙΑΔΗ ΦΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ: ΓΑΒΑΝΔΥΙΔΕΔΗΝ ΦΑΝ
 63. ΑΤΤΙΝ ΙΣ. ΦΑΤΑ ΘΑΙΥΑ ΥΙΛΔΕΔΙ ΗΑΙΤΑΝ ΙΝΑ: ΙΨ
 ΙΣ ΣΩΚΑΝΔΣ ΣΠΙΔΑ. ΝΑΜ. ΓΛΗ ΜΕΛΙΑΔ. ΥΙΨΑΝΔΣ.

56. Abrahamo & femini ejus in æternum. Mansit autem Maria cum
 57. illâ quasi menses tres, & reversa est in domum suam. Elifabethæ (a)
 58. impletum est tempus pariendi & peperit filium, & audiverunt vicini
 & cognatæ ejus, quod magnificavit Dominus misericordiam suam
 59. erga eam, & collætabantur ei. Et factum est die octavo, venie-
 bant circumcidere puerum, & vocabant eum ex nomine patris ejus
 60. Zachariam. Et respondens mater ejus dixit: neutiquam, sed vo-
 61. cetur Johannes. Et dixerunt ei: nemo est in cognatione tua, qui
 62. vocatur hoc nomine. Innuebant autem patri ejus, quid vellet
 63. vocare eum. Et is postulans tabulam, accepit & scripsit (b):

(a) *Elifabethæ.* non legit *δὲ*.

(b) *Accepit & scripsit.* Foret αὐτὸς δὲ αὐτῆς παιδίον, ἵλαθε καὶ ἔγραψε. *Juven-*
cus I. 112 pulcre.

— *scriptoque rogant edicere nomen.*

(a) *Ortiw*

ἸΩΗΑΝΝΕΣ ἸΣΤ ΝΑΜΩ ἸΣ. ΟΛΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΔΗΝ ΛΑ-
 ΛΛΙ: ΝΣΛΗΚΝΩΔΑ ΦΛΗ ΜΗΝΦΣ ἸΣ ΣΗΝΣ ΟΛΗ ΤΗΓΓΩ 64.
 ἸΣ. ΟΛΗ ΚΩΔΙΔΑ ΦΗΦΩΑΝΔΣ ΓΩΨ: ΟΛΗ ΥΛΚΨ ΛΗΛ 65.
 ΛΛΛΛΗΜ ΛΓΙΣ ΦΛΗΜ ΒΙΣΙΤΑΝΔΛΜ ἸΝΛ. ΟΛΗ ἸΝ ΛΛ-
 ΛΛΙ ΒΛΙΚΓΛΗΕΙΝ ἸΝΔΛΙΔΣ ΜΕΚΙΔΑ ΥΕΣΗΝ ΛΛΛΛ ΦΩ
 ΥΛΗΚΑΔ. ΟΛΗ ΓΑΛΛΑΓΙΔΕΔΗΝ ΛΛΛΛΙ ΦΛΗ ΗΛΗΝΣΩΑΝ- 66.
 ΔΑΝΣ ἸΝ ΗΛΙΚΤΗΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΟΨΛΗΝΔΑΝΣ. ΘΑ ΣΚΗ-
 ΛΙ ΦΑΤΑ ΒΛΚΝ ΥΛΙΚΨΛΗ. ΟΛΗ ΦΛΗ ΗΛΗΝΔΗΝΣ ΕΛΗΝΙΝΣ
 ΥΛΣ ΜΗΨ ἸΜΜΑ: ΟΛΗ ΖΑΚΑΚΙΔΣ ΑΤΤΑ ἸΣ ΓΛΕΝΛΛ- 67.
 ΝΩΔΑ ΛΗΜΙΝΣ ΥΕΙΗΙΣ. ΟΛΗ ΠΚΛΗΦΕΔΙΔΑ. ΟΛΗ ΟΛΨ.
 ΦΗΦΩΕΙΓΣ ΕΛΗ ΓΩΨ ἸΣΚΛΕΛΙΣ. ΝΗΤΕ ΓΛΥΕΙΣΩΔΑ ΟΛΗ 68.
 ΓΛΥΛΗΚΗΤΑ ΝΣΛΛΗΝΣΕΙΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΣΕΙΝΑΙ. ΟΛΗ ΝΚ- 69.
 ΚΑΙΣΙΔΑ ΗΛΗΚΗΝ ΝΛΣΕΙΝΑΙΣ ΝΗΝΣΙΣ ἸΝ ΓΑΚΔΑ ΔΑ-
 ΥΕΙΔΙΣ ΦΗΝΜΑΓΛΗΝΣ ΣΕΙΝΙΣ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΚΩΔΙΔΑ ΦΛΙΚΗ 70.

Johannes est nomen ejus. Et mirati sunt omnes. Apertum est autem 64.
 statim os ejus & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deo. Et or- 65.
 tus est (a) timor super omnes vicinos ejus, & in omni montana regio-
 ne Judææ divulgata sunt omnia hæc verba (b), & posuerunt omnes 66.
 audientes in corde suo, dicentes: quid puer hic erit? etenim manus
 Domini erat cum eo. Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu 67.
 Sancto & prophetavit (c) dixitque: Benedictus Dominus Deus Israë- 68.
 lis, quoniam visitavit & fecit redemptionem populo suo, & suscitavit 69.
 cornu salutis nobis in domo Davidis famuli sui, sicut loquutus est ab 70.

(a) Ortus est ΥΛΚΨ factus est. Porro, recte Junius ΒΙΣΙΤΑΝΔΛΜ, ubi librarius errore calami repetit syllabam mediam, scribendo ΒΙΣΙΤΑΝ- ΤΑΝΔΛΜ.

(b) Omnia hæc verba. i. e. cuncta hæc, Ebraismo frequentissimo.

(c) Prophetavit. Retinui cum Gotho nostro vocem Græcam, ΠΚΛΗΦΕ- ΤΙΔΑ. Juvencus l. 116.

Completusque canit venturi conscia dicta.

- ΜΗΝΨ ΥΕΙΗΛΙΖΕ ΨΙΖΕ ΕΚΛΑΜ ΑΝΑΣΤΡΑΔΕΙΝΛΙ ΛΙΥΙΣ
 71. ΠΚΛΗΨΕΤΕ ΣΕΙΝΛΙΖΕ. ΓΙΒΛΗ ΝΛΣΕΙΝ ΝΣ ΕΙΓΛΑΝΔΑΜ
 ΝΝΣΑΚΛΙΜ. ΟΛΗ ΝΣ ΗΛΑΝΔΛΗ ΑΛΛΛΙΖΕ ΨΙΖΕ ΗΛΤΑΝ-
 72. ΔΛΝΕ ΝΝΣΙΣ. ΤΛΗΟΛΑΝ ΑΚΜΛΗΛΙΚΤΙΨΑ ΒΙ ΑΤΤΛΑΜ
 ΝΝΣΑΚΛΙΜ. ΟΛΗ ΓΑΜΠΝΛΑΝ ΤΚΙΓΓΥΧΣ ΥΕΙΗΛΙΖΧΣ ΣΕΙ-
 73. ΝΛΙΖΧΣ. ΛΙΨΙΣ ΨΛΝΕΙ ΣΥΧΚ ΥΙΨΚΑ ΛΒΚΛΗΛΜΑ ΛΤ-
 74. ΤΛΗ ΝΝΣΑΚΛΑΝΛ. ΕΙ ΓΕΒΙ ΝΝΣΙΣ ΠΝΛΓΕΙΝ ΝΣ ΗΛΑ-
 ΔΛΗ ΕΙΓΛΑΝΔΕ ΝΝΣΑΚΛΙΖΕ ΓΑΛΛΑΝΣΙΔΑΙΜ. ΣΚΛΛΚΙ-
 75. ΝΧΝ ΙΜΜΑ ΙΝ ΣΗΝΟΛΙ ΟΛΗ ΓΑΚΛΗΤΕΙΜ ΙΝ ΑΝΔ-
 76. ΥΛΙΚΨΟΛ ΙΣ ΑΛΛΑΝΣ ΔΛΓΛΑΝΣ ΝΝΣΑΚΛΑΝΣ: ΟΛΗ ΨΗ
 71. initio (olim) (a) per os sanctorum prophetarum fuorum, dare libera-
 tionem (b) ab inimicis nostris, & ex manu (c) omnium, qui oderunt
 72. nos: facere misericordiam erga patres nostros, & meminisse pacti sui
 73. sancti, jurisjurandi (d) quod juravit Abrahamo patri nostro, ut daret
 74. nobis securitatem ex manu hostium nostrorum liberatis feruendi ei
 75. 76. in sanctitate & iustitia in conspectu ejus, omnes dies nostros (e). Et tu

(a) *Ab initio (olim)* ΕΚΛΑΜ ΑΝΑΣΤΡΑΔΕΙΝΛΙ ΛΙΥΙΣ. Legit ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος corruptum sequutus codicem, cui ἀρχῆς ex margine intrusum. Si enim varia lectio foret, haberemus ΛΙΥΛ casu tertio, pro constructione particulæ ΕΚΛΑΜ.

(b) *Dare liberationem.* Vertimus sic, etsi non satis Latine, ΓΙΒΛΗ ΝΛΣΕΙΝ. Noster vero vel supplendum existimavit vel legit δύναι σωτηρίαν, non insolita scriptoribus sacris ἔφησι. Καὶ ἔδωκεν κύριος σωτηρίαν τῷ Ισραήλ. 2 Regum 13. 5. τῷ δίδειν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσιν, τῷ λυτρωμένῳ Δαυὶδ τὸν δῶλον αὐτῷ ἐν ξομφαίᾳ ποιηθεῖς. Psalmo 143. 10. ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτῷ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν. Αἰθιογ. 7. 25.

(c) *Ex manu* ΝΣ ΗΛΑΝΔΛΗ. sic restituumus ex MS. ΗΛΑΝΔΛΑΜ vox nihili.

(d) *Jurisjurandi* ΛΙΨΙΣ. Legit ergo ὄρεκα, quæ quoque lectio auctoritate Theophylacti se tuetur. Mox, legisse videtur τῷ δύναι ἡμῶν ἀφοσίαν ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ξυθεῖσι. ΠΝΛΓΕΙΝ est Accus. ab ΠΝΛΓΕΙ, compos. à particula negativa ΠΝ & ΛΓΕΙΣ metus.

(e) *Omnes dies nostros.* Non legit τῆς ζωῆς ἡμῶν, sicut nec codd. plurimi, versiones, Irenæus, aliique Patrum.

(a) *Ei*

ΒΑΡΝΙΑΣ. ΠΡΑΠΡΕΤΗΣ ΗΛΗΗΙΣΤΙΝΣ ΗΛΙΤΑΖΑ. ΕΛΗΚ-
 ΑΓΑΓΓΙΣ ΛΗΚ ΕΛΗΚΑ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΕΛΝΙΝΣ. ΜΑΝΥ-
 ΓΑΝ ΥΙΓΑΝΣ ΙΜΜΑ. ΔΗ ΓΙΒΑΝ ΚΗΝΨΙ ΝΑΣΕΙΝΑΙΣ ΜΑ- 77.
 ΝΑΓΕΙΝ ΙΣ. ΙΝ ΑΡΕΛΕΤΑ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΕ ΙΖΕ. ΨΛΙΚΗ ΙΝ- 78.
 ΕΙΝΑΝΔΕΙΝ ΑΚΜΑΗΛΙΚΤΕΙΝ ΓΡΨΣ ΠΝΣΑΚΙΣ. ΙΝ ΨΛΜ-
 ΜΕΙ ΓΛΥΕΙΣΨ ΠΝΣΑΚΑ ΠΚΚΗΝΣ ΝΣ ΗΛΗΗΙΨΛΙ. ΓΛ- 79.
 ΒΛΙΚΗΤΓΑΝ ΨΛΙΜ ΙΝ ΚΙΩΙΖΑ ΓΛΗ ΣΚΑΔΛΗ ΔΑΗΨΗΣ
 ΣΙΤΑΝΔΑΜ. ΔΗ ΓΑΚΛΙΗΤΓΑΝ ΕΞΤΗΝΣ ΠΝΣΑΚΑΝΣ ΙΝ
 ΥΙΓ ΓΛΥΛΙΚΨΓΙΣ: ΙΨ ΨΛΤΑ ΒΑΚΝ ΥΧΗΣ ΓΛΗ ΣΥΙΝΨ- 80.
 ΝΧΔΑ ΛΗΜΙΝ. ΓΛΗ ΥΑΣ ΑΝΑ ΛΗΨΙΔΧΜ ΠΝΔ ΔΛΓ
 ΠΣΤΛΙΚΝΕΙΝΑΙΣ ΣΕΙΝΛΙΖΧΣ ΔΗ ΙΣΚΑΕΛΛ: ΥΑΚΨ ΨΛΝ 1.

puerule propheta altissimi vocaberis, præibis enim ante faciem Do-
 mini, paratum ei (a) vias, dando scientiam salutis populo ejus in re- 77.
 missionem peccatorum illorum, per intimam misericordiam Dei no- 78.
 stri, in quo (b) visitat nos oriens ex alto, ut luceat fedentibus in te- 79.
 nebris & umbra mortis, ad dirigendum pedes nostros in viam pacis.
 Puer autem crescebat & confortabatur spiritu, & erat in desertis 80.
 usque ad diem ostensionis suæ (c) apud Iſraëlem. Factum est autem Cap. 2, 1.

(a) *Ei* ΙΜΜΑ. Legit *αὐτῷ*. *Αὐτῷ* foret ΙΣ.

(b) *In quo visitat nos oriens ex alto* ΙΝ ΨΛΜΜΕΙ ΓΛΥΕΙΣΨ ΠΝΣΑ-
 ΚΑ ΠΚΚΗΝΣ ΝΣ ΗΛΗΗΙΨΛΙ. Primum observa legisse *ἐν ᾧ*, non cum
 editis *ἐν οἷς*, sic enim foret ΙΝ ΨΛΜΜΕΙ: deinde *ἐπιπέψατο* heic verti per Præ-
 fens ΓΛΥΕΙΣΨ, aliter ac supra v. 68. ubi ΓΛΥΕΙΣΨΔΑ, in Præterito:
 denique prorsus heic respici Prophetæ *ὀμανόμεν* cap. 6. versum 12. *ἰδὺ ἀνῆρ, ἀνατολὴ*
ὀνομα αὐτῷ. *Philo Judæus* de Confus. linguarum p. 329. *Ἡθυστα μίντοι καὶ τῷ Μωϋσέως*
ἐπιπέρω πὺς ἀποφθεγγαμένεσ τιόιδε λόγου· ἰδὺ ἀνδρωπος, ᾧ ὄνομα ἀνατολή. Καινοπάτη γέ πῶσθη-
σις, ἰὰν μὲν γέ τὸν ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς σπινεῶται λέγεσθαι νομίσις. ἰὰν δὲ τὸν ἀσώματον ἐκείνου,
θείας ἀδιαφορῆντα εἰκόνοσ, ὀμολογήσις ὅτι εὐδυσβολώπιτον ὄνομα ἐπιφημίδη τὸ ἀνατολῆσ αὐτῷ. Τῷ-
τοι μὲν γὰρ πρεσβύτατοι ὕεν ὁ τῷ ὄντων ἀείτελισ πατῆρ, δὲ ἐτέρωδι πρωτόηροιοι ἀνόμασι.

(c) *Ostensionis suæ*. Cogimur Græciffare, sensus est, *quo officium suum susci-*
piebat.

(a) *Quo*

1. ÌN ΔΑΓΛΑΝΣ ΓΛΙΝΛΑΝΣ. ΝΗΚΛΑΝΝ ΓΛΓΚΕΨΤΣ ΞΚΛΜ ΚΛΙ-
 ΣΑΚΑ ΛΓΗΣΤΑΝ. ΓΑΜΕΛΓΑΝ ΑΛΛΑΝΑ ΜΙΔΓΗΝΓΑΚΑ:
 2. ΣΧΗ ΦΑΝ ΓΙΛΣΤΚΑΜΕΛΕΙΝΣ ΞΚΗΜΙΣΤΑ ΥΑΚΨ. ΑΤ ΥΙ-
 ΣΑΝΔΙΝ ΚΙΝΔΙΝΑ ΣΥΚΙΑΣ ΚΑΓΙΝΧΝΔΙΝ ΣΑΗΚΙΜ ΚΥΚΕΙ-
 3. ΝΑΙΑΝ. ΓΛΗ ΙΔΑΓΕΔΑΝΝ ΑΛΛΑΙ ΕΙ ΜΕΛΙΔΑΙ ΥΕΣΕΙ-
 4. ΝΑ. ΘΑΚΓΙΖΗΗ ÌΝ ΣΕΙΝΑΙ ΒΑΗΚΓ: ΝΗΚΛΑΝΝ ΨΑΝΕΙ
 ΓΛΗ ΙΧΣΕΨ ΝΣ ΒΑΗΚΓ ΝΑΖΑΚΑΨ ÌΝ ÌΝΔΑΙΑΝ. ÌΝ
 ΒΑΗΚΓ ΔΑΥΕΙΔΙΣ. ΣΕΙ ΗΑΙΤΑΔΑ ΒΕΨΛΑΙΗΑΙΜ. ΔΗ-
 5. ΨΕΕΙ ΥΑΣ ΝΣ ΓΑΚΑΔΑ ΞΔΑΚΕΙΝΑΙΣ ΔΑΥΕΙΔΙΣ. ΑΝΑ-

in diebus illis, exiit decretum à Cæsare Augusto, quo *jussum est* (a) de-
 2. scribere totum orbem (b). Hic vero (c) census primus erat, existente
 3. præfecto Syriæ (procurante Syros) Cyrenio (d). Et ibant omnes ut
 4. describerentur, quisque in sua civitate (e). Ascendit autem etiam Jo-
 sephus ex urbe Nazareth (f) in Judæam, in urbem Davidis quæ vo-
 5. catur Bethlehem, quoniam erat ex domo familiæ Davidis (g), ut pro-

(a) *Quo jussum est.* Supplevi ut ostenderem, qua significatione acceperit no-
 ster τὸ ἀπογεγράφεται, nimirum Αἰτίνα, ΓΑΜΕΛΓΑΝ, alioquin dixisset ΓΛ-
 ΜΕΛΗΝΑΝ vel ΓΑΜΕΛΙΔΑΝΑ ΥΑΙΚΨΑΝ.

(b) *Orbem ΜΙΔΓΗΝΓΑΚΑ.* i. e. orbem medium. Vetus borealium my-
 thologia dicta Edda, orbem terrarum Midgard nuncupat. [Veteres Scoti mid-
 dillerd. Angli. midelerd. Al. mittel-gart. & Anglo-Saxones midban-earp.
 midban-gearp.] Per οἰκουμενὸν facer scriptor, non nisi Judæam intelligit, atque
 sic Αἴτορ. 11. 28. λιμὸν μέγαν μέγιστον ἴσασθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμενὸν.

(c) *Hic vero.* Legit Ν.

(d) *Præfecto Syriæ &c.* ΑΤ ΥΙΣΑΝΔΙΝ ΚΙΝΔΙΝΑ ΣΥΚΙΑΣ. ΚΑ-
 ΓΙΝΧΝΔΙΝ ΣΑΗΚΙΜ. Non vanam esse spero suspicionem, alterutrum ite-
 ratæ editionis esse, & ex margine translatum. De vocabulo ΚΙΝΔΙΝΣ dixi-
 mus ad Matthæi 27, 11.

(e) *In sua ÌΝ ΣΕΙΝΑΙ ΒΑΗΚΓ.* Accipit εἰς τῆς pro ἐν τῆς.

(f) *Ex urbe Nazareth.* Restituimus ex MS. quin & ΒΑΗΚΓ, ubi prius
 perperam ΒΑΗΚΗ.

(g) *Ex domo familiæ Davidis.* Non legit καί.

(a) *Suum*

ΜΕΛΟΣΑΝ ΜΙΨ ΜΑΚΙΙΝ. ΣΕΙ ΙΝ ΕΚΛΓΙΕΤΙΜ ΥΑΣ ΙΜΜΑ
 ΟΕΙΝΣ. ΥΙΣΑΝΔΕΙΝ ΙΝ ΚΙΛΨΩΝ: ΥΑΚΨ ΦΑΝ ΜΙΨ ΦΑΝΕΙ 6.
 ΨΥ ΥΕΣΗΝ ΟΑΙΝΑΚ. ΝΣΕΠΛΛΗΝΩΔΕΔΗΝ ΔΑΓΩΣ ΔΗ ΒΛΙ-
 ΚΑΝ ΙΖΛΙ. ΟΑΗ ΓΑΒΑΚ ΣΗΝΗ ΣΕΙΝΑΝΑ ΦΑΝΑ ΕΚΗ- 7.
 ΜΑΒΑΗΚ. ΟΑΗ ΒΙΥΑΝΔ ΙΝΑ. ΟΑΗ ΓΑΛΛΑΓΙΔΑ ΙΝΑ ΙΝ
 ΝΖΕΤΙΝ. ΟΝΤΕ ΝΙ ΥΑΣ ΙΜ ΚΗΜΙΣ ΙΝ ΣΤΑΔΑ ΦΑΜ-
 ΜΑ: ΟΑΗ ΗΛΙΚΔΩΣ ΥΕΣΗΝ ΙΝ ΦΑΜΜΑ ΣΑΜΙΝ ΑΑΝ- 8.
 ΔΑ ΦΛΙΚΗΥΑΚΑΝΔΑΝΣ. ΟΑΗ ΥΙΤΑΝΔΑΝΣ ΥΑΗΤΥΩΜ
 ΝΑΗΤΣ ΝΕΑΚΩ ΗΛΙΚΔΑΙ ΣΕΙΝΑΙ: ΙΨ ΑΓΓΙΛΗΣ ΕΑ- 9.
 ΝΙΝΣ ΑΝΑΥΑΜ ΙΝΣ. ΟΑΗ ΥΗΛΨΗΣ ΕΑΝΙΝΣ ΒΙΣΚΑΙΝ
 ΙΝΣ. ΟΑΗ ΧΗΤΕΔΗΝ ΑΓΙΣΑ ΜΙΚΙΛΑΜΜΑ: ΟΑΗ ΟΑΨ 10.
 ΔΗ ΙΜ ΣΑ ΑΓΓΙΛΗΣ. ΝΙ ΧΓΕΙΨ. ΟΝΤΕ ΣΑΙ ΣΠΙΛΛΩ
 ΙΖΥΙΣ ΕΛΗΕΙΔ ΜΙΚΙΛΑ. ΣΕΙ ΥΛΙΚΨΙΨ ΑΛΛΑΙ ΜΑΝΑ-
 ΓΕΙΝ. ΦΑΤΕΙ ΓΑΒΑΗΚΑΝΣ ΙΣΤ ΙΖΥΙΣ ΗΙΜΜΑΔΑΓΑ ΝΑΣ- 11.

fiteretur cum Maria, quæ sibi desponsata uxor erat, nunc prægnante. Factum autem est, quum essent illic, impleti ei sunt dies pariendi, & 6. 7.
 peperit filium suum (a) primogenitum, & involvit eum, & posuit eum in præsepî, quia nihil erat ei loci in ipso loco (b) *mansionis*. Et pasto- 8.
 res erant in eadem regione pervigilantes (c) & excubantes excubias noctis super gregem suum. Angelus autem (d) Domini supervenit il- 9.
 lis, & gloria Domini circumfulsit illos, & timuerunt timore magno, & dixit illis angelus: ne timete, nam ecce, evangelizo vobis gaudium 10.
 magnum, quod erit omni populo, nimirum natus est vobis hodie fal- 11.

(a) *Suum* ΣΕΙΝΑΝΑ. Sic recte MS. prius monstrofe ΣΕΙΝΑΜΑ, quin & mox ΕΚΗΜΑΒΑΗΚΙ pro ΕΚΗΜΑΒΑΗΚ.

(b) *In ipso loco* ΙΝ ΣΤΑΔΑ ΦΑΜΜΑ.

(c) *Pervigilantes* ΦΛΙΚΗΥΑΚΑΝΔΑΝΣ. ἀγγελῶδες. *Juvencus* 1. 185.

Circa sollicitæ pecorum custodia noctis

Pastores tenuit vigilas per pascua læta.

(d) *Angelus autem*. Loco vulgati καὶ ἰδὲν, ἄγγελος legit Ἀγγελος δέ.

12. ΓΛΗ ΦΑΤΑ ΙΖΥΙΣ ΤΛΙΚΝΣ. ΒΙΓΙΤΙΑ ΒΛΚΝ ΒΙΥΠΝΔΛΝ
 13. ΓΛΗ ΓΛΛΑΓΙΑ ΙΝ ΠΖΕΤΙΝ: ΓΛΗ ΛΝΛΚΣ ΥΛΚΨ ΜΙΨ
 ΦΛΜΜΑ ΛΓΓΙΛΛΗ ΜΛΝΛΓΕΙ ΗΛΚΟΙΣ ΗΙΜΙΝΛΚΟΝΔΙΣ.
 14. ΗΛΖΓΛΝΔΛΝΕ ΓΥΨ ΓΛΗ ΟΙΨΛΝΔΛΝΕ. ΥΠΛΨΝΣ ΙΝ
 ΗΛΗΗΙΣΤΓΛΜ ΓΥΨΛ. ΓΛΗ ΛΝΛ ΛΙΚΨΛΙ ΓΛΥΛΙΚΨΙ ΙΝ
 15. ΜΛΝΝΛΜ ΓΥΔΙΣ ΥΙΛΟΙΝΣ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΒΙ ΨΕ ΓΛΛΙΨΟΝ
 ΕΛΙΚΚΛ ΙΜ ΙΝ ΗΙΜΙΝ ΨΛΙ ΛΓΓΙΛΟΝΣ. ΓΛΗ ΨΛΙ ΜΛΝΣ
 ΨΛΙ ΗΛΙΚΔΟΧΣ ΟΕΨΟΝ ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΨΛΙΚΗΓΛΓΓΛΙΜΛ
 ΟΝ ΟΝΔ ΒΕΨΛΛΗΛΙΜ ΓΛΗ ΣΛΙΘΛΙΜΛ ΥΛΗΚΔ ΨΑΤΛ
 16. ΥΛΗΚΨΛΝΧ. ΨΛΤΕΙ ΕΛΝ ΓΛΚΛΝΝΙΔΛ ΟΝΣΙΣ: ΓΛΗ ΟΕ-
 ΜΟΝ ΣΝΙΠΜΟΓΛΝΔΛΝΣ. ΓΛΗ ΒΙΓΕΤΟΝ ΜΛΚΙΛΝ ΓΛΗ ΙΧ-

12. vator, qui est Christus Dominus, in urbe Davidis. & hoc erit vo-
 bis signum, inuenietis infantem involutum, & (a) positum in præ-
 13. fepi. Et mox fuit cum angelo multitudo militiæ cœlestis, laudan-
 14. tium Deum & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & super ter-
 15. ra pax hominibus bonæ voluntatis (b). Et factum est postquam
 discesserant ab eis angeli in cœlum, quod viri pastores (c) loque-
 bantur invicem: transeamus utique Bethlehemum & videamus
 verbum (d), quod factum est, quod ipsum Dominus notum fe-
 16. cit nobis. Et venerunt festinantes & invenerunt Mariam & Jo-

(a) *Et positum* ΓΛΗ ΓΛΛΑΓΙΑ. Suec. *och lagd*. [Angl. *and laid*.] Le-
 git καὶ κείμενος & sic *Latinus*. Mox pro ΦΛΜΜΑ ΛΓΓΙΛΛΗ recte MS.
 ΦΛΜΜΑ ΛΓΓΙΛΛΗ.

(b) *Bonæ voluntatis* ΓΥΔΙΣ ΥΙΛΟΙΝΣ. Suec. *god willjas*. [Angl. *good will*.] Pridem monuit *Mareschallus* nostrum legisse *εὐδοκίας*, & sic cod. *Alexand*. plurimique patrum Græcorum, quin & *Latinus*, prorsusque genuina est lectio.

(c) *Viri pastores* ΨΛΙ ΜΛΝΣ ΨΛΙ ΗΛΙΚΔΟΧΣ. Suec. *mennerne ber-
 darne*. Presse sequitur contextum Græcum.

(d) *Videamus verbum*. Nos Gothicam, Gothica Græcam, Græca Ebraicam promit dicendi rationem.

(a) *No-*

ΣΕΞ ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΒΑΚΝ ΛΙΓΑΝΔΑΞ ΙΝ ΝΖΕΤΙΝ: ΓΑΣΛΙ- 17.
 ΘΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ. ΓΑΚΑΝΝΙΔΕΑΝΝ ΒΙ ΨΑΤΑ ΥΑΝΚΑ
 ΨΑΤΕΙ ΚΑΔΙΨ ΥΑΣ ΔΗ ΙΜ ΒΙ ΨΑΤΑ ΒΑΚΝ: ΓΛΗ ΛΛ- 18.
 ΛΛΙ ΨΛΙ ΓΛΗΑΝΣΓΑΝΔΑΝΣ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΑΝΝ ΒΙ ΨΑ
 ΚΑΔΙΑΧΝΑ ΕΚΑΜ ΨΛΙΜ ΗΛΙΚΑΓΑΝ ΔΗ ΙΜ. ΙΨ ΜΑ- 19.
 ΚΙΑ ΑΛΛΑ ΓΛΕΑΣΤΑΙΔΑ ΨΑ ΥΑΝΚΑΔ. ΨΑΓΚΑΝΔΕΙ
 ΙΝ ΗΛΙΚΤΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΓΛΗ ΓΑΥΑΝΔΙΔΕΑΝΝ ΣΙΣ 20.
 ΨΛΙ ΗΛΙΚΑΓΑΧΝΔΣ. ΜΙΚΙΛΓΑΝΔΑΝΣ ΓΛΗ ΗΛΖΓΑΝΔΑΝΣ
 ΓΑΨ ΙΝ ΑΛΛΑΙΖΕ ΨΑΞΕΙ ΓΛΗΑΝΣΙΔΕΑΝΝ ΓΛΗ ΓΑΣΕ-
 ΘΗΝ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΚΑΔΙΨ ΥΑΣ ΔΗ ΙΜ: ΓΛΗ ΒΙ ΨΕ ΝΣ- 21.
 ΕΝΑΝΧΔΕΑΝΝ ΔΑΓΧΣ ΛΗΤΑΝ ΔΗ ΒΙΜΑΙΤΑΝ ΙΝΑ.
 ΓΛΗ ΗΛΙΤΑΝ ΥΑΣ ΝΑΜΑ ΪΣ ΪΛΙΣΗΣ. ΨΑΤΑ ΟΙΨΑΝΑ
 ΕΚΑΜ ΑΓΓΙΛΑΝ ΕΛΗΚΨΙΖΕΙ ΓΑΝΝΟΜΑΝΣ ΥΕΣΙ ΙΝ ΥΑΜ-
 ΒΑ: ΓΛΗ ΒΙ ΨΕ ΝΣΕΝΑΝΧΔΕΑΝΝ ΔΑΓΧΣ ΗΚΑΙΝΕΙ- 22.

fephum, & infantem jacentem in præfepi. Videntes autem notum 17.
 fecerunt verbum (a), quod dictum erat illis de hoc puero. Et om- 18.
 nes audientes mirati sunt de his, quæ eis dicebantur à pastorebus, 19.
 Maria vero omnia hæc verba conservabat, cogitans in corde suo. Et 20.
 revertebantur pastores (b), magnificantes & laudantes Deum super
 omnibus quæ audierant & viderant, prout illis dictum fuerat. Et 21.
 postea complebantur dies octo ad circumcidendum eum, & voca-
 tum est nomen ejus Jesus, dictum (c) ab angelo priusquam con- 22.
 ceptus esset in utero. Atqui postquam complerentur dies purga-

(a) *Notum fecerunt verbum* ΓΑΚΑΝΝΙΔΕΑΝΝ. Sic enim cod. MS.
 non ΓΑΚΑΝΝΑΔΕΑΝΝ. Infin. ΓΑΚΑΝΝΑΝ. *notum facere, ma-*
nifestare. Succ. *gīdra bekant*, cujus Præteritum regulare ΓΑΚΑΝΝΙΔΑ.

(b) *Pastores* ΨΛΙ ΗΛΙΚΑΓΑΧΝΔΣ. Codex heic prorsus obscurus, nec
 tamen dubito legendum, ceu supra v. 8. ΗΛΙΚΑΓΑΧΣ.

(c) *Ab angelo* ΕΚΑΜ ΑΓΓΙΛΑΝ. Sic recte MS. nec enim casus quar-
 tus heic locum habet.

23. ΝΛΙΣ ΙΖΕ ΒΙ ΥΙΤΩΔΑ ΜΩΣΕΖΙΣ. ΒΚΛΗΤΕΔΗΝ ΙΝΑ ΙΝ
 ΙΛΙΚΗΣΛΛΕΜ. ΑΤΣΑΤΩΑΝ ΕΑΝΚΑ ΕΑΝΙΝ. ΣΥΛ ΣΥΕ
 ΓΛΜΕΛΙΑ ΙΣΤ ΙΝ ΥΙΤΩΔΑ ΕΑΝΙΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΘΑΖΗΗ ΓΗ-
 24. ΜΑΚΗΝΔΑΙΖΕ ΝΣΛΗΚΑΝΔΣ ΟΙΦΗ. ΥΕΙΗΣ ΕΑΝΙΝΣ ΗΛΙ-
 ΤΑΔΑ: ΟΛΗ ΕΙ ΓΕΒΕΙΝΑ ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ ΗΟΝΣΛ. ΣΥΛ
 ΣΥΕ ΟΙΦΑΝ ΙΣΤ ΙΝ ΥΙΤΩΔΑ ΕΑΝΙΝΣ. ΓΑΩΗΚ ΗΚΑΙΥΑ-
 25. ΔΗΒΩΝΩ. ΛΙΨΦΑΗ ΤΥΩΣ ΟΗΓΓΩΝΣ ΛΗΛΚΕ: ΨΑΚΗΗ
 ΥΑΣ ΜΑΝΝΑ ΙΝ ΙΛΙΚΗΣΛΛΕΜ. ΦΙΖΕΙ ΝΑΜΩ ΣΥΜΛΙΩΝ.
 ΟΛΗ ΣΑ ΜΑΝΝΑ ΥΑΣ ΓΑΚΛΙΗΤΣ ΟΛΗ ΓΗΔΑΕΑΗΚΗΤΣ.
 ΒΕΙΔΑΝΔΣ ΑΛΨΩΝΑΙΣ ΙΣΚΑΕΛΙΣ. ΟΛΗ ΛΗΜΑ ΥΕΙΗΣ

tionis eorum (a), secundum legem Moſis, duxerunt eum Hieroſoly-
 23. mam ut ſiſterent Domino, ſicut ſcriptum eſt in lege Domini, quod
 quifquis maſculorum aperiens vulvam, ſanctus Domini (b) vocabi-
 24. tur: & ut darent pro illo (c) ſacrificium, ſicut dictum eſt in lege Do-
 25. mini, par turturum aut duos pullos columbarum. Ecce, erat vir
 Hieroſolymis, cujus nomen Simeon & vir iſte erat juſtus ac timens
 (d) Deum, exſpectans vocationem (e) Iſraëlis, & Spiritus Sanctus

(a) *Purgationis eorum* ΗΚΛΙΝΕΙΝΑΙΣ (ſic enim emendavimus ex MS. pro
 ΗΚΛΙΝΕΙΜΑΙΣ, Suec. *Renings*) ΙΖΕ. Legit ergo αὐτῶν, & ſic præcipuæ
 verſiones Orientales, confirmatque *Origenes* homilia xvi in Evangeliftam noſtrum.
 Si cum veteri Latina legiſſet αὐτῆς, foret ΙΖΩΣ.

(b) *Sanctus Domini* ΥΕΙΗΣ ΕΑΝΙΝΣ. videtur legiſſe ἅγιος τῶ κυρίου.

(c) *Pro illo* ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ. Legit ergo ὑπὲρ αὐτοῦ.

(d) [*Timens Deum* ΓΗΔΑΕΑΗΚΗΤΣ. Angl. Sax. *gobmyrht.*]

(e) *Vocationem Iſraëlis* ΑΛΨΩΝΑΙΣ ΙΣΚΑΕΛΙΣ. Caſus ſecundus eſt à
 recto ΑΛΨΩΝΣ. Γœem. cujus caſum quartum ΑΛΨΩΝ habebis mox v. 38.
 Accepit autem vocabulum παρακλήσις notionē vocationis & τὸς ἕξω & interpreti-
 bus ſacris uſitata. Corinthii apud *Thucydidem* lib. I. p. 43. τὰς συμμάχους τὰςδε παρα-
 κλήσιαι, illos advocaſtis ſocios. Scholiaſtes: κυρίως παρακαλεῖν ἔστιν ἢ τὸ καλεῖν, ἢ τὸ προ-
 τρέπειν αὐτῶν ἢ τὸ δέειν αὐτῶν. παρακαλεῖν proprie vocare vel exhortari, male vero ſenſu
obſecrandi. Interpres *Eſaie* 41, 27. ἀρχὴν πάντων δώσω, καὶ ἱεροσολίμη παρακαλήσω εἰς ὄδον.

(a) *Eum*

ΥΑΣ ΑΝΑ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ ΥΑΣ ΙΜΜΑ ΓΑΤΛΗΛΑΝ ΕΚΛΑΜ 26.
 ΛΗΜΙΝ ΦΑΜΜΑ ΥΕΙΗΙΝ. ΝΙ ΣΛΙΘΑΝ ΔΑΝΦΗ ΕΛΗΚΨΙΖΕ
 ΣΕΘΙ ΧΡΙΣΤΗ ΕΑΝΙΝΣ: ΟΛΗ ΟΛΑΜ ΙΝ ΛΗΜΙΝ ΙΝ ΨΙΖΛΙ 27.
 ΑΛΗ. ΟΛΗ ΜΙΨ ΦΑΝΕΙ ΙΝΝΑΤΤΑΝΗΗΝ ΒΕΚΝΣΟΡΣ ΦΛ-
 ΤΑ ΒΛΚΝ ΙΛΙΣΗ. ΕΙ ΤΑΥΙΔΕΔΕΙΝΑ ΒΙ ΒΙΝΗΤΟΑ ΥΙΤΟ-
 ΔΙΣ ΒΙ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΙΣ ΑΝΔΑΝΑΜ ΙΝΑ ΑΝΑ ΑΚΜΙΝΣ ΣΕΙ- 28.
 ΝΑΝΣ. ΟΛΗ ΨΙΝΨΙΔΑ ΓΟΨΑ. ΟΛΗ ΟΛΨ. ΝΗ ΕΚΛΛΕΙ- 29.
 ΤΛΙΣ ΣΚΑΛΚ ΦΕΙΝΑΝΑ ΕΚΑΝΟΙΝΟΝΔ ΕΑΝ. ΒΙ ΥΑΝΚΔΑ
 ΦΕΙΝΑΜΜΑ. ΙΝ ΓΑΥΛΙΚΨΟΑ. ΦΑΝΔΕ ΣΕΘΗΝ ΑΝΓΟΝΑ 30.
 ΜΕΙΝΑ ΝΑΣΕΙΝ ΦΕΙΝΑ. ΨΟΕΙ ΜΑΝΥΙΔΕΣ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨ- 31.
 ΟΑ ΑΛΛΑΙΖΟ ΜΑΝΑΓΕΙΝΟ. ΑΠΗΛΨ ΔΗ ΑΝΔΗΝΛΕΙΝΛΙ 32.
 ΨΙΝΔΟΜ. ΟΛΗ ΥΝΛΨΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΦΕΙΝΛΙ ΙΣΚΑΕΛΑ:
 ΟΛΗ ΥΑΣ ΙΧΣΕΨ ΟΛΗ ΛΙΨΕΙ ΙΣ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΟΑΝΔΟΝΑ 33.

erat super eum. Et erat ei nuntiatum à Spiritu Sancto, non visu- 26.
 rum mortem priusquam vidisset Christum Domini. Et venit in spi- 27.
 ritu in templum, & quum introducerent parentes puerum Jesum ut
 facerent de eo secundum consuetudinem legis, etiam ipse accepit 28.
 eum (a) in ulnas suas, & benedixit Deo aitque: nunc dimittas (b) 29.
 famulum tuum dominator Domine (c), secundum verbum tuum, in
 pace, quia viderunt oculi mei salutem tuam, quam parasti in con- 30. 31.
 spectu omnium populorum, lumen gentibus ad revelationem, &
 gloriam populo tuo (d) Israëli. Et Joseph ac mater ejus mirabantur 32.
 33.

(a) *Eum* ΙΝΑ. recte legit *αὐτίς*.

(b) *Dimittas* ΕΚΛΛΕΙΤΛΙΣ ac si legerit *ἀπολόεις*. Απολόεις foret ΕΚΛ-
 ΛΕΙΤΙΣ.

(c) *Dominator Domine*. vide *Mareschallum*; sed meo iudicio, ΕΑΝ scholion
 ex margine translatum.

(d) *Populo tuo* ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΦΕΙΝΛΙ. Forſan legit *λαῶν σου*. Scriptor lib.
 I. *Maccab.* 3, 3. de Juda Maccabæo: *ἐπλάτυσε δὲ τὴν λαοῦ αὐτοῦ. amplificabat glo-*
riam populi sui.

34. ΛΝΛ ΦΛΙΜ ΦΧΕΙ ΚΧΔΙΔΛ ΥΕΣΗΝ ΒΙ ΙΝΛ: ΓΛΗ ΦΙΝΦΙ-
 ΔΛ ΙΝΛ ΣΥΜΛΙΧΝ. ΓΛΗ ΟΛΦ ΔΗ ΜΛΚΙΙΝ ΛΙΦΕΙΝ ΙΣ.
 ΣΛΙ. ΣΛ ΛΙΓΙΦ ΔΗ ΔΚΗΣΛ ΓΛΗ ΝΣΣΤΛΣΣΛΙ ΜΛΝΛ-
 ΓΛΙΖΕ ΙΝ ΙΣΚΛΕΛΛ. ΓΛΗ ΔΗ ΤΛΙΚΝΛΙ ΛΝΔΣΑΚΛΝΛΙ.
 35. ΓΛΗ ΦΛΝ ΦΕΙΝΛ ΣΙΒΧΝΣ ΣΛΙΥΛΛΛ ΦΛΙΚΗΓΛΓΓΙΦ ΗΛΙ-
 ΚΗΣ. ΕΙ ΛΝΔΗΗΛΓΛΙΝΔΛΗ ΝΣ ΜΛΝΛΓΛΙΜ ΗΛΙΚΤΛΜ
 36. ΜΙΤΧΝΕΙΣ: ΓΛΗ ΥΛΣ ΛΝΝΛ ΠΚΛΗΦΕΤΕΙΣ. ΔΛΗΗΤΛΚ
 ΦΛΝΝΕΛΙΣ. ΝΣ ΚΗΝΓΛ ΛΣΕΚΙΣ. ΣΧΗ ΦΚΛΜΛΛΔΚΛ ΔΛ-
 ΓΕ ΜΛΝΛΓΛΙΖΕ ΛΙΒΛΝΔΕΙ ΜΙΦ ΛΒΙΝ ΓΕΚΛ ΣΙΒΗΝ
 37. ΦΚΛΜ ΜΛΓΛΦΕΙΝ ΣΕΙΝΛΙ. ΣΧΗ ΦΛΝ ΥΙΔΗΥΧ ΓΕΚΕ ΛΗ-
 ΤΛΗΤΕΗΝΝΔ ΓΛΗ ΦΙΔΥΧΚ. ΣΧΗ ΝΙ ΛΦΙΔΔΓΛ ΦΛΙΚ-
 ΚΛ ΛΛΗ. ΦΛΣΤΗΝΕΝΓΛΜ ΓΛΗ ΒΙΔΧΜ ΒΛΧΤΛΝΔΕΙ ΦΛΝ
 38. ΝΛΗΤΛΜ ΓΛΗ ΔΛΓΛΜ: ΣΧΗ ΦΙΖΛΙ ΘΕΙΛΛΙ ΛΤΣΤΛΝ-

34. super iis quæ dicebantur de eo. Et benedixit ei (a) Simeon, &
 dixit Mariæ matri ejus: ecce! hic jacet in casum & resurre-
 35. ctionem multorum in Israële, & in signum contradicendum. Et
 vero tuam ipsius animam transibit gladius, ut revelentur ex mul-
 36. tis cordibus cogitationes. Et erat Anna prophetissa, filia Pha-
 nuelis ex tribu Affer, hæc proventa diebus multis, vivens cum
 37. marito annos septem à virginitate sua, vidua vero annorum o-
 ctoginta quatuor, quæ non abivit è templo, jejuniis & orationi-
 38. bus (b) serviens Domino noctes & dies. hæcce hac hora accedens

(a) *Benedixit ei* ΦΙΝΦΙΔΛ ΙΝΛ. Legit ergo εὐλόγησαι αὐτόν. Pro ΔΚΗ-
 ΣΛΕΙ & ΝΣΣΤΛΣΣΛΗ restituimus ex MS. ΔΚΗΣΛ & ΝΣΣΤΛΣ-
 ΣΛΙ. illius casus primus ΔΚΗΣ (Masc.) hujus ΝΣΣΤΛΣΣ (Fæm.) alium
 casum tertium, quem ΔΗ postulat, formare nequit.

(b) *Serviens* ΒΛΧΤΛΝΔΕΙ. Sic quidem recte editio *Juniana*, sed nolo
 vel errores cod. Argentei celare, & vellem ut quibus canitie venerabiles codices
 in manibus, etiam qui sibi libroriorum videntur errores, repræsentent criticis.
 memoratus itaque cod. noster ΒΛΧΤΛΝΔΕ.

(a) *Inter*

ΔΑΝΔΕΙ ΔΑΝΔΗΛΗΛΙΤ ΕΛΝΙΝ. ΓΑΗ ΚΑΔΙΑΔ ΒΙ ΙΝΑ ΙΝ
 ΑΛΛΑΙΜ ΨΛΙΜ ΝΣΒΕΙΔΑΝΔΑΜ ΑΛΨΩΝ ΙΛΙΚΝΣΑΝΛΥ-
 ΜΩΣ: ΓΑΗ ΒΙ ΨΕ ΝΣΤΑΝΗΗΝ ΑΛΛΑΤΑ ΒΙ ΥΙΤΩΔΑ ΕΛ- 39.
 ΝΙΝΣ. ΓΑΥΑΝΔΙΔΕΑΝΝ ΣΙΚ ΙΝ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑΝ ΙΝ ΒΑΝΚΓ
 ΣΕΙΝΑ ΝΑΖΑΡΑΨ: ΙΨ ΨΑΤΑ ΒΑΚΝ ΥΩΗΣ ΓΑΗ ΣΥΝΨ- 40.
 ΝΩΔΑ. ΑΗΜΙΝΣ ΕΝΑΛΛΑΝΔΣ ΓΑΗ ΗΑΝΔΗΓΕΙΝΣ. ΓΑΗ
 ΑΝΣΤΣ ΓΩΨΣ ΥΑΣ ΑΝΑ ΙΜΜΑ: ΓΑΗ ΥΚΑΤΩΔΕΑΝΝ 41.
 ΨΛΙ ΒΙΚΝΣΩΩΣ ΙΣ ΓΕΚΑ ΘΑΜΜΕΗ ΙΝ ΙΛΙΚΝΣΑΛΕΜ
 ΑΤ ΔΗΛΨ ΠΑΣΚΑ: ΓΑΗ ΒΙ ΨΕ ΥΑΚΨ ΤΥΑΛΙΒ ΥΙΝ- 42.
 ΤΚΝΣ. ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΑΜ ΨΑΝ ΙΜ ΙΝ ΙΛΙΚΝΣΑΝΛΥΜΑ ΒΙ
 ΒΙΝΗΤΓΑ ΔΗΛΨΑΙΣ. ΓΑΗ ΝΣΤΙΝΗΑΝΔΑΜ ΨΑΝΣ ΔΑ- 43.
 ΓΑΝΣ. ΜΙΨ ΨΑΝΕ ΓΑΥΑΝΔΙΔΕΑΝΝ ΣΙΚ ΑΕΤΚΑ. ΓΑ-

confitebatur Domino, & loquebatur de eo inter omnes (a) exspectan-
 tes vocationem Hierosolymæ. Et quum perfecerunt omnia secun- 39.
 dum legem Domini, revertebantur in Galilæam in urbem suam Na-
 zareth. Puer autem crescebat & corroborebatur, spiritu impletus & 40.
 sapientia (b), & gratia Dei erat super eum. Et ibant parentes ejus 41.
 anno quolibet Hierosolymam ad festum paschatos. Et quum esset 42.
 annorum duodecim, ascendentibus vero illis Hierosolymam, secun-
 dum morem festi, & peragentibus dies, quum revertebantur, reman- 43.

(a) *Inter omnes* ΙΝ ΑΛΛΑΙΜ. sic enim MS. Legit ergo *ἐν πᾶσι*, pro *λύ-
 τρωσι* autem *παράκλησι*, vide quæ diximus ad v. 25. Id heic pariter observes
 ΙΛΙΚΝΣΑΝΛΥΜΩΣ esse casum secundum numeri Sing. à recto ΙΛΙΚΝ-
 ΣΑΝΛΥΜΑ, Fœmin. nec enim *ἐν*, quod in quosdam codd. irrepit, legit
 noster.

(b) *Spiritu impletus & sapientia* ΑΗΜΙΝΣ ΕΝΑΛΛΑΝΔΣ ΓΑΗ ΗΑΝ-
 ΔΗΓΕΙΝΣ. Manifestum est nostrum legiffe: τὸ δὲ παιδίον ἰούξαι καὶ ἐνεργηταίουτο,
πισύμωπος ἀληθέμενος καὶ σοφίας. quod genuinum esse non dubito. 2 Reg. 3, 1. καὶ ὁ
οἶκος Δαυὶδ ἐπικρέετο καὶ ἐνεργηταίουτο.

(a) Et

STQΨ İAİSİNS SΛ MΛΓNS İN İΛIKNSΛLEM. ΓΛH NI VIS-
 44. SEΔHNN İXSEΨ ΓΛH ΛIΨEI İS. HHTΓANΔXNΛ İN ΓΛSINΨ-
 ΓAM İNΛ VISAN. UEMHNN ΔΛΓIS VIT. ΓΛH SXKIDEDHNN
 45. İNΛ İN ΓANIΨΓAM ΓΛH İN KHNΨAM: ΓΛH NI BİΓI-
 TΛNΔXNΛ İNΛ. ΓΛVΛNΔIDEDHNN SIK İN İΛIKNSΛLEM.
 46. SXKΓANΔXNΛ İNΛ: ΓΛH VAKΨ ΛEAK ΔΛΓANS ΦKINS
 BİΓETHN İNΛ İN ΛΛH SITANΔAN İN MİΔΓAIM ΛΛI-
 SAKΓAM. ΓΛH HANSGANΔAN İM. ΓΛH EKΛIHNAN-
 ΔAN İNS: NCTEISNEXΔEDHNN ΦAN ΛΛΛI ΦAI HANSG-
 Δ. 47. ANΔANS İS ANΛ EKXΔEIN ΓΛH ANΔAVΛHKΔΓAM

fit puer Jesus in Hierufalem, & nesciverunt (a) Josephus ac mater
 44. ejus, existimantes eum (b) esse inter comites itineris (c), veniebant
 45. viam diei, & quærebant eum (d) inter cognatos & notos, & non
 46. inuenientes illum, revertebantur in Hierufalem quærentes eum. Et
 factum est post tres dies, invenerunt illum in templo (e) fedentem in-
 IV. 47. ter medios doctores, & audientem illos, & illos interrogantem. Stu-
 pebant autem omnes (f) audientes illum super sapientia & responsis

(a) *Et nesciverunt* ΓΛH NI VİSSEΔHNN. (MS. simplici S, errore librarii.) Legit ergo, *εξ οὐκ ἔγνω*. *Latinus*, & non cognoverunt parentes ejus.

(b) *Existimantes eum*. Non legit *ε*.

(c) *Inter comites itineris* İN ΓΛSINΨΓAM. *ἐν τῇ συνοδίᾳ*. Nom. singul. foret ΓΛSINΨEIS *comitatus*. (Suec. *Sinn*, via, iter, passus, vices. Genes. 43, 34. *men Benjamin fem sinnom mer*. Hymnus Eccles. n°. 216. v. 21. *Gud bannade Adam i tredje sinn*. i. c. *gāng. tertia vice*.) postea latius significatio vocis patuit, & *societatem amicorum* quin & *famulitium* denotare cœpit. confer notata Eccardo ad Legem Salicam p. 193. [Hinc L. B. Gafindus, Gafindius, & Gafindium. Anglo-Saxones more suo ejiciunt N. nam iis *ῖ* est *iter*, *ῖ* *socius*, *comes*, *ῖ* *societas*.]

(d) *Quærebant eum* SXKIDEDHNN İNΛ. Suec. *Sökte honom*. [Angl. *sought him*.] Legit ergo non sine consensu codicum *ἐζήτην αὐτόν*.

(e) *In templo*. MS. præter morem geminat literam mediam.

(f) *Audientes illum* MS. HANSGANΔANNS İS. *Funius* İNΛ. sed etiam Genetivum regit, vide *Johannis* 6, 60. 7, 40. 10, 16. (a) *Pro-*

- ΔΗΚΚΛΙΝΓΛ ΦΙΣ ΙΤΗΚΛΙΑΣ ΓΛΗ ΤΡΑΚΛΗΝΝΕΙΤΙΑ ΔΗΣ
 ΛΑΝΔΙΣ. ΓΛΗ ΛΥΣΑΝΙΑΝΣ ΑΒΕΙΛΕΝΙ ΕΙΔΗΚΚΛΙΝΓΛ.
 2. ΑΤ ΑΠΗΝΜΙΣΤΑΜ ΓΝΔΓΑΜ ΑΝΝΙΝ ΓΛΗ ΚΑΓΛΕΙΝ.
 Ζ. ΥΛΚΨ ΥΛΗΚΑ ΓΥΨ ΑΤ ΙΧΗΑΝΝΕΝ ΖΑΧΑΡΙΪΝΣ ΣΗ-
 3. ΝΑΠ ΙΝ ΑΠΨΙΔΑΙ: ΓΛΗ ΟΑΜ ΑΝΔ ΑΛΛΑΝΣ ΓΑΠ-
 ΓΑΝΣ ΙΑΗΚΑΔΑΝΑΝΣ ΜΕΚΓΑΝΔΣ ΔΑΠΠΕΙΝ ΙΔΚΕΙΓΥΣ
 4. ΔΗ ΕΚΑΛΕΤΑ ΕΚΑΥΑΗΚΗΤΕ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΓΑΜΕΛΙΑ ΙΣΤ
 ΙΝ ΒΥΚΥΜ ΥΛΗΚΑΕ ΕΣΛΕΙΪΝΣ ΠΚΛΗΨΕΤΑΝΣ. ΟΙΨΑΝ-
 ΔΙΝΣ. ΣΤΙΒΝΑ ΥΑΠΓΑΝΔΙΝΣ ΙΝ ΑΠΨΙΔΑΙ. ΜΑΝΥΕΙΑ
 5. ΥΙΓ ΕΑΝΙΝΣ. ΚΑΙΗΤΥΣ ΥΛΗΚΚΕΙΨ ΣΤΑΙΓΥΣ ΙΣ. ΑΛΛ
 ΔΑΛΕΙ ΝΣΕΝΑΛΓΑΔΑ. ΓΛΗ ΑΛΛ ΕΑΙΚΓΟΝΓΕ ΓΛΗ
 ΗΛΛΙΝΕ ΓΑΗΝΑΙΥΓΑΔΑ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΨΙΨ ΨΑΤΑ ΥΚΛΙΟΥ
 ΔΗ ΚΑΙΗΤΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΝΣΨΚΗΝΣΤΕΙΣ ΔΗ ΥΙΓΑΜ ΣΛΑΗ-
 6. Η. 7. ΤΑΙΜ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΙΨ ΑΛΛ ΛΕΙΚΕ ΝΛΣΕΙΝ ΓΥΨΣ. ΟΑΨ
 ΨΑΝ ΔΗ ΨΑΙΜ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΕΙΜ ΜΑΝΑΓΕΙΜ ΔΑΠΠ-
 ΓΑΝ ΕΚΑΜ ΣΙΣ. ΚΗΝΙ ΝΑΔΚΕ. ΘΑΣ ΓΑΤΑΙΚΝΙΔΑ ΙΖΥΙΣ

trarcha Iturææ & Trachonitidis regionis, & Lyfania tetrarcha Abi-

- VII. 2. lenæ, sub summis sacerdotibus Anna & Caipha, fuit verbum Dei ad
 3. Johannem Zachariæ filium, in deserto. Et venit ad omnes pagos
 4. Jordanis prædicans baptismum pœnitentiæ ad remissionem pecca-
 5. torum, sicut scriptum est in libro sermonum Esaïæ prophetæ, dicen-
 6. tis: vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite fe-
 7. mitas ejus: omnis vallis implebitur & omnis mons ac collis depri-
 VIII. 7. metur, & erit curvum (a) in rectum, & asperum in vias planas, &
 videbit omnis caro salutem Dei. Dicebat autem accedenti populo
 baptizatum ab illo: generatio viperarum (b), quis monstravit vobis

(a) *Curvum* ΨΑΤΑ ΥΚΛΙΟΥ. Sic omnino MS. nec stare potest ΨΑ-
 ΝΑ.

(b) *Generatio viperarum* ΚΗΝΙ ΝΑΔΚΕ, ac si legerit γενὰ ἰχιδῶν. sed
 fraudi ei fuit abbreviata scriptura γενᾶ pro γενήματα.

ΦΛΙΝΗΛΑΝ ΕΛΗΚΑ ΦΛΑΜΜΑ ΑΝΑΥΛΙΚΦΙΝ ΗΛΤΙΖΑ. 8.
 ΥΛΗΚΚΩΛΙΦ ΝΗ ΑΚΚΑΝ ΥΛΙΚΦΑΤΑ ΙΔΚΕΙΓΩΣ. ΟΛΗ
 ΝΙ ΔΗΓΙΝΝΑΙΦ ΟΙΦΑΝ ΙΝ ΙΖΥΙΣ. ΑΤΤΑΝ ΛΙΓΗΜ ΛΒΚΑ-
 ΗΛΜ. ΟΙΦΑ ΑΝΚ ΙΖΥΙΣ ΦΛΤΕΙ ΜΛΓ ΓΩΦ ΝΣ ΣΤΑΙΝΑΜ
 ΦΛΙΜ ΝΚΚΑΙΣΟΑΝ ΒΑΚΝΑ ΛΒΚΑΗΑΜΑ: ΑΨΦΑΝ ΟΗ 9.
 ΣΩ ΛΟΙΖΙ ΑΤ ΥΛΗΚΤΙΜ ΒΑΓΜΕ ΛΙΓΙΦ. ΑΛΛ ΝΗ ΒΑΓ-
 ΜΕ ΝΝΒΛΙΚΑΝΔΑΝΕ ΑΚΚΑΝ ΓΩΔ. ΝΣΜΑΙΤΑΔΑ ΟΛΗ
 ΙΝ ΕΩΝ ΓΑΛΛΑΓΩΔΑΔ: ΟΛΗ ΕΚΕΗΝΝ ΙΝΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. 10. Φ.
 ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΑΝ ΘΑ ΤΑΝΟΑΙΜΑ: ΑΝΔΗΑΕΩΑΝΔΣ ΦΑΝ 11.
 ΟΛΦ. ΣΑ ΗΛΒΑΝΔΣ ΤΥΩΣ ΠΑΙΔΩΣ. ΓΙΒΛΙ ΦΛΑΜΜΑ ΝΝ-
 ΗΛΒΑΝΔΙΝ. ΟΛΗ ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙ ΜΑΤΙΝΣ. ΣΑΜΑΛΕΙΚΩ
 ΤΑΝΟΑΙ: ΟΕΜΗΝ ΦΑΝ ΜΩΤΑΚΩΩΣ ΔΑΗΠΟΑΝ. ΟΛΗ 12.
 ΟΕΦΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΑΛΙΣΑΚΙ. ΘΑ ΤΑΝΟΑΙΜΑ. ΦΑΚΗΗ 13.

fugere à futura irâ? Ferte itaque fructum dignum (a) pœnitentia, 8.
 & ne cœperitis dicere inter vos: patrem habemus Abrahamum; di-
 co enim vobis, quod potest Deus ex lapidibus istis excitare liberos 9.
 Abrahamo. Etenim nunc securis ad radices (b) arborum jacet, om-
 nis ergo arbor non ferens fructum bonum exciditur & in ignem pro-
 jicitur. Et interrogavit eum turba dicens: ergo, quid faciamus (c)? 10. IX.
 Respondens autem dixit (d): habens duas tunicas det non habenti, 11.
 & qui habet escas, similiter faciat. Venerunt autem (e) publica- 12.
 ni ut baptizarentur, & dixerunt ei, Magister: quid faciamus? At 13.

(a) *Fructum dignum* ΑΚΚΑΝ ΥΛΙΚΦΑΤΑ, legit ergo *καὶ πρὸς ἀξίως*. Westro-Gothi nostrates, Hallandi aliique *Akern*, fructus arborum, *Ekakern*, glandes vocant.

(b) *Radices*. Legit *αὐτὸς πρὸς ἑξέως*.

(c) *Faciamus* ΤΑΝΟΑΙΜΑ. Subj. modi. Legit itaque & hoc loco & com-
 matibus 12 ac 14. *ποιήσωμεν*, consentientibus plurimis codd. Recte item cod. MS.
 ΑΝ ΘΑ ΤΑΝΟΑΙΜΑ non ΦΑΝ. illam enim particulam interrogationi-
 bus præmittunt Gothi, hodieque: *An hwad mæge wi gidra?*

(d) *Dixit*. non legit *αὐτῷ*.

(e) *Autem*. non legit *καί*.

(a) *Exi-*

ΓΑΝΔΑΜ ΑΛΛΑΙΜ ἸΝ ΗΛΙΚΤΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ ΒΙ ἸΧΗΛΑΝ-
 ΝΕΙΝ ΝΙΝ ΑΝΕΤΡ ΣΑ ΥΕΣΙ ΧΡΙΣΤΟΣ. ΑΝΔΗΡΕ ΨΑΝ ἸΧ- 16. ΙΑ.
 ΗΑΝΝΕΣ ΑΛΛΑΙΜ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ἸΚ ΑΛΛΙΣ ἸΖΥΙΣ ΥΑΤΙΝ
 ΔΑΝΠΡΑ. ἸΨ ΓΑΓΓΙΨ ΣΥΝΨΡΖΑ ΜΙΣ. ΨΙΖΕΙ ἸΚ ΝΙ ἸΜ
 ΥΑΙΚΨΣ ΑΝΔΒΙΝΔΑΝ ΣΚΑΝΔΑΡΑΠ ΣΚΡΗΙΣ ἸΣ. ΣΛΗ ἸΖ-
 ΥΙΣ ΔΑΝΠΕΙΨ ἸΝ ΑΗΜΙΝ ΥΕΙΗΑΜΜΑ ΓΑΗ ΕΠΝΙΝ. ΗΛ- 17.
 ΒΑΝΔΣ ΥΙΝΨΙΣΚΑΝΚΡΩΝ ἸΝ ΗΑΝΔΑΝ ΣΕΙΝΑΙ. ΓΑΗ ΓΑ- 18.
 ΗΚΑΙΝΕΙΨ ΓΑΨΚΑΣΚ ΣΕΙΝ. ΓΑΗ ΒΚΙΓΓΙΨ ΚΑΝΚΝ ἸΝ
 ΒΑΝΣΤΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ἸΨ ΑΗΑΝΑ ἸΝΤΑΝΔΕΙΨ ΕΠΝΙΝ ΠΝ-
 ΘΑΠΝΑΝΔΙΝ: ΜΑΝΑΓ ΠΨΨΑΝ ΓΑΗ ΑΝΨΑΚ ΨΚΑΕΣΤ- 18.
 ΓΑΝΔΣ ΨΙΝΨΣΠΙΛΛΑΔΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ: ἸΨ ΗΕΚΡΑΔΕΣ ΣΑ 19.
 ΤΑΙΤΚΑΚΚΕΣ ΓΑΣΑΚΑΝΣ ΕΚΑΜ ἸΜΜΑ ΒΙ ΗΕΚΡΑΔΙΑ-

verſis cogitantibus in cordibus ſuis de Johanne annon forte is eſſet
 Chriſtus? Reſpondit autem (a) Johannes omnibus dicens: ego qui- 16. XI.
 dem aqua vos baptizo, ſed venit validior me, cujus ego non ſum
 dignus ſolvere corrigiam ſoleæ ejus (b): ipſe vos baptizabit Spiritu
 Sancto & igne, habens (c) ventilabrum in manu ſua, & purgabit a- 17.
 ream ſuam, & deferet frumentum in horreum ſuum (d), ſed paleas
 exuret igne inſuffocabili. Multa quin & alia conſolatus (e) evangeli- 18.
 zabat populo. Herodes autem tetrarcha correptus ab eo de Hero- 19.
 XII.

(a) *Autem.* Legit δέ.

(b) [ἸΚ ΝΙ ἸΜ ΥΑΙΚΨΣ ΑΝΔΒΙΝΔΑΝ ΣΚΑΝΔΑΡΑΠ ΣΚΡΗΙΣ ἸΣ Anglice ſonant, *I am not worthy to unbind the latchet of his ſhoe.*]

(c) *Habens* ΗΑΒΑΝΔΣ. num corrupto uſus codice pro ἰ ἢ legit ἰχων ſed hæc & ſcripturâ & ſono remotiora.

(d) *In horreum ſuum* ἸΝ ΒΑΝΣΤΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. Sic recte MS. Nomin. ΒΑΝΣΤΣ. Maſc.

(e) *Conſolatus* ΨΚΑΕΣΤΓΑΝΔΣ. Succ. *Tröſtande.* & ſic recte vertit παρηγοῶν. confer *Johannis* 11, 19, 31. Characterem dat evangelista noſter fidi doctoris, qui & lege terreat & evangelio conſoletur.

- ΔΕΙΝ ΟΥΕΝ ΒΚΩΨΚΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΒΙ ΑΛΛΑ ΨΧΕΙ ΓΛΥΛΗΚΗ-
 20. ΤΑ ΝΒΙΛΛ ΗΕΚΩΔΕΣ. ΑΝΑΛΙΑΝΚ ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΑΝΑ ΑΛ-
 ΙΓ. 21. ΛΛ. ΓΛΗ ΓΑΛΛΗΚ ΙΧΑΛΑΝΝΕΝ ΙΝ ΚΑΚΚΑΚΑΙ: ΥΑΚΨ
 ΨΛΗ ΒΙ ΨΕ ΔΑΝΠΙΔΑ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΓΛΗ ΑΤ ΙΛΙ-
 ΣΗ ΝΕΔΑΝΠΙΔΑΜΜΑ ΓΛΗ ΒΙΔΩΑΝΔΙΝ. ΝΣΛΗΚΗΩΔΑ
 22. ΗΙΜΙΝΣ. ΓΛΗ ΑΤΙΔΑΩΑ ΑΗΜΑ ΣΑ ΥΕΙΗΑ ΛΕΙΚΙΣ ΣΙΝ-
 ΝΛΙ ΣΥΕ ΑΗΑΚΣ ΑΝΑ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΣΤΙΒΝΑ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ
 ΥΑΚΨ. ΟΨΑΝΔΕΙ. ΨΗ ΙΣ ΣΗΝΝΣ ΜΕΙΝΣ ΣΑ ΛΙΝΒΑ. ΙΝ
 ΙΔ. 23. ΨΗΖΕΙ ΥΑΙΛΑΓΑΛΕΙΚΑΙΔΑ: ΓΛΗ ΣΙΛΒΑ ΥΑΣ ΙΛΙΣΗΣ
 ΣΥΕ ΟΕΚΕ ΨΚΙΟΕΤΙΓΙΥΕ ΝΕΓΑΚΗΝΨΛΙ. ΣΥΛΕΙ ΣΗΝΝΣ
 20. diade uxore fratris ejus (a), & de omnibus malis, quæ fecerat Hero-
 des, adjecit etiam hoc super omnia, & inclusit Johannem in carcere.
 XIII. 21. Factum est cum baptizaretur omnis populus, etiam Jesu baptizato
 22. ac precante (b), aperiebatur cœlum, & descendebat Spiritus Sanctus
 specie corporis sicut columba super eum, & vox è cœlo facta est
 XIV. 23. dicens: tu es filius meus dilectus, in quo beneplacui. Et ipse Je-
 sus erat quasi triginta annorum sub manifestationem *suam* (c), filius,

(a) *Fratris ejus.* societate plurium MSS. non legit *φιλίππου*.

(b) *Baptizato ac precante* ΝΕΔΑΝΠΙΔΑΜΜΑ ΓΛΗ ΒΙΔΩΑΝΔΙΝ. Obscurior quidem heic cod. Arg. sed ita legendum. ΝΕΔΑΝΠΙΔΑΜΜΑΙ & ΒΙΔΩΑΝΔΕΙΝ monstrosa sunt.

(c) *Sub manifestationem suam* ΝΕΓΑΚΗΝΨΛΙ. Locus difficilis, ubi si assensum non meruero, saltem excusationem expeto. *Marschallus* suspicatur ΝΕΓΑΚΗΝΨΛΙ, quasi ab ΝΕΓΙΝΝΑΝ pro ΔΗΓΙΝΝΑΝ, ut aliquam habeat cum *ἀρχόμενος* affinitatem; sed quæ ratio constructionis. ΙΛΙΣΗΣ ΝΕΓΑΚΗΝΨΛΙ? Itaque, quia omnino legit ipse cod. Argent. ΝΕΓΑΚΗΝΨΛΙ, puto seorsim legenda esse ΝΕ & ΓΑΚΗΝΨΛΙ, hoc vero casum tertium esse à ΓΑΚΗΝΨΣ (Fœm.) *manifestatio* à ΓΑΚΗΝΨΩΑΝ *manifestare*, adeo ut sensus sit, *sub manifestationem suam, sive circa initia manifestationis suæ ac publici muneris.* sicut supra cap. i. v. ultimo, ΝΗΔ ΔΑΓ ΝΣΤΑΙΚ-ΝΕΙΝΑΙΣ ΣΕΙΝΑΙΖΩΣ de initio officii Johannis Baptistæ. Qualem sequatur lectionem, dicant me perspicaciores. [Non legit *ὁ*.]

(a) *Filii*

ΜΗΝΔΑΣ ΥΑΣ ΙΧΣΕΦΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΗΕΛΕΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΤΨΑΤΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΙΛΚΕΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΣΕΦΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΤΤΑΨΙΨΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΝΑΝΜΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΝΑΓΓΑΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΗΑΨΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΣΑΙΜΛΙΕΙΝΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΔΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΗΛΑΝΝΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΖΑΗΚΑΝΒΑΒΙΛΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΝΕΚΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΙΛΚΕΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΚΩΣΑΜΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΗΕΚΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΣΕΖΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΚΕΙΜΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΑΛΙΥΨΕΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΑΛΙΥΨΕΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΟΑΝΝΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΑΜΜΩΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΛΙΖΛΕΙΜΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΤΤΑΨΙΑΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΙΧΣΕΦΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΚΕΣΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΣΑΛΛΑΨΙΕΛΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΑΔΔΕΙΝΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΛΙΚΜΩΔΑΜΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΛΙΛΕΙΛΙΖΛΙΚΙΣ.

ΣΗΝΛΗΣ ΜΑΤΤΑΨΑΝΙΣ.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

uti putabatur Josephi, filii (a) Heli, filii Matthati, filii Levi, filii Melchi, filii Jannæ, filii Josephi, filii Mattathiæ, filii Ammonis, filii Naumi, filii Eslimis, filii Nange, filii Mahathis, filii Mattathæi, filii Semenit, filii Josephi, filii Judæ, filii Johannis, filii Refæ, filii Zorababelis, filii Salathielis, filii Neri, filii Melchi, filii Addæ, filii Kofamis, filii Ermodamis (b), filii Eri, filii Jofæ, filii Eliezeris, filii Joremi, filii Mattathanæ, filii Levi,

(a) Filii ΣΗΝΛΗΣ. vertit heic & in sequentibus, ac si invenisset ὕξ pro τᾶ.

(b) Ermodamis ΛΙΚΜΩΔΑΜΙΣ. Legit ergo Εζμοδάμ

(a) Johaz-

30.	SNNΛNS ΣΥΜΛΙΧΝΣ.	SNNΛNS ἸΝΔΙΝΣ.
	SNNΛNS ἸΧΣΕΨΙΣ.	SNNΛNS ἸΧΗΛΝΝΙΝΣ.
	SNNΛNS ΛΙΛΕΙΛΚΕΙΜΙΣ.	
31.	SNNΛNS ΜΛΙΛΛΙΛΝΙΣ.	SNNΛNS ΜΛΕΙΝΛΝΙΣ.
	SNNΛNS ΜΛΤΤΛΨΛΝΙΣ.	SNNΛNS ΝΛΨΛΝΙΣ.
	SNNΛNS ΔΛΥΕΙΔΙΣ.	
32.	SNNΛNS ἸΛΙΣΣΛΙΖΙΣ.	SNNΛNS ΧΒΕΙΔΙΣ.
	SNNΛNS ΒΛΗΛΗΖΙΣ.	SNNΛNS ΣΛΛΜΧΝΙΣ.
	SNNΛNS ΝΛΗΛΣΣΧΝΙΣ.	
33.	SNNΛNS ΛΜΕΙΝΔΔΛΒΙΣ.	SNNΛNS ΛΚΛΜΙΣ.
	SNNΛNS ΛΙΖΧΚΙΣ.	SNNΛNS ΞΛΚΛΙΖΙΣ.
	SNNΛNS ἸΝΔΙΝΣ.	
34.	SNNΛNS ἸΛΚΧΒΙΣ.	SNNΛNS ἸΣΛΚΙΣ.
	SNNΛNS ΛΒΚΛΗΛΜΙΣ.	SNNΛNS ΨΛΚΙΝΣ.
	SNNΛNS ΝΛΚΧΚΙΣ.	
35.	SNNΛNS ΣΛΙΧΧΚΙΣ.	SNNΛNS ΚΛΓΛΥΙΣ.
	SNNΛNS ΞΛΛΛΙΓΙΣ.	SNNΛNS ΛΙΒΛΙΚΙΣ.
	SNNΛNS ΣΛΛΛΜΙΣ.	
36.	SNNΛNS ΚΛΕΙΝΛΝΙΣ.	SNNΛNS ΛΚΞΛΚΣΛΔΙΣ.

30. filii Symeonis, filii Judæ, filii Josephi, filii Johannis (a), filii E-
 31. liakimi, filii Meleæ, filii Mainanis, filii Mattathanæ, filii Natha-
 32. nis, filii Davidis, filii Jessæ, filii Obedis, filii Boofæ, filii Salmo-
 33. nis, filii Nahaffonis, filii Aminadabi, filii Arami, filii Ezoris (b),
 34. filii Pharezi, filii Judæ, filii Jacobi, filii Ifaci, filii Abrahami, fi-
 35. lii Tharæ, filii Nacoris, filii Sarochi, filii Raguæ, filii Phalegi,
 36. filii Eberi, filii Salamæ (c), filii Cainanis (d), filii Arphaxadis,

(a) *Johannis ἸΧΗΛΝΝΙΝΣ.* Editi *Ἰωανάν.*

(b) *Ezoris ΛΙΖΧΚΙΣ.* Editi *Εσζάμ.*

(c) *Salamæ ΣΛΛΛΜΙΣ.*

(d) *Cainanis.* Non agnoscit cod. *Βεζα.*

SNNANS SEMIS.	SNNANS NANEΛIS.	
SNNANS ΛΑΜΛΙΚIS.		
SNNANS ΜΑΨΗΣΛΛIS.	SNNANS ΛΙΝΧKIS.	37.
SNNANS İΛΚΕΔIS.	SNNANS ΜΛΛΕΙΛΛΙΕΛIS.	
SNNANS ΚΛΕΙΝΛNIS.		
SNNANS ΛΙΝΧSIS.	SNNANS ΣΕΔIS.	38.
SNNANS ΛΔΛMIS.	SNNANS ΓΧΨS.	
İΨ İΛISNS ΛHMINS VEIHIS FENΛΛS ΓΛΥΛNDİΔΛ SIK		1. İE.
FKΛM İΛHKΔΛNΛN. ΓΛH TΛNHΛNS YΛS İN ΛHMİN İN		
ΛNΨİΔΛI. ΔΛΓE FİΔYXKTİΓHNNS FKΛISΛNS FKΛM ΔIΛ-		2.
BHΛΛN. ΓΛH NI MΛTİΔΛ YΛİHT İN ΔΛΓΛM ΓΛINΛIM.		10.
ΓΛH AT NSTΛNHΛNΛIM ΨΛIM ΔΛΓΛM. Bİ ΨE ΓKE-		
ΔΛΓS YΛKΨ: ΓΛH UΛΨ ΔN İMMΛ ΔIΛBHΛNS. ΓΛ-		3.
BΛI SNNANS SIGΛIS ΓXΨS. UΨ ΨΛMMΛ STΛINΛ EI		
YΛIKΨΛI HΛΛIBS: ΓΛH ΛNΔHXE İΛISNS YΨKΛ İNΛ U-		4.
filiu Semi, filii Noë (a), filii Lamechi, filii Methusalæ, filii Enochi,		37.
filiu Jaredi, filii Maleleelis (b), filii Cainanis, filii Enosi, filii Sedi,		38.
filiu Adami, filii Dei. Jesus autem Spiritu Sancto plenus rever-		Cap. 4, 1:
tit à Jordane, & ductus est à Spiritu in deserto (c), diebus qua-		XV.
draginta tentatus à diabolo, & nihil comedit in diebus illis, at ex-		2.
actis illis diebus postea esuriit. Et dixit ei diabolus: si filius (d)		XVI.
es Dei, dic huic lapidi, ut fiat panis. Et respondit ei Jesus di-		3.
		4.

(a) Noë **NANEΛIS**. Unde transformatio hæc nominis נוע in **NANEΛ** quod foret נועל non habeo dicere; perpetua autem est Ulphilæ nostro.

(b) Maleleelis **MΛΛΕΙΛΛΙΕΛIS**. sic cod. MS.

(c) In deserto **İN ΛNΨİΔΛI**. Sic vertit Gothus noster ac si εις τὸ ἐρημν, sit εν τῷ ἐρημν, frequentissima acceptione particulæ εις, nec contemnendam puto hanc interpretationem.

(d) Filius **SNNANS**. sic MS. non male, utrumque in usu **SNNNS** & **SNNANS**, unde Vocat. **SNNAN** *Marci* 5, 7. 10, 47. *Lucæ* 8, 28. Sic **MΛRNS** & **MΛΓANS**, **ΔIΛBHΛNS** & **ΔIΛBHΛNS**. v. 3.

Y y

(a) Ho-

- ΦΑΝΔΣ. ΓΑΜΕΛΙΑ ΙΣΤ. ΦΑΤΕΙ ΝΙ ΒΙ ΗΛΛΙΒ ΛΙΝΑΝΑ
 5. ΛΙΒΛΙΑ ΜΑΝΝΑ. ΑΚ ΒΙ ΑΛΛ ΥΛΗΚΑΕ ΓΡΨΣ: ΓΛΗ ΝΣ-
 ΤΙΠΗΑΝΔΣ ΙΝΑ ΔΙΑΒΗΛΑΝΣ ΑΝΑ ΕΛΙΚΓΗΝΝΙ ΗΛΗΗ-
 ΤΑ. ΑΤΛΗΓΙΔΑ ΙΜΜΑ ΑΛΛΑΝΣ ΦΙΝΔΙΝΑΣΣΗΝΣ ΦΙΣ
 6. ΜΙΔΓΗΝΓΑΚΔΙΣ ΙΝ ΣΤΙΚΑ ΜΕΛΙΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜ-
 ΜΑ ΣΑ ΔΙΑΒΗΛΑΝΣ. ΨΗΣ ΓΙΒΑ ΦΑΤΑ ΥΛΛΔΗΦΗΝΙ ΦΙ-
 ΖΕ ΑΛΛΑΤΑ ΓΛΗ ΥΗΛΨΗ ΙΖΕ. ΠΝΤΕ ΜΙΣ ΑΤΓΙΒΑΝ
 7. ΙΣΤ. ΓΛΗ ΦΙΣΘΑΜΜΕΗ ΦΕΙ ΥΙΛΓΑΗ ΓΙΒΑ ΦΑΤΑ. ΦΗ
 ΝΗ ΓΛΒΑΙ ΙΝΥΕΙΤΙΣ ΜΙΚ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΜΕΙΝΑΜ-
 8. ΜΑ. ΥΛΙΚΨΙΨ ΨΕΙΝ ΑΛΛ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΙΜ-
 ΜΑ ΙΛΙΣΗΣ ΟΛΨ. ΓΑΜΕΛΙΑ ΙΣΤ. ΕΑΝ ΓΡΨ ΨΕΙΝΑ-
 ΝΑ ΙΝΥΕΙΤΑΙΣ. ΓΛΗ ΙΜΜΑ ΛΙΝΑΜΜΑ ΕΝΑΛΛΕΛΗΓΑΙΣ:

- cens: scriptum est, quod non pane solo vivat homo, sed omni verbo
 5. Dei. Et educens eum diabolus supra montem excelsum ostendit ei
 6. omnia regna orbis in puncto temporis. & dixit ei diabolus: tibi da-
 bo omnem horum (a) potestatem, & gloriam illorum, quoniam mihi
 7. tradita est, & cuicunque voluero, do illam; tu ergo si adoraveris me (b)
 8. in conspectu meo, omne tuum erit. Et respondens ei Jesus dixit (c):
 scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, & ei soli satisfacies (d).

(a) *Horum* ΨΙΖΕ τῶτον. Editi ταύτην.

(b) *Adoraveris me* ΙΝΥΕΙΤΙΣ ΜΙΚ. Legit ἐὰν προσκυνήσῃς με (cum casu quarto enim S. Lucas conjungit, puriori Græcismo) nisi etiam hoc ex margine & scholion ἢ ἐνώπιόν μου.

(c) *Dixit.* Cum optimis codicibus omisit exemplum, quo usus est Ulphilas, ἕπαγε ἀπ' ἐμοῦ σατανᾶ.

(d) *Satisfacies* ΕΝΑΛΛΕΛΗΓΑΙΣ. Quia Gothica non vero Græca vertimus, sic reddendum fuit. ΕΝΑΛΛΕΛΗΓΑΝ est *satisfacere*. Marci 15, 15. ἵψ πειλάτης υιλγανδς ψιζλι μανηγειν εναλλελη-
 ΓΑΝ. Nec tamen dixerim non legisse nostrum αὐτῶς μόνῳ λατρεύσεις, etenim fi-
 de & pio cultu, Deo solvimus debitum eique satisfacimus. Pulcre Philo de Mi-
 grat. Abrahami p. 408. κέλειν φησὶ (Deut. 6, 13.) πὴν θεόν σου φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῶς μόνῳ
 λατρεύ-

ψΑΦΚΩΗ ΓΑΤΑΝΗ ΙΝΑ ΙΝ ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ. ΓΛΗ ΓΑΣΑΤΙ 9.
 ΔΑ ΙΝΑ ΑΝΑ ΓΙΒΛΙΝ ΑΛΗΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΓΛ-
 ΒΛΙ ΣΗΝΗΣ ΣΙΓΛΙΣ ΓΩΨΣ. ΥΛΙΚΠ ΨΗΚ ΨΑΦΚΩ ΔΑΛΛΨ.
 ΓΑΜΕΛΙΔ ΙΣΤ ΑΗΚ. ΨΑΤΕΙ ΑΓΓΙΛΗΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΑΝΑ 10.
 ΒΙΝΔΙΨ ΒΙ ΨΗΚ. ΔΗ ΓΑΨΑΣΤΑΝ ΨΗΚ. ΓΛΗ ΨΑΤΕΙ 11.
 ΑΝΑ ΗΛΑΝΗΜ ΨΗΚ ΝΕΗΛΒΑΝΔ. ΕΙ ΘΑΝ ΝΙ ΓΑΣΤΑΓ-
 ΓΑΙΣΕΙ ΣΤΑΙΝΑ ΕΥΤΗ ΨΕΙΝΑΝΑ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ 12.
 ΟΛΨ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΗΣ. ΨΑΤΕΙ ΟΙΨΑΝ ΙΣΤ. ΝΙ ΕΚΛΙΣΑΙΣ
 ΕΑΝ ΓΩΨ ΨΕΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΝΣΤΙΝΗΑΝΔΣ ΑΛΛ ΕΚΛΙ- 13.
 ΣΤΩΒΗΓΩ. ΔΙΑΒΗΛΗΣ ΑΨΤΩΨ ΕΛΙΚΚΑ ΙΜΜΑ ΠΗΔ
 ΜΕΛ: ΓΛΗ ΓΑΥΑΝΔΙΔΑ ΣΙΚ ΙΛΙΣΗΣ ΙΝ ΜΛΗΤΛΙ ΛΗ- 14. 12.

Deinde (a) duxit eum in Hierusalem, & statuit eum supra cacumen 9.
 templi & dixit ei: si filius es Dei, jace te (b) hinc deorsum, scri- 10.
 ptum enim est, quod angelis suis mandabit de te, ut custodiant
 te, & quod in manibus te extollent, nequando ad (c) lapidem offen- 11.
 das pedem tuum. Et respondens dixit ei Jesus: dictum est, non 12.
 tentabis Dominum Deum tuum. Et finiens omnes tentationes (d) 13.
 diabolus discessit ab eo ad tempus. & revertit Jesus in virtute Spi- 14. XVII.

λητρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κροθήσῃς. Τίς οὖν ἡ ὑπόθεσις; τίς; ἰστέονα δήπου καὶ πίσυς. dominum,
 ait, Deum tuum timebis, & illi soli servies, atque adglutinaberis. Quo ergo gluti-
 ne? Quo? nimirum pietate & fide.

(a) Deinde **ΨΑΦΚΩΗ**. Legit *τόπ* vel *ἄπ*.

(b) Face te **ΥΛΙΚΠ ΨΗΚ**. Sic recte MS. non **ΥΛΙΚΠΙ ΨΗΚ**.

(c) *Ad*. Supplevi sensum ratus culpa librarii excidisse **ΑΤ** vel **ΔΗ**. ejus-
 que loco **ΕΙ** scriptum esse, quod postea perperam adjectum voci proxime supe-
 riori **ΓΑΣΤΑΓΟΥΑΙΣ**. sic enim legendum, & sic recte MS. non **ΓΛ-
 ΣΤΑΓΗΓΑΙΣ**.

(d) Omnes tentationes **ΑΛΛ ΕΚΛΙΣΤΩΒΗΓΩ**. Sic MS. nescio utrum
 errore librarii, an solita permutatione τῶν **Ω** & **Π**. Mox pro **ΔΙΑΒΩΛΗΣ**
 MS. **ΔΙΑΒΗΛΗΣ**. infra 17, 13. pro **ΝΣΗΩΡΗΝ**, **ΝΣΗΩΡΗΝ** etiam in
 MS.

(a) *Om-*

- MINS IN ΓΑΛΕΙΛΑΙΑΝ. ἘΛΗ ΜΕΚΙΨΑ ΝΗΚΛΑΝΝ ΑΝΔ
 15. ΑΛΛ ΓΛΥΙ ΒΙΣΙΤΑΝΔΕ ΒΙ ΙΝΑ. ἘΛΗ ΙΣ ΑΛΙΣΙΔΑ ΙΝ
 ih. 16. ΓΛΥΝΜΨΙΜ ΙΖΕ. ΜΙΚΙΛΙΔΣ ΕΚΛΑΜ ΑΛΛΑΙΜ: ἘΛΗ ΟΛΜ
 ΙΝ ΝΑΖΑΡΕΨ. ΨΑΚΕΙ ΥΑΣ ΕΞΔΙΨΣ. ἘΛΗ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝΝ
 ΒΙ ΒΙΝΗΤΟΛ ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΙΝ ΔΑΓΛΑ ΣΑΒΒΑΤΩ ΙΝ ΣΥΝΑ-
 17. ΓΩΓΕΙΝ. ἘΛΗ ΝΣΣΤΩΨ ΣΙΓΓΥΛΑΝ ΒΩΚΩΣ: ἘΛΗ ΑΤΤΙ-
 ΒΛΑΝΩΣ ΥΕΣΟΝ ΙΜΜΑ ΒΩΚΩΣ ΕΙΣΛΕΙΨΝΣ ΠΚΛΗΨΕΤΗΣ.
 ἘΛΗ ΝΣΛΗΚΑΝΔΣ ΨΩΣ ΒΩΚΩΣ. ΒΙΓΑΤ ΣΤΑΔ ΨΑΚΕΙ
 18. ΥΑΣ ΓΑΜΕΛΙΔ. ΑΗΜΑ ΕΛΝΙΝΣ ΑΝΑ ΜΙΣ. ΙΝ ΨΙΖΕΙ

- ritus in Galilæam, & fama de illo exiit in omnem regionem (a) cir-
 15. cumjacentem, & is docebat in synagogis eorum magnificatus ab om-
 XVIII. 16. nibus. Et venit Nazarethum, ubi erat nutritus & intravit pro more
 suo die sabbati in synagogam, & surrexit lecturus *sacrum* codicem (b).
 17. Et traditus est ei liber Esaiæ prophetæ, atque aperiens (c) librum, in-
 18. venit locum ubi scriptum erat: Spiritus Domini super me, propterea

(a) *Omnem regionem circumjacentem* ΑΛΛ ΓΛΥΙ ΒΙΣΙΤΑΝΔΕ. Sic MS. regulariter autem foret ΑΛΛ ΓΛΥΙ ΒΙΣΙΤΑΝΔΩ, vel ΑΛΛ ΓΛΥΙΕ ΒΙΣΙΤΑΝΔΕ abbreviate pro ΒΙΣΙΤΑΝΔΑΝΕ. Sicut *Marci* 1, 28. *Lucæ* 1, 58. 7, 17. ΒΙΣΙΤΑΝΔΣ pro ΒΙΣΙΤΑΝΔΑΝΣ. [Proba est constructio. Ad verbum veritas, *omnem regionem circumjacentium*. Pro ΓΛΥΙΕ scribe ΓΛΩΓΕ. id enim est Genitivus plur. τῶ ΓΛΥΙ.]

(b) *Sacrum codicem*. Non legit ἀναγνώσκει τὸ βιβλίον, sed quoniam ΣΙΓΓΥΛΑΝ proprie foret cantaturus, (Succ. at *Siunga*) ne forte quis de cantu musico acciperet, addit ΒΩΚΩΣ. Canendi vero vocabulo utens accommodat se mori ex Judaismo in ecclesiam mananti, quo tali modulamine prælegebantur libri sacri, quod prope à cantu aberat, sicut hodieque in nostris conventibus sacris, dum pro altari leguntur pericopæ Epistoliciæ ac Evangelicæ: unde in Rituali ecclesiastico, *sedan siunges evangelium, som til then dagen lyder*. Porro, hinc patet, nostro persuasum fuisse non concionatoris, sed prælectoris officio heic defunctum esse Christum, nec aliud ἀναγνώσκει significare potest.

(c) [*Aperiens* ΝΣΛΗΚΑΝΔΣ. Legit cum cod. Alex. & aliis ἀνοίξει.]

(a) *Paupere*

ΓΑΣΑΛΒΡΑΔΑ ΜΙΚ ΔΗ ΥΛΙΛΑΜΕΚΓΑΝ ΠΗΛΕΔΑΙΜ. ΙΝ-
 ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ ΔΗ ΓΑΝΑΣΓΑΝ ΨΑΝΣ ΓΑΜΑΛΛΥΙΔΑΝΣ
 ΗΛΙΚΤΙΝ. ΜΕΚΓΑΝ ΕΚΛΗΘΝΨΑΝΑΙΜ ΕΚΑΛΕΤ. ΓΑΗ
 ΒΛΙΝΔΑΙΜ ΣΙΠΝ. ΕΚΑΛΕΤΑΝ ΓΑΜΑΙΔΑΝΣ ΙΝ ΓΑΨΚΑΡ-
 ΣΤΕΙΝ. ΜΕΚΓΑΝ ΓΕΚ ΕΑΝΙΝΣ ΑΝΔΑΝΕΜ: ΓΑΗ ΕΛΙ- 19. 20.
 ΕΑΛΨ ΨΧΣ ΒΧΚΧΣ. ΓΑΗ ΝΣΓΙΒΑΝΔΣ ΑΝΔΒΛΗΤΑ ΓΑ-
 ΣΑΤ. ΓΑΗ ΑΛΛΑΙΜ ΙΝ ΨΙΖΑΙ ΣΥΝΑΓΧΓΕΙΝ ΥΕΣΠΝ ΑΠ-
 ΓΧΝΑ ΕΛΙΚΥΕΙΤΓΑΝΔΧΝΑ ΔΗ ΙΜΜΑ: ΔΗΓΑΝ ΨΑΝ 21.
 ΚΧΔΓΑΝ ΔΗ ΙΜ. ΨΑΤΕΙ ΗΙΜΜΑ ΔΑΓΑ ΝΣΦΗΛΛΗΝΧΔΕ-
 ΔΗΝ ΜΕΛΑ ΨΧ ΙΝ ΑΝΣΑΜ ΙΖΥΑΚΑΙΜ: ΓΑΗ ΑΛΛΑΙ 22. ΙΨ.
 ΑΛΛΑΚΓΧ ΥΕΙΤΥΧΑΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΑ. ΓΑΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΒΙ ΨΧ ΥΛΗΚΔΑ ΑΝΣΤΑΙΣ ΨΧ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΧ-

unxit me ut evangelizare pauperibus (a). Misit me fanare contri-
 tos (b) corde. prædicare captivis dimissionem, & cœcis visum, dimit-
 tere ac consolari debiles (c). prædicare annum Domini acceptum. Et 19. 20.
 complicavit librum reddensque (d) ministro fedit, & omnium in syna-
 goga oculi erant curiose intenti (e) in eum. Cœpit autem eis dicere : 21.
 hodie impletæ sunt hæ scripturæ in auribus vestris. Et omnes illi te- 22. XIX.
 stimonium dabant, & mirabantur super verbis gratiæ, quæ procede-

(a) *Pauperibus. Misit me* &c. Vide ut accurate distinguat, referendo ἀπίστα-
 κί με ad posterius membrum commatis.

(b) *Contritos* ΨΑΝΣ ΓΑΜΑΛΛΥΙΔΑΝΣ. Sic clare cod. Arg. Wachterus
 in Gloss. Germ. voce *Malmen* conjicit ΓΑΜΑΛΛΜΙΔΑΝΣ. Mox pro ΕΚΛΗ-
 ΘΗΘΝΨΑΝΑΙΣ restituimus ex MS. ΕΚΛΗΘΝΨΑΝΑΙΜ.

(c) *Dimittere ac consolari debiles.* Sic vertimus, ut aliquis foret verborum
 Latinorum sensus. Si verbum verbo reddendum, erit, *dimittere debiles cum con-*
solatione.

(d) *Reddensque.* Legit χ ἀποδύς.

(e) *Curiose intenti* ΕΛΙΚΥΕΙΤΓΑΝΔΧΝΑ (Succ. *Förwetne*) à ΕΛΙΚ
 & ΥΕΙΤΓΑΝ non ΥΙΤΑΝ, ceu vult *Junius.*

- ΝΑ ΝS ΜΗΝΨΑ İS. ΓΛΗ UΕΨΗΝ. ΝΗΝ SΑ İST SΗΝΗΣ
 κ. 23. İΧSΕΨİS: ΓΛΗ UΑΨ ΔΗ İΜ. ΛΗΨΤΧ UİΨİΨ ΜİS ΨΧ ΓΛ-
 ΓΗΚΧΝ. ΨΗ ΛΕΙΚΙ. ΗΛΙΛΕΙ ΨΗΚ SİΒΛΑΝ. ΘΛΗ ΕΙΛΗ
 ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΜ ΥΛΗΚΨΑΝ İΝ ΚΛΕΡΚΝΛΗΜ. ΤΛΥΕΙ ΓΛΗ
 24. ΗΕΚ İΝ ΓΛΒΛΗΚΨΛΙ ΨΕΙΝΛΙ: UΑΨ ΨΛΝ. ΑΜΕΝ İΖΥİS
 UİΨΑ ΨΛΤΕΙ ΝΙΛΙΝSΗΗΝ ΠΚΛΗΨΕΤΕ ΛΝΔΛΝΕΜS İST
 ΚΒ. 25. İΝ ΓΛΒΛΗΚΨΛΙ SΕΙΝΛΙ: ΛΨΨΑΝ Βİ SΗΝΓΛΙ UİΨΑ İΖ-
 ΥİS. ΨΛΤΕΙ ΜΛΝΛΓΧS ΥİΔΗΥΧΝS ΥΕSΗΝ İΝ ΔΛΓΛΜ
 ΗΕΛΕİİNS İΝ İSΚΛΕΛΛ. ΨΛΝ ΓΛΛΗΚΗΧΔΛ ΗİΜİNS ΔΗ
 ΓΕΚΛΑΝ ΨΚİΝ ΓΛΗ ΜΕΝΧΨS SΛİHS. SΥΕ ΥΛΚΨ ΗΗΗΚΗΣ
 26. ΜΙΚİΛS ΛΝΔ ΑΛΛΛ ΛΙΚΨΛ. ΓΛΗ Νİ ΔΗ ΛΙΝΛİΗΗΝ Ψİ-
 ΖΧ İΝSΛΝΔΙΨS ΥΛS ΗΕΛİΛS. ΑΛΓΛ İΝ SΑΚΛİΠΤΛ SΕİ-
 27. ΔΧΝΛİS ΔΗ UİΝΧΝ ΥİΔΗΥΧΝ: ΓΛΗ ΜΛΝΛΓΛΙ ΨΚΗΤS-
 ΕΙΛΛΛİ ΥΕSΗΝ ΗΕ ΗΛΙΛΕİSΛİΜ ΠΚΛΗΨΕΤΛΗ İΝ İSΚΛΕ-
 ΛΛ. ΓΛΗ ΝΙΛΙΝSΗΗΝ İΖΕ ΓΛΗΚΛΙΝİΔS ΥΛS. ΑΛΓΛ
 28. ΝΛΙΜΛΝ SΛ SΛΗΚ: ΓΛΗ ΕΠΛΛΛİ ΥΛΗΚΨΗΝ ΑΛΛΛİ
 XX. 23. bant ex ore ejus & dicebant: nonne hic est filius Josephi? Et
 dixit illis: semper dicetis mihi hanc paroemiam: tu medice, cu-
 ra te ipsum: quot audivimus facta Capernaumi? fac etiam híc in
 24. patria tua. Dixit autem: amen dico vobis, nemo prophetarum
 XXII. 25. acceptus est in patria sua; sed in veritate dico vobis, quod mul-
 tæ viduæ erant in diebus Eliæ in Isfraële (a), quando clausum est
 coelum ad tres annos & sex menses, ita ut fuerit magna fames
 26. per totam terram, & ne quidem ad unam illarum missus est E-
 27. lias, nisi in Sareptam Sidonis ad mulierem viduam. Et mul-
 ti leprosi erant sub Elifæo (b) propheta in Isfraële, & nemo eo-
 28. rum mundatus est, nisi Naïman Syrus. Et implebantur irâ omnes

(a) In Isfraële. MS. probe İΝ İSΚΛΕΛΛ.

(b) Elifæo ΗΛΙΛΕİSΛİΜ: sic MS. non ΗΛΙΛΕİSΛΝΔ.

(a) Ad

ΜΑΔΙΣ ΙΝ ΦΙΖΛΙ ΣΥΝΑΓΡΑΓΕΙΝ. ΗΛΗΣΘΑΝΘΑΝΣ ΦΑΤΑ:
 ΓΛΗ ΝΣΣΤΑΝΘΑΝΘΑΝΣ ΝΣΚΗΣΟΝ ΙΜΜΑ ΝΤΟΝ ΒΛΗΚΓ. 29.
 ΓΛΗ ΒΚΛΗΤΕΑΝΝ ΙΝΑ ΝΝΔ ΛΗΗΜΙΣΤΡΑ ΦΙΣ ΕΛΙΚΓΟΝ-
 ΓΙΣ. ΑΝΑ ΦΛΑΜΜΕΙ ΣΑ ΒΛΗΚΓΣ ΙΖΕ ΓΑΤΙΜΚΙΔΑ ΥΑΣ.
 ΔΗ ΛΕΔΚΑΝΣΘΑΝ ΙΝΑ ΦΛΦΡΑ. ΙΨ ΙΣ ΦΛΙΚΗΛΕΙΦΑΝΔΣ 30.
 ΦΛΙΚΗ ΜΙΔΘΑΝΣ ΙΝΣ ΙΔΑΔΑ: ΓΛΗ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΚΑΡΑΚ- 31. ΚΓ.
 ΝΑΝΗ ΒΛΗΚΓ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑΣ. ΓΛΗ ΥΑΣ ΛΑΙΣΘΑΝΔΣ ΙΝΣ
 ΙΝ ΣΑΒΒΑΤΙΜ. ΓΛΗ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΔΕΑΝΝ ΒΙ ΨΑ ΛΑΙΣΕΙΝ 32. ΚΔ.
 ΙΣ. ΝΝΤΕ ΙΝ ΥΑΛΛΑΝΕΝΘΑ ΥΑΣ ΥΑΝΚΑ ΙΣ: ΓΛΗ ΙΝ ΦΙ- 33. ΚΕ.
 ΖΛΙ ΣΥΝΑΓΡΑΓΕΙΝ ΥΑΣ ΜΑΝΝΑ ΗΛΒΑΝΔΣ ΛΗΜΑΝ ΝΝ-
 ΗΝΛΨΧΝΣ ΝΝΗΚΛΙΝΘΑΝΑ. ΓΛΗ ΝΕΗΚΡΟΠΙΔΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ. 34.

in synagoga hæc audientes, & surgentes relegarunt eum ex urbe, 29.
 & duxerunt eum usque ad summmitatem (a) montis, super quo urbs
 illorum ædificata erat, ut inde (b) eum dejicerent; ille vero transiens 30.
 per illos medios abiit, & discessit in Capernaum urbem Galilææ, &
 docebat eos (c) in sabbatis. Et mirabantur super doctrina ejus, quo- 31. XXIII.
 niam cum auctoritate (d) fuit sermo ejus. Et in hac synagoga erat 32. XXIV.
 vir habens spiritum dæmonii immundum (e), & exclamavit (f), dicens: 33. XXV.
 34.

(a) *Ad summmitatem* ΝΝΔ ΛΗΗΜΙΣΤΡΑ. Sic MS. præter morem, adeoque forsan errore librarii. Suec. *uppå thet högsta*. [Angli dixerint *and they brought him to the highest part of the mountain*. ad summum scil. montis. nam ΛΗΗΗΜΙΣΤΡΑ est adjectivum Superlativi gradus & generis neutrius.]

(b) *Inde* ΦΛΦΡΑ. Legit εἰς τὴν ὑπερκερμανίστην αὐτῶν ἐπιῦθεν.

(c) *Eos* ΙΝΣ. restituiimus ex MS.

(d) *Cum auctoritate fuit* ΙΝ ΥΑΛΛΑΝΕΝΘΑ ΥΑΣ. Ut sensus aliquis verborum Latinorum foret, sic cum *Beza* vertendum fuit. *In potestate erat sermo ipsius*, quis intelligat?

(e) *Spiritum dæmonii immundum* ΛΗΜΑΝ ΝΝΗΝΛΨΧΝΣ ΝΝΗΚΛΙΝΘΑΝΑ. Legit πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου.

(f) *Exclamavit*. non legit φωνή μεγάλη, ceu nec codd. MSS. aliquot.

(a) *Sine!*

- ΛΕΤ. ΘΛ ΠΝΣ ΓΛΗ ΨΗΣ ΙΛΙΣΗ ΝΑΖΩΚΕΝΝ. ΟΛΜΤ
 ΕΚΛΟΙΣΤΕΓΑΝ ΠΝΣΙΣ. ΚΑΝΝ ΨΗΚ ΘΛΣ ΙΣ. ΣΑ ΥΕΙΗΛ
 35. ΓΩΨΣ: ΓΛΗ ΓΛΘΧΤΙΔΑ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΗΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΛΕ-
 ΔΩΒΗ ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓ ΝΣ ΨΑΜΜΑ: ΓΛΗ ΓΛΥΛΙΚΠΑΝΔΣ
 ΙΝΑ ΣΑ ΠΝΗΠΛΨΑ ΙΝ ΜΙΑΣΑΙΜ. ΠΚΚΑΝΝ ΛΕ ΙΜΜΑ.
 36. ΝΙΥΛΙΗΤΑΙ ΓΑΣΚΑΨΓΑΝΔΣ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΛΕ-
 ΣΛΑΠΨΝΑΝ ΑΛΛΑΝΣ. ΓΛΗ ΚΧΔΙΔΕΑΝΝ ΔΠ ΣΙΣ ΜΙΣΣΩ.
 ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΘΛ ΥΑΠΚΔΕ ΨΑΤΑ. ΨΑΤΕΙ ΜΙΨ ΥΑΛ-
 ΔΗΠΕΝΓΑ ΓΛΗ ΜΛΗΤΑΙ ΑΝΑΒΙΠΔΙΨ ΨΛΙΜ ΠΝΗΚΑΙΝ-
 37. ΓΑΜ ΑΗΜΑΜ. ΓΛΗ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔ: ΓΛΗ ΝΣΙΔΔΓΑ ΜΕ-
 ΚΙΨΑ ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ ΑΝΔ ΑΛΛΑΝΣ ΣΤΑΔΙΝΣ ΨΙΣ ΒΙΣΠΝ-
 ΚΟ. 38. ΓΑΝΕ ΑΑΝΔΙΣ: ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΨΑΝ ΝΣ ΨΙΖΑΙ ΣΥΝΑ-
 ΓΩΓΑΙ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΓΑΚΔ ΣΕΙΜΩΝΙΣ. ΣΥΛΙΗΚΩ ΨΑΝ ΨΙΣ
 ΣΕΙΜΩΝΙΣ ΥΑΣ ΑΝΑΗΑΒΑΙΔΑ ΒΚΙΝΝΩΝ ΜΙΚΙΛΑΙ. ΓΛΗ
 39. ΒΕΑΝΝ ΙΝΑ ΒΙ ΨΩ. ΓΛΗ ΑΤΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΝΕΑΚ ΙΓΑ.
 ΓΑΣΩΚ ΨΙΖΑΙ ΒΚΙΝΝΩΝ. ΓΛΗ ΛΕΛΛΙΛΩΤ ΙΓΑ. ΣΠΝΣΑΙΥ

- sine (a)! quid nobis tecum Jesu Nazorene? venisti perdere nos.
 35. novi te quis sis, sanctus ille Dei. Et comminabatur ei Jesus di-
 cens: obmutescere & exi ex eo. Et projiciens eum dæmonium in
 36. medium, erupit ex eo, nihil ei nocens. Et factum est, ut obstupe-
 scerent (b) omnes & loquerentur invicem dicentes: quid hoc ver-
 borum, quod cum auctoritate & vi imperat immundis spiritibus,
 37. & exeunt? Et exiit fama de eo in omnia loca circumcirca regio-
 XXVI. 38. nis. Surgens autem è synagoga ivit in domum Simonis, focus
 vero Simonis laborabat febris acuta, & rogaverunt eum pro illa,
 39. & adstans supra illam increpavit febrim, & dimisit eam, illa vero

(a) Sine! ΛΕΤ. diximus ad *Marci* I, 24.

(b) *Obstupescerent.* ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΛΕΣΛΑΠΨΝΑΝ ΑΛΛΑΝΣ. Di-
 xeris, legisse nostrum καὶ ἐγένετο θαυμάσια πάντα.

(a) Occi-

ΦΑΝ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΔΕΙ ΑΝΔΒΛΗΤΙΑΔΑ İM: ΜΙΦΦΑΝΕΙ 40.
 ΦΑΝ ΣΑΓΥ ΣΗΝΝΩ. ΑΛΛΛΙ ΣΥΑ ΜΑΝΑΓΑΙ ΣΥΕ ΗΛΒΛΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΣΗΚΑΝΣ ΣΑΗΗΤΙΜ ΜΙΣΣΑΛΕΙΚΑΙΜ. ΒΚΛΗΤΕ-
 ΔΗΝ İNS ΑΤ İΜΜΑ. İΦ İΣ ΑΙΝΘΑΚΓΑΜΜΕΗ İΖΕ ΗΑΝ-
 ΔΗΝΣ ΑΝΑΛΑΓΓΑΝΔΣ ΓΑΗΑΙΛΙΑΔΑ İNS: ΝΣİΔΑΓΕΔΗΝ 41. ΚΖ.
 ΦΑΝ ΓΑΗ ΠΗΗΠΛΦΧΝΣ ΑΦ ΜΑΝΑΓΑΙΜ. ΗΚΧΠΓΑΝ-
 ΔΕΙΝΣ ΓΑΗ ΟΙΦΑΝΔΕΙΝΣ. ΦΑΤΕΙ ΦΗ İΣ ΧΚΙΣΤΗΝΣ ΣΗ-
 ΝΗΝΣ ΓΧΦΣ: ΓΑΗ ΓΑΣΑΚΑΝΔΣ İΜ. ΝΙ ΑΛΙΛΧΤ ΦΧΣ
 ΚΧΔΓΑΝ. ΠΝΤΕ ΥΙΣΣΕΔΗΝ ΣΙΛΒΑΝ ΧΚΙΣΤΗ İΝΑ ΥΙΣΑΝ:
 ΒΙ ΦΕΗ ΦΑΝ ΥΑΚΦ ΔΑΓΣ. ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΣ ΓΑΛΛΙΦ ΑΝΑ 42. ΚΗ.
 ΑΠΦΓΑΝΑ ΣΤΑΔ. ΓΑΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΣΧΚΙΔΕΔΗΝ İΝΑ.
 ΓΑΗ ΟΕΜΗΝ ΠΝΔ İΝΑ. ΓΑΗ ΓΑΗΑΒΛΙΔΕΔΗΝ İΝΑ ΕΙ
 ΝΙ ΑΦΛΙΦΙ ΕΛΙΚΚΑ İΜ: ΦΑΚΗΗ İΣ ΟΑΦ ΔΗ İΜ. ΦΑΤΕΙ 43.

mox exurgens ministrabat illis. Quum autem occiderat (a) sol, quot- 40.
 quot habebant ægros morbis variis ducebant illos ad eum; is vero 41.XXVII.
 unicuique (b) eorum manus imponens sanabat eos. Exhibant autem
 etiam dæmonia ex multis clamantia & dicentia: tu es Christus fi-
 lius Dei, & increpans ea (c), non sinebat ea loqui, quia noverunt
 eum esse ipsum Christum. Die autem orto, egressus ibat in de- 42.XXVIII.
 fertum locum, & turba quærebat eum, & venit ad eum, & de-
 tinebat eum, ne discederet (d) ab eis. Ille vero dixit eis: etiam 43.

(a) Occiderat sol ΣΑΓΥ ΣΗΝΝΩ, sic enim ex MS. restituimus pro ΣΑ-
 ΓΗ, nec in ulla voce frequentius erravit cl. Junius, vide *Matth.* 8, 11. *Marci*
 1, 32. ignorantia veri thematis, quod ΣΙΓΥΑΝ, *mergi*, Præter. ΣΑΓΥ, *Succ.*
at signa, signa neder, siunka, Præter. Σδnk. [Angl. *to sink*. Præter. *fank, sunk.*]
 ΣΑΓΥΑ (Masc.) *mersio, occasus*.

(b) Unicuique ΑΙΝΘΑΚΓΑΜΜΕΗ, sic enim legendum, non ΑΙΝ-
 ΘΑΚΓΑΝΕΗ. Casu primo, ΑΙΝΘΑΚΓΙΣ *unusquisque* (*Succ. en hwar,*
en hwarje.)

(c) Increpans ea. Legit ἐπιτιμῶν αὐτοῖς.

(d) Ne discederet ΕΙ ΝΙ ΑΦΛΙΦΙ, sic recte MS. & ex regulis syntaxeos,

44. ΓΛΗ ΦΛΙΜ ΛΝΦΛΚΛΙΜ ΒΛΝΚΓΙΜ ΥΛΙΛΜΕΚΓΛΝ ΙΚ
 SKΛΛ ΒΙ ΦΙΝΔΛΝΓΛΚΔΓΛ ΓΥΦΣ. ΠΝΤΕ ΔΝ ΨΕ ΜΙΚ
 44. ΙΝΣΛΝΔΙΔΛ: ΓΛΗ ΥΛΣ ΜΕΚΓΛΝΔΣ ΙΝ ΣΥΝΛΓΥΓΙΜ
 ΚΨ. 1. ΓΛΛΕΙΛΛΙΔΣ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΜΙΨΨΛΝΕΙ ΜΛΝΛΓΕΙ ΛΝΛ-
 ΤΚΛΜΠ ΙΝΛ ΔΝ ΗΛΝΣΓΛΝ ΥΛΝΚΔ ΓΥΦΣ. ΓΛΗ ΙΣ ΣΙΛ-
 ΒΛ ΥΛΣ ΣΤΛΝΔΛΝΔΣ ΝΕΘΛ ΣΛΙΥΛ ΓΛΙΝΝΕΣΛΚΛΙΨ.
 2. ΓΛΗ ΓΛΣΛΘ ΤΥΛ ΣΚΙΠΛ ΣΤΛΝΔΛΝΔΥΝΛ ΛΤ ΨΛΜΜΛ
 ΣΛΙΥΛ. ΪΨ ΕΙΣΚΓΛΝΣ ΛΕΓΛΓΓΛΝΔΛΝΣ ΛΕ ΪΜ ΝΣΨΥΥ-
 3. ΗΠΝ ΝΛΤΓΛ: ΓΛΛΛΙΨ ΨΛΝ ΙΝ ΛΙΝ ΨΙΖΕ ΣΚΙΠΕ. ΨΛ-
 ΤΕΙ ΥΛΣ ΣΕΙΜΥΝΙΣ. ΗΛΙΗΛΙΤ ΙΝΛ ΛΕΤΙΝΗΛΝ ΕΛΙΚΚΛ
 ΣΤΛΨΛ ΛΕΙΤΙΛ. ΓΛΗ ΓΛΣΙΤΛΝΔΣ ΛΛΙΣΙΔΛ ΝΣ ΨΛΜ-
 Λ 4. ΜΛ ΣΚΙΠΛ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ: ΒΙΨΕΗ ΨΛΝ ΓΛΝΛΝΨΙΔΛ ΚΥΔ-

44. alii urbibus evangelizare me oportet (a) de regno Dei, quoniam ad
 hoc me misit (b), & prædicabat in synagogis Galilææ. Et factum
 XXIX. est quum turba immineret ei (c) ad audiendum verbum Dei, & ip-
 Cap. 5, 1. se staret prope lacum Gennefaraith. Et vidit duas naviculas stan-
 2. tes prope lacum, piscatores autem ex iis descendentes abluebant re-
 3. tia. Ingrediebatur autem in unam harum navicularum, quæ erat
 Simonis, & rogabat eum paullulum inde (d) deducere *naviculam*, &
 XXX. 4. fedens docebat turbam ex illa navicula. Quando autem cessavit lo-

ΛΕΛΛΙΨ enim atque ΓΛΛΛΙΨ Indic. ΛΕΛΙΨΙ & ΓΛΛΙΨΙ Subj. mo-
 di, & eum requirit particula ΕΙ.

(a) *Me oportet de* ΙΚ SKΛΛ ΒΙ. sic legendum cum MS. non ΙΚ SKΗΛ-
 ΔΛ.

(b) *Me misit.* Legit εις τὸ ἀπέσταλκέ με. Sensus idem.

(c) *Immineret ei* ΛΝΛΤΚΛΜΠ ΙΝΛ. Vi vocis foret, *conculcaret eum*,
 i. e. ita imminebat ut ferme conculcaret eum desiderio audiendi verbum Dei.
 Suec. foret: *hadde så nâr trampat neder bonom.*

(d) [*Inde.* Gothicè est ΕΛΙΚΚΛ ΣΤΛΨΛ à litore. Legit ergo ἀπὸ αἰ-
 γαλιῶ. Vide quæ diximus ad Marci 4, 2.]

(a) *Dimit-*

ΓΑΝΔΣ. ΟΥΨ ΔΝ ΣΕΙΜΩΝΑΝ. ΒΚΙΓΓ ΑΝΑ ΔΙΝΠΙΨΑ.
 ΓΛΗ ΑΤΗΛΗΙΔ ΨΧ ΝΑΤΓΑ ΙΖΥΑΚΑ ΔΝ ΕΙΣΚΩΝ: ΓΛΗ 5.
 ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΣΕΙΜΩΝ ΟΥΨ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΤΑΛΖΓΑΝΔ.
 ΑΛΛΑ ΝΛΗΤ ΨΛΙΚΗ ΑΚΒΑΙΔΓΑΝΔΛΑΝΣ ΥΛΙΗΤ ΝΙ ΝΕ-
 ΜΗΜ. ΙΨ ΛΕΛΑΚ ΥΑΝΚΔΑ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΥΛΙΚΠΑΜ ΝΑΤ-
 ΓΑ: ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΤΑΝΓΑΝΔΛΑΝΣ. ΓΑΛΗΚΗΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝ 6.
 ΕΙΣΚΕ ΕΙΛΗ. ΣΥΕ ΝΑΤΓΑ ΔΙΣΗΝΑΠΠΗΧΔΕΔΗΝ ΙΖΕ:
 ΓΛΗ ΒΑΝΔΥΙΔΕΔΗΝ ΓΑΜΑΝΑΜ ΨΛΕΙ ΥΕΣΗΝ ΙΝ ΑΝ- 7.
 ΨΑΚΑΜΜΑ ΣΚΙΠΑ. ΕΙ ΑΤΙΔΔΓΕΔΕΙΝΑ ΗΙΛΠΑΝ ΙΖΕ.
 ΓΛΗ ΟΕΜΗΝ ΓΛΗ ΓΛΕΝΑΛΛΙΔΕΔΗΝ ΒΑ ΨΧ ΣΚΙΠΑ. ΣΥΕ
 ΣΗΓΥΗΝ: ΓΑΝΗΜΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΣΕΙΜΩΝ ΠΛΙΤΚΗΣ. ΔΚΛΗΣ 8. ΛΑ.
 ΔΝ ΚΝΙΥΑΜ ΙΛΙΣΗΙΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΒΙΔΓΑ ΨΗΚ ΗΣΓΑΓΓ

quens, dicebat Simoni: duc in altum, & demittite (a) retia vestra
 piscatum. Et respondens Simon dixit ei: Magister, per totam 5.
 noctem laborantes nihil cepimus; sed juxta verbum tuum demit-
 temus (b) retia. Et hoc facientes, concluderunt copiam piscium ma- 6.
 gnam, ita ut retia (c) illorum disrumperentur. Et innuerunt focis, 7.
 qui erant in altera navicula, ut accederent adjutum illos, & venerunt
 ac repleverunt ambas naviculas sic, ut mergerentur (d). Videns au- 8. XXXI.
 tem Simon Petrus procidit ad genua Jesu dicens; oro te (e), discede

(a) Demittite ΑΤΗΛΗΙΔ. (sic enim legendum ex MS. non ΑΤΗΛΙ-
 ΗΙΔ) ab Infin. ΑΤΗΛΗΑΝ, in altum demittere, suspendere. convenit vero
 cum ΗΑΠΗΓΑΝ, extollere, glorificare.

(b) Demittemus retia ΥΛΙΚΠΑΜ ΝΑΤΓΑ. Legit ergo χαλάσμεν δίκτια.
 editi χαλάσω τὸ δίκτιον. Sensus idem.

(c) [Ita ut retia disrumperentur ΣΥΕ ΝΑΤΓΑ ΔΙΣΗΝΑΠΠΗΧΔΕ-
 ΔΗΝ. Hinc patet nostrum legisse ὡςτε δίκτια διερρήγυντο.]

(d) Mergerentur. Non legit αὐτί.

(e) Oro te ΒΙΔΓΑ ΨΗΚ. (Suec. jag beder tig) Legit παρακαλῶ σ, quod
 etiam codicem Bezae agnoscere ferunt.

(a) Zebe-

- ΕΛΙΚΡΑ ΜΙΣ. ΝΗΤΕ ΜΑΝΝΑ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΣ ΙΜ ΕΑΝ:
 9. ΣΙΔΑΛΛΕΙΚ ΑΝΚ ΔΙΣΗΒΑΙΔΑ ΙΝΑ. ΓΑΗ ΑΛΛΑΝΣ
 ΦΑΝΣ ΜΙΦ ΙΜΜΑ ΙΝ ΓΛΕΛΗΙΣ ΦΙΖΕ ΕΙΣΚΕ ΦΑΝΖΕΙ ΓΛ-
 10. ΝΗΤΗΝ. ΣΑΜΑΛΛΕΙΚΩΗ ΦΑΝ ΓΑΗ ΙΑΚΩΒΑΝ ΓΑΗ ΙΩ-
 ΗΑΝΝΕΝ ΣΗΝΗΝΣ ΖΑΙΒΑΙΔΑΙΑΝΣ. ΦΑΤΕΙ ΥΕΣΗΝ ΓΛ-
 ΑΒ. ΔΑΙΛΑΝΣ ΣΕΙΜΩΝΑ: ΓΑΗ ΟΑΨ ΔΗ ΣΕΙΜΩΝΑ ΙΑΙΣΗΝΣ.
 ΝΙ ΧΓΣ ΦΗΝΣ. ΕΚΑΜ ΗΙΜΜΑ ΝΗ ΜΑΝΝΕ ΣΙΝΔ ΝΗΤΑΝΣ:
 11. ΓΑΗ ΓΑΤΙΝΗΑΝΔΑΝΣ ΨΩ ΣΚΙΠΑ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑ. ΑΨΕΙ-
 ΛΓ. 12. ΦΑΝΔΑΝΣ ΑΛΛΑΤΑ. ΑΛΙΣΤΙΔΕΔΗΝ ΑΨΑΚ ΙΜΜΑ: ΓΑΗ
 ΥΑΚΨ ΜΙΦΦΑΝΕΙ ΥΑΣ ΙΣ ΙΝ ΑΙΝΑΙ ΒΑΝΚΓΕ. ΓΑΗ ΣΑΙ
 ΜΑΝΝΑ ΕΠΛΑΣ ΨΚΗΤΣΕΙΛΛΙΣ. ΓΑΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΙΑΙ-
 ΣΗ. ΔΚΙΝΣΑΝΔΣ ΑΝΑ ΑΝΔΥΑΙΚΨΙ. ΒΛΑ ΙΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ.
 13. ΕΑΝ. ΓΑΒΑΙ ΥΙΛΕΙΣ. ΜΑΓΤ ΜΙΚ ΓΑΗΚΑΙΝΓΑΝ: ΓΑΗ
 ΝΕΚΑΚΓΑΝΔΣ ΗΑΝΔΗ. ΑΤΤΑΙΤΩΚ ΙΜΜΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ.
 ΥΙΛΓΑΝ. ΥΑΙΚΨ ΗΚΑΙΝΣ. ΓΑΗ ΣΗΝΣ ΦΑΤΑ ΨΚΗΤΣΕΙΛΛ

9. à me, quia homo peccator sum, Domine; pavor enim occupaverat
 eum, & omnes, qui cum eo, ob capturam piscium quos ceperant:
 10. similiter autem etiam Jacobum & Johannem filios Zebedæi (a), qui e-
 XXXII. rant confortes Simonis. Et dixit Simoni Jesus: ne time, jam nunc (b)
 11. eritis hominum piscatores (c). Et subducentes in terram naves, relin-
 XXXIII. 12. quentes omnia sequuti sunt eum. Et factum est cum esset in una ur-
 13. bium, & ecce vir plenus leprâ, & videns Jesum, procidens in faciem
 oravit eum dicens: Domine, si velis, potes me mundare. Et exten-
 dens manum tetigit eum dicens: volo, esto mundus. Et statim lepra

(a) Zebedæi ΖΑΙΒΑΙΔΑΙΑΝΣ. Sic recte MS.

(b) [*Jam nunc* ΗΣ ΗΙΜΜΑ ΝΗ. *Jam ex hoc die vel tempore.* Vide Marci 13, 19.]

(c) *Hominum piscatores* ΜΑΝΝΕ ΝΗΤΑΝΣ. Vide quæ diximus ad Marci 12, 13.

ΑΦΛΑΨ ΑΦ ΙΜΜΑ: ΟΛΗ ΙΣ ΕΛΗΚΕΛΗΝ ΙΜΜΑ ΕΙ 14.
 ΜΑΝΝ ΝΙ ΟΕΨΙ. ΑΚ ΓΑΓΓ ΟΛΗ ΑΤΑΝΓΕΙ ΦΗΚ ΣΙΛΒΑΝ
 ΓΝΩΓΙΝ. ΟΛΗ ΑΤΒΛΙΚ ΙΜΜΑ ΕΚΑΜ ΦΙΖΛΙ ΓΛΗΚΛΙΝΕΙ-
 ΝΛΙ ΦΕΙΝΛΙ ΦΛΤΕΙ ΑΝΛΒΛΗΝ ΜΧΣΕΣ ΔΗ ΥΕΙΤΥΧΔΙ-
 ΦΛΙ ΙΜ: ΝΣΜΕΚΝΧΔΑ ΦΛΗ ΦΛΤΑ ΥΛΗΚΑ ΜΛΙΣ ΒΙ 15. ΛΔ.
 ΙΝΑ. ΟΛΗ ΓΑΚΗΝΝΗΝ ΗΙΗΗΜΑΝΣ ΜΑΝΑΓΛΙ ΗΛΗΣΓΑΝ
 ΟΛΗ ΛΕΙΚΙΝΧΝ ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ ΣΑΗΗΤΕ ΣΕΙΝΑΙΖΧ: ΙΦ 16. ΛΕ.
 ΙΣ ΥΑΣ ΑΦΛΕΙΦΑΝΔΣ ΑΝΑ ΑΗΦΙΔΧΣ ΟΛΗ ΒΙΔΓΑΝΔΣ:
 ΟΛΗ ΥΑΚΨ ΙΝ ΑΙΝΑΜΜΑ ΔΑΓΕ. ΟΛΗ ΙΣ ΥΑΣ ΑΛΙΣ- 17. ΛΥ.
 ΓΑΝΔΣ. ΟΛΗ ΥΕΣΗΝ ΣΙΤΑΝΔΑΝΣ ΕΑΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΟΛΗ ΥΙ-
 ΤΧΔ ΑΛΛΙΣΑΚΧΧΣ. ΦΛΙΕΙ ΥΕΣΗΝ ΓΑΥΗΜΑΝΛΙ ΝΣ ΑΛ-
 ΛΑΜΜΑ ΗΛΙΜΧ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑΣ ΟΛΗ ΙΝΔΛΙΑΣ ΟΛΗ ΙΛΙ-
 ΚΗΣΑΗΛΥΜΧΝ. ΟΛΗ ΜΛΗΤΣ ΕΛΝΙΝΣ ΥΑΣ ΔΗ ΗΛΙΛΓΑΝ
 ΙΝΣ: ΟΛΗ ΣΛΙ ΜΑΝΣ ΒΛΙΚΑΝΔΑΝΣ ΑΝΑ ΛΙΓΚΑ ΜΑΝ- 18. ΛΖ.
 ΝΛΗ ΣΛΕΙ ΥΑΣ ΝΣΛΙΦΛ. ΟΛΗ ΣΧΚΙΔΕΔΗΝ ΘΛΙΥΛ ΙΝΑ

abiit ab eo. Ipse vero præcepit ei, ut nemini diceret; sed vade, 14.
ait, & ostende te ipsum sacerdoti, & offer ei (a) pro hac emun-
 datione tua, quod præcepit Moses in testimonium illis (b). Evul- 15.
 gabatur autem magis hic rumor de illo, & concurrebat turba mul- XXXIV.
 ta auditum, & ut sanaretur ab illo à morbis suis. Ipse vero fece- 16 XXXV.
 debat in deferta & precabatur. Et factum est in die quodam, 17.
 quod ille doceret, & assidebant Pharifæi ac legis doctores, qui (c) XXXVI.
 venerant ex omnibus vicis Galilææ & Judææ & Hierosolymorum, &
 virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in 18.
 lecto hominem, qui erat paralyticus. Et quærebant quomodo eum XXXVII.

(a) Offer ei ΑΤΒΛΙΚ ΙΜΜΑ. Legit *αφείνυχι αὐτοῦ*.

(b) In testimonium illis. Diximus ad *Matthæi* 8, 4.

(c) Qui. Legimus ΦΛΙΕΙ cum MS.

19. ἸΝΝΑΤΒΕΚΕΙΝΑ ΓΛΗ ΓΑΛΛΑΓΙΔΙΔΕΙΝΑ ἸΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨ-
 ΓΛ ἸΣ: ΓΛΗ ΝΙ ΒΙΓΙΤΑΝΔΑΝΣ ΘΛΙΥΑ ἸΝΝΑΤΒΕΚΕΙΝΑ
 ἸΝΑ ἸΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. ΝΣΣΤΕΙΓΑΝΔΑΝΣ ΑΝΑ ΗΚΧΤ. ΑΝΔ
 ΣΚΑΛΟΧΣ. ΚΑΣΑΤΙΔΕΔΗΝ ἸΝΑ ΜΙΨ ΦΑΜΜΑ ΒΑΔΟΑ ἸΝ
 20. ΜΙΔΟΑΝ ΕΛΗΚΑ ἸΛΙΣΗΑ: ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΓΑΛΛΑΝ-
 ΒΕΙΝ ἸΖΕ. ΟΛΨ ΔΗ ΦΑΜΜΑ ΝΣΛΙΨΙΝ. ΜΑΝΝΑ. ΑΨΕΙ-
 21. ΤΑΝΔΑ ΨΗΣ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΕΙΣ ΨΕΙΝΧΣ: ΓΛΗ ΔΗΓΗΝ-
 ΝΗΝ ΨΛΓΚΟΑΝ ΨΛΙ ΒΧΚΑΚΟΧΣ ΓΛΗ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ. ΟΙ-
 ΨΑΝΔΑΝΣ. ΘΑΣ ἸΣΤ ΣΑ ΣΛΕΙ ΚΧΔΕΙΨ ΝΛΙΤΕΙΝΙΝΣ.
 ΘΑΣ ΜΑΓ ΑΨΕΤΑΝ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΙΝΣ. ΑΛΟΑ ΛΙΝΣ
 22. ΓΧΨ: ΝΕΚΗΝΝΑΝΔΣ ΨΑΝ ἸΛΙΣΗΣ ΜΙΤΧΝΙΝΣ ἸΖΕ. ΑΝΔ-

19. inferrent & ponerent (a) in conspectu ejus. Et non invenientes,
 quomodo inferrent eum propter multitudinem, ascendentes supra
 20. tectum (b), per tegulas, posuerunt (c) eum cum lecto in medium ante
 21. Jesum. Et videns fidem eorum dixit paralytico (d): homo, remittun-
 tur (e) tibi peccata tua. Et cœperunt cogitare Scribæ ac Pharisæi, di-
 22. centes: quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis potest remittere
 peccata nisi solus Deus? Cognoscens autem Jesus cogitationes eorum,

(a) Et ponerent ΓΛΗ ΓΑΛΛΑΓΙΔΙΔΕΙΝΑ. Quia usitatius penultima syllaba ΔΕ quam ΔΙ in Tempore Præterito, ideo Junius heic etiam servatam voluit; sed neque hæc spernenda. Sic in MS. ΤΑΥΙΔΙΔΕΙΝΑ ex ΤΑΝΟΑΝ facere, infra 6, 11. ΝΣΔΑΝΔΕΔΙΔΕΙΝΑ ex ΝΣΔΑΝΔΕΔΟΑΝ sollicitè certare, Joh. 18, 36.

(b) Supra tectum. puta inferioris partis domus. Noster enim & δῶμα, solarium, & σίγη, tectum, vertit per ΗΚΧΤ, quod cum Græco ἰσοφθ convenire bene monet Junius.

(c) Posuerunt ΓΑΣΑΤΙΔΕΔΗΝ. Sic enim MS. adeo ut legerit κατέθηκεν.

(d) [Pro αὐτῷ legit τῷ παραλυτικῷ. Quin & pro διὰ ποίως initio proxime præcedentis verficuli legit πᾶς.]

(e) Remittuntur tibi ΑΨΕΙΤΑΝΔΑ ΨΗΣ. Sic MS. item versu proxime sequenti rectè ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ.

(a) In

ΗΛΕΓΑΝΘΣ ΟΥΨ ΔΝ ΪΜ. ΘΛ ΒΙΨΛΓΚΕΨ ΪΝ ΗΛΙΚΤΑΜ
 ΪΖΥΑΚΛΙΜ. ΘΛΨΑΚ ΪΣΤ ΑΖΕΪΤΙΖΧ ΟΨΑΝ. ΑΕΛΕΤΑΝ 23.
 ΔΑ ΨΝΣ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΕΨ. ΨΑΝ ΟΨΑΝ. ΝΚΚΕΨΣ ΓΛΗ
 ΓΛΓΓ: ΪΨ ΨΑΝΕΪ ΥΪΤΕΪΔ ΨΑΤΕΪ ΥΛΛΑΝΗΝΪ ΗΛΒΛΙΑ 24.
 ΣΑ ΣΝΝΝΣ ΜΑΝΣ ΑΝΑ ΛΙΚΨΛΙ ΑΕΛΕΤΑΝ ΕΚΛΥΑΝΚΗ-
 ΤΙΝΣ. ΟΥΨ ΔΝ ΨΑΜΜΑ ΝΣΛΪΨΙΝ. ΔΝ ΨΝΣ ΟΨΑ. ΝΚ-
 ΚΕΨΣ ΓΛΗ ΝΣΗΛΕΓΑΝΘΣ ΨΑΤΑ ΒΛΑΔΪ ΨΕΪΝΑΤΑ ΓΛΓΓ
 ΪΝ ΓΑΚΑ ΨΕΪΝΑΝΑ: ΓΛΗ ΣΝΝΣΑΪΥ ΝΣΣΤΑΝΔΑΝΘΣ ΪΝ 25.
 ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΪΖΕ. ΝΣΗΛΕΓΑΝΘΣ ΑΝΑ ΨΑΜΜΕΪ ΛΑΓ.
 ΓΑΛΛΪΨ ΪΝ ΓΑΚΑ ΣΕΪΝΑΝΑ ΜΙΚΙΛΓΑΝΘΣ ΓΧΨ: ΓΛΗ 26.
 ΝΣΕΪΛΜΕΪ ΔΪΣΣΑΤ ΑΛΛΑΝΣ. ΓΛΗ ΜΙΚΙΛΙΔΕΔΗΝ ΓΧΨ.
 ΓΛΗ ΕΝΑΛΛΑΪ ΥΛΝΚΨΝΝ ΑΓΪΣΪΣ. ΟΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΪ
 ΓΑΣΛΙΘΑΜ ΥΝΛΨΑΓΑ ΗΜΜΑ ΔΑΓΑ: ΓΛΗ ΛΕΑΚ ΨΑ- 27. Αβ
 respondens dixit eis: quid cogitatis in cordibus vestris (a)? quodnam 23.
 est facilius dicere, remittuntur tibi peccata (b), an dicere: surge &
 ambula? Ut autem sciatis (c) quod potestatem habeat filius hominis 24.
 in terra remittere peccata, ait paralytico, Tibi dico, exsurge & tol-
 lens lectum tuum, ito in domum tuam. Et statim exsurgens in con- 25.
 spectu eorum, tollens lectum, in quo jacuerat, abiit in domum suam
 magnificans Deum. Et stupor obsedit omnes, & glorificabant Deum, 26.
 & implebantur metu, dicentes: vidimus gloriosa (d) hodie. Et post 27.
 XXXVIII.

(a) *In cordibus vestris* ΪΝ ΗΛΙΚΤΑΜ ΪΖΥΑΚΛΙΜ. Sic enim reddidimus ex MS. ΪΝ ΗΛΙΚΤΑΝ ΪΖΥΑΚΛΑΜΜΑ æque bene sonaret ac *in cordibus vestro*.

(b) *Peccata*. non legit ου, nullo tamen detrimento sensus.

(c) *Sciatis* ΥΪΤΕΪΔ & mox ΗΛΒΛΙΑ cod. MS. ubi *Junius* ΥΪΤΕΨ & ΗΛΒΛΪΨ, sed indifferenter ponuntur elementa Δ & Ψ præsertim in fine vocis, articulum ΣΑ ante ΣΝΝΝΣ habet item MS.

(d) *Gloriosa* ΥΝΛΨΑΓΑ. ΥΝΛΨΝΣ enim *gloria*, eâdemque significatione παρὰ δόξα sæpius occurrit apud interpretes V. Test. Sic etiam noster infra 7, 25. ἐν ἰμμεππημὲν ἐν δόξῃ ΪΝ ΥΑΣΤΟΧΜ ΥΝΛΨΑΝΑΙΜ.

(a) *Disci-*

- ΤΑ ΝΣΙΔΔΓΑ. ΓΛΗ ΓΑΣΛΘ ΜΧΤΑΚΙ ΝΑΜΙΝ ΛΛΙΥΥΙ.
 ΣΙΤΑΝΔΑΝ ΑΝΑ ΜΧΤΑΣΤΑΔΑ. ΓΛΗ ΟΑΨ ΔΝ ΪΜΜΑ.
 28. ΛΛΙΣΤΕΙ ΛΕΑΚ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΒΙΛΕΙΦΑΝΔΣ ΑΛΛΛΙΜ. ΝΣ-
 ΑΨ. 29. ΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΪΔΔΓΑ ΛΕΑΚ ΪΜΜΑ: ΓΛΗ ΓΑΥΑΝΚΗΤΑ
 ΔΑΝΗΤ ΜΙΚΙΛΑ ΛΛΙΥΥΕΙΣ ΪΜΜΑ ΪΝ ΓΑΚΔΑ ΣΕΙΝΑΜ-
 ΜΑ. ΓΛΗ ΥΑΣ ΜΑΝΑΓΕΙ ΜΧΤΑΚΓΕ ΜΙΚΙΛΑ ΓΛΗ ΑΝ-
 ΨΑΚΑΙΖΕ ΨΑΤΕΙ ΥΕΣΟΝ ΜΙΨ ΪΜ ΑΝΑΚΗΜΒΓΑΝΔΑΝΣ:
 30. ΓΛΗ ΒΙΚΧΔΙΔΕΔΟΝ ΒΧΚΑΚΓΧΣ ΪΖΕ ΓΛΗ ΕΑΚΕΙΣΑΙΕΙΣ
 ΔΝ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΪΣ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΔΝ ΘΕ ΜΙΨ ΨΛΙΜ ΜΧ-
 ΤΑΚΓΑΜ ΓΛΗ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΑΙΜ ΜΑΤΓΙΔ ΓΛΗ ΔΚΙΓ-
 Μ. 31. ΚΙΔ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΪΛΙΣΝΣ ΟΑΨ ΔΝ ΪΜ. ΝΙ
 32. ΨΑΝΚΕΒΟΝ ΗΛΙΛΙ ΛΕΙΚΕΙΣ. ΑΚ ΨΛΙ ΟΝΗΛΙΛΑΝΣ: ΝΙ
 ΟΑΜ ΛΑΨΧΝ ΓΑΚΑΙΗΤΑΝΣ. ΑΚ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΑΝΣ ΪΝ
 33. ΪΔΚΕΙΓΑ: ΪΨ ΕΙΣ ΟΕΨΟΝ ΔΝ ΪΜΜΑ. ΔΝ ΘΕ ΣΙΠΧΝ-
 ΓΧΣ ΪΧΗΑΝΝΕΣ ΕΑΣΤΑΝΔ ΝΕΤΑ ΓΛΗ ΒΙΔΧΣ ΤΑΝ-
 ΓΑΝΔ. ΣΑΜΑΛΕΙΚΧ ΓΛΗ ΕΑΚΕΙΣΑΙΕΙΣ. ΪΨ ΨΛΙ ΨΕΙΝΛΙ
 34. ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΜΑΤΓΑΝΔ ΓΛΗ ΔΚΙΓΚΑΝΔ: ΨΑΚΗΗ ΪΛΙ-

- hæc exiit & vidit publicanum nomine Levi sedentem ad telonium,
 28. & dixit ei: sequere me. Et relinquens omnia, exurgens ibat pone
 XXXIX.29. illum. Et Levi fecit ei convivium magnum in domo sua, eratque
 turba publicanorum magna & aliorum, qui cum illis accumbebant.
 30. Et murmurabant Scribæ illorum & Pharifæi adversus discipulos e-
 jus, dicentes: cur cum publicanis & peccatoribus editis ac bibitis?
 XL. 31. Et respondens Jesus dixit illis: non egent sani medico, sed ægroti.
 32. 33. non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. At illi di-
 xerunt ei: cur discipuli Johannis sæpe jejunt, & preces faciunt,
 34. similiter ac Pharifæi, sed tui discipuli (a) edunt & bibunt? Jesus ve-

(a) *Discipuli.* Legit οἱ δὲ σὶ μεστῶν, nullo sensus commodo, nec si abesset, detrimento. Pro ΕΑΚΕΙΣΑΙΕΙ iterum recte MS. ΕΑΚΕΙΣΑΙΕΙΣ.

(a) *Filii*

sns uλψ αν im. ni mλrηd snnhns βκηφελλαις. nn-
 τε σα βκηφελλαις μηψ im ist. γατλνγαν φαстан.
 λψφλν uimλnd dλrξs γλh φλν λφnimλdλ λφ im 35.
 σα βκηφελλαις. γλh φλν φαстанd in γλινλim dλ-
 γλm: uλφnh φλν γλh γλrηκrην αν im. φλτει 36.
 λinshnn πλλτ snλrins ningis ni λλrγid λnλ snλ-
 γλν φαικηγλνλ. λiψφλν γλh σα ningλ λφτλrη-
 nid. γλh φλmmλ φαικηγin ni γλtimid φλτλ λφ
 φλmmλ ningin: γλh λinshnn ni rinhid φein nin- 37.
 γλτλ in βλλrins φαικηγλνs. λiψφλν dιστλrικid
 φλτλ ningr φein φλνs βλλrins. γλh silβr nsgnt-

ro dixit eis, non potestis facere, ut filii sponsi (a) quamdiu spon-
 sus est cum illis, jejurent; sed venient dies, & quando auferetur 35.
 ab eis sponsus, tunc utique (b) jejunabunt in diebus illis. Quin & 36.
 dicebat illis parabolam: nemo plagulam (c) vestis novæ imponit
 vesti veteri, alioquin nova illa scindit *veterem*, & veteri non con-
 venit illud à novo *assutum*. Et nemo infundit novum vinum in u- 37.
 tres veteres, alioquin dirumpit novum vinum utres, idque effunde-

(a) *Filii sponsi* **SNHNS BKHPHΛΔIS**. Sic vertit ἱοὺς τοῦ νυμφῶντος, etiam in ceterorum Evangelistarum locis parallelis; sed νυμφῶν est *thalamus*, **ΒΚΗΦΕΛΨ** *sponsus*. Si ignorantiam linguæ Græcæ objiceres Gotho nostrati, foret utique crassa, eâdemque teneretur interpres *vetus Latinus* Matthæi & Lucæ, (nam in Marco est *filii nuptiarum*.) Rursus si hunc nostro prævisse dices, cur non quod ad *Marcum* noster etiam sequutus est? nam & illic, **SNHNS BKHPHΛΔIS**. Obiter etiam monebimus pro **μηψ im is**, quod foret *es cum illis* nos ex MS. restituisse **μηψ im ist**. Suec. *med them ær*. [A.S. mid hým yr. unde majoribus nostris Anglis *myd hem is*.]

(b) *Tunc utique* **ΓΛΗ ΦΛΝ**. ac si legerit *ἐπιπέ*, ubi quia *καὶ* etiam præmissum *τῶ ὅταν*, recte alioquin conjungendum cum *τότε*, posterius hoc *καὶ*, si genuinum, omnino reddendum per *utique*.

(c) *Plagulam* **ΠΛΑΤ**. sic recte MS. non **ΝΛΑΤ**. Suec. *en plât*, et si nunc usitatius, non nisi de laminis, quæ ex metallis conficiuntur.

38. ΝΙΨ. ΟΛΗ ΨΛΙ ΒΑΛΓΕΙΣ ΕΚΛΙΟΥΣΤΗΝΑΝΔ. ΛΚ ΥΕΙΝ ΟΗΓ-
 ΓΑΤΑ ΙΝ ΒΑΛΓΙΝΣ ΝΙΝΟΛΑΝΣ ΓΙΝΤΑΝΔ. ΟΛΗ ΒΛΟΡΦΣ
 39. ΓΛΕΑΣΤΑΝΔΑΛ: ΟΛΗ ΛΙΝΣΗΟΝ ΔΚΙΓΓΑΝΔΑΛΝΕ ΕΛΙΚ-
 ΝΙ. ΝΙ ΣΗΝΣ ΥΙΛΙ ΟΗΓΓ. ΟΙΨΙΨ ΛΗΚ ΨΛΤΑ ΕΛΙΚΝΟΙ ΒΛ-
 ΜΛ. 1. ΤΙΖΩ ΙΣΤ: ΟΛΗ ΥΛΚΨ ΙΝ ΣΛΒΒΑΤΩ ΛΗΨΑΚΑΜΜΑ
 ΕΚΗΟΜΙΝ ΓΑΓΓΑΝ ΙΜΜΑ ΨΛΙΚΗ ΛΤΙΣΚ. ΟΛΗ ΚΛΗΠΙΔΕ-
 ΔΗΝ ΛΗΣΑ ΣΙΠΩΝΟΡΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΜΑΤΙΔΕΔΗΝ ΒΝΛΗΛΗ-
 2. ΔΑΝΣ ΗΛΑΝΔΗΜ: ΙΨ ΣΗΜΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜ.
 ΟΛ ΤΑΝΟΙΔ ΨΛΤΕΙ ΝΙ ΣΚΗΛΔ ΙΣΤ ΤΑΝΟΛΑΝ ΙΝ ΣΛΒ-
 3. ΒΑΤΩ ΔΑΓΑΜ: ΟΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΥΙΨΚΑ ΙΝΣ ΙΛΙ-
 ΣΗΣ ΟΛΨ. ΝΙ ΨΛΤΑ ΝΣΣΗΓΓΥΝΔ ΨΛΤΕΙ ΓΑΤΑΥΙΔΑ
 ΔΛΥΕΙΔ. ΨΛΝ ΓΚΕΔΑΓΣ ΥΑΣ ΣΙΛΒΑ. ΟΛΗ ΨΛΙΕΙ ΜΙΨ
 4. ΙΜΜΑ ΥΕΣΗΝ. ΟΛΙΥΑ ΙΝΝΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΓΑΚΔ ΓΩΨΣ.
 ΟΛΗ ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΕΛΗΚΛΑΓΕΙΝΑΙΣ ΗΣΝΑΜ ΟΛΗ ΜΑΤΙ-
 ΔΑ. ΟΛΗ ΓΛΕ ΨΛΙΜ ΜΙΨ ΣΙΣ ΥΙΣΑΝΔΑΜ. ΨΑΝΖΕΙ ΝΙ

38. tur, & utres peribunt; sed vinum novum in utres novos fundunt,
 39. & utraque conservantur. Et nemo bibentium vetus (a), statim
 XLI. vellet novum, dicet enim: vetus est melius. Et factum est in
 Cap. 6, 1. sabbato secundo-primò (b), quod iret per fata, atque vellebant spi-
 2. cas discipuli ejus edebantque confricantes manibus. Quidam au-
 tem Phariseorum dicebant eis: quid facitis quod non fas est facere
 3. diebus sabbati? Et respondens eis Jesus dixit: nonne id legistis
 quod fecit David quando esuriebat ipse, & qui cum illo erant?
 4. Quomodo introibat in domum Dei, & panes propositionis sum-
 fit & edit. *quin* & dedit iis, qui secum erant, *panes*, quos non

(a) *Vetus* ΕΛΙΚΝΙ. sic MS. *quin* & mox ΟΙΨΙΨ non ΟΙΨ. Recte.

(b) *Secundo-primò* ΛΗΨΑΚΑΜΜΑ ΕΚΗΟΜΙΝ. Posses quoque, *altero-primò* nam ΛΗΨΑΚ (Succ. *then andre*) & *secundus* est, & *alius*. sic mox v. 6. *ὡς ἐπέφω σαββάτω, ἰν ΛΗΨΑΚΑΜΜΑ ΔΑΓΑ ΣΛΒΒΑΤΩ.*

(a) *Sab-*

ΣΚΗΛΑ ΙΣΤ ΜΑΤΘΑΝ. ΝΙΒΛΙ ΛΙΝΛΙΜ ΓΝΔΘΑΜ: ΟΛΗ 5.
 ΟΛΨ ΔΝ ΙΜ. ΦΛΤΕΙ ΕΛΑΝ ΙΣΤ ΣΑ ΣΗΝΗΣ ΜΑΝΣ ΟΛΗ
 ΦΛΜΜΑ ΣΑΒΒΑΤΩ ΔΑΓΑ: ΟΛΗ ΥΛΚΨ ΦΛΑΝ ΙΝ ΑΝΦΛ 6.
 ΚΑΜΜΑ ΔΑΓΑ ΣΑΒΒΑΤΩ ΓΑΛΕΙΦΑΝ ΙΜΜΑ ΙΝ ΣΥΝΑ-
 ΓΩΓΕΙΝ ΟΛΗ ΛΑΙΣΘΑΝ. ΟΛΗ ΥΑΣ ΟΛΙΝΑΚ ΜΑΝΝΑ
 ΟΛΗ ΗΑΝΔΗΣ ΙΣ ΣΩ ΤΑΙΗΣΥΩ ΥΑΣ ΦΛΗΚΣΗΣ. ΥΙΤΑΙΔΕ 7.
 ΔΗΝ ΝΗΦΑΝ ΦΛΙ ΒΩΚΑΚΩΣ ΟΛΗ ΕΛΚΕΙΣΑΙΕΙΣ ΟΛΗ
 ΙΝ ΣΑΒΒΑΤΩ ΔΑΓΑ ΛΕΙΚΙΝΩΔΕΔΙ. ΕΙ ΒΙΓΕΤΕΙΝΑ ΤΙΛ
 ΔΝ ΥΚΩΗΘΑΝ ΙΝΑ: ΙΨ ΙΣ ΥΙΣΣΗ ΜΙΤΩΝΙΝΣ ΙΖΕ. ΟΛΗ 8.
 ΟΛΨ ΔΝ ΦΛΜΜΑ ΜΑΝΝ ΦΛΜΜΑ ΦΛΗΚΣΘΑ ΗΑΒΑΝ-
 ΔΙΝ ΗΑΝΔΗ. ΝΚΚΕΙΣ ΟΛΗ ΣΤΑΝΔ ΙΝ ΜΙΔΘΑΙΜ: ΦΛ-
 ΚΗΗ ΙΣ ΝΚΚΕΙΣΑΝΔΣ ΓΑΣΤΩΨ: ΟΛΨ ΦΛΑΝ ΙΛΙΣΗΣ ΔΝ 9.
 ΙΜ. ΕΚΛΙΗΝΑ ΙΖΥΙΣ. ΘΑ ΣΚΗΛΑ ΙΣΤ ΣΑΒΒΑΤΩ ΔΑ-
 ΓΑΜ ΦΙΝΦΤΑΝΘΑΝ. ΦΛΗ ΝΝΦΙΝΦΤΑΝΘΑΝ. ΣΑΙΥΑΛΛ

fas est edere, nisi folis sacerdotibus. Et dixit eis: Filius homi- 5.
 nis etiam dominus est diei Sabbati (a). Factum est vero in alio 6.
 die sabbati, quod intraret in synagogam & doceret. & erat ibi
 vir, & manus ejus dextra erat arida. Observabant autem (b) scri- 7.
 bæ & Pharisei, an die sabbati fanaret, ut invenirent opportuni-
 tatem accusandi eum. At is novit cogitationes eorum, & dixit 8.
 viro habenti manum aridam: surge & sta in medio, verum is
 surgens stetit. Dixit ergo Jesus illis: interrogabo vos num fas 9.
 est diebus sabbati benefacere, an non benefacere (c)? animam

(a) *Sabbati*. Observa nostrum ignorare infitium illud cod. *Cantab. f. Bez. a.*
 τῆ αὐτῆ ἡμέρῃ κτλ.

(b) Cum plurimis codd. MSS. non legit αὐτόν.

(c) *Non benefacere* **ΝΝΦΙΝΦΤΑΝΘΑΝ**. Sic optime vertisse mihi vide-
 tur κωκυποισιαι, & quæ alius erit sensus? nam malefacere nunquam licitum nec
 diebus festis nec feriatis; sed an, dum posses homini misero benefacere, illud
 intermittere tenearis propter sanctitatem sabbati, disputari poterat. Huic acce-
 ptioni

10. ΓΑΝΑΣΓΑΝ. ΦΑΝ ΝΣΟΥΙΣΤΓΑΝ: ΓΑΗ ΝΣΣΛΙΘΑΝΔΣ ΑΛ-
 ΛΑΝΣ ΪΝΣ. ΟΛΨ ΔΝ ΪΜΜΑ. ΝΕΚΛΚΕΙ ΨΧ ΗΛΑΝΔΗ ΨΕΙ-
 ΝΑ. ΨΑΚΗΗ ΪΣ ΝΕΚΛΚΙΔΑ. ΓΑΗ ΓΑΣΤΡΨ ΣΧ ΗΛΑΝΔΣ
 11. ΪΣ ΣΥΛ ΣΥΕ ΣΧ ΛΑΨΑΚΑ: ΪΨ ΕΙΣ ΕΝΑΛΛΙ ΥΛΗΚΨΗΝ
 ΝΝΕΚΡΑΔΕΙΝΣ. ΓΑΗ ΚΧΑΙΔΕΔΗΝ ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ ΘΑ ΤΛ-
 ΜΓ. 12. ΥΙΔΙΔΕΙΝΑ ΨΑΜΜΑ ΪΛΙΣΗΑ: ΓΑΗ ΥΑΚΨ ΪΝ ΔΛΓΑΜ
 ΨΑΙΜ ΕΙ ΝΣΙΔΑΓΑ ΪΣ ΪΝ ΕΑΙΚΓΗΝΝΙ ΒΙΔΑΝ. ΓΑΗ ΥΑΣ
 ΜΔ. 13. ΝΑΗΤ ΨΑΙΚΗΥΑΚΑΝΔΣ ΪΝ ΒΙΔΑΙ ΓΧΨΣ: ΓΑΗ ΒΙ ΨΕ
 ΥΑΚΨ ΔΛΓΣ. ΑΤΥΧΠΙΔΑ ΣΙΠΧΝΓΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ. ΓΑΗ
 ΓΑΥΑΛΓΑΝΔΣ ΝΣ ΪΜ ΤΥΑΛΙΒ. ΨΑΝΖΕΙ ΓΑΗ ΑΠΛΗ-

10. fanare, an perdere? & adspiciens eos omnes dixit ei: extende
 manum tuam. itaque is extendit (a), & restituta est manus e-
 11. jus (b) sicut altera. Illi vero repleti sunt amentia, & loqueban-
 XLIII. 12. tur invicem quid facerent (c) Jesu. Et factum est in diebus il-
 lis, abiit in montem precatum, & fuit pernoctans in precibus
 XLIV. 13. ad Deum (d). Et, quum factus esset dies, advocavit discipu-
 los suos, & eligens ex illis (e) duodecim, quos etiam Apосто-

ptioni conformis esse debet sensus τῷ ἀπολίσει five ἀποκτείνω (utrum enim legerit incertum, quia utraque per **ΝΣΟΥΙΣΤΓΑΝ** transferre affolet) adeo ut *perdere* idem sit ac *permittere* ut pereat, notissimo Ebraismo, si modo Ebraismus dicendus est, aliis etiam usitatus mos loquendi.

(a) *Itaque is extendit* ΨΑΚΗΗ ΪΣ ΝΕΚΛΚΙΔΑ. Suec. *therföre utrekte han*. Legit ὁ ἰ ἐξέτερε. Sensus idem.

(b) *Manus ejus*. Non legit ὁ γὰρ, quod etiam à multis codd. MS. abest. Nihil tamen interest.

(c) *Facerent* ΤΑΥΙΔΙΔΕΙΝΑ. Sic MS. vide quæ diximus capite 5, 18.

(d) *In precibus ad Deum* ΪΝ ΒΙΔΑΙ ΓΧΨΣ. Græcus ἐν τῇ προσευχῇ τῷ θεῷ. Προσευχῇ autem hoc loco nentiquam est *Proseucha*, *Oratorium* ut nonnemo vult; sed δέησις precatio, quas schemmate ἐν παραδῆλου noster conjungit *Actorum* 1, 14. [Initio commatis videtur legisse ὅτι ἐξῆλθεν αὐτός. Gothica enim ΕΙ ΝΣΙΔΑ-ΓΑ ΪΣ.]

(e) *Ex illis* ΝΣ ΪΜ. sic enim legendum cum MS. non ΝΣ ΪΝ.

(a) *Et*

ΣΤΗΛΗΝΣ ΝΑΜΝΙΔΑ. ΣΕΙΜΩΝ. ΨΑΝΕΙ ΟΛΗ ΝΑΜΝΙΔΑ 14.
 ΠΛΙΤΚΗ. ΟΛΗ ΑΝΔΡΑΙΩΝ ΒΡΑΦΑΚ ΙΣ. ΙΛΚΩΒΗ ΟΛΗ
 ΙΧΗΛΗΝΕΝ. ΦΙΛΙΠΠΗ ΟΛΗ ΒΑΡΦΟΝΛΩΜΛΗ. ΜΑΦΨΛΗ 15.
 ΟΛΗ ΦΩΜΛΗ. ΙΛΚΩΒΗ ΨΑΝΑ ΑΛΦΑΙΝΣ ΟΛΗ ΣΕΙΜΩΝ
 ΨΑΝΑ ΗΛΙΤΑΝΑΝ ΖΕΛΩΤΕΝ. ΙΝΔΑΝ ΙΛΚΩΒΛΗΣ ΟΛΗ 16.
 ΙΝΔΑΝ ΙΣΚΑΚΙΩΤΕΝ. ΣΛΕΙ ΟΛΗ ΥΑΚΨ ΓΑΛΕΥΓΑΝΔΣ
 ΙΝΑ: ΟΛΗ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΔΑΛΛΑΨ ΜΙΨ ΙΜ. ΓΑΣΤΩΨ 17. ΜΕ.
 ΑΝΑ ΣΤΑΔΑ ΙΒΝΑΜΜΑ. ΟΛΗ ΗΙΝΜΑ ΣΙΠΩΝΣΕ ΙΣ.
 ΟΛΗ ΗΑΝΣΑ ΜΙΚΙΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΑΡ ΑΛΛΑΜΜΑ ΙΝ-
 ΔΑΙΛΣ ΟΛΗ ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ ΟΛΗ ΨΙΖΕ ΕΑΝΚ ΜΑΚΕΙΝ
 ΤΥΚΕ ΟΛΗ ΣΕΙΔΩΝΣ ΟΛΗ ΑΝΨΑΚΑΙΖΩ ΒΑΝΚΓΕ. ΨΛΕΙ 18.
 ΟΕΜΠΗ ΗΑΝΣΓΑΝ ΙΜΜΑ ΟΛΗ ΗΑΙΛΓΑΝ ΣΙΚ ΣΑΠΗΤΕ
 ΣΕΙΝΑΙΖΩ. ΟΛΗ ΨΛΙ ΑΝΑΗΑΒΑΙΔΑΝΣ ΕΚΑΜ ΑΗΜΑΜ
 ΠΗΚΑΙΝΓΑΙΜ. ΟΛΗ ΓΑΗΑΙΛΙΑΔΑΙ ΥΑΝΚΨΠΗ: ΟΛΗ ΑΛ- 19.
 ΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΣΩΚΙΔΕΔΗΝ ΑΤΤΕΚΑΝ ΙΜΜΑ. ΠΝΤΕ

los appellavit. Simonem, quem etiam appellavit Petrum & An- 14.
 dream fratrem ejus, Jacobum & Johannem, Philippum & Bartho-
 lomæum, Matthæum & Thomam, Jacobum Alphæi & Simonem 15.
 cognominatum Zeloten, Judam Jacobi & Judam Iscarioten, qui 16.
 etiam fuit prodens eum. Et descendens cum illis stetit in loco 17. XLV.
 plano, & turba discipulorum ejus, & multitudo ingens plebis ex
 tota Judæa & Hierufalem, & eorum, qui juxta mare, Tyro &
 Sidone, & aliis urbibus (a), qui venerant auditum eum, & ut fa- 18.
 narentur à morbis suis, & qui affecti erant (b) spiritibus impuris:
 & fanabantur. Et tota turba studebat eum tangere, quoniam 19.

(a) Et aliis urbibus ΟΛΗ ΑΝΨΑΚΑΙΖΩ ΒΑΝΚΓΕ. Legit και ἄλλαι πόλεις.

(b) Et qui affecti erant ΟΛΗ ΨΛΙ ΑΝΑΗΑΒΑΙΔΑΝΣ. num legit οἱ συιεχόμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων? certe, supra 4,38. ἢ συιεχομένη πνευμάτων μεγάλων ΨΑΣ ΑΝΑΗΑΒΑΙΔΑ ΒΚΙΝΝΩΝ ΜΙΚΙΛΑΙ.

- MΛHTS ΛΦ İMMΛ NSİDΔΓΛ ΓΛH ΓΛNΛSİDΛ ΛΛΛΛNS:
 MU. 20. ΓΛH İS NSHΛΦΓΛNΔS ΛNΓXNΛ SEINΛ ΔN SİPΧNGE SEI-
 NΛIZE UΛΦ. ΛNΔΛΓΛİ ΓNS NNΛEΔΛNS ΛHMIN. NNTE
 MZ. 21. İZYΛKΛ İST ΦİNΔΛNΓAKΔİ HİMINE: ΛNΔΛΓΛİ ΓNS
 Mh. ΓKEΔΛΓΛNS NN. NNTE SΛΔΛİ YΛIKΦİΦ: ΛNΔΛΓΛİ
 MΦ. 22. ΓNS ΓKETANΔΛNS NN. NNTE NΦHΛXHGΛNΔΛ. ΛN-
 ΔΛΓΛİ SİGNΦ ΦAN ΦİΓANΔ İZYİS MΛNS ΓΛH ΛΦSKΛİ-
 ΔANΔ İZYİS ΓΛH İΔVEITΓANΔ ΓΛH NSYΛIKΠANΔ NΛ-
 MIN İZYΛKΛMMΛ SYE NBİΛΛMMΛ İN SNNΛNS MΛNS.
 23. ΦΛΓINXΔ İN ΓΛINΛMMΛ ΔΛΓΛ ΓΛH ΛΛIKXΔ. NNTE
 XLVI. 20. vis ex illo exibat & fanabat omnes. Et is attollens oculos suos
 in discipulos suos (a), dixit: Beati vos pauperes spiritu (b), quia
 XLVII. 21. vestrum est regnum cœlorum. Beati vos esurientes nunc, quia
 XLVIII. faturabimini. Beati vos flentes nunc, quia ridebitis. Beati eri-
 XLIX. 22. tis, quando oderint (c) vos homines & quando ejecerint vos, &
 exprobraverint atque rejecerint nomen vestrum ceu malum, pro-
 23. pter Filium hominis. Gaudete illo die & exultate (d), nam ec-

(a) *In discipulos suos* ΔN SİPΧNGE SEINΛIZE. Sic enim MS. Rarior hæc constructio particulæ ΔN cum Genet. Occurrit tamen iterum infra 19, 7. ΔN ΦKΛYΛNKHΤIS MΛNS prout ex MS. restituimus.

(b) *Pauperes spiritu* NNΛEΔΛNS ΛHMIN. Legit ergo οἱ πτωχοὶ τοῦ πνεύματος, et si ΛHMIN omiserit Junius, substituendo NN, ὄν, cujus tamen nullum in cod. Arg. vestigium, mox etiam pro βασιλεία τῶ θεῶ legit βασιλεία τῶ θεῶν.

(c) *Oderint* ΦİΓANΔ. sic recte MS. ΦİAN enim & ΦİΓAN *odisse*, non ΦİΓXN.

(d) [*Exultate* ΛΛIKXΔ. Ab hac voce descendunt Cimbr. ΛΦ MIPΛ. Ill. leyfa. Suec. leka. ut & Anglo-Saxonicum lacan. quod nobis exhibet Menologium v. 523.

Fuzel uppe rceal
 Lacan on lýrte.
 Leax rceal on peale
 Quid rceote rcriðan:

quæ

ΣΑΙ ΜΙΖΔΞ ΙΖΥΑΚΑ ΜΑΝΑΓΑ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ. ΒΙ ΨΑΜ-
 ΜΑ ΑΝΚ ΤΑΥΙΔΕΑΝΝ ΠΡΑΝΉΕΤΟΝ ΑΤΤΑΝΣ ΙΖΕ: ΑΨ 24. Ν.
 ΨΑΝ ΥΛΙ ΙΖΥΙΣ ΨΑΙΜ ΓΑΒΕΙΓΑΜ. ΠΝΤΕ ΟΝ ΗΛΒΑΙΔ
 ΓΑΨΛΛΙΗΤ ΙΖΥΑΚΑ: ΥΛΙ ΙΖΥΙΣ ΟΝΣ ΣΑΔΑΝΣ ΝΗ. ΝΗ-
 ΤΕ ΓΚΕΔΑΓΛΙ ΥΛΙΚΨΙΨ: ΥΛΙ ΙΖΥΙΣ ΟΝΣ ΗΛΛΗΟΑΝ- 25.
 ΔΑΝΣ ΝΗ. ΠΝΤΕ ΓΑΝΝΟΧΝ ΟΛΗ ΓΚΕΤΑΝ ΔΗΓΙΝΝΙΔ:
 ΥΛΙ ΨΑΝ ΥΛΙΑΑ ΙΖΥΙΣ ΟΙΨΑΝΔ ΑΛΛΛΙ ΜΑΝΣ. ΣΑΜΑ- 26. ΝΑ.
 ΛΕΙΚΞ ΑΛΛΙΣ ΤΑΥΙΔΕΑΝΝ ΓΑΛΙΝΓΑΠΚΑΝΉΕΤΟΝ ΑΤ-
 ΤΑΝΣ ΙΖΕ: ΑΚΕΙ ΙΖΥΙΣ ΟΙΨΑ ΨΑΙΜ ΗΛΝΣΟΑΝΔΑΜ. 27. ΝΒ.
 ΕΚΙΟΞΔ ΨΑΝΣ ΗΑΤΑΝΔΑΝΣ ΙΖΥΙΣ. ΥΛΙΑΑΤΑΝΟΑΙΔ

ce merces vestra multa erit in coelis. eodem modo etiam patres
 eorum fecerunt prophetis. Sed vœ vobis divitibus, quia jam mo- 24. L.
 do habetis . . . . vest . . . (a). Vœ vobis, vos nunc (b) saturati, 25.
 quia esurientes eritis. vœ vobis, vos nunc ridentes, quia lugere
 & flere incipietis (c). vœ, (d) cum bene vobis dicunt omnes ho- 26. LI.
 mines, nam similiter faciebant falsis prophetis patres eorum. Sed 27. LII.
 vobis dico, qui auditis: diligite odio prosequentes vos, bene facite

quæ ad verbum sonant, *Volucris supra in aere ludet, Salmo cum farione vagabi-
 tur in gurgite.* Sceot̄ est Fario, trocta, non Raia, ut vult cl. Hiccius. Vide
 Etymologicum Anglicanum in *Shot*, Fario.]

(a) . . . . ΟΝ ΗΛΒΑΙΔ ΓΑΨΛΛΙΗΤ ΙΖΥΑΚΑ. Sic MS. non
 ut cl. *Junius* ΝΗ ΗΛΒΑΙΔ ΓΑΨΚΑΉΣΤ ΙΖΥΑΚΑ. sed ingenue fa-
 teor nondum me capere, quid proprie sit ΓΑΨΛΛΙΗΤ, quod tamen casus
 quartus à recto ΓΑΨΛΛΙΗΤΣ (Fœmin.) Suspicor interim ejusdem esse ori-
 ginis ac ΓΑΨΛΛΙΗΑΝΔΣ Marci IO, 16. *ἀναγκασίμενοι*, adeo ut sensus sit
jam modo habetis, qui vos amore ac officiis complectantur. Locupletes enim ubi-
 que studiosissime coluntur. At, quomodo Græce legerit adhuc quæro.

(b) *Vos nunc saturati* ΟΝΣ ΣΑΔΑΝΣ ΝΗ. Legit ergo οἱ ἐμπλησμένοι ὑμῶν.

(c) *Incipietis.* Legit ὅτι ἀρχέσθε πινθεῖν καὶ κλαύειν, solita S. Lucæ circumlocu-
 tione.

(d) *Vœ, quum.* Non legit ὑμῶν, ceu nec plerique codd. MS.

(a) *Pro*

28. ΦΛΙΜ ΕΙΘΑΝΔΑΛΜ ΙΖΥΙΣ. ΨΙΠΨΘΛΙΨ ΦΛΑΝΣ ΕΚΛΑΙΦΛΑΝ-
 ΔΑΝΣ ΙΖΥΙΣ. ΒΙΔΘΛΙΔ ΕΚΛΑΜ ΦΛΙΜ ΑΝΑΜΛΗΤΘΑΝ-
 ΝΓ. 29. ΔΑΛΜ ΙΖΥΙΣ. ΦΛΑΜΜΑ ΣΤΑΝΤΑΝΔΙΝ ΨΗΚ ΒΙ ΚΙΝΝΗ.
 ΓΛΛΕΥΕΙ ΙΜΜΑ ΘΛΗ ΑΝΨΑΚΑ. ΘΛΗ ΦΛΑΜΜΑ ΝΙΜΑΝ-
 30. ΔΙΝ ΑΕ ΨΗΣ ΥΛΣΤΘΑ. ΘΛΗ ΠΛΙΑΔ ΝΙ ΥΑΚΘΑΙΣ. ΘΑΜ-
 ΜΕΗ ΦΛΑΝ ΒΙΔΘΑΝΔΑΛΝΕ ΨΗΚ. ΓΙΕ. ΘΛΗ ΑΕ ΦΛΑΜΜΑ
 ΝΔ. 31. ΝΙΜΑΝΔΙΝ ΨΕΙΝ. ΝΙ ΑΛΗΝΣΕΙ. ΘΛΗ ΣΥΑ ΣΥΕ ΥΙΛΕΙΑ ΕΙ
 ΤΑΝΘΑΙΝΑ ΙΖΥΙΣ ΜΑΝΣ. ΘΛΗ ΘΗΣ ΤΑΝΘΑΙΔ ΙΜ ΣΑ-
 ΝΕ. 32. ΜΑΛΕΙΚΘ: ΑΨΦΑΝ ΘΑΒΛΙ ΕΚΙΘΘΑ ΦΛΑΝΣ ΕΚΙΘΘΑΝΔΑΝΣ
 ΙΖΥΙΣ. ΘΑ ΙΖΥΙΣ ΑΛΗΝΕ ΙΣΤ. ΘΛΗ ΑΗΚ ΨΛΙ ΕΚΑ-
 33. ΥΑΗΚΗΤΑΝΣ ΦΛΑΝΣ ΕΚΙΘΘΑΝΔΑΝΣ ΣΙΚ ΕΚΙΘΘΑΝΔ: ΘΛΗ
 ΘΑΒΛΙ ΨΙΠΨΤΑΝΘΑΙΔ ΦΛΙΜ ΨΙΠΨΤΑΝΘΑΝΔΑΛΜ ΙΖΥΙΣ.
 ΘΑ ΙΖΥΙΣ ΑΛΗΝΕ ΙΣΤ. ΘΛΗ ΑΗΚ ΨΛΙ ΕΚΑΥΑΗΚΗ-

28. inimicis vestris, benedicite maledicentibus vobis, orate pro iis, (a) qui
 LIII. 29. rapiunt vos. Percutienti tibi maxillam, ei (b) præbe etiam alteram,
 30. & auferenti à te pallium, tunicam quoque ne prohibeas, cuique autem
 petentium à te, da, & ab eo, qui aufert, *quod* tuum est, non exige.
 LIV. 31. Et sicut vultis, ut faciant vobis homines, etiam vos faciatis illis simili-
 LV. 32. ter. Si vero diligeritis eos, qui vos diligunt, quid mercedis (c) vobis
 33. erit, nam etiam peccatores diligunt eos qui se diligunt. Et si benefe-
 ceritis iis, qui vobis benefaciunt, quid vobis est mercedis? nam etiam

(a) *Pro iis qui ΕΚΛΑΜ ΦΛΙΜ.* Junio in Gloss. p. 53. suspecta hæc acce-
 ptio particulæ ΕΚΛΑΜ, & maluit ΕΑΗΚ, sed non loco movenda. Capite
 proxime super. v. 14. ΕΚΛΑΜ ΨΙΖΛΙ ΓΑΗΚΛΙΝΕΙΝΑΙ ΨΕΙΝΑΙ, *pro*
hac emundatione tua. Johannis 17, 19. ΘΛΗ ΕΚΛΑΜ ΙΜ ΙΚ ΥΕΙΗΑ
 ΜΙΚ ΣΙΑΒΑΝ, & *pro illis ego sanctifico me ipsum.*

(b) *Ei præbe.* Legit περίχει ωτά. Perinde est.

(c) *Quid mercedis ΘΑ ΑΛΗΝΕ.* (Succ. *havad ldn.*) Sic optime vertit περί
 χάρις, & convenienter S. Matthæo 5, 46. ubi quoque noster ipsam vocem μεθ'ε
 retinet, ΘΘ ΜΙΖΑΘΝΘ ΗΑΒΛΙΨ.

(a) *A quo*

ΤΑΝΣ ΦΛΤΑ ΣΑΜΩ ΤΑΠΟΑΝΑ: ΟΛΗ ΟΛΒΛΙ ΛΕΙΘΙΑ 34.
 ΕΚΛΑΜ ΦΛΜΜΕΙ ΥΕΝΕΙΑ ΑΝΑΝΙΜΑΝ. ΟΛ ΙΖΥΙΣ ΛΑΠΝΕ
 ΙΣΤ. ΟΛΗ ΑΝΚ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΛΙ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΛΙΜ ΛΕΙ-
 ΘΑΝΑ. ΕΙ ΑΝΑΝΙΜΑΙΝΑ ΣΑΜΑΛΑΝΑ: ΣΥΕΦΛΑΗ ΕΚΙ- 35.
 ΟΥΑ ΦΑΝΣ ΕΙΟΑΝΑΣ ΙΖΥΑΚΑΝΣ. ΦΙΠΦΤΑΠΟΑΙΑ ΟΛΗ
 ΛΕΙΘΙΑ ΝΙΥΛΙΗΤΛΙΣ ΝΣΥΕΝΑΝΣ. ΟΛΗ ΥΛΙΚΦΙΦ ΜΙΖ-
 ΔΩ ΙΖΥΑΚΑ ΜΑΝΑΓΑ. ΟΛΗ ΥΛΙΚΦΙΦ ΣΗΝΟΝΣ ΗΑΗΗ-
 ΣΤΙΝΣ. ΠΝΤΕ ΙΣ ΓΥΔΣ ΙΣΤ ΦΛΙΜ ΠΝΕΑΓΚΑΜ ΟΛΗ ΠΝ-
 ΣΕΛΟΑΜ: ΥΛΙΚΦΙΑ ΒΛΕΙΦΟΑΝΑΑΝΣ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΟΛΗ 36.
 ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ ΒΛΕΙΦΣ ΙΣΤ: ΟΛΗ ΝΙ ΣΤΥΟΙΑ. ΕΙ ΝΙ 37. ΝΑ.
 ΣΤΥΟΑΙΝΑΑΝ: ΝΙ ΑΦΑΥΜΟΑΙΑ. ΟΛΗ ΝΙ ΑΦΑΥΜΟΑΝ-
 ΔΑ: ΕΚΑΛΕΤΑΙΑ. ΟΛΗ ΕΚΑΛΕΤΑΝΔΑ: ΓΙΒΑΙΑ. ΟΛΗ 38.

peccatores idem faciunt. Et si mutuum dederitis ei, à quo (a) spe- 34.
 ratis recipere, quid vobis mercedis est? nam etiam peccatores pec-
 catoribus mutuum dant, ut recipiant paria: Verum diligite inimi- 35.
 cos vestros, benefacite & mutuum date, nihil prorsus *lucris* exspe-
 ctantes (b), & erit merces vestra multa, & eritis filii altissimi, quia
 is benignus est ingratis (c) & malis. Estote mites sicut etiam pater 36.
 vester mitis est, & non iudicate, ne iudicemini, non condemnate, 37. LVI.
 & non condemnabimini: remittite, & remittetur vobis (d): date & 38.

(a) *A quo* ΕΚΛΑΜ ΦΛΜΜΕΙ. Legit ergo *παρ' οὗ*.

(b) *Nilil prorsus lucris expectantes* ΝΙ ΥΛΙΗΤΛΙΣ ΝΣΥΕΝΑΝΣ. ΝΣ-
 ΥΕΝΟΑΝ est *expectare*, ΝΙ ΥΛΙΗΤΣ, *res nibili*, & cum secundo casu con-
 struitur ΥΕΝΟΑΝ, adeo ut sensus vocum μηδὲν ἀπελπίζοντες sit, μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ ἐλ-
 πίζοντες, & sic recte noster acceperit. Utque discipulos dehortetur à cupidine lu-
 celli, maximâ spe fructus in caelis erigit.

(c) *Ingratis* ΠΝΕΑΓΚΑΜ. sic recte MS. mox item ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ.
 nam ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚΑ non levius pungeret aures quam si Latine diceret
pater vestra.

(d) *Et remittetur vobis* ΟΛΗ ΕΚΑΛΕΤΑΝΔΑ, sequitur καὶ πῶς ver-
 E e e ba,

ΓΙΒΛΑΔΑ ἴζυις. ΜΙΤΛΑΔΣ ΓΥΔΑ ΓΑΗ ΝΕΑΚΕΦΑΛΛΑ ΓΑΗ
 ΓΛΥΓΓΑΝΑ ΓΑΗ ΝΕΑΚΕΓΗΝΤΑΝΑ ΓΙΒΛΑΔΑ ἴΝ ΒΑΚΜ ἴΖ-
 ΥΑΚΑΝΑ: ΦΙΖΛΙ ΛΗΚ ΣΑΜΧΝ ΜΙΤΛΑΔΧΝ ΦΙΖΛΙΕΙ ΜΙ-
 ΝΖ. 39. ΤΑΔ. ΜΙΤΛΑΔΑ ἴΖΥΙΣ: ΟΛΨ ΝΗΨΑΝ ΓΑΓΗΚΧΝ ἴΜ.
 ἴΒΛΙ ΜΑΓ ΒΛΙΝΔΣ ΒΛΙΝΔΑΝΑ ΤΙΠΗΑΝ. ΝΙΠ ΒΛΙ ἴΝ
 ΝΗ. 40. ΔΑΛΛΓΑ ΔΚΙΝΣΑΝΔ: ΝΙΣΤ ΣΙΠΧΝΕΙΣ ΝΕΑΚ ΛΛΙΣΑΚΙ
 ΣΕΙΝΑΝΑ. ἴΨ ΓΑ ΝΣΤΑΝΓΑΝΕ ΜΑΝΥΙΔΣ ΘΑΚΓΙΖΗΗ

dabitur vobis. Mensura bona & abundans (a), & agitata, & super-
 fluens dabitur in sinum vestrum; eadem enim mensura qua metimi-
 ni, metietur vobis (b). Dixit autem eis (c) parabolam: num potest
 LVII. 39. cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent? Non est
 LVIII. 40. discipulus supra magistrum suum, sed perfecte instructus (d), quisquis

ba contextus Græci καὶ ἀπολυθῆσθε, & optime accepit ἀπλόειν pro ἀφείναι. huc etiam respicit S. Clemens Epist. ad Corinth. cap. 13. ἀφέτε, ἵνα ἀφείδῃ ὑμῖν.

(a) Et abundans ΓΑΗ ΝΕΑΚΕΦΑΛΛΑ. (Succ. ὄφρυς full.) πεπιεσμένοι nunquam potest esse ΝΕΑΚΕΦΑΛΛΑΣ. legerit ergo ὠθεισόν. Sic mox v. 45. ἐν τῷ ὠθεισέμετος τῆς καρδίας, ΝΖΗΗ ΝΕΑΚΕΦΑΛΛΕΙΝ ΗΛΙΚΤΙΝΣ. Observes quoque, si tanti, quod invenerit καὶ ante πεπιεσμένον.

(b) Metietur vobis ΜΙΤΛΑΔΑ ἴΖΥΙΣ. Editi ἀπιμετρηθήσεται, & sic legit noster, sed librarius corruptit, nam ΜΙΤΛΑΔ aliquid nihil est. Scripsit itaque ΣΑΜΧΝ ΜΙΤΛΑΔΧΝ ΦΙΖΛΙΕΙ ΜΙΤΙΔ. ΑΝΔΜΙΤΛΑΔ ἴΖΥΙΣ. interim, si obnixè contendas nostrum legisse μετρηθήσεται & auctoritate S. Clementis loco paulo ante citato, ubi, ὃ μίτρω μετρεῖτε, ἐν αὐτῷ μετρηθήσεται, te tuearis, non repugnabo, modo legas ΜΙΤΙΔ.

(c) Eis ἴΜ. sic recte MS.

(d) Perfecite instructus ΓΑ ΝΣΤΑΝΓΑΝΕ ΜΑΝΥΙΔΣ. ubi observa tamen pro ΝΣΤΑΝΓΑΝΕ ΓΑΜΑΝΥΙΔΣ. in margine cod. Arg. eadem vetusta manu ΝΣΤΑΝΗΑΝΣ, consummatus, sensu eodem. hoc enim ab ΝΣΤΙΠΗΑΝ perducere, & hinc ad finem perducere, consummare. illud ab ΝΣΤΑΝΓΑΝ, quod idem. Pro perfecte instructus posses etiam simpliciter instruētus. Auctor dialogi de Oratoribus cap. 19. 6. qui elementis studiorum etsi non instruētus, at certe imbutus sit.

(a) Vi-

ΥΛΙΚΨΛΙ ΣΥΕ ΛΛΙΣΑΚΙΣ ΙΣ: ΛΨΨΑΝ ΘΑ ΓΛΗΜΕΙΣ 41. ΝΨ.
 ΓΚΑΜΣΤΑ ΙΝ ΛΗΓΙΝ ΒΚΧΨΚΣ ΨΕΙΝΙΣ. ΙΨ ΑΝΖΑ ΙΝ ΨΕΙ-
 ΝΑΜΜΑ ΛΗΓΙΝ ΝΙ ΓΛΗΜΕΙΣ. ΛΙΨΨΑΝ ΘΑΙΥΑ ΜΑΓΤ 42.
 ΟΙΨΑΝ ΔΗ ΒΚΧΨΚ ΨΕΙΝΑΜΜΑ. ΒΚΧΨΑΚ. ΛΕΤ ΙΚ ΝΣ-
 ΥΛΙΚΠΑ ΓΚΑΜΣΤΑ ΨΑΜΜΑ ΙΝ ΛΗΓΙΝ ΨΕΙΝΑΜΜΑ.
 ΣΙΒΑ ΙΝ ΛΗΓΙΝ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΑΝΖΑ ΝΙ ΓΛΗΜΟΓΑΝΔΣ:
 ΛΙΠΤΑ. ΝΣΥΛΙΚΠ ΕΛΗΚΨΙΣ ΨΑΜΜΑ ΑΝΖΑ ΝΣ ΛΗΓΙΝ
 ΨΕΙΝΑΜΜΑ. ΟΛΗ ΨΑΝ ΓΛΗΜΟΓΑΙΣ ΝΣΥΛΙΚΠΑΝ ΓΚΑΜ-
 ΣΤΑ ΨΑΜΜΑ ΙΝ ΛΗΓΙΝ ΒΚΧΨΚΣ ΨΕΙΝΙΣ: ΝΙ ΛΗΚ 43. Ο.
 ΙΣΤ ΒΑΓΜΣ ΓΧΔΣ ΤΑΝΟΓΑΝΔΣ ΑΚΚΑΝ ΝΒΙΛ. ΝΙΗΨΑΝ
 ΒΑΓΜΣ ΝΒΙΛΣ ΤΑΝΟΓΑΝΔΣ ΑΚΚΑΝ ΓΧΔ. ΘΑΚΟΙΖΙΝΗ 44.
 ΚΑΙΗΤΙΣ ΒΑΓΜΕ ΝΣ ΣΥΕΣΑΜΜΑ ΑΚΚΑΝΑ ΝΣΚΗΝΨΣ
 ΙΣΤ: ΝΙ ΛΗΚ ΝΣ ΨΑΗΚΗΝΗΜ ΛΙΣΑΝΔΑ ΣΜΑΚΚΑΝΣ. 9Λ.
 ΝΙΗΨΑΝ ΝΣ ΛΙΘΑΤΗΝΔΟΓΛΙ ΤΚΗΔΑΝΔΑ ΥΕΙΝΑΒΑΣΟΛ:

erit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fra- 41. LIX.
 tris tui, sed trabem in tuo oculo non vides (a)? Aut quomodo 42.
 potes dicere fratri tuo: frater, sine ejiciam festucam, quæ in o-
 culo tuo, ipse non videns trabem in oculo tuo. Hypocrita, eji-
 ce primum trabem ex oculo tuo, & tunc videas *an possis* ejice-
 re festucam, *quæ* in oculo fratris tui. Non est enim arbor bo- 43. LX.
 na ferens fructum malum, neque arbor mala ferens fructum bo-
 num; nam unaquæque arbor ex fructu proprio agnita est, non e- 44.
 nim è spinis colliguntur (b) ficus, neque è rubo calcantur uvæ (c). LXI.

(a) *Vides* ΓΛΗΜΕΙΣ. Sic recte MS. non ΓΛΗΜΟΓΕΙΣ.

(b) *Colliguntur* ΛΙΣΑΝΔΑ. Si more suo heic quoque pressit vestigia con-
 textus Græci, legit συλλίγονται συκῆ & ποχ τρυφῶνται σαφυλαί.

(c) *Uvæ* ΥΕΙΝΑΒΑΣΟΛ. Sic recte MS. Nomin. sing. foret ΥΕΙΝΑ-
 ΒΑΣΙ. (Neut.) Batavis *Weinbesse*, nostrum *Winber*, consueta mutatione
 r & s. et si non nisi *Ribes acidus*, Bauhini, frigoris vi prohibente culturam vitis,
 uvarumque maturitatem, in terris hisce borealibus crescat.

(a) *Inun-*

96. 45. ψινψειγς μαννα ns ψινψειγμαμα ηνζαλ ηαικ-
TINS SEINIS NSΒΛΙΚΙΑ ψινψ. γλη νβιλς μαννα ns
NBILAMMA ηνζαλ ηαικTINS SEINIS NSΒΛΙΚΙΑ NBIL.
nznh allis nēarēnallein ηαικTINS KXΔEID MHNΨS
97. 46. İS: Αψψαν ΘΑ ΜΙΚ ΗΛΙΤΙΔ ΕΑΝ ΕΑΝ. γλη ΝΙ ΤΑΝ-
98. 47. ΓΙΑ ΨΑΤΕΙ ΟΨΑ: ΘΑΖΝΗ ΣΑ ΓΑΓΓΑΝΔΣ ΔΝ ΜΙΣ.
γλη ΗΛΝΣΓΑΝΔΣ ΥΑΝΚΔΑ ΜΕΙΝΑ. γλη ΤΑΝΓΑΝΔΣ
48. ΨΧ. ΑΤΑΝΓΓΑ İZΥİS ΘΑΜΜΑ ΓΑΛΕΙΚΣ İST. ΓΑΛΕΙΚΣ
İST ΜΑΝΝ ΤΙΜΚΓΑΝΔΙΝ ΚΑΖΝ. ΣΛΕΙ ΓΚΧΒ γλη ΓΑ-
ΔΙΝΠΙΔΑ γλη ΓΑΣΑΤΙΔΑ ΓΚΗΝΔΑΝΥΑΔΔΓΑΝ ΑΝΑ
ΣΤΑΙΝΑ. ΑΤ ΓΑΚΗΝΓΑΝ ΨΑΝ ΥΑΝΚΨΑΝΑΙ. ΒΙΣΤΑΓΥ
ΛΘΑ ΒΙ ΓΑΙΝΑΜΜΑ ΚΑΖΝΑ. γλη ΝΙ ΜΑΗΤΑ ΓΑΥΑΓ-
ΓΑΝ İΤΑ. ΓΑΣΗΛΙΑ ΑΝΚ ΥΑΣ ΑΝΑ ΨΑΜΜΑ ΣΤΑΙΝΑ:
49. İΨ ΣΑ ΗΛΝΣΓΑΝΔΣ γλη ΝΙ ΤΑΝΓΑΝΔΣ. ΓΑΛΕΙΚΣ İST
- LXII. 45. Bonus vir ex bono thesauro cordis sui profert bonum, & malus
vir ex malo thesauro cordis sui profert malum, quippe ex abun-
LXIII. 46. dantia cordis loquitur os ejus. Quid autem me vocatis, Domine,
LXIV. 47. Domine, & non facitis, quæ dico. Quisque accedens ad me, &
audiens verba mea & faciens ea, ostendam vobis, cui similis sit.
48. Similis est viro ædificanti domum, qui fodit & profundum fecit,
posuitque fundamentum super petram, inundatione (a) autem facta
irruerat flumen in illam domum, & non potuit eam movere, funda-
49. ta enim erat super (b) petram. Sed audiens & non faciens similis est

(a) *Inundatione* ΑΤ ΓΑΚΗΝΓΑΝ ΨΑΝ ΥΑΝΚΨΑΝΑΙ. sic enim
legendum cum MS. corrupte prius ΑΤΑΚΗΝΓΑΝ Ψ. Υ. quin & mox
itemque v. 49. ΒΙΣΤΑΓΥ, non ΒΙΣΤΑΓΗΝ. à ΒΙ & ΣΤΙΓΥΑΝ, *ire*.
σάχεν. Suec. *at Stiga, est Steg*.

(b) *Super* ΑΝΑ. Sic MS. non ΑΝΔ, quod nunquam, nisi cum casu quar-
to confruitur. ΣΤΑΙΝΑ autem casus est tertii.

ΜΑΝΝ ΤΙΜΚΘΑΝΔΙΝ ΚΑΖΝ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑΙ ΙΝΗΗ ΓΚΗΝ-
 ΔΗΥΑΔΔΘΗ. ΨΑΤΕΙ ΒΙΣΤΑΓΗ ΛΘΑΡΑΧΔΝΣ. ΓΛΗ ΣΗΝΣ
 ΓΑΔΚΑΝΣ. ΓΛΗ ΥΑΚΨ ΣΧ ΝΣΥΑΛΤΕΙΝΣ ΨΙΣ ΚΑΖΝΙΣ
 ΜΙΚΙΛΑ: ΒΙ ΨΕ ΨΑΝ ΝΣΕΝΑΛΙΑΔΑ ΑΛΛΑ ΨΧ ΥΑΗΚΑΔΑ 1. ΓΕ.
 ΣΕΙΝΑ ΙΝ ΗΛΙΝΜΑΝΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. ΓΑΛΛΑΨ ΙΝ ΚΑΡΑΚ-
 ΝΑΗΜ: ΗΗΝΔΑΡΑΔΕ ΨΑΝ ΣΗΜΙΣ ΣΚΑΛΚΣ ΣΙΝΚΑΝΔΣ 2.
 ΣΥΗΛΤΑ ΥΑΙΚΨΙΔ. ΣΑΕΙ ΥΑΣ ΙΜΜΑ ΣΥΕΚΣ. ΓΑΗΑΝΣ- 3.
 ΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΒΙ ΙΛΙΣΗ. ΙΝΣΑΝΔΙΑΔΑ ΔΗ ΙΜΜΑ ΣΙΝΙ-
 ΣΤΑΝΣ ΙΝΔΑΙΕ. ΒΙΔΓΑΝΔΣ ΙΝΑ ΕΙ ΟΙΜΙ ΓΛΗ ΓΑΝΑΣΙ-
 ΔΕΔΙ ΨΑΝΑ ΣΚΑΛΚ ΙΣ: ΙΨ ΕΙΣ ΟΙΜΑΝΔΑΝΣ ΑΤ ΙΛΙ- 4.
 ΣΗΛ. ΒΕΔΗΝ ΙΝΑ ΝΣΔΑΝΔΧ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ
 ΥΑΙΚΨΣ ΙΣΤ ΨΑΜΜΕΙ ΕΚΑΜΒΙΣ ΨΑΤΑ. ΝΗΤΕ ΕΚΙΘΧΨ 5.
 ΨΙΝΔΑ ΝΝΣΑΚΑ. ΓΛΗ ΣΥΝΑΓΧΓΕΙΝ ΙΣ ΓΑΤΙΜΚΙΑΔΑ ΝΗ-
 ΣΙΣ: ΙΨ ΙΛΙΣΗΣ ΙΔΔΘΗΗ ΜΙΨ ΙΜ. ΓΛΗ ΘΗΨΑΝ ΝΙ 6.
 ΕΛΙΚΚΑ ΥΙΣΑΝΔΙΝ ΙΜΜΑ ΨΑΜΜΑ ΓΑΚΑΔΑ. ΙΝΣΑΝΔΙΑΔΑ

viro ædificanti domum super terram sine fundamento, in quam ir-
 ruebat flumen, & statim cecidit, & fuit everfio domus illius ma-
 gna. Quum autem abfolverat omnia hæc verba fua audiente po-
 pulo (a), intravit in Capernaum. Centurionis autem cujufdam fa-
 mulus æger, moribundus erat, qui fuit ei acceptus, audiens autem
 de Jefu, mifit ad eum feniores Judæorum, rogans eum, ut veniat
 & fanet famulum ejus. Illi vero venientes ad Jefum, rogabant
 eum follicite, dicentes: dignus eft, cui hoc præbeas, quoniam dili-
 git gentem noftram, & is fynagogam ædificavit nobis. Jefus autem
 ibat cum illis (b), & vero quum non longe abeffet à domo mifit

Cap. 7, 1.
LXV.

2.
3.

4.
5.
6.

(a) *Audiente populo* ΙΝ ΗΛΙΝΜΑΝΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ, Exprimat Græcum *εις τας αυγας τῆ λαῶ*, fed quia Latinis auribus ingratum foret *in auditus populi*, alterum fubftituere neceffum habuimus.

(b) *Cum illis* ΜΙΨ ΙΜ. fic recte MS. non ΜΙΨ ΙΝ. Succ. *med them.*
[Vet. Angl. *med hem.*]

ΔΗ ΙΜΜΑ ΣΑ ΗΠΝΔΛΕΛΔΣ ΕΚΙΘΧΝΔΣ. ΟΙΦΑΝΔΣ ΔΗ
 ΙΜΜΑ. ΕΛΝ. ΝΙ ΔΚΛΙΒΕΙ ΦΗΚ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΙΜ ΥΛΙΚΨΣ ΕΙ
 7. ΝΕ ΗΚΧΤ ΜΕΙΝ ΙΝΝΓΛΓΓΛΙΣ. ΔΗ ΦΕΙ ΝΙ ΜΙΚ ΣΙΛΒΑΝ
 ΥΛΙΚΨΑΝΑ ΚΛΗΝΙΔΑ ΑΤ ΦΗΣ ΟΙΜΑΝ. ΑΚ ΟΙΨ ΥΛΗΚ-
 8. ΔΑ. ΟΛΗ ΓΛΗΛΙΑΝΙΔ ΣΑ ΦΙΠΜΑΓΗΣ ΜΕΙΝΣ: ΟΛΗ ΦΑΝ
 ΑΗΚ ΙΚ ΜΑΝΝΑ ΙΜ ΝΕ ΥΛΛΔΠΕΝΓΑ ΓΑΣΑΤΙΔΣ. ΗΛ-
 ΒΑΝΔΣ ΝΕ ΜΙΣΣΙΛΒΙΝ ΓΛΔΚΑΠΗΤΙΝΣ. ΟΛΗ ΟΙΨΑ ΔΗ
 ΦΑΜΜΑ. ΓΑΓΓ. ΟΛΗ ΓΑΓΓΙΑ. ΟΛΗ ΑΝΨΑΚΑΜΜΑ. ΟΙΜ
 ΗΕΚ. ΟΛΗ ΟΙΜΙΑ. ΟΛΗ ΔΗ ΣΚΑΛΚΑ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΤΑ-
 9. ΥΕΙ ΦΑΤΑ. ΟΛΗ ΤΑΠΟΙΑ: ΓΛΗΑΝΣΟΑΝΔΣ ΦΑΝ ΦΑ-
 ΤΑ ΙΛΙΣΗΣ. ΣΙΔΑΛΛΕΙΚΙΑΔ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΥΑΝΔΟΑΝΔΣ
 ΣΙΚ ΔΗ ΦΙΖΛΙ ΛΕΚΚΛΑΙΣΤΟΑΝΔΕΙΝ ΣΙΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝ.
 ΟΛΨ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΙΝ ΙΣΚΑΕΛΑ ΣΥΛΛΑΠΔΑ
 ΟΥ. 10. ΓΑΛΑΠΒΕΙΝ ΒΙΓΑΤ: ΟΛΗ ΓΑΥΑΝΔΟΑΝΔΑΝΣ ΣΙΚ ΦΑΙ
 ΙΝΣΑΝΔΙΑΑΝΣ ΔΗ ΓΑΚΔΑ. ΒΙΓΕΤΗΝ ΦΑΝΑ ΣΙΠΚΑΝ

ad eum centurio amicos, dicens ei (a): Domine, ne fatigeris, quia
 7. non sum dignus, ut sub tectum meum intres, propter quod nec me
 ipsum dignum aestimavi venire ad te; sed dic verbo (b), & sanabitur
 8. famulus meus, etenim ego quoque sum homo sub potestate consti-
 tutus, habens sub meipso milites, & dico huic, abi & abit: & al-
 9. teri, veni huc (c) & venit, & famulo meo, fac hoc & facit. Au-
 diens autem hæc Jesus miratus est eum & conversus ad insequen-
 tem se populum dixit: amen (d) dico vobis, non in Israële talem
 LXVI. 10. fidem inveni. Et revertentes domum missi invenerunt ægrum fa-

(a) *Ei.* restituiumus ex MS. ΔΗ ΙΜΜΑ. Suec. *til honom*, vel pronuntia-
 tione populari *te honom*. [Angl. *to him.*]

(b) *Dic verbo ΟΙΨ ΥΛΗΚΔΑ.* vide quæ monuimus ad *Matth.* 8, 8.

(c) *Veni huc ΟΙΜ ΗΕΚ.* [Angl. *come here.*] legit ergo, *ἔρχε ἔδω.*

(d) *Amen.* Legit *ἀμήν λέγω ὑμῖν.*

SKAAK HAIANA: GAH YAKΨ IN PHAMMA AFAK DA- 11.
 GA. İDAGRA İN BANIKT NAMNIDA NLEN. GAH MIDİDA-
 CEADON İMMA SIPRONCXS İS GANQHAI GAH MANAGEINS 12.
 EILN. BI PEH PAN NEOA VAS DANKA PIZXS BANIKTS.
 PHAKNH SAI NTBANKANS VAS NANS. SNNNS LINDHA
 LIFEIN SEINAI. GAH SI SILBX VIDQVX. GAH MANAGEI
 PIZXS BANIKTS GANQHA MIΨ İZAI: GAH GASLİΘANAS 13.
 PAX EAN İLİSNS. İNFEINQDA AN İZAI. GAH UAP AN
 İZAI. NI GKET: GAH ANATGAGANAS ATTAITQK 14.
 OIAETKQXM. İΨ PAI BAIKANDANS GASTQPHON. GAH

mulum, sanum. Et factum est sequenti die (a), ibat in urbem vo- 11.
 catam Nain, & ibant cum eo discipuli ejus multi (b) & turba
 multa. Quum autem appropinquaret portæ urbis, ecce (c) effe- 12.
 rebatur mortuus, filius unicus matri suæ, & ipsamet vidua e-
 rat (d). & turba (e) urbis multa cum ea. Et videns eam Do- 13.
 minus Jesus, misertus est ejus & dixit ei: ne fletu. Et ac- 14.
 cedens tetigit loculum (f), portantes autem steterunt. Et di-

(a) *Sequenti die.* Non legit ceu vult vir doctus *cu τῇ ἡμέρῃ*, sed ellipticam locutionem, repræsentat integram, nimirum *cu τῇ καθεστῆς ἡμέρῃ*.

(b) *Multi ΓΑΝQHAI.* (Suec. *Nog.*) Legit ergo *inoi*.

(c) *Ecce ΦAKNH SAI.* Sed alterutrum ex margine; utrumque enim *ιδῆ* & posterius quidem sua origine, prioris exempla habes *Matth. 9, 3, 18. Lucæ 2. 25. &c.*

(d) *Ipsamet vidua erat SI SILBX VIDQVX.* [Angl. *she herself a widow.*] Legit ergo *αὐτῇ χῆρα* sensu tamen eodem.

(e) *Turba ΜΑΝΑΓΕΙ.* Sic reddidimus ex MS. pro *ΜΑΝΑΓAI*, sed hoc stante foret etiam mox *ΓΑΝQHAI*.

(f) *Loculum ΘΙΑEKQXM.* Timide vertimus *loculum*, incerti an *arcam funebrem* intelligat, an vero *pheretrum*. Forfan utitur voce ex moribus suorum mutuata. id est, quod non oculis incluserint, sed cadavera fasciis involuta, rudibusque sive perticis suspenſa per loca montana efferrent. Certe vulgus noster Gothi-

ΑΝΨΑΚΑΝΗ ΨΕΝΓΛΙΜΑ: ΙΝΗΗ ΦΑΝ ΦΙΖΑΙ ΘΕΙΛΑΙ ΓΛ- 21.
 ΗΛΙΔΑ ΜΑΝΑΓΑΝΣ ΑΕ ΣΑΗΗΤΙΜ ΓΛΗ ΣΑΛΗΙΜ ΓΛΗ
 ΑΗΜΑΝΕ ΝΒΙΛΛΙΖΕ. ΓΛΗ ΒΛΙΝΔΑΙΜ ΜΑΝΑΓΑΙΜ ΕΚΛ-
 ΓΑΕ ΣΙΝΝ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΑΕΓΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΟΑΨ ΔΗ ΙΜ. 22.
 ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΤΕΙΗΑΤΣ ΙΧΗΑΝΝΕΝ ΨΑΤΕΙ ΓΑΣΕ-
 ΘΗΤΣ ΓΛΗ ΓΛΗΑΝΣΙΔΕΑΝΤΣ. ΨΑΤΕΙ ΒΛΙΝΔΑΙ ΝΣΣΑΙ-
 ΘΑΝΔ. ΗΑΛΤΑΙ ΓΑΓΓΑΝΔ. ΦΚΗΤΣΕΙΛΛΑΙ ΓΛΗΚΑΙΝ-
 ΓΑΝΔΑ. ΒΑΝΔΑΙ ΓΛΗΑΝΣΓΑΝΔ. ΝΑΥΕΙΣ ΝΚΚΕΙΣΑΝΔ.
 ΝΗΛΕΔΑΙ ΥΑΙΛΑΜΕΚΓΑΝΔΑ. ΓΛΗ ΑΝΔΑΓΣ ΙΣΤ ΣΑ- 23.
 ΘΑΖΗΗ ΣΑΕΙ ΝΙ ΓΑΜΑΚΖΓΑΔΑ ΙΝ ΜΙΣ: ΑΤ ΓΑΛΕΙ- 24.
 ΨΑΝΔΑΜ ΦΑΝ ΨΑΙΜ ΛΙΚΗΜ ΙΧΗΑΝΝΕΣ. ΔΗΓΑΝΝ ΚΧΔ-

alium expectemus? In illa autem hora sanabat multos à mor- 21.
 bis & plagis, & affectos spiritibus malis (a), quin & multis cæ-
 cis reddidit visum. Et respondens Jesus dixit illis: euntes nun- 22.
 tiate Johanni, quæ vidistis & audivistis. Cæci vident, claudi am-
 bulant, leprosi mundantur, furdi audiunt, mortui resurgunt, pau-
 peribus prædicatur evangelium: & beatus est quisquis non offen- 23.
 ditur in me. Abeuntibus (b) autem nuntiis Johannis, cœpit lo- 24.

(a) *Affectos spiritibus malis.* Circumlocutione iuvanda fuit versio nostra, ver-
 bum enim verbo foret, *sanabat* — *spiritus malos*, quia ΓΛΗΛΙΔΑΝ regit
 Genet. nec ausim dicere, propter præcedens ΑΕ, quod cum casu tertio con-
 struendum, & heic in vocibus ΣΑΗΗΤΙΜ & ΣΑΛΗΙΜ construitur, repo-
 nendum merito fore ΑΗΜΑΜ ΝΒΙΛΛΙΜ, nam eandem hanc syntaxin alibi
 observavimus, quin & capite proxime seq. v. 2. ΟΙΝΧΝΣ ΨΑΖΕΙ ΨΕΣΗΝ
 ΓΑΛΕΙΚΙΝΧΔΧΣ ΑΗΜΑΝΕ ΝΒΙΛΛΙΖΕ ΓΛΗ ΣΑΗΗΤΕ (sic re-
 cte MS.)

(b) *Abeuntibus* ΑΤ ΓΑΛΕΙΨΑΝΔΑΜ. Sequimur cod. MS. male edi-
 tus ΑΕΓΑΛΕΙΨΑΝΔΑΜ. Hæc enim ratio particulæ ΑΤ præterquam
 quod sit Præpositio, quod præmittatur casibus, quos *absolutos* vocant Gramma-
 tici, sive secundi, sive quarti, sive etiam sexti casus. vide quæ diximus ad *Mar-*
ci 5, 18. [Sic Islandi & A.Saxones at sitinum bondum, *ruptis vinculis*. þe þýp-
 neð hupley æt orpænum lifæ. *Qui, vita desperata, petit eucharistiam.*]

25. ἘΝ ΔΗ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΒΙ ἸΧΗΑΝΝΕΝ. ΘΑ ΝΣΙΔΑΘΕΑΝΨ
 ἸΝ ΑΗΦΙΔΑ ΣΛΙΘΑΝ. ΚΛΗΣ ΕΚΑΜ ΥΙΝΔΑ ΥΛΓΙΑ. ΑΚΕΙ
 ΘΑ ΝΣΙΔΑΘΕΑΝΨ ΣΛΙΘΑΝ. ΜΑΝΝΑΝ ἸΝ ΗΝΑΣΟΥΑΙΜ
 ΥΑΣΤΟΥΑΜ ΓΑΥΑΣΙΔΑΝΑ. ΣΛΙ ΦΛΙ ἸΝ ΥΑΣΤΟΥΑΜ ΥΝΑ-
 ΨΑΝΑΙΜ ḠΛΗ ΕΞΔΕΙΝΑΙ ΥΙΣΑΝΔΑΝΣ. ἸΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑ-
 26. ḠΛΗ ΣΙΝΔ: ΑΚΕΙ ΘΑ ΝΣΙΔΑΘΕΑΝΨ ΣΛΙΘΑΝ. ΠΚΛΗΨΕ-
 Π. 27. ΤΗ. ḠΛΙ ΟΨΑ ἸΖΥΙΣ ḠΛΗ ΜΛΙΣ ΠΚΛΗΨΕΤΗ: ΣΑ ἸΣΤ
 ΒΙ ΦΛΝΕΙ ΓΑΜΕΛΙΑ ἸΣΤ. ΣΛΙ. ἸΚ ἸΝΣΑΝΔḠΑ ΑΓΓΙΑΝ
 ΜΕΙΝΑΝΑ ΕΑΝΚΑ ΑΝΔΥΛΙΚΨḠΑ ΨΕΙΝΑΜΜΑ. ΣΛΕΙ ΓΑ-
 ΠΑ. 28. ΜΑΝΥΕΙΔ ΥΙΓ ΨΕΙΝΑΝΑ ΕΑΝΚΑ ΨΗΣ: ΟΨΑ ΑΛΛΙΣ ἸΖ-
 ΥΙΣ. ΜΛΙΖΑ ἸΝ ΒΛΗΚΙΜ ΟΙΝΧΝΧ ΠΚΛΗΨΕΤΗΣ ἸΧΗΑΝ-
 ΝΕ ΨΑΜΜΑ ΔΑΗΠḠΑΝΔΑΙΝ ΑΙΝΣΗΝΝ ΝΙ ἸΣΤ. ἸΨ ΣΑ

- qui ad turbam de Johanne : quid exivistis in desertum, spectatum ?
 25. arundinem à vento agitatum ? Sin, quid exivistis spectatum ? homi-
 26. nem mollibus vestimentis amictum (a) ? Ecce, qui splendido amictu
 & victu (b) utuntur in regis ædibus (c) sunt. Sin quid exivistis specta-
 LXX. 27. tum ? Prophetam ? immo dico vobis plus quam prophetam. Hic
 est, de quo est scriptum : ecce, mitto angelum meum ante faciem
 LXXI. 28. tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis : inter
 natos mulierum (d) major propheta Johanne Baptista nemo est ; sed

(a) *Mollibus vestimentis amictum, ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον. Homerus Il. β'. 42. de Agamemnone, μαλακὸν δ' ἐνόησε χιτῶνα.*

(b) *Victu ΕΞΔΕΙΝΑΙ.* Accurate observat *Mareschallus* nostrum legisse τρυφήν pro τρυφῇ, nescio utrum ἀελεψία, an errore exempli quod sequutus. interim Græco usum esse non nisi cæcus negabit.

(c) *In regis ædibus ἸΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑḠΑΝ.* Sic MS. recte. ut & versu sequenti ḠΛΙ, id enim αἰ.

(d) *Inter natos mulierum ἸΝ ΒΛΗΚΙΜ ΟΙΝΧΝΧ.* Sic recte MS. confer *Matth. II, II.*

MINNIZΛ İMMΛ İN ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΑΘΛΙ ΓΡΨΣ. ΜΛΙΖΛ
 İMMΛ İST: ΓΛΗ ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΕΙ. 29. ΝΒ.
 ΓΛΗ ΜΧΤΑΚΓΡΣ ΓΑΚΛΙΗΤΑΝΑ ΔΧΜΙΔΕΔΗΝ ΓΡΨ. ΝΕ-
 ΔΑΝΠΙΔΛΙ ΔΑΝΠΕΙΝΛΙ İΧΗΑΝΝİS: İΨ ΕΑΚΕΙSΛΙΕİS 30.
 ΓΛΗ VITΞΔΑΕΑΣΤΓΡΣ ΚΗΝΑ ΓΡΨS ΕΚΛΓΕΨΗΝ ΑΝΔ
 SİK. Νİ ΔΑΝΠΙΔΛΙ ΕΚΑΜ İΜΜΑ. ΘΕ ΝΗ ΓΑΛΕΙΚΞ 31. ΝΓ.
 ΨΑΝS ΜΑΝS ΨİS ΚΗΝΓİS. ΓΛΗ ΘΕ SİΓΛİΝΑ ΓΑΛΕΙ-
 ΚΛİ. ΓΑΛΕΙΚΛİ SİΝΔ ΒΑΚΝΑΜ ΨΛİΜ İΝ ΓΑΚΗΝSΛİ 32.

minor eo (a) in regno Dei, major est illo: Et omnis populus hæc au- 29.LXXII.
 diens, & publicani justum judicaverunt Deum (b), baptizati batisma-
 te Johannis. Pharifæi autem & legisperiti consilium (c) Dei de se, 30.
 improbaverunt (d), non baptizati ab eo. Cui ergo (e) assimilabo ho- 31.LXXIII.
 mines hujus generis, & cui erunt similes? Similes sunt pueris in foro 32.

(a) Minor eo **ΣΑ ΜΙΝΝΙΖΛ İΜΜΛ**. Legit ergo ὁ ἰσχυρότερος αὐτῶ. Co-
 piosam Spiritus Sancti gratiam in Apostolos heic promitti, etiam piissimi *Macari*
ii sententia est, Homiliâ xxviii, fine.

(b) *Justum judicaverunt Deum* **ΓΑΚΛΙΗΤΑΝΑ ΔΧΜΙΔΕΔΗΝ
 ΓΡΨ**. Sic supplevimus ex cod. MS. quin & pro **ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ
 ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΑΝS** restituimus **ΑΛΛΑ ΜΑΝΑΓΕΙ ΓΛΗΛΗΣ-
 ΓΑΝΔΕΙ**.

(c) [*Consilium* **ΚΗΝΑ**. Ab isthac vocabuli **ΚΗΝΑ** acceptione lucem for-
 tasse accipiet illud heperine, quo appellatur Boethius pagina 152 ipsius de Con-
 solatione libri. q. d. *Hostilis vel militaris consiliarius*.]

(d) *De se, improbaverunt* **ΕΚΛΓΕΨΗΝ ΑΝΔ SİK**. Sic cod. MS. Sim-
 plex, puto, est **ΓΑΨΑΝ**, quod hodieque in usu apud vulgus nostrum Gothi-
 cum, significatione *approbandi, laudandi*. unde, *en giâten man*, vir laudatus.
 Compositum *Förgiâte*, negligere, usitatissimum. [A **ΓΑΨΑ** non longe abce-
 dit *Isl. jata, Affirmare, polliceri*, quod videtur formatum à particula affirmativa
ja. **ΑΝΔ SİK** mallet per *in* vel *adversus se* reddere. ea est enim significa-
 tio præpositionis **ΑΝΔ**.]

(e) *Cui ergo*. His præmisit *Franc. Junius* **ΑΛΨ ΨΑΝ ΕΑΝ**, sed sine co-
 dice, & recte monet cl. *Bengelius* illorum *ἔπει δὲ ὁ κούριος* ex *Lectiionariis* irrepressisse.

(a) *Lamens-*

SITANÐAM ƆΛH VXPƆANÐAM SEINAMISSƆ ƆΛH UI-
 ΦANÐAM. SVIGΛXÐEÐNM İZVIS. ƆΛH NI ΠΛINSİDE-
 33. ÐNHΦ. ΓΛNHXÐEÐNM İZVIS. ƆΛH NI ΓΛIGKXTNHΦ: NH-
 KΛANN KΛİHTIS İXHANNES SA ÐΛNHƆANÐS NIH HΛΛİF
 MΛTƆANÐS NIH VEIN ÐKİGKΛNÐS. ƆΛH UIΦİΦ. NH-
 34. HNHΛΦXN HΛBΛİΦ: NHKΛANN SHNHNS MΛNS MΛTƆANÐS
 ƆΛH ÐKİGKΛNÐS. ƆΛH UIΦİΦ. SΛİ. MΛNNΛ ΛFETEİ
 ƆΛH VEINÐKHNGƆΛ. FKİGΧNÐS MXTAKƆE ƆΛH FKΛ-
 35. VΛNHHTΛİZE: ƆΛH ΓASNHGΧÐΛ VΛKΦ HANÐNHGEİ
 NH. 36. FKΛM BΛKHΛM SEINΛIM ΛΛΛΛIM: BΛΦ ΦAN İNHΛ
 SHNS FKPEİSΛİE Eİ MΛTİÐEÐI MİΦ İMMΛ. ƆΛH ΛT-

fedentibus & clamantibus invicem, & dicentibus: canebamus vobis
 33. tibiis & non fastastis: lamentabamur (a) vobis, & non flevistis. Pro-
 diit enim Johannes Baptista nec panem edens neque vinum bibens,
 34. & dicitis: dæmonium habet. Prodiit filius hominis edens & bibens,
 & dicitis: ecce, homo edax & vini potor, amicus publicanorum &
 35. peccatorum (b). & vera agnita est sapientia à liberis suis omnibus (c).
 LXXIV.36. Rogabat autem eum quidam Pharifæorum, ut cum illo comederet, &

(a) *Lamentabamur* ΓΛNHXÐEÐNM. Scholiastes in margine addidit &
 quidem ex *Matthæi* 11, 17. *hnefnm*, quod *Katenus* recte refert ad *hnefn*
 vel *hnefn*, verum *Junius* ad *hnefn*. [A ΓΛNHXN proficiscun-
 tur A.S. *geonge* & *zounge*, *Gemitus*, quæ suppeditant *Bedæ* E. H. 1, 13 & 27.
 Cum *hnefn* convenit linguæ ejusdem *heofran*.]

(b) *Peccatorum* FKΛVΛNHHTΛİZE, accipit itaque τὸ ἀμαρτωλῶν mascu-
 lino genere; si sequiori, i. e. *pro peccatricibus*, utique vertisset FKΛVΛNH-
 TΛİZE.

(c) *A liberis suis omnibus* FKΛM BΛKHΛM SEINΛIM ΛΛΛΛIM.
 Reddidimus *Ulpbilæ* genuinam lectionem. Legisse *πίτων* heic observes. Liberi
 autem sapientiæ sunt illi qui à Divina sapientia edocti. Sic υἱὸς ἀδικίας, υἱὸς ἀνομίας,
iniquus, 2 *Sam.* 7, 10. *Psal.* 89, 23. τέκνα ἀπωλείας, *scelesti*, *Esaiæ* 57, 4. confer
 infra 10, 6. *Johannis* 17, 12. 2 *Thessal.* 2, 3.

(a) Et

ΓΑΓΓΑΝΔΣ ΙΝ ΓΑΡΔ ΦΙΣ ΕΛΚΕΙΣΛΙΑΝΣ ΑΝΑΚΗΜΒΙ-
 ΔΑ: ΦΑΚΗΗ ΣΛΙ ΟΙΝΩ ΙΝ ΦΙΖΛΙ ΒΛΗΚΓ ΣΩ ΥΑΣ ΕΚΛ- 37.
 ΥΛΗΚΗΤΑ. ΓΛΗ ΝΕΚΗΝΝΑΝΔΕΙ ΦΛΤΕΙ ΑΝΑΚΗΜΒΙΔΑ
 ΙΝ ΚΑΖΝΑ ΦΙΣ ΕΛΚΕΙΣΛΙΑΝΣ. ΒΚΙΓΓΑΝΔΕΙ ΑΛΛΒΛΑ-
 ΣΤΚΛΗΜ ΒΛΛΣΑΝΙΣ. ΓΛΗ ΣΤΑΝΔΑΝΔΕΙ ΕΛΗΚΑ ΕΩ- 38.
 ΤΗΜ ΙΣ ΑΕΤΑΚΩ ΓΚΕΙΤΑΝΔΕΙ. ΔΗΓΛΑΝΝ ΝΑΤΩΑΝ ΕΩ-
 ΤΗΝΣ ΙΣ ΤΑΓΚΑΜ. ΓΛΗ ΣΚΗΕΤΑ ΗΛΗΒΙΔΙΣ ΣΕΙΝΙΣ ΒΙΣ-
 ΥΑΚΒ. ΓΛΗ ΚΗΚΙΔΑ ΕΩΤΗΜ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΣΑΛΒΩΔΑ
 ΦΛΜΜΑ ΒΛΛΣΑΝΑ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΦΛΝ ΣΑ ΕΛΚΕΙΣΛΙΑΝΣ 39.
 ΣΛΕΙ ΗΛΗΛΙΤ ΙΝΑ. ΚΩΔΙΔΑ ΙΝ ΣΙΣ ΛΙΑΝΣ ΟΙΦΑΝΔΣ. ΣΑ
 ΙΨ ΥΕΣΙ ΠΚΑΗΕΤΗΝΣ ΝΕΚΗΝΝΦΕΔΑ ΦΛΗ ΘΩ ΓΛΗ ΟΙ-
 ΛΕΙΚΑ ΣΩ ΟΙΝΩ ΣΕΙ ΣΙΚ ΑΤΤΕΚΙΦ. ΦΛΤΕΙ ΕΚΛΥΛΗΚΗ-
 ΤΑ ΙΣΤ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΙΛΙΑΝΣ ΟΛΨ ΔΗ ΠΛΙ- 40.
 ΤΚΑΗ. ΣΕΙΜΩΝ ΣΚΑΛ ΦΗΝΣ ΘΑ ΟΙΦΑΝ. ΙΨ ΙΣ ΟΛΨ.

ingressus domum Pharisei discubuit. atque ecce erat mulier in ea- 37.
 dem urbe, quæ fuerat peccatrix, & rescuens (a) quod accumberet
 in domo Pharisei, afferens alabastrum balsami, & stans ad pedes 38.
 ejus pone, flens cœpit rigare pedes ejus lachrymis, & capillamen-
 to capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ejus & ungebat bal-
 famo. Videns autem Phariseus, qui vocaverat eum, ait intra se 39.
 solus (b) dicens: hic si esset propheta, sciret utique quæ & qua-
 lis hæc mulier, quæ se tangit, quod sit peccatrix. Et respondens 40.
 Jesus dixit Petro (c): Simon, dicam tibi aliquid? Is vero inquit:

(a) *Et rescuens* ΓΛΗ ΝΕΚΗΝΝΑΝΔΕΙ. Legit ergo καὶ ἐπινοῦσα: quomodo cetera hujus & sequentis versiculi ex cod. MS. restituerimus, agnosces collatione cum editione *Juniæ*.

(b) [Legit ἐπι ἐαυτῆς μόνη, nullo astipulante MS. cod.]

(c) *Dixit Petro* ΟΛΨ ΔΗ ΠΛΙΤΚΑΗ. Sic MS. licet *Junius* substituerit ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ, sensu eodem.

41. ΛΛΙΣΑΚΙ. ΟΙΨ: ΤΥΛΙ ΔΗΛΓΙΣΣΚΗΛΛΑΝΣ ΥΕΣΝΗ ΔΗΛΙΛ-
 ΗΛΙΤΓΙΝ ΣΗΜΛΜΜΛ. ΛΙΝΣ ΣΚΗΛΔΑ ΣΚΛΤΤΕ ΕΙΜΕ-
 42. ΗΗΝΔΑ. ΪΨ ΛΗΨΑΚ ΕΙΜΕΤΙΓΗΝΣ. ΝΙ ΗΛΒΑΝΔΑΜ ΨΑΝ
 ΘΑΨΑΚ ΝΣΓΕΒΕΙΝΑ. ΒΛΙΜ ΕΚΑΓΛΕ. ΘΑΨΑΚ ΝΗ ΨΙΖΕ.
 43. ΟΙΨ. ΜΛΙΣ ΪΝΑ ΕΚΙΓΧΑ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΣΕΙΜΧΝ.
 ΟΑΨ. ΨΑΝΑ ΓΛΥΕΝΓΑ ΨΑΜΜΕΙ ΜΑΝΑΓΙΖΧ ΕΚΑΓΛΕ:
 ΨΑΚΗ ΪΣ ΟΑΨ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΚΛΙΗΤΑΒΑ ΣΤΑΝΙΔΕΣ:
 44. ΓΛΗ ΓΑΥΑΝΔΓΑΝΔΣ ΣΙΚ ΔΗ ΨΙΖΑΙ ΟΙΝΧΝ. ΟΑΨ ΔΗ
 ΣΕΙΜΧΝΑ. ΓΑΣΛΙΘΙΣ ΨΧ ΟΙΝΧΝ. ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΙΝ ΪΝ
 ΓΑΚΑ ΨΕΙΝΑΝΑ ΥΑΤΧ ΜΙΣ ΑΝΑ ΕΧΤΗΝΣ ΜΕΙΝΑΝΣ ΝΙ
 ΓΛΕΤ. ΪΨ ΣΙ ΤΑΓΚΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ ΓΑΝΑΤΙΔΑ ΜΕΙΝΑΝΣ
 45. ΕΧΤΗΝΣ ΓΛΗ ΣΚΗΕΤΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ ΒΙΣΥΑΚΕ: ΝΙ ΚΗΚΙ-

41. dic, Magister. Duo debitores (a) erant creditori cuidam, unus debe-
 42. bat quingentos denariorum, alter vero quinquaginta. Quum autem
 non haberent, unde solverent, ambobus remisit. Quis nunc ho-
 43. rum (b), dic, plus eum diliget? Respondens vero Simon dixit: puto
 44. eum (c), cui plus remisit. At ille dixit ei: recte iudicasti. Et conver-
 sus ad mulierem, dixit Simoni: vides hanc mulierem. Ingrediēti (d)
 in domum tuam aquam pedibus meis non dedisti; verum illa lachry-
 45. mis suis rigavit pedes meos, & capillamento suo (e) extersit. Non of-

(a) Duo debitores ΤΥΛΙ ΔΗΛΓΙΣΣΚΗΛΛΑΝΣ. Sic MS. gemino S.

(b) [Quis nunc horum ΘΑΨΑΚ ΝΗ ΨΙΖΕ. Angl. *whether of these now*.
 Uter nunc horum. ΘΑΨΑΚ est nomen interrogativum de duobus tantum
 dictum. A.Saxonibus *hwæðer*. Al. *uether, ueder*.]

(c) Puto eum, recte MS. ΨΑΝΑ ΓΛΥΕΝΓΑ.

(d) Ingrediēti ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΙΝ, ac si legerit *εισελθόντι*.

(e) Capillamento suo ΣΚΗΕΤΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. Abfuit etfi nullo sensus
 detrimento, & à plurimis codd. abest, *τῆς κεφαλῆς*. [Sceart Anglofaxonibus est
Fasciculus. And *þipprað ýropan sceart on þam blode. þe ýr on þam þerxolbe*.
Et fasciculum byssopi tingite in sanguine, qui est in limine; Exod. 12, 22.]

(a) Pe-

ΔΕΣ ΜΙΣ. ΪΨ ΣΙ. ΕΚΛΜ ΦΛΜΜΕΙ ΙΝΝΑΤΙΔΑΔΓΑ. ΝΙ
 ΣΥΛΙΕ ΒΙΚΗΚΓΛΗ ΕΧΤΗΝΣ ΜΕΙΝΑΝΣ: ΑΛΕΥΑ ΗΛΗΒΙΑ 46.

ΜΕΙΝΑΤΑ ΝΙ ΣΑΛΒΡΔΕΣ. ΪΨ ΣΙ ΒΑΛΣΑΝΑ ΓΑΣΑΛΒΡ- 47.
 ΔΑ ΕΧΤΗΝΣ ΜΕΙΝΑΝΣ: ΙΝ ΦΙΖΕΙ ΟΨΑ ΦΗΣ. ΑΕΛΕ-

ΤΑΝΔΑ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΕΙΣ ΙΖΡΣ ΨΡΣ ΜΑΝΑΓΡΗΣ. ΠΝΤΕ
 ΕΚΙΟΧΔΑ ΕΙΛΗ. ΪΨ ΦΛΜΜΕΙ ΛΕΙΤΙΛ ΕΚΑΛΕΤΑΔΑ ΛΕΙ-

ΤΙΛ ΕΚΙΟΧΔΑ: ΟΑΨ ΝΗΨΑΝ ΔΗ ΙΖΑΙ. ΑΕΛΕΤΑΝΔΑ 48.
 ΦΗΣ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΕΙΣ ΨΕΙΝΡΣ: ΓΑΗ ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΨΑΙ 49.

ΜΙΨΑΝΑΚΗΜΒΓΑΝΔΑΝΣ ΟΨΑΝ ΙΝ ΣΙΣΣΙΛΒΑΜ. ΘΑΣ ΣΑ
 ΙΣΤ ΣΑΕΙ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΗΣ ΑΕΛΕΤΑΙ: ΪΨ ΙΣ ΟΑΨ ΦΑΝ 50.

ΔΗ ΦΙΖΑΙ ΟΙΝΡΗ. ΓΑΛΛΗΒΕΙΝΣ ΨΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣΙΑ Δ ΨΗΚ.
 ΓΑΓΓ ΙΝ ΓΑΥΛΙΚΨΑ: ΓΑΗ ΥΑΚΨ ΒΙ ΨΕ ΑΕΑΚ ΨΑ- 1. ΝΕ.

ΤΑΕΙ. ΓΑΗ ΙΣ ΥΚΑΤΡΑΔΑ . . . ΓΑΗ ΗΛΙΜΡΣ ΜΕΚΓΑΝΔΣ

culatus es me; verum illa, ex quo ingressus sum, non desit exofcu-
 lari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti; sed illa balsamo 46.

unxit pedes meos (a). Propterea dico tibi: remissa sunt peccata ejus
 multa, quia dilexit multum; sed cui parum remittitur, parum diligit. 47.

Dixit autem ei (mulieri): remissa sunt tibi peccata tua. Et cœperunt
 juxta-discumbentes (b) dicere invicem: quis est hic, qui peccata re- 48. 49.

mittit. Is vero dixit mulieri: fides tua sanavit te, abi in pace (c). Et
 factum est deinceps quod tam ipse iret (d) . . . & vicis prædicans 50.
 Cap. 8, 1.
 LXXV.

(a) *Pedes meos.* Quamvis quidam codices, & in his Cantabrig. Bezae non ag-
 noscant, legit tamen *μου τὰς πόδας.*

(b) *Juxta-discumbentes* ΜΙΨΑΝΑΚΗΜΒΓΑΝΔΑΝΣ, presse exprimit
 ipsum decompositum *συνανακείμενοι.*

(c) [*Pace* ΓΑΥΛΙΚΨΑ. mendose pro ΓΑΥΛΙΚΨΑ. V. cap. proxi-
 me sequentis v. 48. Utroque legit *ὡς εἰρήνη.*]

(d) *Iret* ΥΚΑΤΡΑΔΑ hanc ex MS. supplevimus, ceteras duas vetustas ex-
 edit, nec tamen possunt esse aliæ quam ΑΝΔ ΒΑΝΚΕΙΝΣ. Restituimus item
 ΗΛΙΜΡΣ pro ΗΛΙΜΡ, adeo ut legerit *πόλις τῆς κόμας.* [Cum ΥΚΑΤΡΑΔΑ
 quammaximam habet affinitatem Ill. *rata, Peregrinari.*]

(a) *Spiri-*

2. 9ΛΗ ΨΙΝΨΣΠΙΛΛΩΝΔΣ ΨΙΝΔΛΝΓΑΚΔ9Α ΓΩΨΣ. 9ΛΗ
 3. ΨΛΙ ΤΥΛΛΙΒ ΜΙΨ ΙΜΜΛ. 9ΛΗ ΟΙΝΩΝΣ ΨΩΖΕΙ 9ΕΣΗΝ
 ΓΛΛΕΙΚΙΝΩΔΩΣ ΛΗΜΛΝΕ ΝΒΙΛΛΙΖΕ 9ΛΗ ΣΛΗΗΤΕ. 9ΛΗ
 ΜΑΚ9Α ΣΕΙ ΗΛΙΤΑΝΛ 9ΑΣ ΜΑΓΔΑΛΕΝΕ. ΝΣ ΨΙΖΜΕΙ
 3. ΝΣΙΔΔ9ΕΔΗΝ ΝΗΗΝΛΨΩΝΣ ΣΙΒΗΝ. 9ΛΗ Ι9ΗΛΝΝΛ ΟΕΝΣ
 ΚΝΣΙΝΣ. ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΙΝΣ ΗΕΚΩΔΕΣ. 9ΛΗ ΣΝΣΛΝΝΛ.
 9ΛΗ ΛΝΨΑΚΩΣ ΜΑΝΑΓΩΣ ΨΩΖΕΙ ΛΝΔΒΛΗΤΕΙΔΕΔΗΝ
 nu. 4. ΙΜ ΝΣ ΛΙΓΙΝΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ: ΓΛΟΠΜΑΝΛΙΜ ΨΛΗ ΗΙΠ-
 ΜΛΜ ΜΑΝΑΓΛΙΜ. 9ΛΗ ΨΛΙΜ ΨΛΙΕΙ ΝΣ ΒΛΗΚΓΙΜ ΓΛ-
 5. ΙΔΔ9ΕΔΗΝ ΔΠ ΙΜΜΛ. ΟΛΨ ΨΛΙΚΗ ΓΛ9ΗΚΩΝ: ΝΚ-
 ΚΑΝΝ ΣΑ ΣΛΙΑΝΔΣ ΔΠ ΣΛΙΑΝ ΕΚΛΙ9Α ΣΕΙΝΛΜΜΛ.
 9ΛΗ ΜΙΨΨΛΝΕΙ ΣΛΙΣΩ. ΣΗΜ ΓΛΔΚΛΗΝΣ ΕΛΗΚ 9ΙΓ.
 9ΛΗ ΓΑΤΚΗΔΩΝ 9ΑΚΨ. 9ΛΗ ΕΠΓΛΩΣ ΗΙΜΙΝΙΣ ΕΚΕ-
 6. ΤΗΝ ΨΑΤΛ: 9ΛΗ ΛΝΨΑΚ ΓΛΔΚΛΗΝΣ ΛΝΛ ΣΤΛΙΝΛ.
 9ΛΗ ΝΣΚΙ9ΑΝΑΤΛ ΓΛΨΛΗΚΣΝΩΔΛ. ΙΝ ΨΙΖΕΙ ΝΙ ΗΛ-
 2. & evangelizans regnum Dei, & duodecim illi cum eo, quam mu-
 lieres quæ erant sanatæ à spiritibus malis atque morbis, & Ma-
 ria (a), quæ vocabatur Magdalena, ex qua exierant dæmonia fe-
 3. ptem, & Johanna uxor Kufæ, præfecti domus (b) Herodis, & Su-
 fanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant eis (c) de facultatibus fuis.
 LXXVI. 4. Convenienti autem turbæ multæ, & illis, qui ex urbibus vene-
 5. rant ad illum, dixit per similitudinem: exiit feminans semina-
 tum semen suum, & cum seminaret, aliud cecidit juxta viam,
 6. & conculcatum est, & volucres cœli devorarunt illud: Et a-
 liud cecidit super petram, & germinans exaruit, quia non ha-

(a) *Spiritibus malis* &c. ΓΛΛΕΙΚΙΝΩΔΩΣ ΛΗΜΛΝΕ ΝΒΙΛΛΙΖΕ 9ΛΗ ΣΛΗΗΤΕ. 9ΛΗ. Sic MS. vide quæ diximus ad cap. 7, 21.

(b) *Præfecti domus* ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΙΝΣ. Lege ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΙΝΣ. Suec. foret *Föregångare*, nunc dicimus *Föreståndare*.

(c) *Eis* ΙΜ. Legit consensu præstantissimorum codd. & versionum, *αὐτοῖς*.

(a) *Humo-*

ΒΛΙΔΑ ΟΚΛΑΜΜΙΦΑ: ΟΛΗ ΣΟΜ ΓΛΑΚΛΗΣ ΙΝ ΜΙΔΗΜΛΙ 7.
 ΦΛΗΚΝΙΥΕ. ΟΛΗ ΜΙΦΗΣΚΕΙΝΑΝΔΑΝΣ ΦΛΙ ΦΛΗΚΝΟΝΣ.
 ΛΕΘΛΗΙΔΕΑΝΝ ΦΑΤΑ: ΟΛΗ ΑΝΦΑΚ ΓΛΑΚΛΗΣ ΑΝΑ 8.
 ΛΙΚΦΛΙ ΓΥΔΑΙ. ΟΛΗ ΝΣΚΕΙΝΥΔΑ. ΟΛΗ ΤΑΥΙΔΑ ΑΚ-
 ΚΛΗΝ ΤΛΙΗΝΝΤΛΙΗΝΝΔΕΑΛΦ: ΦΑΤΑ ΦΑΝ ΟΙΦΑΝΔΣ. ΝΕ-
 ΥΡΠΙΔΑ. ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙ ΑΝΣΥΝΑ ΔΗ ΗΑΝΣΟΑΝ ΓΛΗΑΝΣ-
 ΟΛΙ: ΕΚΕΗΝΝ ΦΑΝ ΙΝΑ ΣΙΠΥΝΟΥΣ ΙΣ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. 9.
 ΘΑ ΣΙΟΛΙ ΣΥ ΓΛΟΚΚΥ: ΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΦ. ΙΖΥΙΣ ΑΤΤΙ- 10.
 ΒΑΝ ΙΣΤ ΚΟΝΝΑΝ ΚΟΝΟΥΣ ΦΙΝΔΑΝΑΣΣΑΝΣ ΓΥΦΣ. ΙΨ 11.
 ΦΛΙΜ ΑΝΦΑΚΛΙΜ ΙΝ ΓΛΟΚΚΥΜ. ΕΙ ΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΝΙ 12.
 ΓΑΣΛΙΘΑΙΝΑ. ΟΛΗ ΓΛΗΑΝΣΟΑΝΔΑΝΣ ΝΙ ΕΚΑΦΟΑΙΝΑ:
 ΑΨΦΑΝ ΦΑΤΑ ΙΣΤ ΣΥ ΓΛΟΚΚΥ. ΦΑΤΑ ΕΚΑΙΥ ΙΣΤ 11. n.
 ΥΛΗΚΑ ΓΥΦΣ: ΙΨ ΦΛΙ ΥΙΦΚΑ ΥΙΓ. ΣΙΝΑ ΦΛΙ ΗΑΝΣ- 12.
 ΟΑΝΔΑΝΣ. ΦΑΦΚΥΗ ΟΙΜΙΦ ΔΙΛΒΗΛΗΣ ΟΛΗ ΝΣΝΙΜΙΦ
 ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ ΛΕ ΗΛΙΚΤΙΝ ΙΖΕ. ΕΙ ΓΛΛΑΝΕΟΑΝΔΑΝΣ

bebat humorem (a): Et aliud cecidit in medio spinarum, & simul 7.
 germinantes spinæ suffocaverunt illud: Et aliud cecidit in terram 8.
 bonam, & germinavit atque tulit fructum centuplum. Hæc autem
 dicens exclamabat: quisquis habet aures ad audiendum, audiat.
 Interrogabant autem eum discipuli ejus dicentes, quæ esset hæc 9.
 parabola? Jesus autem inquit: vobis datum est nosse mysteria 10.
 regni (b) Dei; sed aliis per parabolas, adeo ut videntes non vi- LXXVII.
 deant, & audientes non intelligant. Itaque hæc est parabola: se- 11.
 men est verbum Dei; sed illi juxta viam, sunt audientes. Deinde LXXVIII.
 venit diabolus & aufert verbum ex corde eorum, ut credentes 12.

(a) *Humorem* ΟΚΛΑΜΜΙΦΑ, sic cod. Arg. non ΟΛΚΑΜΜΙΦΑ, *ie μέδα*, optime. Gothi nostrates *Ramma*, Humor. *Forden hâr ånnu winter-råmman*, terræ adhuc inest humor hyemalis.

(b) *Regni*. male editio *Juniana* ΦΙΝΔΑΝΑΣΣΑΝΣ.

13. ΝΙ ΓΛΝΙΣΛΙΝΛ: ἰψ ψΛΙ ΛΝΛ ΨΛΜΜΛ ΣΤΛΙΝΛ. ἰΖΕ
 ΨΛΝ ΗΛΗΣΓΛΝΔ ΜΙΨ ΕΛΗΕΙΔΛΙ ΛΝΔΝΙΜΛΝΔ ΨΛΤΛ
 ΥΛΗΚΔ. ΓΛΗ ΨΛΙ ΥΛΗΚΤΙΝΣ ΝΙ ΗΛΒΛΝΔ. ΨΛΙΕΙ ΔΝ
 ΜΕΛΛ ΓΛΛΛΗΒΣΓΛΝΔ. ΓΛΗ ἰΝ ΜΕΛΛ ΕΚΛΙΣΤΗΒΗΣΧΣ
14. ΛΕΣΤΛΝΔΛΝΔ: ἰψ ΨΛΤΛ ἰΝ ΨΛΗΚΗΝΗΝΣ ΓΛΔΚΙΝΣΛΝ-
 ΔΧ. ΨΛΙ ΣΙΝΔ ΨΛΤΕΙ ΓΛΗΛΗΣΓΛΝΔΛΝΣ. ΓΛΗ ΛΕ
 ΣΛΗΚΕΧΜ ΓΛΗ ΓΛΒΕΙΝ ΓΛΗ ΓΛΒΛΗΚΕΧΧΨΗΜ ΨΙΖΧΣ
 ΛΙΒΛΙΝΛΙΣ ΓΛΓΓΛΝΔΛΝΣ ΛΕΘΛΗΝΛΝΔ ΓΛΗ ΝΙ ΓΛ-
15. ΥΚΙΣΥΛΝΔ: ἰψ ΨΛΤΛ ΛΝΛ ΨΙΖΛΙ ΓΧΔΧΝ ΛΙΚΨΛΙ.
 ΨΛΙ ΣΙΝΔ ΨΛΙἰΖΕ ἰΝ ΗΛΙΚΤΙΝ ΓΧΔΛΜΜΛ ΓΛΗ ΣΕΛ-
 ΓΑΜΜΛ ΓΛΗΛΗΣΓΛΝΔΛΝΣ ΨΛΤΛ ΥΛΗΚΔ. ΓΛΗΛΒΛΝΔ
- ηψ. 16. ΓΛΗ ΑΚΚΛΝ ΒΛΙΚΛΝΔ ἰΝ ΨΗΛΔΙΝΛΙ: ΛΨΨΛΝ ΝΙΜΛΝ-
13. non salventur. Sed qui (a) super petram, quando audiunt, cum gau-
 dio excipiunt verbum, & hi radices non habent, qui ad tempus cre-
 dunt, & tempore tentationis recedunt. Id vero inter spinas cadens,
 ii sunt, qui audientes *quidem* at à sollicitudinibus & opulentia ac vo-
 luptatibus hujus vitæ euntes suffocantur, & non ferunt fructus matu-
 ros. Id vero in terram bonam, illi sunt, qui in corde bono & beato
 LXXIX. 16. audientes verbum retinent, & fructum ferunt in patientia (b). Nemo

(a) Sed qui. ἰψ ψΛΙ ΛΝΛ ΨΛΜΜΛ ΣΤΛΙΝΛ ἰΖΕ pro ἰψ
 ΨΛΙἰΖΕ ΛΝΛ ΨΛΜΜΛ ΣΤΛΙΝΛ, Tmefis. mox v. 15. ΨΛΙ ΣΙΝΔ
 ΨΛΙἰΖΕ. Pro ἑἰζων legit ἑἰζας ΥΛΗΚΤΙΝΣ, Suec. *rotter*, [Angl. *roots*.] sen-
 su eodem.

(b) In patientia ἰΝ ΨΗΛΔΙΝΛΙ. Vetustas exedit, adeo ut incertum sit
 utrum scripserit ΨΗΛΔΙΝΛΙ an vero ΨΗΛΛΙΝΛΙ, sed ΨΗΛΛΝ genui-
 num esse puto non ΨΗΛΔΛΝ, & vere cod. Arg. *Marci* 9, 19. ΠΝΔ ΘΛ
 ΨΗΛΛΗ ἰΖΥΙΣ, non ΨΗΛΔΛΗ. Suec. *Tåla*, Patienter ferre. [Luc. 17,
 25. ΓΛΨΗΛΛΝ. *Pati*. A.Saxonibus *holian*. D. *taale*. Ill. ad *Polsa*. Cimb.
Èalm. Alam. *tholen* & *thulten*. Belgis autem *dulden*, unde inducor ut credam
 tam ΨΗΛΔΛΝ quam ΨΗΛΛΝ scripsisse Gothos.]

(a) Et-

ΝΑ ΑΝΚΑΡΝ ΤΑΝΔΘΑΝΔΣ ΔΙΣΗΝΑΓΙΨ ΙΤΑ ΚΑΣΑ. ΛΙΨ-
 ΨΑΝ ΝΕ ΛΙΓΚ ΓΑΣΑΤΓΙΨ. ΑΚ ΑΝΑ ΑΝΚΑΡΝΑΣΤΑΨΙΝ
 ΣΑΤΓΙΨ. ΕΙ ΨΛΙ ΙΝΝΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΣΛΙΘΛΙΝΑ ΛΙΗΛΑ: 17. Π.
 ΝΙ ΑΝΚ ΙΣΤ ΑΝΑΛΛΑΝΓΗΝ ΨΑΤΕΙ ΣΥΙΚΗΝΨ ΝΙ ΥΛΙΚΨΛΙ.
 ΝΙΗ ΕΝΑΓΙΝ ΨΑΤΕΙ ΝΙ ΓΑΚΗΝΝΑΙΔΑΝ ΓΛΗ ΙΝ ΣΥΕΣΗΝ-
 ΨΑΜΜΑ ΟΙΜΑΙ: ΣΛΙΘΙΨ ΝΗ ΘΛΙΥΑ ΗΑΝΣΕΙΨ. ΝΝΤΕ 18. ΠΛ.
 ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙΨ. ΓΙΒΛΑΔΑ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΝΙ ΗΛΒΛΙΨ.
 ΓΛΗ ΨΑΤΕΙ ΨΗΓΚΕΙΨ ΗΛΒΛΝ. ΛΕΝΙΜΑΔΑ ΛΕ ΙΜΜΑ:
 ΑΤΙΔΔΓΕΔΗΝ ΨΑΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΛΙΨΕΙ ΓΛΗ ΒΚΧΨΚΓΗΣ 19. ΠΒ.
 ΙΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ ΑΝΔΟΙΨΑΝ ΙΜΜΑ ΕΑΝΚΑ ΜΛ-
 ΝΑΓΕΙΝ: ΓΛΗ ΓΑΤΛΙΗΛΝ ΥΑΚΨ ΙΜΜΑ ΨΑΤΕΙ ΛΙΨΕΙ 20.
 ΨΕΙΝΑ ΓΛΗ ΒΚΧΨΚΓΗΣ ΨΕΙΝΑΙ ΣΤΑΝΔΑΝΔ ΝΤΑ. ΓΛ-
 ΣΛΙΥΑΝ ΨΗΚ ΓΛΙΚΝΓΑΝΔΧΝΑ: ΙΨ ΙΣ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ 21.

autem lucernam accendens eam operit vase, aut sub lecto ponit;
 sed super candelabro ponit, ut ingressi videant lumen. Etenim 17.LXXX.
 nihil est (a) occultum, quod non erit manifestum, nec abscondi-
 tum, quod non cognoscatur & in apertum veniat. Videte ergo 18.LXXXI.
 quomodo auditis, quoniam quisquis habet, ei dabitur, & qui
 non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab eo. Adi- 19.
 bant autem eum mater & fratres ejus, & non potuerunt allo- LXXXII.
 qui eum (b) præ turba. Et nuntiatum est ei: mater tua & fra- 20.
 tres tui stant foras, videre te cupientes (c). Ille autem respondens 21.

(a) Etenim nihil est ΝΙ ΑΝΚ ΙΣΤ. sic MS. non ΝΙΗΗ ΨΑΝ ΙΣΤ.

(b) Alloqui eum ΑΝΔΟΙΨΑΝ ΙΜΜΑ. Sic restituimus ex MS. pro ΔΝΑΤΓΑΓΓΑΝ quod cl. Junius supposuit. Contextus Græcus συντυχῆν αὐ-
 τῷ, & vel legit Gothus σύντυχῆν, vel sic legendum voluit. interim, sensus idem.
 confer inf. 9, 61.

(c) Videre te cupientes ΓΑΣΛΙΘΑΝ ΨΗΚ ΓΛΙΚΝΓΑΝΔΧΝΑ. Sic MS. ΥΙΛΓΑΝΔΑΝΣ ΨΗΚ ΓΑΣΛΙΘΑΝ supposita sunt. Loco λεγόντων, codex quo noster usus est habuit ἕπ, orationum directarum indicem otiosum.

22. ΠΓ. 22. ΟΛΨ ΔΝ ΪΜ. ΛΙΨΕΙ ΜΕΙΝΛ ΓΛΗ ΒΡΧΨΚΩΝΣ ΜΕΙΝΛΙ
 ΨΛΙ ΣΙΝΔΩΝ. ΨΛΙ ΥΛΗΚΑ ΓΩΨΣ ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΛΗΣ
 23. ΓΛΗ ΤΑΝΓΑΝΔΛΗΣ: ΥΛΚΨ ΨΛΗ ΪΝ ΛΙΝΛΜΜΛ ΨΙΖΕ
 ΔΛΓΕ. ΓΛΗ ΪΣ ΓΛΛΛΙΨ ΪΝ ΣΚΙΠ. ΓΛΗ ΣΙΠΩΝΩΣ ΪΣ.
 ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΪΜ. ΓΛΛΕΙΨΛΜ ΗΙΝΔΛΚ ΨΛΗΛ ΜΛΚΕΙΝ.
 24. ΓΛΗ ΓΛΛΙΨΗΝ: ΨΛΚΗΨ ΨΛΗ ΣΥΕ ΕΛΚΙΔΕΔΗΝ ΛΗΛ-
 ΣΛΙΣΛΕΠ. ΓΛΗ ΛΤΙΔΔΓΛ ΣΚΗΚΛ ΥΙΝΔΙΣ ΪΝ ΨΛΗΛ
 ΜΛΚΙΣΛΙΥ. ΓΛΗ ΓΛΕΠΛΛΗΩΔΕΔΗΝ ΓΛΗ ΒΙΚΕΚΩΛΙ
 25. ΥΛΗΚΨΗΝ: ΛΤΓΛΓΓΑΝΔΛΗΣ ΨΛΗ ΝΣΚΛΙΣΙΔΕΔΗΝ ΪΝΛ.
 ΟΙΨΛΝΔΛΗΣ. ΤΑΛΖΩΑΝΔ. ΕΚΛΩΙΣΤΗΛΜ: ΪΨ ΪΣ ΝΚΚΕΙ-
 ΣΑΝΔΣ ΓΛΣΩΚ ΥΙΝΔΛ ΓΛΗ ΨΛΜΜΛ ΥΕΓΛ ΥΛΤΙΝΣ.
 ΓΛΗ ΛΝΑΣΛΛΥΛΙΔΕΔΗΝ ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΥΙΣ: ΟΛΨ ΨΛΗ
 ΔΝ ΪΜ. ΘΛΚ ΪΣΤ ΓΛΛΛΗΒΕΙΝΣ ΙΖΥΛΚΛ: ΩΓΑΝΔΛΗΣ
 ΨΛΗ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΙΔΕΔΗΝ. ΟΙΨΛΝΔΛΗΣ ΔΝ ΣΙΣ ΜΙΣΣΩ.

LXXXIII. inquit illis: mater mea & fratres mei illi sunt, qui verbum Dei au-
 22. dientes & facientes (a). Factum autem est in quodam illorum die-
 rum, etiam ingrediebatur in navem & discipuli ejus, & dixit illis:
 23. eamus trans lacum, & ibant. Cum ergo navigarent (b), obdormivit.
 Et descendit procella venti in lacum, & complebantur ac periclitaba-
 24. bantur. Accedentes autem expergefecerunt illum dicentes: Magi-
 ster (c), perimus, ille vero surgens increpavit ventum & fluctum a-
 25. quæ, & cessaverunt, & facta est tranquillitas. Dixit autem eis: ubi
 est fides vestra? Metuentes itaque mirati sunt dicentes invicem:

(a) *Et facientes.* Non legit *αὐτόν*.

(b) *Cum ergo navigarent.* Clare cod. MS. ΨΛΚΗΨ ΨΛΗ ΣΥΕ ΕΛΚΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΛΗΛΣΛΙΣΛΕΠ. Præmisit ΛΗΛ, quod pressius exprimeret *ἀφ-*
ύπνωσι.

(c) *Magister.* Vocem *ἐπιστάτη* vel non nisi semel legit, vel interpretationem
 suam semel scriptam, bis legendam voluit.

(a) [*Navis-*

ΘΑΣ ΣΙΑΙ ΣΑ. ΕΙ ΓΛΗ ΥΙΝΔΑΜ ΕΛΗΚΒΙΝΔΙΨ ΓΛΗ ΥΛΤ-
 ΝΑΜ. ΓΛΗ ΝΕΗΛΗΣΓΑΝΔ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΑΤΕΛΚΙΔΕΔΗΝ 26.
 ΙΝ ΓΛΥΙ ΓΑΔΑΛΚΕΝΕ. ΦΑΤΕΙ ΙΣΤ ΥΙΨΚΑΥΛΙΚΨ ΓΛΛΕΙ-
 ΛΙΑ: ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΙΝ ΦΑΝ ΙΜΜΑ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑ. ΓΑΜΩ- 27.
 ΤΙΔΑ ΙΜΜΑ ΥΛΙΚ ΣΗΜΣ ΝΣ ΒΛΗΚΓ. ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙΔΑ
 ΣΚΩΗΣΛΑ ΝΝΗΗΛΨΩΝΣ ΜΕΛΑ ΛΑΓΓΑ. ΓΛΗ ΥΑΣΤΩΩΜ
 ΝΙ ΓΑΥΛΣΙΨΣ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΝΙ ΓΑΥΛΣ. ΑΚ
 ΙΝ ΗΛΛΙΥΑΣΝΩΜ: ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΦΑΝ ΙΛΙΣΗ. ΓΛΗ ΝΕ- 28.
 ΗΚΩΠΩΑΝΔΣ. ΔΚΑΝΣ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΣΤΙΒΝΛΙ ΜΙΚΙ-
 ΛΛΙ ΟΛΨ. ΘΑ ΜΙΣ ΓΛΗ ΨΝΣ ΙΛΙΣΗ ΣΗΝΑΗ ΓΩΨΣ ΗΛΗ-
 ΗΙΣΤΙΝΣ. ΒΙΔΩΑ ΨΝΚ ΝΙ ΒΑΛΥΓΑΙΣ ΜΙΣ: ΝΝΤΕ ΑΝΑ- 29.
 ΒΛΗΔ ΑΗΜΙΝ ΦΑΜΜΑ ΝΝΗΚΑΙΝΓΙΝ ΝΣΓΑΓΓΑΝ ΑΕ
 ΦΑΜΜΑ ΜΑΝΝ. ΜΑΝΑΓ ΑΝΚ ΜΕΛ ΕΚΑΥΑΛΥ ΙΝΑ.

Quis est hic, quia & ventis præcipit & aquis, & obediunt ei. Et 26.
 navigaverunt (a) ad regionem Gadarenorum (b), quæ est ex adver-
 so Galilææ. Egremente autem illo in terram, occurrit ei vir qui- 27.
 dam ex urbe, qui habebat dæmonia (c) è longo tempore, & vesti-
 bus (d) non induebatur, & in domo non manebat, sed in monumen-
 tis. Videns autem Jesum & exclamans procidit ante illum & vo- 28.
 ce magna dixit: quid mihi & tibi Jesu fili Dei excelsi. rogo te,
 ne torqueas me; præceperat enim spiritui immundo, ut exiret 29.
 ab illo homine. Multo enim tempore circumvolutaverat eum,

(a) [*Navigaverunt* ΑΤΕΛΚΙΔΕΔΗΝ. Malim *adnavigaverunt* vel potius *adremigaverunt*. Vide Joh. 6, 19.]

(b) *Gadarenorum*. Diximus ad *Matthæi* 8, 28. Mox pro ΓΑΛΙΛΑΙΑ MS. recte ΓΑΛΛΕΙΑΙΑ.

(c) *Dæmonia*. MS. ΣΚΩΗΣΛΑ ΝΝΗΗΛΨΩΝΣ. nec dubium est, alterutrum glossema esse, qualia ex margine in contextum translata esse, non semel monuimus.

(d) *Vestibus* ΥΑΣΤΩΩΜ. Legit καὶ ἱμάτια ἐκ ἀνεπίδουκτου.

30. ԳԼԻ ԵՐՈՒՆՆԱՆՏ ՎՆՏ ԵՆԻՆՆԱ ԵՆՆՈՒՅՐՄ. ԳԼԻ ԲԻՏՈՒ-
 ԵՆՆՈՒՅՐՄ ԲՆՏՆԱՄՍ ՎՆՏ. ԳԼԻ ՁԻՏՆՈՒՆՆԱՆՏ ՓՐՏ
 ԵՆՆՈՒՅՐՏ ՁՐԼԻՄԻՍ ՎՆՏ ԲԵԼՄ ՓՆՄՄԱ ՈՆՆՈՒՄԻՆ
 31. ԱՆԱ ԱՆՓԻՁՏ: ԲԵԼԻ ՓՆՆ ԻՆԱ ԻՆՏՆՏ ՍԻՓՆՆՏ. ՕՐ
 ԻՏ ՆՆՄՁ ՓԵՆ: ՓՐՆՆԻ ԱՄՓ. ԻՐՔԻՏ. ՈՆՏԵ ՈՆ-
 32. ԻՆՆՓՐՆՏ ՄՆՆԱՐՁՏ ԴՆՆՓՆՆ ԻՆ ԻՆԱ: ԳԼԻ ԵՆՆ
 ԻՆԱ. ԵՆ ՈՐ ԱՆՆՆՈՒ ԻՄ ԻՆ ԱԲԵՐՆՆՈՒՄՆԱ ԴՆՆՆՓՆ:
 33. ՎՆՏ ՈՓՓՆՆ ԳՆՆԱՐ ԻՐՔՆՆ ՏՎԵՆԵ ՄՆՆԱՐՆԻԶԵ
 ԻՆՆԱՆՆԻԶԵ ԻՆ ՓՆՄՄԱ ԲՆՆՆՆՆԱ. ԳԼԻ ԵՆՆՆ
 ԻՆԱ ԵՆ ՈՆՆՆՆՆՆՆՆ ԻՄ ԻՆ ՓՐ ԴՆՆՆՆՆՆՆ. ԳԼԻ ՈՆ-
 33. ԱՆՆՆՆՆ ԻՄ. ՈՆՆՆՆՆՆՆՆՆ ՓՆՆ ՏՆՆՆ ՓՆՆ ՈՆ-
 ԻՆՆՆՆՆՆՆ ԲԵ ՓՆՄՄԱ ՄՆՆՆԱ. ԴՆՆՆՆՆ ԻՆ ՓՐ ՏՎԵՆ-

& vinctus fuerat vinculis ferreis (a), ac compedibus custoditus fue-
 30. rat; sed dirumpens vincula agebatur à dæmonio in deferta. In-
 terrogavit autem Jesus eum dicens (b): quod est nomen tuum?
 31. inquit vero, Legio, quia dæmonia multa intraverant in eum. Et
 32. rogabat eum, ne præciperet illis abire in abyssum. Erat autem
 ibi grex porcorum multorum pascentium in monte, & rogabant
 33. eum, ut permitteret eis in illos abire, & permisit illis (c). Exeun-
 tes autem confestim (d) dæmones ex illo viro intraverunt in por-

(a) [*Vinculis ferreis* ԵՆԻՆՆԱ ԵՆՆՈՒՅՐՄ. Lege *ὁφ' ἑ*. Huic examuf-
 fim responderet A.S. *ἰερπ. band.*]

(b) *Dicens* ՍԻՓՆՆՆ. Sic MS.

(c) *Illis.* ԳԼԻ ՈՆՆՆՆՆՆՆ ԻՄ. Sic MS. non ԻՆ.

(d) *Confestim* ՏՆՆՆ. [*Angl. soon.*] Legit ergo *παροχρημα*. Quod ad ՓՆՆ
 ՈՆՆՆՆՆՆՆ quod proxime sequitur, observa Gothos dixisse & ՏՆ ՈՆ-
 ԻՆՆՆՆՆՆ, Masc. supra 4, 35. unde casu tertio ՓՆՄՄԱ ՈՆՆՆՆՆՆՆ
 hoc ipso cap. v. 29. & ՏՐ ՈՆՆՆՆՆՆՆ, Fœm. *Marci* 3, 15. 7, 29. & v. 29.
 paullo ante, prout illic monuimus. Porro, quomodo versiculum hunc ex MS.
 restituerimus malim discas ex collatione prioris cum nostra hac *ἐὰν δέ σι*.
 Lacunam sic facile suppleas, ՏՐ ԻՐՔՆՆ.

(a) *Nuntia-*

ΝΑ. ΟΛΗ ΚΑΝΝ . . . . ΑΝΔ ΔΚΙΝΣΧΝ ΙΝ ΦΑΝΑ ΜΑΚΙ-
 ΣΑΙΥ. ΟΛΗ ΛΕΘΛΗΝΧΔΕΑΝΝ: ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΦΑΝ 34
 ΦΛΙ ΗΛΛΑΑΝΔΑΝΣ ΦΑΤΑ ΥΑΝΚΦΑΝΧ. ΓΑΨΛΛΗΗΝΝ
 ΟΛΗ ΓΑΤΛΙΗΝΝ ΙΝ ΒΑΝΚΓ ΟΛΗ ΙΝ ΥΕΙΗΣΑ: ΝΣΙΔΔ- 35
 ΓΕΑΝΝ ΦΑΝ ΣΛΙΘΑΝ ΦΑΤΑ ΥΑΝΚΦΑΝΧ. ΟΛΗ ΥΕΜΝΝ
 ΑΤ ΙΛΙΣΗΑ. ΟΛΗ ΒΙΓΕΤΗΝΝ ΣΙΤΑΝΔΑΝ ΦΑΝΑ ΜΑΝ-
 ΝΑΝ. ΛΕ ΨΑΜΜΕΙ ΝΝΗΗΛΨΧΝΣ ΝΣΙΔΔΓΕΑΝΝ. ΓΑΥΑ-
 ΣΙΔΑΝΑ ΟΛΗ ΕΚΑΨΓΑΝΔΑΝ ΕΑΝΚΑ ΕΧΤΗΝΝ ΙΛΙΣΗΑ.
 ΟΛΗ ΧΗΤΕΑΝΝ: ΓΑΤΛΙΗΝΝ ΦΑΝ ΙΜ ΟΛΗ ΦΛΙ ΓΑΣΛΙ- 36
 ΘΑΝΔΑΝΣ ΘΑΙΥΑ ΓΑΝΑΣ ΣΑ ΔΑΙΜΧΝΑΚΕΙΣ. ΟΛΗ ΒΕ- 37
 ΔΑΝΝ ΙΝΑ ΑΛΛΑΙ ΓΑΝΧΑΝΣ ΦΙΖΕ ΓΑΔΔΑΚΕΝΕ. ΓΑ-
 ΛΕΙΦΑΝ ΕΛΙΚΚΑ ΣΙΣ. ΝΝΤΕ ΑΓΙΣΑ ΜΙΚΙΛΑΜΜΑ ΔΙΣΗΑ-

cos, & ruebat . . . . ex præcipitio in lacum, & suffocabantur. Vi- 34
 dentes autem pastores *id*, quod factum est, fugerunt & nuntiave-
 runt (a) per urbem & vicos. Exiverunt autem visum, quod factum 35
 est, & venerunt ad Jesum, & invenerunt hominem illum sedentem,
 ex quo dæmonia exierant, vestitum (b) ac sanæ mentis, ad pedes Je-
 su, & metuerunt. Nuntiaverunt autem illis etiam videntes, quo- 36
 modo convaluit (c) dæmoniacus. Et rogaverunt illum omnes inco- 37
 læ regionis Gadarenorum, ut discederet ab illis, quia metu magno

(a) *Nuntiaverunt* non legit ἀπλοῶς, ceu nec plurimi codd. MSS. pro ΓΑΨΛΛΗΧΗΝΝ, reddidimus Gotho, ex MS. veram lectionem ΓΑΨΛΛΗΗΝΝ, itemque ΒΑΝΚΓ, & ΥΕΙΗΣΑ pro ΗΛΙΨΧΧΣ.

(b) *Vestitum* ΓΑΥΑΣΙΔΑΝΑ. Sic recte MS.

(c) *Quomodo convaluit* ΘΑΙΥΑ ΓΑΝΑΣ. Sic MS. non ΘΑΙ ΥΑΣ ΗΛΙΛΕΑΑ. corruptissime item prius, initio versiculi proxime insequentis, ΒΑΔΑΝΝ ΙΝ. ΒΑΨ enim sive ΒΑΔ in plurali habet ΒΕΑΝΝ, nec unquam regit Dativum, neque locum heic habere potest numerus multitudinis ΙΜ, nam Jesum solum rogaverunt Gadareni &c. ΓΑΛΕΙΦΑΝ ΕΛΙΚΚΑ ΣΙΣ & quæ sequuntur codici MS. debemus.

(a) *Et*

- πα. ΒΛΙΔΛΙ ΥΕΣΝΝ. ΪΨ ΪΣ ΓΛΛΕΪΦΑΝΔΣ ΪΝ ΣΚΙΠ ΓΛΥΑΝΔΙ-
 38. ΔΛ ΣΙΚ. ΒΛΨ ΦΛΝ ΪΝΛ ΣΛ ΥΛΙΚ ΛΫ ΨΛΜΜΕΙ ΦΥΣ ΝΝ-
 ΗΝΛΨΥΝΣ ΝΣΪΔΔΓΕΔΝΝ. ΕΙ ΥΕΣΙ ΜΙΨ ΪΜΜΛ. ΕΚΛΛΛΙ-
 39. ΛΥΤ ΦΛΝ ΪΝΛ ΪΛΙΣΝΣ. ΟΪΦΑΝΔΣ. ΓΛΥΑΝΔΕΙ ΦΝΚ ΔΝ
 ΓΛΚΔΛ ΨΕΙΝΛΜΜΛ. ΓΛΗ ΝΣΣΠΙΛΛΥ ΘΛΝ ΕΙΛΗ ΓΛ-
 ΤΛΥΙΔΛ ΨΝΣ ΓΥΨ: ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΨ. ΛΝΔ ΒΛΗΚΓ ΛΛ-
 ΛΛ ΜΕΚΓΑΝΔΣ ΘΛΝ ΕΙΛΗ ΓΛΤΛΥΙΔΛ ΪΜΜΛ ΪΛΙΣΝΣ:
 πε. 40. ΥΛΚΨ ΦΛΝ ΜΙΨ ΦΛΝΕΙ ΓΛΥΑΝΔΙΔΛ ΣΙΚ ΪΛΙΣΝΣ. ΛΝΔ-
 ΝΛΜ ΪΝΛ ΜΛΝΛΓΕΙ. ΥΕΣΝΝ ΛΝΚ ΛΛΛΛΙ ΒΕΙΔΛΝΔΛΝΣ
 41. ΪΣ: ΓΛΗ ΣΛΙ. ΟΛΜ ΥΛΙΚ ΨΙΖΕΙ ΝΛΜΥ ΪΛΕΙΚΝΣ. ΣΛΗ
 ΕΛΗΚΛΜΛΨΛΕΙΣ ΣΥΝΛΓΥΓΛΙΣ ΥΛΣ. ΓΛΗ ΔΚΙΝΣΑΝΔΣ
 ΕΛΗΚΛ ΕΥΤΗΜ ΪΛΙΣΝΪΣ. ΒΛΔ ΪΝΛ ΓΛΓΓΛΝ ΪΝ ΓΛΚΔ
 42. ΣΕΙΝΛΝΛ. ΝΝΤΕ ΔΛΗΗΤΛΚ ΛΙΝΥΗΥ ΥΛΣ ΪΜΜΛ ΣΥΕ
 ΥΙΝΤΚΛΙΥΕ ΤΥΛΛΙΒΕ. ΓΛΗ ΣΥ ΣΥΛΛΤ: ΜΙΨΦΛΝΕΙ ΦΛΝ
 43. ΪΔΔΓΛ ΪΣ. ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΨΚΛΙΗΝΝ ΪΝΛ: ΓΛΗ ΟΙΝΥ
 LXXXIV. percellabantur. At is ingressus in navem rediit. Rogavit autem
 38. illum vir, ex quo dæmonia exiverant, ut esset cum eo; dimisit au-
 39. tem eum Jesus dicens: revertere in domum tuam, & narra quan-
 ta tibi fecit Deus. Et abiit, per (a) totam urbem prædicans,
 LXXXV. quanta ei præstiterit Jesus. Factum est autem, quum revertisset
 40. Jesus, excepit eum turba, omnes enim expectabant eum. Et
 41. ecce, venit vir, cujus (b) nomen Jairus, hic præfectus synagogæ
 42. suam, quippe filia unica ei erat, quasi annorum duodecim, & ea
 43. moriebatur. Cum vero is iret (c) arctabat eum turba. Et mulier

(a) *Et abiit, per* ΓΛΗ ΓΛΛΛΙΨ. ΛΝΔ. Sic recte MS. non ΓΛΛΛΙ-
 ΨΑΝΔΣ. καὶ ἀπῆλθε, καὶ ὄλην.

(b) *Cujus* ΨΙΖΕΙ. Sic MS. recte. ΨΙΖΕ est ὄν.

(c) *Cum vero is iret.* monstrose prius ΓΛΛΕΪΦΑΝΤΙ ΦΛΝΕΙ ΦΛΝ
 ΪΝΛ.

VISANDEI IN KONA BΛXΨIS GEKA TYLLIF. SXEI IN
 ΛEKΓANS EKΛUAM AΛΛAMMA ΛIHNΛ SEINAMMA.
 ΓΛH NI MΛHTA VΛS EKAM ΛINXMEHON ΓΛEIKINXN.
 ATΓAΓΓANDEI AN ΛETAKX. ATTAITXK SKANTΛ 44.
 VΛCTOXS IS. ΓΛH SNNS ΓACTOΨ SA KONS BΛXΨIS
 IZXS: ΓΛH UΛΨ IΛISNS. OΛS SA TEKANΔS MIS: 45.
 ΛΛHΓNGANΔAM ΨAN AΛΛAIM. UΛΨ ΠAITKNS ΓΛH
 ΨΛI MIΨ IMMΛ. TΛΛZΓANΔ. MΛNΛΓEINS BIOΛIK-
 BANΔ ΨHK ΓΛH ΨKEIHANΔ. ΓΛH UΨIS. OΛS SA TE-
 KANΔS MIS: ΨAKNH IΛISNS UΛΨ. TAITXK MIS SNMS. 46.
 IK ANK NEKONΨΛ MΛHT NSΓAΓΓANDEIN ΛE MIS:
 ΓASΛIOANDEI ΨAN SX UINX ΨATEI NI ΓAΛΛHΓNIΔA. 47.
 KEIKANDEI ΓΛH ATAKINSANDEI AN IMMΛ. IN ΨI-
 ZEI ATTAITXK IMMΛ ΓATΛIH IMMΛ IN ANAVΛIKΨ-

existens in fluxu sanguinis annis duodecim, quæ in medicos (a) im-
 penderat omnem facultatem suam, & non potuerat ab ullo curari.
 Accedens autem à tergo tetigit fimbriam vestimenti ejus, & statim 44.
 substitit fluxus sanguinis ejus. Et dixit Jesus: quis est tangens me? 45.
 Negantibus autem omnibus, dixit Petrus, & qui cum eo: Magister,
 turba circumdat te & arctat, atque dicis: quis est tangens me?
 Jesus autem inquit: tetigit me aliquis; ego enim sensi virtutem ex- 46.
 euntem de me. Videns autem mulier illa, quod non latuerat, tre- 47.
 mens (b) & procidens ei, cur eum tetigerat ei narravit in præsen-

(a) In medicos IN ΛEKΓANS. Sic MS. Utrumque tamen probum, ΛE-
 KAN & ΛEIKAN *mederi*. ΛEKEIS & ΛEIKEIS *medicus*. Suec. *at læ-*
ka. En Läkare. [Angl. *vett. Hech, Sanare, curare. Heche. Medicus. Heche-*
craft. Ars medicinalis.]

(b) Tremens. *τρέμουσα ἦλθε*. hinc librarius Junii UAM KEIKANDEI sed
 vel sine λδε: sensus integer.

48. **ΓΑ ΑΛΛΛΙΖΩΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. ΟΛΗ ΘΛΙΨΑ ΓΛΗΛΙΛΗΩ-**
ΔΑ ΣΗΝΣ: ΪΨ ΪΛΙΣΗΣ ΟΛΨ ΔΗ ΪΖΛΙ. ΦΚΛΕΣΤΕΙ ΦΗΚ
Δ ΛΗΗΤΑΚ. ΓΑΛΛΗΒΕΙΝΣ ΨΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣΙΔΑ ΨΗΚ. ΓΑΓΓ
 49. **ΪΝ ΓΑΥΛΙΚΨΟΑ: ΝΛΗΗ ΨΛΗ ΪΜΜΑ ΚΩΔΟΑΝΔΙΝ. ΓΑΓ-**
ΓΙΨ ΣΗΜΣ ΜΑΝΝΕ ΕΚΑΜ ΨΙΣ ΕΛΗΚΑΜΑΨΛΕΙΣ ΣΥΝΑ-
ΓΩΓΕΙΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΨΛΤΕΙ ΓΑΔΑΗΨΗΩΔΑ
 50. **Δ ΛΗΗΤΑΚ ΨΕΙΝΑ. ΝΙ ΔΚΑΙΒΕΙ ΨΑΝΑ ΛΛΙΣΑΚΙ: ΪΨ**
ΪΛΙΣΗΣ ΓΛΗΛΗΝΣΟΑΝΔΣ. ΑΝΔΗΩΕ ΪΜΜΑ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΝΙ
ΕΛΗΚΗΤΕΙ. ΨΑΤΑΙΝΕΙ ΓΑΛΛΗΒΕΙ. ΟΛΗ ΓΑΝΑΣΟΑΔΑ:
 51. **ΟΙΜΑΝΔΣ ΨΛΗ ΪΝ ΓΑΚΔΑ. ΝΙ ΕΚΑΛΛΙΛΩΤ ΛΙΝΩΗΗΝ**
ΪΝΝΓΑΓΓΑΝ. ΑΛΟΑ ΠΑΙΤΚΗ ΟΛΗ ΪΚΩΩΗ ΟΛΗ ΪΩ-
ΗΛΗΝΝΕΝ. ΟΛΗ ΨΑΝΑ ΑΤΤΑΝ ΨΙΖΩΣ ΜΑΝΩΩΣ ΟΛΗ ΛΙ-
 52. **ΨΕΙΝ: ΓΑΓΚΩΤΗΝ ΨΛΗ ΑΛΛΛΙ ΟΛΗ ΕΛΙΕΛΩΚΗΝ ΨΩ.**
ΨΑΚΗΗ ΟΛΨ. ΝΙ ΓΚΕΤΙΨ. ΗΝΤΕ ΝΙ ΓΑΣΥΑΛΤ ΑΚ ΣΛΕ-
 53. **ΠΙΨ. ΟΛΗ ΒΗΛΩΗΗΝ ΪΝΑ. ΓΑΣΜΙΘΑΝΔΑΝΣ ΨΑΤΕΙ ΓΑ-**
 48. tia totius populi, & quomodo statim sanabatur. Jesus (a) autem
 49. dixit ei: confide filia, fides tua sanavit te, vade in pace. Ad-
 huc eo loquente, venit quidam à præfecto synagogæ dicens ei:
 50. mortua est filia tua (b); non vexa magistrum. Jesus autem au-
 diens respondit illi dicens: ne metue. tantum crede & revalescet.
 51. Veniens autem in domum, non permisit ullum introire, nisi Petrum
 52. & Jacobum & Johannem, & patrem puellæ matremque. Flebant
 autem omnes & plangebant eam. Dixit vero: ne flete, quia (c) non
 53. mortua est, sed dormit. Et deridebant eum videntes (d), quod mor-

(a) *Jesus autem.* Legit cum plurimis versionibus vetustis. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν.

(b) *Filia tua* ΔΛΗΗΤΑΚ ΨΕΙΝ æque gratum Gothicis auribus ac *Filia tuum* Latinis.

(c) *Quia non mortua est* ΗΝΤΕ ΝΙ ΓΑΣΥΑΛΤ. Legit ergo ὅτι οὐκ ἐπίθανε.

(d) *Videntes* ΓΑΣΜΙΘΑΝΔΑΝΣ, ἰδόντες, manifesto indicio usus codicis Græci.

ΣΥΛΛΤ. ΨΑΝΗΗ ΙΣ ΝΣΔΚΕΙΒΑΝΔΣ ΑΛΛΑΝΣ ΝΤ. ΘΛΗ 54.
 ΕΛΙΚΓΚΕΙΠΑΝΔΣ ΗΑΝΔΗ ΙΖΞΣ. ΥΡΠΙΔΑ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΜΑ-
 ΥΙ ΝΚΚΕΙΣ: ΘΛΗ ΓΛΥΑΝΔΙΔΑ ΑΗΜΑΝ ΙΖΞΣ. ΘΛΗ ΝΣ- 55.
 ΤΡΨ ΣΗΝΣ. ΘΛΗ ΑΝΑΒΑΝΔ ΙΖΛΙ ΓΙΒΑΝ ΜΑΤ: ΘΛΗ 56.
 ΝΣΓΕΙΣΝΧΔΕΔΗΝ ΕΛΔΚΕΙΝ ΙΖΞΣ. ΙΨ ΙΣ ΕΑΝΚΒΑΝΔ
 ΙΜ ΕΙ ΜΑΝΝ ΝΙ ΟΙΨΕΙΝΑ ΨΑΤΑ ΥΑΝΚΨΑΝΧ: ΓΛΗΛΙ- 1. ΠΑ.
 ΤΑΝΔΣ ΨΑΝ ΨΑΝΣ ΤΥΛΛΙΕ ΑΠΑΝΣΤΑΝΗΝΣ. ΑΤΓΛΕ
 ΙΜ ΜΑΗΤ ΘΛΗ ΥΑΛΔΗΝΕΝΙ ΝΕΛΚ ΑΛΛΑΙΜ ΝΗΗΝΛΨΧΜ.
 ΘΛΗ ΣΑΝΗΤΙΝΣ ΓΛΗΛΙΛΓΑΝ. ΘΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΙΝΣ 2.
 ΜΕΚΓΑΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑ ΓΧΨΣ. ΘΛΗ ΓΛΗΛΙΛΓΑΝ
 ΑΛΛΑΝΣ ΨΑΝΣ ΝΗΗΛΙΑΝΣ. ΘΛΗ ΟΑΨ ΔΗ ΙΜ ΝΙ- 3. ΠΖ.
 ΥΛΙΗΤ ΝΙΜΛΙΨ ΙΝ ΥΙΓ. ΝΙΗ ΥΑΛΗΝΣ. ΝΙΗ ΜΑΤΙΒΑΛΓ.

tua esset. Itaque is expellens omnes foras & apprehendens ma- 54.
 num ejus clamavit dicens: puella surge. Et convertit spiritum 55.
 ejus (a) & statim surrexit. & præcepit *illis* dare (b) ei cibum. Et 56.
 obstupuerunt parentes ejus, sed interdixit eis, ne ulli dicerent id,
 quod factum est. Convocans autem duodecim apostolos dedit
 eis vim & potestatem in omnia dæmonia (c), & sanare morbos,
 & misit eos prædicare regnum Dei & sanare omnes ægrotos (d). 2.
 Et dixit eis: nihil sumite ad iter, nec baculos, neque peram, 3.
 LXXXVII.

(a) *Convertit spiritum ejus* ΓΛΥΑΝΔΙΔΑ ΑΗΜΑΝ ΙΖΞΣ. Tribuit *πίστεως* significationem activam. Pro ΝΣΣΤΡΨ MS. quidem ΝΣΤΡΨ, sed sic in more librariis gemellas litteras una, interdum paullo majori pingere.

(b) *Dare* ΓΙΒΑΝ. legit *δῶναι*.

(c) *Omnia dæmonia*. Quorum *diversos* esse *ordines* adeoque etiam operationes, ac potentiam variam, etiam oracula sacra confirmant, unde quoque *ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι* appellantur *Ephes. 6, 12. Coloss. 2, 15*. et si decenarium præcisè numerum, cum Pneumaticis Rabbīnorum, ordinibus hisce assignare temerarium sit. In *omnia* autem dæmonia vim ac potestatem apostolis suis tribuit Christus.

(d) *Omnes ægrotos* ΑΛΛΑΝΣ ΨΑΝΣ ΝΗΗΛΙΑΝΣ. Legit ergo *πάντας τὸς ἀσθενήτους*, quamvis sine consensu, quod novi, codd. Græcorum.

(a) *Neque*

NIH ΗΛΛΙΒ. NIH ΣΚΑΤΤΑΝΣ. NIH ΦΑΝ ΤΥΕΙΗΝΩΣ ΠΑΙ-
 4. ΔΩΣ ΗΛΒΑΝ. ΟΛΗ ΙΝ. ΦΑΝΕΙ ΓΑΡΑ ΓΑΓΓΛΙΦ. ΦΑΚ
 ΠΗ. 5. ΣΑΛΩΙΦ ΟΛΗ ΦΑΦΚΩΗ ΝΣΓΑΓΓΛΙΦ. ΟΛΗ ΣΥΛ ΜΑΝΑ-
 ΓΛΙ ΣΥΕ ΝΙ ΑΝΘΝΙΜΑΙΝΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΝΣ
 ΠΨ. 6. ΦΙΖΛΙ ΒΑΝΚΓ ΟΛΙΝΛΙ. ΟΛΗ ΜΠΔΔΑ ΛΕ ΕΧΤΗΜ ΙΖΥΛ-
 ΚΑΙΜ ΛΕΗΚΙΣΟΛΙΦ ΔΗ ΥΕΙΤΥΩΔΙΦΛΙ ΑΝΑ ΙΝΣ: ΝΣΓΑΓ-
 7. ΓΑΝΔΑΝΣ ΦΑΝ ΦΑΙΚΗΙΔΔΟΕΔΗΝ ΑΝΔ ΗΛΙΜΩΣ ΥΛΙ-
 9. ΛΑΜΕΚΟΑΝΔΑΝΣ. ΟΛΗ ΛΕΙΚΙΝΩΝΔΑΝΣ ΑΝΔΑΛΛ: ΓΑ-
 ΗΛΗΣΙΔΑ ΦΑΝ ΗΕΚΩΔΙΣ ΣΑ ΤΑΙΤΚΑΚΚΕΣ ΦΩ ΥΑΝΚ-
 ΦΑΝΩΝΑ ΕΚΑΜ ΙΜΜΑ ΑΛΛΑ. ΟΛΗ ΦΛΗΤΑ. ΠΝΤΕ ΟΕ-
 ΦΗΝ ΣΗΜΑΙ ΦΑΤΕΙ ΙΧΗΑΝΝΕΣ ΝΚΚΑΙΣ ΝΣ ΔΑΝΦΑΙΜ.
 8. ΣΗΜΑΙ ΦΑΝ ΟΕΦΗΝ ΗΕΛΙΑΣ ΑΤΑΝΓΙΔΑ ΣΙΚ. ΣΗΜΑΙ
 ΝΨΦΑΝ ΦΑΤΕΙ ΝΚΑΝΕΤΗΣ ΣΗΜΣ ΦΙΖΕ ΛΙΚΙΖΑΝΕ ΝΣ-
 9. ΣΤΩΦ. ΟΛΗ ΟΛΦ ΗΕΚΩΔΕΣ. ΙΧΗΑΝΝΑΝ ΙΚ ΗΛΗΒΙΦ ΛΕ-
 ΜΑΙΜΑΙΤ. ΙΨ ΘΑΣ ΙΣΤ ΣΑ ΒΙ ΦΑΝΕΙ ΙΚ ΗΛΗΣΟΑ ΣΥΛ-
 4Λ. 10. ΛΕΙΚ. ΟΛΗ ΣΩΚΙΔΑ ΙΝΑ ΓΑΣΛΙΘΑΝ: ΟΛΗ ΓΑΥΑΝΔ-

neque panem (a), neque pecuniam, neque licet duas tunicas habe-
 4. re. Et in quamcunque domum intraveritis, ibi permanete, & il-
 LXXXVIII. linc exite. Et quicumque non receperint vos, exeuntes ex urbe
 5. illa etiam pulverem ex pedibus vestris excutite in testimonium
 LXXXIX. adversus eos. Exeuntes igitur transibant per vicos evangelizan-
 6. tes & sanantes ubique. Audivit autem Herodes tetrarcha omnia
 XC. 7. ab eo facta, & cogitabat, *quid faceret*, ideo quod dicerent non-
 8. nulli: Johannes surrexit à mortuis. nonnulli vero dicerent: E-
 lias apparuit. nonnulli autem: propheta quidam veterum surre-
 9. xit. Et dixit Herodes, Johanni ego caput abscidi; sed quis est
 XCI. 10. hic, de quo ego talia audio? & quærebat videre eum. Et re-

(a) *Neque panem* ΝΙΗ ΗΛΛΙΒ. Restituimus ex MS.

ΓΛΑΝΔΑΝΣ ΣΙΚ ΑΠΛΗΣΤΑΗΛΕΙΣ. ΝΣΣΠΙΛΛΑΧΔΕΔΗΝΝ ΙΜ-
 ΜΑ ΣΥΛ ΕΙΛΗ ΣΥΕ ΓΑΤΛΥΙΔΕΔΗΝΝ. ΓΛΗ ΑΝΔΑΝΙΜΑΝΔΣ
 ΙΝΣ ΑΡΕΙΔΑΓΑ ΣΗΝΔΑΡΧ ΑΝΑ ΣΤΑΨ ΑΠΦΓΑΝΑ ΒΛΗΚΓΣ
 ΝΑΜΝΙΔ ΑΙΖΧΣ ΒΛΙΔΣΑΙΙΔ ΑΝ. ΙΨ ΨΧΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΕΙΝ- 11.
 ΨΑΝΔΕΙΝΣ ΑΛΙΣΤΙΔΕΔΗΝΝ ΑΡΑΚ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΑΝΔΑΝΙ- 4Β.
 ΜΑΝΔΣ ΙΝΣ ΚΧΔΙΔΑ ΔΗ ΙΜ ΨΧ ΒΙ ΨΙΝΔ ΑΝΓΑΚΑΔΑ
 ΓΧΨΣ. ΓΛΗ ΦΑΝΣ ΨΑΚΒΑΝΣ ΛΕΙΚΙΝΑΣΣΑΝΣ ΓΛΗΛΙΛΙ-
 ΔΑ: ΨΑΝΗΗ ΔΑΓΣ ΓΗΨΑΝ ΔΗΓΑΝΝ ΗΝΕΙΥΑΝ. ΑΤ- 12. 4Γ.
 ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΨΛΙ ΤΥΛΛΙΕ ΥΕΨΗΝ ΔΗ
 ΙΜΜΑ. ΕΚΑΛΕΤ ΨΧ ΜΑΝΑΓΕΙΝ. ΕΙ ΓΑΛΕΙΨΑΝΔΑΝΣ ΙΝ
 ΨΧΣ ΒΙΣΗΝΓΑΝΕ ΗΑΙΜΧΣ ΓΛΗ ΥΕΙΗΣΑ ΣΑΛΓΑΙΝΑ ΓΛΗ
 ΒΗΓΓΑΙΝΑ ΣΙΣ ΜΑΤΙΝΣ. ΟΝΤΕ ΗΕΚ ΙΝ ΑΠΦΓΑΜΜΑ
 ΣΤΑΔΑ ΣΗΝΜ: ΨΑΝΗΗ ΥΑΨ ΔΗ ΙΜ. ΓΙΒΙΨ ΙΜ ΓΗΣ 13.
 ΜΑΤΓΑΝ: ΙΨ ΕΙΣ ΥΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΝΙΣΤ ΗΙΝΔΑΚ
 ΟΝΣ ΜΑΙΖΧ ΕΙΜΕ ΗΛΛΙΒΑΜ ΓΛΗ ΕΙΣΚΧΣ ΤΥΛΙ. ΝΙΒΛ

versi apostoli enarrabant ei quæcunque fecerant, & assumens eos
 abiit seorsim in locum desertum urbis nominatæ (a) Bethsaida.
 Turba autem hoc sciens sequebatur eum. Et excipiens eos loque- 11.
 batur eis ea (b), quæ de regno Dei, & indigentes sanationis fa-
 nabat. Dies autem jam modo (c) cœperat inclinare, accedentes 12. XCII.
 itaque ad eum duodecim illi, dixerunt ei: dimitte turbam, ut ab-
 euntes in agros & vicos in circuitu, diverfentur & emant sibi
 escas (d), quia hic in loco deserto fumus. Itaque dixit illis: da- 13.
 te vos illis cibum; ii vero dixerunt ei (e): non est penes nos
 plus quinque panibus, & tantum sunt nobis duo pisces, nisi si

(a) *Nominatæ* ΝΑΜΝΙΔ ΑΙΖΧΣ. Sic recte MS.

(b) *Ea* ΨΧ. Legit τὰ ἐξὶ τῆς βασιλείας.

(c) *Jam modo* ΓΗΨΑΝ. Legit ἡ ἡμέρα ἤδη ἤρξατο.

(d) *Emant sibi escas*. Legit ἐξ ἀπορρώσων ἑαυτοῖς [βρώματα.]

(e) *Dixerunt ei*. οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς.

14. ΦΑΝ ΦΑΤΕΙ ΡΕΙΣ ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΒΗΓΓΑΙΜΑ ΑΛΛΑΙ ΦΙ-
 ΖΑΙ ΜΑΝΑΣΕΙΔΑΙ ΜΑΤΙΝΣ. ΡΕΣΗΝ ΑΝΚ ΣΥΕ ΕΙΜΕ ΦΗ-
 ΣΗΝΔΑΡΧΣ ΥΛΙΚΕ: ΟΛΨ ΦΑΝ ΔΗ ΣΠΩΝΟΛΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ.
 ΓΑΥΑΗΚΚΕΙΨ ΙΜ ΑΝΑΚΗΜΒΟΛΑΝ ΚΗΜΒΙΤΗΝΣ. ΑΝΑ
 15. ΘΑΚΟΛΑΜΩΗ ΕΙΜΕΤΙΓΗΝΣ. ΟΛΗ ΓΑΤΑΥΙΔΕΔΗΝ ΣΥΛ.
 16. ΟΛΗ ΓΑΤΑΥΙΔΕΔΗΝ ΑΝΑΚΗΜΒΟΛΑΝ ΑΛΛΑΝΣ: ΝΙ-
 ΜΑΝΔΣ ΦΑΝ ΦΑΝΣ ΕΙΜΕ ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΟΛΗ ΤΥΛΑΝΣ ΕΙΣ-
 ΚΑΝΣ. ΙΝΣΑΙΘΑΝΔΣ ΔΗ ΗΙΜΙΝΑ. ΓΑΨΗΝΨΙΔΑ ΙΝΣ. ΟΛΗ
 ΓΑΒΚΑΚ. ΟΛΗ ΓΑΕ ΣΠΩΝΟΛΑΜ ΔΗ ΕΑΝΚΑΛΑΓΟΛΑΝ ΦΙ-
 17. ΖΑΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ: ΟΛΗ ΜΑΤΙΔΕΔΗΝ ΟΛΗ ΣΑΔΑΙ ΥΑΗΚ-
 ΦΗΝ ΑΛΛΑΙ. ΟΛΗ ΝΣΗΛΕΑΝ ΥΑΚΨ ΦΑΤΕΙ ΛΕΛΙΕΝΩΔΑ
 18. ΙΜ ΓΑΒΚΗΚΩ ΤΑΙΝΟΡΧΝΣ ΤΥΛΛΙΕ: ΟΛΗ ΥΑΚΨ ΜΙΨ ΦΛ-
 ΝΕΙ ΥΑΣ ΙΣ ΒΙΔΟΛΑΝΔΣ ΣΗΝΔΑΚΩ. ΓΑΜΩΤΙΔΕΔΗΝ ΙΜ-

14. nos euntes emerimus toti huic populo, (turbæ) (a) escas; erant
 enim quasi quinque millia virorum. Dixit autem discipulis suis:
 15. facite eis (b) ut discumbant, per quemlibet discubitum quinquaginta.
 16. Et ita fecerunt, nimirum fecerunt, ut omnes discumberent.
 Accipiens autem quinque illos panes & pisces duos, suf-
 17. ficiens in cœlum benedixit eis, & fregit deditque discipulis, ut
 apponerent turbæ. Et comederunt atque saturati sunt omnes,
 & sublatum est quod eis supererat fragmentorum, cophini duo-
 XCIV. 18. decim. Et factum est quum is precaretur seorsim, obviam ei

(a) *Turbæ*. Cl. *Junius* lectionem marginis in contextum adoptavit. illic enim in cod. Argenteo ΜΑΝΑΓΕΙΝ. in serie vero contextus, id quod restituumus ΜΑΝΑΣΕΙΔΑΙ τῶ λαῶ, sed illud τῶ ὄχλῳ respondet.

(b) *Facite eis* &c. Sic pridem transtulimus, sed lubens palmam porrigo *Edwardo Lye*, Gothicæ linguæ callentissimo viro, vertenti *Facite illis cubitus, super quibus discumbant, scilicet super singulis quinquaginta.*

(a) *Ob-*

ΜΑ ΣΙΠΡΗΓΡΩΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΕΚΡΗ ΙΝΣ ΟΙΦΑΝΔΣ. ΘΑΝΑ ΜΙΚ
 ΟΙΦΑΝΔ ΥΙΣΑΝ ΦΩΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ: ΙΨ ΕΙΣ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝ- 19.
 ΔΑΝΣ ΟΕΦΗΝ. ΙΧΗΑΝΝΕΝ ΦΑΝΑ ΔΑΠΠΟΓΑΝΔ. ΑΝΦΛ-
 ΚΑΙ ΦΑΝ ΗΕΛΕΙΑΝ. ΣΗΜΑΙ ΦΑΝ ΦΑΤΕΙ ΠΚΑΠΕΤΗΣ
 ΣΗΜΣ ΦΙΖΕ ΑΙΚΙΖΑΝΕ ΝΣΣΤΡΨ: ΟΛΨ ΦΑΝ ΔΗ ΙΜ. 20.
 ΑΨΦΑΝ ΓΗΣ ΘΑΝΑ ΜΙΚ ΟΙΨΙΨ ΥΙΣΑΝ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ
 ΦΑΝ ΠΑΙΤΡΗΣ ΟΛΨ. ΨΗ ΙΣ ΧΡΙΣΤΗΣ ΣΗΝΗΣ ΓΩΨΣ: ΙΨ 21. 4Ε.
 ΙΣ ΦΑΝ ΓΛΟΧΤΟΓΑΝΔΣ ΙΜ ΕΛΗΚΕΛΗΨ ΕΙ ΜΑΝΝ ΝΙ ΟΙ-
 ΨΕΙΑ ΦΑΤΑ. ΟΙΦΑΝΔΣ ΦΑΤΕΙ ΣΚΑΛ ΣΗΝΗΣ ΜΑΝΣ 22.
 ΜΑΝΑΓ ΥΙΝΝΑΝ. ΓΛΗ ΝΣΚΕΣΑΝΣ ΕΚΑΜ ΣΙΝΙΣΤΑΜ
 ΥΑΙΚΦΑΝ ΓΛΗ ΓΝΔΟΓΑΜ ΓΛΗ ΒΩΚΑΚΟΓΑΜ. ΓΛΗ ΝΣ-
 ΟΙΜΑΝ. ΓΛΗ ΨΚΙΔΟΓΙΝ ΔΑΓΑ ΝΚΚΕΙΣΑΝ: ΟΛΨ ΦΑΝ 23. 4Ο.

venerunt (a) discipuli ejus, & interrogavit eos inquiring: quem di-
 cit turba me esse? Illi autem respondentes dixerunt: Johannem 19.
 Baptistam, alii autem Eliam (b), alii vero, quod propheta aliquis an-
 tiquorum surrexit. Dixit autem eis: verum vos, quem me dicitis 20.
 esse? Respondens ergo Petrus dixit: Tu es Christus filius Dei (c).
 Ceterum is comminatus eis præcepit, ut nemini hoc dicerent, aiens: 21. XCV.
 oportet filium hominis multa pati, & reprobari à senioribus & sacer-
 dotibus (d) & scribis, & occidi, & tertio die resurgere. Dicebat au- 22.
 tem: 23. XCVI.

(a) *Obviam ei venerunt* ΓΑΜΩΤΙΔΕΑΝΝ ΙΜΜΑ. Succ. *mōtte ho-*
nom. [Angl. *met him.*] Id vero συνήνεσαν, puta à precibus redeunti, & sic vel
 legit, quamvis nunc magna conspiratione συνήσαν, vel lectum voluit, suæque sus-
 picioni aptavit versionem.

(b) *Eliam* ΗΕΛΕΙΑΝ. Sic MS.

(c) *Filius Dei* ΨΗ ΙΣ ΧΡΙΣΤΗΣ ΣΗΝΗΣ ΓΩΨΣ. Succ. *Tu æst Chri-*
stus Guds son. [Angl. *Thou art Christ the son of God.*] ac si legerit σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

(d) *Sacerdotibus* ΓΝΔΟΓΑΜ *ιερέων.* Editi ἀρχιερέων.

(a) *Ser-*

ΔΗ ΑΛΛΑΙΜ. ΓΛΒΛΙ ΘΑΣ ΥΙΛΙ ΛΕΛΚ ΜΙΣ ΓΛΓΓΛΝ.
 ΛΕΛΙΚΛΙ ΣΙΚ ΣΙΛΒΛΝ ΓΛΗ ΝΙΜΛΙ ΓΛΛΓΛΝ ΣΕΙΝΛΝΛ
 24. ΔΛΓΘΛΝΧΗ ΓΛΗ ΛΛΙΣΤΓΛΙ ΜΙΚ: ΣΛΕΙ ΑΛΛΙΣ ΥΙΛΙ
 ΣΛΙΥΑΛΛΑ ΣΕΙΝΛ ΝΑΣΓΛΝ. ΕΚΛΙΣΤΕΙΨ ΙΖΛΙ. ΛΨΨΛΝ
 ΣΛΕΙ ΕΚΛΙΣΤΕΙΨ ΣΛΙΥΑΛΛΙ ΣΕΙΝΛΙ ΙΝ ΜΕΙΝΛ. ΓΛΝΛΣ-
 25. ΓΙΨ ΨΧ: ΘΧ ΑΛΛΙΣ ΨΛΗΚΕΤΕ ΓΛΤΛΗΓΙΨ ΣΙΣ ΜΛΝΝΛ
 ΓΛΓΕΙΓΛΝΔΣ ΨΧ ΜΛΝΛΣΕΔ ΑΛΛΛ. ΙΨ ΣΙΣΣΙΛΒΙΝ ΕΚΛ-
 47. 26. ΙΣΤΕΓΛΝΔΣ ΛΙΨΨΛΝ ΓΛΣΛΕΙΨΓΛΝΔΣ: ΣΛΕΙ ΑΛΛΙΣ ΣΚΛ-
 ΜΛΙΨ ΣΙΚ ΜΕΙΝΛ ΛΙΨΨΛΝ ΜΕΙΝΛΙΖΕ ΥΛΗΚΔΕ. ΨΙΖΝΗ
 ΣΝΝΝΣ ΜΛΝΣ ΣΚΛΜΛΙΔ ΣΙΚ ΒΙΨΕ ΟΙΜΙΨ ΙΝ ΥΝΛΨΛΝ
 ΣΕΙΝΛΜΜΛ ΓΛΗ ΑΤΤΙΝΣ ΓΛΗ ΨΙΖΕ ΥΕΙΗΛΝΕ ΛΓΓΙΛΕ:

tem omnibus: si quis velit post me ire, abneget se ipsum, & tollat
 24. crucem suam quotidie, & sequatur me. Qui enim velit animam
 suam servare perdet eam; sed qui perdit animam suam propter me,
 25. servabit eam (a). Quid enim (b) proficit homo lucratus totum mun-
 XCVII. 26. dum, sed seipsum perdens aut (c) mulctans? Quemcunque enim
 puduerit mei aut verborum meorum, illius pudebit filium hominis,
 quando venit (d) in gloria sua & Patris & sanctorum angelorum (e).

(a) *Servabit eum* ΓΛΝΛΣΓΙΨ ΨΧ. Sic bene MS. non ΓΛΝΙΣΓΙΨ.
 [Omittit ὁ δὲ.]

(b) [*Quid enim* &c. ΘΧ ΑΛΛΙΣ ΨΛΗΚΕΤΕ ΓΛΤΛΗΓΙΨ ΣΙΣ
 ΜΛΝΝΛ. Hanc loquendi formulam imitantur Anglosaxones, quibus nihil
 frequentius quam *ur to ðearfe. In nostrum commodum, in nostram utilitatem.*
 Bed. 4, 24. *hpylc ðearfe 17 ðe huples. Quid opus est tibi Eucharistia? &c.*]

(c) [*Aut* ΛΙΨΨΛΝ. Legit $\frac{1}{2}$ pro *καί*.]

(d) *Quando venit.* Juniana editio pessime *ηκρικε οιμιψ*. Nobis MS.
 auxilio fuit, in hoc tamen laborans quod mox legat contra regulas grammaticas
ιν υνλψη pro *ιν υνλψηη*.

(e) *Sanctorum angelorum.* Reposuimus cum MS. *υειηλνε λγγιλε*.

(a) [*Vere*

ωψηη ψλν ιζυις σννγλ. σινδ σνμλι ψιζε ηεκ 27. 4h.
 στλνδλνδλνε. ψλιει νι κλνσγλνδ δλνψλν. νν-
 τε γλσλιθλνδ ψινδινλσσλν γρψς: γλνκψνν ψλν 28.
 λελκ ψρ γλνκδλ σνε δλγρς λητλν. γλνιμλνδς
 πλιτρκν γλν ιλκρβν γλν ιχλλννεν νσιδδγλ ιν
 ελικρννι βιδγλν: γλν γλκψ. μιψ ψλνει βλψ ις. 29.
 σιννς λνδγλικψγισ ις λνψλκλ. γλν γλγλσεινς ις
 θειτλ σκεινλνδει: γλν σλι. γλκρς τυλι μιψκρ- 30.
 διδεδνν ιμμλ. ψλιει γεσνν μρσες γλν ηελιας.
 ψλι γλσλιθλνλνς ιν γνλψλν. υεψνν νκρκννε ις 31.
 ψρει σκνλδλ νσενλλγλν ιν ιλικνςλλεμ: ιψ πλι- 32.

Dico autem vobis vere (a), sunt quidam hīc assistentium, qui non 27.XCVIII.
 gustabunt mortem, donec videant regnum Dei. Fuerunt au- 28.
 tem (b) post hęc verba quasi octo dies, & assumens Petrum &
 Jacobum & Johannem ascendit in montem precatum. Et fa- 29.
 ctum est cum is precabatur, species (c) vultus ejus alia erat, &
 vestitus ejus albus refulgens. Et ecce, viri duo colloquebantur 30.
 cum eo, qui erant Moses & Elias. Hi visi in gloria dicebant 31.
 excessum ejus (d), quem completeret in Hierusalem. Petrus ve- 32.

(a) [Vere. σννγλ est *Veritas*. Legit igitur ἀλήθειαν. Vide Marci 5, 33. Jo-
hannis 16, 7.]

(b) *Fuerunt autem, post γλνκψλν ψλν λελκ* (Suec. *wordo tå, ef-
ter*) ἐγένετο δὲ μετὰ τ. λ. τ. ω. ἡμέρας ἑκτώ. nec tamen putandum, nostrum legisse ἐγί-
νοιστο, agnovit enim ἐκζησιμὸν, ellipsi verbi substantivi ἦσαν.

(c) *Cum is precabatur, species.* Observa quam accurate ponat ὑποσημην inter
βλδ ις & σιννς.

(d) *Excessum ejus.* Servavi quoad potui significationem vocis νκρκννε,
quę omnino ab νκρκννλν, *currere, excurrere*; sed cur in Genet. plur.
(sing. νκρκννς. Fœm. ceu ex Relativo pronom. patet,) mihi non satisf-
facio.

- ΤΡΗΣ ΘΛΗ ΦΛΙ ΜΙΨ ΙΜΜΑ ΥΕΣΗΝ ΚΑΗΚΙΑ ΛΙ ΣΛΕ-
 ΠΛ. ΓΛΥΛΚΗΛΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ ΓΛΣΕΘΗΝ ΥΗΛΨΗ ΙΣ. ΘΛΗ
 ΨΑΝΣ ΤΥΛΑΝΣ ΥΛΙΚΑΝΣ ΨΑΝΣ ΜΙΨΣΤΑΝΔΑΝΔΑΝΣ ΙΜ-
 33. ΜΑ: ΘΛΗ ΥΛΚΨ ΜΙΨΨΑΝΕΙ ΛΕΣΚΑΙΣΚΑΙΔΗΝ ΣΙΚ ΛΕ
 ΙΜΜΑ. ΟΛΨ ΠΛΙΤΡΗΣ ΔΗ ΙΛΙΣΗΛ. ΤΑΛΖΘΑΝΔ. ΓΧΔ
 ΙΣΤ ΠΗΣΙΣ ΗΕΚ ΥΙΣΑΝ. ΘΛΗ ΓΛΥΛΗΚΚΘΑΙΜΑ ΗΛΕΙ-
 ΦΚΧΣ ΦΚΙΝΣ. ΛΙΝΑ ΨΗΣ. ΘΛΗ ΛΙΝΑ ΜΧΣΕ. ΘΛΗ ΛΙΝΑ
 34. ΗΕΛΙΘΙΝ. ΝΙ ΥΙΤΑΝΔΣ ΘΛ ΟΙΨΙΨ: ΨΑΤΑ ΨΑΝ ΙΜΜΑ
 ΟΙΨΑΝΔΙΝ. ΥΛΚΨ ΜΙΛΗΜΑ ΘΛΗ ΝΕΑΚΣΚΑΔΥΙΔΑ ΙΝΣ.
 ΕΛΗΚΗΤΙΔΕΔΗΝ ΨΑΝ ΙΝ ΨΑΜΜΕΙ ΘΛΙΝΑΙ ΟΕΜΗΝ.
 ΘΛΗ ΑΤ ΙΜ ΙΝ ΨΑΜΜΑ ΜΙΛΗΜΙΝ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΜ:
 35. ΘΛΗ ΣΤΙΒΝΑ ΥΛΚΨ ΝΣ ΨΑΜΜΑ ΜΙΛΗΜΙΝ. ΟΙΨΑΝ-

- ro & qui cum illo, erant gravati (a) somno, evigilantes autem vi-
 33. derunt gloriam ejus, & duos eos viros illi adstantes. Et factum
 est quum ab eo discefferant (b), dixit Petrus Jesu: magister, bonum
 est nobis heic esse, & faciamus tabernacula tria, unum tibi, & unum
 34. Mosi, & unum Eliæ, nescius quid diceret. Hæc autem illo dicente
 extitit nubes & obumbravit eos, atque timuerunt cum venere in il-
 35. lam (illis ingredientibus in nubem) (c). Et vox facta est è nube di-

(a) [*Gravati* ΚΑΗΚΙΑ ΛΙ. Quære annon huc pertineat illud kauros, *congelavit*, quod debemus gl. Monf. pag. 404.]

(b) *Ab eo discefferant* ΛΕΣΚΑΙΣΚΑΙΔΗΝ ΣΙΚ. Ita, probe MS. Græco more augendi verba. Sic à ΜΑΙΤΑΝ, ΜΑΙΜΑΙΤΗΝ *Marci* 11, 8. à ΛΑΙΚΑΝ, ΛΑΙΛΑΙΚ. supra 1, 41, 44. Porro, ipso hoc versiculo, pro ΓΛΥΛΗΚΚΘΑΙΜ restituimus ΓΛΥΛΗΚΘΑΙΜΑ.

(c) *Illis ingredientibus in nubem.* Iterum bonus *Junius* lectionem marginis, sive illa ex repetita editione Ulphilæ, sive varietate codd. Græcorum, ΑΤ ΙΜ ΙΝ ΜΙΛΗΜΙΝ ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΑΜ, in contextum admisit, exclusa hujus lectione ΙΝ ΨΑΜΜΑ ΜΙΛΗΜΙΝ.

ΔΕΙ. ΣΑ ΙΣΤ ΣΟΝΝΣ ΜΕΙΝΣ ΣΑ ΛΙΝΒΛ. ΦΛΜΜΛ ΗΛΝΣ-
 ΓΛΙΦ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΜΙΦ ΨΛΝΕΙ ΣΧ ΣΤΙΒΝΛ. ΒΙΓΙΤΛΝΣ 36.
 ΥΛΚΨ ΙΛΙΣΝΣ ΛΙΝΣ. ΓΛΗ ΕΙΣ ΨΛΗΛΙΔΕΔΟΝΝ. ΓΛΗ
 ΜΛΝΝ ΝΙ ΓΑΤΛΙΗΟΝΝ ΙΝ ΓΛΙΝΛΙΜ ΔΛΓΛΜ ΝΙΥΛΙΗΤ
 ΦΙΖΕΙ ΓΛΣΕΘΟΝΝ: ΥΛΚΨ ΨΛΝ ΙΝ ΨΛΜΜΛ ΔΛΓΛ. ΔΛ 37.
 ΛΛΨ ΑΤΓΛΓΓΛΝΔΛΜ ΙΜ ΛΕ ΕΛΙΚΓΟΝΓΛ. ΓΛΜΧΤΙΔΛ
 ΙΜΜΛ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ: ΓΛΗ ΣΛΙ. ΜΛΝΝΛ ΝΣ ΦΙΖΛΙ 38.
 ΜΛΝΛΓΕΙΝ ΝΕΥΧΠΙΔΛ ΟΙΨΛΝΔΣ. ΛΛΙΣΛΚΙ. ΒΙΔΓΛ ΦΟΚ
 ΙΝΣΛΙΥΛΝ ΔΝ ΣΟΝΛΗ ΜΙΝΛΜΜΛ. ΟΝΤΕ ΛΙΝΛΗΛ ΜΙΣ
 ΙΣΤ. ΓΛΗ ΣΛΙ. ΛΗΜΛ ΝΙΜΙΨ ΙΝΛ ΟΝΗΚΛΙΝΣ. ΓΛΗ 39.
 ΛΝΛΚΣ ΗΚΧΠΟΙΨ. ΓΛΗ ΤΛΗΟΙΨ ΙΝΛ ΜΙΨ ΘΛΨ . . .

cens: hic est filius meus dilectus, illum audite. Et quum vox facta 36.
 erat, inventus est Jesus solus, & illi tacuerunt, & nemini narrave-
 runt in illis diebus quidquam eorum quæ viderant. Porro factum est 37.
 illo die (a), descendentibus illis de monte, occurrit ei turba multa. Et 38.
 ecce, quidam ex turba exclamavit dicens: magister, rogo te *velis* re-
 spicere ad filium (b) meum, quia unicus mihi est. & ecce, spiritus im- 39.
 mundus (c) corripit eum, & mox clamat, quin & lacerat eum cum spu-

(a) *In illo die* ΙΝ ΨΛΜΜΛ ΔΛΓΛ. ne omiffa videretur interpretatio
 particulæ *εξ*, cl. Junius supposuit ΛΕΛΚ. mox item pro ΑΤΓΛΓΓΛΝ-
 ΔΛΜ ΜSti, nobis dedit ΛΕΓΛΓΓΛΝΔΛΜ. sed ΛΕΓΛΓΓΛΝ est
ἀποδείναι, ἀπελθεῖν, ΑΤΓΛΓΓΛΝ ΔΛΛΛΨ *καταδείναι, καπελθεῖν.* vide *Matthæi*
 7, 25. 8, 1. &c.

(b) *Respicere ad filium meum.* Florus III. cap. 22. *Ad Mithridatem quoque*
Ponticosque respexit, regemque classe juvit. Porro, quomodo ex MS. hunc &
 sequentes aliquot versus restituerimus discas ex collatione cum *ἀνδρῶν* Juniana,
 postrema verba versus 41. prorsus fugiebant aciem oculorum, facile tamen sic
 restitueris ΑΤΒΚΙΓΓ ΗΙΔΚΕ.

(c) *Spiritus immundus* ΛΗΜΛ ΝΙΜΙΨ ΙΝΛ ΟΝΗΚΛΙΝΣ. Legit er-
 go *πνεῦμα ἀκάθαρτον λαμβάνει αὐτί.*

39. ΓΛΗ ΗΛΛΙΣΤΙΥ ΑΡΕΙΨΙΨ ΑΡ ΙΜΜΑ ΓΛΒΡΙΚΑΝΔΣ ΙΝΑ.
 40. ΓΛΗ ΒΛΨ ΣΙΠΩΝΓΑΝΣ ΨΕΙΝΑΝΣ ΕΙ ΝΣΔΚΕΙΒΕΙΝΑ ΙΜ-
 41. ΜΛ. ΓΛΗ ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΛΙΣΝΣ
 ΟΛΨ. Ψ ΚΗΝΙ ΝΗΓΑΛΛΑΝΒΕΓΑΝΔΨ ΓΛΗ ΙΝΥΙΝΔΨ. ΝΝΔ
 ΟΛ ΣΙΛΗ ΑΤ ΙΖΥΙΣ ΓΛΗ ΦΗΛΛΗ ΙΖΥΙΣ. ΑΤ . . . . . ΦΛ-
 42. ΝΑ ΣΗΝΗ ΨΕΙΝΑΝΑ: ΝΛΗΗ ΨΛΗΗΗ ΑΤ ΔΗΑΤΓΑΓΓΑΝ-
 ΔΙΣ ΙΣ ΔΙΣΤΑΙΚΙΔ ΙΝΑ ΣΑ ΝΗΗΗΛΨΑ ΓΛΗ ΤΛΗΙΔΑ.
 ΓΛΟΧΤΙΔΑ ΨΑΝ ΙΛΙΣΝΣ ΑΗΜΙΝ ΨΑΜΜΑ ΝΗΗΚΛΙΝΓΙΝ.
 ΓΛΗ ΓΛΗΛΙΔΑ ΨΑΝΑ ΜΑΓΗ. ΓΛΗ ΑΤΓΛΕ ΙΝΑ ΑΤ-
 43. ΤΙΝ ΙΣ: ΝΨΕΙΛΜΑΝΣ ΨΑΝ ΥΑΝΚΨΗΝ ΑΛΛΑΙ ΑΝΑ ΨΙ-
 Κ. ΖΛΙ ΜΙΚΙΛΕΙΝ ΓΨΨΣ: ΑΤ ΑΛΛΑΙΜ ΨΑΝ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚ-
 ΓΑΝΔΑΜ ΒΙ ΑΛΛΑ ΨΞΕΙ ΓΑΤΛΑΥΙΔΑ ΙΛΙΣΝΣ. ΟΛΨ ΠΛΙ-
 ΤΚΗΣ. ΞΑΝ. ΔΗ ΘΕ ΥΕΙΣ ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ ΝΣΔΚΕΙΒΑΝ

40. ma, & ægre discedit ab eo dilanians eum. Et rogavi discipulos
 41. tuos ut expellerent eum, & non potuerunt. Respondens autem
 Jesus dixit (a): ο! generatio incredula & perversa, quousque ero
 42. vobiscum & tolerabo vos? . . . . . filium tuum. Adhuc il-
 lo accedente allisit eum dæmonium & laceravit. Comminabatur
 autem Jesus spiritui immundo & sanavit puerum, & reddidit eum
 43. patri ejus. Stupebant autem omnes propter hoc magnale Dei.
 C. Omnibus autem mirantibus super omnibus, quæ faciebat Jesus,
 dixit Petrus (b): Domine, cur nos non poteramus expellere il-

(a) Dixit. De suo addidit *Junius* ΔΗ ΙΜ.

(b) Dixit Petrus. Foret εἶπεν ὁ Πέτρος· κύριε, διὰ ἡμεῖς οὐκ ἔδυνάμεθα ἐκβαλεῖν αὐτόν· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, τὸ πνεῦμα οὐκ ἔβρισκεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ ἐν νηστείᾳ, εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ. Nihil hic quod non cum *Matthæo* cap. 17. & *Marco* cap. 9. conveniat, vel itaque inde translata sunt, vel heic culpâ librarii omiffa, & hoc quidem audacior quis suspicaretur factum saltu ab εἶπεν ὁ Πέτρος ad εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητάς. Sed nescio quâ acciderit quod majus sit discrimen codd. qui supersunt, Græcorum & illius, quo Gothus noster usus est, quod ad Evangelium secundum Lucam,

ΦΛΜΜΑ: ἰψ ἰλίσης ἡλψ. φάτᾱ κήνη νι ησγᾱγγιφ
 νιβᾱι ἰν βιδᾱμ γᾱη ἰν ἑλστῆβηγᾱ: ἡλψ φᾱη ἄη 44. κᾱ.
 σιπᾱηγᾱμ σεἰηλἰμ. ἡλγῆφ ἡης ἰν ἡησᾱηᾱ ἰζῆλ- 44.
 κᾱ ψᾱ ῆηκᾱᾱ. ηἠητε σῆηης ἡᾱης σκῆᾱδς ἰστ
 ἡτῆβᾱη ἰν ἡᾱηᾱηης ἡᾱηηε: ἰψ εἰς νι ἑκᾱψῆηη 45.
 φᾱμᾱ ῆηκᾱᾱ. γᾱη ῆᾱς ῆᾱηηἰφ ἑᾱηκᾱ ἰμ. εἰ
 νι ἑκᾱψεἰηᾱ ἰᾱᾱ. γᾱη ᾱητεᾱηη ἑκᾱἰηηᾱη ἰηᾱ
 βἰ φᾱτᾱ ῆηκᾱ: ῆᾱἡἰφ φᾱη ἡἰᾱᾱς ἰν ἰης. φᾱ- 46. κβ.
 τᾱ ὀᾱκῆς φᾱη ἰζε ἡᾱἰσἰς ῆεἰ: ἰψ ἰλίσης ῆᾱ- 47.
 σᾱἰὀᾱηᾱς ψᾱ ἡἰᾱᾱ ἡᾱἰκἰης ἰζε. ἑᾱἰκῆκῆἰηᾱηᾱς
 βᾱκῆ. ῆᾱσᾱτἰᾱᾱ ἑᾱηκᾱ σἰς. γᾱη ἡλψ ἄη ἰμ. σᾱ- 48.
 ὀᾱζῆη σᾱεἰ ἡᾱηηἰἰφ φᾱτᾱ βᾱκῆ ἡᾱᾱ ἡᾱἡη
 ἡεἰηᾱᾱ. ἡἰκ ἡᾱηηἰἰφ. γᾱη σᾱὀᾱζῆη σᾱεἰ ἡἰκ

lum? Jesus autem dixit: Hoc genus non exit nisi precibus & je-
 junio. Dixit autem discipulis suis: ponite vos in aures vestras hæc 44.
 verba, quia filius hominis tradetur in manus hominum. Verum il- 45.
 li non intellexerunt hoc verbum, & erat eis occultum adeo ut
 non intelligerent illud. & metuebant interrogare eum de hoc ver-
 bo. Incessit autem illos cogitatio, quis illorum maximus (a) ef- 46. CII.
 fet? Sed Jesus videns cogitationem cordis eorum, apprehen- 47.
 dens puerum statuit apud se (b), & dixit eis: quicumque excipit 48.
 puerum hunc in nomine meo, me excipit: & quicumque me

cam, quam ceterorum evangelistarum. *Mareschallus* vir doctissimus ex *Tatiani*
Harmonia confusionem hanc ortam conjicit.

(a) *Maximus* μέγιστος. sed optime noster agnoscit genium linguæ Græcæ, Com-
 parativum pro Superlativo, **ΜΛΙΖᾱ** enim μέγιστος, **ΜΛΙΣἰς** μέγιστος, Suec.
ibem mæste.

(b) *Statuit apud se*. Non legit αὐτό.

ΑΝΘΝΙΜΙΨ. ΑΝΘΝΙΜΙΨ ΨΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ. ΠΝ-
 ΤΕ ΣΑ ΜΙΝΝΙΣΤΑ ΥΙΣΑΝΔΣ ΙΝ ΑΛΛΑΙΜ ΙΖΥΙΣ. ΣΑ ΥΑΙΚ-
 ΚΓ. 49. ΨΙΨ ΜΙΚΙΛΣ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΧΗΑΝΝΕΣ. ΑΛΨ.
 ΤΑΛΖΓΑΝΔ. ΓΛΣΕΘΗΜ ΣΗΜΑΝΑ ΑΝΑ ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑ-
 ΜΙΝ ΝΣΑΚΕΙΒΑΝΔΑΝ ΠΝΗΗΛΨΧΝΣ. ΓΛΗ ΥΑΚΙΔΕΔΗΜ
 50. ΙΜΜΑ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΛΛΙΣΤΕΙΨ ΜΙΨ ΠΝΣΙΣ: ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΝ
 ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΝΙ ΥΑΚΓΙΨ. ΠΝΤΕ ΣΛΕΙ ΝΙΣΤ ΥΙΨΚΑ ΙΖΥΙΣ.
 ΕΑΝΚ ΙΖΥΙΣ ΙΣΤ: ΝΙ ΑΙΝΣΗΠΝ ΑΠΚ ΙΣΤ ΜΑΝΝΕ. ΣΛΕΙ
 ΚΔ. 51. ΝΙ ΓΑΥΑΗΚΚΓΑΙ ΜΛΗΤ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΥΑΚΨ
 ΨΑΝ ΙΝ ΨΑΜΜΕΙ ΝΣΕΗΛΗΧΔΕΔΗΝ ΔΛΓΧΣ ΑΝΔΑΠΝΗΜ-

excipit, excipit mittentem me (a), quoniam minimus inter vos
 CIII. 49. omnes existens, hic erit magnus. Respondens itaque Johannes
 dixit: Magister, vidimus quendam per nomen tuum expellentem
 50. dæmonia, & prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum. Et
 dixit illis (b) Jesus: ne prohibete, quia qui non est contra vos (c),
 pro vobis est, nec ullus est hominum (d), qui non faciat miracu-
 CIV. 51. la in nomine meo. Factum vero quum implerentur dies elevatio-

(a) *Mittentem me.* Prius contra regulas Grammatices fuit ΨΑΝΑ ΣΑΝΔ-
 ΓΑΝΔΑΙΝ ΜΙΚ, ac si Latine diceret *excipit mittenti me*, iterumque ex MS.
 restituimus ΙΝ ΑΛΛΑΙΜ ΙΖΥΙΣ, quin & versu proxime sequenti ΑΝΑ
 ΨΕΙΝΑΜΜΑ ΝΑΜΙΝ ubi prius ΙΝ, illud enim *ἐν*, hoc *ἐν*.

(b) *Illis ΔΝ ΙΜ.* Legit ergo *πρὸς αὐτοὺς*.

(c) *Contra vos ΥΙΨΚΑ ΙΖΥΙΣ.* Legit utroque loco, cum optimis codd.
ὅμων, manifesto indicio usus codicis Græci, & solitæ confusionis in pronuntiatione
τῶν ἢ καὶ ὄ.

(d) *Nec ullus est hominum &c.* Evidens, legisse nostrum *οὐδὲίς γάρ ἐστι ἀνθρώπων*
ὅς μὴ ποιῆ ἴδιαιμι ἐν τῷ ἰδιωματί μου. at mirum est nullius nec codicis neque versionis
 consensum reperiri, quod haud dubie movit *Junius*, ut verba lectu clarissima,
 ex editione sua expungeret; olent autem scholion illius ætatis, i. e. vetustissimæ,
 quâ Christianis in universum omnibus communia esse dona miraculorum crede-
 batur, quod ex *Irenæo* & *Origene* copiose docere possemus.

(a) *Ele-*

ΤΑΙΣ ΙΣ. ΟΛΗ ΙΣ ΑΝΔΥΛΙΚΨΙ ΣΕΙΝΑΤΑ ΓΑΤΗΛΓΙΔΑ
 ΔΗ ΓΑΓΓΑΝ ΙΝ ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ. ΟΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΛΙ- 52.
 ΚΗΝΣ ΕΛΗΚΑ ΣΙΣ. ΟΛΗ ΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΓΑΛΙΦΗΝ ΙΝ
 ΗΛΙΜ ΣΑΜΑΚΕΙΤΕ ΣΥΕ ΜΑΝΥΟΑΝ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ ΝΙ ΑΝΔ- 53.
 ΝΕΜΗΝ ΙΝΑ. ΠΝΤΕ ΑΝΔΥΛΙΚΨΙ ΙΣ ΥΑΣ ΓΑΓΓΑΝΔΑ ΔΗ
 ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ: ΓΑΣΑΙΘΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ ΣΙΠΡΗΝΟΡΣ ΙΣ ΙΛ- 54.
 ΚΗΒΡΣ ΟΛΗ ΙΧΗΑΝΝΕΣ. ΟΕΨΗΝ. ΕΛΗ. ΥΙΛΕΙΖΗ ΕΙ ΟΙ-
 ΨΑΙΜΑ ΕΞΗ ΑΤΓΑΓΓΑΙ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ ΟΛΗ ΕΚΛΑΙΜΑΙ ΙΜ.
 ΣΥΕ ΟΛΗ ΗΕΛΕΙΑΣ ΓΑΤΑΥΙΔΑ: ΓΑΥΑΝΔΟΑΝΔΣ ΨΑΝ 55.

nis ejus (a), & is obfirmavit (b) faciem suam eundo ad Jerusalem.
 Et misit nuntios ante se, & euntes profecti sunt in vicum Sama- 52.
 ritarum, paratum ei. Et non receperunt eum, quoniam facies 53.
 ejus erat vadens Jerusalem (c). Videntes autem discipuli ejus Ja- 54.
 cobus & Johannes dixerunt: Domine, vis dicamus, ut ignis descen-
 dat de cœlo & perdat eos, sicut etiam Elias fecit? Sed conversus 55.

(a) *Elevationis ejus* ΑΝΔ ΑΝΗΜΤΑΙΣ, sic enim ex MS. restituimus, male
 ante ΑΝΔ ΑΝΗΜΕΤΑΙΣ. Est autem ΑΝΔ ΑΝΗΜΤΣ ab ΑΝΔ ΑΝΙ-
 ΜΑΝ, *assumere, complecti, elevare*. Scio plurimos patrum ecclesiæ Græcæ, de
 gloriosa ac majestatica ascensione Christi in coelos hæc interpretari; sed nondum
 mihi persuadere potui aliud indigitari voce ἀναλήψεως, quam ὑψωσιν εἰς τὰ οὐρα̅ν, &
 sensu, quo sæpius in historia Evangelica dicitur ὑψωθῆναι, cui ἀναλαμβάνεσθαι etiam
 apud LXX, licet significatione diversa, conjungitur, *Esaiæ* 63, 9. καὶ ἀνέλαβεν αὐ-
 τὸς καὶ ὑψώσεν αὐτὸς πύσσας τὸς ἡμέρας τῆς αἰῶνι̅.

(b) [*Obfirmavit* ΓΑΤΗΛΓΙΔΑ. Est verbum semel tantum occurrens, ad
 quod referrem A.S. tulge haud sæpius fortasse inveniendum. Lumen sibi mutuo
 fœnerabunt, quare totum locum, ut adductum à Somnero ex L. M. p. 1. c. 42.
 heic apponam. Him beoþ under tungan tulge rreapre æþra 7 ýfele. 7 him
 bið micge zeolu. i. e. ut ego censeo, *Sub ipsius* [icterici] *lingua sunt fixæ nigrae*
venæ & malæ; & urina ei est flava.]

(c) *Vadens Jerusalem* ΓΑΓΓΑΝΔΑ ΔΗ ΙΛΙΚΗΣΑΛΕΜ, appendit
 Græca ἢ πορεύμενον εἰς Ἱερουσαλήμ, quod ne Latinas aures offenderet Vulgatus trans-
 tulit erat euntes.

(a) Et

- ΓΑΣΡΚ İM. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ İM. ΝΙΝ ΥΙΤΗΨ ΟΙΣ ΛΗΜΛΝΕ
 56. ΣΙΓΗΨ. ΝΝΤΕ ΣΝΝΝΣ ΜΛΝΣ ΝΙ ΟΛΜ ΣΛΙΥΛΛΩΜ ΟΙΣΤ-
 ΓΛΝ. ΛΚ ΝΛΣΓΛΝ. ΓΛΗ İΔΔΓΕΔΗΝ İΝ ΛΝΨΛΚΛ ΗΛΙΜ:
 ΚΕ. 57. ΥΛΚΨ ΨΛΝ ΓΛΓΓΛΝΔΛΜ İM İΝ ΥΙΓΛ. ΟΛΨ ΣΝΜΣ ΔΝ
 İΜΜΛ. ΛΛΙΣΤΓΛ ΨΝΚ ΨΙΣΘΛΔΗΨ ΨΛΔΕΙ ΓΛΓΓΙΣ ΕΛΝ:
 58. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ İΜΜΛ İΛΙΣΝΣ. ΕΛΗΗΩΝΣ ΓΚΩΒΩΣ ΛΙΓΗΝ.
 ΓΛΗ ΕΝΓΛΩΣ ΗΙΜΙΝΙΣ ΣΙΤΛΛΝΣ. İΨ ΣΝΝΝΣ ΜΛΝΣ ΝΙ
 59. ΗΛΒΛΙΨ ΘΛΚ ΗΛΗΒΙΨ ΓΛΛΛΓΓΛΙ: ΟΛΨ ΨΛΝ ΔΝ ΛΝ-
 ΨΛΚΛΜΜΛ. ΛΛΙΣΤΕΙ ΜΙΚ: İΨ İΣ ΟΛΨ. ΕΛΝ. ΝΣΛΛΗ-
 ΒΕΙ ΜΙΣ ΓΛΛΕΙΨΛΝ ΕΛΗΚΨΙΣ ΓΛΗ ΝΣΕΙΛΗΛΝ ΛΤΤΛΝ
 60. ΜΕΙΝΛΝΛ: ΟΛΨ ΨΛΝ ΔΝ İΜΜΛ İΛΙΣΝΣ. ΛΕΤ ΨΛΝΣ
 ΔΛΗΨΛΝΣ ΝΣΕΙΛΗΛΝ ΣΕΙΝΛΝΣ ΝΛΥΙΝΣ. İΨ ΨΗ ΓΛΓΓ
 ΚΑ. 61. ΓΛΗ ΓΛΣΠΙΛΛΩ ΨΙΝΔΛΝΓΛΚΔΓΛ ΓΩΨΣ: ΟΛΨ ΨΛΝ
 ΓΛΗ ΛΝΨΛΚ. ΛΛΙΣΤΓΛ ΨΝΚ ΕΛΝ. İΨ ΕΛΗΚΨΙΣ ΝΣ-

56. increpavit eos, & dixit illis (a): nescitis, cujus spiritus sitis, quo-
 niam filius hominis non venit perdere animas (b), sed sanare. Et
 CV. 57. abierunt in alium vicum. Factum vero est euntibus illis in via,
 58. dixit ei quidam: sequar te quocunque vadis, Domine. Et di-
 xit ei Jesus: vulpes foveas habent, & volucres coeli nidos (c);
 59. sed filius hominis non habet, ubi caput reclinet. Dixit autem
 alii: sequere me, is vero dixit: Domine, permitte mihi pri-
 60. mum abire & sepelire patrem meum. Sed Jesus dixit ei: sine
 mortuos sepelire mortuos suos, tu autem ito & annuntia regnum
 CVI. 61. Dei. Dixit vero etiam alius: sequar te, Domine; sed primum per-

(a) *Et dixit illis* ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ İM. Legit εἰπὼν αὐτοῖς. Sed hoc leve. item, quod typographi errorem ΝΙΝ sustulerimus, reddendo ΝΙΝ.

(b) *Perdere animas.* Non legit ἀπολέσσει, ceu nec Syrus, Latinusve.

(c) [*Nidos* ΣΙΤΛΛΝΣ. Non *nidos*, sed *sedilia* avium denotat vox Gothica.]

ΛΑΝΒΕΙ ΜΙΣ ΑΝΔΥΨΑΝ ΦΛΙΜΕΙ ΥΕΙΣΙΝΔ ΙΝ ΓΑΚΔΑ
 ΜΕΙΝΑΜΜΑ: ΟΛΨ ΨΑΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΗΣ. ΝΙΜΑΝΝΑ 62.
 ΝΣΛΑΓΓΑΝΔΣ ΗΑΝΔΗ ΣΕΙΝΑ ΑΝΑ ΗΧΗΑΝ. ΓΑΗ ΣΑΙ-
 ΥΑΝΔΣ ΑΕΤΚΑ . . . . . ΙΣΤ ΙΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑ ΓΨΣ-
 ΑΕΑΚ ΝΨΨΑΝ ΨΑΤΑ ΝΣΜΑΚΚΧΔΑ ΕΑΝ ΓΑΗ ΑΝΨΑ 1.
 ΚΑΝΣ ΣΙΒΗΝΤΙΓΗΝΣ. ΓΑΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ . . . . . ΟΛΨ 2.
 ΝΗΨΑΝ ΔΗ ΙΜ ΑΣΑΝΣ ΜΑΝΑΓΑ. ΙΨ ΥΑΝΚΣΤΥΓΑΝΣ
 ΕΛΥΛΙ. ΒΙΔΟΨ ΝΗ ΕΑΝ ΑΣΑΝΑΙΣ ΕΙ ΝΣΣΑΝΔΟΓΛΙ
 ΥΑΝΚΣΤΥΓΑΝΣ ΙΝ ΑΣΑΝ ΣΕΙΝΑ: ΓΑΓΓΙΨ. ΣΑΙ ΙΚ ΙΝ- 3.
 ΣΑΝΔΟΓΑ ΙΖΥΙΣ ΣΥΕ ΑΛΜΒΑ ΙΝ ΜΙΔΗΜΛΙ ΥΗΛΨΕ:
 ΝΙ ΒΑΙΚΑΙΨ ΓΑΙΚΔΑ. ΝΙΗ ΜΑΤΙΒΑΛΓ. ΝΙΗ ΣΚΧΗΕ 4.

mitte mihi alloqui eos, qui sunt (a) in domo mea. Dixit vero ei Je- 62.
 sus: nemo imponens manum suam aratro, & videns retro . . . . .
 est ad regnum Dei (b). Posthæc autem designavit Dominus etiam a- Cap. 10, 1:
 lios (c) septuaginta, & misit . . . . . Dixit autem illis (d): messis 2.
 multa, sed operarii pauci, rogate ergo Dominum messis, ut emittat
 operarios in messem suam. Ite, ecce mitto vos, sicut agnos in me- 3.
 dium luporum. Non portate zonam, nec peram, neque calceorum 4.

(a) Permite mihi alloqui eos, qui sunt **ΝΣΛΑΝΒΕΙ ΜΙΣ ΑΝΔΥΨΑΝ
 ΦΛΙΜΕΙ ΥΕΙΣΙΝΔ**. Sic probe MS. Bene quoque transtulit ἀποπέξαθαυ
ΑΝΔΥΨΑΝ, quod item restituumus supra cap. 8, 19. *Theophylactus* p. 261.
 Rom. τὸ ἀπλθεῖν εἰς τὸ οἶκον αὐτῶ καὶ ἀποπέξαθαυ, τὸ πρῶτον ἵνα ἰδιωτικώτερον εἶπω ἀποχαιρετή-
 σαι, abire in domum suam & ἀποπέξαθαυ, est ut usitatiori voce utar ἀποχαιρετήσαι va-
 ledicere.

(b) *Aratro* &c. reddidimus *Ulpilæ* ex MS. Lacuna autem sic facile supplenda
ΝΙ ΕΛΓΚΣ, vide infra cap. 14, 35.

(c) *Alios* **ΑΝΨΑΚΑΝΣ**. sic legendum, Suec. *andra*. [Angl. *otber*.] **ΑΝ-
 ΨΑΚΑΝΑ** est Accus. singul.

(d) *Illis*. Restituimus. Antea male: **ΔΗ ΙΜΜΑ. ΣΑ ΑΣΑ**. mox item
 monströse **ΙΝ ΑΣΑΝ ΣΕΙΝΑΜΜΑ**, quod Latine, *in messem suo*.

5. 6. . . . . ἴΝ ΦΛΗΕ ΓΑΡΔ ΕΙ ἸΝΓΑΓΓΙΦ . . . . . ΓΛ-
ΘΕΙΛΛΙΦ ΣΙΚ ΑΝΑ ἸΜΜΑ ΓΛΥΛΙΚΦΙ ἸΖΥΛΚ. ἸΦ ΓΛΒΛΙ
ΚΙΒ. 7. ΝΙ. ΔΗ ἸΖΥΙΣ ΓΛΥΛΑΝΔΓΛΙ: ἸΝ ΝΗΦΛΗ ΦΛΜΜΑ ΓΛΚ-
ΔΑ ΥΙΣΛΙΦ ΜΑΤΓΛΝΔΛΝΣ ΓΛΗ ΔΚΙΓΓΚΛΝΔΛΝΣ ΦΞ
ΛΤ ἸΜ. ΥΛΙΚΦΣ ΑΝΚ ἸΣΤ ΥΛΗΚΣΤΥΓΛ ΜΙΖΔΧΝΣ ΣΕΙ-
ΚΙΓ. 8. ΝΛΙΖΧΣ. ΝΙ ΕΛΚΛΙΦ ΝΣ ΓΑΚΔΑ ἸΝ ΓΑΚΔ: ΓΛΗ ἸΝ
ΦΞΕΙ ΒΛΗΚΓΕ ΓΑΓΓΛΙΦ. ΓΛΗ ΑΝΔΝΙΜΛΙΝΑ ἸΖΥΙΣ.
9. ΜΑΤΓΛΙΦ ΦΛΤΑ ΕΛΗΚΛΛΓΙΔΧ ἸΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΛΕΚΙΝΧΦ
ΦΛΝΣ ἸΝ ἸΖΛΙ ΣΙΝΚΛΝΣ. ΓΛΗ ΟΙΦΙΦ ΔΗ ἸΜ. ΑΤΝΕΘΙ-
ΚΙΔ. 10. ΔΑ ΑΝΑ ἸΖΥΙΣ ΦΙΝΔΛΗΓΑΚΔΙ ΓΧΦΣ: ἸΦ ἸΝ ΦΞΕΙ
ΒΛΗΚΓΕ ἸΝΝΓΑΓΓΛΙΦ. ΓΛΗ ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΛΙΝΑ ἸΖΥΙΣ.
ΝΣΓΑΓΓΛΑΝΔΛΝΣ ΑΝΑ ΕΛΗΚΛΔΛΗΚΓΑ ἸΖΧΣ. ΟΙΦΛΙΦ:
11. ΓΛΗ ΣΤΗΒΓΗ ΦΛΝΑ ΓΛΗΛΕΤΝΑΝΔΛΗ ΝΝΣΙΣ ΝΣ ΦΙΖΛΙ
ΒΛΗΚΓ ἸΖΥΛΚΛΙ ΑΝΑ ΕΧΤΗΝΣ ΝΝΣΑΚΛΝΣ. ΛΕΗΚΙΣ-
5. 6. . . . . In quamcunque domum (a) intratis . . . . . re-
CXII. 7. quiescet super illum pax vestra; sed si non, revertetur ad vos. In
ea autem domo manete edentes & bibentes quæ apud illos, dignus
enim est operarius mercede sua. Non migrate de domo in domum.
CXIII. 8. Et in quamcunque urbium ingressi fueritis & receperint vos, edite
9. appositum (b) vobis, & sanate ægrotos in illa, & dicite eis, appropin-
CXIV. 10. quavit ad vos regnum Dei. Sed in quamcunque urbium ingressi fue-
11. ritis, & non receperint vos, exeuntes in plateas ejus dicite: etiam
abstergimus vobis pulverem ex urbe vestra adhærentem nobis, super

(a) *In quamcunque* ἸΝ ΦΛΗΕ ΓΑΡΔ ΕΙ. Tmesis, pro ἸΝ ΦΛΗΕΙ
ΓΑΡΔ.

(b) *Appositum* ΦΛΤΑ ΕΛΗΚΛΛΓΙΔΧ. Sic emendavimus ex MS. sic
ut quoque *Marci* 2, 26. ΕΛΗΚΛΛΓΕΙΝΛΙΣ. Legisse etiam videtur ἡ πρῶ-
τη ἀρίμετρον. in numero multitudinis foret ΦΞ ΕΛΗΚΛΛΓΙΔΧΝΑ.

ΓΑΜ ἰΖΥΙΣ. ΣΥΕΨΛΗΗ ΦΛΤΑ ΥΙΤΕΙΨ. ΦΛΤΕΙ ΛΤΝΕΘΙ-
 ΔΑ ΣΙΚ ΛΝΑ ἰΖΥΙΣ ΦΙΝΔΛΗΓΑΚΔΙ ΓΩΨΣ: ΟΙΨΑ ἰΖΥΙΣ 12.
 ΦΛΤΕΙ ΣΑΝΔΛΗΜΓΑΜ ἰΝ ΓΛΙΝΛΜΜΑ ΔΛΓΑ ΣΗΤΙΖΩ
 ΥΛΙΚΨΙΨ. ΦΛΗ ΦΙΖΛΙ ΒΛΗΚΓ ΓΛΙΝΛΙ: ΥΛΙ ΦΗΣ ΚΛΗ- 13. ΚΙΕ.
 ΚΛΖΕΙΝ. ΥΛΙ ΦΗΣ ΒΛΙΨΣΛΙΔΑΛΗ. ΠΝΤΕ ἰΨ ἰΝ ΤΥΚΛΙ
 ΓΛΗ ΣΕΙΔΩΝΛΙ ΥΛΗΚΨΕΙΝΑ ΜΛΗΤΕΙΣ ΨΩΖΕΙ ΥΛΗΚ-
 ΦΗΝ ἰΝ ἰΖΥΙΣ. ΛΙΚΙΣ ΦΛΗ ἰΝ ΣΛΚΚΗΜ ΓΛΗ ΛΖΓΩΝ
 ΣΙΤΑΝΔΕΙΝΣ ΓΛΙΔΚΕΙΓΩΔΕΔΕΙΝΑ. ΣΥΕΨΛΗΗ ΤΥΚΛΙ 14.
 ΓΛΗ ΣΕΙΔΩΝΛΙ ΣΗΤΙΖΩ ΥΛΙΚΨΙΨ ἰΝ ΔΛΓΑ ΣΤΑΗΩΣ.
 ΦΛΗ ἰΖΥΙΣ: ΓΛΗ ΨΗ ΚΛΦΑΚΗΝΛΗΜ. ΨΗ ΠΝΔ ΗΙΜΙΝ ΠΣ- 15.
 ΗΛΗΗΔΩ. ΠΝΔ ΗΛΛΩΓΑ ΓΛΔΚΛΗΣΓΑΖΛΙ: ΣΛΕΙ ΗΛΗ- 16. ΚΙΩ.
 ΣΕΙΨ ἰΖΥΙΣ. ΜΙΣ ΗΛΗΣΕΙΨ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΠΦΒΚΙΚΙΨ ἰΖΥΙΣ.
 ΜΙΣ ΠΦΒΚΙΚΙΨ. ἰΨ ΣΛΕΙ ΠΦΒΚΙΚΙΨ ΜΙΣ. ΠΦΒΚΙΚΙΨ ΨΛΜ-

pedibus nostris (a). Ceterum hoc scitote quod appropinquavit ad
 vos (b) regnum Dei. Dico vobis quod Sodomis in illo die remif- 12.
 sius erit, quam illi urbi. Væ tibi Corazin, væ tibi Bethsaida, 13. CXV.
 quia si in Tyro & Sidone facta fuissent miracula quæ (c) facta fue-
 runt in vobis, *vel* dudum in faccis & cineribus (d) sedentes poeni-
 tentiam egissent. Verum Tyro & Sidoni remissius erit in die ju- 14.
 dicii, quam vobis. Et tu Capernaum, tu usque ad coelum exal- 15.
 tata (e), usque ad infernum demitteris. Qui audit vos, me au- 16. CXVI.
 dit, & qui rejicit vos, me rejicit; sed qui rejicit me, rejicit

(a) *Super pedibus nostris*, etsi nulla sensus diversitate, magno tamen codd. MSS. consensu legit εις τὰς πόδας ἡμῶν.

(b) *Ad vos* ΛΝΔ ἰΖΥΙΣ. Omnino legit itaque ἐφ' ὑμῶν. sed adverbativam δὲ quæ proxime sequitur, non agnoscit.

(c) *Miracula quæ* ΜΛΗΤΕΙΣ ΨΩΖΕΙ. Sic recte MS. ΨΩΣΕΙ nihili.

(d) *In faccis & cineribus*. Legit ἐν σάκκῳ καὶ σποδίῳ, sed hoc leve. parum quoque interest, utrum ἐν τῇ κείῳ, an ἐν ἡμέρῳ τῆς κείῳ.

(e) *Exaltata* ΠΣΗΛΗΗΔΩ. Sic MS.

- ΚΙΖ. 17. ΜΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΙΝ ΜΙΚ. ΓΛΥΑΝΔΙΔΕΔΗΝ ΨΑΝ ΣΙΚ ΨΛΙ
 ΣΙΒΗΝΤΕΗΝΝΣ ΜΙΨ ΕΛΗΕΔΛΙ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΕΑΝ. ΓΛΗ
 ΠΝΗΠΛΨΧΝΣ ΝΕΗΛΝΣΓΑΝΔ ΠΝΣΙΣ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΨΕΙΝΑΜ-
 18. ΜΑ: ΟΛΨ ΨΑΝ ΔΗ ΙΜ. ΓΑΣΛΘ ΣΑΤΑΝΑΝ ΣΥΕ ΛΑΗΗ-
 19. ΜΗΝΓΑ ΔΚΙΝΣΑΝΔΑΝ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ: ΣΛΙ. ΑΤΓΛΕ ΙΖΥΙΣ
 ΥΛΛΑΗΕΝΙ ΤΚΗΔΑΝ ΝΕΑΚΧ ΥΛΗΚΜΕ ΓΛΗ ΣΚΑΗΚΠ-
 ΓΧΝΧ. ΓΛΗ ΑΝΑ ΑΛΛΑΙ ΜΑΗΤΑΙ ΕΙΓΑΝΔΙΣ. ΓΛΗ
 20. ΥΛΗΤΕ ΛΙΝΧΗΝΝ ΙΖΥΙΣ ΝΙ ΓΑΣΚΑΨΟΨ. ΣΥΕΨΑΗΗ
 ΨΑΜΜΑ ΝΙ ΕΛΓΙΝΧΨ ΕΙ ΨΛΙ ΑΗΜΑΝΣ ΙΖΥΙΣ ΝΕΗΛΝΣ-
 ΓΑΝΔ. ΙΨ ΕΛΓΙΝΧΔ ΙΝ ΨΑΜΜΕΙ ΝΑΜΝΑ ΙΖΥΑΚΑ ΓΛ-
 ΚΙΗ. 21. ΜΕΛΙΔΑ ΣΙΝΔ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑΜ: ΙΝΝΗ ΨΙΖΛΙ ΘΕΙΛΑΙ ΣΥΕΓ-
 ΝΙΔΑ ΑΗΜΙΝ ΙΛΙΣΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ. ΑΝΔΗΛΙΤΑ ΨΝΣ ΑΤ-
- CXVII.17. mittentem me. Reversi vero sunt septuaginta (a) cum gaudio, di-
 centes: Domine, etiam dæmonia obediunt nobis in nomine tuo.
 18. Dixit vero illis: vidi Satanam è cœlo cadentem instar fulguris (b).
 19. Ecce, dedi (c) vobis potestatem calcandi super serpentes & scor-
 piones, & super omnem vim inimici, & nihil quidquam vos læ-
 20. det. Cæterum eo non gaudete quod spiritus vobis obediunt,
 sed ideo gaudete (d) quod nomina vestra scripta sunt in coelis.
- CXVIII.21. Hac hora exsultavit spiritu Jesus, & dixit: Confiteor tibi Pa-

(a) *Septuaginta* MS. ΨΛΙ ΣΙΒΗΝΤΕΗΝΝΣ, nam ΣΙΒΗΝΤΙΓΗΝΝΣ est casus quartus multitudinis. Et notes, etiam Numeros cardinales ab Ulphila declinari.

(b) *Cadentem instar fulguris* ΣΥΕ ΛΑΗΗΜΗΝΓΑ ΔΚΙΝΣΑΝΔΑΝ. Sic MS. nam ΔΚΙΝΣΑΝΔΑΜ aliquid nihil. Referendum autem ad ΣΑΤΑΝΑΝ. Si cum ΛΑΗΗΜΗΝΓΑ (quod casus quartus, gen. Fœm. in Nomin. ΛΑΗΗΜΗΝΝΙ) construendum, foret ΔΚΙΝΣΑΝΔΕΙΝ.

(c) *Ecce, dedi vobis* ΣΛΙ. ΑΤΓΛΕ ΙΖΥΙΣ. Legit ergo *δέδοχα ὑμῖν*, & sic Origenes contra Celsum lib. VII. fine. *Macarius* Homil. xxv. p. 325. Mor.

(d) *Ideo gaudete quod*. Non legit *μὲλλον*, ceu nec præstantissimi codd. MSS.

(a) *Con-*

ΤΑ ΕΑΝ ΗΜΙΝΟΣ ΓΛΗ ΛΙΚΦΩΣ. ΠΝΤΕ ΑΡΕΑΛΗΤ ΦΩ
 ΕΑΝΚΑ ΣΝΠΤΚΛΙΜ ΓΛΗ ΕΚΩΔΛΙΜ. ΓΛΗ ΑΝΔΗΝΛΙΔΕΣ
 ΦΛΝΙΠ ΚΛΛΗΛΙΜ. ΓΛΙ ΑΤΤΑ. ΠΝΤΕ ΣΥΛ ΥΛΚΨ ΓΛ-
 ΛΕΙΚΛΙΨ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨΓΑ ΦΕΙΝΛΜΜΑ: ΓΛΗ ΓΛΥΛΝ-
 ΔΙΨΣ ΔΝ ΣΙΠΩΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΥΛΨ. ΑΛΛ ΜΙΣ ΑΤΓΙ- 22. ΚΙΨ.
 ΒΛΝ ΙΣΤ ΕΚΛΑΜ ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΛΜΜΑ. ΓΛΗ ΝΙ ΘΛΣΗΝΝ
 ΚΛΝΝ ΘΛΣ ΙΣΤ ΣΗΝΝΣ ΑΛΓΑ ΑΤΤΑ. ΓΛΗ ΘΛΣ ΙΣΤ
 ΑΤΤΑ ΑΛΓΑ ΣΗΝΝΣ. ΓΛΗ ΦΛΜΜΕΙ ΥΙΛΙ ΣΗΝΝΣ ΑΝΔ-
 ΗΝΛΓΑΝ: ΓΛΗ ΓΛΥΛΝΔΙΨΣ ΔΝ ΣΙΠΩΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ 23. ΚΚ.
 ΣΗΝΝΑΚΩ. ΥΛΨ. ΑΝΔΑΓΛ ΑΝΓΩΝΑ ΨΩΕΙ ΣΛΙΘΑΝΔ
 ΨΩΕΙ ΓΗΣ ΣΛΙΘΙΨ. ΥΙΨΛ ΑΝΚ ΙΖΥΙΣ ΨΛΤΕΙ ΜΑΝΑΓΛΙ 24.
 ΠΚΛΗΨΕΤΕΙΣ ΓΛΗ ΨΙΝΔΑΝΩΣ ΥΙΛΔΕΔΗΝΝ ΣΛΙΘΑΝ ΨΛ-
 ΤΕΙ ΓΗΣ ΣΛΙΘΙΨ. ΓΛΗ ΝΙ ΓΛΣΕΘΝΝ. ΓΛΗ ΗΛΝΣΓΑΝ

ter (a), Domine cœli & terræ, quod abscondidisti hæc (b) à sapienti-
 bus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. certe Pater quoniam sic
 placitum fuit in conspectu tuo, & conversus (c) ad discipulos suos ait:
 omnia (d) mihi tradita sunt à Patre meo, & nemo scit, quis sit Fi- 22. CXIX.
 lius, nisi Pater, & quis sit Pater, nisi Filius, & cui vult Filius revelare.
 Et conversus ad discipulos suos (e) seorsim, dixit: Beati oculi, qui 23. CXX.
 vident, quæ vos videtis; dico enim vobis, multi prophetæ & re- 24.
 ges voluerunt videre, quod vos videtis, & non viderunt. & audire

(a) *Confiteor tibi Pater* ΑΝΔΗΛΙΤΑ ΨΗΣ ΑΤΤΑ. Retineo versio-
 nem Vulgatam, quæ litteræ inhæret non sensui, requirenti significationem *cele-*
brandi, ceu quoque curate monet *Junius* Glossario.

(b) [*Hæc* ΦΛΝΙΠ. Legendum fortasse ΦΩ vel ΨΑΤΑ. per quæ ταῦτα
 passim redditur.]

(c) *Et conversus* &c. Legit καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῶ ἐπιπν.

(d) [*Omnia* &c. ΑΛΛ. Ne peccaret in Syntaxeos regulas omnia in singu-
 lari effert numero. sc. *omne mihi traditum est.*]

(e) *Ad discipulos suos.* Legit πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῶ. Perinde.

- ΚΚΛ. 25. ΦΛΤΕΙ ΟΝΣ ΓΛΗΛΗΝΣΕΙΔ. ΟΛΗ ΝΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝΝ: ΟΛΗ
 ΣΛΙ. ΥΙΤΩΔΑΛΕΑΣΤΕΙΣ ΣΗΜΣ ΝΣΣΤΩΨ ΕΚΛΙΣΛΑΝΔΣ ΙΝΑ
 ΟΛΗ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΛΛΙΣΛΚΙ. ΟΛ ΤΛΗΟΓΛΑΝΔΣ ΛΙΒΛΙΝΑΙΣ
 26. ΛΙΨΕΙΝΩΝΣ ΑΚΒΟΛ ΥΛΙΚΨΛΗ: ΨΛΚΗΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜΜΑ.
 27. ΙΝ ΥΙΤΩΔΑ ΟΛ ΓΑΜΕΛΙΨ ΙΣΤ. ΟΛΙΨΑ ΝΣΣΙΓΓΥΙΣ: ΙΨ
 ΙΣ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΟΛΨ. ΕΚΙΟΩΣ ΕΛΗ ΓΩΨ ΨΕΙΝΑΝΑ
 ΝΣ ΑΛΛΑΜΜΑ ΗΛΙΚΤΙΝ ΨΕΙΝΑΜΜΑ. ΟΛΗ ΝΣ ΑΛΛΑΙ
 ΣΛΙΨΑΛΛΑΙ ΨΕΙΝΑΙ. ΟΛΗ ΝΣ ΑΛΛΑΙ ΜΑΗΤΑΙ ΨΕΙΝΑΙ.
 ΟΛΗ ΝΣ ΑΛΛΑΙ ΓΛΗΗΓΔΑΙ ΨΕΙΝΑΙ. ΟΛΗ ΝΕΘΗΝΔΟΓΑΝ
 28. ΨΕΙΝΑΝΑ ΣΥΕ ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ: ΨΛΗΗΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜΜΑ.
 29. ΚΛΙΗΤΑΒΑ ΑΝΔΗΩΕΤ. ΨΛΤΑ ΤΛΥΕΙ ΟΛΗ ΛΙΒΑΙΣ: ΙΨ
 ΙΣ ΥΙΛΟΑΝΔΣ ΝΣΥΛΗΚΗΤΑΝΑ ΣΙΚ ΔΩΜΟΑΝ. ΟΛΨ ΔΝ
 30. ΙΛΙΣΗΑ. ΟΛΗ ΟΛΣ ΙΣΤ ΜΙΣ ΝΕΘΗΝΔΟΓΑ: ΑΝΔΗΛΕ-

- CXXI. 25. quod vos auditis (a) & non audiverunt. Et ecce legisperitus (b) qui-
 dam surrexit tentans eum & dicens: Præceptor, quid faciens vitæ
 26. æternæ hæres fiam? At dixit ei: in lege quid scriptum est? quo-
 27. modo legis? ille vero respondens dixit: diliges dominum Deum
 tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota vi tua, &
 28. ex toto affectu tuo, & proximum tuum sicut te ipsum (c). Dixit au-
 29. tem ei: recte respondisti, hoc fac & vives. Is vero volens iustum
 30. se judicare, dixit Jesu: at quis est proximus meus? Respon-

(a) *Auditis* ΓΛΗΛΗΝΣΕΙΔ. Sic MS. recte, nam Δ & Ψ apud Gothos
 sæpissime permutantur propter soni vicinitatem, sibilo non semper observato.
 ceu etiam supra monuimus cap. 5, 24. Antea fuit ΓΛΗΛΗΝΣΑΙΨ quod *au-*
diatis.

(b) *Legisperitus* ΥΙΤΩΔΑΛΕΑΣΤΕΙΣ. Sic recte MS. non ΥΙΤΩΔΑ-
 ΕΑΣΤΟΕΙΣ.

(c) *Te ipsum* ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ. Sic emendavimus ex MS. Prius pessime
 ΨΗΣ ΜΙΣΣΑΝ. Mox recte ΨΛΗΗΗ, non ΨΛΗΗΗΗ.

(a) *Qui*

ΓΑΝΔΣ ΦΑΝ ΙΛΙΣΝΣ ΑΛΨ. ΜΑΝΝΑ ΓΑΛΛΙΨ ΛΕ ΙΛΙ-
 ΚΝΣΑΛΕΜ ΙΝ ΙΛΙΚΕΙΚΩΜ. ΓΛΗ ΙΝ ΥΛΙΔΕΔΓΑΝΣ ΕΚΛ-
 ΚΑΝΝ. ΦΛΙΕΙ ΓΛΗ ΒΙΚΑΝΒΡΔΕΔΑΝΝ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΒΑΝΓΧΣ
 ΑΝΑΛΛΑΓ * * * * * ΝΑ ΛΕΤΝΜΙΣΤΑΝ ΗΛΒΑΝ ΣΤΑΨ: 9.
 ΑΚ ΦΑΝ ΗΛΙΤΑΙΖΑΝ. ΑΤΓΑΓΓΑΝΔΣ ΑΝΑΚΝΜΒΕΙ ΑΝΑ 10.
 ΦΑΜΜΑ ΛΕΤΝΜΙΣΤΙΝ ΣΤΑΔΑ. ΕΙ ΒΙ ΨΕ ΟΙΜΑΙ ΣΛΕΙ
 ΗΛΙΗΑΙΤ ΨΝΚ. ΟΙΨΑΙ ΔΝ ΨΝΣ. ΕΚΙΓΧΝΔ. ΝΣΓΑΓΓ
 ΗΑΝΗΙΣ. ΦΑΝΝΗ ΙΣΤ ΨΝΣ ΗΑΝΗΙΨΑ ΕΑΝΚΑ ΦΛΙΜ ΜΙΨ-
 ΑΝΑΚΝΜΒΓΑΝΔΑΜ ΨΝΣ: ΝΝΤΕ ΘΑΖΝΗ ΣΛΕΙ ΗΑΝ- 11. ΚΝΦ.
 ΗΕΙΨ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΓΑΗΝΑΙΥΓΑΔΑ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΗΝΑΙ-
 ΥΕΙΨ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΝΣΗΑΝΗΓΑΔΑ: ΑΛΨ ΝΨΨΑΝ ΓΛΗ 12. ΚΠ.
 ΦΑΜΜΑ ΗΑΙΤΑΝΔΙΝ ΣΙΚ. ΦΑΝ ΥΑΝΚΚΓΑΙΣ ΝΝΔΑΝΚ-
 ΝΙΜΑΤ ΛΙΨΨΑΝ ΝΑΗΤΑΜΑΤ. ΝΙ ΗΑΙΤΑΙΣ ΕΚΙΓΧΝΔΣ
 ΨΕΙΝΑΝΣ. ΝΙΗ ΒΚΧΨΚΝΝΣ ΨΕΙΝΑΝΣ. ΝΙΗ ΝΙΨΓΑΝΣ ΨΕΙ-
 ΝΑΝΣ. ΝΙΗ ΓΑΚΑΖΝΑΝΣ ΓΑΒΕΙΓΑΝΣ. ΙΒΑΙ ΑΝΕΤΧ ΓΛΗ
 ΕΙΣ ΛΕΤΚΑΗΑΙΤΑΙΝΑ ΨΝΚ. ΓΛΗ ΥΑΙΚΨΙΨ ΨΝΣ ΝΣ-
 dens itaque Jesus dixit: vir quidam abiit ab Jerufalem ad Jeri-
 cho, & in latrones incidit, qui (a) & spoliaverunt & plagas im-
 ponentes * * * * * ultimum tenere locum; sed quum vo-
 catus fueris, vadens discumbe in ultimo loco *quo fiet*, ut cum
 venerit qui vocavit te dicat tibi: amice, ascende superius, tunc
 erit tibi honor coram unadiscumbentibus tibi. Nam quisquis ex-
 tollit se ipsum humiliabitur, & qui humiliat se ipsum (b) extolletur.
 Dixit autem, etiam vocanti se: cum feceris prandium vel coenam,
 ne voces amicos tuos, nec fratres tuos, neque cognatos tuos, ne-
 que vicinos divites (c), ne forte etiam illi reinvitent te, & tibi re-

Cap. 14, 9,
10.

11.
CLXXIX.

12.
CLXXX.

(a) *Qui* ΨΛΙΕΙ. Sic recte MS. non ΨΛΕΙ.

(b) *Se ipsum* ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. Sic probe MS.

(c) *Divites* MS. recte ΓΑΒΕΙΓΑΝΣ quod etiam *Junius* voluit, ceu ex Glossario evidens.

13. ΓΝΛΔΛΝ: ΑΚ ΨΑΝ ΥΑΝΚΚΓΛΙΣ ΔΑΝΗΤ. ΗΛΙΤ ΠΝΛΕ.
 14. ΔΑΝΣ. ΓΑΜΛΙΔΑΝΣ. ΗΛΛΤΑΝΣ. ΒΛΙΝΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΑΝ-
 ΔΑΓΣ ΥΑΙΚΨΙΣ. ΠΝΤΕ ΕΙΣ ΝΙ ΗΛΒΑΝΔ ΝΣΓΙΛΔΑΝ ΨΗΣ.
 ΝΣΓΙΛΔΑΔΑ ΑΝΚ ΨΗΣ ΙΝ ΝΣΤΑΣΣΑΙ ΨΙΖΕ ΝΣΥΑΝΚΗ-
 15. ΤΑΝΕ: ΓΛΗΑΝΣΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΣΝΜΣ ΨΙΖΕΙ ΑΝΑΚΝΜΒ-
 ΓΑΝΔΑΝΕ ΨΑΤΑ. ΑΛΨ ΔΝ ΪΜΜΑ. ΑΝΔΑΓΣ ΣΛΕΙ
 ΚΠΛ. 16. ΜΑΤΓΙΨ ΗΛΛΕ ΪΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑΙ ΓΥΨΣ: ΨΑΚΝΗ
 ΑΛΨ ΪΜΜΑ ΕΑΝ. ΜΑΝΝΑ ΣΝΜΣ ΓΑΥΑΝΚΗΤΑ ΝΛΗΤΑ-
 17. ΜΑΤ ΜΙΚΙΛΑΝΑ. ΓΛΗ ΗΛΗΛΙΤ ΜΑΝΑΓΑΝΣ. ΓΛΗ ΙΝ-
 ΣΑΝΔΙΔΑ ΣΚΑΛΚ ΣΕΙΝΑΝΑ ΘΕΙΛΑΙ ΝΛΗΤΑΜΑΤΙΣ ΑΙ-
 ΨΑΝ ΨΑΙΜ ΗΛΙΤΑΝΑΜ. ΓΑΓΓΙΨ. ΠΝΤΕ ΓΗ ΜΑΝΥΗ ΙΣΤ
 18. ΑΛΛΑΤΑ: ΓΛΗ ΔΗΓΝΗΝΗΝ ΣΗΝΣ ΕΑΝΚΑΙΨΑΝ ΑΛΛΑΙ:
13. tribuatur; sed quando feceris convivium, voca pauperes, debiles,
 14. claudos, cœcos, & beatus eris, quoniam illi non habent (a) retri-
 15. buere tibi. retribuetur autem tibi in resurrectione justorum. Hæc
 CLXXXI. autem audiens quidam discumbentium (b) dixit illi: beatus qui
 16. edit panem in regno Dei. Dixit vero illi Dominus (c): vir qui-
 17. dam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. & misit famu-
 lum suum hora cœnæ dictum vocatis: ite, quoniam nunc pa-
 18. rata sunt omnia. Et cœperunt confestim omnes se excusare.

(a) *Illi non habent* ΕΙΣ ΝΙ ΗΛΒΑΝΔ. Legit, αὐτοὶ οὐκ ἔχουσιν. Porro, non ingratiis aurium Latinarum retinuisse spero cum Gotho nostrate Græcificum non habent retribuere pro non possunt; sed hæc notiora. Mox pro ΝΣΤΑΣΣΑΙ MS. ΝΣΤΑΣΣΑΙ; sed confer quæ diximus supra 8, 55.

(b) *Discumbentium* ΨΙΖΕΙ ΑΝΑΚΝΜΒΓΑΝΔ ΑΝΕ. Perinde est sive legerit τῶν ἀνακειμένων an vero τῶν συνανακειμένων. posterius hoc foret ΨΙΖΕ ΜΙΨ-ΑΝΑΚΝΜΒΓΑΝΔ ΑΝΕ.

(c) *Dixit vero illi Dominus* ΨΑΚΝΗ (sic MS.) ΑΛΨ ΪΜΜΑ ΕΑΝ. Non puto primum scriptum fuisse εἶπε δ' αὐτῷ ὁ κύριος. sed ὁ κύριος additum esse quia nova esset Sectio.

(a) *Di-*

ΣΑ ΕΚΝΟΜΙΣΤΑ ΟΛΨ. ΛΑΝΔ ΒΛΗΗΤΑ. ΟΛΗ ΨΑΚΕ ΓΑ-
 ΛΕΙΨΑΝ ΟΛΗ ΣΑΙΘΑΝ ΨΑΤΑ. ΒΙΔΟΑ ΨΗΚ ΗΛΒΑΙ ΜΙΚ
 ΕΛΗΚΟΙΨΑΝΑΝΑ: ΟΛΗ ΛΗΨΑΚ ΟΛΨ. ΟΗΚΑ ΛΗΗΣΝΕ 19.
 ΗΣΒΛΗΗΤΑ ΕΙΜΕ. ΟΛΗ ΓΑΓΓΑ ΚΑΗΣΟΑΝ ΨΑΝΣ. ΒΙΔ-
 ΟΑ ΨΗΚ ΗΛΒΑΙ ΜΙΚ ΕΛΗΚΟΙΨΑΝΑΝΑ: ΟΛΗ ΣΗΜΣ 20.
 ΟΛΨ. ΟΕΝ ΛΙΗΓΑΙΔΑ. ΟΛΗ ΔΗ ΨΕ ΝΙ ΜΑΓ ΟΙΜΑΝ:
 ΟΛΗ ΟΙΜΑΝΔΣ ΣΑ ΣΚΑΛΚΣ. ΓΑΤΑΙΗ ΕΛΗΝΙΗ ΣΕΙΝΑΜΜΑ 21.
 ΨΑΤΑ: ΨΑΝΗΗ ΨΥΛΙΚΗΣ ΣΑ ΓΑΚΔΑΥΑΛΔΑΝΔΣ. ΟΛΨ
 ΔΗ ΣΚΑΛΚΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΗΣΓΑΓΓ ΣΠΚΑΠΤΩ ΙΗ ΓΑΤ-
 ΥΧΝΣ ΟΛΗ ΣΤΑΙΓΩΣ ΒΛΗΚΩΣ. ΟΛΗ ΗΗΛΕΔΑΝΣ ΟΛΗ
 ΓΑΜΑΙΔΑΝΣ ΟΛΗ ΒΛΙΝΔΑΝΣ ΟΛΗ ΗΑΛΤΑΝΣ ΑΤΤΙΗΗ
 ΗΙΔΚΕ: ΟΛΗ ΟΛΨ ΣΑ ΣΚΑΛΚΣ. ΕΛΗ ΥΑΚΨ ΣΥΕ ΛΑΝ- 22.
 ΒΛΗΣΤ. ΟΛΗ ΝΑΗΗ ΣΤΑΔΣ ΙΣΤ: ΟΛΗ ΟΛΨ ΣΑ ΕΛΗ 23.
 ΔΗ ΨΑΜΜΑ ΣΚΑΛΚΑ. ΗΣΓΑΓΓ ΛΑΝΔ ΥΙΓΑΝΣ ΟΛΗ

Primus dixit (a): agrum emi (b), & opus habeo exire & eum vi-
 dere. rogo te habe me excusatum (c). Et alter dixit: juga quin- 19.
 que bouum emi, & vado probatum eos. rogo te habe me excu-
 satum. Et quidam dixit: uxorem duxi, & ideo non possum ve- 20.
 nire. Et veniens famulus (d) nuntiavit hæc domino suo. Tunc 21.
 iratus pater familias dixit famulo suo: exi cito in plateas & fe-
 mitas urbis, atque pauperes, & debiles, & cæcos, & claudos ad-
 duc huc. Et dixit famulus: domine, factum est sicut impera- 22.
 sti, & adhuc locus est. Et dixit dominus famulo: exi in vias & 23.

(a) Dixit. Non legit *αὐτός*, licet nullo damno sensus.

(b) [*Agrum emi* ΛΑΝΔ ΒΛΗΗΤΑ. Simillimo plane loquendi modo dicimus *I have bought land.*]

(c) *Excusatum*. Pro ΕΛΗΚΟΙΨΑΝΑ, restituiimus ex MS. ΕΛΗΚΟΙΨΑΝΑΝΑ, eidemque voci opem tulimus versu proxime sequenti, ubi prius ΕΛΚΟΙΨΑΝΑΝΑ.

(d) *Famulus*. Non legit *οὐκ ἔστι*, ceu nec plurimi codd. & versiones veteres.

24. ΕΛΨΩΣ. ΟΛΗ ΝΑΝΨΕΙ ΙΝΝΑΤΓΑΓΓΑΝ. ΕΙ ΝΣΕΝΑΝΛΙ
 ΓΑΚΩΣ ΜΕΙΝΣ. ΟΙΨΑ ΑΛΛΙΣ ΙΖΥΙΣ. ΨΑΤΕΙ ΝΙΛΙΝΣΗΝ
 ΜΑΝΝΕ ΟΛΙΝΛΙΖΕ ΨΙΖΕ ΕΑΝΚΑΗΛΙΤΑΝΑΝΕ ΚΑΝΣΕΙΨ
 ΚΠΒ. 25. ΨΙΣ ΝΑΗΤΑΜΑΤΙΣ ΜΕΙΝΙΣ: ΜΙΨΙΔΔΓΕΔΑΝΝ ΨΑΝ ΙΜΜΑ
 ΗΙΝΗΜΑΝΣ ΜΑΝΑΓΛΙ. ΟΛΗ ΓΑΥΑΝΔΟΓΑΝΔΣ ΣΙΚ ΟΛΨ
 26. ΔΗ ΙΜ. ΟΛΒΛΙ ΟΛΣ ΓΑΓΓΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΟΛΗ ΝΙ ΕΙΟΛΙΨ
 ΑΤΤΑΝ ΣΕΙΝΑΝΑ ΟΛΗ ΛΙΨΕΙΝ ΟΛΗ ΟΕΝ ΟΛΗ ΒΑΚΝΑ
 ΟΛΗ ΒΚΩΨΚΗΝΣ ΟΛΗ ΣΥΙΣΤΚΗΝΣ. ΝΑΗΗ ΝΨΨΑΝ ΣΕΙ-
 ΝΑ' ΣΙΛΒΙΝΣ ΣΑΙΥΑΛΑ. ΝΙ ΜΑΓ ΜΕΙΝΣ ΣΙΠΩΝΕΙΣ ΥΙΣΑΝ.
 27. ΟΛΗ ΣΑΕΙ ΝΙ ΒΛΙΚΙΨ ΓΑΛΓΑΝ ΣΕΙΝΑΝΑ. ΟΛΗ ΓΑΓΓΛΙ
 ΚΠΓ. 28. ΛΕΑΚ ΜΙΣ. ΝΙ ΜΑΓ ΥΙΣΑΝ ΜΕΙΝΣ ΣΙΠΩΝΕΙΣ: ΙΖΥΑΚΑ
 ΟΛΣ ΚΑΙΗΤΙΣ ΥΙΛΟΓΑΝΔΣ ΚΕΛΙΚΝ ΤΙΜΕΚΟΓΑΝ. ΝΙΝ ΕΚΝ-
 ΜΙΣΤ ΓΑΣΙΤΑΝΔΣ ΚΑΗΝΕΙΨ ΜΑΝΥΙ ΨΑ ΗΛΒΛΙΝ ΔΗ
 29. ΝΣΤΙΝΗΑΝ. ΙΒΛΙ ΑΝΕΤΑ ΒΙ ΨΕ ΓΑΣΑΤΙΔΕΔΙ ΓΚΗΝ-
 24. *septa (a), & coge introire, ut impleatur (b) domus mea. dico enim*
vobis, quod nullus virorum illorum antea vocatorum gustabit coe-
 CLXXXII. *nam meam. Ibat autem cum illo turba multa, & conversus dixit il-*
 25. *lis: si quis vadit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, &*
 26. *uxorem, & liberos, & fratres, & sorores, quin & sui ipsius animam,*
 27. *non potest meus esse discipulus. & qui non fert crucem suam & ve-*
 CLXXXIII. *nit post me, non potest meus esse discipulus. Vestrum enim quis*
 28. *volens turrim ædificare, nonne primum sedens computat apparatus*
 29. *quem habet (c) ad perficiendum, ne forte postquam posuerit fun-*

(a) *Et septa* ΟΛΗ ΕΛΨΩΣ. κ' φεγγυόσ. Glossæ vett. φεγγυόσ. *Septa.*

(b) *Ut impleatur* ΕΙ ΝΣΕΝΑΝΛΙ. Sic recte *Junius.* in MS. tamen simplex Λ. Rationem modo dedimus.

(c) *Habet* ΗΛΒΛΙΝ. Errore pro ΗΛΒΛΙΔ sive, quod idem ΗΛΒΛΙΨ. Posses quoque ΗΛΒΛΙΝΗ. [Recte se habet ΗΛΒΛΙΝ. vide Marci 15, 36. ut & v. 31. hujusce capituli. Transtulerim, *apparatus, an habeat qui ad perficiendum* suppetat.]

ἀνουλάδω. ἄλῃ νι μᾶλτιδε νστίνῃλῃ. ἀλλᾶι
 ψᾶι γᾶσιθᾶνᾶλῃ. ἀνογίνῃλῃ βιλᾶικᾶν ἴνᾶ. υἱ 30.
 ψᾶνᾶλῃ ψᾶτει σᾶ μᾶνῃλᾶ ἀνστᾶιδᾶ τῖμᾶκᾶν.
 ἄλῃ νι μᾶλτᾶ νστίνῃλῃ: λῖψᾶν ὄλῃ ψῖνᾶλῃ 31.
 γᾶγγᾶνᾶσ στίγῃλῃ νῖψᾶ λᾶψᾶκᾶνᾶ ψῖνᾶλῃ ἀν
 νῖγγᾶνᾶ. νῖν γᾶσιτᾶνᾶσ ἑᾶνκᾶψῖσ ψᾶνκῖψ σῖλῃ
 μᾶλτῖγῖσ μῖψ τᾶλῖνῃν ψῃσῃνᾶδᾶρῃ γᾶμᾶτᾶν
 ψᾶμῃλ μῖψ τᾶλῖμτῖγῃν ψῃσῃνᾶδᾶρῃ γᾶγγᾶνᾶν
 ᾶλᾶ σῖκ. ε἖ψᾶν ἄβᾶι νῖστ μᾶλτῖγῖσ. νᾶνῃ ψᾶ 32.
 νῃνῃ ἑᾶκᾶ ἴμῃλ νῖσᾶνᾶν. ἴνῃσᾶνᾶδᾶνᾶσ λῖκῃ
 βῖδᾶγῖψ γᾶνᾶκᾶψᾶσ: σᾶλῃ νῃ ὀᾶκᾶγῖνῃ ἰζᾶκᾶ 33. κᾶδ.
 σᾶεἰ νι ᾶεῖψῖψ ᾶλλᾶμῃλ λῖγῖνᾶ σῖνᾶμῃλ. νι
 μᾶγ νῖσᾶν μῖνῃσ σῖπᾶνῃσ: γᾶδ σᾶλτ. ἴψ ἄβᾶι 34. κᾶε.
 σᾶλτ βᾶνᾶ νᾶκᾶψῖψ. ὀε γᾶσῃπᾶλ. νῖῃ ἀν λῖκ- 35.
 ψᾶι νι ἀν μᾶλῃστᾶν ἑᾶκᾶ ἴστ. ντ νῃνᾶκᾶνᾶ
 ἴμῃλ: σᾶεἰ ἡᾶβᾶι ᾶνῃσᾶνᾶ γᾶλᾶνῃσᾶνᾶδᾶρᾶ. γᾶ-

damentum, & non potuerit perficere, omnes videntes incipiant ei
 illudere, dicentes: hic vir incœpit ædificare (a), & non potuit per- 30.
 ficere. Aut quis rex iturus, ut ruat in bellum contra alium regem, 31.
 nonne prius sedens cogitat an possit cum decem millibus occurre-
 re venienti cum viginti millibus contra se? Si vero non possit, ad- 32.
 huc illo procul absente, mittens legatum petit pacem. Sic ita- CLXXXIV.
 que quisquis vestrûm, qui non valedicit (b) omni facultati suæ, non 33.
 potest esse mens discipulus. Bonum est sal, sed si sal fatuum CLXXXV.
 erit, quo condietur? Nec ad terram, neque ad sterquilinum 34.
 aptum est, foras ejiciunt illud. Qui habet aures audientes, au- 35.

(a) *Ædificare* ΤΙΜΒΚΓΑΝ, sic recte MS. (Suec. *Timbra*) prius fuit ΤΙΜΚΓΑΝ.

(b) *Valedicit*. ἀποτίσσει. ΛΕΥΨΨ. vide quæ diximus supra ad cap. 9, 61. de ἈΝΔΥΨΑΝ.

(a) *Om-*

- ΚΠΥ. 1. ΗΛΗΣΘΑΙ: ΥΕΣΗΝ ΝΨΨΑΝ ΪΜΜΑ ΝΕΘΘΑΝΔΑΝΣ ΣΙΚ
 ΑΛΛΑΙ ΜΥΤΑΚΘΥΣ ΘΛΗ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΑΙ ΗΛΗΣΘΑΝ ΪΜ-
 2. ΜΑ: ΘΛΗ ΒΙΚΥΔΙΔΕΔΗΝΝ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΘΛΗ ΒΥΚΑΚ-
 ΘΥΣ. ΟΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΣΑ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΑΝΣ ΑΝΔ-
 ΚΠΖ. 3. ΝΙΜΙΨ ΘΛΗ ΜΙΨΜΑΤΘΙΨ ΪΜ: ΟΑΨ ΨΑΝ ΔΗ ΪΜ ΨΥ
 4. ΓΑΘΗΚΥΝ. ΟΨΑΝΔΑ. ΘΑΣ ΜΑΝΝΑ ΪΖΥΑΚΑ ΛΙΓΑΝΔΑ
 ΤΛΙΗΝΝΤΕΗΝΝΑ ΛΑΜΒΕ. ΘΛΗ ΕΚΑΛΙΝΣΑΝΔΑ ΛΙΝΑΜ-
 ΜΑ ΨΙΖΕ. ΝΙΝ ΒΙΛΕΪΨΙΨ ΨΥ ΝΙΝΝΤΕΗΝΝΑ ΘΛΗ ΝΙΝΝ
 ΑΝΑ ΑΝΨΙΔΑΙ. ΘΛΗ ΓΑΓΓΙΨ ΛΕΛΚ ΨΑΜΜΑ ΕΚΑΛΙΝ-
 5. ΣΑΝΙΝ ΝΝΤΕ ΒΙΓΙΤΙΨ ΨΑΤΑ. ΘΛΗ ΒΙΓΙΤΑΝΔΑ ΝΣ-
 6. ΑΛΗΘΙΨ ΑΝΑ ΑΜΣΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ ΕΛΓΙΝΥΝΔΑ. ΘΛΗ ΟΙ-
 ΜΑΝΔΑ ΪΝ ΓΑΚΔΑ. ΓΑΛΛΨΥΨ ΕΚΙΘΥΝΔΑ ΘΛΗ ΓΑ-
 ΚΑΖΝΑΝΣ. ΟΨΑΝΔΑ ΔΗ ΪΜ. ΕΛΓΙΝΥΨ ΜΙΨ ΜΙΣ. ΨΑΜ-
 7. ΜΕΙ ΒΙΓΑΤ ΛΑΜΒ ΜΕΙΝ ΨΑΤΑ ΕΚΑΛΙΝΣΑΝΥ: ΟΨΑ ΪΖ-
 ΥΙΣ ΨΑΤΕΙ ΣΥΑ ΕΛΗΘΑΔΑ ΥΛΙΚΨΙΨ ΪΝ ΗΙΜΙΝΑ ΪΝ ΛΙΝΙΣ

- CLXXXVI. diat. Erant autem ei appropinquantes omnes (a) publicani & pec-
 Cap. 15, 1. catores, auditum illum, & murmurabant Pharisei & scribæ dicen-
 2. tes: iste recipit peccatores & vescitur cum eis. Loquebatur ergo
 CLXXX- VII. 3. eis hanc parabolam dicens: quis vestrum possidens centum oves, &
 4. perdens unam earum, nonne relinquit nonaginta novem in deserto,
 5. & investigat deperditam (b) donec invenit eam: & inveniens impo-
 6. nit in humeros suos (c) gaudens. & veniens domum, invitat amicos
 & vicinos dicens illis: gaudete mecum ed quod inveni ovem meam
 7. perditam. Dico vobis quod ita gaudium erit in cœlo super uno

(a) *Omnes.* πάντες οἱ τελώναι, & sic communi codd. consensu noster, etsi versio-
 nes nonnullæ veteres, & in his Latina, non agnoscant. *omnes* autem pro *multi*.

(b) *Deperditam* ΨΑΜΜΑ ΕΚΑΛΙΝΣΑΝΙΝ. Sic probe MS.

(c) *Humeros suos* ΑΜΣΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ. Recte ergo legit *ιαυτῶ* vel *αὐτῶ*,
 pro quo in nonnullos codd. tam hoc loco quam cap. 16, 5. librariorum negligenti-
 a irrepsit *αὐτῶ*, quod *is*.

(a) *Quam*

ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΙΣ ΙΔΚΕΙΓΧΝΔΙΝΣ. ΨΛΗ ΙΝ ΝΙΝΝΤΕΗΝΝΔΙΣ
 ΓΛΗ ΝΙΝΝΕ ΓΑΚΛΙΗΤΑΙΖΕ. ΨΛΙΕΙ ΝΙ ΨΛΗΚΒΗΝ ΙΔΚΕΙ-
 ΓΧΣ: ΛΙΨΨΛΗ ΣΗΜΛ ΟΙΝΧ ΔΚΑΚΜΑΝΣ ΗΛΒΛΝΔΕΙ 8. ΚΠΗ.
 ΤΛΙΗΝΝ ΓΛΒΛΙ ΕΚΛΛΙΝΣΙΨ ΔΚΑΚΜΙΝ ΛΙΝΑΜΜΛ. ΝΙΝ
 ΤΛΝΔΕΙΨ ΛΗΚΛΡΝ. ΓΛΗ ΝΣΒΛΗΓΕΙΨ ΚΛΖΝ. ΓΛΗ ΣΧ-
 ΚΕΙΨ ΓΛΑΓΓΥΛΒΛ ΠΝΤΕ ΒΙΓΙΤΙΨ. ΓΛΗ ΒΙΓΙΤΛΝΔΕΙ 9.
 ΓΛΗΛΙΤΙΨ ΕΚΙΓΧΝΔΟΧΣ ΓΛΗ ΓΑΚΛΖΝΧΝΣ. ΟΙΨΛΝΔΕΙ.
 ΕΛΓΙΝΧΨ ΜΙΨ ΜΙΣ. ΠΝΤΕ ΒΙΓΛΤ ΔΚΑΚΜΙΝ ΨΛΜΜΕΙ
 ΕΚΛΛΗΝΣΔΛ: ΣΥΛ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ ΕΛΗΕΔΣ ΥΛΙΚΨΙΨ ΙΝ 10. ΚΠΨ.
 ΛΝΔΥΛΙΚΨΓΛ ΛΓΓΙΛΗΝ ΓΧΨΣ ΙΝ ΛΙΝΙΣ ΙΔΚΕΙΓΧΝΔΙΝΣ
 ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΙΣ: ΟΛΨ ΗΨΨΛΝ. ΜΑΝΝΕ ΣΗΜΣ ΛΙΗΤΛ 11. Κϩ.
 ΤΥΛΝΣ ΣΗΝΝΗΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΣΛ ΓΗΗΖΛ ΙΖΕ ΔΝ ΛΤ- 12.
 ΤΙΝ. ΛΤΤΛ ΓΙΕ ΜΙΣ ΣΧ ΠΝΔΚΙΝΝΛΝΕΙΝ ΔΛΙΛ ΛΙΓΙ-
 ΝΙΣ. ΓΛΗ ΔΙΣΔΛΙΛΙΔΛ ΙΜ ΣΥΕΣ ΣΕΙΝ: ΓΛΗ ΛΕΑΚ 13.

peccatore pœnitente *plus* quam super nonaginta novem (a) justis,
 qui non indigent pœnitentia. Aut quædam mulier (b) habens decem
 drachmas. si perdit unam drachmam, nonne accendit lucernam &
 emundat domum, & quærit diligenter, donec invenit? & inveniens
 convocat amicas & vicinas dicens: gaudete mecum quia inveni drach-
 mam, quam perdidi. Dico vobis, sic gaudium erit coram angelis Dei
 super uno pœnitente peccatore. Dixit autem: vir quidam habuit
 duos filios, & dixit junior eorum patri: pater da mihi competen-
 tem (c) partem possessionis, & divisit illis proprietatem suam. Et post

(a) *Quam super nonaginta novem* ΨΛΗ ΙΝ ΝΙΝΝΤΕΗΝΝΔΙΣ ΓΛΗ ΝΙΝΝΕ. Sic recte MS.

(b) *Aut quædam mulier* ΛΙΨΨΛΗ ΣΗΜΛ ΟΙΝΧ. Legit ἡ περὶ γού. interrogative foret ΛΙΨΨΛΗ ΘΧ ΟΙΝΧ.

(c) [*Competentem* ΣΧ ΠΝΔΚΙΝΝΛΝΕΙΝ. Manifesto Librarii errore pro ΨΧ ΠΝΔΚΙΝΝΛΝΔΕΙΝ *contingentem.*]

- NI ΜΑΝΑΓΛΑΝΣ ΔΑΓΛΑΝΣ ΒΚΛΗΤΑ ΣΑΜΑΝΑ ΑΛΛΑΤΑ
 ΣΑ ΓΝΗΖΑ ΣΝΗΝΣ. ΓΛΗ ΛΕΛΛΙΨ ΙΝ ΛΑΝΑ ΕΛΙΚΚΑ
 ΥΙΣΑΝΔΑ. ΓΛΗ ΓΛΙΝΑΚ ΔΙΣΤΛΗΙΔΑ ΨΑΤΑ ΣΥΕΣ ΣΕΙ-
 14. ΝΑΤΑ ΛΙΒΑΝΔΣ ΝΣΣΤΗΚΙΒΑ: ΒΙ ΨΕ ΨΑΝ ΕΚΛΥΑΣ
 ΑΛΛΑΜΜΑ. ΥΑΚΨ ΗΠΗΚΗΣ ΛΒΚΣ ΑΝΔ ΓΛΥΙ ΓΛΙΝΑ-
 15. ΤΑ. ΓΛΗ ΙΣ ΔΗΓΑΝΝ ΑΛΛΑΨΑΚΒΑ ΥΑΙΚΨΑΝ. ΓΛΗ
 ΓΑΓΓΑΝΔΣ ΓΛΗΛΕΤΙΔΑ ΣΙΚ ΣΗΜΑΜΜΑ ΒΑΝΚΡΓΑΝΕ
 ΓΛΙΝΙΣ ΓΑΝΓΙΣ. ΓΛΗ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΙΝΑ ΗΛΙΨΓΥΣ ΣΕΙ-
 16. ΝΑΙΖΥΣ ΗΛΛΔΑΝ ΣΥΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΙΚΝΙΔΑ ΣΑΔ ΙΤΑΝ
 ΗΛΗΚΝΕ ΨΥΕΙ ΜΑΤΙΤΕΔΑΝΝ ΣΥΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΜΑΝΝΑ ΙΜ-
 17. ΜΑ ΝΙ ΓΛΕ: ΟΙΜΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΝ ΣΙΣ. ΟΛΨ. ΘΑΝ ΕΙΛΗ
 ΛΣΝΓΕ ΑΤΤΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ ΝΕΑΚΛΑΣΣΑΝ ΗΛΒΑΝΔ ΗΛΛΙΒΕ.

- non multos dies collegit omnia junior filius, & abiit in regio-
 nem procul diffitam, & ibi dissipavit proprietatem suam vivens
 14. inordinate. Quando vero ab omnibus vacuus erat, orta est fa-
 15. mes vehemens in regione illa, & is coepit egentissimus fieri. &
 abiens adhæsit cuidam civi illius regionis, & misit eum in a-
 16. grum suum (a) pastum porcos. & cupiebat saturare se (b) filiquis (c),
 17. quas porci edebant, & nemo ei dabat. In se itaque rediens di-
 xit: quot mercenarii patris mei abundanter habent panem (d),

(a) *In agrum suum* ΗΛΙΨΓΥΣ ΣΕΙΝΑΙΖΥΣ. ac si legerit εις τὸ ἀγρὸν αὐτοῦ. Certe ΗΛΙΨΓΥΣ Genetivus est, (ceu item manifestum ex addito ΣΕΙΝΑΙΖΥΣ,) à recto ΗΛΙΨΓΑ (non ΗΛΙΨΓΑ) *campus, ager.*

(b) [*Saturare se* ΣΑΔ ΙΤΑΝ. Videtur legisse χορτάσθηναι.]

(c) *Siliquis.* Vel non intellexit vocem κεραιών, vel legit κεράτων. ΗΛΗΚΝΕ enim Genet. plur. ab ΗΛΗΚΝ. Suec. [& Angl.] *Horn.*

(d) *Abundanter habent panem* ΝΕΑΚΛΑΣΣΑΝ ΗΛΒΑΝΔ ΗΛΛΙΒΕ. Aliquando suspicabar legendum ΝΕΑΚΛΑΣΣΑΝ, & Accus. esse vertendumque *abundantiam habent panum*; sed video ΗΛΒΑΝ heic regere Genet. uti quoque *Joban.* 9, 41. ΝΙ ΨΑΝ ΗΛΒΑΙΔΕΔΕΙΨ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΙΣ. & alibi.

(a) *Cer-*

ἰψ ἰκ ἡνἠκἄν ἐκλιούστων: ἡστανδάνδς γάρρα	18.
ἀν ἄττιν μείνἄμμα. γῆ υἰψἄ ἀν ἴμμα. ἄτ-	
τἄ. ἐκλυἄνκἠτἄ μἰς ἴν ἡμἰν γῆ ἴν ἄνδυλἰκψ-	
γἄ ψείνἄμμα. γἡ φἄνἄσειψς νἰ ἴμ γἄικψς εἰ ἡλι-	19.
τἄιδἄν σἡνἡς ψείνς. γἄτἄγει μἰκ σῦε ἄινἄνἄ	
ἄσἡγε ψείνἄιζε: γῆ ἡστανδάνδς ὑἄμ ἄτ ἄτ-	20.
τἡν σείνἄμμα: ἡἄνἠ φἄνἡ φἄν ἐλἰκἠἄ ῥἰσἄν-	
ἄἄν. γἄσἄθ ἴνἄ ἄτἄ ἰς. γῆ ἴνἡείνῃδἄ. γῆ	
ψἠργἄνδς ἄκἄνς ἄνἄ ἡἄς ἰς. γῆ κἡκἰδἄ ἴμ-	
ἡἄ: γῆ ὑἄψ ἴμμα ἡἄ σἡνἡς. ἄτἄ. ἐκλυἄνκἠ-	21.
τἄ ἴν ἡμἰν γῆ ἴν ἄνδυλἰκψγἄ ψείνἄμμα. γἡ	
φἄνἄσειψς νἰ ἴμ γἄικψς εἰ ἡλιτἄιδἄν σἡνς ψείνς.	
ὑἄψ φἄν ἡἄ ἄτἄ ἀν σἠἄἠἠἄμ σείνἄμ. σἡνς τῃ-	22.
verum ego fame pereo. Surgens ibo ad patrem meum & dicam il-	18.
li: pater peccavi in cœlum & coram te, certe (a) ullatenus non sum	19.
dignus, ut vocer filius tuus, fac me sicut unum mercenariorum tuo-	
rum. Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc (b) itaque procul	20.
absentem vidit eum pater ejus, & intime lætabatur, & currens inci-	
dit in collum ejus & osculabatur eum. Et dicebat ei filius: pater,	21.
peccavi in cœlum & coram te, certe nullatenus sum dignus, ut no-	
miner (c) filius tuus. Dixit autem pater famulis suis: statim (d) af-	22.

(a) *Certe*. Perinde est, non tamen legit *καί*, ceu nec plur. codd. Græci. Neque ante *εἰπὼν*, versu 21.

(b) [*Adhuc* &c. Transferrem, cum adhuc autem procul abesset, vel adhuc autem procul absente. Nam Accusativus casus est absolute positus.]

(c) *Ut nominer* **ΕΙ ΗΛΙΤἈΝΔἈΝ**, sic editio *Funiana*, ipse cod. hoc loco obscurus & macie exesus, legendum tamen, ceu paullo ante v. 19. **ΕΙ ΗΛΙΤἈΙΔἈΝ**.

(d) *Statim affer*. legit *εὐθὺς ἐξέειπε*. proxime superiora codicis vetustas exedit, unde corrupta lectio **ΣΕΙΝἈΜΕ**, sed illa vix nauci, & legendum uti quoque optimus *Hickesius* monuit **ΣΕΙΝἈΙΜ**:

(a) *Annw-*

- BRIGG VASTGA ΦΧ ΕΚΝΜΙΣΤΩΝ. ΓΛΗ ΓΛΥΑΣΓΙΦ ΙΝΛ.
 ΓΛΗ ΓΙΒΙΦ ΕΙΓΓΚΛΓΝΛΦ ΙΝ ΗΛΝΔΝ ΙΣ. ΓΛΗ ΓΑΣΚΩΗ
 23. ΛΝΛ ΕΧΤΩΝΣ ΙΣ. ΓΛΗ ΒΚΙΓΓΛΝΔΛΝΣ ΣΤΙΝΚ ΦΛΝΛ
 ΛΛΙΔΛΝ ΝΕΣΝΕΙΦΙΦ. ΓΛΗ ΜΛΤΓΛΝΔΛΝΣ ΥΙΣΛΜ ΥΛΙ-
 24. ΛΛ. ΝΝΤΕ ΣΛ ΣΩΝΝΣ ΜΕΙΝΣ ΔΛΝΦΣ ΥΑΣ ΓΛΗ ΓΛΥΙΠ-
 ΝΩΔΛ. ΓΛΗ ΕΚΛΛΝΣΛΝΣ ΥΑΣ ΓΛΗ ΒΙΓΙΤΛΝΣ ΥΛΚΦ:
 25. ΓΛΗ ΔΗΓΩΝΝΩΝ ΥΛΙΛΛΥΙΣΛΝ: ΥΑΣ ΝΦΦΛΝ ΣΩΝΝΣ ΙΣ
 ΣΛ . . . ΦΙΖΛ ΛΝΛ ΛΛΝΔΛ. ΓΛΗ ΜΙΦΦΛΝΕΙ ΓΛΥΛΝΔΙ-
 ΔΛ ΣΙΚ ΓΛΗ ΛΤΙΔΔΓΛ ΝΕΘΛ ΚΛΖΝ. ΓΛΗ ΓΛΗΛΝΣΙ-
 27. ΔΛ * * * * ΛΤΤΛ ΦΕΙΝΣ ΣΤΙΝΚ ΦΛΝΛ ΛΛΙΔΛΝ. ΝΝ-
 28. ΤΕ ΗΛΙΛΛΝΛ ΙΝΛ ΛΝΔΝΛΜ: ΦΛΝΝΗ ΜΩΔΛΓΣ ΥΛΚΦ.

- fer pallium præcipuum, & induite illum, & date annulum aureum (a)
 23. in manum ejus, & calceos pedibus ejus: & adducentes vitulum fagi-
 24. natum maestate (b), & edentes hilariter agamus, quia hic filius meus
 mortuus erat ac revixit: & perditus erat & inventus est: & cœperunt
 25. hilariter agere. Erat autem filius ejus fenior ruri, & simulac rever-
 27. fus (c), & appropinquavit domui, & audivit * * * * Pater tuus vitu-
 28. lum illum faginaturn, quia salvum recepit illum. Itaque indignabatur

(a) *Annulum aureum* ΕΙΓΓΚΛΓΝΛΦ. sic optime vertit δακτύλιος, Suec. diceres *Fingergull*. [Islandis est *fiugurgull*.]

(b) *Maestate* ΝΕΣΝΕΙΦΙΦ. & sic recte δύσται interpretatur Gothus, cui si *sacrificandi* significationem inesse existimasset, haberemus ΒΛΩΤΛΙΦ, sed illa nullatenus heic locum habet, nam sacrificia non domi sed in templo offerebantur. [Gen. 37, 31. ἦα νάμον ἀν τίκεν ἀνδ ὄργηδον ἠτ ἰ βεδύρτον ἠτ τυ- necan on ἦαμ ब्लोде. *Tulerunt autem bædum & occiderunt eum & in sanguine tinxerunt tunicam ejus.*]

(c) *Reversus* ΓΛΗ ΜΙΦΦΛΝΕΙ ΓΛΥΛΝΔΙΔΛ ΣΙΚ. Ac si legerit εἰς ὧς ἐπισσεφείς ἤγγασε τ. οἱ. Pro ΛΝΛ ΛΛΝΔΕ quod proxime præcedit, restituumus ex MS. ΛΝΛ ΛΛΝΔΛ, Suec. På landet. [A.S. on lanbe. gr. Ælfr. 38.]

(a) *Ser-*

9ΛΗ ΝΙ ΥΙΔΔΑ ΙΝΝΓΑΓΓΑΝ. ΙΨ ΑΤΤΑ ΙΣ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΣ
 ΝΤ ΒΛΔ ΙΝΑ: ΨΑΚΗΗ ΙΣ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΟΛΨ ΔΗ 29.
 ΑΤΤΙΝ. ΣΑΙ. ΣΥΑ ΕΙΛΗ ΓΕΚΕ ΣΚΑΛΚΙΝΧΔΑ ΨΗΣ. ΓΛΗ
 ΝΙΘΑΝΗΘΝ ΑΝΑΒΗΣΝ ΨΕΙΝΑ ΝΕΑΚΙΔΔΓΑ. ΓΛΗ ΜΙΣ
 ΝΙΛΙΥ ΑΤΓΛΕΤ ΓΛΙΤΕΙΝ. ΕΙ ΜΙΨ ΕΚΙΟΧΝΔΑΜ ΜΕΙΝΛΙΜ
 ΒΙΥΕΣΓΑΗ. ΙΨ ΨΑΝ ΣΑ ΣΟΝΗΣ ΨΕΙΝΣ. ΣΛΕΙ ΕΚΕΤ ΨΕΙΝ 30.
 ΣΥΕΣ ΜΙΨ ΚΑΛΚΟΧΜ. ΟΛΜ. ΝΕΣΝΑΙΣΤ ΙΜΜΑ ΣΤΙΝΚ
 ΨΑΝΑ ΑΛΙΔΑΝ: ΨΑΚΗΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΒΑΚΝΙΛΧ. 31.
 ΨΗ ΣΙΝΤΕΙΝΧ ΜΙΨ ΜΙΣ ΥΑΣΤ ΓΛΗ ΙΣ. ΓΛΗ ΑΛΛ ΨΑΤΑ
 ΜΕΙΝ ΨΕΙΝ ΙΣΤ. ΥΑΙΛΑΥΙΣΑΗ ΓΛΗ ΕΛΓΙΝΧΝ ΣΚΗΛΔ 32.

& nolebat introire. at pater ejus egressus rogabat eum. Proinde is 29.
 respondens dixit patri: ecce, tot annos servivi (a) tibi, & nullum
 mandatum tuum transgressus sum, & mihi nunquam dedisti hoc dum,
 ut cum amicis meis lætarer (b). Sed quando filius tuus, qui devo- 30.
 ravit proprietatem tuam cum meretricibus, venit, maſtaſti ei vi-
 tulum ſaginatam. Dixit vero illi: filiole, tu ſemper mecum fuiſti, 31.
 & is (c), & omne hoc (d) meum tuum eſt. Hilariter agere & lætari 32.

(a) *Servivi*. Si more ſuo inhæſit litteræ, legit utique *ιδούλευος*, id enim **ΣΚΑΛΚΙΝΧΔΑ**. *δεδούλω* autem **ΣΚΑΛΚΙΝΧ**.

(b) [*Lætarer* **ΒΙΥΕΣΓΑΗ** &c. Totidem fere verbis Angloſaxonica interpretatio. ic mið minum ꝥreondum ꝥεπιꝥꝥullude. *Πεπιꝥτα*. *Epulare*. Luc.12,19. *πιꝥτ*. *Vitius*. Moral. præcept. 8. *Prandium*, Luc.14, 12. *Deliciæ, dapes*; ꝥf.138, 10. gl. Cot. 17. Su. *wiſt*. Iſlandis *viſt* eſt *Commeatus*. uuiſt autem Alamannis *Subſtantia*. *biꝥꝥte*, *commeatus*, legitur in Canon. 3. edit. ſub Edgardo Rege.]

(c) *Et is* **ΓΛΗ ΙΣ**. adeo ut legerit *εἰς αὐτῆς*, quod, modo extra ſcopum parabolæ non trahatur, valde placet; eſt, quantum memini, deſtituatur conſenſu codicum. [Legiſſe mihi videtur *εἰς εἶ*, & *es*. **ΙΣ** enim eſt 2. ſing. præſ. indic. **ΥΙΣΑΗ**. *eſſe*.]

(d) *Omne hoc*. Pro **ΑΛΛΑ ΨΑΤΑ**, quod Latine foret *omnia hoc*, reddidimus ope codicis **ΑΛΛ ΨΑΤΑ**. quin & mox **ΕΛΓΙΝΧΝ** pro **ΕΛΓΙΝΧΝ**, Suec. *Fægna ſig*.

- ΥΛΣ. ΠΝΤΕ ΒΚΡΨΑΚ ΦΕΙΝΣ ΔΑΝΨΣ ΥΛΣ. ΓΛΗ ΓΛΩΠΗ-
 1. ΝΧΔΑ. ΓΛΗ ΕΚΑΛΗΣΑΝΣ. ΓΛΗ ΒΙΓΙΤΑΝΣ ΥΛΚΨ: ΟΛΨ
 ΠΨΦΑΝ ΔΗ ΣΙΠΧΝΣΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΜΑΝΝΕ ΣΗΜΣ ΥΛΣ
 ΓΛΒΕΙΤΣ. ΣΛΕΙ ΛΙΗΤΑ ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΓΑΝ. ΓΛΗ ΣΑ ΕΚΑ-
 ΥΚΧΗΨΣ ΥΛΚΨ ΔΗ ΙΜΜΑ ΕΙ ΔΙΣΤΑΗΙΔΑΝΔΙ ΛΙΓΑΝ ΙΣ:
 2. ΓΛΗ ΑΤΥΧΠΟΓΑΝΔΣ ΙΝΑ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΔΗ ΘΕ ΦΛ-
 ΤΑ ΗΛΗΣΓΑ ΕΚΑΜ ΨΗΣ. ΠΣΓΙΕ ΚΑΨΟΧΝ ΕΛΗΚΑΓΑΓΓ-
 ΓΙΣ ΦΕΙΝΙΣ. ΝΙ ΜΑΓΤ ΑΝΚ ΟΗ ΦΑΝΑΜΑΙΣ ΕΛΗΚΑ-
 3. ΓΑΓΓΓΑ ΥΙΣΑΝ: ΟΛΨ ΦΑΝ ΙΝ ΣΙΣ ΣΑ ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΓΑ.
 ΘΑ ΤΑΝΟΑΝ ΦΑΝΔΕΙ ΕΑΝ ΜΕΙΝΣ ΑΕΝΙΜΙΨ ΕΛΗΚΑ-
 ΓΑΓΓΙ ΑΕ ΜΙΣ. ΓΚΑΒΑΝ ΝΙ ΜΑΓ. ΒΙΑΟΑΝ ΣΚΑΜΑ ΜΙΚ.
 4. ΑΝΔΨΛΗΤΑ ΜΙΚ ΘΑ ΤΑΝΟΑΝ. ΕΙ ΦΑΝ ΒΙ ΨΕ ΑΕ-
 ΣΑΤΟΑΙΔΑΝ ΗΣ ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΓΑ. ΑΝΔΝΙΜΑΙΝΑ ΜΙΚ ΙΝ
 5. ΓΑΚΔΙΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ: ΓΛΗ ΑΤΗΑΙΤΑΝΔΣ ΑΙΝΘΑΚΟΑ-

- oportebat, quia frater tuus mortuus erat ac revixit: & perditus,
 Cap. 16, 1. ac inventus est. Dixit autem (a) discipulis suis: erat vir quidam
 dives, qui habebat (b) præfectum domus, & is accusabatur apud il-
 2. lum quod dissiparet bona ejus. Et vocans eum dixit ei: cur hoc
 audio de te? redde rationem præfecturæ tuæ, non potes enim jam
 3. amplius præfectus esse. Dixit ergo secum præfectus: quid faciam,
 quoniam dominus meus aufert à me præfecturam. Fodere non valeo,
 4. mendicare pudet me. Novi (c) quid faciam, ut quum (d) remotus
 5. ero à præfectura, recipiant me in domos suas. Et advocans unum-

(a) *Dixit autem discip. su.* Non legit *καὶ*, ceu nec codd. plurimi.

(b) *Qui habebat* ΣΛΕΙ ΛΙΗΤΑ. Sic recte cod. Arg. (Suec. *ette*) *Juniana* editio ΛΙΗΙΔΑ. Recte etiam ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΓΑΝ, & v. 3. ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΙ (Neutr.) *præfectura, villicatio.*

(c) [*Novi* ΑΝΔΨΛΗΤΑ &c. Angli dicerent, *I have thought with myself what I'll do.* Mecum reputavi quid facturus sim.]

(d) *Ut quum* ΕΙ ΦΑΝ. Sic MS. recte, non ΕΙΦΑΝ.

NŲH ƒΛIHNSKŲΛANE ƒΛNINS SEINIS. UΛΦ ΦΛMMA
 ƒKŲMISTIN. ΘΛN ƒILN SKΛΛT ƒΛNIN MƒINΛMMA:
 ΦΛKŲH UΛΦ. TΛIHŲNTEHŲNΔ KΛSE ΛΛEYIS: ΓΛH 6.
 UΛΦ ΔN İMMA. NIM ΦNS BŲKŲS ΓΛH ΓΛSITΛNΔS
 SŲKΛNTŲ ΓΛMEΛEI ƒIMƒTIGŲNS: ΦΛΦKŲH ΦΛN ΔN 7.
 ΛNΦΛKΛMMA UΛΦ. ΛΦΦΛN ΦN. ΘΛN ƒILN SKΛΛT.
 İΦ İS UΛΦ. TΛIHŲNTEHŲNΔ MITΛΔE KΛŲKNIS: ΓΛH
 UΛΦ ΔN İMMA. NIM ΦNS BŲKŲS ΓΛH MEΛEI ΛHTAN-
 TEHŲNΔ: ΓΛH HΛZIDΛ SΛ ƒΛN ΦΛNΛ ƒΛŲKΛΓΛΓΓ- 8.
 ΓΛN İNŲNΔIΦŲS. NŲTE ƒKŲΔΛBΛ ΓΛTΛYIDΛ. NŲTE
 ΦΛI SŲNŲS ΦIS ΛIŲIS ƒKŲΔŲZΛNS SŲNŲM ΛINHΛDIS
 İN KŲNŲΛ SEINΛMMA SIND: ΓΛH İK İZŲIS UIΦΛ. 9.
 TΛŲGLIΦ İZŲIS ƒRIGŲNΔS NS ƒΛIHŲKΛIHŲΛ İNŲN-
 ΔIΦŲS. EI. ΦΛN ƒƒLIGΛIΦ. ΛNΔNIMΛINΛ İZŲIS İN ΛI-

quemque debitorum domini sui dixit primo: quantum debes do-
 mino meo? Dixit autem centum vasa olei. & dixit ei: accipe ti- 6.
 bi librum, & sedens mox scribe quinquaginta. Deinde vero (a) 7.
 alii dixit: verum tu, quantum debes? is vero inquit: centum
 modios frumenti (b). Et dixit ei: accipe tibi librum, & scribe 8.
 octoginta. Et laudavit dominus præfectum iniquitatis, quod pru-
 denter fecerat, quoniam filii hujus seculi prudentiores filiis lucis, 9.
 in suo sunt genere. Et ego dico vobis: facite vobis amicos
 ex pecunia iniquitatis, ut quando defeceritis, recipiant vos in æ-

(a) Deinde vero. Legit ἔπειτα δέ.

(b) Modios frumenti MITΛΔE KΛŲKNIS. Transfert ex Ebræa lingua mutuatos βύτται v. 6. & hoc loco κέρως in voces sibi suisque cognitæ & usitatæ KΛSE (Genet. plur. à singulari Nom. KΛS, Suec. kar) & MITΛΔE (Nom. sing. MITΛΔS.) Reddidi autem modios, ratus ex hac voce Gothicam profluxisse; nec illud mirum, siquidem Romanorum donativis ac congiariis adfuerant Gothi.

(a) Quis

10. **ΥΕΙΝΧΣ ΗΛΕΙΦΧΧΣ: ΣΛΕΙ ΤΡΙΓΓΥΣ ΙΣΤ ΙΝ ΛΕΙΤΙΛΑΜ-
ΜΑ ΓΛΗ ΙΝ ΜΑΝΑΓΑΜΜΑ ΤΡΙΓΓΥΣ ΙΣΤ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΙΝ
ΛΕΙΤΙΛΑΜΜΑ ΙΣΤ ΠΝΤΡΙΓΓΥΣ. ΓΛΗ ΙΝ ΜΑΝΑΓΑΜΜΑ**
11. **ΠΝΤΡΙΓΓΥΣ ΙΣΤ. ΓΛΒΛΙ ΝΠ ΙΝ ΙΝΥΙΝΔΑΜΜΑ ΕΚΙΗΝ-
ΦΚΛΙΗΝΑ ΤΡΙΓΓΥΛΙ ΝΙ ΥΛΗΚΦΗΦ. ΦΑΤΑ ΣΗΝΓΕΙΝΧ**
12. **ΘΑΣ ΙΖΥΙΣ ΓΑΛΛΗΒΕΙΦ. ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΙΝ ΦΑΜΜΑ ΕΚΛ-
ΜΑΦΓΙΝ ΤΡΙΓΓΥΛΙ ΝΙ ΥΛΗΚΦΗΦ. ΦΑΤΑ ΙΖΥΑΚ ΘΑΣ**
- ΚΥΒ. 13. **ΙΖΥΙΣ ΓΙΒΙΦ: ΝΙΛΙΝΣΗΗΝ ΦΙΥΕ ΜΑΓ ΤΥΛΙΜ ΕΚΛΗΓΑΜ
ΣΚΑΛΚΙΝΧΝ ΛΙΦΦΛΗ ΛΙΝΑΝΑ ΕΙΓΛΙΦ. ΓΛΗ ΛΗΦΑΚΛ-
ΝΑ ΕΚΙΓΧΦ. ΛΙΦΛΗ ΛΙΝΑΜΜΑ ΛΑΝΔ . . . ΓΛΗ ΛΗΦΛ-
ΚΑΜΜΑ ΕΚΛΚΑΝΝ. ΝΙ ΜΑΓΗΦ ΓΧΦΑ ΣΚΑΛΚΙΝΧΝ ΓΛΗ**
14. **ΕΚΙΗΝΦΚΛΙΗΝΑ. ΓΛΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝ ΦΛΗ ΦΧ ΑΛΛΑ ΓΛΗ
ΦΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΣ. ΕΛΙΗΗΕΚΙΚΛΙ ΥΙΣΑΝΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΒΙ-**
15. **ΜΑΜΙΝΔΕΔΗΝ ΙΝΑ: ΓΛΗ ΑΛΦ ΔΗ ΙΜ. ΓΗΣ ΣΙΓΗΦ ΓΗ-**
10. terna tabernacula. Qui fidelis est (a) in minimo (b) etiam in magno
fidelis est: & qui in minimo est infidus, etiam in magno infidus
11. est. Si itaque in iniqua pecunia fideles non fuistis, veram quis
12. vobis credet? Et si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum
- CXCII. 13. *est*, quis vobis dabit? Nemo servus potest duobus dominis fer-
vire, aut unum odio habebit, & alterum diliget, aut unum . .
. . . & alterum contemnet. non potestis Deo fervire & pecu-
14. niæ. Audiebant vero hæc omnia etiam Pharisei, existentes a-
15. vari & suaviter irridebant eum (c). Et dixit eis: vos estis qui

(a) *Qui fidelis est* &c. Restituimus ex MS. itemque v. 13. ubi lacunam, cui acies oculorum non suffecit, supplendam puto **ΛΝΔΝΙΜΙΦ**. In loco parallelo, Matth. 6, 24, est **ΝΕΗΛΗΣΕΙΦ**.

(b) [*Minimo*. **ΛΕΙΤΙΛΑΜΜΑ** est *pauco, modico, parvo*. Legit ergo *ἀλίγφ*.]

(c) *Suaviter irridebant eum*. Sic vertimus **ΒΙΜΑΜΙΝΔΕΔΗΝ ΙΝΑ**, compositum ex **ΒΙ** & **ΜΑΜΙΝΓΑΝ**, quod an conveniat cum Teutonum *Mammen*, Placere, in deliciis esse, dicant alii.

(a) *Cogi-*

ZEI ΓΑΡ ΛΙΗΤΑΝΣ ΔΑΧΜΕΙΨ İZVİS SİLBANS İN ANΔ-
 ΥΛΙΚΨΓΑ ΜΑΝΝΕ. İΨ ΓΡΨ ΚΑΝΝ ΗΛΙΚΤΑΝΑ İZΥΑΚΑ.
 ΠΝΤΕ ΨΑΤΑ ΗΛΗΗΧ İN ΜΑΝΝΑΜ. ΑΝΔΛΣΕΤ İN ANΔ-
 ΥΛΙΚΨΓΑ ΓΡΨS: VITΡΨ ΓΛΗ ΠΚΑΝΨΕΤΕİS ΠΝΔ İΧ- 16. ΚΥΓ.
 ΗΑΝΝΕΝ. ΨΑΨΚΡΧΗ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑΔΙ ΓΡΨS ΥΛΙΛΑΜΕΚ-
 ΓΑΔΑ. ΓΛΗ ΘΑΖΝΗ İN İZΛΙ ΝΑΝΨΓΑΔΑ: İΨ ΑΖΕΤΙ- 17. ΚΥΔ.
 ΖΧ İST ΗΙΜΙΝ ΓΛΗ ΛΙΚΨΑ ΗΙΝΔΑΚΛΕΙΨΑΝ. ΨΑΝ ΥΙ-
 ΤΡΑΔİS ΛΙΝΑΝΑ ΥΚΝΤΑ ΔΚΙΝSΑΝ: ΘΑΖΝΗ SΛΕΙ ΛΕ- 18. ΚΥΕ.
 ΛΕΤΑΝΔS UEN SΕΙΝΑ ΓΛΗ ΛΙΝΓΑΝΔS ΑΝΨΑΚΑ. ΗΧ-
 ΚΙΝΧΨ. ΓΛΗ ΘΑΖΝΗ SΛΕΙ ΛΕΛΕΙΤΑΝΑ ΛΙΝΓΛΙΨ ΗΧΚΙ-
 ΝΧΨ: ΑΨΨΑΝ ΜΑΝΝΕ SΠMS ΥΑΣ ΓΛΒİGS. ΓΛΗ ΓΑΥΑ- 19. ΚΥϋ.

justos judicatis vos ipsos coram hominibus, sed Deus novit corda
 vestra, quia quod excelsum inter homines, abominabile coram Deo.
 Lex & prophetæ usque ad Johannem, posthæc regnum Dei evan- 16. CXCIII.
 gelizatur, & quivis in illud cogitur (a). Verum facilius est cœlum 17. CXCIV.
 & terram præterire, quam legis unam literam (b) cadere. Quisquis 18. CXC.V.
 est dimittens uxorem suam & ducens aliam, mœchatur, & quisquis
 dimissam (c) ducit, mœchatur. Porro, quidam dives erat & indue- 19. CXC.VI.

(a) Cogitur ΝΑΝΨΓΑΔΑ. Iterum assignat τῶν βιάζεσθαι significationem
 passivam. vide *Matthæi* cap. 11. v. 12. nam alioquin foret ΝΑΝΨΓΙΨ. Hoc
 ne culpes quod İN ΨΙΖΛΙ reddiderim *in illud*; siquidem İN pro εἰς positum,
 & particula motus ad locum, cum casu tertio Gothis construatur. *Marci* 10, 15.
 εἰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτόν, ΝΙΨΑΝΗ ΟΙΜΙΨ İN İZΛΙ. 14, 54. εἰς τὴν αὐλήν τῆ ἀρ-
 χιερέως, İN ΓΑΚΔΑ ΨİS ΑΝΗΗΜİSΤİΝS ΓΝΔΓİΝS. Ipso hoc ca-
 pite *Lucæ* v. 22. εἰς τὸ κόλπον, İN ΒΑΚΜΑ.

(b) [*Literam* ΥΚΝΤΑ. Dispice an illustrando huic vocabulo inserviant
 hæc verba Bedæ E. H. 4, 23. he geornlice hÿ leornunge ætƿealh 7 gehæloþe
 haligra ƿeƿeota. *Lectiōni & observatiōni scripturarum operam dedit.*]

(c) *Dimissam*. ἀπ' ἀποδοῦς, quæ plurimi codd. MS. non agnoscunt, neque no-
 ster legit.

20. SĪAS VĀS PĀNĀPĀNĀI ĠĀH BŪSSĀNĀN. ĠĀH VĀĪĀĀ-
 VISĀNĀS ΔΑΓΛΘΑΜΜΕΗ ΒΛΙΚΗΤΑΒΑ: ĪΨ ΠΝΛΕΑΣ
 SĪMS VĀS NĀMIN HĀITĀNS ΛΑΖΑΡΟΣ. SĀH ΑΤΥΛΗΚ-
 21. ΠĀNS VĀS ΔΗ ΔΑΗΚΑ ĪS. ΒΛΑΝΓΧ ΕΝΛΛΣ. ĠĀH ΓΛΙΚ-
 ΝΙΔΑ ΣΑΨΝΑΝ ΔΚΑΗΗΣΝΧ ΨΙΖΧ ΔΚΙΝΣΑΝΔΕΙΝΧ ΛΕ
 ΒΙΝΔΑ ΨIS ΓΛΒΕΙΓINS. ΛΚΕΙ ĠĀH ΗΗΝΔΧΣ ΑΤΚΙΝΝΑΝ-
 22. ΔĀNS ΒΙΛΛΙΓΧΔΕΔΗΝ ΒΛΑΝΓΧΣ ĪS: VĀΚΨ ΨĀN ΓĀS-
 VĪΤĀN ΨĀΜΜĀ ΠΝΛΕΔΙΝ. ĠĀH ΒΚΙΓΓĀN ΕΚΑΜ ΑΓ-
 ΓΙΛΗΜ ĪN ΒΑΚΜĀ ΛΒΚΛΗΛΜIS: ΓĀSŪĀΛΤ ΨĀN ĠĀH
 23. SĀ ΓΛΒΕΙΓĀ. ĠĀH ΓΛΕΠΛΗĀNS VĀΚΨ. ĠĀH ĪN ΗΛΛ-
 ĠĀI NSHΛΕΓĀNĀS ΑΗΓΧΝĀ SΕΙΝĀ. VISĀNĀS ĪN ΒΑΛ-

batur purpura & bysso, & hilariter ac splendide agebat quotidie.

20. Sed pauper quidam erat, nomine vocatus Lazarus, hic projectus
 21. erat ad januam ejus plenus ulcerum, & cupiebat (a) saturari deci-
 duis cadentibus de mensa divitis, sed etiam canes accurrentes lin-
 22. gebant ulcera ejus. Factum est autem mori pauperem & portari
 ab angelis in sinum Abrahami, mortuus vero etiam dives & sepul-
 23. tus est (b). Et in inferno extollens oculos suos, existens in tor-

(a) Et cupiebat. Legit εἰς ἐπιτόμιον.

(b) Et sepultus est ĠĀH ΓΛΕΠΛΗĀNS VĀΚΨ. Recte Junius Gloss. 421. refert ad ΕΙΛΗĀN, ΓΛΕΙΛΗĀN, quod prima sui significatione *Man- dare, Commendare* (Su. *Befalla*): hinc *Sepelire*, quia terræ mandatur corpus custodiendum; unde etiam sequioribus Latinis *Commendare* pro *Sepelire*. *Adamus Bremensis* I. cap. 31. de S. Anshario, cujus operâ doctrinæ Christianæ sacra primum innotuere nobis Suecis: *eadem vero die, qua ipse commendatus est, & frustra Lambecius corrigit, qua ipse humo mandatus est*. *Adamus* iterum Lib. eodem cap. 46. *Qui*, Reginwardus archiepisc. Bremensis, *depositus* III. kalend. Octob. *una cum prædecessoribus suis, in basilica S. Michaëlis commendatus est*. [Huc pertinet Al. bifelahan. Cod. Cott. cap. 67. Ende an graf leγγian foldu bifelahan. Et in sepultura ponere terræ sconditum.]

(a) In

VEINIM. ΓΑΣΛΘ ΦΑΝΑ ΛΒΚΛΗΛΜ ΕΛΙΚΚΛΑΦΚΡ. ΓΛΗ
 ΛΑΖΑΚΝ ΙΝ ΒΑΚΜΙΜ ΙΣ: ΓΛΗ ΙΣ ΝΕΗΚΡΩΠΟΓΑΝΔΣ * * 24.
 * * * * * ΓΑΒΛΙ ΕΚΛΥΛΗΚΚΟΓΑΙ ΒΚΡΦΑΚ ΦΕΙΝΣ. ΓΛ- 3.
 ΣΑΚ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΦΑΝ ΓΑΒΛΙ ΙΔΚΕΙΓΡ ΣΙΚ. ΕΚΑΛΕ- ΚΦΨ.
 ΤΛΙΣ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΓΑΒΛΙ ΣΙΒΗΝΣΙΝΦΑΜ ΑΝΑ ΔΑΓ 4.
 ΕΚΛΥΛΗΚΚΟΓΑΙ ΔΗ ΦΗΣ. ΓΛΗ ΣΙΒΗΝΣΙΝΦΑΜ ΑΝΑ ΔΑΓ
 ΓΑΥΛΑΝΔΟΓΑΙ ΣΙΚ. ΟΙΦΑΝΔΣ. ΙΔΚΕΙΓΡ ΜΙΚ. ΕΚΑΛΕΤΛΙΣ
 ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΟΕΦΗΝ ΑΠΑΝΣΤΑΝΛΕΙΣ ΔΗ ΕΛΝΙΝ. ΒΙΛΗΚ 5. S.
 ΝΗΣ ΓΑΛΛΗΒΕΙΝ: ΟΛΨ ΦΑΝ ΕΛΝ. ΓΑΒΛΙ ΗΛΒΛΙΔΕ- 6.
 ΔΕΙΨ ΓΑΛΛΗΒΕΙΝ ΣΥΕ ΚΑΗΚΗΡΑ ΣΙΝΑΠΙΣ. ΛΙΨΦΑΝ ΟΗΣ

mentis, vidit Abrahamum procul & Lazarum in sinibus ejus (a).
 & is exclamans * * * * * Si peccaverit (b) frater tuus, 24.
 increpa eum. Et vero si pœnituerit eum (c), remitte ei. Et Cap. 17, 3,
 si septem vicibus in die peccaverit in te, etiam septem vici- CXCIX. 4.
 bus in die revertatur (d) dicens, pœnitet me, remitte ei (e). Et 5. CC.
 dixerunt apostoli Domino: adauge nobis fidem. Dixit autem 6.
 Dominus: Si haberetis fidem sicut granum sinapis, aut si vos

(a) *In sinibus ejus* ΙΝ ΒΑΚΜΙΜ ΙΣ. Religiose servat etiam Græcam
 ἀναμαρτήν numeri, ἐν τοῖς κήλοισι ἐώτῃ. Prudentius Hymno X. κρηνη.

Gremio senis addita sancti

Recubabit, ut illa Lazari:

Quem floribus undique septum

Dives procul adspicit ardens.

(b) *Si peccaverit frater tuus.* Uti ab aliis pluribus MSS. sic ab exemplo quo
 noster usus est, abfuit *eis σί*.

(c) *Pœnituerit eum* ΙΔΚΕΙΓΡ ΣΙΚ. Sustulimus leve mendum typogra-
 phi, ΙΔΚΕΙΓΡ. Nota vero terminationem verbi, quod *impersonale* vocant
 grammatici.

(d) *Revertatur.* Non legit, quod etiam plurimi codd. omittunt, *επί σί*.

(e) *Remitte ei* ΕΚΑΛΕΤΛΙΣ ΙΜΜΑ. Sic MS. non ΑΕΛΕΤΛΙΣ
 ΙΜΜΑ.

(a) *Aut*

- ΓΛΒΛΙ ΟΙΨΕΙΨ ΔΗ ΒΛΙΝΛΒΛΓΜΛ ΦΛΜΜΛ. ΝΣΛΛΗΝΣΕΙ
 ΨΗΚ ΝΣ ΥΛΗΚΤΙΜ ΓΛΗ ΝΣΣΛΤΕΙ ΨΗΚ ΙΝ ΜΛΚΕΙΝ.
 7. ΓΛΗ ΛΝΔΗΛΗΣΙΔΕΔΙ ΨΛΗ ΙΖΥΙΣ: ΘΛΣ ΨΛΗ ΙΖΥΛΚΛ
 ΣΚΛΛΚ ΛΙΓΛΝΔΣ ΛΚΓΛΝΔΛΝ ΛΙΨΨΛΗ ΗΛΛΔΛΝΔΛΝ.
 ΣΛΕΙ ΛΤΓΛΓΓΛΝΔΙΝ ΛΕ ΗΛΙΨΓΛΙ ΟΙΨΛΙ ΣΗΝΣ. ΗΙΝ-
 8. ΔΛΚΛΕΙΨΛ ΝΗΗ. ΚΗΜΒΕΙ. ΛΚ ΝΙΗ ΟΙΨΙΨ ΔΗ ΙΜΜΛ.
 ΜΛΝΥΕΙ ΘΛ ΔΗ ΝΛΗΤΜΛΤΓΛΗ. ΓΛΗ ΒΙΓΛΗΚΔΛΝΣ
 ΛΝΔΒΛΗΤΕΙ ΜΙΣ ΝΗΤΕ ΜΛΤΓΛ ΓΛΗ ΔΚΙΓΚΛ. ΓΛΗ ΒΙ
 dixeritis (a) moro huic: resolve te è radicibus & pone te in ma-
 7. ri, & obediret vobis. Quis autem vestrum fervum habens aran-
 tem aut pascentem (b), qui accedenti ab agro dicat statim: præ-
 8. terito, discumbe (c). Immo, nonne dicet ei: dispone quod (d)
 cœnem, & præcinctus ministra mihi dum edo & bibo, & post

(a) *Aut si vos dixeritis* ΛΙΨΨΛΗ ΟΗΣ ΓΛΒΛΙ ΟΙΨΕΙΨ. Suspiciatur
 itaque noster Δη pro εὐν positum esse, & huic acceptioni versionem suam confor-
 mat. mox, τῆ συγκρίσει ταύτῃ transfert: ΔΗ ΒΛΙΝΛΒΛΓΜΛ ΦΛΜΜΛ.
 nec dubito quin ΒΛΙΝΛΒΛΓΜΣ originem debeat Græcorum ἕνεος, quæ φύλ-
 λον ὄμβριον ἔχει τῆ συγκρίσει, *folium moro simile habet, vel Theophrasto dicente Hist.*
Plant. IV. cap. 5.

(b) *Arantem aut pascentem.* Restituimus ex MS. prius fuit corruptissime
 ΑΚΙΛΝΔΛΜ ΛΙΨΨΛΗ ΗΛΛΔΛΝΔΛΜ, mox item expunximus ΟΙ-
 ΜΛΝΔΙΜ, reddito ΛΤΓΛΓΓΛΝΔΙΝ.

(c) *Dicat statim: præterito, discumbe.* Vide ut commode distinguat post
 ΣΗΝΣ, εὐδίας. Pro ΗΙΝΔΛΚΛΕΙΨΛ ΝΗΗ. ΚΗΜΒΕΙ, vel legendum
 est ΗΙΝΔΛΚΛΕΙΨ ΛΗΛΚΗΜΒΕΙ vel ΗΙΝΔΛΚΛΕΙΨ ΨΛΗΝΗ.
 ΚΗΜΒΕΙ. [vel potius ΗΙΝΔΛΚΛΕΙΨ ΛΗΗΗΚΗΜΒΕΙ. nam particu-
 lula ηη non raro inter præpositionem & verbum interponitur; ut videre est
 infra 18, 38. Joh. 7, 32. 11, 41.]

(d) *Quod cœnam* ΘΛ ΔΗ ΝΛΗΤΜΛΤΓΛΗ. Lego ΘΛΔΗΗ
 ΝΛΗΤΜΛΤΓΛΗ. [Ego autem legerim ΘΛ ΔΗ ΝΛΗΤΜΛΤΓΛΗ
 verterimque, *Præpara quid ad cœnandum, vel quid ut cœnem.* Est formula lo-
 quendi Gothis perfamiliaris, de qua videsis 4, 10. 5, 1, 4. 9, 16. 18, 35 hujusce
 Evangelistæ, ut & Joh. 6, 31. 13, 24.]

(a) *Num*

ΦΕ ΓΑΜΛΤCIS ΓΛΗ ΓΛΔΚΙΓΚΛΙΣ ΨΗ: İΒΛ ΦΛΗΚΨ ΝS- 9.
 ΕΛΙΚΗΛΙΤΙΨ SKΛΛΚΛ ΓΛΙΝΛΜΜΛ. ΝΝΤΕ ΓΛΤΛΥΙΔΛ
 ΨΛΤΕΙ ΛΗΛΒΝΔΛΗ ΝΛS. ΝΙ ΜΛΗ: ΣΥΛ ΓΛΗ ΓΝS ΨΛΗ 10.
 ΤΛΗΓΛΙΨ ΑΛΛΛ ΨΞ ΛΗΛΒΝΔΛΗΞΗΛ İZΥİS. ΟΙΨΛΙΨ
 ΨΛΤΕΙ SKΛΛΚΞS ΝΝΒΚΗΚΓΛΙ SİGNM. ΝΝΤΕ ΨΛΤΕΙ
 SKΗΛΔΕΔΗΜ ΤΛΗΓΛΗ ΓΛΤΛΥΙΔΕΔΗΜ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ 11.
 ΜΙΨ ΨΛΝΕΙ İΔΔΓΛ İS İN İΛΙΚΗΣΑΛΕΜ. ΓΛΗ İS ΨΛΙΚΗ-
 İΔΔΓΛ ΨΛΙΚΗ ΜΙΔΓΛ SΛΜΑΚΙΑΝ ΓΛΗ ΓΛΛΕΙΛΙΑΝ.
 ΓΛΗ İNNΓΑΓΓΑΝΔΙΝ İΜΜΛ İN SΗΜΛ ΗΛΙΜΞ. ΓΑΜΞ- 12.
 ΤΙΔΕΔΗΝ İΜΜΛ ΤΛİΗΗΝ ΨΚΗΤSΕΙΛΛΛΙ ΜΛNS. ΨΛİΗ
 ΓΑΣΤΞΨΗΝ ΕΛΙΚΚΛΨΚΞ. ΓΛΗ SİΛΒΛNS ΝSΗΞΕΞΗ SΤİΒ- 13.
 ΝΛ. ΟΙΨΛΝΔΛNS. İΛİSΗ ΤΛΛΖΓΛΝΔ. ΛΚΜΛΙ ΝNSİS:
 ΓΛΗ ΓΛΗΜΓΛΝΔS ΟΛΨ ΔΗ İΜ. ΓΑΓΓΑΝΔΛNS ΛΤΛΗ- 14.
 ΓΕΙΨ İZΥİS ΓΝΔΓΛΗ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΜΙΨ ΨΛΝΕΙ ΓΛΛİ-
 ΨΗΝ ΓΛΗΚΛΙΝΙΔΛΙ ΥΛΗΚΨΗΝ: İΨ ΛİNS ΨΛΗ İZE 15.

hæc edas & bibas tu. Num gratias reddit (a) servo illi, quia fecit 9.
 quod mandatum erat (b)? non puto. Sic etiam vos, quum faciatis 10.
 omnia quæ mandata vobis, dicite: servi inutiles sumus, quia quod
 debebamus facere, fecimus. Et factum est cum is iret Hierosolymam, 11.
 & transiret per mediam Samariam & Galilæam, atque ingrediente 12.
 illo in vicum quendam, occurrebant ei decem leprosi viri, qui (c) sta-
 bant procul, & ipsi extulerunt vocem dicentes: Jesu magister mise- 13.
 rere nostri. & respiciens dicebat illis: euntes ostendite vos facer- 14.
 dotibus. Et factum est, dum ibant mundabantur. Et unus illorum 15.

(a) *Num gratias reddit* İΒΛ ΦΛΗΚΨ ΝSΕΛΙΚΗΛΙΤΙΨ. sic legimus cum MS. ΦΛΗΚΨ casus quartus à recto ΦΛΗΚΨS. Fœm. Suec. *Tack.* [Angl. *thanks.*]

(b) [*Mandatum erat.* Non legit *ωτδ.*]

(c) *Qui* ΨΛİΗ. sic MS. usitatius tamen ΨΛİΕΙ. vide *Marci* 3, 11.

- ΓΛΗΜΓΑΝΔΣ ΦΛΜΜΕΙ ΗΚΛΙΝΣ ΥΛΚΨ. ΓΛΥΛΝΔΙΔΛ
 16. ΣΙΚ. ΜΙΨ ΣΤΙΒΝΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ ΗΛΗΗΓΑΝΔΣ ΓΡΨ. ΓΛΗ
 ΔΚΛΗΣ ΛΝΛ ΛΝΔΛΥΛΕΙΖΝ ΕΛΗΚΛ ΕΧΤΗΜ ΙΣ. ΛΥΙ-
 17. ΛΙΝΔΧΝΔΣ ΙΜΜΛ. ΣΛΗ ΥΛΣ ΣΑΜΑΚΕΙΤΕΣ: ΛΝΔΗΛΕ-
 ΓΑΝΔΣ ΦΛΗ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΨ. ΝΙΠ ΤΛΙΗΠΝ ΦΛΙ ΓΛΗΚΛΙ-
 18. ΝΙΔΛΙ ΥΛΗΚΨΗΝ. ΙΨ ΦΛΙ ΝΙΠΝ ΘΛΚ. ΝΙ ΒΙΓΙΤΛΝΛΙ
 ΥΛΗΚΨΗΝ ΓΛΥΛΝΔΓΑΝΔΛΝΣ ΓΙΒΛΗ ΥΝΛΨΗ ΓΡΨΛ. ΝΙ-
 19. ΒΛ ΣΛ ΛΛΓΛΚΗΝΓΛ: ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΛ. ΝΣΣΤΛΝ-
 ΔΛΝΔΣ ΓΛΓΓ. ΓΛΛΛΗΒΕΙΝΣ ΦΕΙΝΛ ΓΛΝΛΣΙΔΛ ΨΗΚ:
 SB. 20. ΕΚΛΙΗΛΝΣ ΦΛΗ ΕΚΛΜ ΕΛΚΕΙΣΛΙΠΜ. ΘΛΗ ΟΙΜΙΨ ΨΙΠ-
 ΔΛΝΓΛΚΔΙ ΓΡΨΣ. ΛΝΔΗΛΕ ΙΜ ΓΛΗ ΟΛΨ. ΝΙ ΟΙΜΙΨ
 21. ΨΙΠΔΛΝΓΛΚΔΙ ΓΡΨΣ ΜΙΨ ΛΤΥΙΤΛΙΝΛΙ. ΝΙΗ ΟΙΨΛΝΔ
 ΣΛΙ ΗΕΚ. ΛΙΨΨΛΗ ΣΛΙ ΓΛΙΝΛΚ. ΣΛΙ ΛΗΚ ΨΙΠΔΛΝ-

- videns quod mundus effret (a), revertit, voce magna laudibus extol-
 16. lens Deum, & cecidit in faciem ante pedes ejus gratias ei agens. is
 17. erat Samarita (b). Respondens itaque Jesus dixit: nonne decem
 18. mundati sunt; sed novem illi, ubi? non inventi sunt revertentes da-
 19. tum gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et dixit ei: surgens (c) ito,
 CCII. 20. fides tua sanavit te. Interrogatus vero à Phariseis: quando venit
 regnum Dei? Respondebat eis & ajebat: non veniet regnum Dei
 21. cum ostentatione, neque dicent, ecce hic, aut ecce illic. ecce enim

(a) *Quod mundus effret* ΦΛΜΜΕΙ ΗΚΛΙΝΣ ΥΛΚΨ. Suec. at han wart ren. Legit ergo ἰν ἐμαδαζίδη, & sic versiones antiquissimæ.

(b) *Is erat Samarita.* Non legit κ̅ ante ὠπίς. sed illud leve.

(c) *Surgens* ΝΣΣΤΛΝΔΛΝΔΣ. Sic recte MS. ΝΣΣΤΛΝΔΛΝΣ est Passivum. contra, in versu proxime sequenti editio Juniana ΕΚΛΙΗΛΝΔΣ, quod ἰπερωτήσας, sensu nullo. reddidimus itaque ope codicis ΕΚΛΙΗΛΝΣ, id vero ἰπερωτηθείς.

ΓΑΡΔΙ ΓΡΨΣ ΙΝ ΙΖΥΙΣ ΙΣΤ: ΟΛΨ ΨΑΝ ΔΗ ΣΙΠΞΝΓΑΜ. 22.
 ΛΨΨΑΝ ΟΙΜΑΝΔ ΔΑΓΞΣ ΨΑΝ ΓΛΙΚΝΕΙΨ ΛΙΝΑΜΜΑ ΦΙ- 23. ΣΓ.
 ΖΕ ΔΑΓΞ ΣΗΝΗΝΣ ΜΑΝΣ ΓΑΣΛΙΘΑΝ. ΓΛΗ ΝΙ ΓΑΣΛΙ-
 ΘΙΨ. ΓΛΗ ΟΙΨΑΝΔ ΙΖΥΙΣ. ΣΛΙ ΗΕΚ. ΛΙΨΨΑΝ ΣΛΙ ΓΛΙ- 23. ΣΔ.
 ΝΑΚ. ΝΙ ΓΑΛΕΙΨΛΙΨ. ΝΙΗ ΛΛΙΣΤΓΑΙΨ: ΣΥΛ ΣΥΕ ΚΛΙΗ- 24. ΣΕ.
 ΤΙΣ ΛΛΗΗΜΞΝΙ ΛΛΗΗΑΤΓΑΝΔΕΙ ΝΣ ΨΑΜΜΑ ΝΞ ΗΙΜΙ-
 ΝΑ ΙΝ ΨΑΤΑ ΝΞ ΗΙΜΙΝΑ ΣΚΕΙΝΙΨ. ΣΥΛ ΥΛΙΚΨΙΨ ΣΗ- 25. ΣΟ.
 ΝΗΣ ΜΑΝΣ ΙΝ ΔΑΓΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ: ΛΨΨΑΝ ΕΛΗΚΨΙΣ 25.
 ΣΚΑΛ ΜΑΝΑΓ ΓΑΨΗΛΑΝ. ΓΛΗ ΝΣΚΙΝΣΑΔΑ ΕΚΑΜ
 ΨΑΜΜΑ ΚΗΝΓΑ: ΓΛΗ ΣΥΛ ΣΥΕ ΥΑΚΨ ΙΝ ΔΑΓΑΜ 26. ΣΖ.
 ΝΑΝΕΛΙΣ. ΣΥΛΗ ΥΛΙΚΨΙΨ ΓΛΗ ΙΝ ΔΑΓΑΜ ΣΗΝΑΝΣ

regnum Dei in vobis est (a). Dixit autem discipulis: Certe venient 22.
 dies quando cupietis videre unum horum dierum filii (b) hominis, & 23. CCIII.
 non videbitis. Et dicent vobis: ecce hîc, aut ecce illic. Non ite, 23. CCIV.
 nec sequimini. Sicut enim fulgur coruscans splendet ex hoc loco sub 24. CCV.
 cœlo in illum sub cœlo, sic erit (c) filius hominis in die suo, sed prius 25. CCVI.
 oportet eum multa pati (d), & reprobabitur ab hac generatione. Et 26. CCVII.
 sicut factum est in diebus Noachi, sic erit etiam in diebus Filii

(a) *In vobis est* ΙΝ ΙΖΥΙΣ ΙΣΤ. Accipit itaque ἐντὶς pro ἐν, inter, apud; Phariseos enim alloquitur. Sic nos olim; sed quia novæ sectiōnis initium facit in ἐλεύσοιται ἡμέραι, illique adjicit ΛΨΨΑΝ quod Græcorum δὲ sive εἶ, probabilius existimo ita intellexisse nostrum verba Evangelistæ ac si voces ἰδὲ γὰρ ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν, non ad Phariseos sed ad discipulos, conversa oratione, dicta fuerint. Vertendum ergo foret: *ecce enim regnum Dei in vobis est. hæc autem dixit discipulis. Venient autem dies, &c.*

(b) *Filii hominis* ΣΗΝΗΝΣ ΜΑΝΣ, sic MS. errore librarii pro ΣΗΝΑΝΣ, [ut patet ex versu 26 hujusce capit.]

(c) *Sic erit filius hominis.* Non legit καί. nec plurimi codd. MSS. ac versio- num orientalium agnoscunt.

(d) *Multa pati* ΜΑΝΑΓ ΓΑΨΗΛΑΝ. sic MS. non, ΜΑΝΑΓΛΙ ΨΗΛΑΝ. Suec. *mychit* (live dialecto communi *mångt*) *tåla*.

(a) *Ede-*

27. ΜΑΝΣ. ΕΤΗΝ ΓΛΗ ΔΡΗΓΚΗΝ. ΛΙΝΓΛΙΔΕΔΗΝ ΓΛΗ ΛΙΝ-
ΓΛΙΑΞΣ ΥΕΣΗΝ. ΠΝΔ ΨΛΝΕΙ ΔΛΓ ΓΛΛΙΨ ΝΛΗΕΛ ΪΝ
ΑΚΚΛ. ΓΛΗ ΟΛΜ ΜΙΔΟΛΣΥΕΠΛΙΝΣ. ΓΛΗ ΕΚΛΙΣΤΙΔΑ
Sh. 28. ΑΛΛΑΝΣ: ΣΑΜΛΛΕΙΚΞ ΓΛΗ ΣΥΕ ΥΛΚΨ ΪΝ ΔΛΓΛΜ ΛΞ-
ΔΙΣ. ΕΤΗΝ ΓΛΗ ΔΡΗΓΚΗΝ. ΒΛΗΗΤΕΔΗΝ ΓΛΗ ΕΚΛ-
29. ΒΛΗΗΤΕΔΗΝ. ΣΑΤΙΔΕΔΗΝ. ΤΙΜΚΙΔΕΔΗΝ. ΪΨ ΨΛΜΜΕΙ
ΔΛΓΛ ΝΣΙΔΔΟΛ ΛΞΔ ΝΣ ΣΛΗΔΛΗΜΙΜ. ΚΙΓΝΙΔΑ ΣΥΙΒ-
ΛΑ ΓΛΗ ΕΠΝΙΝ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ. ΓΛΗ ΕΚΛΙΣΤΙΔΑ ΑΛ-
30. ΛΛΙΜ: ΒΙ ΨΛΜΜΑ ΥΛΙΚΨΙΨ ΨΛΜΜΑ ΔΛΓΛ ΕΙ ΣΗΝΗΣ
Sψ. 31. ΜΑΝΣ ΑΝΔΗΠΛΟΓΑΔΑ: ΪΝ ΟΛΙΝΑΜΜΑ ΔΛΓΛ ΣΛΕΙ ΣΙ-
ΟΛΙ ΑΝΑ ΗΚΞΤΛ. ΓΛΗ ΚΑΣΑ ΪΣ ΪΝ ΚΑΖΝΑ. ΝΙ ΑΤ-
ΣΤΕΙΓΛΙ ΔΑΛΛΑΨ ΝΙΜΑΝ ΨΞ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΑΝΑ ΗΛΙΨΟΛΙ.
32. ΣΑΜΛΛΕΙΚΞ ΝΙ ΓΛΥΑΝΔΟΛΙ ΣΙΚ ΪΒΗΚΑΝΑ: ΓΑΜΗΝΕΙΨ
Sl. 33. ΟΕΝΑΙΣ ΛΞΔΙΣ: ΣΛΕΙ ΣΞΚΕΙΨ ΣΛΙΥΑΛΛΑ ΣΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣ-
27. hominis. Edebant & bibebant (a), uxores ducebant & ducebantur
usque ad eum diem, quo ibat Noachus in arcam, & venit orbis ob-
CCVIII.28. volutio, & perdidit omnes. Similiter etiam sicut factum est in
diebus Lothi, edebant & bibebant, emebant & vendebant, planta-
29. bant, ædificabant; sed quo die exiit Loth è Sodomis pluit sulphure
& igni de cœlo, & perdidit omnes. Pariter erit die, quo (b) Filius
CCIX. 31. hominis revelabitur. In illo die qui erit super tecto (c), & vasa ejus
in domo, ne descendat (d) sumere illa, & qui in agro, similiter ne re-
32. deat retro. Mementote uxoris Lothi. Qui quæret fervare animam
CCX. 33.

(a) Edebant & bibebant. Legit ἔδειον καὶ ἔπινον. nec aliter v. 28. Perinde ve-
ro est.

(b) Die quo. Observa tmesin. ΨΛΜΜΑ ΔΛΓΛ ΕΙ pro ΨΛΜΜΕΙ
ΔΛΓΛ. sic supra 1, 20. ΨΛΝΑ ΔΛΓ ΕΙ pro ΨΛΝΕΙ ΔΛΓ.

(c) Super tecto. Diximus supra ad cap. 5, 19.

(d) Ne descendat ΝΙ ΑΤΣΤΕΙΓΛΙ ΔΑΛΛΑΨ. Sic enim MS, quod cur
in ΝΙ ΟΕΜΛΙ ΔΑΛΛΑΨ mutaverit *Junius* non habeo dicere.

(a) Serva-

ΓΛΗ. ΕΚΛΙΣΤΕΙΨ ΙΖΛΙ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΕΚΛΙΣΤΕΙΨ ΙΖΛΙ ΣΙΑ.
 ΙΝ ΜΕΙΝΑ. ΓΛΗΛΣΓΙΨ ΨΞ: ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΨΙΖΛΙ 34. ΣΙΒ.
 ΝΛΗΤ ΤΥΛΙ ΥΛΙΚΨΑΝΔ ΑΝΑ ΛΙΓΚΑ ΣΑΜΙΝ. ΛΙΝΣ ΝΣ-
 ΝΙΜΛΔΔ. ΓΛΗ ΛΝΨΑΚ ΒΙΛΕΙΨΔΔΔ. ΤΥΞΣ ΥΛΙΚΨΑΝΔ 35.
 ΜΑΛΛΑΝΔΕΙΝΣ ΣΑΜΑΝΑ. ΛΙΝΑ ΝΣΝΙΜΛΔΔ ΓΛΗ ΛΝΨΑ-
 ΚΑ ΒΙΛΕΙΨΔΔΔ. ΓΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΑΝΔΑΝΣ ΟΕΨΗΝ ΔΗ 37. ΣΙΓ.
 ΙΜΜΑ. ΘΑΚ ΕΛΝ: ΙΨ ΙΣ ΟΛΨ ΙΜ. ΨΑΚΕΙ ΛΕΙΚ. ΓΛΙ-
 ΝΑΚ . . . . ΟΛΨ ΝΨΨΑΝ ΓΛΗ ΓΛΓΗΚΞΝ ΙΜ. ΔΗ ΨΑΜ- 1. ΣΙΔ.
 ΜΕΙ ΣΙΝΤΕΙΝΞ ΣΚΗΛΗΝ ΒΙΔΓΑΝ ΓΛΗ ΝΙ ΥΛΙΚΨΑΝ ΝΣ-
 ΤΚΗΔΓΑΝΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΣΤΑΝΑ ΥΛΣ ΣΗΜΣ ΙΝ ΣΗΜΛΙ 2.
 ΒΑΝΚΓ. ΓΞΨ ΝΙ ΞΓΑΝΔΣ ΓΛΗ ΜΑΝΝΑΝ ΝΙ ΛΙΣΤΑΝΔΣ:
 ΥΛΣ ΝΨΨΑΝ ΓΛΗ ΥΙΔΗΥΞ ΙΝ ΨΙΖΛΙ ΒΑΝΚΓ ΓΛΙΝΛΙ. 3.
 ΓΛΗ ΑΤΙΔΔΓΑ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΕΚΛΥΕΙΤ ΜΙΚ

suam, perdet eam. & qui perdit eam mei causa, servabit eam (a). CCXI.
 Dico vobis, quod illa nocte duo erunt in lecto eodem, unus au- 34.CCXII.
 feretur & alter relinquetur: duæ erunt molentes simul, una au- 35.
 feretur & altera relinquetur (b). Et respondentes dicebant ei: 37.CCXIII.
 ubi Domine? Sed is dixit eis: ubi corpus, illic . . . . .
 Quin & dixit illis parabolam, quod semper debeant (c) precari Cap. 18, 1.
 & non fieri segnes, dicens: Judex aliquis erat in quadam ur- CCXIV.
 be, Deum non timens nec hominem reveritus. quin & erat vi- 2.
 dua in illa urbe, & venit ad eum, dicens: vindica me con- 3.

(a) *Servabit eam.* Provoco ad ipsum cod. Argent. illic omnino ΓΛΗΛΣ-
 ΓΙΨ ΨΞ. Transtulit vero cl. Junius ΛΙΒΑΝΤΑΝΓΙΨ ex Johannis 6, 63.
 ubi in Græcis τὸ πινόμενόν ἐστι τὸ ζωοποιόν.

(b) *Altera relinquetur.* Quomodo duos hosce versiculos, ætate quâ acies ocu-
 lorum nobis acrior erat, ex cod. Arg. restituerimus disces ex collatione editionis
 Dordracenæ. Trecesimum sextum, δύο ἴσονται ἐν τῷ ἄρῳ κτλ. non agnovit codex
 quo usus est Ulphilas, ejusque initium ΤΥΛΙ ΥΛΙΚΨΑΝΔ prorsus suppositi-
 titium est.

(c) *Debeant SKHΛHΝ.* sic MS. non SKHΛHΜ.

4. ΑΝΑ ΑΝΔΑΣΤΑΦΘΑ ΜΕΙΝΑΜΜΑ: ΘΛΗ ΝΙ ΥΙΔΑ Α ΛΑΓ-
ΓΛΙ ΘΕΙΛΛΙ. ΛΕΛΚ ΝΨΑΝ ΨΑΤΑ ΑΛΨ ΪΝ SIS ΣΙΛΒΙΝ.
5. ΓΛΒΛΙ ΓΛΗ ΓΡΨ ΝΙ ΞΓΛ. ΓΛΗ ΜΑΝΝΑΝ ΝΙ ΛΙΣΤΑ. ΪΨ
ΪΝ ΨΙΖΕΙ ΝΨΚΙΝΤΙΨ ΜΙΣ ΣΞ ΥΙΔΗΥΞ. ΕΚΛΥΕΙΤΑ ΨΞ.
6. ΪΒΛΙ ΠΝΔ ΑΝΔΙ ΟΙΜΑΝΔΕΙ ΝΣΑΓΛΓΛΙ ΜΙΣ: ΑΛΨ ΨΑΝ
7. ΕΛΑΝ. ΗΛΗΝΣΕΙΨ ΘΑ ΣΤΑΝΑ ΪΝΥΙΝΔΙΨΞΣ ΟΙΨΙΨ. ΪΨ ΓΡΨ
ΝΙΠ ΓΛΥΚΙΚΛΙ ΨΑΝΣ ΓΛΥΛΛΙΔΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ ΨΑΝΣ
ΥΞΠΓΑΝΔΑΝΣ ΔΝ SIS ΔΑΓΛΑΜ ΓΛΗ ΝΛΗΤΑΜ. ΓΛΗ ΝΣ-
8. ΒΕΙΔΑΝΔΣ ΪΣΤ ΑΝΑ ΪΜ. ΑΨΨΑΝ ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ. ΨΑΤΕΙ
ΓΛΥΚΙΚΙΨ ΪΝΣ ΣΠΚΑΝΤΞ: ΪΨ ΣΥΕΨΑΝΗ ΣΝΝΝΣ ΜΑΝΣ
9. ΟΙΜΑΝΔΣ. ΒΙΓΙΝΤΑΙ ΓΑΛΛΗΝΒΕΙΝ ΑΝΑ ΛΙΚΨΛΙ: ΑΛΨ

4. tra adversarium meum. Et noluit multo tempore (a); sed postea
dixit apud se ipsum: etsi Deum non timeo (b) & hominem non re-
5. vereor, tamen quia molestiam mihi præbet hæc vidua, vindicabo
6. eam, ne extremum veniens obtundat me. Dixit autem Dominus:
7. audite quid iudex nequam dicit; sed Deus nonne vindicet (c) ele-
ctos suos clamantes ad se diebus ac noctibus, etsi differat *auxilium*
8. pro illis (d). Dico autem (e) vobis, quod vindicabit eos cito. Verun-
9. tamen Filius hominis veniens inveniet (f) fidem super terra? Dixit

(a) *Multo tempore* ΑΛΑΓΓΛΙ (sic enim ex regulis syntacticis legendum, & sic MS.) ΘΕΙΛΛΙ. vide, ut suppleat ellipsin. contextus Græcus ἐπὶ χρόνῳ πάλυ. [Angl. *long while*.]

(b) *Non timeo* ΝΙ ΞΓΛ. sic MS. non ΞΓ. itemque, commate proxime sequenti ΪΒΛΙ ΠΝΔ ΑΝΔΙ, non ΪΒΛ ΝΙ ΪΝ ΑΝΔΙ. & sic *Marci* 13, 27. ΠΝΔ ΑΝΔΙ HIMINIS, *ad extremum cæli*.

(c) *Vindicet* ΓΑΥΚΙΚΛΙ. Legit cum optimis codd. MSS. εἰ μὴ πίσση.

(d) *Etsi differat auxilium pro illis*. Hunc sensum voluit omnino noster quamvis more suo religiose insistat vestigiis verborum Græcorum, ΝΣΒΕΙΔΑΝ enim, *differre, expectare*, vide *Lucæ* 2, 38. *Suec. Bida*.

(e) *Dico autem* ΑΨΨΑΝ ΟΙΨΑ. λέγω ὑμῖν.

(f) *Inveniet*. Obscura hæc lectio cod. MS. sed non dubito scriptum fuisse ΒΙ-
ΓΙΤΑΙ. ΒΙΓΙΤΑΝ *Suec. Pâbitta*, invenire.

(a) *Se-*

ΦΛΗ ΔΗ ΣΗΜΛΙΜ. ΦΛΙΕΙ ΣΙΛΒΛΗΣ ΤΡΗΗΛΙΔΕΔΗΝ ΣΙΣ
 ΕΙ ΥΕΣΕΙΝΑ ΓΑΡΛΙΗΤΛΙ. ΓΛΗ ΕΚΛΚΗΝΝΗΛΝΔΛΗΣ ΦΛΙΜ
 ΛΗΦΛΚΛΙΜ. ΦΥ ΓΛΓΗΚΩΝ. ΜΛΗΣ ΤΥΛΙ ΗΣΙΔΔΓΕΔΗΝ 10.
 ΙΝ ΑΛΗ ΒΙΔΓΑΝ. ΛΙΝΣ ΕΛΚΕΙΣΛΙΝΣ. ΓΛΗ ΛΗΦΛΚ ΜΥ-
 ΤΛΚΕΙΣ: ΣΑ ΕΛΚΕΙΣΛΙΝΣ ΣΤΑΝΔΛΝΔΣ ΣΙΣ ΦΥ ΒΛΔ. 11.
 ΓΥΨ. ΛΥΙΛΙΝΔΥ ΦΗΣ ΗΝΤΕ ΝΙ ΙΜ ΣΥΛ ΣΥΕ ΦΛΙ ΛΗΦΛ-
 ΚΛΙ ΜΛΗΣ. ΥΙΛΥΛΗΣ. ΙΝΥΙΝΔΛ. ΗΥΚΩΣ. ΛΙΨΨΛΗ ΣΥΛ
 ΣΥΕ ΣΑ ΜΥΤΛΚΕΙΣ. ΕΛΣΤΛ ΤΥΛΙΜ ΣΙΝΨΛΜ ΣΛΒΒΛ- 12.
 ΤΛΗΣ. ΓΛΗ ΛΕΔΛΙΛΓΛ ΤΛΙΗΗΝΔΥΝΔΛΙ ΑΛΛΛΙΣ ΨΙΖΕ
 ΓΛΣΤΑΛΔΛ: ΓΛΗ ΣΑ ΜΥΤΛΚΕΙΣ ΕΛΙΚΚΛΨΚΥ ΣΤΑΝ- 13.

autem quibusdam, qui in se ipsos confidebant quod essent iusti &
 contemnentes alios, hanc parabolam: duo viri ascendebant in 10.
 templum precatum, unus pharisæus & alter publicanus. Phari- 11.
 sæus secum stans (a) hæc precabatur: Deus, gratias ago tibi quod
 non sum sicut ceteri homines, raptores, iniqui, adulteri, aut sicut
 iste publicanus. Jejuno duabus vicibus hebdomadis (b), & sepo- 12.
 no decimas omnium quæ adquiero (c). Et publicanus procul stans 13.

(a) *Secum stans* ΣΤΑΝΔΛΝΔΣ ΣΙΣ *sibi stans*. Nota, *αὐτὸς ἑαυτὸν* non ad *αὐτοῦ* sed ad *αὐτοῦ* referri.

(b) *Hebdomadis* ΣΛΒΒΛΤΛΗΣ, more Ebræorum loquendi, qui & septimum diem & totum septiduum *Sabbatum* vocant, ceu notissimum. vide Levit. 25, 8. 2 Regum 11. sæpius.

(c) *Quæ adquiero* ΨΙΖΕ ΓΛΣΤΑΛΔΛ. *αὐτοῦ* foret, *quæ in prædiis meis proveniunt*. ΣΤΑΛΛΣ enim *prædium*. ΓΛΣΤΑΛΔΛΗ, *dominium esse eorum, quæ in prædiis proveniunt*, ex iis enim dabantur decimæ, non ex omnibus, quæ quisque possidebat. [ΙΝΥΙΝΔΛ est nom. singul. ΙΝΥΙΝΔΛΗΣ autem plur. quod substituendum esse puto. Versu proxime sequente ΑΛΛΛΙΣ mendose scriptum videtur pro ΑΛΛΛΙ. Locum sic transtulisset, *Per solvo decimas omnes eorum quæ possideo*. ΣΤΑΛΛΣ unde hausserit cel. Antistes, quæro. Nullibi occurrit in cod. Argenteo. De ΓΛΣΤΑΛΔΛ heic tantum inveniendo, haud facile dictu est quid proprie significet. Viderint Itali an aliquid habeat affinitatis cum hac voce eorum *gastaldo*.]

(a) *Quam*

- ΔΑΝΔΣ. ΝΙ ΥΙΔΔΑ ΝΗ ΑΝΓΩΝΑ ΣΕΙΝΑ ΝΣΗΛΕΓΑΝ ΔΝ
 ΗΜΙΝΑ. ΑΚ ΣΛΩΗ ΪΝ ΒΚΝΣΤΣ ΣΕΙΝΩΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΓΩΨ.
 14. ΗΝΛΨΣ ΣΙΓΑΙΣ ΜΙΣ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΜΜΑ: ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ.
 ΑΤΪΔΔΓΑ ΣΑ ΓΑΚΛΗΤΩΖΑ ΓΑΤΛΗΛΑΝΣ ΔΝ ΓΑΚΔΑ
 ΣΙΕ. ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΨΑΝ ΚΛΗΤΙΣ ΓΛΙΝΣ. ΝΝΤΕ ΣΛΘΑΖΝΗ
 ΣΙΟ. ΣΛΕΙ ΗΛΗΘΕΙΨ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΓΛΗΝΛΙΥΓΑΔΑ. ΪΨ ΣΛΕΙ
 15. ΗΝΛΙΥΕΙΨ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΝΣΗΛΗΘΓΑΔΑ: ΒΕΚΝΝ ΨΑΝ
 ΔΝ ΪΜΜΑ ΒΑΚΝΑ ΕΙ ΪΜ ΑΤΤΑΙΤΩΚΙ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ
 16. ΨΑΝ ΣΙΠΩΝΩΩΣ. ΑΝΔΒΙΤΝΝ ΪΝΣ: ΪΨ ΪΛΙΣΝΣ ΑΤΗΛΙ-
 ΤΑΝΔΣ ΪΝΣ. ΟΛΨ. ΛΕΤΙΨ ΨΩ ΒΑΚΝΑ ΓΑΓΓΑΝ ΔΝ
 ΜΙΣ. ΓΑΗ ΝΙ ΥΑΚΩΙΨ ΨΩ. ΝΝΤΕ ΨΙΖΕ ΣΥΛΛΕΙΚΛΙΖΕ
 ΣΙΖ. 17. ΪΣΤ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑΙ ΓΩΨΣ: ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ. ΣΛΕΙ ΝΙ
 ΑΝΔΝΙΜΙΨ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΔΓΑ ΓΩΨΣ ΣΥΕ ΒΑΚΝ. ΝΙ ΟΙ-
 ΣΙΗ. 18. ΜΙΨ ΪΝ ΪΖΑΙ: ΓΑΗ ΕΚΛΗ ΪΝΑ ΣΝΜΣ ΚΕΙΚΕ. ΟΙΨΑΝΔΣ.
 ΑΛΙΣΑΚΙ ΨΙΝΨΕΙΓΑ. ΘΑ ΤΑΝΩΑΝΔΣ ΛΙΒΑΙΝΑΙΣ ΛΙΥΕΙ-

- noluit ne quidem oculos suos attollere ad cœlum, sed tunde-
 14. bat suum dicens: Deus, propitius sis mihi peccatori. Dico vobis,
 CCXV. descendit hic justior declaratus in domum suam, quam ille (a); quo-
 CCXVI. niam quicumque extollit se ipsum, deprimetur; sed qui deprimat se
 15. ipsum, extolletur. Obtulerunt autem ei (b) infantes, ut eos attinge-
 16. ret. Videntes autem discipuli increpabant eos, verum Jesus advocans
 illos dixit: finite infantes venire ad me, & non prohibete illos; quia
 CCXVII. horum talium est regnum Dei. Amen dico vobis, qui non excipit (c)
 17. regnum Dei sicut infans, non venit in illud. Et interrogavit eum
 CCXVIII. quidam primorum dicens: Bone magister, quid faciens vitæ æter-
 18.

(a) *Quam ille* ΨΑΝ ΚΛΗΤΙΣ. ἡμεῖς vel ἡ γαῖα consentientibus præstantissimi-
 mis codicum. Comparatio vero hæc exclusivam habet indolem. confer *Matth.*
10, 6. 2 Timoth. 3, 4.

(b) *Obtulerunt autem ei.* Non legit καί.

(c) *Qui non excipit* ΣΛΕΙ ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΙΨ. Legit ergo ἐς μὴ δέχεσθαι.

(a) *Et*

ΝΧΝΣ ΑΚΒΓΑ ΥΛΙΚΨΑΝ: ΑΛΨ ΨΑΝ ΔΗ ΊΜΜΑ ΊΛΙΣΝΣ. 19.
 ΘΑ ΜΙΚ ΑΙΨΙΣ ΨΙΝΨΕΙΓΑΝΑ. ΝΙΛΙΝΣΗΝΝ ΨΙΝΨΕΙΓΣ ΝΙ-
 ΒΑ ΛΙΝΣ ΓΧΨ: ΨΧΣ ΑΝΑΒΗΝΣΝΙΝΣ ΚΑΝΤ. ΝΙ ΗΧΚΙΝΧΣ. 20.
 ΝΙ ΜΑΝΚΨΚΕΓΑΙΣ. ΝΙ ΗΛΙΕΑΙΣ. ΝΙ ΓΑΛΙΝΓΑΥΕΙΤΥΧΔΣ
 ΣΙΓΑΙΣ. ΣΥΕΚΑΙ ΑΤΤΑΝ ΨΕΙΝΑΝΑ ΓΑΗ ΛΙΨΕΙΝ: ΊΨ ΊΣ 21.
 ΑΛΨΗΗ. ΨΑΤΑ ΑΛΛΑΤΑ ΓΑΕΑΣΤΑΙΔΑ ΝΣ ΓΟΝΔΑΙ
 ΜΕΙΝΑΙ: ΓΑΗΑΝΣΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΨΑΤΑ ΊΛΙΣΝΣ. ΑΛΨ ΔΗ 22. ΣΙΨ.
 ΊΜΜΑ. ΝΑΗΗ ΛΙΝΙΣ ΨΝΣ ΥΑΝ ΊΣΤ. ΑΛΛ ΨΑΤΕΙ ΗΛΒΑΙΣ
 ΕΚΑΒΗΓΕΙ. ΓΑΗ ΓΑΔΑΙΛΕΙ ΟΝΛΕΔΑΙΜ. ΓΑΗ ΗΛΒΑΙΣ
 ΗΝΖΑ ΊΝ ΗΙΜΙΝΑ. ΓΑΗ ΗΙΚΙ ΛΑΙΣΤΓΑΝ ΜΙΚ: ΊΨ ΊΣ 23. ΣΚ.
 ΓΑΗΑΝΣΓΑΝΔΣ ΨΑΤΑ. ΓΑΗΚΣ ΥΑΚΨ. ΥΑΣ ΑΗΚ ΓΑ-
 ΒΕΙΓΣ ΕΙΛΗ: ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΣ ΨΑΝ ΊΝΑ ΊΛΙΣΝΣ ΓΑΗΚΑΝΑ 24.
 ΥΑΗΚΨΑΝΑΝΑ. ΑΛΨ. ΘΑΙΥΑ ΛΓΑΗΒΑ ΨΑΙ ΕΑΙΗΗ ΗΛ-
 ΒΑΝΔΑΝΣ ΊΝΝΓΑΛΕΙΨΑΝΔ ΊΝ ΨΙΝΔΑΝΓΑΚΑΓΑ ΓΧΨΣ.
 ΚΑΨΙΖΧ ΑΛΛΙΣ ΊΣΤ ΝΛΒΑΝΔΑΗ ΨΑΙΚΗ ΨΑΙΚΚΧ ΝΕ- 25.

næ hæres fiam? Dixit autem ei Jesus: cur me dicis bonum? nemo 19.
 bonus nisi solus Deus. Præcepta nosti: non mœchaberis: non oc- 20.
 cides: non furtum facies: non eris ferens falsum testimonium: ho-
 nora patrem tuum & matrem (a). Verum is dixit: hæc omnia curate 21.
 fervavi à juventute mea. Audiens autem hæc Jesus dixit ei: adhuc 22. CCXIX.
 unum tibi deest, omne quod habes vende, & distribue pauperibus,
 & habebis thesaurum in cœlo, & accede sequutum me. Is autem 23. CCXX.
 audiens hæc, tristis factus est, erat enim valde dives. At videns 24.
 illum Jesus tristem factum, dixit: quam difficulter habentes pecunias
 introibunt in regnum Dei. facilius utique est camelo (b) per foramen 25.

(a) *Et matrem.* Perinde est, abfuit tamen etiam ab exemplo quo noster usus est, posterius σσ̄.

(b) *Camelo* ΝΛΒΑΝΔΑΗ. Diximus ad *Marci* 10, 25.

26. ΦΛΩΣ ΦΛΙΚΗΛΕΙΦΑΝ. ΦΑΝ ΓΑΒΙΓΑΜΜΑ ΙΝ ΦΙΝΔΑΝ-
 SKA. 27. ΓΑΚΑΘΑ ΓΩΨΣ ΓΑΛΕΙΦΑΝ: ΟΕΨΗΝ ΦΑΝ ΦΛΙ ΓΑΗΛΗΣ-
 28. ΓΑΝΔΑΝΣ. ΑΝ ΘΑΣ ΜΑΓ ΓΑΝΙΣΑΝ: ΪΨ ΪΣ ΟΛΨ. ΦΛ-
 29. ΤΑ ΠΝΜΛΗΤΕΙΓΩ ΑΤ ΜΑΝΝΑΜ. ΜΛΗΤΕΙΓ ΪΣΤ ΑΤ
 30. ΓΩΨΑ: ΟΛΨ ΦΑΝ ΠΛΙΤΚΗΣ. ΣΑΙ. ΥΕΙΣ ΑΕΛΛΙΛΩΤΗΜ
 31. ΑΛΛΑΤΑ. ΓΑΗ ΑΛΙΣΤΙΔΕΔΗΜ ΨΗΚ: ΪΨ ΪΣ ΟΛΨΗΗ
 ΔΗ ΙΜ. ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΪΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΝΙΛΙΝΣΗΗΝ ΪΣΤ ΦΙ-
 ΖΕ ΑΕΛΕΤΑΝΔΑΝΕ ΓΑΚΑ ΛΙΨΦΑΝ ΕΛΔΚΕΙΝ ΛΙΨΦΑΝ
 ΒΚΩΨΚΗΣ ΛΙΨΦΑΝ ΟΕΝ ΛΙΨΦΑΝ ΒΑΚΝΑ. ΙΝ ΦΙΝΔΑΝ-
 32. ΓΑΚΑΘΩΣ ΓΩΨΣ. ΣΑΕΙ ΝΙ ΑΝΔΑΝΙΜΑΙ ΜΑΝΑΓΕΛΛΨ ΙΝ
 ΦΑΜΜΑ ΜΕΛΛ. ΓΑΗ ΙΝ ΛΙΥΑ ΦΑΜΜΑ ΟΙΜΑΝΔΙΝ ΛΙ-
 ΒΑΙΝ ΛΙΥΕΙΝΩΝ: ΓΑΝΙΜΑΝΔΣ ΦΑΝ ΦΑΝΣ. Ι Β. ΟΛΨ
 ΔΗ ΙΜ. ΣΑΙ. ΝΣΓΑΓΓΑΜ ΙΝ ΪΛΙΚΗΣΑΛΕΜ. ΓΑΗ ΝΣΤΙΝ-
 ΗΑΔΑ ΑΛΛ ΦΑΤΑ ΓΑΜΕΛΙΔΩ ΦΛΙΚΗ ΠΚΑΝΕΤΗΝΣ ΒΙ
 32. ΣΗΗΝ ΜΑΝΣ: ΑΤΓΙΒΑΔΑ ΑΝΚ ΦΙΝΔΩΜ. ΓΑΗ ΒΙΛΛΙ-

26. acus transire (a), quam diviti in regnum Dei introire. Dicebant
 CCXXI. 27. autem audientes: itaque (b), quis potest salvari? Verum is dixit:
 28. impossibile homini possibile est Deo. Dixit autem Petrus: ecce,
 29. nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te. Ille vero dixit eis:
 30. amen dico vobis, nemo est relinquentium domum, aut parentes,
 31. aut fratres, aut uxorem aut liberos propter regnum Dei, qui non
 recepturus sit multiplicia in hoc tempore, & in ævo venturo vi-
 CCXXII. tam æternam. Assumens itaque illos XII. dixit illis: ecce, ascen-
 31. dimus ad Hierusalem, & perficietur omne quod scriptum per pro-
 32. phetas de Filio hominis (c); tradetur enim gentibus, & irridebi-

(a) *Transire* ΦΛΙΚΗΛΕΙΦΑΝ. sic omnino recte doctissimus Junius, quamvis ipse cod. MS. errore librarii ΦΛΙΚΦΛΕΙΦΑΝ. Porro, manifestum est nostrum cum Alexandrino cod. aliisque legisse διελθεῖν, non εισελθεῖν.

(b) *Itaque, quis* ΑΝ ΘΑΣ. sic enim distincte legendum.

(c) *De Filio hominis.* Legit: πῦρ τὸ γεραμμένον διὰ τῆς σοφίας ἐπὶ τῶν ἄνθρώπων. & sic ferme Syrus, Latinus & nonnulli codd. Græci.

(a) Et

ΚΑΔΑ. ΓΛΗ ΑΝΑΜΛΗΤΣΑΔΑ. ΓΛΗ ΒΙΣΠΕΙΥΑΔΑ. ΓΛΗ	33.
ΝΣΒΛΙΓΓΥΑΝΔΑΝΣ ΝΣΥΙΜΑΝΔ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΦΚΙΔΓΙΝ	
ΔΑΓΑ ΝΣΣΤΑΝΔΙΦ: ΓΛΗ ΕΙΣ ΝΙΥΛΗΤΛΙ ΦΙΣ ΕΚΡΦΝΝ.	34. SKΓ.
ΓΛΗ ΥΑΣ ΨΑΤΑ ΥΑΝΚΑ ΓΛΕΝΛΓΙΝ ΛΕ ΙΜ. ΓΛΗ ΝΙ	
ΥΙΣΣΕΑΝΝ ΦΧ ΟΙΨΑΝΧΝΑ: ΥΑΚΨ ΨΑΝ ΜΙΨ ΨΑΝΕΙ ΝΕ-	35. SKΔ.
ΘΑ ΥΑΣ ΙΣ ΙΛΙΚΕΙΚΧΝ. ΒΛΙΝΔΑ ΣΝΜΣ ΣΑΤ ΕΛΗΚ ΥΙΓ	
ΔΗ ΛΗΤΚΧΝ: ΓΛΗΛΗΣΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΜΑΝΛΓΕΙΝ ΕΛΗΚ-	36.
ΓΑΓΓΑΝΔΕΙΝ. ΕΚΛΗ ΘΑ ΥΕΣΙ ΨΑΤΑ: ΓΑΤΛΗΗΝΝ ΨΑΝ	37.
ΙΜΜΑ. ΨΑΤΕΙ ΙΛΙΣΝΣ ΝΛΖΧΚΛΙΝΣ ΨΛΙΚΗΓΑΓΓΙΦ: ΙΨ	38.
ΙΣ ΝΒΝΗΥΧΠΙΔΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΙΛΙΣΝΣ ΣΝΝΗ ΔΛΥΕΙΔΙΣ.	
ΛΚΜΛΙ ΜΙΚ: ΓΛΗ ΨΛΙ ΕΛΗΚΑΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΛΝΔΒΙ-	39.
ΤΗΝ ΙΜΜΑ ΕΙ ΨΛΗΛΙΔΕΔΙ. ΙΨ ΙΣ ΝΝΔ ΕΙΛΗ ΜΛΙΣ ΗΚΧ-	
ΠΙΔΑ. ΣΝΝΛΗ ΔΛΥΕΙΔΙΣ. ΛΚΜΛΙ ΜΙΚ: ΓΑΣΤΑΝΔΑΝΔΣ	40.

tur, & defraudabitur (a), & confuetur. atque flagellantes interfi-	33.
cient eum, & tertio die resurget. Et illi nihil horum intellexerunt,	34.
& erat hic sermo absconditus eis, & non perceperunt hæc dicta.	CCXXIII.
Factum autem est cum esset prope Jericho (b), cæcus quidam se-	35.
debat prope viam mendicatum. Audiens autem turbam præter-	CCXXIV.
euntem, quærebat quid hoc esset? Nuntiaverunt autem ei quod	36.
Jesus Nazoræus transfret. Verum is exclamavit dicens: Jesu fili	37.
Davidis miserere mei. Et præeuntes increpabant eum ut taceret.	38.
Is vero multo magis clamavit: fili Davidis miserere mei. Stans	39.
	40.

(a) *Et defraudabitur* ΓΛΗ ΑΝΑΜΛΗΤΣΑΔΑ. Nisi vana est suspicio, pro ὑβριζθήσεται legit ὑσερήσεται. certe, *Marci* 10, 19. μὴ ἀποσερήσῃς, quod idem est, vertit: ΝΙ ΑΝΑΜΛΗΤΣΑΙΣ. Quod si vero sic, non tamen negabo ὑσερήσεται vitiosam esse lectionem.

(b) *Cum esset prope Jericho* ΜΙΨ ΨΑΝΕΙ ΝΕΘΑ ΥΑΣ ΙΣ ΙΛΙΚΕΙΚΧΝ. sic optime vertit ὡς τὰ ἐγγίζειν αὐτὸν, sicque commodissime conciliabuntur sacri evangelistæ. vide *Matthæi* 20, 29. & *Marci* 10, 46.

(a) *Græc*

41. ΦΑΝ ἸΛΙΣΗΣ ΗΛΙΗΛΙΤ ἸΝΑ ΤΙΝΗΑΝ ΔΗ ΣΙΣ. ΒΙ ΦΕ ΝΕ-
 42. ΘΑ ΥΑΣ ΦΑΝ ἸΜΜΑ. ΕΚΛΗ ἸΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΘΑ ΦΗΣ
 43. ΥΙΛΕΙΣ ΕΙ ΤΑΝΘΑΝ: ἸΨ ἸΣ ΟΛΨ. ΕΑΝ. ΕΙ ΝΣΣΑΙΘΑΝ:
 44. ΓΛΗ ἸΛΙΣΗΣ ΟΛΨ ΔΗ ἸΜΜΑ. ΝΣΣΑΙΘ. ΓΑΛΛΗΝΒΕΙΝΣ
 1. ΦΕΙΝΑ ΓΑΝΑΣΙΑΔΑ ΨΗΚ: ΓΛΗ ΣΗΝΣ ΝΣΣΑΘ. ΓΛΗ ΛΛΙ-
 2. ΣΤΙΑΔ ἸΝΑ. ΛΥΙΛΙΝΔΑΧΝΔΣ ΓΡΨΑ: ΓΛΗ ΛΛΛΑ ΜΑΝΝΑ-
 3. ΓΕΙ ΓΑΣΑΙΘΑΝΔΕΙ ΓΑΕ ΗΛΖΕΙΝ ΓΡΨΑ: ΓΛΗ ἸΝΝΓΑ-
 4. ΛΕΙΨΑΝΔΣ. ΨΛΙΚΗΛΛΙΨ ἸΛΙΚΕΙΚΡΗΝ. ΓΛΗ ΣΑΙ ΜΑΝΝΑ
 1. ΖΑΚΚΛΙΝΣ ΗΛΙΤΑΝΣ ΓΛΗ ΣΑ ΥΑΣ ΕΑΝΚΑΜΑΨΛΕΙΣ
 2. ΜΑΤΑΚΡΕ. ΓΛΗ ΥΑΣ ΓΛΒΕΙΓΣ. ΓΛΗ ΣΑΚΙΑΔΑ ΓΑΣΑΙ-
 3. ΘΑΝ ἸΛΙΣΗ ΘΑΣ ΥΕΣΙ. ΓΛΗ ΝΙ ΜΑΗΤΑ ΕΑΝΚΑ ΜΑ-
 4. ΝΑΓΕΙΝ. ΠΝΤΕ ΥΛΗΣΤΑΙ ΛΕΙΤΙΑ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΒΙΨΚΑΓ-

itaque Jesus iussit eum adduci ad se. Quum ergo prope eum esset,

41. interrogavit eum dicens: quid vis ut tibi faciam? is vero dixit: Do-
 42. mine, ut revideam. Et Jesus dixit ei: revide, fides tua salvavit te.
 43. Et confestim revidit, & sequebatur eum, gratias agens Deo (a). Et
 CCXXV.
 Cap. 19, 1.
 2. omnis populus hæc videns, dedit Deo laudem. Et progressus transi-
 3. bat Jericho (b), &, ecce, vir, Zacchæus nominatus, isque præfectus
 4. erat publicanorum, eratque dives. Et quærebat videre Jesum (c) quis-
 nam esset, & non potuit præ turba, quia statura parvus erat. Et præ-

(a) *Gratias agens Deo* ΛΥΙΛΙΝΔΑΧΝΔΣ ΓΡΨΑ. Græci δὲ λέγουσι τὸν θεόν. num noster legit εὐχαριστῶν τῷ θεῷ. Certe, ipso hoc capite, v. 11. εὐχαριστῶ σοι, ΛΥΙΛΙΝΔΑΧ ΨΗΣ. cap. 17, 16. εὐχαριστῶν αὐτῷ, ΛΥΙΛΙΝΔΑΧΝΔΣ ἸΜΜΑ, & alibi.

(b) *Transibat Jericho* &c. ΨΛΙΚΗΛΛΙΨ ἸΛΙΚΕΙΚΡΗΝ. ΓΛΗ ΣΑΙ ΜΑΝΝΑ ΖΑΚΚΛΙΝΣ ΗΛΙΤΑΝΣ ΓΛΗ ΣΑ ΥΑΣ ΕΑΝΚΑΜΑΨΛΕΙΣ ΜΑΤΑΚΡΕ. Sic locum hiulcum ex MS. supplevimus.

(c) *Videre Jesum.* Legit ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν. Mox legendum ΠΝΤΕ ΥΛΗΣΤΑΝ ΛΕΙΤΙΑΣ ΥΑΣ, ipse codex autem heic marcidus.

(a) *In*

ΓΑΝΔΣ ΕΛΗΚΑ. ΓΑΣΤΛΙΓ ΑΝΑ ΣΜΑΚΚΑΒΛΓΜ. ΕΙ ΓΛ-
 ΣΕΘΙ ΙΝΑ. ΝΝΤΕ ΙΣ ΑΝΔ ΦΑΤΑ ΜΗΝΑΙΑ ΦΛΙΚΗΓΛΓ-
 ΓΑΝ: ΓΛΗ ΒΙ ΦΕ ΟΛΜ ΑΝΑ ΦΑΜΜΑ ΣΤΑΔΑ. ΙΝΣΛΙ 5.
 ΘΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΓΑΣΛΘ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΝ ΙΜΜΑ ΖΑΚ-
 ΚΑΙΝ. ΣΝΙΝΜΓΑΝΔΣ ΔΛΛΑΨ ΑΤΣΤΕΙΓ. ΗΙΜΜΑ ΔΑΓΓΑ
 ΑΝΚ ΙΝ ΓΑΚΔΑ ΦΕΙΝΑΜΜΑ ΣΚΑΛ ΙΚ ΥΙΣΑΝ: ΓΛΗ 6.
 ΣΝΙΝΜΓΑΝΔΣ ΑΤΣΤΑΙΓ. ΓΛΗ ΑΝΔΝΑΜ ΙΝΑ ΕΛΓΙ- 7.
 ΝΧΝΔΣ: ΓΛΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΑΛΛΑΙ ΒΙΚΧΑΙΔΕΑΝΝ.
 ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΔΝ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΙΣ ΜΑΝΣ ΓΑΛΛΙΨ
 ΙΝ ΓΑΚΔ ΝΣΣΑΛΓΑΝ: ΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΨΑΝ ΖΑΚΚΑΙΝΣ 8.

currens ascendit in ficum (a) ut videret eum, quia per illud loci (b)
 cogitabat transire. Et quum venit ad eum locum, intuitus Iesus
 5. vidit eum, & dixit ei: Zacchæe festinans descende, hodie enim (c)
 in domo tua ero. Et festinans descendit & excepit eum gaudens. 6.
 Et videntes omnes murmurabant, dicentes: ad hominem peccato- 7.
 rem (d) ingressus est in domum, diversari (e). Stans autem Zacchæus 8.

(a) *In ficum* ΑΝΑ ΣΜΑΚΚΑΒΛΓΜ. *ἐπὶ συκῆς ἐλάου.* Sic *Marci* 11, 13. vertit *σικῶ.*

(b) *Quia per illud loci* ΝΝΤΕ ΙΣ ΑΝΔ ΦΑΤΑ. latus hujus folii difficillimum lectu (adeoque non mirum in multis fugisse oculos optimi senis *Francisci Junii*) ut restituerimus comparatio nostræ hujus editionis cum priori docebit. Quod ad hunc locum, suspicor scriptum fuisse ΝΝΤΕ ΙΛΙΣΝΣ (vel quod malo ΙΕΣΝΣ) ΑΝΔ ΦΑΤΑ, Gothumque legisse ἢ π ἰησῦς δι' ἐκεῖνου, puta χάραξ, ἤμελλε διέρχεται.

(c) *Hodie enim* ΗΙΜΜΑ ΔΑΓΓΑ ΑΝΚ ΙΝ ΓΑΚΔΑ. Sic MS. legit ergo *ἄρ.*

(d) *Ad hominem peccatorem* ΔΝ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΙΣ ΜΑΝΣ. Sic recte MS. prius monstrose ΔΝ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΝ ΜΑΝΣ, & ne dubites ΔΝ cum secundo casu construi, vide *Lucæ* 6, 20. ΔΝ ΣΙΠΧΝΓΕ ΣΕΙΝΑΙΖΕ, ceu illic monuimus.

(e) [*Diversari* ΝΣΣΑΛΓΑΝ. Hinc illustrabitur locus *Cædmonis* 34, 1. ubi hæc habet de Columba ex arca emissa

9. **αλψ αν εανιν. σλι. ηλλεατα λιγινις μεινις εαν
 γλαλιγαν ηνλεαλιμ. γλη γλελι οισ οα λεηξ-
 ληαλ. ειδηρελλψ εραγιλαλ: αλψ ψαν αν ιμμα
 ιλινς. ψατει ηιμμα αλγα ηλεεινς ψαμμα γαδα
 SKU. 10. γακψ. ηντε γλη σα σηννς λβκληαμις ιστ: αλμ
 ληκ σηννς μανς σηκγαν γλη ηασγαν ψανς ερα-
 SKZ. 11. λησανανς: ατγληηησγανδαλμ ψαν ιμ ψατα. βι-
 ληκλανδς αλψ γασηκηη. βι ψατει νεθα ιλικησα-
 λεμ γαλς. γλη ψηητα ιμ ει σηνς σκηλαλ γεσι ψηη-
 SKH. 12. δαηηγαδαι γηψς γασυικηηψγαν: αλψ ψαν. μανηα
 σηνς γηδακηηδς γαγγιαλ λανδς. εραηιμην σις**

dixit Domino: ecce, dimidium possessionis meæ, Domine, distri-
 buam (a) pauperibus, & si alicujus aliquid per calumniam abripui
 9. solvam quadruplum. Dixit autem ei Jesus: hodie salus huic domui
 CCXXVI. facta est, quoniam etiam ille filius Abrahami est. Venit enim Fi-
 CCXXVII. ^{10.} lius hominis quærere & salvare perditos. Illis vero hoc audien-
 11. tibus adjiciens dixit parabolam, ideo quod prope Hierusalem erat,
 CCXXVIII. & videbatur illis quod statim apparituum erat regnum Dei. Di-
 12. xit ergo: vir quidam nobilis peregre profectus (b), adquisitum sibi

Nolbe glabu ærre

Undeη γαλεδ βοηδ

Συδδαν æτυπαν.

quæ verto. *Non unquam posthac libens sub diversorio seu hospitali navis recto ap-
 parere voluit.* Βοηδ proprie significat *Afferem, tabulam*, sed heic synecdochic-
 cās *Navim*; prout usurpatur ΒΑΡΕ in Epicedio R. Lodbrog, Strophā 24.]

(a) *Distribuam* ΓΛΔΛΙΓΑΝ (Suec. *skal iag dela*) utitur Græca con-
 fuetudine, modo Subjunct. pro Futuro Indicativi. nec enim de prius præstita
 liberalitate in pauperes gloriatur; sed propensum in illos posthac animum pro-
 mittit.

(b) *Peregre profectus.* Non videor mihi præstius reddere posse ΓΑΓΓΙΑΛ
 ΛΑΝΔΙΣ. Utebantur autem Gothi in hisce constructionibus motus ad locum,
 casu

ψΙΝΔΑΝΓΑΡΔΑΓΑ. ΓΑΗ ΓΑΥΑΝΔΙΔΑ ΣΙΚ: ΑΤΗΛΙΤΑΝΔΣ 13. SKΨ.
 ΨΑΝ ΤΑΙΗΘΝ SKΑΛΚΑΝΣ ΣΕΙΝΑΝΣ. ΑΤΓΑΞ ΪΜ ΤΑΙΗΘΝ
 ΔΑΙΛΑΞΣ. ΓΑΗ ΟΑΨ ΔΗ ΪΜ. ΚΑΗΠΡΨ ΠΝΤΕ ΪΚ ΟΙΜΑΗ: 14.
 ΪΨ ΒΑΗΚΓΑΝΣ ΪΣ ΕΙΓΑΙΔΕΔΗΝ ΪΝΑ. ΓΑΗ ΪΝΣΑΝΔΙΔΕ- 14.
 ΔΗΝ ΛΙΚΗ ΑΞΑΚ ΪΜΜΑ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΝΙ ΥΙΛΕΙΜΑ . . .
 ΨΙΝΔΑΝΩΝ ΝΞΑΚ ΠΝΣΙΣ. ΓΑΗ ΥΑΚΨ ΒΙΨΕ ΑΥΑΝΔΙ- 15.
 ΔΑ ΑΞΤΚΑ ΑΝΔΝΙΜΑΝΔΣ ΨΙΝΔΑΝΓΑΡΔΑΓΑ. ΓΑΗ ΗΛΙ-
 ΗΛΙΤ ΥΑΠΟΓΑΗ ΔΗ . . ΨΑΝΣ SKΑΛΚΑΝΣ ΨΑΙΜΕΙ ΑΤ-

regnum. Et reversus est (a). Convocans itaque decem famulos suos, 13.
 tradidit illis decem portiones (b), & dixit illis: negotiamini donec ve- CCXXIX.
 nero. Verum cives ejus oderunt eum, & miserunt legationem (c) post 14.
 eum dicentes: nolumus . . . regnare (d) super nos. Et factum est 15.
 cum rediret, recepto regno, & jussit vocare ad se famulos, quibus de-

casu secundo. sic *Marci* 4, 35. ΠΣΛΕΙΨΑΜ ΓΑΙΝΙΣ ΣΤΑΔΙΣ, *transsea-*
mus in illum locum. διελθόμεν εἰς τὸ πέραν. ΪΝΣΑΝΔΙΔΑ ΪΝΑ ΗΛΙΨΟΞΣ
 ΣΕΙΝΑΙΖΞΣ. *Lucæ* 15, 15. *misit eum in agrum suum.*

(a) Et reversus est ΓΑΗ ΓΑΥΑΝΔΙΔΑ ΣΙΚ. Legit ergo, καὶ ὑπέστρεψε.

(b) Decem portiones ΤΑΙΗΘΝ ΔΑΙΛΑΞΣ. *Suec. tjo delar.* & sic vertit
 μῆς, ponderis genus suis ignotum.

(c) Legationem ΛΙΚΗ. Veteri linguâ Suecica *Æra*, Nuntius. L. L. *Helsingicæ* Tit. de Jure Regio, cap. 6. §. 4. *Theſſe nåmpdir æghu gðras fðre kunungx æra*, cap. 10. §. 1. *Swa ær mælt um kunungx æra fridh.* hodieque *ærande*, res suæ curæ commissa. [Danis est *ærende*. A.S. *erend*. Anglis *errand*. Non ignotam fuisse vocem Anglosaxonibus sequenti exemplo docetur, *Buton gpa þer ap rægeð.* sed uti nuntius refert. *Cædm.* 17, 10.]

(d) Nolumus . . . regnare. Potuiffemus facilime lacunas hæcæ supplere, nimirum ΨΑΝΑ, τῆτοι, hunc. Versu 16. ΟΑΜ vel ΑΤΙΔΑΓΑ. παρεγένετο, venit, adfuit. versu 17. ΠΝΤΕ, ὅτι, quoniam: ibidem, ΣΙΓΑΙΣ ΥΑΛΔΗΞ-ΝΙ ΗΛΒΑΝΔΣ, ἴδι ἐξουσίῳ ἔχει, esto potestatem habens, sed quia tempus edax nobis voces illas invidit, sicut etiam medium ferme faciei averfæ, nolimus supponere, contenti hoc supplemento Ulphilano septem versiculorum.

(a) [In

16. ΓΛΕ ΦΛΤΛ ΣΙΛΗΒΚΧ ΕΙ ΓΛΚΗΝΝΛΙΔΕΔΙ ΘΛ ΘΛΚΓΙ-
 ΖΗΗ ΓΛΥΛΗΚ . . . . ΓΛΗ ΦΛΗ ΣΛ ΕΚΗΜΙΣΤΛ ΟΙΦΛΝΔΣ.
 ΕΛΗ. ΣΚΛΤΤΣ ΦΕΙΝΣ ΓΛΥΛΗΚΗΤΛ ΤΛΙΗΗΝ ΣΚΛΤ-
 17. ΤΛΗΝΣ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΪΜΜΛ. ΥΛΙΛΛ ΓΧΔΛ ΣΚΛΛΚ . . .
 ΪΝ ΛΕΙΤΙΛΛΜΜΛ ΥΛΣΤ ΤΚΙΓΓΥΣ . . . . ΥΛΛΔΗΕΝΙ ΗΛ-
 18. ΒΛΗΔΣ ΝΕΛΚ ΤΛΙΗΗΝΓΛ ΒΛΗΚΓΙΜ. ΓΛΗ ΟΛΜ ΛΗ-
 ΦΛΚ ΟΙΦΛΝΔΣ. ΕΛΗ. ΣΚΛΤΤΣ ΦΕΙΝΣ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΛ
 19. ΕΙΜΕ ΣΚΛΤΤΛΗΝΣ. ΟΛΨ ΦΛΗ ΓΛΗ ΔΗ ΦΛΜΜΛ. ΓΛΗ
 20. ΨΗ ΣΙΓΛΙΣ ΝΕΛΚ ΕΙΜΕ ΒΛΗΚΓΙΜ. ΓΛΗ ΛΗΨΛΚ ΟΛΜ
 ΟΙΦΛΝΔΣ. ΕΛΗ. ΣΛΙ ΣΛ ΣΚΛΤΤΣ ΦΕΙΝΣ ΦΛΝΕΙ ΗΛΒΛΙ-
 24. ΔΛ * * * * * ΓΛΗ ΔΗ ΦΛΙΜ ΕΛΗΚΛΣΤΛΝΔΛΝΔΛΜ
 ΟΛΨ. ΝΙΜΙΨ ΛΕ ΪΜΜΛ ΦΛΝΛ ΣΚΛΤΤ. ΓΛΗ ΓΙΒΙΨ ΦΛΜ-
 25. ΜΛ ΨΧΣ ΤΛΙΗΗΝ ΔΛΙΛΧΣ ΗΛΒΛΗΔΙΝ: ΓΛΗ ΟΕΨΗΝ
 ΣΛ. 26. ΔΗ ΪΜΜΛ. ΕΛΗ. ΗΛΒΛΙΨ ΤΛΙΗΗΝ ΔΛΙΛΧΣ: ΟΙΨΛ ΛΛ-
 ΛΙΣ ΪΖΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΘΛΚΓΛΜΜΕΗ ΗΛΒΛΗΔΛΝΕ ΓΙΒΛΔΛ.
 ΪΨ ΛΕ ΦΛΜΜΛ ΝΗΗΛΒΛΗΔΙΝ. ΓΛΗ ΨΛΤΕΙ ΗΛΒΛΙΨ ΛΕ-

derat argentum, ut cognosceret quid quisque lucrificerat . . . .
 16. itaque primus, dicens: domine, pecunia tua *lucrificet* decem pe-
 17. cunias. & dixit ei: bene, o! bone famule, . . . in minimo (a) fui-
 18. sti fidelis . . . . potestatem habens super decem urbes. Et venit
 secundus, dicens: domine, pecunia tua *lucrificet* quinque pecu-
 19. nias. Dixit itaque etiam illi: tu quoque sis super quinque ur-
 20. bes. Et alius venit dicens: domine, ecce pecunia tua, quam ha-
 24. bui * * * * * Et adstantibus dixit: auferte ab illo pe-
 25. cuniam, & date habenti decem portiones; (& dicebant ei: do-
 CCXXX. mine, habet decem portiones) dico enim vobis, quod unicuique
 26. habentium dabitur, & à non habente, etiam quod habet aufe-

(a) [*In minimo.* Gothice est ΪΝ ΛΕΙΤΙΛΛΜΜΛ *in parvo* seu *modico*.
Legit ergo εὐ δλίγη, ut supra cap. 16, 10.]

(a) *Cete-*

NIMΛΔΑ ΛΕ ΪΜΜΑ: ΛΨΨΑΝ ΣΥΕΨΑΗΗ ΕΙΓΑΝΔΣ ΜΕΙ- 27. ΣΛΛ.
 ΝΑΝΣ ΓΛΙΝΑΝΣ. ΨΛΙΕΙ ΝΙ ΥΙΛΔΕΔΑΗΝ ΜΙΚ ΨΙΝΔΑΛΗΧΝ
 ΝΕΛΚ ΣΙΣ. ΒΚΙΓΓΙΨ ΗΕΚ ΓΛΗ ΝΣΥΙΜΙΨ ΕΛΗΚΑ ΜΙΣ:
 ΓΛΗ ΟΙΨΑΝΔΣ ΨΑΤΑ. ΪΔΔΓΑ ΕΚΑΜ ΝΣΓΑΓΓΑΝΔΣ ΪΝ 28. ΣΛΒ.
 ΪΛΙΚΑΝΣΑΗΛΥΜΑ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΒΙ ΨΕ ΝΕΘΑ ΥΑΣ ΒΕΨ- 29.
 ΣΕΛΓΕΙΝ ΓΛΗ ΒΕΨΑΝΙΓΙΝ. ΑΤ ΕΛΙΚΓΟΝΓΑ ΨΑΤΕΙ
 ΗΛΙΤΑΔΑ ΑΛΕΥΣΧ. ΪΝΣΑΝΔΙΔΑ ΤΥΑΝΣ ΣΙΠΧΝΓΕ ΣΕΙ-
 ΝΑΙΖΕ. ΟΙΨΑΝΔΣ. ΓΑΓΓΑΤΣ ΪΝ ΨΧ ΥΙΨΚΛΥΛΙΚΨΧΝ 30.
 ΗΛΙΜ. ΪΝ ΨΙΖΛΙΕΙ ΪΝΝΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ ΒΙΓΙΤΑΤΣ ΕΠ-
 ΛΑΝ ΛΣΙΛΑΝΣ ΓΛΒΟΝΔΑΝΑΝΑ. ΑΝΑ ΨΑΜΜΕΙ ΝΙΛΙΝΣ-
 ΗΗΝ ΛΙΥ ΜΑΝΝΕ ΣΑΤ. ΑΝΔΒΙΝΔΑΝΔΑΝΣ ΪΝΑ ΑΤ-
 ΤΙΝΗΨ: ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΘΑΣ ΪΝΟΙΣ ΕΚΛΙΗΝΛΙ ΔΗ ΘΕ 31.
 ΑΝΔΒΙΝΔΙΨ. ΣΥΛ ΟΙΨΑΙΤΣ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΨΑΤΕΙ ΕΛΑΝ ΨΙΣ

retur ab eo. Ceterum (a) inimicos illos meos, qui noluerunt me re- 27.
 gnare super se ducite huc, & interficite coram me. Et dicens hoc CCXXXI.
 procedebat (b) ascendens Hierosolymam. Et factum est quum esset 28.
 prope Bethsphage & Bethaniam, ad montem, qui dicebatur Olea- CCXXXII.
 rum (c), misit duos discipulorum suorum dicens: ite in vicum ex 29.
 adverso. in quo invenietis introeuntes pullum asinæ (d) vinctum, cui 30.
 nullus unquam hominum infedit, solventes eum adducite: & si quis 31.
 vos (e) interrogaverit: cur solvitis? sic dicatis ei: Dominus eum

(a) Ceterum ΛΨΨΑΝ ΣΥΕΨΑΗΗ. Alterutrum ex margine. mox resti-
 tuimus ΨΛΙΕΙ, qui pro ΨΑΤΕΙ, beneficio codicis.

(b) [Procedebat ΪΔΔΓΑ ΕΚΑΜ. Fran. giang Pilatus zi in tho fram, Pro-
 cessit tunc Pilatus ad eos; Otrfr. 4, 24, 21. Sue. gick han fram; Joh. 18. 4.]

(c) [Olearum, rectius oliuiferum, quemadmodum Marci 11, 1. ΑΛΕΥΣΧ
 est enim nomen adjectivum.]

(d) Pullum asinæ. Legit πῶλον ἄνου.

(e) Vos ΪΝΟΙΣ. Sic MS. Dualis enim numeri. Errore autem pronuntia-
 tionis pro ΪΓΓΟΙΣ, cujus loco interdum ΪΓΟΙΣ.

32. ΓΛΙΚΝΕΙΨ: ΓΛΛΕΙΨΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ ΨΛΙ ΪΝΣΑΝΔΙΑΔΑΝΣ.
 33. ΒΙΓΕΤΗΝ ΣΥΑ ΣΥΕ ΑΛΨ ΔΗ ΪΜ: ΑΝΔΒΙΝΔΑΝΔΑΜ
 ΨΑΝ ΪΜ. ΑΕΨΗΝ ΨΛΙ ΕΚΑΝΘΑΝΣ ΨΙΣ ΔΗ ΪΜ. ΔΗ ΘΕ
 34. ΑΝΔΒΙΝΔΑΤΣ ΨΑΝΑ ΕΝΑΝ: ΪΨ ΕΙΣ ΑΕΨΗΝ. ΕΑΝΙΝ
 ΣΛΓ. 35. ΨΑΝΚΕΤΣ ΨΙΣ ΪΣΤ: ΓΛΗ ΑΤΤΑΝΗΗΝ ΨΑΝΑ ΕΝΑΝ
 ΪΛΙΣΗΑ. ΓΛΗ ΝΣΥΛΙΚΠΑΝΔΑΝΣ ΥΑΣΤΘΥΣ ΣΕΙΝΥΣ ΑΝΑ
 36. ΨΑΝΑ ΕΝΑΝ. ΝΣΣΑΤΙΔΕΔΗΝ ΪΛΙΣΗ: ΓΑΓΓΑΝΔΙΝ
 ΨΑΝ ΪΜΜΑ. ΝΕΣΤΚΑΥΙΔΕΔΗΝ ΥΑΣΤΘΥΜ ΣΕΙΝΛΙΜ ΑΝΑ
 ΣΛΔ. 37. ΥΙΓΑ: ΒΙ ΨΕ ΨΑΝ ΪΣ ΝΕΘΑ ΥΑΣ ΘΗΨΑΝ ΑΤ ΪΔΑΛΛ-
 ΓΙΝ ΨΙΣ ΕΛΙΚΓΗΝΓΙΣ ΑΛΕΥΑ-ΒΑΓΜΕ. ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΑΛ-
 ΛΛΙ ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ ΣΙΠΧΝΘΕ ΕΛΓΙΝΧΝΔΑΝΣ ΗΛΖΘΑΝ
 ΓΥΨ ΣΤΙΒΗΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ ΪΝ ΑΛΛΑΙΖΥ ΨΥΖΕ ΣΕΘΗΝ

32. desiderat (a). Abeuntes autem missi invenerunt sicut dixerat il-
 33. lis. His itaque solventibus (b), dixerunt domini ejus illis: cur sol-
 34. vitis pullum? verum illi dixerunt: Dominus illo opus habet (c).
 CCXXXIII. Et adduxerunt pullum ad Jesum, & injicientes vestes suas super
 35. pullo imposuerunt Jesum. Eunte itaque illo, substraverunt ve-
 36. stes suas super via. Quum itaque is jam prope esset ad de-
 CCXXXIV. scensum montis olearum, cœpit omnis multitudo discipulorum
 37. læta laudare (d) Deum voce magna de omnibus quas viderant (e)

(a) *Desiderat* ΓΛΙΚΝΕΙΨ. diximus ad *Marci* 11, 3.

(b) *Solventibus*. Perperam antea ΑΝΔΒΙΝΔΑΝΔΑΝ. Leve est, monendum tamen, non legisse τὸ πᾶλον hoc loco, sed reservasse versiculo 35.

(c) [*Dominus illo opus habet* ΕΑΝΙΝ ΨΑΝΚΕΤΣ ΨΙΣ ΪΣΤ. Sic A.Saxones nýr halum nan þearf. *Matt.* 9, 12. unc 17 hýlbo þearf. *Indigemus ejus favore*. Cædm.]

(d) *Læta laudare*. Nota ut græciffet: ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μεθευτῶν χαίρειν-
 τος αἰετῶν. ΔΗΓΗΝΗΝΗΝ ΑΛΛΛΙ ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ ΣΙΠΧΝΘΕ ΕΛΓΙ-
 ΝΧΝΔΑΝΣ ΗΛΖΘΑΝ. Si ferrent aures Latinæ foret: *Cæperunt omnis multitudo discipulorum læti laudare*.

(e) *Quas viderant* ΨΥΖΕΙ ΣΕΘΗΝ. sic MS. Prior editio ΨΥ ΓΕΣΕ-
 ΘΗΝ

ΜΑΗΤΕ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΦΙΝΦΙΔΑ ΣΑ ΟΙΜΑΝΔΑ ΦΙΝ- 38.
 ΔΑΝΣ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΕΛΝΙΝΣ. ΓΛΥΛΙΚΦΙ ΙΝ ΗΙΜΙΝΑ. ΓΛΗ 39. ΣΛΕ.
 ΥΝΛΦΝΣ ΙΝ ΗΛΗΗΙΣΤΕΓΑΜ: ΓΛΗ ΣΗΜΑΙ ΕΑΚΕΙΣΙΕ ΝΣ
 ΦΙΖΑΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΟΕΦΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΛΙΣΑΚΙ. ΣΑΚ 40.
 ΦΑΙΜ ΣΙΠΡΗΓΑΜ ΦΕΙΝΑΙΜ: ΓΛΗ ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΟΛΦ
 ΔΗ ΙΜ. ΟΙΦΑ ΙΖΥΙΣ ΦΑΤΕΙ ΓΑΒΑΙ ΦΑΙ ΣΛΑΥΑΝΔ. ΣΛΑ.
 ΣΤΛΙΝΞΣ ΗΚΡΗΠΓΑΝΔ: ΓΛΗ ΣΗΝΣΕΙ ΝΕΘΑ ΥΑΣ. ΓΛ- 41.
 ΣΑΙΘΑΝΔΣ ΦΞ ΒΛΗΚΓ. ΓΛΙΓΚΞΤ ΒΙ ΦΞ. ΟΙΦΑΝΔΣ. 42.
 ΦΑΤΕΙ ΙΦ ΥΙΣΣΕΔΕΙΣ ΓΛΗ ΦΗ. ΙΝ ΦΑΜΜΑ ΔΑΓΛΑ ΦΕΙ-
 ΝΑΜΜΑ. ΦΞ ΔΗ ΓΛΥΛΙΚΦΓΑ ΦΕΙΝΑΜΜΑ. ΙΦ ΝΗ ΓΛ-
 ΕΝΛΓΙΝ ΙΣΤ ΕΑΗΚΑ ΑΗΓΞΜ ΦΕΙΝΑΙΜ: ΦΑΤΕΙ ΟΙΜΑΝΔ 43.
 ΔΑΓΞΣ ΑΝΑ ΦΗΚ. ΓΛΗ ΒΑΚΚΑ . . . . ΦΗΚ. ΓΛΗ ΒΙ-
 ΣΙΑΝΔΑΝΔ ΦΗΚ. ΓΛΗ ΒΙΥΛΙΒΓΑΝΔ ΦΗΚ ΑΛΛΑΦΚΞ.

virtutibus, dicentes: Benedictus veniens rex in nomine Domini, pax 38.
 in caelo & gloria in altissimis. Et quidam Pharifæorum ex hac tur- 39.
 ba dixerunt ei: magister, increpa discipulos tuos. Et respondens CCXXXV.
 dixit eis: dico vobis, quod si illi tacuerint, lapides clamabunt (a). 40.
 Et ut prope erat videns urbem flevit super ea, dicens: quod si CCXXXVI.
 nosset etiam tu (b) in hoc die tuo, quæ ad tuam pacem (c); sed 41. 42.
 nunc absconditum est (d) ab oculis tuis, quod venient dies super 43.
 te, & . . . . te, & . . . . te (e), & circumcingent te undique,

ΟΗΝ multiplici errore. Primum ΓΕ pro ΓΑ positum, deinde ΦΞ ΓΛ-
 ΣΕΟΗΝ foret *has viderant*, puta virtutes, (miracula) sed ΦΞΖΕΙ est *quas*.

(a) *Lapides clamabunt.* Cicero Famil. VI. 3. *In ea es urbe (Athenis) in qua
 hac vel plura, & ornatiores parietes ipsi loqui posse videantur.*

(b) [*Etiam tu ΓΛΗ ΦΗ.* Non legit καί γι.]

(c) *Ad tuam pacem.* Alludit ad etymon vocis ירושלם *Visio Pacis.*

(d) *Absconditum est ΓΛΕΝΛΓΙΝ.* Sic MS. non ΓΛΕΙΛΛΓΙΝ.

(e) *Et . . . . te.* Malui intactam relinquere quam male transferre vocem
 ΒΙΣΙΑΝΔΑΝΔ, (sic enim MS.) cuius vim ac genuinam significationem non
 capio.

44. ΓΛΗ ΛΙΚΨΛΙ ΨΗΚ ΓΛΪΒΝΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΒΑΡΝΑ ΨΕΙΝΑ
 ΣΛΖ. ἴΝ ΨΗΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΛΕΤΑΝΔ ἴΝ ΨΗΣ ΣΤΑΙΝ ΑΝΑ ΣΤΛΙ-
 ΣΛΗ. ΝΑ. ἴΝ ΨΙΖΕΙ ΝΙ ΝΕΚΗΝΨΕΣ ΨΛΤΑ ΜΕΛ ΝΙΝΗΣΕΙΝΛΙΣ
 45. ΨΕΙΝΑΙΖΞΣ: ΓΛΗ ΓΛΛΕΙΨΑΝΔΣ ἴΝ ΑΛΗ. ΔΗΓΑΝΝ ΝΣ-
 ΥΛΙΚΠΑΝ ΨΑΝΣ ΕΚΛΒΗΓΓΑΝΔΑΝΣ ἴΝ ἴΖΛΙ ΓΛΗ ΒΗΓ-
 46. ΓΑΝΔΑΝΣ. ΟΙΨΑΝΔΣ ΔΗ ἴΜ. ΓΑΜΕΛΙΨ ἴΣΤ ΨΛΤΕΙ
 ΓΑΚΔΣ ΜΕΙΝΣ ΓΑΚΔΣ ΒΙΔΑ ἴΣΤ. ἴΨ ΓΗΣ ἴΝΑ ΓΑΤΑΥΙ-
 ΣΛΨ. 47. ΔΕΔΗΨ ΔΗ ΕΙΛΕΓΚΓΑ ΨΗΒΕ: ΓΛΗ ΥΑΣ ΑΛΙΣΓΑΝΔΣ
 ΔΑΓΛΘΑΜΜΕΗ ἴΝ ΨΙΖΛΙ ΑΛΗ. ἴΨ ΨΛΙ ΑΝΗΜΙΣΤΑΝΣ
 ΓΝΔΓΑΝΣ ΓΛΗ ΒΥΚΑΚΓΞΣ ΣΥΚΙΔΕΔΗΝ ἴΝΑ ΝΣΜΙΣΤ-
 48. ΓΑΝ. ΓΛΗ ΨΛΙ ΕΚΗΜΙΣΤΑΝΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΒΙ-

44. & solo te æquabunt, & liberos tuos in te. & non relinquent in
 CCXXX. VII. te lapidem super lapide, eò quod non agnovisti tempus visita-
 CCXXX. tionis tuæ. Et ingressus in templum cœpit ejicere vendentes in
 VIII. 45. illo (a) & ementes, dicens illis: scriptum est, domus mea do-
 46. mus precum est, sed vos eam fecistis speluncam furum. Et e-
 CCXXX- rat docens quotidie in templo. Verum summi facerdoes (b) &
 IX. 47. scribæ quærebant eum perdere, & primores populi. & non inve-
 48.

cario. in Græcis est *περικυλώσουσί σι*. mox **ΑΛΛΑΨΚΞ** quod à superiori edi-
 tione exfulavit, ex MS. restitimus. Reddam in vicem vocis à me non intelle-
 ctæ veram lectionem deliciis meis, *Macario* Homilia XXI. p. 306. Mor. ubi de
 compedibus ac vinculis animæ gratia destitutæ Divinâ *πειπέλιχουται* (non *πειπ-
 τείχουται*) καὶ *πειπέφυχουται*, καὶ *πειπέτιχουται* καὶ *δέδουται* ἀλύσοι οὐότῃς. [Pro **BISIΛΝ-
 ΔΑΝΔ** lego **BISTΑΝΔΑΝΔ**. *Circumstabunt*, quod in locum apprime qua-
 drat. Transversa linea videtur defluxisse. Vide Johannis I I, 42.]

(a) In illo ἴΝ ἴΖΛΙ nempe **ΑΛΗ**, id enim generis Fœem. Restituimus au-
 tem ex MS.

(b) Sacerdoes **ΓΝΔΓΑΝΣ**. Sic bene MS. non **ΓΝΔΓΑΝΣ**. adhæc,
 non **ΑΝΗΜΙΣΤΑΝΣ** sed **ΑΝΗΝΜΙΣΤΑΝΣ** legendum.

ΓΕΤΗΝ ΘΑ ΓΑΤΛΥΙΔΕΔΕΙΝΑ. ΜΑΝΑΓΕΙ ΛΗΚ ΑΛΛΛΙ
 ΓΛΗΛΗΛΙΑΔΑ ΔΗ ΗΛΗΣΓΑΝ ΙΜΜΑ: ΓΛΗ ΥΛΚΨ ΙΝ ΣΗ. 1. SM.
 ΜΑΜΜΑ ΔΑΓΕ ΓΛΙΝΛΙΖΕ. ΑΤ ΛΛΙΣΓΑΝΔΙΝ ΙΜΜΑ ΨΞ
 ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΙΝ ΑΛΗ ΓΛΗ ΥΛΙΛΑΜΕΚΓΑΝΔΙΝ. ΑΤΣΤΞ-
 ΦΗΝ ΨΛΙ ΓΝΔΣΑΝΣ ΓΛΗ ΒΞΚΑΚΓΞΣ ΜΙΨ ΨΛΙΜ ΣΙΝΙ-
 ΣΤΛΜ. ΓΛΗ ΥΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΥΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΥΙΨ ΗΝ- 2.
 ΣΙΣ ΙΝ ΘΑΜΜΑ ΥΛΛΔΗΦΗΝΓΕ ΨΑΤΑ ΤΑΝΓΙΣ. ΛΙΨΨΑΗ
 ΘΑΣ ΙΣΤ ΣΑΕΙ ΓΛΕ ΨΗΣ ΨΑΤΑ ΥΛΛΔΗΦΗΝΙ: ΑΝΔΗΛΕ- 3.
 ΓΑΝΔΣ ΨΑΝ ΥΑΨ ΔΗ ΙΜ. ΕΚΛΙΗΝΑ ΙΖΥΙΣ ΓΛΗ ΙΚ ΛΙ-
 ΝΙΣ ΥΑΗΚΑΙΣ. ΓΛΗ ΥΙΨΙΨ ΜΙΣ. ΔΑΗΠΕΙΝΣ ΙΧΗΑΝΝΙΣ 4.
 ΗΖΗΗ ΗΙΜΙΝΑ ΥΑΣ. ΨΑΗ ΗΖΗΗ ΜΑΗΝΑΜ: ΙΨ ΕΙΣ 5.
 ΨΑΗΤΕΔΗΝ ΜΙΨ ΣΙΣ ΜΙΣΣΞ. ΥΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΓΛ-
 ΒΑΙ ΥΙΨΑΜ. ΗΣ ΗΙΜΙΝΑ. ΥΙΨΙΨ. ΑΨΨΑΗ ΔΗ ΘΕ ΝΙ
 ΓΑΛΛΑΗΒΙΔΕΔΗΨ ΙΜΜΑ. ΙΨ ΓΑΒΑΙ ΥΙΨΑΜ. ΗΣ ΜΑΗ- 6.
 ΝΑΜ. ΑΛΛΑ ΣΞ ΜΑΝΑΓΕΙ ΣΤΑΙΝΑΜ ΛΕΥΛΙΚΠΙΨ ΗΝΣΙΣ.

nerunt quid facerent, multitudo enim omnis (a) pendebat ab eo, ad
 audiendum eum. Et factum est in quodam dierum illorum, do-
 cente illo populum in templo & evangelizante, adfiterunt facer-
 dotes (b) & scribæ cum senioribus, & dixerunt ei dicentes: dic no-
 bis in qua auctoritate hoc facis, vel quis est qui dedit tibi hanc au-
 ctoritatem? Respondens autem dixit eis: interrogabo vos ego quo-
 que unum verbum, & dicite mihi: Baptismus Johannis ex cœlo e-
 rat, an ex hominibus? Illi autem cogitabant intra se dicentes:
 quod si dicamus, ex cœlo, dicet: cur ergo non credidistis ei? sed
 si dicamus, ex hominibus, omnis multitudo lapidibus obruet nos.

CCXL.
Cap. 20, 1.

(a) *Multitudo enim omnis* ΜΑΝΑΓΕΙ ΛΗΚ ΑΛΛΛΙ. Sic MS. pro ra-
 tione nominis Collectivi. vide paullo ante v. 37. ΜΑΝΑΓΑΙ ΑΛΛΛΙ foret
multi omnes.

(b) *Sacerdotes.* Perinde est, legit tamen consensu multorum codd. *ιερείς.*

ΤΡΙΓΓΥΛΒΑ ΓΛΛΑΝΒΓΑΝΔ ΛΗΚ ΛΛΛΙ ΙΧΗΛΗΝΕΝ
 7. ΠΚΛΗΨΕΤΗ ΥΙΣΑΝ: ΓΛΗ ΛΝΔΗΧΕΠΝ ΕΙ ΝΙ ΥΙΣΣΕΔΕΙ-
 8. ΝΑ ΘΛΨΚΧ: ΓΛΗ ΙΛΙΣΗΣ ΟΛΨ ΙΜ. ΝΙ ΙΚ ΙΖΥΙΣ ΟΙΨΛ
 ΣΜΛ. 9. ΙΝ ΘΛΜΜΑ ΥΛΛΑΝΨΕΝΓΕ ΨΑΤΑ ΤΛΗΓΛ: ΔΗΓΛΗΝ
 ΨΛΝ ΔΗ ΜΛΗΛΓΕΙΝ ΟΙΨΛΝ ΨΧ ΓΛΓΗΚΧΝ. ΜΛΗΝΛ ΝΣ-
 ΣΑΤΙΔΑ ΥΕΙΝΛΓΑΚΑ. ΓΛΗ ΛΝΛΨΛΛΗ ΙΝΛ ΥΛΗΚΣΤΥ-
 10. ΓΛΜ. ΓΛΗ ΛΨΛΙΨ ΓΕΚΛ ΓΛΗΧΗΛ: ΓΛΗ ΙΝ ΜΕΛΛ
 ΙΝΣΛΝΔΙΔΑ ΔΗ ΨΛΙΜ ΛΗΚΤΓΛΜ ΣΚΛΛΚ. ΕΙ ΛΚΚΛΝΙΣ
 ΨΙΣ ΥΕΙΝΛΓΑΚΑΙΣ ΓΕΒΕΙΝΛ ΙΜΜΛ. ΙΨ ΨΛΙ ΛΗΚΤΓΛΝΣ
 ΝΣΒΛΙΓΓΥΛΝΔΛΝΣ ΙΝΛ. ΙΝΣΛΝΔΙΔΕΔΗΝ ΛΛΗΣΛΝΛ:
 11. ΓΛΗ ΛΝΛΛΙΛΗΚ ΣΛΝΔΓΛΝ ΛΗΨΛΚΛΝΛ ΣΚΛΛΚ. ΙΨ
 ΕΙΣ ΓΛΗ ΓΛΙΝΛΝΛ ΒΛΙΓΓΥΛΝΔΛΝΣ ΓΛΗ ΝΝΣΥΕΚΛΝ-
 12. ΔΛΝΣ. ΙΝΣΛΝΔΙΔΕΔΗΝ ΛΛΗΣΛΝΛ: ΓΛΗ ΛΝΛΛΙΛΗΚ
 ΣΛΝΔΓΛΝ ΨΚΙΔΓΛΝ. ΙΨ ΕΙΣ ΓΛΗ ΨΛΝΛ ΓΛΥΧΝΔΧΝ.
 13. ΔΛΝΣ ΝΣΥΛΗΚΠΗΝ: ΟΛΨ ΨΛΝ ΣΛ ΞΛΝ ΨΙΣ ΥΕΙΝΛ-

7. omnes enim firmiter credebant, Johannem esse prophetam. Et
 8. respondebant, quod nescirent unde. Et Jesus dixit eis: neque
 CCXLI. 9. ego vobis dicam, qua auctoritate hoc facio. Cœpit autem tur-
 bæ dicere hanc parabolam: Homo plantavit vineam & eloca-
 10. vit eam operariis, & abiit multos annos. Et in tempore mi-
 fit ad vinitores actorem, ut de fructu vineæ darent ei (a); sed
 11. vinitores flagellantes eum miserunt vacuum. Et addidit mitte-
 re alterum actorem (b), sed illi etiam eum flagellantes & deho-
 12. nestantes miserunt vacuum. Et addidit mittere tertium; sed il-
 13. li etiam eum vulnerantes ejecerunt. Dixit itaque dominus vi-

(a) *Ut de fructu v. d. ei* ΕΙ ΛΚΚΛΝΙΣ ΨΙΣ ΥΕΙΝΛΓΑΚΑΙΣ ΓΕ-
 ΒΕΙΝΛ. Quod ad constructionem diximus ad *Marci* 12, 2.

(b) *Alterum actorem* ΛΗΨΛΚΛΝΛ ΣΚΛΛΚ. Sic recte MS.

ΓΑΡΚΑΙΣ. ΘΑ ΤΑΝΘΑΝ. ΣΑΝΔΘΑ ΣΟΝΝ ΜΕΙΝΑΝΑ ΦΛ-
 ΝΑ ΛΙΝΒΑΝΑ. ΝΕΤΡΑ ΦΑΝΑ ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΑΙΣΤΑΝΔ:
 ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΦΑΝ ΙΝΑ ΦΑΙ ΑΝΚΤΘΑΝΣ. ΦΛΗΤΕ. 14.
 ΔΟΝΝ ΜΙΦ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΣΑ ΙΣΤ ΣΑ ΑΚΒΙ-
 ΝΟΜΘΑ. ΑΨΛΛΗΑΜ ΙΝΑ. ΕΙ ΟΝΣ ΥΑΙΚΦΑΙ ΦΑΤΑ ΑΚ-
 ΒΙ: ΘΑΗ ΝΣΥΑΙΚΠΑΝΔΑΝΣ ΙΝΑ ΝΤ ΝΣ ΦΑΜΜΑ ΥΕΙ 15.
 ΝΑΓΑΚΔΑ. ΝΣΟΕΜΟΝ: ΘΑ ΝΝ ΤΑΝΘΑΙ ΙΜ ΕΑΝ ΦΙΣ
 ΥΕΙΝΑΓΑΚΑΙΣ: ΟΙΜΙΦ ΘΑΗ ΝΣΟΙΣΤΕΙΦ ΑΝΚΤΘΑΜ 16.
 ΦΑΙΜ. ΘΑΗ ΓΙΒΙΦ ΦΑΝΑ ΥΕΙΝΑΓΑΚΑ ΑΝΦΑΚΑΙΜ: ΓΑ-
 ΗΑΝΣΘΑΝΔΑΝΣ ΟΕΦΟΝΝ ΦΑΝ. ΝΙ ΣΙΘΑΙ: ΙΦ ΙΣ ΙΝΣΑΙ- 17.
 ΘΑΝΔΣ ΔΝ ΙΜ ΟΑΦ. ΑΨΦΑΝ ΘΑ ΙΣΤ ΦΑΤΑ ΓΑΜΕΛΙ-
 ΔΑ. ΣΤΑΙΝΣ ΦΑΜΜΕΙ ΝΣΚΝΣΟΝ ΤΙΜΚΘΑΝΣ. ΣΑΗ ΥΑΚΦ
 ΔΝ ΗΑΝΒΙΔΑ ΥΑΙΗΣΤΙΝΣ: ΘΑΖΝΗ ΣΑΕΙ ΔΚΙΝΣΙΦ ΑΝΑ 18.
 ΦΑΝΑ ΣΤΑΙΝ. ΓΑΚΚΑΤΝΔΑ. ΙΦ ΑΝΑ ΦΑΝΕΙ ΔΚΙΝΣΙΦ.
 ΔΙΣΥΙΝΦΕΙΦ ΙΝΑ: ΘΑΗ ΣΑΚΙΔΕΔΟΝΝ ΦΑΙ ΒΑΚΑΚΘΑΣ 19. ΣΜΒ.

neæ: quid faciam? Mittam dilectum filium meum (a), forsan il-
 lum videntes reverebuntur. Videntes autem illum vinitores, co- 14.
 gitabant intra se dicentes: hic est hæres (b), occidamus eum, ut 15.
 nostra fiat hæreditas. Et ejicientes eum ex vinea interfecerunt.
 Quid ergo faciet illis dominus vineæ? Veniet & perdet hos vi- 16.
 nitores, & dabit vineam aliis. Audientes autem dixerunt: ab-
 sit. Is vero intuitus eos dixit: quid est itaque id quod scri- 17.
 ptum: Lapis, quem reprobarunt exstructores, hic factus est in
 caput anguli, quisquis cadit super hunc lapidem conquassabitur, 18.
 sed super quem cadit eum dissipabit (c). Et quærebant scribæ 19. CCXLII.

(a) *Meum* ΜΕΙΝΑΝΑ. sic MS. ΜΕΙΝΑΜΑ vox nauci.

(b) *Hæres*. Non legit διῶπ. & plurimi codd. Græci non agnoscunt.

(c) *Dissipavit* ΔΙΣΥΙΝΦΕΙΦ. proprie, *ventilabit*. *Lucæ* 3, 17. ΥΙΝΦΙ-
 ΣΚΑΝΚΑ, *ventilabrum*.

(a) *Disce-*

ΓΛΗ ΛΗΗΗΜΙΣΤΑΝΣ ΓΗΔΑΓΑΝΣ ΝΣΛΛΓΑΓΑΝ ΛΑΝΑ ΙΝΑ
 ΗΛΑΝΔΗΝΣ ΙΝ ΦΙΖΛΙ ΘΕΙΛΛΙ. ΓΛΗ ΧΗΤΕΔΗΝΝ ΦΧ ΜΑ-
 ΝΛΓΕΙΝ. ΕΚΧΦΗΝΝ ΛΗΚ ΦΛΤΕΙ ΔΗ ΙΜ ΦΧ ΓΛΑΓΗΚΧΑΝ
 SMΓ. 20. ΟΛΨ: ΓΛΗ ΛΕΛΕΙΨΑΝΔΑΝΣ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΗΝΝ ΕΚΕΓΑΝΣ.
 ΨΑΝΣ ΝΣ ΛΝΙΓΕΙΝ ΤΛΙΚΝΑΓΑΝΔΑΝΣ ΣΙΚ ΓΑΚΛΙΗΤΑΝΣ
 ΥΙΣΑΝ. ΕΙ ΓΑΕΛΙΕΛΗΕΙΝΑ ΙΣ ΥΛΗΚΔΕ. ΓΛΗ ΑΤΓΕΒΕΙ-
 21. ΝΑ ΙΝΑ ΚΕΙΚΑ ΓΛΗ ΥΑΛΛΑΗΕΝΑ ΚΙΝΔΙΝΙΣ: ΓΛΗ
 ΕΚΕΗΗΝ ΙΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΛΛΙΣΑΚΙ. ΥΙΤΗΜ ΦΛΤΕΙ
 ΚΛΙΗΤΑΒΑ ΚΧΔΕΙΣ ΓΛΗ ΛΛΙΣΕΙΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΑΝΔΣΑΙΘΙΣ

& supremi sacerdotes injicere in eum manus ea hora, at time-
 bant populum; intellexerant enim quod in eos hanc parabolam
 CCXLIII. dixit. Et discedentes (a) miserunt infidiatores (b) subdole ostensu-
 20. ros (c) se justos esse, ut captarent verba ejus (d), & traderent illum
 21. imperio & potestati Præsidis. Et interrogabant eum dicentes:
 magister, novimus quod recte loquaris & doceas, & non respicias

(a) *Discedentes* ΛΕΛΕΙΨΑΝΔΑΝΣ. Videtur legisse ἀποχωρήσαντες vel si-
 mile. ἀποχωρήσαντες enim ΛΕΛΕΙΨΑΝ. *Matth.* 7, 23. ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ, ΛΕ-
 ΛΕΙΨΙΨ ΕΛΙΚΚΑ ΜΙΣ. supra 9, 39. μέγας ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, ΗΛΛΙΣΑΙΥ
 ΛΕΛΕΙΨΙΨ ΛΕ ΙΜΜΑ, quin & ipso hoc capite v. 9. ἀποδύμωσι χεῖρας ἰκανῶς,
 ΛΕΛΛΙΨ ΓΕΚΑ ΓΑΝΑΗΛ. παρατηρήσαντες foret ΥΙΤΑΝΔΑΝΣ.

(b) *Infidiatores* ΕΚΕΓΑΝΣ. de etymo vocis vide *Dietericum Stadenium*
Specimine Ottefridi p. 5.

(c) *Subdole ostensuros* ΝΣ ΛΝΙΓΕΙΝ ΤΛΙΚΝΑΓΑΝΔΑΝΣ. ΝΣ ad
 ΤΛΙΚΝΑΓΑΝΔΑΝΣ pertinere colligo ex *Lucæ* 1, 80. ubi legendum monui-
 mus ΠΝΔ ΔΛΓ ΝΣΤΛΙΚΝΕΙΝΑΙΣ ΣΕΙΝΑΙΖΧΣ. nec tmelis parti-
 culæ hujus insolita, ΝΣ ΝΗ ΓΙΒΙΨ mox hoc capite, v. 25. pro ΝΣΓΙΒΙΨ
 ΝΗ. Quid vero sit ΛΝΙΓΕΙΝ, ab aliis lubens discam. Sensum expressi.
 [Pro ΝΣ ΛΝΙΓΕΙΝ *Mareschallus* legendum conjicit ΝΣ ΛΙΝΤΕΙΝ q. d.
 ἡ ἐπιχειροῦσι. transfertque, ex *hypocrisi ostendentes*, vel *hypocritice ostentantes* sive
simulantes &c. Est conjectura sane ingeniosa, & cui, si literarum ductus atten-
 tius paullo consideres, subscribere vix recusabis.]

(d) *Verba ejus*, legit αὐτοῦ λόγῳ.

(a) Fe-

ΑΝΔΥΛΙΚΨΙ. ΑΚ ΒΙ ΣΗΝΓΑΙ ΥΙΓ ΓΥΨ ΛΑΙΣΕΙΣ. ΣΚΗΛ- 22.
 ΔΗ ΙΣΤ ΟΗΣΙΣ ΚΑΙΣΑΡΑΓΙΔΑ ΓΙΒΑΝ. ΨΑΝ ΝΙΗ: ΒΙΣΛΙ- 23.
 ΘΑΝΔΣ ΨΑΝ ΙΖΕ ΟΗΣΕΛΕΙΝ ΙΛΙΣΗΣ. ΟΛΨ ΔΗ ΙΜ. ΘΑ
 ΜΙΚ ΞΚΑΙΣΙΨ. ΑΤΑΝΓΕΙΨ ΜΙΣ ΣΚΑΤΤ. ΟΙΣ ΗΛΒΛΙΨ 24.
 ΜΑΝΛΕΙΚΑΝ ΓΛΗ ΝΕΛΚΜΕΛΙ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΑΝΣ ΨΑΝ
 ΟΕΨΗΝ. ΚΑΙΣΑΡΙΣ: ΙΨ ΙΣ ΟΛΨΗΗ ΔΗ ΙΜ. ΝΣ ΝΗ ΓΙΒΙΨ 25.
 ΨΥ ΚΑΙΣΑΡΙΣ ΚΑΙΣΑΡΑ. ΓΛΗ ΨΥ ΓΥΨ ΓΥΨΑ: ΓΛΗ 26.
 ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ ΓΛΕΛΗΑΝ ΙΣ ΥΛΗΚΑΕ ΙΝ ΑΝΔΥΛΙΚΨ-
 ΓΑ ΜΑΝΛΕΙΝΣ. ΓΛΗ ΣΙΔΔΛΛΕΙΚΓΑΝΔΑΝΣ ΑΝΔΛ-
 ΥΛΗΚΑΕ ΙΣ. ΓΛΨΛΗΛΙΔΕΔΗΝ: ΔΗΛΤΓΑΓΓΑΝΔΑΝΣ 27.
 ΨΑΝ ΣΗΜΛΙ ΣΔΔΑΝΚΛΙΕ. ΨΛΙΕΙ ΟΙΨΑΝΔ ΝΣΣΤΑΨ ΝΙ
 ΥΙΣΑΝ. ΞΚΕΗΝΗ ΙΝΑ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΛΑΙΣΑΡΙ. ΜΥΣΕΣ 28.
 ΓΛΜΕΛΙΔΑ ΝΗΣ. ΓΛΒΛΙ ΟΙΣ ΒΚΥΨΑΚ ΓΛΔΛΗΨΗΛΙ.
 ΛΙΓΑΝΔΣ ΟΕΝ. ΓΛΗ ΣΑ ΟΝΒΑΚΝΛΗΣ ΓΛΔΛΗΨΗΛΙ. ΕΙ

personam, sed in veritate viam Dei doceas: oportet nos tributum 22.
 Cæsari dare, vel non? Videns itaque illorum nequitiam Jesus (a), 23.
 dixit eis: cur me tentatis? ostendite mihi (b) nummum. cujus ha- 24.
 bet imaginem & inscriptionem? Respondentes autem dixerunt,
 Cæsaris. Sed is dixit illis: reddite igitur quæ Cæsaris sunt, Cæsa- 25.
 ri, & quæ Dei, Deo. Et non potuerunt captare verba ejus in con- 26.
 spectu populi, & mirati responsum ejus (c), tacuerunt. Accedentes 27.
 itaque quidam Sadducæorum, qui dicunt (d), resurrectionem non 28.
 esse, interrogabant eum dicentes: magister, Moses scripsit nobis,
 si cujus frater moriatur habens uxorem, & is improles moriatur, ut

(a) *Jesus*. Legit *κατενόησας αὐτῶν τὴν πικρίαν* Ἰησοῦς.

(b) *Mibi MIS*. sic recte MS. ΜΙΚ est Accusar.

(c) *Responsum ejus ΑΝΔΛΥΛΗΚΑΕ ΙΣ*. sic MS. Recte quod ad syllabam secundam, sed oportet postremam esse ΔΙ non ΔΕ.

(d) *Qui dicunt ΨΛΙΕΙ ΟΙΨΑΝΔ*. Legit cum quamplurimis codd. οἱ λί-
 29176.

- NIMΛI BΚΡΨΑΚ ΨΧ UEN. ΓΛΗ ΝΚΚΛΙΣΓΛΙ ΕΚΛΙΥ
 29. BΚΡΨΚ SEINAMMΛ: SIBNN NN BΚΡΨΚΓNS YESNN.
 ΓΛΗ ΣΛ ΕΚΝΜΙΣΤΛ ΝΙΜΛΝΔΣ UEN ΓΛΔΛΗΨΝΧΔΛ ΝΝ-
 30. ΒΛΚΝΛΗΣ. ΓΛΗ ΝΛΜ ΛΝΨΑΚ ΨΧ UEN. ΓΛΗ ΣΛ ΓΛ-
 31. ΣΥΛΛΤ ΝΝΒΛΚΝΛΗΣ. ΓΛΗ ΨΚΙΔΓΛ ΝΛΜ ΨΧ ΣΑΜΛΛΕΙ-
 ΚΧ. ΣΑΜΛΛΕΙΚΧ ΨΛΝ ΓΛΗ ΨΛΙ SIBNN. ΓΛΗ ΝΙ ΒΙΛΙ-
 32. ΨΝΝ ΒΛΚΝΕ. ΓΛΗ ΓΛΣΥΝΛΤΝΝ. ΣΠΕΔΙΣΤΛ ΑΛΛΛΙΖΕ
 33. ΓΛΔΛΗΨΝΧΔΛ ΓΛΗ ΣΧ UENS: İN ΨΙΖΛΙ ΝΣΣΤΑΣΣΛΙ
 ΝΝ. ΘΛΚΓΙΣ ΨΙΖΕ ΥΛΙΚΨΙΨ UENS. ΨΛΙ ΛΗΚ SIBNN ΛΙΗ-
 34. ΤΕΔΝΝ ΨΧ ΔΝ UENΛΙ: ΓΛΗ ΛΝΔΗΛΕΓΛΝΔΣ UΛΨ ΔΝ
 İM İΛΙΣΝΣ. ΨΛΙ ΣΝΝΓΝΣ ΨΙΣ ΛΙΥΙΣ ΛΙΝΓΛΝΔ ΓΛΗ ΛΙΝ-
 35. ΓΛΝΔΛ. İΨ ΨΛΙΕΙ ΥΛΙΚΨΛΙ SΙΝΔ ΓΛΙΝΙΣ ΛΙΥΙΣ ΝΙΝΤΛΝ
 ΓΛΗ ΝΣΣΤΑΣΣΛΙΣ ΝΣ ΔΛΗΨΛΙΜ. ΝΙ ΛΙΝΓΛΝΔ ΝΙ ΛΙΝ-
 36. ΓΛΝΔΛ. ΝΙΗ ΑΛΛΙΣ ΓΛΣΥΛΤΛΝ ΨΛΝΛΣΕΙΨΣ ΜΛΓΝΝ.
29. ducat frater (a) uxorem illam, & excitet semen fratri suo. Sep-
 tem ergo fratres fuerunt, & primus ducens uxorem mortuus est
 30. improles. Et duxit secundus uxorem illam, etiam is mortuus est
 31. improles. Quin & tertius duxit eam similiter (b). Similiter au-
 tem, etiam septem illi, & non reliquerunt liberos, & mortui
 32. 33. sunt. Novissime omnium mortua quoque mulier illa. In resur-
 rectione itaque, cujus illorum erit uxor? septem enim illi ha-
 34. buerunt eam uxorem? Et respondens dixit eis Jesus: filii hu-
 35. jus ævi uxores ducunt, & ducuntur; sed qui (c) digni erunt al-
 terum ævum consequi, & resurrectionem ex mortuis, nec uxo-
 36. res ducunt, nec ducuntur, neque enim amplius mori possunt,

(a) *Frater.* Non legit αὐτῶ.

(b) *Similiter.* Quamvis sensum non juvet, legit tamen multorum codd. con-
 spiratione, bis ὁμοίως. mox etiam χ; & κατέλιπον.

(c) *Qui ψαίει.* Sic MS, non ψατεί.

(a) *Resur-*

İBNĀNS AĠĠĪĀNM ĀNK SĪNĀ. ĠĀH SĪNGNS SĪNĀ ĠĠΨS
 NŚSTĀSSĀIS SĪNGNS VĪSĀNĀĀNS: ĀΨΨĀN ΨĀTEI NĠ- 37.
 KEĪSĀNĀ ĀĀNΨĀNS. ĠĀH MŪSES BĀNŪĪĀĀ ĀNĀ ĀI-
 ΘĀTĪNĀĠĪ. SŪE UĪΨĪΨ SĀEĪ * * * * *

pares quippe angelis sunt, & filii sunt Dei, resurrectionis filii (a)
 existentes. Quod autem mortui resurgent, etiam Moses indicavit 37.
pericopā de Rubo, cum dicit * * * * *

(a) *Resurrectionis filii.* i. e. hæredes, sive hæreditario jure possidentes, solito
 Ebraismo. vide *1 Chronic.* 3, 16. *Matth.* 8, 12. *Actor.* 3, 25.

ΛΙΥΛΓΓΕΛΟΞ ΨΛΙΚΗ ΙΩΗΛΝΕΝ.

45. * * * * ΨΛΤΕΙ ΙΚ ΥΚΧΗΙΔΕΔΟΛΗ ΙΖΥΙΣ ΒΙ ΛΤΤΙΝ. ΙΣΤ
 ΣΛΕΙ ΥΚΧΗΙΑΛ ΙΖΥΙΣ. ΜΟΞΕΣ ΔΗ ΨΛΜΜΕΙ ΟΝΣ ΥΝΕΝΕΙΨ:
 46. ΟΛΒΛΙ ΛΛΛΙΣ ΜΟΞΕ ΓΛΛΛΗΒΙΔΕΔΕΙΨ. ΓΛ ΨΛΗ ΓΛ-
 ΛΛΗΒΙΔΕΔΕΙΨ ΜΙΣ. ΒΙ ΜΙΚ ΛΗΚ ΟΛΙΝΣ ΓΛΜΕΛΙΑΔ.
 47. ΨΛΝΔΕ ΝΗ ΟΛΙΝΙΣ ΜΕΛΛΑΜ ΝΙ ΓΛΛΛΗΒΕΙΨ. ΘΛΙΥΛ
 ΜΙ. 1. ΜΕΙΝΛΙΜ ΥΛΗΚΑΛΑΜ ΓΛΛΛΗΒΟΛΙΨ: ΛΕΛΚ ΨΛΤΑ ΓΛ-
 ΛΛΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΝΕΛΚ ΜΛΚΕΙΝ ΨΞ ΓΛΛΕΙΛΛΙΕ ΟΛΗ ΤΙ-
 2. ΒΛΙΚΙΛΔΕ. ΟΛΗ ΛΛΙΣΤΙΑΔ ΙΝΑ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ.

EVANGELIUM PER JOHANNEM.

Cap. 5, 45. * * * * quod ego accusaverim (a) vos apud Patrem. est qui accusa-
 46. vit vos Moses, in quo vos speratis. Si enim Mosi credidissetis, cre-
 47. didissetis (b) mihi, de me enim ille scripsit. Si vero illius scriptis non
 XLVI. creditis, quomodo meis verbis crederitis (c)? Post hæc abiit Jesus trans
 Cap. 6, 1. mare Galilææ aliàs Tiberiadis (d), & sequebatur eum turba multa,
 2.

(a) *Accusaverim* ΥΚΧΗΙΔΕΔΟΛΗ. Accipit κατηγόρησα pro Aoristo Sub-
 junctivi, in Fut. Indic. foret ΥΚΧΗΟΛΗ.

(b) *Credidissetis*. Fuit antea ΟΛΨΛΗ ΓΛΛΛΗΒΙΔΕΔΕΙΨ. Nos co-
 dicis Argentei lectionem repræsentamus, ΓΛ ΨΛΗ ΛΛΗΒΙΔΕΔΕΙΨ.
 Amat noster τμήσεις, ceu supra plus simplici vice monuimus.

(c) *Crederitis* ΓΛΛΛΗΒΟΛΙΨ. Legit consensu quorundam codd. πισύ-
 σητε.

(d) *Aliàs Tiberiadis* ΟΛΗ ΤΙΒΛΙΚΙΛΔΕ. MS. recte, non ΤΙΒΕ-
 ΡΙΛΔΕ; nam syllaba secunda, non η sed ε, verum hoc leve. Non contem-
 nendam autem puto lectionem, quam noster sequutus: τῆς θαλάσσης τῆς γαλιλαίας

ΠΝΤΕ ΓΛΣΘΝΝ ΤΛΙΚΝΙΝΣ ΦΧΖΕΙ ΓΑΤΛΥΙΔΑ ΒΙ ΣΙΝ-
 ΚΛΙΜ: ΝΣΙΔΔΓΑ ΦΛΝ ΛΝΑ ΕΛΙΚΓΝΝΙ ΙΛΙΣΝΣ. ΓΛΗ 3. ΜΖ.
 ΓΛΙΝΑΚ ΓΛΣΑΤ ΜΙΦ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΥΛΣ ΝΗΦΛΝ 4. ΜΗ.
 ΝΕΘΑ ΠΛΣΧΑ ΣΧ ΔΝΛΦΣ ΙΝΔΛΙΕ: ΦΛΚΝΗ ΝΣΗΧΕ ΛΠ- 5. ΜΦ.
 ΓΧΝΑ ΙΛΙΣΝΣ. ΓΛΗ ΓΛΝΜΙΔΑ ΦΛΜΜΕΙ ΜΛΝΛΓΕΙΝΣ ΕΙ-
 ΛΗ ΙΔΔΓΑ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΑΛΦΝΗ ΔΝ ΕΙΛΙΠΠΛΝ. ΘΑΦΚΧ
 ΒΗΓΓΑΜ ΗΛΛΙΒΛΝΣ ΕΙ ΜΑΤΓΛΙΝΑ ΦΛΙ: ΦΛΤΝΗ ΦΛΝ 6.
 ΑΛΦ ΕΚΛΙΣΑΝΔΣ ΙΝΑ. ΙΨ ΣΙΛΒΑ ΥΙΣΣΑ ΦΛΤΕΙ ΗΛΒΛΙ-
 ΔΑ ΤΑΝΓΑΝ: ΑΝΔΗΧΕ ΙΜΜΑ ΕΙΛΙΠΠΝΣ. ΤΥΛΙΜ ΗΝΝ- 7.
 ΔΑΜ ΣΚΑΤΤΕ ΗΛΛΙΒΧΣ ΝΙ ΓΛΝΧΗΛΙ ΣΙΝΔ ΦΛΙΜ. ΦΕΙ
 ΝΙΜΛΙ ΘΑΚΓΙΖΝΗ ΛΕΙΤΙΛ: ΑΛΦ ΛΙΝΣ ΦΙΖΕ ΣΙΝΧΝΓΕ 8.
 ΙΣ. ΑΝΔΚΛΙΑΣ ΒΡΧΦΑΚ ΠΛΙΤΚΛΝΣ ΣΕΙΜΧΝΛΝΣ. ΙΣΤ 9.
 ΜΛΓΝΛΛ ΛΙΝΣ ΗΕΚ. ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙΦ. Ε. ΗΛΛΙΒΛΝΣ ΒΛ-

quia videbant signa (a), quæ faciebat circa ægrotos. Ascendit er- 3. XLVII.
 go in montem Jesus, & ibi fedit cum discipulis suis, atque pro- 4. XLVIII.
 pe erat Pascha, festum Judæorum. Itaque sustulit oculos Jesus, & 5. XLIX.
 ut conspexerat quod turba multa veniebat ad eum, dixit Philip- 6.
 po: unde ememus panes ut isti manducent? Hoc vero dixit ten- 7.
 tans eum, quia ipse sciebat quid esset factururus. Respondit ei Phi- 8.
 lippus: ducentorum nummorum panes non sufficiunt eis, ut acci- 9.
 piam quisque paullum. Dixit unus discipulorum ejus, Andreas fra-
 ter Petri Simonis: est hîc puerulus unus, qui habet v panes (b) hor-

ἢ τῆς Τιβεριάδος, quam etiam cod. *Moscuensis* confirmat. Et ἢ pro ἕκαστος positum esse, non infrequenti Ebraismo, prorsus mihi persuadeo. Appellatur vero à *Matthæo* & *Marco* Galilææ, à *Luca* Gennefaretæ, à nostro heic & cap. 21, 1. Tiberiadis, propter vicinam urbem.

(a) *Signa*. Parum interest, non tamen legit αὐτῶν, ceu nec plurimi codd. MSS.

(b) *V panes -- II pisces*. Vel ex hoc loco discite imitationem rationis numerandi Græcis consuetæ, Ε, *quinque*, Β, *duo*. confer v. 19. hujus cap.

10. ΚΙΖΕΙΝΑΝΣ ΟΛΗ. Β. ΡΙΣΚΑΝΣ. ΑΚΕΙ ΨΑΤΑ ΘΑ ΙΣΤ ΔΗ
 ΣΥΛ ΜΑΝΑΓΛΙΜ: ΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΟΛΨ. ΥΛΗΚΚΕΨ ΨΑΝΣ
 ΜΑΝΣ ΑΝΑΚΗΜΒΟΓΑΝ: ΥΛΣ ΝΗΨΑΝ ΗΛΥΙ ΜΑΝΑΓ ΑΝΑ
 11. ΨΑΜΜΑ ΣΤΑΔΑ. ΨΑΚΗΗ ΑΝΑΚΗΜΒΙΔΕΔΗΝ ΥΛΙΚΞΣ
 ΚΑΨΟΞΝ ΣΥΛ ΣΥΕ ΡΙΜΡ ΨΗΣΝΝΔΟΞΣ: ΝΑΜ ΝΗΨΑΝ
 ΨΑΝΣ ΗΛΛΙΒΑΝΣ ΙΛΙΣΝΣ. ΟΛΗ ΛΥΙΛΙΝΔΟΞΝΔΣ ΓΑΔΑΙΛΙ-
 12. ΔΑ ΨΛΙΜ ΑΝΑΚΗΜΒΟΓΑΝΔΑΜ. ΣΑΜΑΛΛΕΙΚΞ ΟΛΗ ΨΙΖΕ
 ΡΙΣΚΕ ΣΥΛ ΡΙΛΗ ΣΥΕ ΥΙΛΔΕΔΗΝ: ΨΑΝΝΗ ΒΙ ΨΕ ΔΑ-
 ΔΑΙ ΥΛΗΚΨΗΝ. ΟΛΨ ΔΗ ΣΙΠΟΞΝΟΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ. ΓΑΛΙ-
 ΣΙΨ ΨΞΣ ΑΡΛΙΡΝΑΝΔΕΙΝΣ ΔΚΑΝΗΣΝΟΞΣ. ΨΕΙ ΥΛΙΗΤΑΙ
 13. ΝΙ ΡΚΑΙΣΤΗΝΑΙ: ΨΑΝΝΗ ΓΑΛΕΣΗΝ ΟΛΗ ΓΑΡΗΑΛΛΙΔΕ-

10. deaceos & ii pisces; fed hæc quid sunt inter tam multos? Jesus
 autem dixit: facite homines discumbere, erat autem gramen mul-
 11. tum in illo loco. itaque discubuerunt viri, numero quasi quinque
 millia. Accepit ergo Jesus panes, & gratias agens distribuit dis-
 cumbentibus (a): similiter etiam piscium quantum volebant (b).
 12. Ut autem satiati sunt dixit discipulis suis: colligite quæ super-
 13. sunt decidua, ne quidquam pereat. Itaque collegerunt & impleve-

(a) *Distribuit discumbentibus.* Sicut à cod. *Alexandr.* aliisque absunt, sic etiam ab illo quo *Ulphilas* usus est abfuerunt quæ nunc inter *διέδοκε* & *πῶς ἀνακειμί-
ναι*, nulla tamen sensus sive legantur, sive non, notabili differentia.

(b) *Quantum volebant* ΣΥΛ ΡΙΛΗ ΣΥΕ ΥΙΛΔΕΔΗΝ. Legit ergo *ἕσα
ἕθλον*. Quia pagina vacat adjiciam ex *Johannis Tritemii* Quæstionibus in Evan-
 gelistam nostrum, MSS. Quæstionem Sextam. Post principium sexti capitis sic
 legimus: accepit ergo Jesus — quantum volebant. Hic dicis quosdam codices
 etiam vetustissimos non volebant sed volebat habere, ut quantitas non ad turbæ,
 sed ad Christi arbitrium referatur. Græcus sic habet: ἔλαβεν δὲ τὰς ἄρτας, κτλ. No-
 tandum vero quod Jesus non per se, ut nostri codices habent, sed per discipulos pa-
 nes ac pisces distribuit recumbentibus, quod mysterio non caruit intelligentiæ sacra-
 tioris, quoniam gentiles non Christi prædicatione, sed apostolorum ejus ad fidem sa-
 lutis fuerant convertendi. Volebant itaque legendum est, quia ad satietatem refe-
 eli discumbentes manducaverant quantum ipsi volebant.

(a) *Lacus*

ΔΗΝ. Ι Β. ΤΛΙΝΓΧΩΝΣ ΓΛΒΚΗΚΧ ΝΣ ΕΙΜΕ ΗΛΛΙΒΛΜ
 ΨΛΙΜ ΒΛΚΙΖΕΙΝΛΜ. ΨΛΤΕΙ ΛΕΛΙΕΝΛΝΔΛ ΨΛΙΜ ΜΛΤ-
 ΓΑΝΔΛΜ: ΨΛΚΗΨΛΙ ΜΛΝΣ ΓΑΣΛΙΘΛΝΔΛΝΣ ΨΧΕΙ 14. Ν.
 ΓΛΤΛΥΙΔΛ ΤΛΙΚΝ ΙΛΙΣΝΣ. ΟΕΨΗΝ. ΨΛΤΕΙ ΣΛ ΙΣΤ ΒΙ-
 ΣΗΝΓΛΙ ΠΚΛΗΨΕΤΗΣ ΣΛ ΟΙΜΛΝΔΛ ΙΝ ΨΧ ΜΛΝΛΣΕΨ:
 ΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΚΗΝΝΛΝΔΣ ΨΛΤΕΙ ΜΗΝΛΙΔΕΔΗΝ ΝΣΓΛΓ- 15.
 ΓΛΝ ΓΛΗ ΥΙΛΥΛΝ. ΕΙ ΤΛΥΙΔΕΔΕΙΝΛ ΙΝΛ ΔΗ ΨΙΝΔΛ-
 ΝΛ. ΛΕΪΔΔΓΛ ΛΕΤΚΛ ΙΝ ΕΛΙΚΓΗΝΙ ΙΣ ΛΙΝΣ: ΙΨ ΣΥΕ 16. ΝΛ.
 ΣΕΙΨΗ ΥΛΚΨ. ΛΤΙΔΔΓΕΔΗΝ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΙΣ ΛΝΛ ΜΛ-
 ΚΕΙΝ. ΓΛΗ ΝΣΣΤΙΓΗΝ ΙΝ ΣΚΙΠ. ΙΔΔΓΕΔΗΝΝΗ ΝΕΛΚ 17.
 ΜΛΚΕΙΝ ΙΝ ΚΛΕΛΚΗΝΛΗΜ. ΓΛΗ ΚΙΟΙΣ ΓΗΨΛΝ ΥΛΚΨ.
 ΓΛΗ ΝΙ ΛΤΙΔΔΓΛ ΝΛΗΨΛΝ ΔΗ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΨ ΜΛ- 18.
 ΚΕΙ. ΥΙΝΔΛ ΜΙΚΙΛΛΜΜΛ ΥΛΙΛΝΔΙΝ. ΝΚΚΛΙΣΙΔΛ ΥΛΣ:
 ΨΛΚΗΨΛ ΕΛΚΓΛΝΔΛΝΣ ΣΥΕ ΣΠΛΗΚΔΕ. Κ. ΓΛΗ. Ε. ΛΙΨ- 19.
 ΨΛΗ . Λ . ΓΑΣΛΙΘΛΝΔ ΙΛΙΣΗ ΓΛΓΓΛΝΔΛΝ ΛΝΛ ΜΛ-
 ΚΕΙΝ. ΓΛΗ ΝΕΘΛ ΣΚΙΠΛ ΟΙΜΛΝΔΛΝ. ΓΛΗ ΧΗΤΕΔΗΝ

runt XII corbes fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ
 relicta erant à comedentibus. Verum homines videntes signum 14. L.
 quod Jesus fecerat, dixerunt: hic est vere propheta venturus ille
 in mundum. Sed Jesus sciens quod cogitarent exire & se rape- 15.
 re, ut eum facerent regem, abiit iterum in montem, is solus. Ut 16. LI.
 autem vesper erat descenderunt discipuli ejus ad mare, & *quum* 17.
 ascenderant naviculam ibant trans lacum in Capernaum, & te-
 nebræ jam modo erant, & non adhuc venerat ad eos Jesus;
 lacus autem (a), vento magno flante, concitatus erat. Itaque 18. 19.
 remigantes circiter stadia xx & v, vel xxx vident Jesum am-
 bulantem supra lacu & venientem prope navim, & timuerunt.

(a) *Lacus autem* ΙΨ ΜΛΚΕΙ. Sic recte MS. ΜΛΚΕΙΝ est casus obli-
 quus.

(a) *Dixit*

20. 21. SIS: ΦΑΡΗΗ ΑΛΨ. ΪΚ ΪΜ. ΝΙ ΧΓΕΨ ΪΖΥΙΣ: ΦΑΡΗΗ
 ΥΙΛΔΕΔΗΝ ΪΝΑ ΝΙΜΑΝ ΪΝ SKIP. ΓΛΗ ΣΗΝΣΑΙΥ ΦΑΤΑ
 SKIP ΥΑΡΨ ΑΝΑ ΛΙΚΨΑΙ ΑΝΑ ΨΧΕΙ ΕΙΣ ΪΔΑΓΕΔΗΝ:
 ΝΒ. 22. ΪΨΤΗΜΙΝ ΔΑΓΑ ΜΑΝΑΓΕΙ. ΣΕΙ ΣΤΧΨ ΗΙΝΔΑΡ ΜΑΚΕΙΝ.
 ΣΕΘΗΝ ΦΑΤΕΙ SKIP ΑΝΨΑΚ ΝΙ ΥΑΣ ΓΑΙΝΑΚ ΑΛΓΑ
 ΛΙΝ. ΓΛΗ ΦΑΤΕΙ ΜΙΨ ΝΙ ΑΛΜ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ ΪΛΙ-
 ΣΗΣ ΪΝ ΦΑΤΑ SKIP. ΑΚ ΛΙΝΑΙ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ΪΣ ΓΑΛΙΨΗΝ.
 23. ΑΝΨΑΚΑ ΦΑΝ SKIPΑ ΑΕΜΗΝ ΝΣ ΤΙΒΛΙΚΙΑΔΑΗ ΝΕΘΑ
 ΦΑΜΜΑ ΣΤΑΔΑ ΦΑΚΕΙ ΜΑΤΙΔΕΔΗΝ ΗΛΛΙΨ. ΑΝΑ
 24. ΦΑΜΜΕΙ ΑΥΙΛΙΝΔΧΔΑ ΞΑΝ: ΦΑΡΗΗ ΦΑΝ ΓΑΣΑΘ
 ΜΑΝΑΓΕΙ ΦΑΤΕΙ ΪΛΙΣΗΣ ΝΙΣΤ ΓΑΙΝΑΚ ΝΙΗ ΣΙΠΧΝΓΧΣ
 ΪΣ. ΓΑΣΤΙΓΗΝ ΪΝ SKIPΑ. ΓΛΗ ΑΕΜΗΝ ΪΝ ΚΑΨΑΚΝΑΗΝ
 25. ΣΧΚΓΑΝΔΑΝΣ ΪΛΙΣΗ. ΓΛΗ ΒΙΓΕΤΗΝ ΪΝΑ ΗΙΝΔΑΡ ΜΑ-
 ΚΕΙΝ. ΑΕΨΗΝΗΗ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΚΑΒΒΕΙ. ΘΑΝ ΗΕΚ ΑΛΑΜΤ:

20. 21. Dixit vero (a): Ego sum, ne timete. Voluerunt ergo recipere eum
 in naviculam, & statim navicula erat ad terram in quam illi ibant.
 LI. 22. Postero die turba quæ stabat trans lacum, vidit quod navicula alia
 non erat illic nisi (b) una, & quod non intraverat cum discipulis
 23. suis Jesus in naviculam, sed soli discipuli ejus abierant. Aliæ ve-
 ro naviculæ venerunt Tiberiade prope locum ubi panem comedere-
 24. rant, de quo gratias egerat Dominus. Quum ergo viderat turba
 quod Jesus non erat illic nec discipuli ejus, conscendebat navicu-
 25. las & veniebat Capernaum quærens Jesum. Et invenerunt eum
 trans mare *atque* dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti (c)?

(a) [*Dixit vero.* Non legit *ωπιε.*]

(b) *Nisi una ΑΛΓΑ ΛΙΝ.* Jubente cod. MS. expulimus *ησγα* particu-
 lam Gothicis barbaram. Porro, non legit noster *ικενο* (*πολιόειος*) *εις δ ενεσηται οι μαθη-
 ται αυτου*, *Alexandrino* etiam aliisque ignotum. [Legit autem *ο ισηκει* -- *ιδει* vel *ειδει*.]

(c) [*Venisti ΑΛΑΜΤ.* Legit cum quibusdam codd. MS. & versionibus anti-
 quis *ιληλυθας*. *Iisdem fere verbis dicimus Anglice, when cam'st thou here or hither?*]

(a) [*Signa*

ΑΝΔΗΧΕ İM İΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΟΛΨ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ İZ. 26.
 VIS. ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΚ. ΝΙ ΦΛΤΕΙ ΣΕΘΝΨ ΤΛΙΚΝΙΝΣ ΓΛΗ
 ΕΛΗΚΛΑΤΑΝΓΛ. ΛΚ ΦΛΤΕΙ ΜΛΤΙΔΕΔΗΨ ΦΙΖΕ ΗΛΛΙΒΕ
 ΓΛΗ ΣΛΔΛΙ ΥΛΗΚΨΗΨ: ΥΛΗΚΚΓΛΙΨ ΝΙ ΦΛΝΛ ΜΛΤ 27.
 ΦΛΝΛ ΕΚΛΛΗΣΑΝΛΗ. ΛΚ ΜΛΤ ΦΛΝΛ ΥΙΣΑΝΔΛΗ ΔΗ
 ΛΙΒΛΙΝΛΙ ΛΙΥΕΙΝΧΝ. ΦΛΝΕΙ ΣΗΝΗΣ ΜΛΝΣ ΓΙΒΙΨ İΖΥΙΣ.
 ΦΛΝΗΗ ΛΗΚ ΑΤΤΛ ΓΛΣΙΓΛΙΔΛ ΓΧΨ: ΦΛΚΗΗ ΟΕΨΗΝΗ 28.
 ΔΗ İΜΜΛ. ΘΛ ΤΛΗΓΛΙΜΛ ΕΙ ΥΛΗΚΚΓΛΙΜΛ ΥΛΗΚΣΤΥΛ
 ΓΧΨΣ: ΑΝΔΗΧΕ İΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ İΜ. ΦΛΤ İΣΤ 29.
 ΥΛΗΚΣΤΥ ΓΧΨΣ. ΕΙ ΓΛΛΛΗΒΕΓΛΙΨ ΦΛΜΜΕΙ İΝΣΑΝΔΙ-
 ΔΛ ΓΛΙΝΣ: ΟΕΨΗΝΗ ΔΗ İΜΜΛ. ΛΨΨΛΝ ΘΛ ΤΛΗΓΙΣ 30. ΝΓ.
 ΨΗ ΤΛΙΚΝΕ. ΕΙ ΣΛΙΘΛΙΜΛ ΓΛΗ ΓΛΛΛΗΒΕΓΛΙΜΛ ΨΗΣ.
 ΘΛ ΥΛΗΚΚΕΙΣ. ΑΤΤΛΝΣ ΗΝΣΑΚΛΙ ΜΑΝΝΛ ΜΛΤΙΔΕ- 31. ΝΔ.
 ΔΗΝ ΛΝΛ ΛΗΨΙΔΛΙ. ΣΥΛ ΣΥΕ İΣΤ ΓΛΜΕΛΙΨ. ΗΛΛΙΨ

Respondit eis Jesus & dixit: Amen, amen dico vobis, quæritis me, 26.
 non quia vidistis signa & portenta (a); sed quia manducastis panes &
 faturati estis. Operemini non cibum pereuntem, sed cibum manen- 27.
 tem in vitam æternam (b), quem Filius hominis dabit vobis, hunc
 enim Pater signavit, Deus. Itaque dixerunt ei: quid faciamus ut 28.
 operemur opera Dei? Respondit Jesus & dixit illis: hoc est opus 29.
 Dei ut credatis *in eum* quem ille misit. Dixerunt ei: ergo, quod fig- 30. LIII.
 num facis tu, quò videamus & credamus tibi? quid operaris? Pa- 31. LIV.
 tres nostri manna comederunt in deserto, sicut scriptum est: panem

(a) [*Signa & portenta* ΤΛΙΚΝΙΝΣ ΓΛΗ ΕΛΗΚΛΑΤΑΝΓΛ. Legit σημεία & τέρατα, vide Marci 13, 22. ΕΛΗΚΛΑΤΑΝΓΛ, unde Dano-Saxonicum forptina, factum videtur ex Lat. Portentum.]

(b) *In vitam æternam* ΔΗ ΛΙΒΛΙΝΛΙ ΛΙΥΕΙΝΧΝ. Sic MS. nec magis feret Grammaticæ Gothica ΛΙΒΛΙΝΛΙ ΛΙΥΕΙΝΛΗ, quam Latina *vitam æternam*.

32. NS HIMINΛ ΓΛΕ İM ΔN ΜΑΤΘΑΝ: ΦΑΚNH UΛΦ İM
İΛİSNS. AMEN AMEN UΨΑ İZΥİS. NI ΜΩΣΕΣ ΓΛΕ İZΥİS
HΛΛİΕ NS HIMINΛ. AK ΑΤΤΑ ΜΕİNS ΓΛΕ İZΥİS HΛΛİΕ
33. NS HIMINΛ ΦΑΝΑ ΣHNGEİNΛN. SA ANK HΛΛİΕΣ ΓΩΦS
İST SΛEİ ΑΤSTΛİΓ NS HIMINΛ. ΓΛH ΓΛΕ ΛİΒΛİN Φİ-
34. ΖΛİ ΜΑΝΑΣΕΔΛİ: ΦΑΝNH UΕΦHNN ΔN İMMΛ. ΕΛN.
NE. 35. ΕΚΛΜΥİΓİS ΓİΕ NNSİS ΦΑΝΑ HΛΛİΕ: ΓΛH UΛΦ ΔN İM
NU. İΛİSNS. İK İM SA HΛΛİΕΣ ΛİΒΛİNΛİS. ΦΑΝΑ ΓΑΓΓΑΝ-
ΔΑΝ ΔN MİS NI HNGΓKEİΦ. ΓΛH ΦΑΝΑ ΓΑΛΛHNEΓAN-
36. ΔΑΝ ΔN MİS NI ΦΑHΚSEİΦ ΘΑHHHNN. AKΕİ UΛΦ İZΥİS
37. ΦΑΤΕİ ΓΛSEΘHΦ MİK ΓΛH NI ΓΑΛΛHNEİΦ: ΑΛΛ ΦΑ-
ΤΕİ ΓΛΕ MİS ΑΤΤΑ. ΔN MİS UİMİΦ. ΓΛH ΦΑΝΑ ΓΑΓ-
NZ. 38. ΓΑΝΔΑΝ ΔN MİS NI NSΥΛİΚΠΛ NT. NNTΕ ΑΤSTΛİΓ
NS HIMINΛ. NİH ΦEEİ ΤΑHΓΑΝ ΥİΛΓΑΝ ΜΕİNΑΝΑ. AK

32. è coelo dedit eis ad comedendum. Itaque dixit eis Jesus: amen,
amen dico vobis, non Moses dedit vobis panem è coelo; sed Pater
33. meus dedit vobis (a) panem è coelo verum; panis enim Dei est qui
34. descendit è coelo, & dedit mundo vitam. Itaque dicebant ei: Do-
LV. 35. mine, semper da nobis hunc panem. Et dixit eis Jesus, ego sum pa-
LVI. nis ille vitæ. veniens ad me non esuriet, & credens in me non sitiet
36. 37. unquam; sed dixi vobis quod vidistis me (b) & non creditis. Omne
quod dedit mihi (c) pater ad me veniet, & euntem ad me non ejiciam
LVII. 38. foras. Quia descendi de coelo non ut faciam voluntatem meam, sed

(a) Dedit vobis ΓΛΕ İZΥİS. [Angl. gave you.] Legit ergo, etiam loco hoc posteriori, δίδωκεν υμίν.

(b) Quod vidistis me ΦΑΤΕİ ΓΛSEΘHΦ MİK. non legit καὶ ante ἐ-
εἶπεν.

(c) [Dedit mihi ΓΛΕ MİS. Angl. gave me. Legit, ut supra v. 32. δι-
δωκε.]

ΥΙΛΘΑΝ ΨΙΣ ΣΑΝΔΘΑΝΔΙΝΣ ΜΙΚ. ΦΑΤΗΗ ΦΑΝ ΙΣΤ ΥΙΛ- 40. ΝΗ.
 ΘΑΝ ΨΙΣ ΣΑΝΔΘΑΝΔΙΝΣ ΜΙΚ. ΕΙ ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ ΣΑΙΘΙΦ
 ΦΑΝΑ ΣΗΝΗ ΘΛΗ ΓΑΛΛΗΒΕΙΦ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΛΙΓΙ ΛΙΒΛΙΝ
 ΛΙΥΕΙΝΧΝ. ΘΛΗ ΝΚΚΛΙΣΘΑ ΙΝΑ ΙΚ ΙΝ ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ ΔΑ-
 ΓΛ: ΒΙΚΧΔΙΔΕΔΗΝ ΦΑΝ ΙΝΔΛΙΕΙΣ ΒΙ ΙΝΑ. ΝΝΤΕ ΥΛΦ. 41. ΝΦ.
 ΙΚ ΙΜ ΗΛΛΙΕΣ ΣΑ ΑΤΣΤΕΙΓΑΝΔΣ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ. ΘΛΗ ΥΕ- 42.
 ΦΗΝ. ΝΗΝ ΣΑ ΙΣΤ ΙΛΙΣΝΣ ΣΑ ΣΗΝΝΣ ΙΧΣΕΨΙΣ. ΦΙΖΕΙ
 ΥΕΙΣ ΚΗΝΦΕΔΗΝ ΑΤΤΑΝ ΘΛΗ ΛΙΦΕΙΝ. ΘΛΙΥΑ ΝΗ ΥΙ-
 ΦΙΦ ΣΑ. ΦΑΤΕΙ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ ΑΤΣΤΑΙΓ: ΑΝΔΗΧΕ ΦΑΝ 43. Γ.
 ΙΛΙΣΝΣ ΘΛΗ ΥΛΦ ΔΗ ΙΜ. ΝΙ ΒΙΚΧΔΕΙΦ ΜΙΦ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣ-
 ΣΧ. ΝΙΜΑΝΝΑ ΜΑΓ ΥΙΜΑΝ ΑΤ ΜΙΣ. ΝΙΒΛΙ ΑΤΤΑ. ΣΛΕΙ 44.
 ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ. ΑΤΨΙΝΣΙΦ ΙΝΑ. ΘΛΗ ΙΚ ΝΚΚΛΙΣΘΑ ΙΝΑ
 ΙΝ ΦΑΜΜΑ ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ ΔΑΓΛ: ΙΣΤ ΓΑΜΕΛΙΦ ΑΝΑ 45.
 ΠΚΛΗΨΕΤΗΜ. ΘΛΗ ΥΛΙΚΦΑΝΔ ΑΛΛΑΙ ΛΛΙΣΙΔΑΙ ΓΧΨΣ.
 ΘΑΖΗΗ ΝΗ ΣΑ ΓΛΗΛΗΝΣΘΑΝΔΣ ΑΤ ΑΤΤΙΝ ΘΛΗ ΓΛ-

voluntatem mittentis me (a). Hæc autem est voluntas (b) mittentis 40. LVIII.
 me, ut quicumque videt Filium & credit in eum, habeat vitam æter-
 nam, & ego suscitabo eum in novissimo die. Murmurabant ergo Ju- 41. LIX.
 dæi de illo, quoniam dixit: ego sum panis descendens de cœlo, &
 dixerunt: nonne hic est Jesus filius Josephi, cujus nos novimus pa- 42.
 trem & matrem? Quomodo ergo dicit ille: de cœlo descendi?
 Respondit ergo Jesus & dixit illis: ne murmurate inter vos, ne- 43. LX.
 mo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me attraxerit eum, 44.
 & ego suscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in prophetis: 45.
 & erunt omnes docti Dei. Quicumque ergo audiens à Patre & di-

(a) Vel codicis, quo usus est Gothus, vel sua, si non librarii culpâ, ex simi-
 liter incipientibus atque desinentibus versibus 39 & 40, omisit treccesimum no-
 num, quod quoque *Junius* monuit.

(b) [*Voluntas* ΥΙΛΘΑΝ. Vitiose scriptum pro ΥΙΛΘΑ.]

(a) *Nisi*

- 9λ. 46. ΝΑΜ. ΓΑΓΓΙΨ ΔΗ ΜΙΣ: ΝΙ ΨΑΤΕΙ ΑΤΤΑΝ ΣΕΘΙ ΘΑΣ.
 9β. 47. ΝΙΒΛΙ ΣΛΕΙ ΙΣΤ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ. ΣΑ ΣΛΘ ΑΤΤΑΝ: ΑΜΕΝ
 ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΣΛΕΙ ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΛΙΗ ΛΙ-
 9γ. 48. ΒΛΙΝ ΛΙΥΕΙΝΧΝ: ΙΚ ΙΜ ΣΑ ΗΛΛΙΕΣ ΛΙΒΛΙΝΑΙΣ. ΑΤ-
 9δ. 49. ΤΑΝΣ ΙΖΥΑΚΛΙ ΜΑΤΙΔΕΔΗΝ ΜΑΝΝΑ ΙΝ ΛΗΨΙΔΛΙ.
 50. 9ΛΗ ΓΑΣΥΗΛΑΤΗΝ. ΣΑ ΙΣΤ ΗΛΛΙΕΣ ΣΛΕΙ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ
 9Ε 51. ΑΤΣΤΑΙΓ. ΕΙ ΣΛΕΙ ΨΙΣ ΜΑΤΓΛΙ. ΝΙ ΓΑΔΑΗΦΝΑΙ: ΙΚ
 ΙΜ ΗΛΛΙΕΣ ΣΑ ΛΙΒΑΝΔΑΝΣ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ ΟΗΜΑΝΑ. 9Λ-
 ΒΛΙ ΘΑΣ ΜΑΤΓΙΨ ΨΙΣ ΗΛΛΙΒΙΣ. ΛΙΒΛΙΨ ΙΝ ΛΓΗΚΑΗΨ.
 9ΛΗ ΨΛΗ ΣΑ ΗΛΛΙΕΣ ΨΑΝΕΙ ΙΚ ΓΙΒΑ ΛΕΙΚ ΜΕΙΝ ΙΣΤ.
 ΨΑΤΕΙ ΙΚ ΓΙΒΑ ΙΝ ΨΙΖΧΣ ΜΑΝΑΣΕΔΑΙΣ ΛΙΒΛΙΝΑΙΣ:
 9υ. 52. ΨΛΗΝΗ ΣΧΚΗΝ ΜΙΨ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ ΙΝΔΑΙΕΙΣ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ.
 ΘΑΙΥΑ ΜΑΓ ΣΑ ΟΗΣΙΣ ΛΕΙΚ ΓΙΒΑΝ ΔΗ ΜΑΤΓΑΝ:
 43. ΨΑΚΗΗ ΟΑΨ ΔΗ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΙΨΑ ΙΖΥΙΣ.
 ΝΙΒΛΙ ΜΑΤΓΙΨ ΛΕΙΚ ΨΙΣ ΣΗΝΑΝΣ ΜΑΝΣ 9ΛΗ ΔΑΚΙΓΓ-
 ΚΑΙΨ ΙΣ ΒΛΑΨ. ΝΙ ΗΛΒΛΙΨ ΛΙΒΛΙΝ ΙΝ ΙΖΥΙΣ ΣΙΒΑΜ.

- LXI. 46. dicit, vadit ad me. Non quod Patrem viderit aliquis nisi qui est
 LXII. 47. à Patre (a), hic vidit Patrem. Amen, amen dico, qui credit in me
 LXIII. 48. habet vitam æternam. Ego sum panis vitæ. Patres vestri comede-
 LXIV. 49. runt manna in deserto, & mortui sunt. Hic est panis qui è cœlo
 50. descendit, ut qui eum manducat non moriatur. Ego sum panis vi-
 LXV. 51.vens de cœlo ventus, si quis edit hunc panem, vivet in æternum.
 Et quidem panis, quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo
 LXVI. 52. pro mundi vita. Propterea disputabant inter se Judæi dicentes:
 53. quomodo potest hic nobis carnem dare ad manducandum? Ideo in-
 quit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, nisi editis carnem Filii ho-
 minis & bibitis (b) ejus sanguinem, non habetis vitam in vobis ipsis.

(a) *Nisi qui est à Patre.* Legit, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ πατρός.

(b) *Et bibitis 9ΛΗ ΔΑΚΙΓΓΚΑΙΨ.* Sic recte MS. non ΔΑΚΙΓΚΑΙΨ.

(a) *Sed*

ΣΛΕΙ ΜΛΤΘΙΨ ΜΕΙΝ ΛΕΙΚ ΘΛΗ ΔΚΙΓΓΚΙΨ ΜΕΙΝ ΒΛΘΨ. 54.
 ΛΙΗ ΛΙΒΛΙΝ ΛΙΨΕΙΝΘΝ. ΘΛΗ ΙΚ ΝΚΚΛΙΣΘΛ ΙΝΛ ΙΝ
 ΨΛΜΜΛ ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ ΔΛΓΛ. ΨΛΤΛ ΛΝΚ ΛΕΙΚ ΜΕΙΝΛ. 55. ΘΖ.
 ΤΛ ΒΙΣΘΝΘΛΙ ΙΣΤ ΜΛΤΣ. ΘΛΗ ΨΛΤΛ ΒΛΘΨ ΜΕΙΝ ΒΙ-
 ΣΘΝΘΛΙ ΙΣΤ ΔΚΛΓΓΚ: ΣΛΕΙ ΜΛΤΘΙΨ ΜΕΙΝ ΛΕΙΚ ΘΛΗ 56. ΘΗ.
 ΔΚΙΓΓΚΙΨ ΜΕΙΝ ΒΛΘΨ. ΙΝ ΜΙΣ ΨΙΣΙΨ ΘΛΗ ΙΚ ΙΝ ΙΜΜΛ.
 ΣΥΛ ΣΥΕ ΙΝΣΑΝΔΙΔΛ ΜΙΚ ΛΙΒΛΝΔΣ ΑΤΤΛ. ΘΛΗ ΙΚ ΛΙ- 57.
 ΒΛ ΙΝ ΑΤΤΙΝΣ. ΘΛΗ ΣΛΕΙ ΜΛΤΘΙΨ ΜΙΚ. ΘΛΗ ΣΛ ΛΙ-
 ΒΛΙΨ ΙΝ ΜΕΙΝΛ: ΣΛ ΙΣΤ ΗΛΛΙΨΣ ΣΛΕΙ ΝΣ ΗΙΜΙΝΛ ΑΤ- 58.
 ΣΤΛΙΓ. ΝΙ ΣΥΛ ΣΥΕ ΜΛΤΙΔΕΔΘΝ ΑΤΤΛΝΣ ΙΖΥΛΚΛΙ
 ΜΛΝΝΛ ΘΛΗ ΓΛΔΛΗΨΝΘΔΕΔΘΝ. ΙΨ ΣΛΕΙ ΜΛΤΘΙΨ
 ΨΛΝΛ ΗΛΛΙΨ. ΛΙΒΛΙΨ ΙΝ ΛΘΝΚΔΗΨ: ΨΛΤΛ ΟΛΨ ΙΝ 59.
 ΣΥΝΛΓΡΓΕ. ΛΛΙΣΘΛΝΔΣ ΙΝ ΚΛΕΛΚΝΛΗΝ. ΨΛΝΝΗ ΜΛ- 60.
 ΝΛΓΛΙ ΓΛΗΛΗΣΘΛΝΔΛΝΣ ΨΙΖΕ ΣΙΠΘΝΘΕ ΙΣ. ΟΕΨΗΝ.
 ΗΛΚΔΗ ΙΣΤ ΨΛΤΛ ΥΛΗΚΔ. ΘΛΣ ΜΛΓ ΨΙΣ ΗΛΗΣΘΡΗΝ:
 ΙΨ ΨΙΤΛΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΙΝ ΣΙΣ ΣΙΛΒΙΝ ΨΛΤΕΙ ΒΙΚΘΔΙΔΕ. 61.

Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem habet vi- 54.
 tam æternam, & ego fuscitabo eum in novissimo die. Caro enim 55.LXVII.
 mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Qui mandu- 56.LXVIII.
 cat meam carnem & bibit meum sanguinem in me manet & ego in
 eo. Sicut misit me vivens Pater, etiam ego vivo propter Patrem, 57.
 & qui manducat me, etiam ille vivet propter me. Hic est panis 58.
 qui è cœlo descendit, non sicut manducarunt patres vestri manna
 & mortui sunt; sed qui manducat (a) hunc panem vivet in æter-
 num. Hoc dixit in synagoga, docens in Capernaum, itaque multi 59. 60.
 discipulorum ejus audientes dixerunt: durum est hoc verbum, quis
 potest illud audire? Verum sciens in se ipso Jesus quod murmura- 61.

(a) Sed qui manducat ἰψ ΣΛΕΙ ΜΛΤΘΙΨ. Legit ergo, ὁ ἔ τρώγει.

ΔΗΝ ΦΑΤΑ ΦΛΙ ΣΠΟΧΝΟΞΙΣ ΙΣ. ΟΥΑΦ ΔΗ ΙΜ. ΦΑΤΑ
 62. ΓΨ. ΙΖΥΙΣ ΓΛΜΑΚΖΕΙΦ. ΓΑΒΛΙ ΝΗ ΓΑΣΛΙΘΙΦ ΣΗΝΝ ΜΑΝΣ
 63. Ν. ΝΣΣΤΕΙΓΑΝ ΦΑΔΕΙ ΥΑΣ ΕΑΝΚΦΙΣ: ΑΗΜΑ ΙΣΤ ΣΛΕΙ ΛΙ-
 ΝΑ. ΒΑΝΤΑΝΟΙΦ. ΦΑΤΑ ΛΕΙΚ ΝΙ ΒΧΤΕΙΦ ΥΑΙΗΤ. ΦΧ ΥΑΝΚ-
 ΔΑ ΦΧΕΙ ΙΚ ΚΧΔΙΔΑ ΙΖΥΙΣ. ΑΗΜΑ ΙΣΤ ΓΛΗ ΛΙΒΛΙΝΣ
 64. ΙΣΤ. ΑΚΕΙ ΣΙΝΔ ΙΖΥΑΚΑ ΣΗΜΛΙ ΦΛΕΙ ΝΙ ΓΑΛΛΑΝΒ-
 ΝΒ. ΓΑΝΔ. ΥΙΣΣΗΗ ΦΑΝ ΝΣ ΕΚΗΜΙΣΤΓΑ ΙΛΙΣΝΣ ΘΑΚΓΑΙ
 ΣΙΝΔ ΦΛΙ ΝΙ ΓΑΛΛΑΝΒΓΑΝΔΑΝΣ. ΓΛΗ ΘΑΣ ΙΣΤ ΣΛΕΙ
 65. ΝΓ. ΓΑΛΕΙΥΕΙΦ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΟΥΑΦ. ΔΗ ΦΕ ΟΥΑΦ ΙΖΥΙΣ ΦΑΤΕΙ
 ΝΙΛΙΝΣΗΗΝ ΜΑΓ ΟΙΜΑΝ ΑΤ ΜΙΣ. ΝΙΒΛΙ ΙΣΤ ΑΤΓΙΒΑΝ
 66. ΙΜΜΑ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ: ΝΖΗΗ ΦΑΜΜΑ ΜΕ-
 ΛΑ ΜΑΝΑΓΑΙ ΓΑΛΙΦΗΝ ΣΠΟΧΝΟΞΕ ΙΣ ΙΒΗΚΑΙ. ΓΛΗ ΦΛ-
 67. ΝΛΣΕΙΦΣ ΜΙΦ ΙΜΜΑ ΝΙ ΙΔΑΓΕΔΗΝ: ΦΑΚΗΗ ΟΥΑΦ ΙΛΙ-
 ΣΝΣ ΔΗ ΦΛΙΜ ΤΥΑΛΙΒΙΜ. ΙΒΛΙ ΓΛΗ ΓΗΣ ΥΙΛΕΙΦ ΓΛ-
 68. ΝΔ. ΛΕΙΦΑΝ: ΦΑΝΗΗ ΑΝΔΗΧΕ ΙΜΜΑ ΣΕΙΜΟΝ ΠΑΙΤΚΗΝΣ.

LXIX. 62. *rent propter hoc discipuli ejus, dixit eis: hoc vos scandalizat? Si*
 LXX. 63. *ergo videritis Filium hominis eò ascendere ubi erat prius? Spiritus*
 LXXI. *tus est qui vivificat, caro non prodest quidquam: verba quæ ego*
 64. *loquutus sum vobis (a), sunt Spiritus, & sunt vita. Sed sunt vestrum*
 LXXII. *aliqui qui non credunt; novit enim ab initio Jesus quinam essent*
 LXXIII. 65. *increduli, & quis fit qui prodet eum (b). Et dixit: propterea dixi*
 66. *vobis, quod nemo potest venire ad me, nisi sit ei datum à Pa-*
 67. *tre meo. Ex hoc tempore multi discipulorum ejus abierunt retro,*
 LXXIV. 68. *num etiam vos vultis abire? Respondit autem ei Simon Petrus:*

(a) *Loquutus sum vobis ΚΧΔΙΔΑ ΙΖΥΙΣ. λελάληκα cum plurimis optimisque codicibus.*

(b) *Qui prodet eum ΣΛΕΙ ΓΑΛΕΥΕΙΦ ΙΝΑ. Sic recte Junius, licet MS. ΓΑΛΕΙΥΕΙΦ, quod culpâ librarii. ΛΕΥΓΑΝ enim & ΓΑΛΕΥ-ΓΑΝ tradere, prodere, nunquam ΛΕΙΥΓΑΝ. Succ. Lefua. Lemma.*

(a) *Disci-*

̄ΡΑΝ. ΔΗ ΘΑΜΜΑ ΓΑΛΕΙΨΑΙΜΑ. ΥΛΗΚΔΑ ΛΙΒΛΙΝΑΙΣ
 ΛΙΥΕΙΝΧΝΣ ΗΛΒΛΙΣ. ΓΛΗ ΥΕΙΣ ΓΑΛΛΗΝΒΙΔΕΔΗΝΜ ΓΛΗ 69.
 ΝΕΚΗΝΦΕΔΗΝΜ ΨΑΤΕΙ ΨΗ ΙΣ ΧΡΙΣΤΗΝΣ ΣΗΝΗΝΣ ΓΥΨΣ ΛΙ-
 ΒΛΗΔΙΝΣ: ΑΝΔΗΧΕ ΙΜ ΙΛΙΣΗΝΣ. ΝΗΝ ΙΚ ΙΖΥΙΣ. Ι Β. ΓΛ- 70. ΝΕ.
 ΥΛΛΙΑΔΑ. ΓΛΗ ΙΖΥΑΡΑ ΛΙΝΣ ΔΙΑΒΛΗΛΗΝΣ ΙΣΤ. ΟΛΨΗΗ 71.
 ΨΑΝ ΨΑΝΑ ΙΝΔΑΝ ΣΕΙΜΧΝΙΣ ΙΣΚΑΡΙΩΤΗ. ΣΑ ΑΗΚ
 ΗΛΒΛΙΑΔΑ ΙΝΑ ΓΑΛΕΥΓΑΝ. ΛΙΝΣ ΥΙΣΑΝΔΣ ΨΙΖΕ ΤΥΛ-
 ΛΙΒΕ: ΓΛΗ ΘΑΚΒΧΔΑ ΙΛΙΣΗΝΣ ΑΕΑΚ ΨΑΤΑ ΙΝ ΓΑΛΕΙ- 1.
 ΛΑΙΑ. ΝΙ ΑΗΚ ΥΙΔΑΔ ΙΝ ΙΝΔΑΙΑ ΓΑΓΓΑΝ. ΝΗΤΕ ΣΧ-
 ΚΙΔΕΔΗΝΗ ΙΝΑ ΨΑΙ ΙΝΔΑΙΕΙΣ ΝΣΧΙΜΑΝ. ΥΑΣΗΗ ΨΑΝ 2.
 ΝΕΘΑ ΔΗΛΨΣ ΙΝΔΑΙΕ. ΣΧ ΗΛΕΨΚΑΣΤΑΚΕΙΝΣ: ΨΑΝΗΗ 3.
 ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΒΚΧΨΚΧΗΝΣ ΙΣ. ΝΣΛΕΙΨ ΨΑΨΚΧ ΓΛΗ
 ΓΑΓΓ ΙΝ ΙΝΔΑΙΑΝ. ΕΙ ΓΛΗ ΨΑΙ ΣΗΠΧΗΝΧΧΣ ΣΑΙΘΑΙΝΑ
 ΥΛΗΚΣΤΥΑ ΨΕΙΝΑ ΨΧΕΙ ΨΗ ΤΑΗΓΙΣ. ΝΙΜΑΝΝΑ ΑΗΚ ΙΝ 4.
 ΑΗΛΛΑΗΓΝΕΙΝ ΘΑ ΤΑΗΓΙΨ. ΓΛΗ ΣΧΚΕΙΨ ΣΙΚ ΝΣΚΗΝ-
 ΨΑΝΑ ΥΙΣΑΝ. ΓΛΒΛΙ ΨΑΤΑ ΤΑΗΓΙΣ. ΒΑΙΚΗΤΕΙ ΨΗΚ

Domine, ad quem abibimus, verba vitæ æternæ habes, & nos cre- 69.
 didimus & novimus quod tu es Christus, filius Dei viventis. Re- 70. LXXV.
 spondit eis Jesus: nonne ego vos XII elegi, & vestrum unus est
 diabolus; loquebatur autem de Juda Simonis Iscariote, is enim 71.
 erat proditurus eum, unus existens duodecim. Et circumibat Cap. 7, 1.
 Jesus postea in Galilæa, non enim volebat ambulare in Judæa,
 quia Judæi quærebant eum occidere. Prope autem erat festum 2.
 Judæorum, Tabernaculorum compactio. Itaque dixerunt ei fra- 3.
 tres ejus, abi hinc & ito in Judæam, ut etiam discipuli (a) vi- 4.
 deant opera tua, quæ tu facis; nemo enim in occulto aliquid
 facit & quærit cognitus esse, si hæc agis (b), manifesta teipsum

(a) *Discipuli.* οὗ quod à plurimis codd. Græcis abest, neque noster legit.

(b) *Si hæc agis* ΓΛΒΛΙ ΨΑΤΑ ΤΑΗΓΙΣ. εἰ ταῦτα ποιεῖς. Est vero εἰ, ΓΛΒΛΙ,

5. ΣΙΛΒΛΗ ΦΙΖΛΙ ΜΑΝΛΣΕΔΛΙ: ΝΙ ΛΗΚ ΦΛΙ ΒΚΡΦΚΓΗΣ
 6. ΪΣ ΓΑΛΛΗΒΙΔΕΔΗΝ ΪΜΜΑ: ΦΛΚΗΗ ΟΛΦ ΪΜ ΪΛΙΣΗΣ
 ΜΕΛ ΜΕΙΝ ΝΙΝΛΗ ΪΣΤ. ΪΦ ΜΕΛ ΪΖΥΛΚ ΣΙΝΤΕΙΝΞ ΪΣΤ
 7. ΜΑΝΥΗ. ΝΙ ΜΛΓ ΣΧ ΜΑΝΛΣΕΦΣ ΕΙΓΛΗ ΪΖΥΙΣ. ΪΦ ΜΙΚ
 ΕΙΓΛΙΦ. ΠΝΤΕ ΪΚ ΥΕΙΤΥΧΔΟΓΑ ΒΙ ΪΝΣ ΦΛΤΕΙ ΥΛΗΚ-
 8. ΣΤΥΛ ΪΖΕ ΝΒΙΛΑ ΣΙΝΔ: ΓΗΣ ΓΛΛΕΙΦΙΦ ΪΝ ΔΗΛΦ ΦΧ.
 ΪΦ ΪΚ ΝΙΝΛΗΗ ΓΛΛΕΙΦΛ ΪΝ ΦΧ ΔΗΛΦ. ΠΝΤΕ ΜΕΙΝΛ-
 9. ΤΛ ΜΕΛ ΝΙΝΛΗΗ ΝΣΗΛΛΙΦ ΪΣΤ: ΦΛΤΗΗ ΦΛΝ ΟΛΦ
 10. ΔΗ ΪΜ ΥΙΣΛΝΔΣ ΪΝ ΓΛΛΕΙΛΛΙΑ. ΪΦ ΒΙ ΦΕ ΓΛΛΙΦΗΝ
 ΦΛΙ ΒΚΡΦΚΓΗΣ ΪΣ. ΦΛΗΗΗ ΓΛΗ ΪΣ ΓΛΛΑΙΦ ΪΝ ΦΧ
 11. ΔΗΛΦ. ΝΙ ΛΝΔΛΗΓΧΧ ΛΚ ΣΥΕ ΛΝΛΛΛΗΓΝΙΒΛ: ΦΛΗΗΗ

5. 6. mundo; (nam neque fratres ejus credebant in eum.) Dixit itaque
 eis Jesus: nondum est tempus meum, sed tempus vestrum semper
 7. est paratum. non potest mundus odisse vos, sed me odit quoniam
 8. ego de illis (a) testor, quod opera eorum mala sint. Vos ascendi-
 tis ad festum hoc, sed ego nondum ascendo (b) ad festum, quia
 9. tempus meum nondum impletum est. Hæc autem dixit illis (c) ma-
 10. nens in Galilæa; sed postquam ascenderant fratres ejus, tunc etiam
 11. is ascendit ad festum, non manifeste, sed quasi occulte. Proinde

ΓΛΒΛΙ, heic particula αιπολογική. quia hæc facis. Et sic infra cap. 18, 8. εἰ ἔν
 ἰμὲ ζῆτέετε, **ΓΛΒΛΙ ΝΗ ΜΙΚ ΣΧΚΕΙΦ**. 1 Epist. 4, 11. εἰ ἔτις ὁ θεὸς ἠγάπησεν
 ἡμᾶς, quia Deus sic dilexit nos.

(a) De illis **ΒΙ ΪΝΣ** & mox **ΥΛΗΚΣΤΥΛ ΪΖΕ**. Forfan legit εἰς αὐτῶν
 & ἔργα αὐτῶν, alioquin lectio indifferens propter collectivum κόσμος.

(b) Nondum adscendo **ΝΙΝΛΗΗ ΓΛΛΕΙΦΛ**. Legit ergo ἔγω ἀναβαίνω, &
 sic communi consensu codd. MS. præter unum Cantabrigiensem. Atque nisi ca-
 lumniari voluisset Porphyrius, alium ex his verbis sensum non eruisset, si vel ma-
 xime legisset εἰ non ἔγω.

(c) Dixit illis manens. Legit ταῦτα ἃ εἶπεν αὐτοῖς μένων ἐν τῇ γαλιλαίᾳ.

ἰνδαιεῖς σῶκιδεῶν ἰνὰ ἰν φίζλι ἀηλφλι. ἑλη
 ὑεφῆν. ὀαρ ἰστ ἑλινς: ἑλη βικῶδεῖνς μικίλα 12.
 ὑλς ἰν μᾶηλγειν. σῆμᾶη ὑεφῆν ψᾶτει σῆηγεῖνς
 ἰστ. ἄηψᾶρλι ὑεφῆν. νε. ἄκ ἄικζειψ ψᾶ μᾶηλ-
 γειν: νη ψᾶη ἄησῆην σῶεψᾶηη βᾶλψᾶβᾶ κῶδι 13.
 ᾶβ ἰνὰ. ἰν ἄγῖς ἰνδαιε: ἰψ ἑηψᾶη ἄηλ μῖδ- 14.
 ἑλ ἀηλψ ηςστᾶη ἰᾶῖς ἰν ἄη. ἑλη ἄᾶῖςᾶλ.
 ἑλη σῖδᾶᾶᾶᾶᾶᾶ μᾶηλγεινς. ὑῖψᾶηδᾶης. 15.
 ὀᾶηᾶ ἑλ βᾶκῶς κᾶηη ηηηςᾶᾶᾶᾶᾶ: ἄηδᾶηᾶ ψᾶη 16.
 ἰᾶῖς ἑλη ὑᾶψ. ἑλ μῖηᾶ ἄᾶῖςᾶῖς ηῖστ μῖηᾶ.

Judæi quærebant eum in festo & dicebant: ubi est is ipse? Et 12.
 murmur multum erat (a) in turba. nonnulli dixerunt: verus est (b).
 Alii dixerunt: non, sed seducit turbam. Attamen ne unus qui- 13.
 dem (c) audenter loquebatur de eo propter metum Judæorum. Ve- 14.
 rum medio festo ascendit (d) Jesus in templum & docebat. Atque 15.
 mirabatur turba (e) dicens: quomodo hic indoctus libros legere didi-
 cit (f)? Respondit ergo Jesus (g) dixitque: mea doctrina non est mea, 16.

(a) *Multum erat.* Non legit *ᾠδὲ αὐτῶ.*

(b) *Verus est SINGEINS IST.* Vel legit *ἀληθινός*, vel sic vertendum pu-
 tavit *ἀγαθός*. nec male; nam stylo synagogæ eadem sæpe utriusque vocis signi-
 ficatio, & *ἡμῶν* modo *ἀληθινῶν* modo *ἀγαθῶν* redditur ab interpretibus Græcis,
ἡμῶν ψ, *ἀληθινός*, *ἀγαθός*.

(c) *Ne unus quidem NIH ΨΑΗ ΑΙΝΣΗΗΝ.* Quo iterum agnoscas, Græ-
 cum ei præ oculis fuisse, observa disjuncte legisse *οὐ δ' ἔστι*.

(d) *Medio festo ascendit ΑΝΑ ΜΙΔῆΛ ΔΗΛΨ ΗΣΣΤᾶΗΓ.* Male
 prius *ΑΝΑ ΜΙΔῆΛΙ ΔΗΛΨΗΣ ΣΤᾶΗΓ.*

(e) *Turba Μᾶηλγεινς.* id vero *οἱ ὄχλοι*. Impressi *οἱ Ἰσραῆλιται*.

(f) [*Libros legere didicit Βᾶκῶς κᾶηη*, Recte ad sensum, sed si ad
 verbum transtuleres, foret *Libros novit.*]

(g) *Respondit ergo Jesus.* *ἀπεκρίθη ἐν ὁ Ἰησοῦς.* Quod ad ipsam rem, subintelli-
 gendum est *μόνον*, ita ut *non est mea*, sit, *non est solum mea, sed etiam*, & sic
Marci 9, 37. quin & in terribilissimis auctoribus Græcis.

17. AK ΦIS SΛNΔΓΛNΔINS MIK. ΓΛΒΛΙ ΘΑΣ ΥΙΛΙ ΥΙΛΓΛN
 IS TΛNΓΛN. NFKHNNΛIΨ BI ΨX ΛΛISEIN FKΛMNH ΓX-
 18. ΦΛ SIGΛI. ΦΛN IK FKΛM MIS SILBIN KXΔΓA: SΛEI
 FKΛM SIS SILBIN KXΔEIP. HΛNHIFΛ SEINΛ SXKEIP.
 İΨ SΛEI SXKEIP HΛNHIFΛ ΦIS SΛNΔΓΛNΔINS SIK. SΛH
 19. SNNGEINS İST. ΓΛH İNYINΔIFΛ İN İMMΛ NIST: NIN
 MΞSES ΓΛF İZYIS YITXΨ. ΓΛH NIALINSHON İZYAKA
 TΛNΓIΨ ΦATΛ YITXΨ. ΘΛ MIK SXKEIP NSUIMAN:
 20. ANΔHXF SX MΛNΛΓEI ΓΛH UEPHN. NNHNΛΦXN HΛ-
 21. ΒΛIS. ΘΑΣ ΦNK SXKEIP NSUIMAN: ANΔHXF İΛISNS
 ΓΛH UΛΨ ΔN İM. ΛIN YΛNKSTY ΓATΛYIDΛ. ΓΛH ΛΛ-
 22. ΛΛI SILΔALLEIKEIP: ΔNΨΨE MΞSES ATΓΛF İZYIS BI-
 MLIT. NI ΦATEI FKΛM MΞSE SIGΛI. AK NS ATTAM.

17. fed mittentis me. Si quis voluerit facere voluntatem ejus, intelli-
 18. get de doctrina, utrum à Deo sit, an ego à me ipso loquar. Qui à
 fe ipso loquitur quærit suam gloriam; fed qui quærit gloriam fe-
 19. met mittentis (a), hic verax est, & in eo non est iniquitas. Non-
 ne Moses dedit vobis legem, attamen nemo vestrùm facit *hanc* le-
 20. gem. cur me quæritis occidere? Respondit turba & dixit: ha-
 21. bes dæmonium. quis quærit occidere te? Jesus respondit dixit-
 22. que eis: unum opus feci & omnes miramini (b): adhæc Moses de-
 dit vobis circumcisionem, non quod ex Mose sit, fed ex patribus,

(a) *Semet mittentis* ΦIS SΛNΔΓΛNΔINS SIK. Inter ΦΛNΛ SΛNΔΓΛNΔAN SIS quod habet prior editio, & ΦΛNΛ SΛNΔΓΛNΔAN SIK id interest quod *mittentem sibi*, & *mittentem se*. Succ. *Sendande sig*, vel ut vulgus Marchiæ Wester-Gothicæ *Sendande sik*.

(b) *Miramini*. Nimirum cum indignatione. Perfpiciam autem interpunctionem cod. Argentei sequor dum ΔNΨΨE proximo commati reservo, quod, *Theophylactō* præeunte, cum superioribus conjungunt non pauci.

ΓΛΗ ΙΝ ΣΑΒΒΑΤΩ ΒΙΜΛΙΤΨ ΜΑΝΝΑΝ. ΓΑΒΛΙ ΒΙΜΛΙΤ 23.
 ΝΙΜΙΨ ΜΑΝΝΑ ΙΝ ΣΑΒΒΑΤΩ. ΕΙ ΝΙ ΓΑΤΑΙΚΑΙΔΑΝ ΥΙ-
 ΤΩΨ ΦΑΤΑ ΜΩΣΕΖΙΣ. ΪΨ ΜΙΣ ΗΑΤΙΖΩΨ ΠΝΤΕ ΑΛΛΑ-
 ΝΑ ΜΑΝΝΑΝ ΗΑΙΛΑΝΑ ΓΑΤΑΥΙΔΑ ΙΝ ΣΑΒΒΑΤΩ: ΝΙ 24.
 ΣΤΩΓΑΙΨ ΒΙ ΣΙΝΝΑΙ. ΑΚ ΨΩ ΓΑΚΑΙΗΤΩΝ ΣΤΑΝΑ ΣΤΩ-
 ΓΑΙΨ: ΟΕΨΗΝΝΗ ΦΑΝ ΣΗΜΑΙ ΦΙΖΕ ΪΑΙΚΗΣΑΝΛΥΜΕΙ- 25.
 ΤΕ. ΝΙΝ ΣΑ ΪΣΤ ΦΑΜΜΕΙ ΣΩΚΩΝΑ ΝΣΟΙΜΑΝ. ΓΛΗ 26.
 ΣΑΙ. ΑΝΔΑΝΓΙΒΑ ΚΩΔΕΙΨ. ΓΛΗ ΥΛΙΗΤ ΔΝ ΪΜΜΑ ΝΙ
 ΟΙΨΑΝΔ. ΪΒΛΙ ΑΠΕΤΩ ΒΙΣΗΝΩΑΙ ΝΕΚΗΝΦΕΔΗΝ ΦΑΙ
 ΚΕΙΚΣ ΦΑΤΕΙ ΣΑ ΪΣΤ ΒΙΣΗΝΩΑΙ ΧΡΙΣΤΗΣ. ΑΚΕΙ ΦΑΝΑ 27.
 ΚΗΝΝΗΜ ΘΑΨΚΩ ΪΣΤ. ΪΨ ΧΡΙΣΤΗΣ ΒΙ ΦΕ ΟΙΜΙΨ. ΝΙ- 28.
 ΜΑΝΝΑ ΥΛΙΤ ΘΑΨΚΩ ΪΣΤ: ΗΚΩΠΙΔΑ ΦΑΝ ΙΝ ΑΛΗ
 ΑΛΙΣΓΑΝΔΣ ΪΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΓΛΗ ΜΙΚ ΚΗΝΝΗΨ.

& in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit 23.
 homo in sabbato, ne dissolvatur lex Moſis, me vero (a) odistis
 quia totum hominem (b) ſanum feci in sabbato? Ne iudicate ſe- 24.
 cundum faciem, ſed juſtum iudicium (c) iudicate. Dicebant er- 25.
 go quidam Hieroſolymitanorum: nonne hic eſt quem quærunt
 occidere. & ecce aperte loquitur & nihil ei dicunt. num forte 26.
 vere cognoverunt primores, quod hic vere eſt Chriſtus? ſed hunc 27.
 novimus unde ſit; Chriſtus autem cum venerit, nemo novit unde LXXVI.
 ſit. Clamabat ergo docens in templo Jeſus & dicens: & me noſtis 28.

(a) [*Me vero* ΪΨ ΜΙΣ. Legit cum Arab. & Æthiop. *ἰμοὶ ἔ.* Pro *odistis* malle*m irascimini* vel *indignamini.*]

(b) *Totum hominem* ΑΛΛΑΝΑ ΜΑΝΝΑΝ. Sic MS. & recte, ΑΛΛΑΜΑ eſt aliquid nihil.

(c) *Juſtum iudicium* ΓΑΚΑΙΗΤΩΝ ΣΤΑΝΑ. ſic bene MS. non ΣΤΑΥΛ, eſt enim à ΣΤΩΓΑΝ, quod etiam ΣΤΑΝΩΑΝ, *Judicare*. ΣΑ ΣΤΑΝΑ, *Judex*: ΣΩ ΣΤΑΝΑ, *Judicium*.

(a) *Ne-*

ΓΛΗ ΥΙΤΗΨ ΘΑΨΡΑ ΙΜ. ΓΛΗ ΛΕ ΜΙΣ ΣΙΛΒΙΝ ΝΙ ΟΛΜ.
 ΛΚ ΙΣΤ ΣΗΝΓΕΙΝΣ ΣΛΕΙ ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ. ΨΛΝΕΙ ΓΗΣ ΝΙ
 29. ΚΗΝΝΗΨ. ΪΨ ΪΚ ΚΑΝΝ ΪΝΑ. ΟΝΤΕ ΕΚΑΜ ΪΜΜΑ ΙΜ.
 ΝΖ. 30. ΓΛΗ ΪΣ ΜΙΚ ΪΝΣΑΝΔΙΔΑ: ΣΧΚΙΔΕΔΗΝ ΨΛΝ ΪΝΑ ΓΛ-
 ΕΛΗΛΗ. ΓΛΗ ΝΙΛΙΝΣΗΝΝ ΝΣΛΑΓΙΔΑ ΛΝΑ ΪΝΑ ΗΛΗ-
 ΝΗ. 31. ΔΗ. ΟΝΤΕ ΝΛΗΨΛΗΝΗ ΝΙ ΛΤΪΔΑΓΑ ΘΕΙΛΑ ΪΣ. ΪΨ
 ΜΑΝΑΓΛΙ ΦΙΖΞΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΓΛΛΑΗΒΙΔΕΔΗΝ ΪΜΜΑ.
 ΓΛΗ ΟΕΨΗΝ. ΧΚΙΣΤΗΣ ΨΛΝ ΟΙΜΙΨ ΪΒΛΕΙ ΜΑΝΑΓΙ-
 32. ΖΕΙΝΣ ΤΑΙΚΝΙΝΣ ΤΑΗΓΛΙ ΨΛΙΜΕΙ ΣΑ ΤΑΥΙΔΑ: ΗΛΗΣΙ-
 ΔΕΔΗΝ ΨΛΝ ΕΛΚΕΙΣΑΙΕΙΣ ΨΑ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΒΙΚΡΑΔΓΑΝ-
 ΝΨ. ΔΕΙΝ ΒΙ ΪΝΑ ΨΑΤΑ. ΪΝΗΣΑΝΔΙΔΕΔΗΝ ΛΝΔΒΛΗ-
 ΤΑΝΣ ΨΛΙ ΕΛΚΕΙΣΑΙΕΙΣ ΓΛΗ ΨΛΙ ΛΗΗΝΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔ-
 Π. 33. ΓΑΝΣ. ΕΙ ΓΛΕΛΙΕΛΗΕΙΝΑ ΪΝΑ: ΨΛΗΝΗ ΟΛΨ ΪΛΙΣΗΣ.
 ΝΛΗΗ ΛΕΙΤΙΛΑ ΘΕΙΛΑ ΜΙΨ ΪΖΥΙΣ ΙΜ. ΓΛΗ ΨΛΝ ΓΑΓΓΑ

& scitis unde sim; & *tamen* à me ipso non veni, sed verax est qui
 29. misit me, quem vos non nostis, ceterum ego novi eum, qui ab ip-
 LXXVII. so sum, & is misit me. Quærebant ergo eum capere; sed nemo
 LXXVIII. ^{30.} iniecit (a) manum in eum, quia nondum venerat hora ejus. Multi
 31. autem ex turba crediderunt in eum & dixerunt: Christus quum
 32. venerit, num plura signa faciet iis, quæ hic fecit? Audiverunt
 LXXIX. autem (b) Pharisei turbam murmurantem hæc de illo. miserunt
 LXXX.33. ministros Pharisei & summi sacerdotes ut caperent eum, dixit ve-
 ro Jesus: adhuc paullum tempus (c) sum vobiscum, deinde (d) abibo

(a) *Nemo iniecit ΝΙ ΛΙΝΣΗΝΝ ΝΣΛΑΓΙΔΑ*. MS. & sic mox v. 44.

(b) *Audiverunt autem*. Legit ergo. ἤκουσαν δ', vel δ'.

(c) *Paullum tempus ΛΕΙΤΙΛΑ ΘΕΙΛΑ*. Sic MS. nec ratio grammatices Gothicæ aliud fert.

(d) *Deinde abibo ΓΛΗ ΨΛΝ ΓΑΓΓΑ*. καὶ ὑπίγω. Non dixerim legisse εἰ πῖπ, sed pervidisse genuinam particulæ καὶ significationem hoc loco, idemque ejus usus interpretibus Vct. Test. frequentissimus.

(a) *Ego*

ΔΗ ΦΛΑΜΜΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΙΝ ΜΙΚ. ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΚ ΓΛΗ ΝΙ 34. ΠΛ.
 ΒΙΓΙΤΙΨ. ΓΛΗ ΦΑΚΕΙ ΪΜ ΪΚ ΓΗΣ ΝΙ ΜΑΓΝΨ ΟΙΜΑΝ:
 ΦΑΚΗΗ ΟΕΦΗΝ ΦΛΙ ΪΝΔΛΙΕΙΣ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΑ. ΘΑΔΚΕ 35.
 ΣΑ ΣΚΗΛΙ ΓΑΓΓΑΝ ΦΕΙ ΥΕΙΣ ΝΙ ΒΙΓΙΤΑΙΜΑ ΪΝΑ. ΝΙΒΛΙ
 ΪΝ ΔΙΣΤΛΗΕΙΝ ΦΙΝΔΑ ΣΚΗΛΙ ΓΑΓΓΑΝ. ΓΛΗ ΛΑΙΣΓΑΝ
 ΦΙΝΔΑΣ. ΘΑ ΣΙΓΛΙ ΨΑΤΑ ΥΑΗΚΑ ΦΑΤΕΙ ΟΑΨ. ΣΧΚΕΙΨ 36.
 ΜΙΚ ΓΛΗ ΝΙ ΒΙΓΙΤΙΨ. ΓΛΗ ΦΑΚΕΙ ΪΜ ΪΚ ΓΗΣ ΝΙ ΜΑ-
 ΓΝΨ ΟΙΜΑΝ: ΪΨ ΪΝ ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ ΔΑΓΓΑ ΦΛΑΜΜΑ ΜΙΚΙ- 37.
 ΛΙΝ ΔΗΛΨΑΙΣ ΣΤΑΨ ΪΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΗΚΑΠΙΔΑ ΟΙΨΑΝΔΣ.
 ΓΑΒΛΙ ΘΑΝΑ ΦΑΗΚΣΓΑΙ. ΓΑΓΓΑΙ ΔΗ ΜΙΣ ΓΛΗ ΔΚΙΓΓ-
 ΚΑΙ. ΣΛΕΙ ΓΑΛΛΑΗΒΕΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΣΥΑ ΣΥΕ ΟΑΨ ΓΑΜΕ- 38.
 ΛΕΙΝΣ. ΛΘΑΣ ΗΣ ΥΑΜΒΛΙ ΪΣ ΚΙΝΝΑΝΔ ΥΑΤΙΝΣ ΛΙΒΑΝ-
 ΔΙΝΣ: ΦΑΤΗΗ ΦΑΝ ΟΑΨ ΒΙ ΛΗΜΑΝ ΦΑΗΕΙ ΣΚΗΛΔΕ- 39.
 ΔΗΝ ΝΙΜΑΝ ΦΛΙ ΓΑΛΛΑΗΒΓΑΝΔΑΝΣ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΠΝΤΕ

ad mittentem me. Quæritis me & non invenietis, & ubi ego sum (a), 34. LXXXI.
 vos non potestis (b) venire. Dicebant ergo Judæi invicem: quò hic 35.
 iturus est, ut nos non inveniemus eum? num in dispersionem gentium
 iturus est & docturus gentes? Quid est hoc verbum quod dixit: quæ- 36.
 ritis me & non invenietis, & ubi ego sum vos non potestis venire.
 Postremo autem, magno illo die festi stabat Jesus & clamabat di- 37.
 cens: Si quis sitit adeat me ac bibat: quisquis credit in me, sicut scri- 38.
 ptura (c) dixit; flumina aquæ vivæ ex ventre ejus fluent. Hoc au- 39.
 tem dixit de spiritu, quem accepturi erant credentes in eum, quia

(a) *Ego sum* ΪΜ ΪΚ. nec aliter v. 36. Et si diacriticis notis caruisset co-
 dex, qui nostro intra manus fuit, non potuisset non habere *εμι* pro verbo *Sub-*
stantivo, neutrum enim *εμι* est *πιηκώπερι*.

(b) *Potestis* ΜΑΓΝΨ. sic omnino MS.

(c) *Scriptura*. Alludit ad *Esaiæ* v. 1. capitis 55. quod solemniori hoc die, id
 est, novissimo, festi Tabernaculorum prælegebatur.

ΠΒ. 40. ΝΙΝΑΝΗ ΦΑΝΝΗ ΥΑΣ ΑΗΜΑ ΣΑ ΥΕΙΗΑ ΑΝΑ ΙΜ. ΠΝΤΕ
 ΦΑΝ ΦΙΖΞΣ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΗΛΝΣΓΑΝΔΑΝΣ ΦΙΖΕ ΥΑΝΚ-
 41. ΔΕ. ΥΕΦΝΝ. ΣΑ ΙΣΤ ΒΙΣΠΝΓΑΙ ΣΑ ΠΚΑΝΦΕΤΕΣ: ΣΝ-
 ΠΓ. ΜΑΙΗ ΥΕΦΝΝ. ΣΑ ΙΣΤ ΧΚΙΣΤΝΣ: ΣΝΜΑΙΗ ΥΕΦΝΝ. ΙΒΛΙ
 42. ΦΝ ΝΣ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑ ΧΚΙΣΤΝΣ ΥΙΜΙΦ. ΝΙΝ ΓΑΜΕΛΕΙΝΣ
 ΥΑΦ. ΦΑΤΕΙ ΝΣ ΕΚΑΙΥΑ ΔΑΥΕΙΔΙΣ ΓΑΗ ΝΣ ΒΕΦΛΛΙ-
 ΗΛΙΜ. ΥΕΙΗΣΑ ΦΑΚΕΙ ΥΑΣ ΔΑΥΕΙΔ. ΧΚΙΣΤΝΣ ΥΙΜΙΦ:
 ΠΔ. 43. ΦΑΝΝΗ ΜΙΣΣΑΥΙΣΣ ΙΝ ΦΙΖΑΙ ΜΑΝΑΓΕΙΝ ΥΑΚΦ ΒΙ ΙΝΑ.
 ΠΕ. 44. ΣΝΜΑΙΗ ΦΑΝ ΙΖΕ ΥΙΛΔΕΔΑΝΝ ΕΛΗΑΝ ΙΝΑ. ΑΚΕΙ ΝΙ-
 ΠΥ. 45. ΑΙΝΣΗΝΝ ΝΣΛΑΓΙΔΑ ΑΝΑ ΙΝΑ ΗΑΝΔΑΝΝΣ: ΓΑΛΙΦΝΝ
 ΦΑΝ ΦΑΙ ΑΝΔΒΛΗΤΞΣ ΔΝ ΦΑΙΜ ΑΝΗΝΜΙΣΤΑΜ ΓΝΔ-
 ΓΑΜ ΓΑΗ ΕΛΚΕΙΣΑΙΝΜ. ΦΑΚΝΗ ΥΕΦΝΝ ΔΝ ΙΜ ΓΑΙ-
 46. ΝΑΙ. ΔΝ ΘΕ ΝΙ ΑΤΤΑΝΗΝΦ ΙΝΑ: ΑΝΔΗΧΦΕΝΝ ΦΑΙ
 ΑΝΔΒΛΗΤΞΣ. ΝΙ ΘΑΝΗΝΝ ΑΙΥ ΚΧΔΙΔΑ ΜΑΝΝΑ ΣΥΑ

LXXXII. nondum erat Spiritus ille sanctus super eos (a), quia Jesus nondum
 40. exaltatus erat. Multi ergo è turba audientes hæc verba (b) dixe-
 41. runt: hic est vere Propheta ille: alii dixerunt: hic est Christus.
 LXXXIII. alii dixerunt: num (c) ex Galilæa Christus veniet? Nonne scriptu-
 42. ra dixit, quod ex femine Davidis, & ex Bethlehem, vico ubi David
 LXXXIV. erat, Christus veniet? Itaque dissensus erat in turba propter eum;
 43. quidam vero eorum volebant eumprehendere, sed nemo manus
 LXXXV. in eum iniecit. Venerunt ergo ministri ad summos sacerdotes &
 44. Pharisæos, & dixerunt eis illi: cur non adduxistis eum? Respon-
 LXXXVI. debant ministri: nullo unquam tempore loquutus est homo sicut
 45.
 46.

(a) *Super eos* ΑΝΑ ΙΜ. Vetus additamentum, quod etiam in cod. *Cantabrig.*

(b) *Hæc verba* ΦΙΖΕ ΥΑΝΚΔΕ. [*these words.*] Sensus idem, legit vero cum plurimis codd. Græcis ἀκούσαντες τῶ λόγῳ.

(c) *Num* ΙΒΛΙ ΦΕ. Sic quidem MS. sed pro ΙΒΛΙ ΦΑΝ.

(a) *En!*

ΣΥΕ ΣΑ ΜΑΝΝΑ: ΑΝΔΗΞΕΝΝ ΦΑΝ ΪΜ ΦΛΙ ΕΛΚΕΙ 47.
 ΣΛΙΕΙΣ. ΪΒΛΙ ΓΛΗ ΓΝΣ ΑΦΛΙΚΖΙΔΑΛΙ ΣΙΓΗΦ. ΣΛΙ ΓΛΗ 48.
 ΑΙΝΣΗΝΝ ΦΙΖΕ ΚΕΙΚΕ ΓΑΛΛΗΒΙΔΕΔΙ ΪΜΜΑ ΛΙΨΦΛΗ
 ΕΛΚΕΙΣΛΙΕ. ΑΛΓΑ ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ. ΦΛΙΕΙ ΝΙ ΚΗΝΝΗΝΝ ΥΙ- 49.
 ΤΡΦ. ΕΚΛΙΨΦΑΝΛΙ ΣΙΝΔ: ΟΛΦ ΝΙΚΑΝΔΕΜΝΣ ΔΝ ΪΜ. 50.
 ΣΛΕΙ ΑΤΙΔΑΔΓΑ ΔΝ ΪΜΜΑ ΪΝ ΝΛΗΤ. ΣΗΜΣ ΥΙΣΑΝΔΣ
 ΪΖΕΙ. ΪΒΛΙ ΥΙΤΡΦ ΠΝΣΑΚ ΣΤΡΓΙΦ ΜΑΝΝΑΝ. ΝΙΒΛΙ 51.
 ΕΛΗΚΨΙΣ ΗΛΗΣΕΙΦ ΕΚΛΑΜ ΪΜΜΑ ΓΛΗ ΝΕΚΗΝΝΗΛΙΦ ΘΑ
 ΤΛΗΓΛΙ: ΑΝΔΗΞΕΝΝ ΓΛΗ ΟΕΦΗΝΝ ΔΝ ΪΜΜΑ. ΪΒΛΙ 52.
 ΓΛΗ ΦΗ ΝΣ ΓΑΛΕΙΛΑΙΑ ΪΣ. ΝΣΣΧΚΕΙ ΓΛΗ ΣΛΙΘ ΨΑΤΕΙ

hic homo. Eis vero responderunt Pharifæi: num etiam vos fe- 47.
 ducti estis? en (a)! num aliquis primorum credidit in eum vel Pha- 48.
 rifæorum, præter turbam (b)? Qui non norunt legem maledicti 49.
 sunt. Dixit eis Nicodemus, is qui venerat ad eum noctu, qui u- 50.
 nus illorum erat: num nostra lex judicat hominem nisi prius au- 51.
 dierit ab ipso, & cognoverit quid faciat. Responderunt dixerunt- 52.
 que ei: num tu quoque ex Galilæa es? scrutare & vide quod

(a) *En!* ΣΛΙ. Legit ἰδοὺ· μή τις;

(b) *Præter turbam* ΑΛΓΑ ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ. Spero pluribus placituras hanc Gothi nostratis distinctionem, nimirum quod ἀλλ' ὁ ἄλλος ἕτος interrogationi inferantur; præstat autem illa vicem orationis negativæ. Conferunt Pharifæi primatis cum populo, & ab illorum judicio populum pendere volunt, quia vero non nisi piscatores, alique pauci ex populo, quos sanaverit, ei crederent, ideo veram ac divinam doctrinam ejus inficiantur. Et hæc acceptio particulæ ἀλλὰ pro εἰ μὴ, nec purioris Græcitatibus auctoribus insueta neque N. Test. scriptoribus. *Marci* 9, 8. ἀλλὰ πὴν Ἰησοῦν μόνον, ΑΛΓΑ ΪΛΙΣΗ ΑΙΝΑΝΑ. 10, 40. ἀλλ' οὐκ ἠτοίμασα, ΑΛΓΑ ΦΛΙΜΕΙ ΜΑΝΥΙΦ ΥΑΣ. immo ΑΛΓΑ pro ipso εἰ μή. *Marci* 10, 18. εἰ μὴ εἶς ὁ Θεός, ΑΛΓΑ ΑΙΝΣ ΓΡΦ. *Lucæ* 4, 27. εἰ μὴ νεκρὸν ὁ σούε, ΑΛΓΑ ΝΑΙΜΑΝ ΣΑ ΣΑΝΚ.

(a) *Ori-*

12. ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΟΣ ΓΑΛΛΙΛΑΙΑ ΝΙ ΗΚΚΕΙΣΙΨ: ΑΕΤΚΑ ΔΗ
 ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ ΚΧΑΙΔΑ. ΑΛΦΗΗ. ΙΚ ΙΜ ΛΙΗΛΨ ΜΑΝΑΣΕ-
 ΔΑΙΣ. ΣΛΕΙ ΛΑΙΣΤΕΙΨ ΜΙΚ. ΝΙ ΓΑΓΓΙΨ ΙΝ ΚΙΩΙΖΑ. ΑΚ
 13. ΗΛΒΛΙΨ ΛΙΗΛΨ ΛΙΒΛΙΝΑΙΣ: ΦΑΝΗΗ ΟΕΦΗΝ ΔΗ ΙΜ-
 ΜΑ ΦΛΙ ΕΛΚΕΙΣΑΙΕΙΣ. ΨΗ ΒΙ ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ ΥΕΙΤΥΧΔΕΙΣ.
 14. ΣΧ ΥΕΙΤΥΧΔΙΨΑ ΨΕΙΝΑ ΝΙΣΤ ΣΗΝΓΕΙΝΑ: ΑΝΔΗΧΕ ΙΛΙ-
 ΣΝΣ ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΗ ΙΜ. ΓΛΗ ΓΑΒΛΙ ΙΚ ΥΕΙΤΥΧΔΓΑ ΒΙ
 ΜΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΣΗΝΓΑ ΙΣΤ ΣΧ ΥΕΙΤΥΧΔΙΨΑ ΜΕΙΝΑ. ΠΗ-
 ΤΕ ΥΑΙΤ ΘΑΨΚΧ ΑΛΜ ΓΛΗ ΘΑΨ ΓΑΛΕΙΨΑ. ΙΨ ΓΗΣ ΝΙ
 15. ΥΙΤΗΨ ΘΑΨΚΧ ΑΙΜΑ ΛΙΨΨΛΗ ΘΑΨ ΓΑΛΕΙΨΑ: ΓΗΣ ΒΙ
 16. ΛΕΙΚΑ ΣΤΥΧΙΨ. ΙΨ ΙΚ ΝΙ ΣΤΥΧΑ ΛΙΝΝΥΗΗΝ. ΑΨΨΛΗ
 ΓΑΒΛΙ ΣΤΥΧΑ ΙΚ. ΣΤΑΗΑ ΜΕΙΝΑ ΣΗΝΓΕΙΝΑ ΙΣΤ. ΠΗ-
 ΤΕ ΛΙΝΣ ΝΙ ΙΜ. ΑΚ ΙΚ ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ ΑΤ-

- Cap. 8, 12. propheta ex Galilæa non oritur (a). Rurfus eos Jesus alloquutus
 dixit: Ego fum lumen mundi, qui fequitur me non ambulabit in
 13. tenebris, fed habebit lumen vitæ. Itaque dixerunt ei Pharifæi. tu
 14. de te ipfo testaris, testimonium tuum non eft verum. Respondit
 Jesus & dixit eis: etfi ego testor de me ipfo, veritas eft testimo-
 nium meum, quia fcio unde veni, & quò vado; fed vos nescitis
 15. unde venio, aut (b) quò vado. Vos fecundum carnem iudicatis,
 16. fed (c) ego non iudico quemquam. At fi ego iudico, iudicium
 meum verum eft, quia non folus fum; fed ego & qui mifit me, Pa-

(a) *Oritur ΗΚΚΕΙΣΙΨ.* Legit quod multi codices hodieque agnofcunt *ἐγένε-
 ρεται*, quod vero quofdam obfedit, *καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸ οἶκον αὐτοῦ* nofter non in-
 venit, (& *ΓΛΗ*, ejus quali initium, prorfus fupposititium eft) nec pericopam
 de muliere adultera, quæ undecim commatibus proxime fequentibus continetur,
 ceu aliàs monuimus.

(b) *Aut quò vado ΛΙΨΨΛΗ ΘΑΨ ΓΑΛΕΙΨΑ*, legit magno codd.
 MSS. confenfu ἢ πᾶ ὑπείρω.

(c) *Sed ἰΨ.* Non habent Græci.

(a) *Veri-*

ΤΑ: ΓΛΗ ΨΛΝ İN VITΡΑΔΑ İZΥΑΚΑΜΜΑ ΓΑΜΕΛΙΨ 17.
 İST. ΦΛΤΕΙ ΤΥΛΔΔΓΕ ΜΑΝΝΕ ΥΕΙΤΥΧΔΙΨΑ ΣΗΝΓΛ
 İST. İK İM ΣΛΕΙ ΥΕΙΤΥΧΔΓΛ ΒΙ ΜΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΓΛΗ 18.
 ΥΕΙΤΥΧΔΕΙΨ ΒΙ ΜΙΚ ΣΛΕΙ ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ ΑΤΤΑ: ΥΕ- 19.
 ΦΗΝ ΨΛΝ ΔΗ İΜΜΑ. ΘΑΚ İST ΣΑ ΑΤΤΑ ΦΕΙΝΣ: ΑΝΔ- ΠΖ.
 ΗΧΡΕ İΛΙΣΗΣ. ΝΙ ΜΙΚ ΚΗΝΝΗΨ ΝΗ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑΝΑ.
 İΨ ΜΙΚ ΚΗΝΨΕΔΕΙΨ. ΓΛΗ ΨΛΗ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑΝΑ ΚΗΝ-
 ΨΕΔΕΙΨ: ΨΧ ΥΛΗΚΑΔΑ ΚΧΔΙΔΑ İN ΓΑΖΑΝΕΥΛΑΚΙΧ. 20. ΠΗ.
 ΑΛΙΣΓΑΝΔΣ İN ΑΛΗ. ΓΛΗ ΑΙΝΣΗΝΝ ΝΙ ΕΛΙΕΛΗ İΝΑ.
 ΝΗΤΕ ΝΑΗΗΨΑΝΗΗ ΝΙ ΥΑΜ ΘΕΙΛΑ İS: ΨΑΝΗΗ ΥΑΨ 21. ΠΨ.
 ΑΕΤΚΑ ΔΗ İM İΛΙΣΗΣ. İK ΓΑΛΕΙΨΑ. ΓΛΗ ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΚ.
 ΓΛΗ İN ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΑΙ İZΥΑΚΑΙ ΓΑΔΑΝΨΝΙΨ. ΨΑΔΕΙ
 İK ΓΑΓΓΑ ΓΗΣ ΝΙ ΜΑΓΗΨ ΥΙΜΑΝ: ΥΕΨΗΝ ΨΛΝ İΠ- 22.
 ΔΑΙΕΙΣ. ΝΙΒΑΙ ΝΣΥΙΜΑΙ ΣΙΣΣΙΛΒΙΝ. ΕΙ ΥΙΨΙΨ. ΨΑΔΕΙ İK
 ΓΑΓΓΑ. ΓΗΣ ΝΙ ΜΑΓΗΨ ΥΙΜΑΝ: ΓΛΗ ΥΑΨ ΔΗ İM İΛΙ- 23.

ter. quin & in lege vestra scriptum est: duorum hominum te- 17.
 stimonium veritas est (a). Ego sum qui testor de me ipso, etiam 18.
 testatur de me qui misit me Pater. Dicebant ergo ei: ubi est 19.
 Pater tuus? respondit Jesus: nec me noſtis neque Patrem meum. LXXXVII.
 si me noſſetis, etiam Patrem meum noſſetis. Hæc verba loquu- 20. LXXX-
 tus est in gazophylacio (b), docens in templo, & nemo prehen- VIII.
 dit eum, quia nondum venerat hora ejus. Itaque dixit iterum 21. LXXX-
 eis Jesus: Ego vado & quæritis me, & in peccato vestro mo- IX.
 riemini: quorsum ego abeo, vos non potestis venire. Dice- 22.
 bant ergo Judæi: forsan interficiet se ipsum, siquidem dicit:
 quorsum ego abeo vos non potestis venire. Et dicebat eis Je- 23.

(a) *Veritas est* ΣΗΝΓΛ İST. Sic MS. quin & supra v. 14. Abstractum pro Concreto.

(b) *In gazophylacio.* Quod à multis codd. abest: ἱεροῦ, abfuit quoque ab exemplo quo noster usus est.

- sns. gns ns ψΛΙΜ ΔΛΛΑΨΚΩ ΣΙΓΗΣ. ἴψ ἴκ ns ψΛΙΜ
 ἰηπλψκω ἴμ. gns ns ψΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΛΗ ΣΙΓΗΣ. ἴψ ἴκ
 24. ΝΙ ἴΜ NS ΨΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΛΗ. υΛΨ ΝΗ ἴΖΥΙΣ ΨΛΤΕΙ ΓΛ-
 ΔΛΗΨΝΙΨ ἴΝ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΙΜ ἴΖΥΛΚΛΙΜ. ΓΛΒΛΙ ΛΗΚ
 25. ΝΙ ΓΛΛΛΗΒΕΙΨ ΨΛΤΕΙ ἴΚ ἴΜ. ΓΛΔΛΗΨΝΙΨ ἴΝ ΕΚΛ-
 ΥΛΗΚΗΤΙΜ ἴΖΥΛΚΛΙΜ: ΨΛΚΗΗ υΕΨΗΝ ΔΗ ἴΜΜΑ. ΨΗ
 ΘΛΣ ἴΣ: ΓΛΗ υΛΨ ΔΗ ἴΜ ἴΛΙΣΝΣ. ΛΝΛΣΤΩΔΕΙΝΣ ΨΛ-
 26. ΤΕΙ ΓΛΗ ΚΩΔΩΛ ΔΗ ἴΖΥΙΣ. ΜΛΝΛΓ ΣΚΛΛ ΒΙ ἴΖΥΙΣ
 ΚΩΔΩΛΗ ΓΛΗ ΣΤΩΓΛΗ. ΛΚΕΙ ΣΛΕΙ ΣΛΝΔΙΔΛ ΜΙΚ ΣΗΝ-
 ΓΕΙΝΣ ἴΣΤ. ΓΛΗ ἴΚ ΨΛΤΕΙ ΗΛΝΣΙΔΛ ΛΤ ἴΜΜΑ. ΨΛΤΛ
 27. ΚΩΔΩΛ ἴΝ ΨΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΛΗ: ΝΙ ΕΚΩΨΗΝ ΨΛΤΕΙ ΛΤ-

- fus (a): vos estis ex illis qui infra, sed ego sum ex illis qui su-
 pra. Vos ex hoc mundo estis, sed ego non sum ex hoc mun-
 24. do. Dixi ergo vobis quod moriemini in peccatis vestris, si e-
 nim non credideritis quod ego sum, moriemini in peccatis ve-
 25. stris. Ideo dixerunt ei: Tu quis es? Et dixit eis Jesus: Prin-
 26. cipium (b), ceu quoque dico vobis. Multa de vobis loquar & ju-
 dicabo, sed qui misit me verax est, & ego quod audiui apud
 27. eum hoc loquor in mundo. Non perceperunt quod de Patre

(a) *Jesus*. Legit καὶ ἐπὶ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὑμεῖς ἐκ τ. κ. ἰ. ἐγὼ δὲ ἐκ, iterumque ad-
 versativam in posteriori membro commatis.

(b) *Principium* **ΑΝΑΣΤΩΔΕΙΝΣ**. Legit ergo quamvis nullo, qui nunc
 superest, codice MS. consentiente ἢ ἀρχὴν, ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. nam religiosus interpres
 si casum quartum invenisset, utique scripsisset **ΑΝΑΣΤΩΔΕΙΝ**. Nec quid-
 quam probabilius, mihi minimum, quam quod Filius suæ cum æterno Patre ef-
 sentię identitatem etiam hoc loco testetur, uti paullo ante, versu 16. & evange-
 lista mox v. 27. innuit. *Ἀρχὴν* autem se appellat, quem *Salomon* Proverb. 8, 22.
ἀρχὴν ὁδῶν κυρίως, facer Scriptor *Apocalypseo* 3, 14. *ἀρχὴν τῆς κτίσεως*. *Paullus* ad Co-
 loss. 1, 18. *ἀρχὴν*. Sed hæc copiosius prosequi, non hujus est loci. Si foret, huc
 quoque advocarem *Philonem Judæum* Tractatu de Temulentia p. 224. ubi Sa-
 lomoneum illud pulcerrime illustrat.

(a) *Ser-*

ΤΑΝ ἴΜ ὤΛΨ: ὤΛΨΗΨ ΦΑΝ ΔΗ ἴΜ ἴΛΙΣΗΣ. ΦΑΝ ΝΣ- 28.
 ΗΛΗΗΕΨ ΦΑΝΑ ΣΗΝΗ ΜΑΝΣ. ΦΑΝΗΗ ΨΕΚΗΝΗΑΨ ΦΑ-
 ΤΕΙ ἴΚ ἴΜ. ΓΛΗ ΛΕ ΜΙΣΣΙΛΒΙΝ ΤΑΝΓΑ ΝΙΥΛΗΤ. ΛΚ
 ΣΥΛ ΣΥΕ ΛΛΙΣΙΔΑ ΜΙΚ ΑΤΤΑ ΜΕΙΝΣ. ΦΑΤΑ ΚΧΔΓΑ.
 ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΣΑΝΔΙΔΑ ΜΙΚ ΜΨ ΜΙΣ ἴΣΤ. ΝΙ ΒΙΛΛΨ ΜΙΣ 29.
 ΛΙΝΑΜΜΑ ΑΤΤΑ. ΝΝΤΕ ἴΚ ΦΑΤΕΙ ΛΕΙΚΛΨ ἴΜΜΑ
 ΤΑΝΓΑ ΣΙΝΤΕΙΝΧ: ΦΑΤΑ ἴΜΜΑ ΚΧΔΓΑΝΔΙΝ. ΜΑΝΑ- 30.
 ΓΛΙ ΓΑΛΛΗΒΙΔΕΔΗΝ ἴΜΜΑ. ΦΑΝΗΗ ὤΛΨ ἴΛΙΣΗΣ ΔΗ 31.
 ΦΛΙΜ ΓΑΛΛΗΒΕΓΑΝΔΑΜ ΣΙΣ ἴΝΔΛΙΝΜ. ΓΛΒΛΙ ΓΗΣ ΓΛ-
 ΣΤΑΝΔΙΨ ἴΝ ΥΛΗΚΔΑ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΒΙΣΗΝΓΛΙ ΣΙΠΧΝ-
 ΓΧΣ ΜΕΙΝΛΙ ΣΙΓΗΨ. ΓΛΗ ΨΕΚΗΝΗΑΨ ΣΗΝΓΑ. ΓΛΗ ΣΧ 32.
 ΣΗΝΓΑ ΕΚΙΓΑΝΣ ἴΖΥΙΣ ΒΚΙΓΓΨ: ΑΝΔΗΧΕΗΝ ἴΜΜΑ. 33.
 ΕΚΛΙΥ ΑΒΚΛΗΑΜΙΣ ΣΙΓΗΜ. ΓΛΗ ΝΙΜΑΝΗΗΗΝ ΣΚΑΛΚΙ-
 ΝΧΔΕΔΗΜ ΛΙΥ ΘΑΝΗΗΝ. ΘΑΙΥΑ ΨΗ ΟΨΙΣ ΦΑΤΕΙ ΕΚΙ-
 ΓΛΙ ΥΛΙΚΨΨ: ΑΝΔΗΧΕ ἴΜ ἴΛΙΣΗΣ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΨ- 34.
 ΨΑ ἴΖΥΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΘΑΖΗΗ ΣΛΕΙ ΤΑΝΓΨ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤ.
 ΣΚΑΛΚΣ ἴΣΤ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΙΣ. ΣΑΗ ΦΑΝ ΣΚΑΛΚΣ ΝΙ ΥΙ- 35.

eis diceret. Dixit ergo eis Jesus: cum exaltabitis Filium homi- 28.
 nis tunc cognoscetis quod ego sum, & ex me ipso facio nihil, sed
 sicut docuit me Pater meus, hæc loquor. Et qui misit me me- 29.
 cum est, non reliquit me Pater solum, quia ego quæ placent
 ei facio semper. Hæc illo loquente multi crediderunt ei. Ita- 30. 31.
 que dicebat Jesus Judæis sibi credentibus: si vos manseritis in
 sermone meo, vere discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, 32.
 & veritas reddet vos liberos. Responderunt ei: semen Abraha- 33.
 mi sumus, & nemini servivimus unquam, quomodo tu dicis: libe-
 ri eritis. Respondit eis Jesus: Amen, Amen dico vobis, quicun- 34.
 que facit peccatum servus est peccati (a), servus autem non ma- 35.

(a) *Servus est peccati* ΣΚΑΛΚΣ ἴΣΤ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΙΣ. MS. ΕΚΛΥΑΝΚΗΤΑΙ

36. ΣΙΨ ἸΝ ΓΑΚΑΔ ΔΝ ΛΙΥΛ. ΣΝΝΝΣ ΥΙΣΙΨ ΔΝ ΛΙΥΛ. ΓΛ-
 ΒΛΙ ΝΗ ΣΝΝΝΣ ἸΖΥΙΣ ΕΚΙΓΛΝΣ ΕΚΙΓΓΙΨ. ΒΙΣΗΝΓΛΙ ΕΚΙ-
 37. ΓΛΙ ΣΙΓΗΨ: ΥΛΙΤ ΨΛΤΕΙ ΕΚΛΙΥ ΛΕΚΛΗΛΜΙΣ ΣΙΓΗΨ.
 ΛΚΕΙ ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΣ ΝΣΥΜΛΝ. ΠΝΤΕ ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝ ΝΙ
 38. ΓΛΜΧΤ ἸΝ ἸΖΥΙΣ. ἸΚ ΨΛΤΕΙ ΓΑΣΛΘ ΛΤ ΛΤΤΙΝ ΜΕΙ-
 ΝΛΜΜΛ ΚΧΔΓΛ. ΓΛΗ ΓΝΣ ΨΛΤΕΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΨ ΕΚΛΜ
 39. ΛΤΤΙΝ ἸΖΥΛΚΛΜΜΛ ΤΛΗΓΙΨ: ΛΝΔΗΧΕΠΝ ΓΛΗ ΔΕ-
 ΨΗΝ ΔΝ ἸΜΜΛ. ΛΤΤΛ ΠΝΣΑΚ ΛΒΚΛΗΛΜ ἸΣΤ: ΟΛΨ
 ἸΜ ἸΛΙΣΝΣ. ἸΨ ΒΛΚΝΛ ΛΒΚΛΗΛΜΙΣ ΥΕΣΕΙΨ. ΥΛΗΚΣΤΥΛ
 40. ΛΒΚΛΗΛΜΙΣ ΤΛΥΙΔΕΔΕΙΨ. ἸΨ ΝΗ ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΚ ΝΣΥΜ-
 ΜΛΝ. ΜΛΝΝΛΝ ἸΖΕΙ ΣΗΝΓΛ ἸΖΥΙΣ ΚΧΔΙΔΛ ΨΧΕΙ ΗΛΗ-
 ΣΙΔΛ ΕΚΛΜ ΓΧΨΛ. ΨΛΤΗΗ ΛΒΚΛΗΛΜ ΝΙ ΤΛΥΙΔΛ.
 41. ΓΝΣ ΤΛΗΓΙΨ ΤΧΓΛ ΛΤΤΙΝΣ ἸΖΥΛΚΙΣ: ΨΛΝΝΗ ΔΕΨΗΝ
 ἸΜΜΛ. ΥΕΙΣ ΝΣ ΗΧΚΙΝΛΣΣΛΝ ΝΙ ΣΙΓΗΜ ΓΛΒΛΗΚΛΝΛΙ.

36. net in domo in perpetuum, filius manet in perpetuum. Si itaque
 37. Filius vos liberos reddiderit, vere liberi eritis. Scio quod semen
 Abrahami estis, sed quæritis me occidere, quia sermo meus non
 38. locum habet in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum loquor,
 39. & vos quod audivistis (a) apud patrem vestrum, facitis. Responde-
 runt dixeruntque ei: pater noster Abrahami est. dixit eis Jesus: si
 40. filii Abrahami essetis opera Abrahami faceretis; sed nunc quæritis
 me occidere, hominem, qui veritatem vobis loquutus sum, quam
 41. audivi à Deo: hoc Abrahamus non fecit. Vos facitis opera patris
 vestri. Itaque dixerunt ei, nos ex fornicatione non sumus geniti,

ΥΛΗΚΗΤΛΙ sed S latet in ΣΛΗ proxime sequenti, solito more librariorum.
 confer *Lucæ* 8, 54.

(a) *Et vos quod audivistis* ΨΛΤΕΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΨ. Legit *ἐκούσαστε*, ἔ, vero multis item codd. MSS. ignotum vel non legit, vel ejus interpretationem ceu particulæ heic ornatus caussa solum additæ omisit, uti quoque versu 42 in-
 eunte. cap. 11, 6. 12, 21 & alibi.

(a) *Ver-*

ΛΙΝΑΝΑ ΑΤΤΑΝ ΛΙΓΝΗ ΓΡΦ: ΟΛΦ ΔΗ ΙΜ ΙΛΙΣΗΣ. 42.
 ΟΛΒΛΙ ΓΡΦ ΑΤΤΑ ΙΖΥΑΚ ΥΕΣΙ. ΕΚΙΧΔΕΔΕΙΦ ΨΛΗ
 ΜΙΚ. ΠΝΤΕ ΙΚ ΕΚΛΑΜ ΓΡΦΛ ΝΚΚΛΑΝΝ ΟΛΗ ΟΛΜ. ΝΗ
 ΨΛΗ ΑΝΚ ΕΚΛΑΜ ΜΙΣ ΣΙΛΒΙΝ ΝΙ ΟΛΜ. ΑΚ ΙΣ ΜΙΚ ΙΝ-
 ΣΑΝΔΙΔΑ: ΔΝΘΕ ΜΑΨΛΕΙΝ ΜΕΙΝΑ ΝΙ ΚΗΝΝΗΦ. ΠΝ- 43.
 ΤΕ ΝΙ ΜΑΓΝΗΦ ΗΛΗΣΟΛΗΝ ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝ: ΟΝΣ ΝΣ ΑΤ- 44.
 ΤΙΝ ΔΙΑΒΑΝΛΑΝ ΣΙΟΝΦ. ΟΛΗ ΑΝΣΤΗΝΣ ΨΙΣ ΑΤΤΙΝΣ
 ΙΖΥΑΚΙΣ ΥΙΛΕΙΦ ΤΑΝΟΛΑΝ. ΟΛΙΝΣ ΜΑΝΝΑΜΑΝΚΦΚΟΛ
 ΥΛΣ ΕΚΛΑΜ ΕΚΗΜΙΣΤΟΛ. ΟΛΗ ΙΝ ΣΗΝΟΛΙ ΝΙ ΓΑΣΤΡΦ.
 ΠΝΤΕ ΝΙΣΤ ΣΗΝΟΛΑ ΙΝ ΙΜΜΑ. ΨΛΗ ΚΧΔΕΙΦ ΛΙΗΓΝ. ΝΣ
 ΣΕΙΝΑΙΜ ΚΧΔΕΙΦ. ΠΝΤΕ ΛΙΗΓΝΟΛ ΙΣΤ. ΟΛΗ ΑΤΤΑ
 ΙΣ. ΙΨ ΙΚ ΨΑΤΕΙ ΣΗΝΟΛΑ ΚΧΔΙΔΑ ΝΙ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΦ ΜΙΣ: 45.
 ΟΛΣ ΙΖΥΑΚΑ ΓΑΣΑΚΙΦ ΜΙΚ ΒΙ ΕΚΛΥΑΝΚΗΤ. ΨΛΗΔΕ 46.

unum patrem habemus Deum. Dixit eis Jesus: si Deus pater ve- 42.
 ster esset diligeretis me, quia ex Deo processi ac veni. neque enim
 à me ipso veni, sed ille misit me. Cur locutionem meam non intel- 43.
 ligitis? *scilicet* quoniam non potestis audire verbum meum (a). Vos 44.
 ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. ille
 homicida erat ab initio & in veritate non perstitit, quia non est ve-
 ritas in eo. Quum loquitur mendacium ex propriis loquitur, quia
 mendax est, & ejus pater (b). Sed quia ego veritatem loquutus sum (c), 45.
 non creditis mihi. Quis vestrùm arguit me de peccato (d)? si vero 46.

(a) *Verbum meum* ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝΣ. Vitiose, pro ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝ.
[Angl. *my word.*]

(b) *Et ejus pater.* Puta mendacii. & sive stoliditatis sive puerilis simplicitatis
est hinc concludere diabolo patrem fuisse, quod Caianitis persuasum fuisse refert
Epiphanius.

(c) *Loquutus sum* ΚΧΔΙΔΑ. Perspexit enallagen temporis, & Præsens λί-
γω per Præteritum transfert.

(d) *De peccato, nimirum mendacii.*

47. ΣΗΝΟΛ ΑΙΨΛ. ΔΗ ΘΕ ΝΙ ΓΛΛΛΗΒΕΙΨ ΜΙΣ. ΣΛ ΥΙΣΑΝΔΣ
 ΝΣ ΓΡΨΛ. ΥΛΗΚΔΛ ΓΡΨΣ ΗΛΗΝΣΕΙΨ. ΔΗ ΨΕ ΟΝΣ ΝΙ
 48. ΗΛΗΝΣΕΙΨ. ΠΝΤΕ ΝΣ ΓΡΨΛ ΝΙ ΣΙΟΗΨ: ΑΝΔΗΧΕΝΝ ΨΛΝ
 ΨΛΙ ΪΝΔΛΙΕΙΣ ΟΛΗ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΪΜΜΛ. ΝΗΝ ΥΛΙΛΛ ΑΙ-
 ΨΛΜ ΥΕΙΣ ΨΛΤΕΙ ΣΛΜΛΚΕΙΤΕΣ ΪΣ ΨΗ. ΟΛΗ ΠΝΗΗΛ-
 49. ΨΧΝ ΗΛΒΛΙΣ: ΑΝΔΗΧΕ ΪΛΙΣΗΣ. ΪΚ ΠΝΗΗΛΨΧΝ ΝΙ ΗΛ-
 ΒΛ. ΛΚ ΣΥΕΚΛ ΑΤΤΛΝ ΜΕΙΝΛΝΛ. ΟΛΗ ΟΝΣ ΠΝΣΥΕ-
 50. ΚΛΙΨ ΜΙΚ. ΪΚ ΝΙ ΣΧΚΟΛ ΗΛΗΗΕΙΝ ΜΕΙΝΛ. ΪΣΤ ΣΛΕΙ
 51. ΣΧΚΕΙΨ ΟΛΗ ΣΤΧΟΨ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΑΙΨΛ ΪΖΥΙΣ. ΟΛ-
 ΒΛΙ ΘΛΣ ΥΛΗΚΔ ΜΕΙΝ ΕΛΣΤΛΙΨ. ΔΛΗΨΗ ΝΙ ΓΛΣΛΙ-
 52. ΘΙΨ ΛΙΥΛ ΔΛΓΕ: ΨΛΝΗΗ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΪΜΜΛ ΨΛΙ ΪΝ-
 ΔΛΙΕΙΣ. ΝΗ ΠΕΚΗΝΨΕΔΗΜ ΨΛΤΕΙ ΠΝΗΗΛΨΧΝ ΗΛΒΛΙΣ.
 ΛΒΚΛΗΛΜ ΓΛΔΛΗΨΗΧΔΛ ΟΛΗ ΠΚΛΗΕΤΕΙΣ. ΟΛΗ ΨΗ
 ΑΙΨΙΣ. ΟΛΒΛΙ ΘΛΣ ΜΕΙΝ ΥΛΗΚΔ ΕΛΣΤΛΙ. ΝΙ ΚΛΗΝΟΛΙ
 53. ΔΛΗΨΛΗ ΛΙΥΛ ΔΛΓΕ. ΪΒΛΙ ΨΗ ΜΛΙΖΛ ΪΣ ΑΤΤΙΝ
 ΠΝΣΑΚΛΜΜΛ ΛΒΚΛΗΛΜΛ. ΣΛΕΙ ΓΛΔΛΗΨΗΧΔΛ. ΟΛΗ

47. veritatem dico, quare non creditis mihi. Qui est ex Deo verba Dei
 48. audit (a). ideo vos non auditis quia ex Deo non estis. Responderunt
 ergo Judæi & dixerunt illi: nonne nos bene dicimus quod tu sis Sa-
 49. marita & dæmonium habeas? Respondit Jesus: Ego dæmonium non
 50. habeo sed honoro patrem meum, & vos inhonoratis me. Ego non
 51. quæro gloriam meam, est qui quærit & judicat. Amen, amen dico
 vobis si quis verbum meum servat, mortem non videbit in æternita-
 52. tem dierum. Itaque dixerunt ei Judæi: nunc cognovimus quod dæ-
 monium habeas. Abrahamus mortuus est & prophetæ, & tu dicis: si
 quis verbum meum servaverit, non gustabit mortem in æternitatem
 53. dierum. Num tu major es patre nostro Abrahamo, qui mortuus est.

(a) *Verba Dei audit.* Ebraismus, pro *fidem habet verbo Dei.* vide Jeremiæ 27, 14. & 29, 8. quin & evangelistam nostrum cap. sequenti v. 27.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΣ ΓΛΩΣΣΟΦΑΘΟΝ. ΘΑΝΑ ΨΟΚ ΣΙΒΑΝ
 ΤΑΝΘΙΣ ΨΝ: ΑΝΔΗΡΕ ΪΛΙΣΝΣ. ΓΛΒΛΙ ΪΚ ΗΛΗΘΓΑ ΜΙΚ 54.
 ΣΙΒΑΝ. ΣΧ ΗΛΗΘΕΙΝΣ ΜΕΙΝΑ ΝΙΥΛΙΗΤΣ ΪΣΤ. ΪΣΤ ΑΤ-
 ΤΑ ΜΕΙΝΣ ΣΛΕΙ ΗΛΗΘΕΪΨ ΜΙΚ. ΨΛΝΕΙ ΓΝΣ ΟΪΨΪΨ ΨΛ-
 ΤΕΙ ΓΡΨ ΠΝΣΑΚ ΪΣΤ. ΓΛΗ ΝΙ ΚΝΝΝΗΨ ΪΝΑ. ΪΨ ΪΚ 55.
 ΚΛΝΝ ΪΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΒΛΙ ΟΕΨΓΛΗ ΨΛΤΕΙ ΝΙ ΚΝΝΓΛΗ
 ΪΝΑ. ΣΙΓΛΗ ΓΛΛΕΙΚΣ ΪΖΥΪΣ ΛΙΠΓΝΓΛ. ΑΚ ΚΛΝΝ ΪΝΑ.
 ΓΛΗ ΥΛΗΚΑ ΪΣ ΕΛΣΤΑ: ΛΒΚΛΗΑΜ ΑΤΤΑ ΪΖΥΛΚ ΣΙ 56.
 ΕΛΙΔΑ ΕΙ ΓΛΣΕΘΙ ΔΑΓ ΜΕΙΝΑΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΣΑΘ. ΓΛΗ
 ΕΛΓΙΝΧΔΑ: ΨΛΝΗΗ ΟΕΨΗΝ ΨΛΙ ΪΝΔΛΙΕΙΣ ΔΗ ΪΜΜΑ. 57.
 ΕΙΜΕΤΙΓΝΝΣ ΓΕΚΕ ΝΑΗΗ ΝΙ ΗΛΒΛΙΣ. ΓΛΗ ΛΒΚΛΗΑΜ
 ΣΛΟΤ: ΟΛΨ ΪΜ ΪΛΙΣΝΣ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΪΨΑ ΪΖΥΪΣ. 58.
 ΕΛΗΚ ΨΙΖΕΙ ΛΒΚΛΗΑΜ ΥΛΗΚΨΙ. ΪΜ ΪΚ: ΨΛΝΗΗ ΝΕ- 59.
 ΜΗΝ ΣΤΑΙΝΑΝΣ ΕΙ ΥΛΗΚΠΕΙΝΑ ΑΝΑ ΪΝΑ. ΪΨ ΪΛΙΣΝΣ
 ΨΛΗ ΓΛΕΛΛΗ ΣΙΚ ΓΛΗ ΝΣΪΔΔΓΑ ΝΣ ΑΛΗ ΝΣΛΕΙ-

etiam prophetæ mortui sunt. quemnam te ipsum facis tu? Respon- 54.
 dit Jesus: si ego glorifico me ipsum gloria mea nihil est. Est Pater 55.
 meus qui glorificat me, quem vos dicitis: Deus noster est (a). Sed
 non cognoscitis eum, verum ego cognosco eum, & si dicerem quod 56.
 non cognoscerem eum, forem similis vobis mendax; sed cognosco
 eum & sermonem ejus fervero. Abrahamus pater vester gemitu de- 57.
 sideravit videre diem meum, & vidit & gavifus est. Itaque dixe-
 runt ei Judæi, quinquaginta annos nondum habes & Abrahamum 58.
 vidisti? Dixit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, antequam Ab- 59.
 rahamus *natus* erat, ego sum. Itaque sustulerunt lapides ut jace-
 rent in eum; Jesus autem abscondidit se & exivit è templo transf-

(a) *Deus noster est* ΓΡΨ ΠΝΣΑΚ ΪΣΤ. & in hac lectione plurimi codd. Græci consentiunt. Ratio diversitatis ἡμῶν & ὑμῶν obvía.

- ΦΛΝΔΣ ΦΛΙΚΗ ΜΙΑΓΛΝΣ İNS ΓΛΗ ΘΑΚΒΞΔΑ ΣΥΛ:
 1. ΓΛΗ ΦΛΙΚΗΓΛΓΓΛΝΔΣ ΓΛΗΜΙΑΔ ΜΛΝΝ ΒΛΙΝΔΛΜΜΑ
 2. ΝΣ ΓΛΒΛΗΚΨΛΙ. ΦΛΚΗΗ ΕΚΕΗΝΝ İΝΛ ΣΙΠΞΝΓΞΣ İS.
 ΟΙΦΛΝΔΛΝΣ. ΚΛΒΒΕΙ. ΘΛΣ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΛ. ΣΛΗ ΦΛΗ
 3. ΕΛΔΚΕΙΝ İS. ΕΙ ΒΛΙΝΔΣ ΓΛΒΛΗΚΛΝΣ ΥΛΚΨ: ΛΝΔΗΞΕ
 İΛΙΣΝΣ. ΝİΗ ΣΛ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤΛ. ΝİΗ ΕΛΔΚΕΙΝ İS. ΛΚ
 ΕΙ ΒΛΙΚΗΤΛ ΥΛΗΚΨΕΙΝΛ ΥΛΗΚΣΤΥΛ ΓΞΨΣ ΛΝΛ İΜ-
 4. ΜΛ: İΚ ΣΚΑΛ ΥΛΗΚΚΓΛΝ ΥΛΗΚΣΤΥΛ ΨİS ΣΛΝΔΓΛΝ-
 ΔİΝΣ ΜİΚ ΝΝΤΕ ΔΛΓΣ İST. ΟΙΜΙΨ ΝΛΗΤΣ ΨΛΤΕΙ Νİ-
 5. ΜΛΝΝΛ ΜΛΓ ΥΛΗΚΚΓΛΝ. ΦΛΗ İΝ ΦΛΜΜΛ ΕΛΙΚΘΛΗ
 6. İΜ. ΛΠΗΛΨ İΜ ΨİS ΕΛΙΚΘΛΝΣ: ΨΛΤΛ ΟΙΦΛΝΔΣ ΓΛ-
 ΣΠΛΙΥ ΔΛΛΛΨ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΗΚΗΤΛ ΕΛΝİ ΝΣ ΦΛΜΜΛ
 ΣΠΛİΣΚΗΔΑΚΛ. ΓΛΗ: ΓΛΣΜΛİΤ İΜΜΛ ΛΝΛ ΛΠΓΞΝΛ

- Cap. 9, 1. iens per illos medios, & sic præteriit. Ceterum transgressus vidit vi-
 2. rum cæcum à nativitate. tunc interrogaverunt eum discipuli ejus di-
 centes: Rabbi, quis peccavit, hic, an (a) parentes ejus (b), ut cæcus
 3. nasceretur? Respondit Jesus: nec hic peccavit neque parentes ejus,
 4. sed ut manifesta forent opera Dei in eo (c). Oportet me operari
 opera mittentis me donec dies est. venit nox quando nemo potest
 5. 6. operari. Quamdiu in mundo fuero sum lux mundi. Hæc dicens
 spuebat deorsum & fecit lutum ex fece sputi, & illevit illud lutum

(a) *Hic, an* ΣΛΗ ΦΛΗ. Sic MS. ηψψλη vox ignota Gothicis. vide quæ diximus ad *Marci* 13, 24.

(b) *Parentes ejus* ΕΛΔΚΕΙΝ İS. Notent Gothicæ linguæ studiosi ΕΛΔ-
 ΚΕΙΝ nomen esse indeclinabile, unde mox v. 18. ΦΛΝΣ ΕΛΔΚΕΙΝ.
 v. 20 & 22. ΦΛİ ΕΛΔΚΕΙΝ. nec cuiquam dubium erit fluxisse ex *πατέρις*
parentes. qua voce utitur *S. Paulus* ad *Ebræos* 11, 23. ΣΞ ΕΛΔΚΕΙΝΣ est
οἱ πατέρι, familia.

(c) *In eo* ΛΝΛ İΜΜΛ. Sic εἰ per ΛΝΛ redditur *Marci* 10, 32. 11, 13.
 & alibi.

(a) *Cæci*.

ΦΑΤΑ ΕΛΝΙ ΦΑΜΜΑ ΒΛΙΝΔΙΝ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΪΜΜΑ. 7.
 ΓΛΓΓ ΦΥΛΗΛΗΝ ΪΝ ΣΥΝΜΕΣΛ ΣΙΛΩΑΜΙΣ. ΦΑΤΕΙ ΓΛΣΚΕΙΚ-
 ΓΛΔΛ ΪΝΣΑΝΔΙΨΣ. ΓΛΛΛΙΨ ΓΛΗ ΛΕΨΥΧΗ ΓΛΗ ΟΛΜ
 ΣΛΙΘΑΝΔΣ: ΦΑΝΝΗ ΓΛΚΑΖΝΑΝΣ ΓΛΗ ΨΛΙ ΣΛΙΘΑΝ- 8.
 ΔΑΝΣ ΪΝΛ ΕΛΗΚΨΙΣ ΦΑΤΕΙ ΪΣ ΒΙΔΑΓΥΛ ΥΛΣ. ΟΕΨΗΝ.
 ΝΗΝ ΣΛ ΪΣΤ ΣΛΕΙ ΣΑΤ ΛΗΗΤΚΡΩΝΔΣ: ΣΗΜΛΗΗ ΟΕΨΗΝ 9.
 ΦΑΤΕΙ ΣΛ ΪΣΤ. ΣΗΜΛΗΗ ΦΑΤΕΙ ΓΛΛΕΙΚΣ ΦΑΜΜΑ ΪΣΤ.
 ΪΨ ΪΣ ΟΛΨ. ΦΑΤΕΙ ΪΚ ΪΜ: ΦΑΝΝΗ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΪΜ- 10.
 ΜΑ. ΘΛΙΥΛ ΝΣΛΗΚΗΧΔΕΔΗΝ ΨΗΣ ΛΗΓΧΝΑ: ΛΑΝΔΗΧΕ 11.
 ΓΛΙΝΣ ΓΛΗ ΟΛΨ. ΜΑΝΝΑ ΗΛΗΤΑΝΣ ΪΛΙΣΝΣ ΕΛΝΙ ΓΛ-
 ΥΛΗΚΗΤΑ. ΓΛΗ ΒΙΣΜΑΙΤ ΜΙΣ ΛΗΓΧΝΑ. ΓΛΗ ΟΛΨ ΜΙΣ.
 ΓΛΓΓ ΛΕΨΥΛΗΛΗΝ ΪΝ ΦΑΤΑ ΣΥΝΜΕΣΛ ΣΙΛΩΑΜΙΣ. ΪΨ ΪΚ
 ΓΛΛΛΙΨ ΓΛΗ ΒΙΨΥΛΗΛΑΝΔΣ ΝΣΣΛΘ: ΟΕΨΗΝ ΨΛΗ ΔΗ 12.
 ΪΜΜΑ. ΘΛΚ ΪΣΤ ΣΛ: ΪΨ ΪΣ ΟΛΨ. ΝΙ ΥΛΗΤ: ΓΛΤΗΝ- 13.

oculis cæci (a), & dixit ei: ito lavatum in natatoria Siloam, quod 7.
 declaratur Missus. Abiit & abluit ac venit videns. Itaque vicini & 8.
 prius videntes eum quod mendicus (b) ille erat, dixerunt: nonne hic
 est qui sedebat mendicans? Quidam dixerunt: ille est. quidam (c): 9.
 similis ei est; sed is dixit: ego ille ipse sum. Quapropter dixerunt 10.
 ei: quomodo operiebantur tibi oculi? Respondit ille & dixit: qui- 11.
 dam vocatus Jesus lutum fecit & illeivit mihi oculos, & dixit mihi,
 ito ablutum in natatoria Siloam. ego vero abii & quum ablueram
 vidi. Dixerunt ergo ei: ubi est ille? sed is inquit (d): nescio. Du- 12. 13.

(a) Cæci. Errore librarii ΒΛΙΝΔΙΣ pro ΒΛΙΝΔΙΝ.

(b) Mendicus ille ΒΙΔΑΓΥΛ. (Suec. Bedare, Hospitals bedare, stipem col-
 ligens in subsidium pauperum Hospitalis.) Sensus idem, legit tamen cum cod.
 Alexand. aliisque, quin & versionibus veterrimis οὐραίτης.

(c) Quidam. Non legit δ.

(d) Sed is inquit ΪΨ ΪΣ ΟΛΨ. Fuit ergo in codd. quibus noster usus est: τ
 ὃ λέγει. [vel potius ὁ ὃ εἶπεν vel ἔλεγεν. nam ΟΛΨ est Præter. τῷ ΟΙΨΑΝ. vide
 vers. 9 & 15 hujusce capituli.]

- hANA İNA AN FARKESAINM FLANA SLEI VAS BLINDAS.
 14. VASNH FLAN SABBATX FLAN FLATA FANI GALVANKHTA
 15. İLİSİNS GΛH NSLANK İMMΛ ANΓXNA: ΛETKA FLAN
 FEKHNN İNA GΛH FLI FARKESAIΕIS ΘLIYA NSSAΘ. İP
 İS UΛΦ GΛH FLIM. FANI ΓALLAΓIDA MIS ANA ANΓX-
 16. NA. GΛH ΛEΦYXH. GΛH SΛIΘA: UEΦHNN FLAN SNMAI
 ΦIZE FARKESAIΕ. SA MANNA NIST EKAM ΓXΦA. FLAN-
 ΔE SABBATE ΔAΓA NI YITAIΦ. SNMAIH UEΦHNN. ΘLI-
 YA MΛΓ MANNA EKAVANKHTS SYΛΛEIKXS TAIKNINS
 17. TANGAN. GΛH MISSAUISS VAKΦ MIΦ İM: UEΦHNNH
 AN FLAMMA FANKΦIS BLINDIN ΛETKA. ΦN ΘA UİΦIS
 BI FLANA. EI NSLANK ΦNS ANΓXNA: İP İS UΛΦNH.
 18. FLATEI PKANΦETNS İST: NI ΓALLANBIDEDHNN FLAN İN-
 ΔAIΕIS BI İNA FLATEI İS BLINDAS YESI GΛH NSSEΘI.
 NNTE ATYXPIDEDHNN FLANS FADKEIN İS. ΦIS NSSAI-

14. cunt eum ad Phariseos, eum qui cæcus fuerat. Erat autem sab-
 15. batum quando lutum hoc fecit Jesus, & aperuit ei oculos. Ite-
 rum ergo interrogabant eum etiam Pharisei, quomodo visum ac-
 ceperat? sed is etiam dixit eis (a): lutum mihi posuit super ocu-
 16. los & abluī, atque video. Dicebant ergo quidam Phariseorum:
 iste vir non est à Deo, quia diem sabbati non servat. quidam di-
 cebant: quomodo potest homo peccator talia signa facere? & dif-
 17. putatio orta est inter eos. Iterum dicebant antea cæco (b): Tu
 quid dicis de eo, quod tibi aperuit oculos? sed ille dixit: quod
 18. Propheta sit. Non ergo crediderunt Judæi de eo, quod cæcus fue-
 rit & visum acceperit usque dum advocaverant parentes hujusce vi-

(a) *Sed is etiam dixit eis İP İS UΛΦ GΛH FLIM.* Legit ο δὲ ἐπὶ καὶ αὐτοῖς.

(b) *Antea cæco ΦΛΜΜΑ FANKΦIS BLINDIN.* Sive legit τὸ πρὸς τὸν πατέρα, sive, quod tamen rarius nostro in consuetudine, παρὰ τοὺς πατέρας.

(a) Quod-

ΘΑΝΔΙΝΣ. ΓΛΗ ΕΚΕΗΝΝ ΙΝΣ. ΟΙΦΑΝΔΑΝΣ. ΣΑΝ ΙΣΤ 19.
 ΣΑ ΣΗΝΝΙΣ ΙΖΥΑΚ. ΦΛΝΕΙ ΓΗΣ ΟΙΦΙΦ ΦΛΤΕΙ ΒΛΙΝΔΣ
 ΓΑΒΑΝΚΑΝΣ ΥΑΝΚΦΙ. ΘΑΙΥΑ ΝΗ ΣΑΙΘΙΦ: ΑΝΔΗΧΕΝΝ 20.
 ΦΑΝ ΙΜ ΦΛΙ ΕΛΔΚΕΙΝ ΙΣ ΓΛΗ ΟΕΦΗΝ. ΥΙΤΗΜ ΦΛΤΕΙ
 ΣΑ ΙΣΤ ΣΗΝΝΙΣ ΠΝΣΑΚ. ΓΛΗ ΦΛΤΕΙ ΒΛΙΝΔΣ ΓΑΒΑΝ-
 ΚΑΝΣ ΥΑΚΦ. ΙΦ ΘΑΙΥΑ ΝΗ ΣΑΙΘΙΦ ΝΙ ΥΙΤΗΜ. ΛΙΦΦΑΝ 21.
 ΘΑΣ ΠΣΑΑΝΚ ΙΜΜΑ ΦΧ ΑΗΓΧΝΑ ΥΕΙΣ ΝΙ ΥΙΤΗΜ. ΣΙΛ-
 ΒΑ ΠΣΥΛΗΣΑΝΣ ΙΣΤ. ΙΝΑ ΕΚΛΙΗΝΙΦ. ΣΙΛΒΑ ΒΙ ΣΙΚ ΚΧΔ-
 ΓΛΙ: ΦΑΤΑ ΟΕΦΗΝ ΦΛΙ ΕΛΔΚΕΙΝ ΙΣ. ΠΝΤΕ ΧΗΤΕΑΝΝ 22.
 ΣΙΣ ΙΝΔΑΙΗΝΣ. ΓΗΦΑΝ ΑΝΚ ΓΛΟΕΦΗΝ ΣΙΣ ΙΝΔΑΙΕΙΣ. ΕΙ
 ΓΑΒΑΙ ΘΑΣ ΙΝΑ ΑΝΔΗΛΙΗΛΙΤΙ ΧΚΙΣΤΗ. ΠΤΑΝΑ ΣΥΝΑ-
 ΓΧΓΑΙΣ ΥΑΚΦΑΙ. ΔΗΗ ΦΕ ΦΛΙ ΒΕΚΗΣΟΧΣ ΙΣ ΟΕΦΗΝ. 23.
 ΦΛΤΕΙ ΠΣΥΛΗΣΑΝΣ ΙΣΤ. ΣΙΛΒΑΝ ΕΚΛΙΗΝΙΦ: ΑΤΥΧΠΙ- 24.
 ΔΕΑΝΝ ΦΑΝ ΑΝΨΑΚΑΜΜΑ ΣΙΝΨΑ ΦΑΝΑ ΜΑΝΝΑΝ
 ΣΛΕΙ ΥΑΣ ΒΛΙΝΔΣ. ΓΛΗ ΟΕΦΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΓΙΕ ΗΑΝ-
 ΗΕΙΝ ΓΧΨΑ. ΥΕΙΣ ΥΙΤΗΜ ΦΛΤΕΙ ΣΑ ΜΑΝΝΑ ΕΚΛ-

dentis & interrogaverant eos, dicentes: hiccine est filius vester, 19.
 quem vos dicitis quod cæcus natus sit. quomodo nunc videt (a)?
 Responderunt autem illis parentes ejus & dixerunt: quod filius no- 20.
 ster hic sit scimus & quod cæcus natus sit, quomodo vero nunc vi- 21.
 deat nescimus, aut quis aperuerit ei oculos, nos nescimus. ipse æ-
 tate maturus est, ipsum interrogate, ipse de se loquatur. Hæc di- 22.
 xerunt parentes ejus quia timebant Judæos, jam enim constituerant
 Judæi quod si quis eum confiteretur Christum extra synagogam fo-
 ret. Ideo parentes ejus dixerunt, ætate maturus est, ipsum inter- 23.
 rogate. Advocarunt itaque secunda vice virum qui fuerat cæcus 24.
 & dixerunt ei: da Deo gloriam, nos novimus quod hic vir sit pec-

(a) *Quomodo nunc videt.* Etiam alii codd. omittunt ἔ.

(a) *Respon-*

25. ὙΛΗΚΗΤΣ ΙΣΤ: ΦΛΗΝΗ ΛΗΔΗΧΕ ΓΛΙΝΣ. ΓΛΒΛΙ ΕΚΛ-
 ὙΛΗΚΗΤΣ ΙΣΤ ΙΚ ΝΙ ὙΛΙΤ. ΦΛΤ ΛΙΝ ὙΛΙΤ. ΕΙ ΒΛΙΝΔΣ
 26. ὙΛΣ. ἰΨ ΝΗ ΣΛΙΘΛ: ΦΛΗΝΗ ὙΕΨΗΝ ΛΕΤΚΛ. ΘΛ ΓΛ-
 27. ΤΛΥΙΔΛ ΨΗΣ. ΘΛΙΥΛ ΝΣΛΛΗΚ ΨΗΣ ΛΗΓΧΝΛ: ΛΗΔ-
 ΗΧΕ ἰΜ. ὙΛΨ ἰΖΥΙΣ ΓΗ. ΓΛΗ ΝΙ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΨ. ΘΛ ΛΕ-
 ΤΚΛ ὙΙΛΕΨ ΗΛΗΣΓΛΝ. ἰΒΛΙ ΓΛΗ ΓΗΣ ὙΙΛΕΨ ΨΛΜ-
 28. ΜΛ ΣΙΠΧΝΓΧΣ ὙΛΙΚΨΛΝ: ΦΛΗΝΗ ΛΛΙΛΧΗΝ ἰΜΜΛ ΓΛΗ
 ὙΕΨΗΝ. ΨΗ ἰΣ ΣΙΠΧΝΕΙΣ ΨΛΜΜΛ. ἰΨ ὙΕΙΣ ΜΧΣΕΣ ΣΙ-
 25. cator. Respondit ergo ille (a): an peccator sit, ego nescio, hoc
 26. unum novi, cæcus fui sed nunc video. Dixerunt itaque iterum (b):
 27. quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis:
 utique dixi vobis & non audivistis, quid rursus vultis audire?
 28. num etiam vos vultis ejus fieri discipuli? Itaque deridebant
 eum (c) dicebantque: tu es ejus discipulus; sed nos sumus disci-

(a) Respondit ergo ille. Vereor ne μικρόλογος videar, sed quia cœpimus, anno-
 tandum, neque nostrum legisse καὶ εἶπεν, & ab Alexandrino quoque abesse. idem-
 que observa infra 10, 33. [Legisse insuper videtur ἔτι πολλὸς ἤμην, ἄρα δὲ vel οὐ δὲ
 βλέπω, vide v. 41.]

(b) Dixerunt itaque iterum. Non legit αὐτὰς.

(c) Deridebant eum ΛΛΙΛΧΗΝ ἰΜΜΛ. Sic noster ἐλοιδοῦσθαι interpreta-
 tur. Est autem Præter. Perf. more Græcorum auctum, à ΛΕΙΑΝ vel ΛΕΑΝ,
 deridere; sicut ΗΛΛΗΘΑΝ, quod aliàs apud nostrum, ridere. Suec. at Le.
 [Si proprietatem & veram vocis ΛΕΑΝ significationem velis perspicere, recur-
 rendum erit ad linguam Anglofaxoniam, in qua lean sæpe occurrit notione vi-
 tuperandi, culpandi, reprehendendi, increpandi. Exempla quæ sequuntur, fidem
 facient. Leah, Culpa veris, reprehenderis. Moral. præc. Bed. præf. ad H. E. hit
 17 god godne to heþianne 7 yfelne to leanne. Bonum est bonum laudare & ma-
 lum vituperare. Ne do ðu ðe naðer. ne ðe sylfne ne hepa. ne ðe sylfne ne
 leah. ægðer ðara yf býrigra manna. Neutrum facito, neu teipsum lauda, neu
 teipsum vitupera, horum utrumque stultorum hominum est. In Menologio à cl.
 Hickefio edito Herodes Johannem plecti capite jussisse dicitur, þorþon þe he
 him loh. Quod eum increpaverit † culpa verit. Loh autem est ipsissimum verbum
 sine augmento, à quo abhorrent Anglofaxonnes.]

(a) Inte-

ΠΑΝΘΟΣ ΣΙΓΝΗ. ΥΕΙΣ ΥΙΤΗΝ ΦΑΤΕΙ ΔΗ ΜΩΣΕ ΚΑΙΔΑ 29.
 ΓΡΨ. ΪΨ ΦΑΝΑ ΝΙ ΚΟΝΝΗΝΘΗ ΘΑΨΚΑ ΙΣΤ: ΑΝΔΗΧΕ ΣΑ 30.
 ΜΑΝΝΑ ΓΛΗ ΑΛΨ ΔΗ ΪΜ. ΑΝΚ ΪΝ ΦΑΜΜΑ ΣΙΔΑΛΛΕΙΚ
 ΙΣΤ ΦΑΤΕΙ ΓΗΣ ΝΙ ΥΙΤΗΨ ΘΑΨΚΑ ΙΣΤ. ΓΛΗ ΝΣΛΑΝΚ
 ΜΙΣ ΑΝΓΡΑ. ΥΙΤΗΜΗΗ ΦΑΝ ΦΑΤΕΙ ΓΡΨ ΕΚΑΥΑΝΚΗ- 31.
 ΤΑΙΜ ΝΙ ΑΝΔΗΑΝΣΕΙΨ. ΑΚ ΓΑΒΑΙ ΘΑΣ ΓΡΨΒΛΑ-
 ΣΤΚΕΙΣ ΙΣΤ ΓΛΗ ΥΙΛΓΑΝ ΪΣ ΤΑΝΓΙΨ. ΦΑΜΜΑ ΗΑΝ-
 ΣΕΙΨ: ΕΚΑΜ ΛΙΥΑ ΝΙ ΓΑΗΑΝΣΙΨ ΥΑΣ. ΦΑΤΕΙ ΝΣΛΑ- 32.
 ΚΙΨ ΘΑΣ ΑΝΓΡΑ ΒΛΙΝΔΑΜΜΑ ΓΑΒΑΝΚΑΝΑΜΜΑ.
 ΝΗΗ ΥΕΣΙ ΣΑ ΕΚΑΜ ΓΡΨΑ. ΝΙ ΜΑΗΤΕΔΙ ΤΑΝΓΑΝ ΝΙ- 33.
 ΥΛΗΤ: ΑΝΔΗΧΕΝΝ ΓΛΗ ΑΕΨΗΝ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΪΝ ΕΚΑ- 34.
 ΥΑΝΚΗΤΙΜ ΨΗ ΓΑΒΑΝΚΑΝΣ ΥΑΚΣΤ ΑΛΛΣ. ΓΛΗ ΨΗ
 ΑΛΙΣΕΙΣ ΝΝΣΙΣ. ΓΛΗ ΝΣΥΑΝΚΠΗΝ ΪΜΜΑ ΝΤ: ΗΑΝΣΙ- 35.
 ΔΑ ΪΛΙΣΝΣ ΦΑΤΕΙ ΝΣΥΑΝΚΠΗΝ ΪΜΜΑ ΝΤ. ΓΛΗ ΒΙΓΑΤ
 ΪΝΑ. ΑΛΨΗΗ ΔΗ ΪΜΜΑ. ΨΗ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΣ ΔΗ ΣΗΝΑΝ

puli Moſis. Nos novimus quod Moſi loquutus ſit Deus, ſed hunc 29.
 neſcimus, unde ſit. Reſpondit vir & dixit eis: etiam in hoc mi- 30.
 rum *quid* eſt, quod vos neſciatis unde ſit. interim (a), aperuit mihi
 oculos. Scimus autem quod Deus non exaudiat peccatores, ſed ſi 31.
 quis Dei cultor eſt & ejus voluntatem facit, eum audit. ab ævo 32.
 non auditum eſt quod aperuerit aliquis oculos cæco nato. niſi ef- 33.
 fet hic à Deo non poſſet quidquam facere. Reſponderunt dixe- 34.
 runtque ei: tu in peccatis totus natus es, & tu doces nos. at-
 que ejecerunt eum foras. Audivit Jeſus quod ejecerant eum 35.
 foras, & *cum* invenerat eum (b) dixit ei: credis tu in Filium

(a) *Interim* ΓΛΗ. Hæc autem ſignificatio copulæ καί, interpretibus ſacris & ſcriptoribus N. Teſt. frequentiffima.

(b) *Et cum invenerat eum* ΓΛΗ ΒΙΓΑΤ ΪΝΑ. Ac ſi legerit εἶπεν αὐτόν.

36. ΓΡΑΨ: ΑΝΔΗΡΞ ΓΛΙΝΣ ΓΛΗ ΑΛΨ. ΑΝ ΘΑΣ ΙΣΤ ΕΑΝ.
 37. ΕΙ ΓΑΛΛΗΝΕΓΛΗ ΔΗ ΙΜΜΑ: ΑΛΨ ΨΑΝ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΝΣ.
 ΓΛΗ ΓΑΣΛΟΤ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΚΡΔΕΙΨ ΜΙΨ ΨΝΣ. ΣΑ
 38. ΙΣΤ: ΙΨ ΙΣ ΑΛΨΗΗ. ΓΑΛΛΗΝΕΓΛ ΕΑΝ. ΓΛΗ ΙΝΥΛΙΤ
 39. ΙΝΑ: ΓΛΗ ΑΛΨ ΙΛΙΣΝΣ. ΔΗ ΣΤΛΗΛΙ ΙΚ ΙΝ ΨΛΜΜΑ
 ΕΛΙΚΟΛΗ ΑΛΜ. ΕΙ ΨΛΙ ΠΝΣΜΙΘΑΝΔΑΝΣ ΣΛΙΘΛΙΝΑ.
 40. ΓΛΗ ΨΛΙ ΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΒΛΙΝΔΛΙ ΥΛΙΚΨΛΙΝΑ: ΓΛΗ
 ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΝ ΨΙΖΕ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕ ΣΗΜΛΙ ΨΛΤΑ. ΨΛΙ ΥΙ-
 ΣΑΝΔΑΝΣ ΜΙΨ ΙΜΜΑ. ΓΛΗ ΑΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΙΒΛΙ
 41. ΓΛΗ ΥΕΙΣ ΒΛΙΝΔΛΙ ΣΙΓΗΜ: ΑΛΨ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΨ ΒΛΙΝ-
 ΔΛΙ ΥΕΣΕΙΨ. ΝΙ ΨΛΗ ΗΛΒΛΙΔΕΔΕΙΨ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΛΙΣ.
 ΙΨ ΝΗ ΑΙΨΙΨ. ΨΛΤΕΙ ΓΑΣΛΙΘΑΜ. ΕΙΨΑΝ ΕΚΑΥΑΝΚΗΤΣ
 1. ΙΖΥΑΚΑ ΨΛΙΚΗΥΙΣΙΨ: ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΑΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΣΛΕΙ
 ΙΝΝ ΝΙ ΑΤΓΑΓΓΙΨ ΨΛΙΚΗ ΔΑΝΚ ΙΝ ΓΑΚΔΑΝ ΛΑΜΒΕ.
 ΑΚ ΣΤΕΙΓΙΨ ΑΛΓΑΨΚΡΑ. ΣΛΗ ΗΛΙΕΤΗΣ ΙΣΤ ΓΛΗ ΥΛΙ-

36. Dei? Respondit ille & dixit: quis est, Domine, ut credam in il-
 37. lum? Dixit ergo ei Jesus: & vidisti eum, & qui loquitur tecum,
 38. 39. is est. Verum ille ait: credo Domine, & adoravit eum. Et di-
 xit Jesus: ad iudicium ego in hunc mundum veni, ut non viden-
 40. tes videant, & videntes fiant cæci. Et audiverunt hæc Pharifæo-
 rum quidam qui cum ipso erant, & dixerunt ei: num nos quo-
 41. que cæci sumus? Dixit eis Jesus: si cæci effetis, non habere-
 tis peccatum (a); sed nunc dicitis, videmus; itaque peccatum ve-
 strum permanet. Amen, amen dico vobis, qui non intrat per o-
 stium in caulam ovium, sed scandit (b) aliunde, ille fur est & la-

(a) *Non quidem haberetis peccatum.* Peccatum quidem, sed levius quod κατὰ ἀγνοίαν, ἔχ ἐκείνη γνώμη. & eatenus Pharifæos excusat Petrus apostolus *Actor.* 3, 17. cùm claudum, etiam ceu heic prope templum mendicantem sanaverat vi nominis Jesu, & propterea gravissimi accusaretur criminis. Negativas particulas, non semper absolute sed comparate negare notissimum est.

(b) *Scandit STEΙΓΙΨ.* Suec. *Stiger.*

(a) *Vo-*

ΔΕΔΘΛ: İΨ ΣΛ İNNΓΑΓΓΑΝΔΣ ΦΛΙΚΗ ΔΑΝΚ. ΗΛΙΚ- 2.
 ΔΕΙΣ İST ΛΑΜΒΕ. ΦΑΜΜΝΗ ΔΑΝΚΛΥΑΚΔΣ ΝΣΛΝΚΙΨ. 3.
 ΓΛΗ ΨΧ ΛΑΜΒΛ ΣΤΙΒΝΛΙ İS ΗΛΗΣΓΑΝΔ. ΓΛΗ ΨΧ ΣΥΕ-
 ΣΧΝΛ ΛΑΜΒΛ ΗΛΙΤΙΨ ΒΙ ΝΛΜΙΝ. ΓΛΗ ΝΣΤΙΝΗΨ ΨΧ-
 ΓΛΗ ΨΛΝ ΨΧ ΣΥΕΣΧΝΛ ΝΣΤΙΝΗΨ. ΕΑΝΚΛ İΜ ΓΑΓΓΙΨ. 4.
 ΓΛΗ ΨΧ ΛΑΜΒΛ İΝΛ ΛΛΙΣΤΓΑΝΔ. ΝΝΤΕ ΚΝΝΝΝΝ
 ΣΤΙΒΝΛ İS. İΨ ΕΚΛΜΛΨΓΑΝΛ ΝΙ ΛΛΙΣΤΓΑΝΔ. ΛΚ 5.
 ΦΛΙΝΗΛΑΝΔ ΕΑΝΚΛ İΜΜΛ. ΝΝΤΕ ΝΙ ΚΝΝΝΝΝ ΨΙΖΕ
 ΕΚΛΜΛΨΓΛΝΕ ΣΤΙΒΝΛ: ΨΧ ΓΛΓΝΚΧΝ ΟΛ ΥΛΣ ΨΛΤΕΙ ΚΧΔΙΔΛ
 ΔΝ İΜ: ΨΛΝΝΗ ΟΛΨ ΛΕΤΚΛ ΔΝ İΜ İΛΙΣΝΣ. ΑΜΕΝ 7.
 ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ İΖΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ İΚ İΜ ΔΑΝΚ ΨΙΖΕ ΛΑΜ-
 ΒΕ. ΑΛΛΛΙ ΣΥΛ ΜΛΝΛΓΛΙ ΣΥΕ ΟΕΜΝΝ. ΨΙΝΒΧΣ ΣΙΝΔ 8.

tro; fed intrans per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit 2. 3.
 & oves vocem ejus audiunt (a), & proprias (b) oves vocat nomine &
 educit illas. Et quando proprias educit, iis præit, & oves eum se- 4.
 quuntur quia agnoscunt vocem ejus; fed alienum non sequuntur ve- 5.
 rum fugiunt ab eo, quia non agnoscunt alienorum vocem. Hanc pa- 6.
 rabolam dixit eis Jesus; fed illi non intellexerunt quid esset quod lo-
 quebatur eis. Itaque rursus dixit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, 7.
 ego sum (c) ostium ovium, omnes quotquot venerunt (d), fures sunt 8.

(a) *Vocem ejus audiunt* ΣΤΙΒΝΛΙ İS ΗΛΗΣΓΑΝΔ. Sic MS. recte, nam ΗΝΣΓΑΝ (Suec. dialecto Wefmannica *Huſga*, Audire) communissime regit casum tertium, nonnunquam imitatione Græcorum casum secundum.

(b) [*Proprias* ΣΥΕΣΧΝΛ. Non legit *αὐτῶν.*]

(c) *Ego sum* İΚ İΜ. [Angl. *I am.*] Sic recte MS. antea fuit İΚ ΛΜ.

(d) *Venerunt.* Si numerum ineamus codd. MSS. quin & versionum veterum plures erunt qui cum nostro omittant *πρὸ ἐμεῦ*, & jure quidem, nam quotquot unquam subreptitè in ovile Christi, specie pascendarum ovium intrare studuerunt, fures utique ac latrones, non pastores. *Venire* autem hoc loco est, velle venire, velle intrare. nec *ἔλθαι* hanc dixeris *ἔλθῶσαν* etsi LXX & N. Test. scripto-
ribus

9. ԵՆ ՎԱԻԵԱԾԱՆՏ. ԱՔԵԻ ՆԻ ԿՆՏԻԵԱՆՆ ԻՄ ՓՋ ԱՆՄ-
 ԵՆ: ԻՔ ԻՄ ՓՆԿՆ ԸՆԿՆ. ՓՆԿՆ ՄԻՔ ԵՆՅԱԻ ԾԱՏ ԻՆՆ-
 ԴԱԴԴԻՓ. ԴԱՆԻՏԻՓ. ԵՆ ԻՆՆԴԱԴԴԻՓ ԵՆ ՈՒԴԱԴԴԻՓ
 10. ԵՆ ՎՆԿՆԱ ԵԻԴԻՏԻՓ. ՓԻՆԵՏ ՆԻ ՍԻՄԻՓ ՆԻՅԱԻ ԵԻ ՏԻՆԱԻ
 ԵՆ ՈՔՏՆԵԻՓԱԻ ԵՆ ԲԵԼԱԿԻՏԵԴԱԻ. ԻՓ ԻՔ ՍԱՄ ԵԻ ԱԻ-
 11. ԵՆ ԱՆԼԵԻՆԱ. ԵՆ ՄԱՆԱԴԻԶՋ ԱՆԼԵԻՆԱ: ԻՔ ԻՄ ԿՆԿ-
 ԸԵԻՏ ԴՋԱՏ: ԿՆԿՈՒՏԵԻՏ ՏԱ ԴՋԱՆ ՏԱԻՎԱԼԱ ՏԵԻՆԱ ԱԴԴ-
 12. ԴԻՓ ԲԱՆԿ ԱՆՄԵՆ. ԻՓ ԱՏՆԵԻՏ ԵՆ ՏԱԵԻ ՆԻՏ ԿՆԿ-
 ԸԵԻՏ. ՓԻԶԵԻ ՆԻ ՏԻՆԱ ԱՆՄԵՆ ՏՎԵՏԱ. ԴԱՏԱԻԾԻՓ ՎՆԼԵ
 ՍԻՄԱՆԱՆ. ԵՆ ԵԻԼԵԻՓԻՓ ՓՆԻՄ ԱՆՄԵՆ. ԵՆ ՓՆԻՆ-
 ԻՓ. ԵՆ ՏԱ ՎՆԼԵՏ ԲԵԼԱՎԻՐԻՓ ՓՋ ԵՆ ԸԻՏԿԻԴԻՓ
 13. ՓՋ ԱՆՄԵՆ. ԻՓ ՏԱ ԱՏՆԵԻՏ ԼԵՓՆԻՆԻՓ. ՈՆՏԵ ԱՏՆԵԻՏ
 14. ԻՏ. ԵՆ ՆԻ ԿԱԿ ԻՏ ԻՆԱ ՓԻԶԵ ԱՆՄԵ: ԻՔ ԻՄ ԿՆԿ-
 ԸԵԻՏ ՏԱ ԴՋԱՆ. ԵՆ ԿԱՆՆ ՄԵԻՆԱ. ԵՆ ԿՆՆՆՆ ՄԻՔ

- 9 & latrones, sed non audiverunt eos oves. Ego sum ostium, per me
 si quis intrat salvabitur, & ingrediatur & egrediatur, & pascua inve-
 10. nient. Fur non venit nisi ut furetur & mactet & perdat; sed ego (a)
 11. veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum pastor bo-
 12. nus, pastor bonus animam suam ponit pro ovibus; sed mercenarius,
 & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriae, videt lupum ve-
 13. nientem & relinquit oves & fugit. & lupus rapit eas, & dispergit o-
 14. ves. Sed mercenarius aufugit quoniam mercenarius est, & non est ei
 cura ovium. Ego sum pastor ille bonus & novi meas, & meae no-

---

ribus usitata, nam & ipsis qui de puritate linguæ Græcæ sibi gloriabantur fami-
 liaris, sicut *φονᾶν, occidere velle. Philo Jud. vita Josephi, 533. b. ἰφ' ᾧ τίς ἐπιθροῶ-
 πων εἰ φονεῖ; quod quis non caede vindicare vellet? Aeschines Socraticus Axioco cap.
 7. ἐξ ἐμείνης θανάτου μόν ἢ ψυχῆ, ab illo tempore mori desiderabam, adde Philostratum
 vita Apollonii p. 403. b. Mor.*

(a) Sed ego ἰφ ἰκ. legit καὶ ἢ vel ἐγὼ δέ. [Legit quoque *περισσότερον.*]

(a) Et

ΨΑ ΜΕΙΝΑ: ΣΥΛ ΣΥΕ ΚΛΑΝΝ ΜΙΚ ΑΤΤΑ: ΟΛΗ ΙΚ ΚΛΑΝΝ 15. 4.
 ΑΤΤΑΝ. ΟΛΗ ΣΛΙΥΑΛΛΑ ΜΕΙΝΑ ΛΑΓΟΑ ΕΛΗΚ ΨΑ ΛΑΜ- 4Λ.
 ΒΛ. ΟΛΗ ΑΝΨΑΚΑ ΛΑΜΒΑ ΛΙΗ ΨΑΕΙ ΝΙ ΣΙΝΔ ΨΙΣ ΛΥΙΣ- 16. 4Β.
 ΤΚΙΣ. ΟΛΗ ΨΑ ΣΚΑΛ ΒΚΙΓΓΑΝ. ΟΛΗ ΣΤΙΒΝΞΣ ΜΕΙΝΛΙ-
 ΖΞΣ ΗΛΗΣΟΑΝΔ. ΟΛΗ ΥΛΙΚΨΑΝΔ ΛΙΝΑ ΥΕΨΙ. ΛΙΝΣ
 ΗΛΙΚΔΕΙΣ: ΔΗΗΨΕ ΑΤΤΑ ΜΙΚ ΕΚΙΓΞΨ. ΟΝΤΕ ΙΚ ΛΑΓ- 17.
 ΟΑ ΣΛΙΥΑΛΛΑ ΜΕΙΝΑ. ΕΙ ΛΕΤΚΑ ΝΙΜΑΝ ΨΑ. ΝΙ ΘΑΣ- 18.
 ΗΝΝ ΝΙΜΙΨ ΨΑ ΛΕ ΜΙΣ ΣΙΛΒΙΝ. ΥΑΛΔΑΝΕΝΙ ΗΛΒΑ ΛΕ-
 ΛΑΓΟΑΝ ΨΑ. ΟΛΗ ΥΑΛΔΑΝΕΝΙ ΗΛΒΑ ΛΕΤΚΑ ΝΙΜΑΝ

runt me (a). sicut novit me Pater sic etiam ego novi Patrem. e- 15. XC.
 tiam animam meam pono pro (b) ovibus. Quin & alias oves ha- XCI.
 beo, quæ non sunt hujus ovilis (c), etiam illas adducam, & vocem 16. XCII.
 meam audient, & erunt unum ovile, unus pastor. Propterea Pa- 17.
 ter me diligit quia ego pono animam meam, quod reassumam il-
 lam. nemo aufert eam à me (d), sed ego pono eam à me ipso. po- 18.
 testatem habeo deponendi eam, & potestatem habeo reassumendi

(a) Et meæ norunt me ΟΛΗ ΚΗΝΝΗΝ (& sic recte MS.) ΜΙΚ ΨΑ
 ΜΕΙΝΑ, quod γνωσασί με πὲ ἐμοῦ. & sic haud pauci MSS. & versiones Orient.
 Editi γνωσασμα ὑπὸ τῶ ἐμῶν, sensu eodem.

(b) Pro ΕΛΗΚ. Sic bene MS. tam hoc loco, quàm paullo ante v. II.
 ΕΛΗΚΑ nunquam est ὑπὲρ, sed ἀπὸ, ὡς, ἐμπροσθεν, ἐνώπιον. nec unquam regit
 Accus. sed Dativum casum.

(c) Hujus ovilis ΨΙΖ ΛΥΙΣΤΚΙΣ. ΨΙΖΑ prorsus nihil est. ΛΥΙΣΤΚΙΣ
 casu primo haberet ΛΥΙΣΤΚ, Neutr. nec hæsitanter dixerim formatum esse
 ab ὄϊς, sicut ovile ab οὐίς. [Omnino recte. Emendationem firmat A.S. εφεστρ.
 Caula, quod exhibet gl. Cor. 7. Eiusdem originis sunt Alam. euuist. & aeuuist.
 Mandra, caula, ovile.]

(d) A me &c. Si hæc, ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτῶν à quibusdam codicibus ab-
 sunt, certe librorum est culpa, & sic mutilo etiam Gothus est usus; nam αἴρει
 αὐτῶν recte junguntur cum ἀπ' ἐμοῦ, non vero cum ἐπ' ἐμαυτῶ. Bene dixeris pono
 eam à me ipso, non vero, nemo aufert eam à me ipso.

19. ΦΩ. ΦΩ ΑΝΑΒΗΣΝ ΝΑΜ ΒΙ ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ: ΦΑ-
 20. ΝΝΗ ΜΙΣΣΑΙΣΣ ΑΪΤΚΑ ΥΑΚΨ ΜΙΨ ΙΝΔΛΙΝΜ ΙΝ ΦΙΖΕ
 21. ΥΑΝΚΑΕ. ΑΕΦΟΝΝΗ ΜΑΝΑΓΛΙ ΙΖΕ. ΝΝΗΝΛΦΩΝ ΗΛ-
 ΒΛΙΨ ΓΛΗ ΔΥΑΛΛΜΩΨ. ΘΑ ΦΑΜΜΑ ΗΑΝΣΕΙΨ. ΣΝΜΛΗ
 ΑΕΦΟΝ. ΦΩ ΥΑΝΚΑΔΑ ΝΙ ΣΙΝΔ ΝΝΗΝΛΦΩΝ ΗΛΒΑΝΔΙΝΣ.
 ΙΒΛΙ ΜΑΓ ΝΝΗΝΛΦΩ ΒΛΙΝΔΛΙΜ ΑΝΓΩΝΑ ΝΣΑΝΚΑΝ:
 22. ΥΑΚΨ ΦΑΝ ΙΝΝΙΝΓΙΨΑ ΙΝ ΙΛΙΚΝΣΑΝΛΥΜΛΙ. ΓΛΗ ΥΙΝ-
 23. ΤΚΝΣ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΘΑΚΒΩΔΑ ΙΛΙΣΝΣ ΙΝ ΑΛΗ ΙΝ ΝΒΙΖ-
 24. ΥΛΙ ΣΑΝΛΑΝΜΩΝΙΣ. ΦΑΝΝΗ ΒΙΚΝΝΝΝΝ ΙΝΑ ΙΝΔΛΙΕΙΣ
 ΓΛΗ ΑΕΦΟΝΝ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΝΝΔ ΘΑ ΣΑΙΥΑΛΑ ΝΝΣΑΚΑ
 ΗΛΗΙΣ. ΓΑΒΛΙ ΨΝ ΣΙΓΛΙΣ ΧΚΙΣΤΝΣ. ΑΙΨ ΝΝΣΙΣ ΑΝΔΑΝ-
 25. ΓΙΒΑ: ΑΝΔΗΧΪ ΙΛΙΣΝΣ. ΑΛΨ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΝΙ ΓΑΛΑΝ-
 ΒΕΙΨ. ΥΑΝΚΣΤΥΑ ΦΩΕΙ ΙΚ ΤΑΝΓΑ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΑΤΤΙΝΣ
 26. ΜΕΙΝΙΣ. ΦΩ ΥΕΙΤΥΩΔΩΑΝΔ ΒΙ ΜΙΚ. ΑΚΕΙ ΟΝΣ ΝΙ ΓΑ-
 ΛΛΗΒΕΙΨ. ΝΝΤΕ ΝΙ ΣΙΓΗΨ ΑΛΜΒΕ ΜΕΙΝΑΙΖΕ. ΣΥΑ ΣΥΕ

19. eam. Hoc mandatum accepi à Patre meo. Itaque disputatio de-
 20. nuo orta est inter Judæos propter hæc verba. multi eorum dice-
 21. bant, dæmonium habet & insanit (a), cur eum auditis? alii dice-
 bant: hæc verba non sunt habentis dæmonium. num dæmonium
 22. potest cæcis oculos aperire. Facta autem sunt encænia Hieroso-
 23. lymis & hyems erat. Et ambulabat Jesus in templo in porticu
 24. Salomonis. atque circumdabant eum Judæi & dicebant ei: quo-
 usque animam nostram suspendis? si tu es Christus, dic nobis
 25. aperte. Respondit Jesus (b): dixi vobis & non creditis. opera
 26. quæ ego facio in nomine Patris mei, illa testantur de me; sed
 vos non creditis, quia non (c) estis mearum ovium, sicut di-

(a) [*Insanit* ΔΥΑΛΛΜΩΨ. De hac voce vide Etymologicum Anglicanum, eique addenda in *Duaule* & *Dwalming*. Non legit *N.*]

(b) *Respondit Jesus*. Sive non legit *αὐτοῖς*, sive omisit ceu superfluum.

(c) [*Quia non* ΝΝΤΕ ΝΙ. Legit *ἐπ' ἑξ.*]

αλφ ἰζυῖς. λλμβλ μείνλ στῖβνλι μείνλ ἡλνς- 27.
 γλνδ. γλῆ ἰκ κλνν ψρ. γλῆ λλῖστγλνδ μῖκ. γλῆ 28.
 ἰκ λῖβλιν λῖφείνρν γῖβλ ἰμ. γλῆ νι ἐκλῖστνλνδ
 λῖφ. γλῆ νι ἐκλῖλῖφ ὀλshnn ψρ ns ἡλνδλν μεί-
 νλι. λττλ μείνς. ψλτεῖ ἐκλγλφ μῖς. μλῖζρ λλ- 29.
 λλῖμ ἰστ. γλῆ νιλῖφ λῖνshnn μλγ ἐκλῖλῖφλν ψρ
 ns ἡλνδλν λττῖνς μείνῖς. ἰκ γλῆ λττλ μείνς 30.
 λῖν σῖγνμ: νείμνν λφτκλ στλῖνλνς ψλῖ ἰνδλῖῖς. 31.
 εἰ ῖλῆκπέῖνλ λνλ ἰνλ: λνδῆρφ ἡἰμ ἰλῖςνς. μλ- 32.
 νλγλ γρδλ ῖλῆκστῖλ λτλῆγῖδλ ἰζυῖς ns λττῖν
 μείνλμμλ. ἰν ὀλκγῖς φῖζε ῖλῆκστῖε στλῖνεῖφ
 μῖκ: λνδῆρφνν ἰμμλ ψλῖ ἰνδλῖῖς. ἰν γρδῖς 33.
 ῖλῆκστῖῖς νι στλῖνγλμ φνκ. λκ ἰν ῖλγλμείκείνς.

xi vobis. Oves meæ audiunt vocem meam, & ego novi eas, & fe- 27.
 quuntur me. & ego vitam æternam do illis, & non peribunt in 28.
 æternum, & non rapiet eas quisquam è manu mea. Quod Pater 29.
 meus dedit mihi majus (a) omnibus est, & nemo unquam potest il-
 las rapere è manu patris mei. Ego & pater meus (b) unum sumus. 30.
 Sumserunt iterum lapides Judæi ut jacerent in eum (c). Respon- 31. 32.
 dit eis Jesus: multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, pro-
 pter quod illorum operum (d) lapidatis me? Responderunt ei Ju- 33.
 dæi: propter bonum opus non lapidamus te; sed ob blasphemiam,

(a) *Majus* &c. Lektionis hujusce, ὁ πατήρ μου, ὁ δέδωκέ μοι, μᾶζον πάντα ἐς, καὶ οὐδὲν ποτε δύναται ἀρπάξαι αὐτὸν ἐκ, vestigia in vetustis versionibus & Patribus, at sine consensu codicum contextus sacri, qui supersunt. αὐτὸν illic, ceu versu proxime superiori, ad τὰ πρόβατα refer.

(b) *Ego & pater meus*. Legit ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου. mox, non legit ἐγὼ ante πάντα.

(c) [*Ut jacerent in eum* Εἰ ῖλῆκπέῖνλ λνλ ἰνλ. Legit ἵνα βαλώ-
 σιν ἐπ' αὐτόν. Vide supra cap. 8, 59.]

(d) [*Operum* ῖλῆκστῖε, i. e. ἕρτων, quod plurimi codd. habent.]

(a) *Non*

ΚΕΙ ΥΑΣ ΙΧΗΑΝΝΕΣ ΕΚΗΜΙΣΤ ΔΑΗΠΟΓΑΝΔΣ. ΟΛΗ ΣΑΛΙ-
 ΔΑ ΟΛΙΝΑΚ. ΟΛΗ ΜΑΝΑΓΛΙ ΟΕΜΠΝ ΑΤ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ 41. 4Δ.
 ΟΕΦΠΝ. ΦΑΤΕΙ ΙΧΗΑΝΝΕΣ ΓΑΤΑΥΙΔΑ ΤΛΙΚΝΕ ΝΙΛΙΝΟ-
 ΗΠΝ. ΙΨ ΑΛΛΑΤΑ ΦΑΤΕΙ ΟΑΨ ΙΧΗΑΝΝΕΣ ΒΙ ΦΑΝΑ.
 ΣΠΝΟΓΑ ΥΑΣ: ΟΛΗ ΓΑΛΛΑΠΒΙΔΕΔΠΝ ΜΑΝΑΓΛΙ ΔΠ ΙΜ- 42.
 ΜΑ ΟΛΙΝΑΚ: ΥΑΣΠΗ ΦΑΝ ΣΠΜΣ ΣΙΝΚΣ ΑΛΖΑΚΝΣ 1.
 ΛΕ ΒΕΦΑΝΙΑΣ. ΠΣ ΗΛΙΜΑΙ ΜΑΚΟΙΝΣ ΟΛΗ ΜΑΚΦΙΝΣ
 ΣΥΙΣΤΚΣ ΙΖΩΣ. ΥΑΣΠΗ ΦΑΝ ΜΑΚΟΓΑ ΣΩΕΙ ΣΑΛΒΩΔΑ 2.
 ΕΑΝΙΝ ΒΑΛΣΑΝΑ. ΟΛΗ ΒΙΣΥΑΚΕ ΕΧΤΠΝΣ ΙΣ ΣΚΠΕΤΑ
 ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΦΙΖΩΖΕΙ ΒΚΩΨΑΚ ΑΛΖΑΚΝΣ ΣΙΝΚΣ ΥΑΣ.
 ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΔΠΝ ΦΑΝ ΨΩΣ ΣΥΙΣΤΚΟΝΣ ΙΣ ΔΠ ΙΜΜΑ. 3.
 ΟΙΨΑΝΔΟΙΝΣ. ΕΑΝ. ΣΑΙ ΦΑΝΕΙ ΕΚΙΟΩΣ ΣΙΝΚΣ ΙΣΤ: ΙΨ 4.
 ΙΣ ΓΑΗΑΝΣΟΓΑΝΔΣ. ΟΑΨ. ΣΩ ΣΙΝΚΕΙ ΝΙΣΤ ΔΠ ΔΑΠ-
 ΦΑΠ. ΑΚ ΙΝ ΗΑΠΗΘΕΙΝΑΙΣ ΓΩΨΣ. ΕΙ ΗΑΠΗΘΑΙΔΑΠ ΣΠ-
 ΝΝΣ ΓΩΨΣ ΦΑΙΚΗ ΦΑΤΑ: ΕΚΙΟΩΔ ΠΗΨΑΠ ΙΑΙΣΠΣ 5.

ubi Johannes fuerat primum baptizans, & mansit illic. Et multi 41. XCIV.
 veniebant ad eum dicebantque: Johannes nihil signorum fecit, sed
 omnia quæ de illo dixit Johannes, vera sunt; & multi illic credide- 42.
 runt in eum. Erat autem quidam ægrotus, Lazarus, à Bethania, Cap. 11, 1.
 ex vico Mariæ & Marthæ sororis ejus. erat autem Maria quæ un- 2.
 xerat Dominum balsamo & absterferat pedes ejus capillamento suo,
 cujus frater Lazarus ægrotus erat. Miserunt ergo sorores ejus (a) 3.
 ad eum dicentes: Domine, ecce ægrotat quem amas. At Jesus au- 4.
 diens dicebat: hic morbus non est ad mortem, sed ob gloriam Dei,
 ut per hoc ipsum (b) glorificetur Filius Dei. Diligebat autem Jesus 5.

(a) Sorores ejus ΣΥΙΣΤΚΟΝΣ ΙΣ. Suec. *hans systar*. [Angl. *his sisters*.]
 Legit, *αι ἀδελφαι αὐτῆς*, & sic nonnulli codd.

(b) Per hoc ipsum ΦΑΙΚΗ ΦΑΤΑ. Legit δὲ τῆτο. Editi δ' αὐτῆς, puta
ἀδυνείας, sed sic foret ΦΑΙΚΗ ΨΩ, puta ΣΙΝΚΕΙΝ. Suec. *Siuka*. [Angl.
sickness.]

6. ΜΑΡΦΑΝ. ΘΛΗ ΣΥΙΣΤΑΚ ΙΖΞΣ. ΘΛΗ ΛΑΖΑΚΗΝΝ: ΣΥΕ
 ΗΛΗΣΙΔΑ ΦΛΤΕΙ ΣΙΝΚΣ ΥΑΣ. ΦΛΗΝΗ ΦΛΝ ΣΑΛΙΔΑ ΙΝ
 7. ΦΛΜΜΕΙ ΥΑΣ ΣΤΑΔΑ ΤΥΛΑΝΣ ΔΑΓΛΑΝΣ. ΦΛΦΚΩΗ ΦΛΝ
 ΛΕΛΑΚ ΦΛΤΑ ΟΛΨ ΔΗ ΣΙΠΩΝΩΑΜ. ΓΑΓΓΑΜ ΙΝ ΙΝ-
 8. ΔΛΙΑΝ ΛΕΤΚΑ: ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ ΦΛΙ ΣΙΠΩΝΩΞΣ.
 ΚΛΒΒΕΙ. ΝΗ ΣΩΚΙΔΕΔΗΝ ΨΗΚ ΛΕΥΛΙΚΠΑΝ ΣΤΑΙΝΑΜ
 9. ΙΝΔΑΛΙΕΙΣ. ΘΛΗ ΛΕΤΚΑ ΓΑΓΓΙΣ ΘΑΙΝΔ: ΑΝΔΗΩΕ ΙΛΙ-
 ΣΗΣ. ΝΗΝ ΤΥΛΛΙΕ ΣΙΝΔ ΘΕΙΛΩΣ ΔΑΓΙΣ. ΘΛΒΑΙ ΘΑΣ
 ΓΑΓΓΙΨ ΙΝ ΔΑΓ. ΝΙ ΓΑΣΤΙΓΓΙΨ. ΝΗΤΕ ΛΙΠΗΛΨ ΦΙΣ
 10. ΕΛΙΚΘΑΝΣ ΓΑΣΑΙΘΙΨ. ΛΨΨΑΝ ΘΛΒΑΙ ΘΑΣ ΓΑΓΓΙΨ ΙΝ
 ΝΑΗΤ. ΓΑΣΤΙΓΓΙΨ. ΝΗΤΕ ΛΙΠΗΛΑ ΝΙΣΤ ΙΝ ΙΜΜΑ:
 11. ΨΩ ΟΛΨ. ΘΛΗ ΛΕΛΑΚ ΦΛΤΑ ΟΙΨΙΨ ΔΗ ΙΜ. ΛΑΖΑΚΗΝΣ
 ΕΚΙΩΩΝΔΣ ΝΗΣΑΚ ΓΑΣΑΙΖΛΕΠ. ΑΚΕΙ ΓΑΓΓΑΜ ΕΙ ΝΣ-
 12. ΥΑΚΩΑΝ ΙΝΑ: ΦΛΗΝΗ ΟΕΨΗΝ ΦΛΙ ΣΙΠΩΝΩΞΣ ΙΣ. ΕΛΝ.

6. Martham & sororem ejus, & Lazarum. Ut audiverat (a) quod æ-
 7. grotaret tunc quidem mansit in loco quo erat duos dies; deinde ve-
 8. ro (b) post hæc dixit discipulis: eamus iterum in Judæam. Dixērunt
 ei discipuli: Rabbi, modo quærebant Judæi te lapidibus obruere,
 9. & iterum illuc abis? Respondit Jesus: nonne duodecim sunt horæ
 diei? si quis ambulat interdium non impingit, quia lucem hujus mun-
 10. di videt; sed si quis ambulat noctu, impingit, quia lux in eo non est.
 11. Hæc dixit, & postea ait illis: Lazarus amicus noster obdormivit (c),
 12. sed abeamus (d) ut excitem eum. Dixērunt itaque discipuli ejus: Do-

(a) [Ut audiverat &c. ΣΥΕ ΗΛΗΣΙΔΑ ΦΛΤΕΙ ΣΙΝΚΣ ΥΑΣ. Angl. when he heard, that he was sick. Non legit ὄν.]

(b) Deinde vero ΦΛΦΚΩΗ ΦΛΝ. Legit ἔπειτα δέ.

(c) Obdormivit ΓΑΣΑΙΖΛΕΠ. inhæret Græco κερύμνησ. nec aliter Latinus, licet habeat dormit, ratus ἐναλλαγὴν esse temporum.

(d) [Abeamus ΓΑΓΓΑΜ. Legit ergo ἔγωμεν vel προέωμεν.]

ΓΛΒΛΙ ΣΛΕΠΨ. ΗΛΙΣ ΥΛΙΚΨΨ: ΑΛΨ ΝΗΨΛΝ ΙΛΙΣΝΣ 13.
 ΒΙ ΔΛΗΨΗ ΙΣ. ΙΨ ΓΛΙΝΛΙ ΗΗΓΙΔΕΔΗΝΝ ΨΛΤΕΙ ΙΣ ΒΙ
 ΣΛΕΠ ΑΕΨΙ: ΨΛΝΝΗ ΨΛΝ ΑΛΨ ΔΗ ΪΜ ΙΛΙΣΝΣ ΣΥΙΚΗΝΝ. 14.
 ΨΛΒΛ. ΛΑΖΑΡΗΣ ΓΑΣΥΛΛΤ. ΓΛΗ ΕΛΓΙΝΧ ΪΝ ΙΖΥΛΑΚΛ. 15.
 ΕΙ ΓΛΛΛΗΒΓΛΨ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΥΛΣ ΓΛΙΝΛΚ. ΛΚΕΙ ΓΛΓ-
 ΓΛΜ ΔΗ ΪΜΜΛ: ΨΛΝΝΗ ΑΛΨ ΨΧΜΛΣ. ΣΛΕΙ ΗΛΙΤΛ- 16.
 ΔΛ ΔΙΔΙΜΝΣ. ΨΛΙΜ ΓΛΗΛΛΙΒΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. ΓΛΓΓΛΜ
 ΓΛΗ ΥΕΙΣ. ΕΙ ΓΑΣΥΛΤΛΙΜΛ ΜΙΨ ΪΜΜΛ: ΟΙΜΛΝΔΣ 17.
 ΨΛΝ ΙΛΙΣΝΣ ΒΙΓΛΤ ΪΝΛ ΓΗΨΛΝ ΕΙΔΥΧΚ ΔΛΓΛΝΣ ΗΛ-
 ΒΛΝΔΔΛΝ ΪΝ ΗΛΛΙΥΛ. ΥΛΣ ΝΗΨΛΝ ΒΕΨΛΝΙΛ ΝΕΘΛ 18.
 ΙΛΙΚΝΣΛΗΛΥΜΙΛΜ ΣΥΛ ΣΥΕ ΛΝΛ ΣΠΛΗΚΔΙΜ ΕΙΜΕΤΛΙ-
 ΗΗΝΙΜ. ΓΛΗ ΜΛΝΛΓΛΙ ΪΝΔΛΙΕ ΓΛΥΕΜΗΝ ΒΙ ΜΛΚΨΛΝ 19.
 ΓΛΗ ΜΛΚΓΛΝ ΕΙ ΓΛΨΚΛΨΤΙΔΕΔΕΙΝΛ ΙΓΧΣ ΒΙ ΨΛΝΛ

mine, si dormit salvus erit. Loquebatur vero Jesus de morte ejus, 13.
 sed illi arbitrabantur quod ei de fomno (a) fermo esset. Tunc er- 14.
 go dixit eis Jesus aperte: Lazarus mortuus est, & lætor vestri cauf- 15.
 fa, quò credatis, quod non eram illic. Sed adeamus illum. Itaque 16.
 dixit Thomas, dictus Didymus, condiscipulis suis (b): eamus quo- 17.
 que nos ut moriamur cum eo. Veniens ergo Jesus invenit eum 18.
 jam quatuor dies habentem in monumento. Erat autem Bethania 19.
 prope Hierosolymam circiter stadiis quindecim. Et multi Judæo-
 rum venerant ad Martham & Mariam (c) ut consolarentur eas de

(a) De fomno ΒΙ ΣΛΕΠ. Non legit τῆς κοιμῆσεως. [Gothice est, quod de fomno loqueretur.]

(b) Condiscipulis suis. Legit συμμαθηταῖς αὐτῆ. ΓΛΗΛΛΙΒΛΜ ΣΕΙΝΛΙΜ. Proprie commensalibus suis, sive quibus panis communis. Glossæ Florentinæ: Conseruus, Geleibo.

(c) [Ad Martham & Mariam. Legit tantum ἐπι Μάρθαν καὶ Μαρίας. Anglus diceret many came about Martha and Mary.]

20. ΒΡΑΨΑΚ ΙΖΑ: ΙΨ ΜΑΚΨΑ ΣΝΝΣ ΕΙ ΗΛΝΣΙΔΑ ΦΛΤΕΙ
 ΙΛΙΣΝΣ ΟΙΜΙΨ. ΥΙΨΚΛΙΔΑΔΑ ΙΝΑ. ΙΨ ΜΑΚΑ ΙΝ ΓΑΚ-
 21. ΔΑ ΣΑΤ: ΨΛΝΝΗ ΟΛΨ ΜΑΚΨΑ ΔΗ ΙΛΙΣΝΑ. ΕΛΝ. ΙΨ
 ΥΕΣΕΙΣ ΗΕΚ. ΝΙΨΛΗ ΓΑΔΛΗΨΝΑΔΕΔΙ ΒΡΑΨΑΚ ΜΕΙΝΣ.
 22. ΑΚΕΙ ΟΛΗ ΝΗ ΥΛΙΤ. ΕΙ ΨΙΣΘΛΗΨΕΙ ΒΙΔΑΙΣ ΓΑΨ. ΓΙΒΙΨ
 23. ΨΝΣ ΓΑΨ: ΟΛΨ ΙΖΛΙ ΙΛΙΣΝΣ. ΝΣΣΤΑΝΔΙΨ ΒΡΑΨΑΚ
 24. ΨΕΙΝΣ: ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ ΜΑΚΨΑ. ΥΛΙΤ ΨΛΤΕΙ ΝΣΣΤΑΝ-
 ΔΙΨ ΙΝ ΝΣΣΤΑΣΣΑΙ ΙΝ ΨΛΜΜΑ ΣΠΕΔΙΣΤΑΝ ΔΑΓΑ:
 25. ΟΛΨ ΨΛΝ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΚ ΙΜ ΣΑ ΝΣΣΤΑΣΣ ΟΛΗ ΛΙΒΛΙΝΣ.
 ΣΛΕΙ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΨΛΝΗΟΛΒΑ ΔΛΗΨΝΙΨ. ΛΙ-
 26. ΒΛΙΔ. ΟΛΗ ΘΑΖΝΗ ΣΛΕΙ ΛΙΒΛΙΨ ΟΛΗ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΨ ΔΗ
 27. ΜΙΣ. ΝΙ ΓΑΔΛΗΨΝΙΨ ΛΙΥ. ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΣ ΨΛΤΑ: ΟΛΨ
 ΙΜΜΑ. ΟΛΙ ΕΛΝ. ΙΚ ΓΑΛΛΑΝΒΙΔΑ ΨΛΤΕΙ ΨΗ ΙΣ ΧΡΙ-
 ΣΤΝΣ ΣΝΝΝΣ ΓΑΨΣ ΣΑ ΙΝ ΨΛΝΑ ΕΛΙΚΘΗ ΟΙΜΑΝΔΑ:
 28. ΟΛΗ ΨΛΤΑ ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΓΑΛΛΙΨ ΟΛΗ ΥΑΠΙΔΑ ΜΑΚ-

20. fratre illarum. Verum Martha ut audivit Jesum venire occurrebat
 21. illi, sed Maria sedebat domi. Itaque dixit Martha Jesu: Domine, si
 22. fuisses heic, non mortuus fuisset frater meus; sed etiam nunc scio,
 23. quæcunque rogaveris Deum, dabit tibi Deus. Dixit illi Jesus; re-
 24. surget frater tuus. Dixit ei Martha: novi quod resurget in resur-
 25. rectione, in novissimo die (a). Dixit ergo (b) Jesus: ego sum resur-
 26. rectio & vita, qui credit in me, etiam si moriatur, vivet. & quisquis
 27. vivit & credit in me, non morietur unquam. Credis hoc? Dixit il-
 28. li: utique Domine: Ego credidi (c) quod tu sis Christus Filius Dei,
 qui in mundum venturus. Et hæc dicens illa abiit vocavitque fo-

(a) *In novissimo die* ΨΛΜΜΑ ΣΠΕΔΙΣΤΑΝ (lege ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ) ΔΑΓΑ.

(b) *Dixit ergo* ΟΛΨ ΨΛΝ. Ergo legit ἐπι ἑν. Editi ἐπι αὐτῷ.

(c) *Ego credidi* ΙΚ ΓΑΛΛΑΝΒΙΔΑ. Et si *Præsentis* significationem habeat πιστεύω, malui servare *Præteritum*, quod noster, Græcum sequutus, exhibet.

(a) *Ve-*

ΓΛΗ ΣΥΙΣΤΑΚ ΣΕΙΝΑ ΦΙΝΒΩΧ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ. ΛΛΙΣΑΚΕΙΣ
 ΟΛΜ ΓΛΗ ΗΛΙΤΙΨ ΦΗΚ: ΙΨ ΓΛΙΝΑ ΣΗΝΣ ΕΙ ΗΛΗΣΙΔΑ. 29.
 ΗΚΚΛΙΣ ΣΗΚΑΝΤΩ ΓΛΗ ΙΔΑΔΑ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΝΙΨΨΑΝ 30.
 ΝΑΗ ΦΑΗΗ ΟΛΜ ΙΛΙΣΗΣ ΙΝ ΒΕΙΗΣΑ. ΑΚ ΥΑΣ ΝΑΗ
 ΨΑΗΗ ΙΝ ΨΑΜΜΑ ΣΤΑΔΑ ΦΑΚΕΙ ΓΑΜΩΤΙΔΑ ΙΜΜΑ
 ΜΑΚΨΑ: ΙΝΔΑΙΕΙΣ ΨΑΝ ΨΑΙ ΒΙΣΑΝΔΑΝΣ ΜΙΨ ΙΖΑΙ 31.
 ΙΝ ΓΑΚΔΑ. ΨΚΑΨΣΤΓΑΝΔΑΝΣ ΙΓΑ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ
 ΜΑΚΩΑΝ ΨΑΤΕΙ ΣΗΚΑΝΤΩ ΗΣΣΤΩΨ ΓΛΗ ΗΣΙΔΑΔΑ.
 ΙΔΑΔΩΑΗΗΗ ΑΨΑΚ ΙΖΑΙ. ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΨΑΤΕΙ ΓΑΓ-
 ΓΙΨ ΔΗ ΗΛΛΙΥΑ ΕΙ ΓΡΕΙΤΑΙ ΓΛΙΝΑΚ: ΙΨ ΜΑΚΩΑ 32.
 ΣΗΝΣ ΕΙ ΟΛΜ ΨΑΚΕΙ ΥΑΣ ΙΛΙΣΗΣ. ΓΑΣΛΙΘΑΝΔΕΙ ΙΝΑ.
 ΔΚΑΝΣ ΙΜΜΑ ΔΗ ΨΩΤΗΜ. ΟΙΨΑΝΔΕΙ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΨΑΝ.
 ΙΨ ΒΕΙΣΕΙΣ ΗΕΚ. ΝΙΨΑΗΗ ΓΑΣΥΗΑΤΙ ΜΕΙΝΣ ΒΚΩΨΑΚ:
 ΨΑΗΗ ΙΛΙΣΗΣ ΣΗΝΣ ΕΙ ΓΑΣΛΘ ΙΓΑ ΓΡΕΙΤΑΝΔΕΙΝ. 33.

rorem suam clanculum, dicens: Magister venit & vocat te. Verum 29.
 illa (a), statim atque audivit, surgebat (b) cito & adibat eum. nondum 30.
 autem venerat Jesus in pagum, sed erat adhuc (c) in loco ubi oc-
 currerat ei Martha. Judæi ergo qui erant cum ea in domo confo- 31.
 laturi eam (d), videntes Mariam quod cito surrexerat & exierat, se-
 quebantur eam dicentes: abit ad sepulchrum ut illic fleat (e). Ce- 32.
 terum Maria statim ac venerat, ubi Jesus erat, videns eum pro-
 cidit ei ad pedes, dicens illi: Domine, si fuisses heic, non mor-
 tuus fuisset frater meus. Itaque Jesus statim ac vidit illam flentem, 33.

(a) Verum illa ΙΨ ΓΛΙΝΑ. Legit ενείνη δέ.

(b) [Surgebat ΗΚΚΛΙΣ. Legit ηγέθη.]

(c) Sed erat adhuc ΑΚ ΥΑΣ ΝΑΗΨΑΗΗ. Legit, ἀλλ' ἦν ἐν.

(d) Consolaturi eam. non legit εἰ ante παρεμυθήμενοι.

(e) Ut illic fleat. Pro more tam Ebræorum quam Græcorum lachrymandi super ipsius cadaveribus cognatorum amicorumque, de quo fufius egit in fingulari differtatione filius meus *Carolus Jæsserus Benzelius*.

ψΑΚΕΙ ΥΑΣ: ιψ ῑΛΙΣΝΣ ΝΖΝΗΗΧΡ: ΑΝΓΡΝΑ ΙΝΠ ΓΛΗ
 ΟΛΨ. ΑΤΤΑ. ΛΥΙΛΙΝΔΧ ΨΝΣ ΝΝΤΕ ΑΝΔΗΛΝΣΙΔΕΣ ΜΙΣ.
 ΓΛΗ ΨΑΝ ΙΚ ΥΙΣΣΑ ΨΛΤΕΙ ΣΙΝΤΕΙΝΧ ΜΙΣ ΑΝΔΗΛΝΣΕΙΣ. 42.
 ΑΚΕΙ ΙΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΨΙΖΧΣ ΒΙΣΤΑΝΔ ΑΝΔΕΙΝΣ ΟΛΨ. ΕΙ
 ΓΑΛΛΑΝΒΓΛΙΝΑ ΨΛΤΕΙ ΨΗ ΜΙΚ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΣ: ΓΛΗ ΨΛ 43.
 ΤΑ ΟΙΨΑΝΔΣ. ΣΤΙΒΝΛΙ ΜΙΚΙΛΛΙ ΗΚΧΠΙΔΑ. ΛΑΖΑΚΗ
 ΗΙΚΙ ΝΤ: ΓΛΗ ΝΚΚΑΝΝ ΣΑ ΔΑΝΨΑ. ΓΛΒΗΝΔΑΝΣ ΗΑΝ- 44.
 ΔΗΝΣ ΓΛΗ ΕΧΤΗΝΣ ΕΛΣΚΟΓΑΜ. ΓΛΗ ΥΛΙΤΣ ΙΣ ΑΝΚΑΛ-
 ΓΑ ΒΙΒΗΝΔΑΝΣ: ΟΛΨ ΔΗ ΙΜ ῙΛΙΣΝΣ. ΑΝΔΒΙΝΔΙΨ ΙΝΑ
 ΓΛΗ ΛΕΤΙΨ ΓΑΓΓΑΝ: ΨΑΝΝΗ ΜΑΝΑΓΛΙ ΨΙΖΕ ΓΝΔΛΙΕ 45.
 ΨΛΙ ΟΙΜΑΝΔΑΝΣ ΑΤ ΜΑΚΓΙΝ ΓΛΗ ΣΛΙΘΑΝΔΑΝΣ ΨΛ-
 ΤΕΙ ΓΑΤΑΥΙΔΑ. ΓΑΛΛΑΝΒΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΑ. ΣΗΜΛΙΨ ΨΑΝ 46.
 ΙΖΕ ΓΛΛΙΨΗΝ ΔΗ ΕΛΚΕΙΣΛΗΝΜ. ΓΛΗ ΟΕΨΗΝ ΔΗ ΙΜ

ubi erat (a). Verum Jesus sursum tulit oculos & dixit: Pater, gra-
 tias tibi ago quod exaudivisti me, & vero sciebam quod semper 42.
 me exaudis, sed propter populum hunc circumstantem *hoc* dixi,
 ut credat quod tu misisti me. Et hæc dicens magna voce clama- 43.
 vit: Lazare, accede foras. Et prodiit *qui fuerat* mortuus, vin- 44.
 ctus manus pedesque fasciis, & frons ejus sudario obligata. Di-
 xit eis Jesus: Solvite eum & finite abire. Proinde multi Judæo- 45.
 rum (b) venientes ad Mariam & videntes quæ fecerat (c) crediderunt
 in eum; quidam autem eorum abibant ad Pharisæos & dicebant eis 46.

σλία τῶν ἀστυρίων, καὶ πᾶσιν τῶν δέξαν αὐτοῦ. & sic *Roman.* 6, 4. & *2 Petri* 1, 13. ac
 alibi.

(a) Ex loco *ubi erat* ψΑΚΕΙ ΥΑΣ. Suec. *ther ban war*. [Angl. *there he*
was.] Legit ergo: ἔρει οὖν τὸ λίθον, ᾧ ἦν ὁ ἵ Ἰησοῦς.

(b) *Judæorum* ΓΝΔΛΙΕ. Sic cod. Arg. pro ἰνΔΛΙΕ, quin & cap. 12,
 4. ΓΝΔΛΣ pro ἰνΔΛΣ, ex molliori pronuntiatione elementi Γ. Islandi
 quoque *Gydingar*, Judæi.

(c) *Quæ fecerat*. A codice, quo noster usus est abfuit, quin & à quibusdam
 vetustis versionibus abest, sed sine ullo sensus damno, ὁ Ἰησοῦς.

(a) *Fe-*

47. ψΑΤΕΙ ΓΑΤΑΥΙΔΑ ΙΑΙΣΝΣ: ΓΛΛΕΣΘΝ ΦΑΝ ΦΑΙ ΑΝΗΝ.
 1. ΜΙΣΤΑΝΣ ΓΝΑΓΑΝΣ ΓΑΗ ΦΑΙ ΕΑΚΕΙ * * * * * ΙΝ
 ΒΕΦΑΝΙΓΙΝ. ΦΑΚΕΙ ΥΑΣ ΑΛΖΑΚΝΣ ΣΑ ΔΑΝΦΑ. ΦΑΝΕΙ
 4h. 2. ΝΚΚΑΙΣΙΔΑ ΝΣ ΔΑΝΦΑΙΜ ΙΑΙΣΝΣ: ΦΑΚΗΗ ΓΑΥΑΝΚΗ-
 ΤΕΔΗΝ ΙΜΜΑ ΝΑΗΤΑΜΑΤ ΓΑΙΝΑΚ. ΓΑΗ ΜΑΚΦΑ
 ΑΝΔΒΑΗΤΙΔΑ. ΙΨ ΑΛΖΑΚΝΣ ΥΑΣ ΣΝΜΣ ΦΙΖΕ ΑΝΑ-
 3. ΚΗΜΒΓΑΝΔΑΝΕ ΜΙΨ ΙΜΜΑ: ΙΨ ΜΑΚΓΑ ΝΑΜ ΠΗΝΔ
 ΒΛΑΣΑΝΙΣ ΝΑΚΔΑΝΣ ΠΙΣΤΙΚΕΙΝΙΣ ΕΙΛΗΓΑΛΛΑΝΒΙΣ. ΓΑΗ
 ΓΑΣΑΛΒΧΔΑ ΕΧΤΗΝΣ ΙΑΙΣΗΑ. ΓΑΗ ΒΙΣΥΑΚΒ ΕΧΤΗΝΣ
 ΙΣ ΣΚΗΕΤΑ ΣΕΙΝΑΜΜΑ. ΙΨ ΣΑ ΓΑΚΔΣ ΕΠΛΛΣ ΥΑΚΨ
 4. ΔΑΝΗΝΑΙΣ ΦΙΖΧΣ ΣΑΛΒΧΝΑΙΣ: ΑΛΨ ΦΑΝ ΑΙΝΣ ΦΙΖΕ
 ΣΙΠΧΝΓΕ ΙΣ. ΓΝΔΑΣ ΣΕΙΜΧΝΙΣ ΣΑ ΙΣΚΑΚΙΧΤΕΣ. ΙΖΕΙ
 5. ΣΚΑΕΤΙΔΑ ΣΙΚ ΔΗ ΓΑΛΕΥΓΑΝ ΙΝΑ. ΔΗΘΕ ΦΑΤΑ ΒΑΛ-
47. quæ fecerat Jesus. Collegerunt ergo summi Sacerdotes & Pha-
 Cap. 12, 1. risæi * * * * * Bethaniam, ubi erat ille Lazarus mortuus,
 XCVIII. 2. quem Jesus (a) suscitaverat à mortuis. Itaque fecerunt ei cœ-
 nam illic, & Martha ministrabat, Lazarus vero erat unus dis-
 3. cumbentium cum eo; sed Maria sumsit libram balsami nardi pi-
 sticæ (b) pretiosæ (c) & unxit pedes Jesu, & extersit pedes ejus
 capillamento suo, domus autem impleta est odore hujus unguen-
 4. ti. Dixit ergo unus discipulorum ejus, Judas Simonis Iscario-
 5. tes, qui parabat se (d) ad eum prodendum: quare hoc balsa-

(a) *Jesus*. Sic etiam plurimi codd.

(b) *Nardi pisticæ* ΝΑΚΔΑΝΣ ΠΙΣΤΙΚΕΙΝΙΣ. Sic MS. non ΝΑΚ-
 ΔΑΝΣ.

(c) [*Pretiosæ* ΕΙΛΗΓΑΛΛΑΝΒΙΣ. Si compositionem respicis, vertendum foret *multum pretiosæ*. Videtur legisse *ἐλαβε καὶ ἔλαψε*.]

(d) [*Parabat se* &c. ΣΚΑΕΤΙΔΑ ΣΙΚ ΔΗ ΓΑΛΕΥΓΑΝ ΙΝΑ. Confer cum hoc loquendi modo sequentes Ennii nostri locutiones: se mutuo illustrabunt. Every lorel shapeth him to find new fraudes. Perditissimus quis-

ΣΑΝ ΝΙ ΕΚΛΑΒΛΗΤ ΥΑΣ ΙΝ. Τ. ΣΚΑΤΤΕ. ΓΛΗ ΕΚΛΑΛΙ-
 ΛΙΨ ΥΕΣΙ ΨΑΚΒΛΜ: ΦΑΤ ΝΨΨΑΝ ΟΛΨ. ΝΙ ΨΕΕΙ ΙΝΑ 6.
 ΨΙΖΕ ΨΑΚΒΛΝΕ ΚΑΚΑ ΥΕΣΙ. ΑΚ ΝΝΤΕ ΨΙΝΒΣ ΥΑΣ.
 ΓΛΗ ΑΚΚΑ ΗΛΒΛΙΔΑ. ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΙΝΝΥΛΗΚΠΛΑΝΧ
 ΒΑΚ: ΟΛΨ ΨΑΝ ΙΛΙΣΝΣ. ΛΕΤ ΙΓΑ. ΙΝ ΔΑΓ ΓΑΨΙΛΗΙΣ 7.
 ΜΕΙΝΙΣ ΕΛΣΤΑΙΔΑ ΨΑΤΑ. ΙΨ ΨΑΝΣ ΝΝΛΕΔΑΝΣ ΣΙΝ- 8.
 ΤΕΙΝΧ ΗΛΒΛΙΨ ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΙΨ ΜΙΚ ΝΙ ΣΙΝΤΕΙΝΧ ΗΛ-
 ΒΛΙΨ: ΕΑΝΨ ΨΑΝ ΜΑΝΑΓΕΙΝΣ ΕΙΛΗ ΙΝΔΑΙΕ ΨΑΤΕΙ 9. 4Ψ.
 ΙΛΙΣΝΣ ΓΛΙΝΑΚ ΙΣΤ. ΓΛΗ ΟΕΜΟΝΝ. ΝΙ ΙΝ ΙΛΙΣΝΙΣ ΛΙ-

mum non venditum est ccc. nummis, & distributum fuisset egenis? Hoc vero dixit, non quia ei cura esset egenorum, sed quia fur erat & arculam habebat, & injectum portabat. Dixit ergo Jesus: sine illam, in diem sepulturæ meæ servavit illud (a), nam (b) pauperes semper habetis vobiscum, sed me non semper habetis. Cognovit ergo turba multa Judæorum Jesum (c) illic esse, & venerunt non propter Jesum

quisque novis fraudibus imminet. Boethii versionis p. 363. They shapen hem to come to us. Parant ad nos accedere. Chauceri fabulæ v. 158. Be shapen you to talen. Comparatis vos ipsos ad confabulandum. Indulgentiarum venditoris Prolog. And shopen him to be broken. Et paravit se ut vindicaretur. Troili lib. 1. v. 207.]

(a) Servavit illud. Johannes Tritemius Quæstionibus MSS. in S. Johannem, n°. 20. Mox in eodem capite subditur: dixit ergo Jesus, finite illam ut in diem sepulturæ meæ servet illud. Græcus vero Christi verba ad solum Judam Scariotis prolata ostendit, & non ad collegium apostolorum. sic enim habet, εἴπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, ἄφες αὐτῷ εἰς τὴν ἡμέραν ἐπιταφιασμοῦ μου πτήσκει αὐτό. sine illam, in diem sepulturæ meæ servavit illud. Non est mediocris illa sententiarum dissonantia, quia nostri codices habent finite, plurali numero, Græci vero sine in singulari. Et nos legimus, ut in diem sepulturæ meæ servet illud, at Græci præterito utentes tempore, in diem proferunt sepulturæ meæ servavit illud. Videtur textus Græcorum in hoc loco magis integritatem sonare evangelicam, quam Latinus, propterea quod jam jam dies & hora Dominicæ passionis instabant.

(b) Nam pauperes. MS. ΙΨ ΨΑΝΣ ΝΝΛΕΔΑΝΣ.

(c) Jesum illic esse. Legit ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ ἐστὶ.

- NIS. AK EI GΛH ΛAZAKH SEΘEINΛ. ΨANEI NKKΛISI-
 10. ΔA NS ΔANΨAIM: MNHΛIDEΔHN NΨΨAN ANK ΨAI
 ANHNMISTANS GNAGANS EI GΛH ΛAZAKH NSUEMEI-
 11. NΛ. NNTS MΛNΛΓAI IN ΨIS ΓAKHNNHN INΔΛIE.
 K. 12. GΛH ΓAΛANBIDEΔHN IΛISNΛ: IETNHMIN ΔAΓA MΛ-
 NΛΓEINS EILH. SEI UAM AT ΔHΛΨAI. ΓAHANSGAN-
 13. ΔANS ΨATEI UIMIΨ IΛISNS IN IAIKANSANΛYMAI. NE-
 MNH ASTANS PEIKABAGME. GΛH NKKHNNHN YIΨKA-
 ΓAMXTGAN IMMA. GΛH HKXPIDEΔHN. XSANNA. ΨIN-
 ΦIDA SA UIMANΔA IN NΛMIN EΛNINS. ΨINΔANS IS-
 KΛ. 14. KΛELIS: BΓAT ΨAN IΛISNS ASIΛH. ΓASAT ANA INA.
 15. SYA SYE IST ΓAMELIΨ. NI XFS ΨNS ΔANHTRK SIGN.
 SΛI. ΨINΔANS ΨEINS UIMIΨ SITANΔS ANA ENLIN ASI-

- tantum, sed etiam ut Lazarum viderent, quem suscitaverat (a) à
 10. mortuis, animo etenim præceperant summi sacerdotes ut etiam
 11. Lazarum occiderent, quia multi Judæorum (b) propter eum abibant
 C. 12. & credebant in Jesum. Postero die turba multa, quæ venit ad
 13. festum, audiens quod venerat (c) Jesus Hierosolymam, accepit ra-
 mos palmarum & excurrerebat ei obviam & clamabat: Osanna, be-
 CI. 14. nedictus veniens (d) in nomine Domini, rex Israelis. Invenit (e)
 15. autem Jesus asinum & sedit super eum, sicut scriptum est: ne
 metue filia Zion. ecce, rex tuus venit sedens super pullum asi-

(a) *Suscitaverat* NKKΛISIDAΛ. Restituimus ex MS. antea fuit NKKEI-
 SIDAΛ.

(b) *Judæorum* INΔΛIEI. Lege INΔΛIEIS.

(c) [*Venerat* UIMIΨ. Si vestigiis Gothi velis insistere, verte, quæ venerat
 ad festum, audiens quod venit seu veniebat ad &c.]

(d) *Veniens* SA UIMANΔA. Sic MS. *Junius* SA UIMANΔS, nec
 male. nam utraque terminatio Gothis in usu fuit.

(e) *Invenit autem* BΓAT ΨAN. Non puto legisse εἶπεν δὲ, sed inadvertentia
 sic legisse, certe abest copula GΛH ante ΓASAT, *Sedit.*

(a) *Quan-*

ΛΑΝΣ: ΦΛΤ ΝΨΦΛΝ ΝΙ ΚΗΝΦΕΔΗΝ ΣΙΠΧΝΘΞΣ ΙΣ ΕΚΗ-	
ΜΙΣΤ. ΑΚ ΒΙ ΦΕ ΓΑΣΥΕΚΛΙΨΣ ΥΑΣ ΙΛΙΣΝΣ. ΦΛΗΝΗ ΓΛ-	16. ΚΒ.
ΜΗΝΔΕΔΗΝ ΦΛΤΕΙ ΦΛΤΑ ΥΑΣ ΔΗ ΦΛΜΜΑ ΓΛΜΕΛΙΨ.	
ΓΛΗ ΦΛΤΑ ΓΛΤΛΥΙΔΕΔΗΝ ΙΜΜΑ: ΥΕΙΤΥΧΔΙΔΑ ΦΛΝ	17.
ΣΧ ΜΑΝΑΓΕΙ. ΣΕΙ ΥΑΣ ΜΙΨ ΙΜΜΑ ΦΛΝ ΛΑΖΑΚΗ ΥΧΠΙ-	
ΔΑ ΝΣ ΗΛΛΙΥΑ. ΓΛΗ ΝΚΚΛΙΣΙΔΑ ΙΝΑ ΝΣ ΔΛΗΨΛΙΜ:	
ΔΗΨΨΕ ΙΔΔΓΕΔΗΝ ΓΛΜΧΤΓΑΝ ΙΜΜΑ ΜΑΝΑΓΕΙ. ΝΝ.	18.
ΤΕ ΗΛΝΣΙΔΕΔΗΝ ΕΙ ΓΛΤΛΥΙΔΕΔΙ ΨΧ ΤΛΙΚΝ: ΦΛΗΝΗ	19.
ΨΛΙ ΕΛΚΕΙΣΛΙΕΙΣ ΥΕΨΗΝ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΣΛΙΘΙΨ ΦΛΤΕΙ	
ΝΙ ΒΧΤΕΙΨ ΥΛΙΗΤ. ΣΛΙ. ΣΧ ΜΑΝΑΣΕΔΣ ΛΕΛΚ ΙΜΜΑ ΓΛ-	
ΛΛΙΨ: ΥΕΣΗΝ ΝΨΦΛΝ ΣΗΜΛΙ ΨΙΝΔΧ ΨΙΖΕ ΝΚΚΙΝΝΑΝ-	20.
ΔΑΝΕ ΕΙ ΙΝΥΙΤΕΙΝΑ ΙΝ ΨΙΖΛΙ ΔΗΛΨΛΙ. ΨΛΙ ΛΤΙΔΔΓΕ-	21.
ΔΗΝ ΔΗ ΦΙΛΙΠΠΛΗ ΦΛΜΜΑ ΕΚΛΜ ΒΕΨΣΛΕΙΔΑ ΓΛΛΕΙ-	
ΛΛΙΕ. ΓΛΗ ΒΕΔΗΝ ΙΝΑ. ΟΙΨΛΝΔΑΝΣ. ΕΛΝ. ΥΙΛΕΙΜΑ	
ΙΛΙΣΗ ΓΑΣΛΙΘΑΝ: ΓΛΓΓΙΨ ΦΙΛΙΠΠΗΣ ΓΛΗ ΟΙΨΙΨ ΔΗ	22.
næ. Hæc autem non intellexerunt discipuli ejus initio; sed post-	16. CII.
quam glorificatus erat Jesus, tunc meminerunt quod hac fuerat scri-	
ptum de eo, & hæc fecerant ei. Testabatur autem turba, quæ fue-	17.
rat cum eo quando (a) vocavit Lazarum è sepulchro & fuscitavit eum	
à mortuis; ideo ibat turba obviam ei, quia audiverat eum fecisse	18.
hoc signum, atque Pharifæi dicebant invicem: videtis quod nihil	19.
proficitis. ecce! mundus eum sequitur. Erant autem quidam gen-	20.
tiles (b) ex his qui ascenderant ut orarent in festo. Hi convene-	21.
runt Philippum, illum ex Bethsaida Galilææ, & rogarunt eum di-	
centes: domine, vellemus videre Jesum. Abit Philippus dicitque	22.

(a) Quando ΦΛΝ. Legit recte, cum plerisque codd. MSS. ὅτι. ὅτι foret ΦΛΤΕΙ. mox non legit χ ante ὑπώστησεν.

(b) Quidam gentiles ΣΗΜΛΙ ΨΙΝΔΧ. Et hac significatione religionis vertit ἔθνη nomen bis commate 35, supra cap. 7. sic etiam vertit τῶς ἔθνεσς Matth. 6, 7. sed Marci 7, 26. γυνὴ ἑθνεῖς ΟΙΝΧ ΗΛΙΦΝΧ, Suec. Hednisk qwinna.

(a) Gra-

- ΚΓ. 23. ΑΝΔΡΑΙῖΝ. ΓΛΗ ΛΕΤΚΑ ΑΝΔΡΑΙΑΣ ΓΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ
 ΟΕΦΗΝ ΔΗ ἸΛΙΣΗΛ: ἰΨ ἸΛΙΣΟΥ ΑΝΔΗΡΕ ἸΜ. ΟΙΨ ΑΝΔΑ.
 ΚΔ. 24. ΟΛΜ ΘΕΙΛΑ ΕΙ ΣΥΕΚΛΙΔΑΝ ΣΗΝΟΥ ΜΑΝΣ: ΑΜΕΝ Α-
 ΜΕΝ ΟΙΨΑ ἸΖΥΙΣ. ΝΙΒΛΙ ΚΑΝΚΗΡ ΘΑΙΤΕΙΣ ΓΛΑΚΙΝ-
 ΣΑΝΔΑ ἸΝ ΛΙΚΦΑ ΓΑΣΥΛΑΤΙΨ. ΣΙΒΕΡ ΑΙΝΑΤΑ ΛΕΛΙΨ-
 ΝΙΨ. ἰΨ ΓΑΒΛΙ ΓΑΣΥΛΑΤΙΨ. ΜΑΝΑΓ ΑΚΚΑΝ ΒΑΙΚΙΨ:
 ΚΕ. 25. ΣΛΕΙ ΕΚΙΓΡΨ ΣΑΙΥΑΛΑ ΣΕΙΝΑ. ΕΚΛΟΙΣΤΕΙΨ ἸΖΛΙ. ΓΛΗ
 ΣΛΕΙ ΕΙΛΙΨ ΣΑΙΥΑΛΑ ΣΕΙΝΑ ἸΝ ΨΑΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ. ἸΝ
 ΚΟ. 26. ΛΙΒΑΙΝΑΙ ΛΙΥΕΙΝΩΝ ΒΑΙΚΓΙΨ ἸΖΛΙ: ΓΑΒΛΙ ΜΙΣ ΘΑΣ
 ΑΝΔΒΛΗΤΓΑΙ. ΜΙΚ ΑΛΙΣΤΓΑΙ. ΓΛΗ ΦΑΚΕΙ ἸΜ ἸΚ. ΦΑ-
 ΚΗΗ ΣΑ ΑΝΔΒΛΗΤΣ ΜΕΙΝΣ ΥΙΣΑΝ ΗΑΒΛΙΨ. ΓΛΗ ΓΑ-
 ΚΖ. 27. ΒΛΙ ΘΑΣ ΜΙΣ ΑΝΔΒΛΗΤΙΨ. ΣΥΕΚΛΙΨ ἸΝΑ ΑΤΤΑ: ΝΗ
 ΣΑΙΥΑΛΑ ΜΕΙΝΑ ΓΛΑΚΡΩΒΗΡΔΑ. ΓΛΗ ΘΑ ΟΙΨΑΝ. ΑΤ-
 ΚΗ. ΤΑ. ΝΑΣΕΙ ΜΙΚ ΗΣ ΨΙΖΑΙ ΘΕΙΛΑΙ. ΑΚΕΙ ΔΗΨΨΕ ΟΛΜ

- CIII. 23. Andreae, & rursus Andreas & Philippus dicebant Jesu. Verum Jesus
 respondit eis dicens: venit tempus ut glorificetur Filius hominis.
 CIV. 24. Amen, amen dico vobis, nisi granum tritici (a) cadens in terram mo-
 ritur, ipsum solum permanet, sed si moriatur multum fert fructum.
 CV. 25. Qui diligit animam suam, perdet eam. & qui odit animam suam in
 CVI. 26. hoc mundo, in vitam æternam custodiet eam. Si quis mihi ministret
 me sequatur, & ubi ego sum ibi minister meus erit (b). & si quis mi-
 CVII. 27. hi ministrat (c), honorabit eum Pater. Nunc anima mea commota
 CVIII. est, & quid dicam? Pater, serva me ex hac hora. sed propterea veni

(a) *Granum tritici* ΚΑΝΚΗΡ ΘΑΙΤΕΙΣ. (Suec. *Hwete-kornet*) Vel li-
 brarius omisit apicem transversum super ΕΙ, vel vetustas exedit. nam Quarta
 declinatio, Fœmininarum, in Genet. terminatur in ΕΙΝΣ nunquam in ΕΙΣ.

(b) *Erit.* Non legit *καί*.

(c) *Mibi ministrat* ΜΙΣ ΑΝΔΒΛΗΤΙΨ. Sic reposuimus ex MS. nec ali-
 ter paullo ante hoc versu; immo non nisi casum tertium regit ΑΝΔΒΛΗΤ-
 ΓΑΝ.

(a) *In*

ἸΝ ΦΙΖΛΙ ΘΕΙΛΛΙ. ΑΤΤΑ. ΗΛΗΘΕΙ ΝΑΜΩ ΦΕΙΝΑΤΑ: 28.
 ΟΛΜ ΦΑΝ ΣΤΙΒΝΑ ΝΣ ΗΙΜΙΝΑ. ΟΛΗ ΗΛΗΘΙΔΑ. ΟΛΗ
 ΑΕΤΚΑ ΗΛΗΘΓΑ: ΜΑΝΑΓΕΙ ΦΑΝ ΣΕΙ ΣΤΩΨ ΓΛΗΛΗΣ. 29.
 ΟΛΝΔΕΙ. ΟΕΨΗΝ ΦΕΙΘΩΝ ΥΛΙΚΨΑΝ. ΣΗΜΛΗ ΟΕΨΗΝ.
 ΑΓΓΙΛΗΣ ΔΗ ἸΜΜΑ ΚΩΔΙΔΑ: ΑΝΔΗΩΞ ἸΛΙΣΗΣ ΟΛΗ 30.
 ΟΛΨ. ΝΙ ἸΝ ΜΕΙΝΑ ΣΩ ΣΤΙΒΝΑ ΥΛΙΚΨ. ΑΚ ἸΝ ἸΖΥΛΚΑ.
 ΝΗ ΣΤΑΝΑ ἸΣΤ ΦΙΖΛΙ ΜΑΝΛΣΕΔΑΙ. ΝΗ ΣΑ ΚΕΙΚΣ ΦΙΣ 31.
 ΕΛΙΚΘΛΗΣ ΝΣΥΛΙΚΠΑΔΑ ΝΤ. ΟΛΗ ἸΚ ΟΛΒΛΙ ΝΣΗΛΗΗ- 32.
 ΟΔΑ ΑΞ ΛΙΚΨΑΙ. ΑΛΛΑ ΑΤΨΙΝΣΑ ΔΗ ΜΙΣ: ΦΛΤ 33.
 ΝΨΦΑΝ ΟΛΨ ΒΑΝΔΥΟΛΑΝΔΣ ΘΙΛΕΙΚΑΜΜΑ ΔΛΗΨΑΝ
 ΣΚΗΔΑ ΓΑΔΑΝΨΝΑΝ: ΑΝΔΗΩΞ ἸΜΜΑ ΣΩ ΜΑΝΑ- 34.
 ΓΕΙ. ΥΕΙΣ ΗΛΗΣΙΔΕΔΗΜ ΑΝΑ ΥΙΤΩΔΑ ΦΛΤΕΙ ΧΚΙ-
 ΣΤΗΣ ΣΙΟΛΙ ΔΗ ΛΙΥΑ. ΟΛΗ ΘΛΙΥΑ ΨΗ ΟΙΨΙΣ. ΦΛΤΕΙ
 ΣΚΗΔΑΣ ἸΣΤ ΝΣΗΛΗΘΓΑΝ ΣΑ ΣΗΝΗΣ ΜΑΝΣ. ΘΑΣ ἸΣΤ

in hac hora (a). Pater, glorifica nomen tuum. venit ergo vox è cœ- 28.
 lo: & glorificavi, & rursus glorificabo. Turba ergo quæ stabat au- 29.
 diens, dicebat fuisse tonitru: alii dicebant, angelus ei loquutus est.
 Respondit Jesus & dixit: non propter me hæc vox facta est, sed pro- 30.
 pter vos. nunc iudicium est huic mundo. nunc princeps mundi ejicie- 31.
 tur foras, & ego si sublatus fuero è terra, omnia (b) traham ad me. 32.
 Hoc autem dicebat, significans quali morte moriturus erat. Respon- 33. 34.
 dit ei turba: nos audivimus ex lege, quod Christus sit in æternum,
 & quomodo tu dicis, quod debeat Filius hominis sustolli? Quis est (c)

(a) In hac hora ἸΝ ΦΙΖΛΙ ΘΕΙΛΛΙ. εἰς τὴν ὥραν ταύτην. εἰς significatio-
 nem τῆς ὥρᾶς habere arbitratum.

(b) Omnia ΑΛΛΑ. πάντα ἐκλύσω ὡς ἐμαυτῶν. Πάντας foret ΑΛΛΑΝΣ. Pref-
 se autem sequitur Græcum reddendo ἰάν ἢ per ΟΛΒΛΙ, licet significet ὅταν,
 quando, Ebraismo noto.

(c) Quis est ΘΑΣ ἸΣΤ. Sic recte MS. ΘΑ est Quid.

35. SA SNNNS MANS: UAF ΦAN AN IM IΛISNS. NΛNH
 ΛEITIA MEΛ ΛINHAF IN IZYIS IST. ΓΑΓΓIΦ ΦANΔE
 ΛINHAF HΛBΛIΦ. EI KIUIZ IZYIS NI ΓAΦAHI. ΓΛH
 36. SΛEI ΓAΓΓIΦ IN KIUIZA. NI YAIT OAF ΓAΓΓIΦ. ΦAN-
 ΔE ΛINHAF HΛBΛIΦ. ΓAΛANBEIΦ AN ΛINHAA. EI
 SNNGNS ΛINHAAIS YAIKΦAIΦ: ΦATA KXΔIDA IΛISNS:
 37. ΓΛH ΓAΛIΦ. ΓΛH ΓAΦAΛH SIK ΦANKA IM: SYA ΦIAN
 IMMΛ TAIKNE ΓATANCANAIN IN ANAYAIKΦGA IZE.
 38. NI ΓAΛANBEIΦANN IMMΛ. EI ΦATA YAIKA ESΛEIIINS
 PKANΦETANS NSFNΛANXΔEDI. ΦATEI UAF. ΦAN. OAS
 ΓAΛANBEIDA HANSEINAI NNSAKAI. ΓΛH AKMS ΦANINS

35. ille Filius hominis? Dixit itaque iis Jesus: adhuc paullum tem-
 pus lux in vobis est (a). ambulate dum lucem habetis, ne tenebræ
 vos capiant, & qui ambulat (b) in tenebris nescit quò ambulat.
 36. Dum lucem habetis credite in lucem, ut filii lucis fiatis. Hæc lo-
 37. quutus est Jesus & abiit (c), & abscondidit se ab eis. Tot sig-
 nis (d) ab eo factis in conspectu eorum, non credebant in eum,
 38. ut fermo Esajæ prophetæ impleretur, quem dixit: Domine, quis
 credidit iis quæ à nobis audierant (e), & brachium Domini cui

(a) *In vobis est* IN IZYIS IST. *ἐν ὑμῶν ἐστὶ*. Quod etiam plurimi codd. tumentur, nec dubito genuinum esse, atque μεθ' ὑμῶν illius glossema.

(b) *Et qui ambulat*. καὶ ὁ ἀειπυτῶν. καὶ pro γάρ. ceu sæpissime.

(c) *Et abiit, & abscondidit se* ΓΛH ΓAΛIΦ. ΓΛH ΓAΦAΛH SIK. ac si legerit καὶ ἀπῆλθε. καὶ ἐκρύβη. Sensus idem. καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν foret ΓΛH ΓAΛEIΦANΔS ΓAΦAΛH SIK ΦANKA IM.

(d) *Tot signis ab eo factis*. Non legit δέ.

(e) *Iis quæ à nobis audierant* HANSEINAI NNSAKAI. Gothus noster, more suo inhæret Græcis τῆ ἀκοῆ ἡμῶν, *auditioni nostræ pro sermone nostro quem audiverunt*, itaque paraphrasi utendum nobis fuit. Rursus, evangelista sequitur interpretem prophetæ Ebraissantem.

ΘΑΜΜΑ ΑΝΔΗΝΛΙΨΣ ΥΛΚΨ: ΔΗΨΨΕ ΝΙ ΜΛΗΤΕΔΗΝ 39. ΚΨ.
 ΓΛΛΑΝΒΓΑΝ. ΠΝΤΕ ΛΕΤΚΑ ΥΛΨ ΕΣΛΕΙΛΣ. ΓΛΒΛΙΝ- 40.
 ΔΙΔΑ ΙΖΕ ΑΠΓΧΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΔΑΝΒΙΔΑ ΙΖΕ ΗΛΙΚΤΧ-
 ΝΑ. ΕΙ ΝΙ ΓΛΗΜΙΔΕΔΕΙΝΑ ΑΠΓΛΜ. ΓΛΗ ΕΚΧΨΕΙΝΑ
 ΗΛΙΚΤΙΝ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΝΔΙΔΕΔΕΙΝΑ. ΓΛΗ ΓΛΝΛΣΙΔΕΔ-
 ΓΛΗ ΙΝΣ: ΨΛΤΑ ΥΛΨ ΕΣΛΕΙΛΣ. ΨΛΝ ΣΛΘ ΥΝΛΨΗ ΙΣ. 41. ΚΙ.
 ΓΛΗ ΚΧΔΙΔΑ ΒΙ ΙΝΑ: ΨΛΝΝΗ ΨΛΝ ΣΥΕΨΛΝΗ ΓΛΗ ΝΣ 42.
 ΨΛΙΜ ΚΕΙΚΛΜ ΜΛΝΑΓΛΙ ΓΛΛΑΝΒΙΔΕΔΗΝ ΔΗ ΙΜΜΑ.
 ΛΚΕΙ ΕΛΗΚΑ ΕΛΚΕΙΣΛΙΝΜ ΝΙ ΑΝΔΗΛΙΗΛΙΤΗΝ. ΕΙ ΝΣ
 ΣΥΝΑΓΧΓΕΙ ΝΙ ΝΣΥΛΗΚΠΛΝΛΙ ΥΛΗΚΨΕΙΝΑ. ΕΡΙΓΧΔΕ- 43.
 ΔΗΝ ΔΗΚ ΜΛΙΣ ΗΛΗΗΕΙΝ ΜΛΝΝΙΣΚΑ. ΨΛΗ ΗΛΗΗΕΙΝ
 ΓΧΨΣ: ΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΗΚΧΠΙΔΑ ΓΛΗ ΥΛΨ. ΣΛΕΙ ΓΛΛΑΝ- 44. ΚΙΛ.
 ΒΕΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΝΙ ΓΛΛΑΝΒΕΙΨ ΔΗ ΜΙΣ. ΛΚ ΔΗ ΨΛΜ-
 ΜΑ ΣΛΝΔΓΛΝΔΙΝ ΜΙΚ. ΓΛΗ ΣΛΕΙ ΣΛΙΘΙΨ ΜΙΚ. ΣΛΙ- 45.

retectum fuit? Propterea non potuerunt credere, quia *sicut* ite- 39. CIX.
 rum dixit Esajas: excæcavit eorum oculos, & obduravit eorum cor- 40.
 da (a), ut non viderint oculis, & intellexerint corde, & conversi
 fuerint, ac sanassem eos. Hæc dixit Esajas quando vidit gloriam 41. CX.
 ejus & loquutus est de eo. Veruntamen etiam ex primoribus mul- 42.
 ti crediderunt in eum, sed propter Pharifæos non profitebantur,
 ne è synagoga ejicerentur; dilexerunt enim magis gloriam huma- 43.
 nam quam gloriam Dei. Sed Jesus clamavit & dixit: qui credit in 44. CXI.
 me, non credit in me, sed in mittentem me, & qui videt me, vi- 45.

(a) Eorum corda ΙΖΕ ΗΛΙΚΤΧΝΑ. legit αὐτῶν τὰς καρδίας. mox optime
 vertit ἵνα μὴ ἴδωσι κτλ. ΕΙ ΝΙ ΓΛΗΜΙΔΕΔΕΙΝΑ ΑΠΓΛΜ. ΓΛΗ
 ΕΚΧΨΕΙΝΑ ΗΛΙΚΤΙΝ. ΓΛΗ ΓΛΥΛΝΔΙΔΕΔΕΙΝΑ, ut non vide-
 rint o. & intellexerint corde, & conversi fuerint, sive se converterint. adeo ut
 ἵνα, non pro *causali*, sed *modi* sive *qualitatis* adverbio acceperit.

- ΚΙΒ. 46. ΘΙΨ ΦΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ: İK ΛΙΗΛΑ İΝ ΦΑΜ-
 ΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ ΟΑΜ. ΕΙ ΘΑΖΝΗ ΣΑΕΙ ΓΑΛΛΑΝΒΕΓΛΙ ΔΗ
 47. ΜΙΣ. İΝ ΚΙΟΙΖΑ ΝΙ ΥΙΣΛΙ. ΓΑΗ ΓΑΒΛΙ ΘΑΣ ΜΕΙΝΛΙΜ
 ΗΑΝΣΓΑΙ ΥΑΝΚΑΔΑΜ. ΓΑΗ ΝΙ ΓΑΛΛΑΝΒΕΓΛΙ. İK ΝΙ ΣΤΡ-
 ΓΑ İΝΑ. ΝΙΗ ΦΑΝ ΟΑΜ ΕΙ ΣΤΡΓΑΝ ΜΑΝΑΣΕΔ. ΑΚ
 48. ΕΙ ΓΑΝΑΣΓΑΝ ΜΑΝΑΣΕΔ: ΣΑΕΙ ΕΚΑΚΑΝΝ ΜΙΣ. ΓΑΗ
 ΝΙ ΑΝΔΝΙΜΙΨ ΥΑΝΚΑΔΑ ΜΕΙΝΑ. ΗΑΒΛΙΑ ΦΑΝΑ ΣΤΡ-
 ΓΑΝΔΑΝ ΣΙΚ. ΥΑΝΚΑ ΦΑΤΕΙ ΚΥΔΙΑΔΑ. ΦΑΤΑ ΣΤΡΓΙΨ
 49. İΝΑ İΝ ΣΠΕΔΙΣΤΙΝ ΔΑΓΑ. ΠΝΤΕ İK ΝΣ ΜΙΣ ΣΙΑΒΙΝ ΝΙ
 ΚΥΔΙΑΔΑ. ΑΚ ΣΑΕΙ ΣΑΝΔΙΑΔΑ ΜΙΚ ΑΤΤΑ. ΣΑΗ ΜΙΣ ΑΝΑ-
 11. ΒΗΣΝ ΑΤ * * * * * ΟΑΨ. ΝΙ ΑΛΛΑΙ ΗΚΑΙΝΓΑΙ ΣΙΓΗΨ:
 12. ΒΙΨΕΗ ΦΑΝ ΝΣΨΥΧΗ ΕΥΤΟΝΣ İZE ΓΑΗ ΝΑΜ ΥΑΣΤΓΥΣ
 ΣΕΙΝΥΣ. ΑΝΑΚΗΜΒΕΓΑΝΔΣ ΑΕΤΚΑ. ΟΑΨ ΔΗ İΜ. ΥΙΤΑΔΗ

- CXII. 46. det mittentem me (a). Ego lux in mundum veni, ut quisquis cre-
 47. dit in me, non maneat in tenebris. Et si quis audiat verba mea &
 non credat, ego non judico eum; non enim veni ut judicem mun-
 48. dum (b), sed ut sanem mundum. Qui contemnit me & non recipit
 verba mea habet judicantem se. Verbum quod locutus sum, id ju-
 49. dicabit eum in novissimo die, quia ego ex me ipso non locutus sum,
 sed qui misit me Pater, is mihi mandatum dedit * * * * *
 Cap. 13, 11, dixit: non omnes mundi estis. Postquam ergo laverat pedes eo-
 12. rum & sumferat vestes suas, iterum discumbens dixit illis: scitis (c)

(a) *Mittentem me* ΦΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ. Sic MS. recte & ex regulis grammaticis.

(b) *Mundum*. Recte editio *Juniana* ΜΑΝΑΣΕΔ, quamvis librarius cod. argentei errore geminaverit syllabam mediam.

(c) *Scitis*. Nisi ΥΙΤΗΨ five ΥΙΤΕΙΨ legamus, oportet ΥΙΤΑΝ prorsus anomale conjugari, quod in 2. plur. Indi. Præf. habeat ΥΙΤΑΔΗ. [ΥΙΤΑΝ verbis anomalis annumerandum est. ΥΙΤΑΔΗ incuria librarii videtur scriptum pro ΥΙΤΗΔΗ. De η affixo vide quæ diximus ad Marci 10, 38.]

(a) *Voca-*

ΘΑ ΓΑΤΛΥΙΔΑ İZVİS. ÇNS VXPΕΙΔ ΜΙΚ ΑΛΙΣΑΚΕΙΣ	13. ΚΙΙ.
ÇΛΗ ΕΛΝ. VΛΙΛΑ ΟΙΨΙΦ. İM ΑΝΚ. ÇΛΒΛΙ ΝΗ ΝΣΨΥΧΗ	ΚΙΖ.
İZVİS ΕΧΤΗΝΣ. ΕΛΝ ÇΛΗ ΑΛΙΣΑΚΕΙΣ. ÇΛΗ ÇNS SKH-	14
ΛΗΨ İZVİS MISSÇ ΨΥΛΗΛΝ ΕΧΤΗΝΣ. ΔΗ ΕΚΙΣΛΗΤΛΙ	15.
ΑΝΚ ΑΤΓΛΕ İZVİS. ΕΙ ΣΥΛ ΣΥΕ İΚ ΓΑΤΛΥΙΔΑ İZVİS.	
ΣΥΛ ÇNS ΤΛΗÇΛΙΨ: ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ İZVİS. ΝΙΣΤ	16. ΚΙΗ.
SKΛΛKS ΜΛΙΖΛ ΕΚΛΗÇΓΙΝ ΣΕΙΝΑΜΜΛ. ΝİΗ ΑΠΛΗΣΤΛΗ-	
ΛΗΣ ΜΛΙΖΛ ΨΛΜΜΛ ΣΑΝΔÇΑΝΔΙΝ ΣΙΚ: ΨΑΝΔΕ ΨΛ	17.
ΤΛ ΥΙΤΗΨ. ΑΝΔΑΓΛΙ ΣΙÇΗΨ ÇΛΒΛΙ ΤΛΗÇΓΙΨ ΨΛΤΛ.	
ΝΙ ΒΙ ΑΛΛΛΗΣ İZVİS ΟΙΨΛ. İΚ VΛΙΤ ΘΑΚÇΛΝΣ ΓΛΥΛ-	18.
ΛΙΔΛ. ΑΚ ΕΙ ΝΣΕΝΛΛΙΨ VΛΗΚΨΙ ΨΛΤΛ ΓΛΜΕΛΙΔÇ.	ΚΙΦ.
ΣΛΕΙ ΜΑΤΙΔΛ ΜΙΨ ΜİS ΗΛΛΙΒ. ΝΣΗÇΕ ΑΝΛ ΜΙΚ	
ΕΛΙΚΖΝΛ ΣΕΙΝΛ: ΕΚΛΜ ΗΙΜΜΛ ΟΙΨΛ İZVİS ΕΛΗΚΨΙ-	19.

quid fecerim vobis? Vos me vocatis (a); Magister, & Domine:	13. CXVI.
recte dicitis (b), sum enim. Si ergo lavi vobis pedes Dominus &	CXVII.
magister, etiam vos debetis vobis invicem lavare pedes; ad imita-	14.
tionem enim dedi vobis, ut sicut ego feci vobis, sic vos faciatis.	15.
Amen, amen dico vobis, non est famulus major domino suo, nec	16. CXVIII.
apostolus major mittente illum. Si hoc scitis, beati eritis si illud	17.
facitis. Non de vobis omnibus loquor. ego scio quosnam elegerim,	18.
sed ut impleatur quod scriptum est: qui edit mecum panem	CXIX.
fustulit contra me calcaneum suum. Nunc (c) dico vobis prius-	19.

(a) Vocatis **VXPΕΙΔ**, clamatis, & sic Virgilius Æneidos iv. morientem nomine clamat, sed quia durius est, nec profæ dictionis, maluimus *vocatis*, & sic hodieque lingua nostrate, *at kalla en til sig* & *at ropa en til sig*, advocare aliquem.

(b) *Reçte dicitis*. Non legit *καί*.

(c) [*Nunc ΕΚΛΜ ΗΙΜΜΛ* ab hoc die vel tempore. Subintelligitur enim **ΔΑΓΛ** vel **ΜΕΛΛ**.]

- ΖΕΙ ΥΛΗΚΨΙ. ΕΙ ΒΙ ΨΕ ΥΛΗΚΨΛΙ. ΓΑΛΛΗΝΒΓΛΙΨ ΨΛΤΕΙ
 ΚΚ. 20. ik im: AMEN AMEN UΨΛ İZYIS. SΛEI ANΔNİMİΨ ΨΛ-
 ΝΛ ΨΛΝΕΙ İK İNSANΔΓΛ. MİK ANΔNİMİΨ. İΨ SΛEI MİK
 ΚΚΑ. 21. ANΔNİMİΨ. ANΔNİMİΨ ΨΛΝΛ SΛNΔΓANΔAN MİK: ΨΛ-
 ΤΛ UΨANΔS İΛİSNS İNΔKXBNΞΔΛ ΛHMIN. ΓΛH VEIT-
 YΞΔİΔΛ ΓΛH UΛΨ. AMEN AMEN UΨΛ İZYIS. ΨΛΤΕΙ
 ΚΚΒ. 22. ΛİNS İZYAKΛ ΓΑΛΛΕΥΕΙΨ MİK: ΨΛNNH SEONN ΔN SIS
 MISSΞ ΨΛİ SİΠXNGXS. ΨΛΓKΓANΔAN S Bİ ΘAKΓANΛ
 ΚΚΓ. 23. UΕΨİ: YΛSNH ΨΛN ANAKNMBΓANΔS ΛİNS ΨİZE Sİ-
 ΠXNGE İS İN BAKMA İΛİSNİS. ΨΛΝΕΙ FKİCΞΔΛ İΛİ-
 24. SNS. BANΔYİΔ NHΨAN ΨΛMMΛ SEİMΞN ΠΛITKNS. ΔN
 25. FKΛİHNΛN. ΘΛS YESİ Bİ ΨΛΝΕΙ UΛΨ. ANAKNMBİΔΛ
 ΨΛN ΓΛİNS SYΛ ANΛ BAKMA İΛİSNİS. UΛΨNH İMMΛ.
 26. FAN. ΘΛS İST: ANΔHXE İΛİSNS. SΛ İST ΨΛMMEİ İK
 ΚΚΔ. NEDANΠΓANΔS ΨΛNΛ HΛΛİE TİBΛ: ΓΛH NEDANΠ-
 ΓANΔS ΨΛNΛ HΛΛİE. ΓΛE İNΔİN SEİMΞNIS İSKΛKİX-
 CXX. 20. quam fiat, ut quum fuerit, credatis quod ego sum. Amen, amen
 dico vobis, qui recipit illum, quem ego mittam, me recipit. qui
 CXXI. 21. vero me recipit, recipit mittentem me. Hęc dicens Jesus com-
 motus est spiritu, & testatus est dixitque: Amen, amen dico vo-
 CXXII. 22. bis, unus vestrũm prodet me. Itaque adspiciebant se invicem
 CXXIII. 23. discipuli cogitantes de quo diceret. Erat autem unus discipu-
 24. lorum ejus recumbens in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Huic
 vero innuebat Simon Petrus ut quæreret, quis esset de quo di-
 25. xerat? Ille vero *qui* sic recubuit (a) in gremio Jesu dixit ei:
 26. quisnam est? Respondit Jesus: ille est, cui ego immergens pa-
 CXXIV. nem dabo. Et immergens panem, dedit Judæ Simonis (b) Iscario-

(a) *Qui sic recubuit.* Legit cum multis optimæque notæ codd. *ἰπικιστὸν δὲ ἐκεί-
 νος ἕτως ἰπὶ κτλ.*

(b) *Judæ Simonis ἰνδῖν σεῖμξνις.* Sic recte MS.

(a) *Quo*

ΤΑΝ. ΟΛΗ ΛΕΛΑΚ ΦΛΑΜΜΑ ΗΛΛΙΒΑ ΦΛΑΝ ΓΛΛΑΙΦ ΙΝ 27.
 ΟΛΙΝΑΝΑ ΣΑΤΑΝΑ: ΟΛΦ ΦΛΑΝ ΔΝ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΝΣ. ΦΛ- 28.
 ΤΕΙ ΤΛΗΓΙΣ ΤΛΥΕΙ ΣΠΚΛΗΤΡ: ΦΛΤΝΗ ΦΛΑΝ ΛΙΝΣΗΝΝ 28.
 ΝΙ ΥΙΣΣΑ ΦΙΖΕ ΑΝΑΚΝΜΒΟΑΝΔΑΝΕ ΔΝ ΘΕ ΟΛΦ ΙΜ- 29.
 ΜΑ. ΣΝΜΛΙ ΜΠΝΔΕΔΑΝΝ ΕΙ. ΠΝΤΕ ΑΚΚΑ ΗΛΒΛΙΔΑ 29.
 ΙΠΔΑΣ. ΦΛΤΕΙ ΟΕΦΙ ΙΜΜΑ ΙΛΙΣΝΣ. ΒΝΓΕΙ ΦΙΖΕΙ ΦΛΗΚ-
 ΒΕΙΜΑ ΔΝ ΔΝΛΦΛΙ. ΛΙΦΦΛΗ ΦΛΙΜ ΠΝΛΕΔΑΜ ΕΙ ΟΛ 30.
 ΓΙΒΑΠ: ΒΙ ΦΕ ΑΝΔΑΝΑΜ ΦΛΑΝ ΗΛΛΙΒ ΟΛΙΝΣ. ΣΝΝΣ 30.
 ΓΛΛΑΙΦ ΠΤ. ΥΑΣΝΗ ΦΛΑΝ ΝΑΗΤΣ. ΦΛΑΝ ΓΛΛΑΙΦ ΠΤ. 31.
 ΟΛΦ ΦΛΑΝ ΙΛΙΣΝΣ. ΝΗ ΓΑΣΥΕΚΛΙΔΣ ΥΑΚΦ ΣΝΝΝΣ
 ΜΑΝΣ. ΟΛΗ ΓΡΦ ΗΛΗΗΙΦΣ ΙΣΤ ΙΝ ΙΜΜΑ. ΟΛΒΛΙ ΝΗ 32.
 ΓΡΦ ΗΛΗΗΙΦΣ ΙΣΤ ΙΝ ΙΜΜΑ. ΟΛΗ ΓΡΦ ΗΛΗΗΕΙΦ ΙΝΑ
 ΙΝ ΣΙΣ. ΟΛΗ ΣΝΝΣ ΗΛΗΗΙΔΑ ΙΝΑ: ΒΑΚΝΙΛΑΧΝΑ. ΝΑΗΗ 33.

tā. Et post hunc panem, tum introibat in illum Satanas. Dixit 27.
 ergo ei Jesus: quod facis, fac cito. Hoc autem nemo accumben- CXXV.
 tium intelligebat, quorsum ei dixerat. quidam enim putabant quod 28.
 quoniam arculam habebat Judas, Jesus illi diceret: eme quo indige- 29.
 mus (a) ad festum, sive ut daret aliquid pauperibus. Quum ergo ille 30.
 receperat panem, statim exivit, erat autem nox. Postquam exierat 31.
 dixit itaque Jesus: nunc honoratus est Filius hominis, & Deus glori-
 ficatus est in illo (b). Si ergo Deus glorificatus est in illo, etiam Deus 32.
 glorificabit eum in se, & jam modo glorificavit eum (c). Filioli, ad- 33.

(a) Quo indigemus ΦΙΖΕΙ ΦΛΗΚΒΕΙΜΑ. Sic ex regulis grammatices MS. non ΦΛΗΚΒΕΙΜΛΙ.

(b) Glorificatus est in illo ΗΛΗΗΙΦΣ ΙΣΤ ΙΝ ΙΜΜΑ, ιδεόωθη εν αὐτῷ & sic δεξιῶς sæpissime per ΗΛΗΗΟΑΝ redditur. si plura quaeris adi Marefchallum. Mox ΟΛΒΛΙ ΝΗ, adeo ut legerit, ει εν.

(c) Glorificavit eum ΗΛΗΗΙΔΑ ΙΝΑ. Editi communi consensu, quin & MSS. δεξιῶς αὐτόν. noster tamen legit ιδεῖσθε αὐτόν, unde ειδὺς per jam modo verendum nobis fuit, neque invito hellenismo.

(a) Tunc

ΛΕΓΤΙΑ ΜΕΛ ΜΙΦ ΙΖΥΙΣ ΙΜ. ΣΧΚΕΙΨ ΜΙΚ. ΓΛΗ ΣΥΛ ΣΥΕ
 34. ΟΥΨ ΔΝ ΙΝΔΛΙΝΜ. ΕΙ ΨΛΔΕΙ ΙΚ ΓΛΓΓΛ ΓΝΣ ΝΙ ΜΛ-
 ΓΝΨ ΟΙΜΑΝ. ΓΛΗ ΙΖΥΙΣ ΟΙΨΛ ΝΗ: ΑΝΛΒΝΣΝ ΝΙΝΓΛ
 ΓΙΒΛ ΙΖΥΙΣ. ΕΙ ΕΚΙΟΞΨ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΞ. ΣΥΕ ΙΚ ΕΚΙΟΞΔΛ
 35. ΙΖΥΙΣ. ΨΕΙ ΓΛΗ ΓΝΣ ΕΚΙΟΞΨ ΜΙΣΣΞ ΙΖΥΙΣ. ΒΙ ΨΛΜΜΑ
 ΝΕΚΝΝΝΛΝΔΛ ΑΛΛΛΙ ΨΕΙ ΜΕΙΝΛΙ ΣΙΠΧΝΟΞΣ ΣΙΟΝΨ.
 ΚΚΟ. 36. ΟΥΒΛΙ ΕΚΙΛΨΥΛ ΗΛΒΛΙΔ ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΞ: ΨΛΝΝΗ
 ΟΥΨ ΔΝ ΙΜΜΑ ΣΕΙΜΟΝ ΠΛΙΤΚΝΣ. ΕΛΝ. ΟΛΔ ΓΛΓΓΙΣ:
 ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ ΙΛΙΣΝΣ ΟΥΨ. ΨΛΔΕΙ ΙΚ ΓΛΓΓΛ ΝΙ
 37. ΜΛΓΤ ΜΙΚ ΝΗ ΛΛΙΣΤΟΑΝ. ΙΨ ΒΙ ΨΕ ΛΛΙΣΤΕΙΣ: ΨΛ-
 ΚΝΗ ΠΛΙΤΚΝΣ ΟΥΨ ΔΝ ΙΜΜΑ. ΕΛΝ. ΔΝ ΟΕ ΝΙ ΜΛΓ
 ΨΝΚ ΛΛΙΣΤΟΑΝ ΝΗ. ΣΛΙΥΑΛΛ ΜΕΙΝΑ ΕΛΝΚ ΨΝΚ ΛΛΓ-
 38. ΟΑ: ΑΝΔΗΞΕ ΙΛΙΣΝΣ. ΣΛΙΥΑΛΛ ΨΕΙΝΑ ΕΛΝΚ ΜΙΚ
 ΛΛΓΟΙΣ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ ΨΝΣ. ΨΕΙ ΗΑΝΑ ΝΙ ΗΚΝ-

huc paullo tempore sum vobiscum. quæretis me, & sicut dicebam
 Judæis, quod quò ego vado, vos non potestis venire, etiam vo-
 34. bis nunc dico. Mandatum novum do vobis ut diligatis vos in-
 vicem; sicut ego dilexi vos, ut etiam vos diligatis vos invi-
 35. cem. Ex hoc cognoscent omnes quod mei discipuli sitis, si a-
 CXXVI. 36. morem habueritis mutuum. Tunc (a) dixit ei Simon Petrus:
 Domine, quorsum vadis? respondens Jesus dixit: quorsum ego
 37. vado, non potes me nunc sequi, sed posthac sequeris. Dixit
 ergo ei Petrus: Domine, cur non possum nunc Te sequi? Ani-
 38. mam meam pro Te ponam. Respondit Jesus (b): animam tuam
 pro me pones. Amen, amen dico tibi, quod gallus non crocita-

(a) Tunc **ΨΛΝΝΗ**. id foret *τίτι λίγα αὐτῶ*. [Non legit *μὲν* post *ἐκκληθῆσθε*. at *ἔ*, post *λίγα* in sequenti commate.]

(b) Respondit *Jesus*. Non legit *αὐτῶ*, & perinde est, tædiumque jam diu nos cepit hujuscemodi minutiarum.

ΚΕΙΨ ΠΝΤΕ ΨΝ ΜΙΚ ΛΕΛΙΚΙΣ ΚΗΝΝΑΝ ΦΚΙΜ ΣΙΝΦΛΜ:
 ΝΙ ΙΝΔΑΡΧΕΝΑΙ ΙΖΥΑΚ ΗΛΙΚΤΑ. ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ ΔΗ ΓΑ- 1. ΚΚΖ.
 ΦΛ. ΓΛΗ ΔΗ ΜΙΣ ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ: ΙΝ ΓΑΡΔΑ ΑΤΤΙΝΣ 2.
 ΜΕΙΝΙΣ ΣΑΛΙΨΥΧΣ ΜΑΝΑΓΧΣ ΣΙΝΔ. ΛΨΨΑΝ ΝΙΒΛ ΥΕ-
 ΣΕΙΝΑ. ΛΙΨΨΑΝ ΥΕΨΓΑΝ ΔΗ ΙΖΥΙΣ. ΓΑΓΓΑ ΜΑΝΥΓΑΝ
 ΣΤΑΔ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΨΑΝ ΓΑΒΛΙ ΓΑΓΓΑ ΜΑΝΥΓΑ ΙΖΥΙΣ 3.
 ΣΤΑΔ. ΛΕΤΚΑ ΟΙΜΑ ΓΛΗ ΕΚΑΝΙΜΑ ΙΖΥΙΣ ΔΗ ΜΙΣ
 ΣΙΛΒΙΝ. ΕΙ ΨΑΚΕΙ ΙΜ ΙΚ ΨΑΚΗΗ ΣΙΓΗΨ ΓΛΗ ΓΗΣ.

bit donec tu me nosse negabis (a) tribus vicibus. Ne turbetur cor ve-
 strum; creditis in Deum, etiam in me credite (b). In domo Patris mei
 mansiones multæ sunt, atque nisi essent (c), dicerem vobis, abeo para-
 turus vobis locum. Et cum abeo (d), parabo vobis locum. Iterum ve- 3.
 niam & assumam vos ad me ipsum, ut ubi ego sum, illic sitis etiam vos.

Cap. 14, 1,
 CXXVII.
 2.

(a) *Donec tu me nosse negabis* ΠΝΤΕ ΨΝ ΜΙΚ ΛΕΛΙΚΙΣ ΚΗΝΝΑΝ. Legit Έως σὺ ἀπαρνήσῃ εἰδέναι με. Vulgati Έως ε. sed lectionem quam noster sequutus est, non puto carere emphasi; Petrum alloquitur suæ heic confidentem constan-
 tiæ, aliàs etiam laudatissime confitentem. Si is adeo laberetur, quid de cæteris foret sperandum. Porro, εἰδέναι με sive ex *Luca* huc translatum, sive à librariis evangelistæ nostri omissum.

(b) *Credite*. Dubitabam posse verti per Imperativum, sic enim foret ΓΑ-
 ΛΛΗΒΕΓΛΙΨ vel ΓΑΛΛΗΒΕΓΙΨ, sed diligentius observando vidi hanc
 quoque terminationem esse, secundæ Plur. Imperativi. vide *Marci* 1, 15. & 11,
 24. quin & mox, hujus capituli v. 11. & alibi. nec aliter ΗΛΗΣΕΙΨ *Marci* 7,
 14. ἀκούετε με πάντες.

(c) *Atque nisi essent* ΛΨΨΑΝ ΝΙΒΛ ΥΕΣΕΙΝΑ. ac si legerit εἰ δὲ μήτε
 εἶεν. Et suspicor, vel hoc ipsum, vel quod proxime sequitur ΛΙΨΨΑΝ (quod
 item εἰ ἢ μὴ, vide *Matth.* 6, 1.) ex margine intrusum esse.

(d) *Et cum abeo* ΓΛΗ ΨΑΝ ΓΑΓΓΑ. Sic optime vertit καὶ ἐὰν πορευθῶ
 accipiendo ἐὰν pro ὅτι sive ὅταν, sicuti supra 12, 32. ΓΑΒΛΙ ex margine iterum
 manavit in contextum, & quandoquidem conditionalis est particula, illam expel-
 lere voluisse videtur *Ulphilas*, substituto adverbio Temporis. Porro plurimorum
 codd. conspiratione omittit ε ante ἰπιμέσω, sicque omnia plana.

U u u u

(a) *Vide-*

4. ἘΓΩ ΦΑΔΕΙ ἸΚ ΓΑΓΓΑ ΚΗΝΝΗΨ. ἘΓΩ ΦΑΝΑ ΥΙΓ ΚΗΝ-
 5. ΝΗΨ: ΨΑΚΗΗ ὙΛΨ ἸΜΜΑ ΨΧΜΑΣ. ΕΛΝ. ΝΙ ΥΙΤΗΜ
 ΘΑΨ ΓΑΓΓΙΣ. ἘΓΩ ΘΑΙΥΑ ΜΑΓΗΜ ΦΑΝΑ ΥΙΓ ΚΗΝ-
 6. ΝΑΝ: ὙΛΨ ἸΜΜΑ ἸΛΙΣΗΣ. ἸΚ ἸΜ ΣΑ ΥΙΓΣ. ἘΓΩ ΣΗΝ-
 ΓΑ. ἘΓΩ ΛΙΒΛΙΝΣ. ΛΙΝΣΗΝ ΝΙ ΟΙΜΙΨ ΑΤ ΑΤΤΙΝ ΝΙΒΑ
 7. ΨΑΚΗ ΜΙΚ. ἸΨ ΚΗΝΨΕΔΕΙΨ ΜΙΚ. ΛΙΨΨΑΝ ΚΗΝΨΕΔΕΙΨ
 ἘΓΩ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑΝΑ. ἘΓΩ ΨΑΝ ΕΚΑΜ ΗΙΜΜΑ ΚΗΝ-
 8. ΝΗΨ ἸΝΑ ἘΓΩ ΓΑΣΛΙΘΙΨ ἸΝΑ: ἸΨ ΕΙΛΙΠΠΗΣ ὙΛΨΗΗ
 ΔΗ ἸΜΜΑ. ΕΛΝ. ΑΗΓΕΙ ΠΗΣΙΣ ΨΑΝΑ ΑΤΤΑΝ. ΨΑΤΗΗ
 9. ΓΑΝΑΗ ΠΗΣΙΣ: ΨΑΚΗΗ ὙΛΨ ἸΜΜΑ ἸΛΙΣΗΣ. ΣΥΛΛΑΝΔ
 ΜΕΛΙΣ ΜΙΨ ἸΖΥΙΣ ΥΑΣ. ἘΓΩ ΝΙ ΝΕΚΗΝΨΕΣ ΜΙΚ ΕΙΛΙΠ-
 ΠΗ. ΣΛΕΙ ΓΑΣΛΘ ΜΙΚ. ΓΑΣΛΘ ΑΤΤΑΝ. ἘΓΩ ΘΑΙΥΑ
 10. ΨΗ ΟΙΨΙΣ. ΑΗΓΕΙ ΠΗΣΙΣ ΨΑΝΑ ΑΤΤΑΝ. ΝΙΝ ΓΑΛΛΑΝ-
 ΒΕΙΣ ΨΑΤΕΙ ἸΚ ἸΝ ΑΤΤΙΝ ἘΓΩ ΑΤΤΑ ἸΝ ΜΙΣ ἸΣΤ. ΨΧ
 ΥΑΗΚΑΑ ΨΧΕΙ ἸΚ ΚΧΔΓΑ ἸΖΥΙΣ. ΑΕ ΜΙΣ ΣΙΛΒΙΝ ΝΙ

4. 5. Et quod ego abeo nostis, & viam nostis. Dixit ergo ei Thomas:
 Domine, nescimus quorsum abeas, & quomodo possumus nosse viam?
 6. Dixit ei Jesus: Ego sum via, & veritas, & vita. nemo venit ad Pa-
 7. trem nisi per me. Si nossetis me, utique nossetis etiam Patrem
 8. meum, & vero nunc nostis eum & videtis eum (a). Dixit au-
 tem (b) ei Philippus: Domine, ostende nobis Patrem, hoc sufficit
 9. nobis. Tunc dixit ei Jesus: tantum temporis vobiscum fui, & non
 cognovisti me Philippe. qui vidit me, vidit Patrem. Et quomodo
 10. tu dicis: ostende nobis Patrem? Nonne credis quod ego in Patre,
 & Pater in me sit? Verba quæ ego loquor vobis, à me ipso non

(a) *Videtis eum* ΓΑΣΛΙΘΙΨ ἸΝΑ, cave tamen hinc augeas numerum va-
 riantum lectionum codicis Græci, & suspiceris nostrum legisse ἰσοῦσι. nam sensu
 probe perspecto, *Præter. Perf.* ἰσοῦσι per *Præsens* reddit.

(b) *Dixit autem* ἸΨ ΕΙΛΙΠΠΗΣ ὙΛΨΗΗ. ac si invenerit λίγα δέ.

(a) *At*

ΚΧΔΓΑ. ΑΚ ΑΤΤΑ ΣΛΕΙ ΙΝ ΜΙΣ ΙΣΤ. ΣΑ ΤΛΗΓΙΨ ΨΧ
 ΥΛΗΚΣΤΥΛ: ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ ΜΙΣ ΦΛΤΕΙ ΙΚ ΙΝ ΑΤΤΙΝ 11.
 ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΙΝ ΜΙΣ. ΙΨ ΓΛΒΛΙ ΙΝ ΨΙΖΕ ΥΛΗΚΣΤΥΕ ΝΙ
 ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ ΜΙΣ. ΑΜΕΝ ΑΜΕΝ ΟΙΦΑ ΙΖΥΙΣ. ΣΛΕΙ ΓΛ- 12.
 ΛΛΗΒΕΙΔ ΜΙΣ. ΨΧ ΥΛΗΚΣΤΥΛ ΨΧΕΙ ΙΚ ΤΛΗΓΑ ΓΛΗ
 ΙΣ ΤΛΗΓΙΨ. ΓΛΗ ΜΛΙΖΧΝΑ ΨΛΙΜ ΤΛΗΓΙΨ. ΠΝΤΕ ΙΚ
 ΔΝ ΑΤΤΙΝ ΓΑΓΓΑ. ΓΛΗ ΨΛΤΕΙ ΘΑ ΒΙΔΓΙΨ ΙΝ ΝΑΜΙΝ 13. ΡΚΗ.
 ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΨΛΤΑ ΤΛΗΓΑ. ΕΙ ΗΛΗΗΓΛΙΔΑΝ ΑΤΤΑ
 ΙΝ ΣΗΝΑΝ. ΓΛΒΛΙ ΟΙΣ ΒΙΔΓΙΨ ΜΙΚ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΜΕΙΝΑΜ- 14.
 ΜΑ. ΙΚ ΤΛΗΓΑ: ΓΛΒΛΙ ΜΙΚ ΕΚΙΘΧΨ. ΑΝΛΒΗΣΝΙΝΣ 15.
 ΜΕΙΝΧΣ ΕΛΣΤΛΙΔ. ΓΛΗ ΙΚ ΒΙΔΓΑ ΑΤΤΑΝ. ΓΛΗ ΑΝ- 16.
 ΨΑΚΑΝΑ ΠΑΚΑΚΛΕΤΗ ΓΙΒΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΕΙ ΣΙΓΛΙ ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ
 ΔΝ ΛΙΥΑ. ΛΗΜΑ ΣΗΝΧΧΣ. ΨΛΝΕΙ ΣΧ ΜΑΝΛΣΕΙΨΣ ΝΙ 17.

loquor, sed Pater qui in me est, ipse facit opera. Credite mihi, 11.
 quod ego in Patre, & Pater in me. at vero (a), propter opera non-
 ne creditis mihi? Amen, amen dico vobis, qui credit mihi ope- 12.
 ra quæ ego facio, etiam ille faciet, & majora illis faciet, quia ego
 ad Patrem abeo (b), & quidquid petieritis in nomine meo, hoc fa- 13.
 ciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid à me petieritis in CXXVIII.
 nomine meo, ego faciam. Si me diligitis, mandata mea ferva- 14.
 te, & ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut 15.
 fit vobiscum in æternum, spiritum veritatis, quem mundus non 16.
 17.

(a) *At vero, propter &c.* ΙΨ ΓΛΒΛΙ. ΙΝ ΨΙΖΕ ΥΛΗΚΣΤΥΕ ΝΙ
 ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ ΜΙΣ. Sic omnino MS. sensu non quidem diverso, sed ali-
 quantum immutato ab iis, quæ Græci editi nunc habent, & ad quos suam edi-
 tionem conformavit Junius, adeo ut legerit Gothus: *εἰ δὲ, διὰ τὴν ἔργα μὴ πιστεύετε*
μοι; Posses etiam ΓΑΛΛΗΒΕΙΨ *creditis*, vertere *credetis*; eodem enim mo-
 mo utrumque horum Temporum in Gothica lingua inflectitur.

(b) *Ad Patrem abeo.* Non legit μᾶ, versu autem 14. *ἐάν η ἀιτήσητέ με ἐν τῷ ὀνό-
 μου ἢ μου.* Utrumque plurium codd. consensu.

(a) *Vide-*

18. ΜΑΓ ΝΙΜΑΝ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΣΛΙΘΙΨ ΪΝΑ ΝΙΗ ΚΑΝΝ ΪΝΑ. ΪΨ
 ΓΝΣ ΚΗΝΝΗΨ ΪΝΑ. ΠΝΤΕ ΪΣ ΜΙΨ ΪΖΥΙΣ ΥΙΣΙΨ ΓΛΗ ΪΝ
 19. ΪΖΥΙΣ ΪΣΤ: ΝΙ ΛΕΤΑ ΪΖΥΙΣ ΥΙΔΗΥΛΙΚΝΑΝΣ. ΟΙΜΑ ΑΤ
 20. ΪΖΥΙΣ. ΝΑΗ ΛΕΙΤΙΛ. ΓΛΗ ΣΧ ΜΑΝΛΣΕΙΨΣ ΜΙΚ ΝΙ ΨΛ-
 ΝΛΣΕΙΨΣ ΣΛΙΘΙΨ. ΪΨ ΓΝΣ ΣΛΙΘΙΨ ΜΙΚ. ΨΛΤΕΙ ΪΚ ΛΙ-
 21. ΒΛ. ΓΛΗ ΓΝΣ ΛΙΒΛΙΨ: ΪΝ ΓΛΙΝΑΜΜΑ ΔΑΓΑ ΝΕΚΗΝ-
 ΝΛΙΨ ΓΝΣ ΨΛΤΕΙ ΪΚ ΪΝ ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΓΝΣ
 22. ΪΝ ΜΙΣ. ΓΛΗ ΪΚ ΪΝ ΪΖΥΙΣ: ΣΛΕΙ ΗΛΒΛΙΑ ΑΝΛΒΗΝΣΝΙΝΣ
 ΜΕΙΝΩΣ ΓΛΗ ΕΛΣΤΛΙΨ ΨΩΣ. ΣΑ ΪΣΤ ΣΛΕΙ ΕΚΙΩΨ ΜΙΚ.
 ΚΚΨ. ΓΛΗ ΨΑΝ ΣΛΕΙ ΕΚΙΩΨ ΜΙΚ. ΕΚΙΩΨΔΑ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ
 ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΓΛΗ ΪΚ ΕΚΙΩΨ ΪΝΑ ΓΛΗ ΓΛΒΛΙΚΗΤΑ ΪΜ-
 ΚΑ. 22. ΜΑ ΜΙΚ ΣΙΛΒΑΝ: ΨΑΚΗΗ ΟΛΨ ΪΜΜΑ ΪΝΔΑΣ. ΝΙ ΣΑ
 ΪΣΚΑΚΩΨΤΕΣ. ΕΑΝ. ΘΑ ΥΑΚΨ ΕΙ ΠΝΣΙΣ ΜΗΝΑΙΣ ΓΛ-
 ΒΛΙΚΗΤΩΑΝ ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΪΨ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΛΣΕΔΑΛΙ ΝΙ:

18. potest accipere, quia non videt eum, nec novit eum; sed vos no-
 19. stis eum, quoniam is apud vos manet, immo in vobis est. Non re-
 20. linquam vos orbos, veniam ad vos. Adhuc paullum, & mundus
 21. me non ultra videbit, sed vos videbitis me (a), quia ego vivo &
 22. vos vivetis. In illo die cognoscetis vos quod ego in Patre meo,
 CXXIX. & vos in me, & ego in vobis. Qui tenet mandata mea & ser-
 vat ea, ille est qui diligit me. Et vero qui diligit me, dilige-
 tur à Patre meo, & ego diligam eum, & me ipsum ei manife-
 CXXX. 22. stabo. Dixit autem ei Judas, non Iscariotes ille: Domine, quid
 erat quod nobis te ipsum manifestabis (b), non autem mundo?

(a) *Videbitis me* ΣΛΙΘΙΨ ΜΙΚ. Hæc vera & cod. MS. lectio. ΣΛΙΘΙΨ non potest non typographi vel correctoris errore irrepsisse.

(b) *Nobis te ipsum manifestabis* ΠΝΣΙΣ ΜΗΝΑΙΣ ΓΛΒΛΙΚΗΤΩΑΝ ΨΗΚ ΣΙΛΒΑΝ. Consuetudine Græca ΜΗΝΑ ΓΛΒΛΙΚΗΤΩΑΝ pro ΓΛΒΛΙΚΗΤΩΑ, μέλλω ἐμφανίζω pro ἐμφανίσω. Aliàs loco ΜΗΝΑΝ utuntur ΗΛΒΑΝ.

(a) *Etiams*

ΑΝΔΗΡΞΕ ΙΛΙΣΗΣ ΓΛΗ ΟΛΨ ΔΗ ΙΜΜΑ. ΓΛΒΛΙ ΘΑΣ ΜΙΚ 23.
 ΕΚΙΩΨ ΓΛΗ ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝ ΕΛΣΤΛΙΨ. ΓΛΗ ΑΤΤΑ ΜΕΙΝΣ
 ΕΚΙΩΨ ΙΝΑ. ΓΛΗ ΔΗ ΙΜΜΑ ΓΛΛΕΙΨΞΣ. ΓΛΗ ΣΛΛΙΨ-
 ΥΞΣ ΑΤ ΙΜΜΑ ΓΑΤΛΗΓΞΣ. ΙΨ ΣΛΕΙ ΝΙ ΕΚΙΩΨ ΜΙΚ. 24.
 ΨΞ ΥΛΗΚΑΔ ΜΕΙΝΑ ΝΙ ΕΛΣΤΛΙΨ. ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΥΛΗΚΑ ΚΛΛ.
 ΨΛΤΕΙ ΗΛΗΝΣΕΙΨ ΝΙΣΤ ΜΕΙΝ. ΛΚ ΨΙΣ ΣΑΝΔΓΑΝΔΙΝΣ
 ΜΙΚ ΑΤΤΙΝΣ: ΨΑΤΑ ΚΞΔΙΔΑ ΙΖΥΙΣ ΑΤ ΙΖΥΙΣ ΥΙ- 25. ΚΛΒ.
 ΣΑΝΔΣ. ΛΨΨΑΝ ΣΑ ΠΑΡΑΚΛΕΤΗΝΣ. ΛΗΜΑ ΣΑ ΥΕΙΗΛ. 26.
 ΨΛΝΕΙ ΣΑΝΔΕΙΨ ΑΤΤΑ ΙΝ ΝΑΜΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ. ΣΑ ΙΖ-
 ΥΙΣ ΛΛΙΣΕΙΨ ΑΛΛΑΤΑ. ΓΛΗ ΓΑΜΑΝΔΕΙΨ ΙΖΥΙΣ ΑΛΛΙΣ
 ΨΛΤΕΙ ΟΛΨ ΔΗ ΙΖΥΙΣ: ΓΛΥΛΙΚΨΙ ΒΙΛΕΙΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΓΛ- 27.
 ΥΛΙΚΨΙ ΜΕΙΝ ΓΙΒΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΣΥΑ ΣΥΕ ΣΞ ΜΑΝΑΨΕΨΣ
 ΓΙΒΙΨ ΙΚ ΓΙΒΑ ΙΖΥΙΣ. ΝΙ ΙΝΔΡΞΒΝΑΙΝΑ ΙΖΥΑΚΑ ΗΛΙΚ-

Respondit Jesus & dixit ei: si quis me diligit, etiam sermonem 23.
 meum (a) fervabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum ibimus (b),
 & mansiones apud eum faciemus. qui vero (c) non diligit (d) me, 24.
 sermones meos non fervabit. & sermo quem auditis non est meus, 25.
 sed Patris mittentis me. Hæc loquutus sum vobis, apud vos ma- 26.
 nens; sed Paracletus, Spiritus Sanctus, quem Pater mittet in meo 27.
 nomine, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omne quod
 dixi vobis. Pacem relinquo vobis, meam pacem do vobis, non
 sicut mundus dat, ego do vobis. Non commoveantur corda ve-

(a) Etiam sermonem meum ΓΛΗ ΥΛΗΚΑ ΜΕΙΝ. Legit *κὶ τὸ λόγον μου*.

(b) Ibimus ΓΛΛΕΙΨΞΣ. observa Numerum Dualem, sicut etiam mox ΓΑΤΛΗΓΞΣ, ibimus nos duo, faciemus nos duo. In Plur. ΓΛΛΕΙΨΑΜ & ΓΑΤΛΗΓΑΜ.

(c) Qui vero ΙΨ ΣΛΕΙ. Legit *ὁ δὲ μή*.

(d) Diligit ΕΚΙΩΨ. Sic MS. utrumque tamen in usu Gothico, ΕΚΙΩΝ & ΕΚΙΩΞΝ, amare, sicut quoque verbum contrariæ significationis ΕΙΛΑΝ & ΕΙ-
 ΓΑΝ, odisse.

28. ΤΡΗΝΑ. ΝΙΗ ΕΛΗΚΗΤΟΛΙΝΑ: ΗΛΗΣΙΔΕΑΝΨ ΕΙ ΙΚ ΑΛΨ
 ΙΖΥΙΣ. ΓΑΛΕΙΨΑ ΟΛΗ ΟΙΜΑ ΑΤ ΙΖΥΙΣ. ΟΛΒΛΙ ΕΚΙΟΧ-
 ΔΕΔΕΙΨ ΜΙΚ. ΛΙΨΨΑΝ ΟΗΣ ΕΛΓΙΝΧΔΕΔΕΙΨ ΕΙ ΙΚ ΓΑΓ-
 ΓΑ ΔΝ ΑΤΤΙΝ. ΟΝΤΕ ΑΤΤΑ ΜΕΙΝΣ ΜΑΙΖΑ ΜΙΣ ΙΣΤ:
 29. ΟΛΗ ΝΗ ΑΛΨ ΙΖΥΙΣ. ΕΛΗΚΨΙΖΕΙ ΥΛΗΚΨΙ. ΕΙ ΒΙ ΨΕ
 30. ΥΛΙΚΨΛΙ ΓΑΛΛΗΒΟΛΙΨ: ΨΑΝΛΣΕΙΨΣ ΕΙΛΗ ΝΙ ΜΑΨΛ-
 ΟΛ ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΟΙΜΙΨ ΣΛΕΙ ΨΙΖΛΙ ΜΑΝΛΣΕΔΛΙ ΚΕΙΚΙ-
 31. ΝΟΨ. ΟΛΗ ΙΝ ΜΙΣ ΝΙ ΒΙΓΙΤΙΨ ΥΛΙΗΤ. ΑΚ ΕΙ ΝΕΚΟΝΝΗΛΙ
 ΣΧ ΜΑΝΛΣΕΨΣ ΨΛΤΕΙ ΙΚ ΕΚΙΟΧΔΑ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑΝΑ.
 ΟΛΗ ΣΥΛ ΣΥΕ ΑΝΛΒΛΗΔ ΜΙΣ ΑΤΤΑ ΣΥΛ ΤΛΗΟΛ: ΝΚ-
 1. ΚΕΙΣΙΨ. ΓΑΓΓΑΜ ΨΛΨΚΧ: ΙΚ ΙΜ ΥΕΙΝΑΤΚΙΝ ΨΛΤΑ
 2. ΣΗΝΟΕΙΝΧ. ΟΛΗ ΑΤΤΑ ΜΕΙΝΣ ΥΛΗΚΣΤΥΟΛ ΙΣΤ. ΑΛΛ
 ΤΛΙΝΕ ΙΝ ΜΙΣ ΟΝΒΛΙΚΑΝΔΑΝΕ ΑΚΚΑΝ ΓΟΨ. ΟΣΝΙΜΙΨ
 ΙΤΑ. ΟΛΗ ΑΛΛ ΑΚΚΑΝ ΒΛΙΚΑΝΔΑΝΕ. ΓΑΗΚΑΙΝΕΙΨ

28. *fra, nec formident. Audivistis quod ego dixi vobis: abeo & ve-*
nio ad vos. Si diligeretis me, utique vos lætaremini ideo quod
 29. *ego abeam (a) ad Patrem, quia Pater meus est major me. Et*
nunc dixi vobis priusquam fiat, ut quum factum fuerit, credatis.
 30. *Uterius non multa loquar vobiscum, venit qui in hoc mundo*
 31. *regnat, & in me nihil quidquam inveniet (b); sed ut cognoscat*
mundus quod ego dilexi Patrem meum, & sicut præcepit mihi
 Cap. 15, 1. *Pater, sic faciam, surgite, eamus hinc. Ego sum vitis illa vera, &*
 2. *Pater meus operarius est. omnem palmitem in me, non ferentem*
fructum bonum (c), eum tollit, & omnem ferentium fructum, eum

(a) *Ideo quod ego abeam* ΕΙ ΙΚ ΓΑΓΓΑ. Non legit εἶπον, quod item à multis codd. MSS. & versionibus antiquis exfulat.

(b) *Nihil quidquam inveniet* ΝΙ ΒΙΓΙΤΙΨ ΥΛΙΗΤ. Legit ergo cum multis εἰς ἐρῆσὶ εἶδεν. ΒΙΓΙΤΑΝ Suec. *Hitta*, invenire. Mox quoque legit ὅτι ἤγάπησα τὸν πατέρα μου.

(c) *Fructum bonum.* Ac si legerit καρπὸς ἀγαθός.

(a) *Nec*

ἴΤΛ. ΕΙ ΜΑΝΑΓΙΖΑ ΑΚΚΑΝ ΒΛΙΚΑΙΝΑ. ΟΝ ΟΝΣ ΗΚΑΙΝ. 3.
 ΟΛΙ ΣΙΟΝΨ ἸΝ ΦΙΣ ΥΑΝΚΑΙΣ ΨΑΤΕΙ ΚΑΔΙΔΑ ΔΝ ἸΖΥΙΣ:
 ΥΙΣΑΙΨ ἸΝ ΜΙΣ. ΟΛΗ ἸΚ ἸΝ ἸΖΥΙΣ. ΣΥΕ ΣΑ ΥΕΙΝΑΤΑΙΝΣ 4.
 ΝΙ ΜΑΓ ΑΚΚΑΝ ΒΛΙΚΑΝ ΑΨ ΣΙΣ ΣΙΛΒΙΝ. ΝΙΒΑ ἸΣΤ ΑΝΑ
 ΥΕΙΝΑΤΚΙΥΑ. ΣΥΛΗ ΝΙΗ ΟΝΣ. ΝΙΒΑ ἸΝ ΜΙΣ ΣΙΟΝΨ. ἸΚ 5.
 ἸΜ ΨΑΤΑ ΥΕΙΝΑΤΚΙΝ. ἸΨ ΟΝΣ ΥΕΙΝΑΤΑΙΝΣ. ΣΛΕΙ ΥΙ-
 ΣΙΨ ἸΝ ΜΙΣ ΟΛΗ ἸΚ ἸΝ ἸΜΜΑ. ΣΑ ΒΛΙΚΙΨ ΑΚΚΑΝ ΜΑ-
 ΝΑΓ. ΨΑΤΕΙ ἸΝΝΗ ΜΙΚ ΝΙ ΜΑΓΝΨ ΤΑΝΟΑΝ ΝΙΥΛΗΤ:
 ΝΙΒΑ ΣΛΕΙ ΥΙΣΙΨ ἸΝ ΜΙΣ. ΝΣΥΛΙΚΠΑΔΑ ΝΤ ΣΥΕ ΥΕΙΝΑ- 6.
 ΤΑΙΝΣ. ΟΛΗ ΓΑΨΑΝΚΣΝΙΨ. ΟΛΗ ΓΑΛΙΣΑΔΑ. ΟΛΗ ἸΝ
 ΕΞΝ ΓΑΛΑΓΟΑΝΔ. ΟΛΗ ἸΝΒΚΑΝΟΑΔΑ: ΑΨΦΑΝ ΟΑ- 7. ΚΑΓ.
 ΒΑΙ ΣΙΟΝΨ ἸΝ ΜΙΣ. ΟΛΗ ΥΑΝΚΑΔΑ ΜΕΙΝΑ ἸΝ ἸΖΥΙΣ
 ΣΙΝΔ. ΨΑΤΑΘΑΗΨΕΙ ΥΙΛΕΙΨ ΒΙΔΟΙΨ. ΟΛΗ ΥΑΙΚΨΙΨ ἸΖ-

purgat, ut plus fructus ferat. Nunc vos puri estis propter fermo- 3.
 nem, quem loquutus sum vobis. Manete in me, & ego in vobis, 4.
 sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi sit in vi-
 te, ita nec (a) vos nisi in me fitis. Ego sum vitis, vos autem (b) 5.
 palmites, qui manet in me, & ego in illo, hic fert fructum mul-
 tum, quia sine me non potestis aliquid facere. Nisi quis manserit 6.
 in me, ejicietur foras ut palmes, & ficcabitur, atque collige-
 tur (c), & in ignem mittent, & comburetur. Si vero (d) fitis in 7.
 me, & verba mea in vobis sint, quidquid velitis, petite, & fiet vo- CXXXIII.

(a) Nec ΝΙΗ. sic MS. nam ΝΙ est non, ΝΙΗ, nec, neque.

(b) Vos autem ἸΨ ΟΝΣ. Sive legit, sive de suo adjecit δέ.

(c) Atque colligetur ΓΑΛΙΣΑΔΑ. Hoc, συναχθήσεται. Et quia cum editis hanc tertiam numeri multitudinis, συναχθῶσιν αὐτὰ, impersonaliter vertit, nec male, mirum cur non etiam proximum βάλουσιν, illic enim ΟΛΗ ἸΝ ΕΞΝ ΓΑΛΑΓΟΑΝΔ. itaque crederes, nostrum legisse καὶ συναχθήσεται καὶ εἰς τὸ πῶρ βάλουσι, καὶ καίεται. Interim sensus idem.

(d) Si vero ΑΨΦΑΝ ΟΑΒΛΙ. Iterum sive legit, sive addendum existimavit δέ.

(a) Et

- ΚΛΔ. 8. VIS: İN ΦΛΜΜΑ ΗΛΗΗΨ İST ΑΤΤΑ ΜΕΙΝΣ. ΕΙ ΑΚ-
 ΚΛΝ ΜΑΝΑΓ ΒΛΙΚΛΨ. ΓΛΗ ΥΛΙΚΨΛΨ ΜΕΙΝΛΙ ΣΙΠΧΝ-
 9. ΓΧΣ: ΣΥΛ ΣΥΕ ΕΚΙΓΧΔΕ ΜΙΚ ΑΤΤΑ. ΣΥΛΗ İK ΕΚΙΓΧ-
 10. ΔΑ İΖΥİS. ΥİSΛΨ İN ΕΚΙΛΨΥΛΙ ΜΕΙΝΛΙ. ΓΛΒΛΙ ΑΝΑ-
 ΒΗΣΝΙΝΣ ΜΕΙΝΧΣ ΕΑΣΤΛΙΔ. ΣΙΓΗΨ İN ΕΚΙΛΨΥΛΙ ΜΕΙ-
 ΝΛΙ. ΣΥΛ ΣΥΕ İK ΑΝΑΒΗΣΝΙΝΣ ΑΤΤΙΝΣ ΜΕΙΝİS ΕΑΣΤΛΙ-
 11. ΔΑ. ΓΛΗ ΥİSΛ İN ΕΚΙΛΨΥΛΙ İS: ΨΛΤΑ ΚΧΔΙΔΑ İΖΥİS.
 ΕΙ ΕΛΗΕΨS ΜΕΙΝΑ İN İΖΥİS ΣΙΓΛΙ. ΓΛΗ ΕΛΗΕΔS İΖΥΛ-
 12. ΚΑ ΝSΕΝΑΛΓΑΙΔΑΗ: ΨΛΤΑ İST ΑΝΑΒΗΣΝS ΜΕΙΝΑ.
 ΕΙ ΕΚΙΓΧΨ İΖΥİS ΜİSΣΧ. ΣΥΛ ΣΥΕ İK ΕΚΙΓΧΔΑ İΖΥİS.
 ΚΛΕ. 13. ΜΑΙΖΕΙΝ ΨΙΖΛΙ ΕΚΙΛΨΥΛΙ ΜΑΝΝΑ ΝΙ ΗΛΒΛΨ. ΕΙ ΟΛS
 SΛΙΥΑΛΛΑ SΕΙΝΑ ΛΑΓΓΙΨ ΕΛΗΚ ΕΚΙΓΧΝΔS SΕΙΝΑΝS.
 ΚΛΙ. 14. ΓΗΣ ΕΚΙΓΧΝΔS ΜΕΙΝΛΙ ΣΙΓΗΨ. ΓΛΒΛΙ ΤΛΗΓΨΨ ΨΛΤΕΙ
 CXXXIV. bis. In hoc glorificatus est Pater meus, si fructum multum fera-
 8. tis & fitis (a) mei discipuli. Sicut dilexit me Pater, sic (b) ego di-
 9. lexi vos, manete in amore meo. Si mandata mea servaveritis,
 10. manebitis in amore meo, sicut ego servavi mandata patris mei
 11. & maneo in ejus amore. Hæc loquutus sum vobis, ut gaudium
 12. meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est
 CXXXV. mandatum meum, ut diligatis vos invicem, sicut ego dilexi vos.
 13. Majorem hoc amore (c) nemo habet, quam ut quis animam suam
 CXXXIV. ponat pro (d) amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis quæ
 14.

(a) *Et fitis* ΓΛΗ ΥΛΙΚΨΛΨ. Manifestum est, nostrum legisse καὶ γίνεσθαι, id enim ΥΛΙΚΨΛΨ, vide Matth. 5, 45 & nostrum 12, 36. γινήσθε foret ΥΛΙΚΨΨ. iterum Evangelista noster cap. 8, 33. ἐλεύθεροι γήσεσθε, ΕΚΙΓΛΙ ΥΛΙΚΨΨ, Suec. *i skolen frie warda*. [Angl. *ye shall be free*.]

(b) *Sic*. MS. ΣΥΛΗ.

(c) [*Majorem hoc amore* ΜΑΙΖΕΙΝ ΨΙΖΛΙ ΕΚΙΛΨΥΛΙ. Legit μείζωσα ταύτης ἀγάπης.]

(d) *Pro amicis suis* ΕΛΗΚ ΕΚΙΓΧΝΔS SΕΙΝΑΝS. Sic iterum restitimus ex MS. vide supra cap. 10, 15.

(a) *Elegi*

ἴκ ἀναβινδα ἰζυῖς. ψανἄσειψς ἰζυῖς νι υἱψἄ σκἄλ- 15.
 κἄνς. νντε σκἄλκς νι γἄιτ θἄ τἄνσιψ ἰς ἐκἄν-
 γἄ. ἰψ ἴκ ἰζυῖς υἱψ ἐκἰςχἄνδς. νντε ἄλλ ψἄτει
 ἡἄνσιδἄ ἄτ ἄττιν μεἰνἄμἄ. γἄκἄννιδἄ ἰζυῖς:
 νι γἄνς μἰκ γἄγἄλλιδἄδἄηψ. ἄκ ἴκ γἄγἄλλιδἄ ἰζυῖς. 16.
 εἰ γἄνς σνἰγἄιψ γἄη ἄκἄλν βἄικἄιψ. γἄη ἄκἄλν
 ἰζυἄκ ἄν ἄιγἄ σἰγἄι. εἰ ψἄτἄθἄηψει βἰδἄγἄιψ ἄτ- 17. κἄλ.
 τἄν ἰν ἡἄμἰν μεἰνἄμἄ. γἄβἰψ ἰζυῖς: ψἄτἄ ἄνἄ- 17. κἄη.
 βἰνδἄ ἰζυῖς. εἰ ἐκἰςχἄψ ἰζυῖς μἰσσἄ: γἄβἄι σἄ μἄ- 18.
 νἄσεδς ἰζυῖς ἐἰγἄι. κἄννἄειψ εἰ μἰκ ἐκἄνἄν ἰζυῖς

ego præcipio vobis. Amplius non vos vocabo famulos, quia famulus 15.
 nescit quid faciat dominus ejus; sed ego vocavi vos amicos, quia om-
 ne quod audivi apud Patrem meum, notum feci vobis. Non vos me 16.
 elegistis, sed ego elegi vos (a), ut vos progrediamini (b) & fructum
 feratis, & fructus vester sit perpetuus (c); ut quodcunque rogaveritis CXXXVII.
 Patrem in nomine meo, det vobis. Hæc præcipio vobis ut diligatis 17. CXXX-
 vos invicem. Si mundus vos odit, scitote quod me priorem vobis (d) VIII.
 18.

(a) *Elegi vos.* Si non Interpres vitio codicis, quem sequutus est, certe sua
 inadvertentia librarius Gothicus transfiliit voces quæ respondeant Græcis *ἡ ἐπιλογή*
ὑμῶν, propter *ὑμῶν* proxime præcedens. Forſan illæ fuerunt **γἄη γἄσἄτι-**
δἄ ἰζυῖς.

(b) *Ut vos progrediamini.* Sic tranſtuli **εἰ γἄνς σνἰγἄιψ.** Hoc enim à
σνἰγἄν, *ire, progredi, abire.* & bene Joſephus Scaliger, *ut crescatis.* Ab hoc
σνἰγἄν est *Snuob thes giuualdi*, Ambitio, apud *Isidorum* cap. 8. quod præfe-
 ro *Paltbenianæ* emendationi, *Snuob*, quasi à *Suoban*, *Quærere.*

(c) *Sit perpetuus.* Sic commodissime verti putavimus **ἄν ἄιγἄ σἰγἄι.**
 Fructum hunc apostolorum de ecclesiæ perpetuitate explicat *Apollinarius*, Cate-
 na in hunc locum. *τίς ὁ τῶν ἀποστόλων καρπὸς ἀφθαρτος ἔσθι καὶ αἰῶνα μένει; ἡ ἐκκλησία.*
Quis immarcescibilis ille & perpetuus apostolorum fructus? Ecclesia.

(d) *Priorem vobis ἐκἄνἄν ἰζυῖς.* Timide sic vertimus, & inhæremus
 verbis *Ulphilæ.* Græcus *πρῶτον ὑμῶν*, ubi *πρῶτον* neutiquam adverbialiter acceptum

· 19. **FIGΛΙΑΛ. ΓΛΒΛΙ ΦΙΣ ΕΛΙΚΘΛΗΣ ΥΕΣΕΙΦ. ΛΙΦΦΛΗ ΣΧ ΜΛΗΛΣΕΔΣ ΣΥΕΣΛΝΣ ΕΚΙΓΧΔΕΔΙ. ΛΦΦΛΗ ΝΝΤΕ ΝΣ ΦΛΜΜΛ ΕΛΙΚΘΛΗ ΝΙ ΣΙΓΗΦ. ΛΚ ΙΚ ΓΛΥΛΛΙΑΛ ΙΖΥΙΣ ΝΣ ΦΛΜΜΛ ΕΛΙΚΘΛΗ. ΔΗΦΦΕ ΕΙΓΛΙΑ ΙΖΥΙΣ ΣΧ ΜΛ-
 ΚΛΦ. 20. ΝΛΣΕΦΣ: ΓΛΜΗΝΕΙΦ ΦΙΣ ΥΛΗΚΔΙΣ ΦΛΤΕΙ ΙΚ ΥΛΦ ΔΗ ΙΖΥΙΣ. ΝΙΣΤ ΣΚΛΛΚΣ ΜΛΙΖΛ ΕΚΛΗΓΙΝ ΣΕΙΝΛΜΜΛ. ΓΛ-
 ΚΜ. ΒΛΙ ΜΙΚ ΥΚΕΚΗΝ. ΓΛΗ ΙΖΥΙΣ ΥΚΙΚΛΝΔ. ΓΛΒΛΙ ΜΕΙΝ
 ΚΜΛ. 21. ΥΛΗΚΔ ΕΛΣΤΛΙΔΕΔΕΙΝΛ. ΓΛΗ ΙΖΥΛΚ ΕΛΣΤΛΙΝΛ: ΛΚ ΦΛΤΛ ΑΛΛΑΤΛ ΤΛΗΓΛΝΔ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΝΛΜΙΝΣ ΜΕΙΝΙΣ.**

19. odio habuit. Si hujus mundi effetis, utique mundus proprios (a) amaret; verum quia ex mundo non estis, sed ego elegi vos ex mundo, ideo odit vos mundus. Mementote sermonis quem ego dixi vobis, non est famulus major domino suo. Si me rejecerunt (b), etiam vos rejicient. Si sermonem meum fervavissent (c), etiam vestrum fervarent. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum,

CXXXIX.
 20.
 CXL.
 CXLI. 21.

nostro, sic enim foret **ΕΚΗΜΙΣΤ**. Priorem vobis odio habuit Latinus, sed si **ΕΚΗΜΛ** Comparativus, utique foret **ΕΚΗΜΛΝ ΙΖΥΛΚΛ**, in Genit. [Recte se habet **ΕΚΗΜΛΝ ΙΖΥΙΣ**. Nam comparativa ablativum adsciscunt.]

(a) [*Proprios* **ΣΥΕΣΛΝΣ**, hoc est, *ιδίους*.]

(b) [*Rejecerunt* &c. Cur non *Persequuti sunt* — & *persequentur*?]

(c) *Si sermonem meum fervavissent* **ΓΛΒΛΙ ΜΕΙΝ ΥΛΗΚΔ ΕΛΣΤΛΙΔΕΔΕΙΝΛ** εἰ τὸ λόγον μου ἐτήρησαν. Scio magni nominis viros velle τηρεῖν heic significationem habere *insidiosæ observationis*, nec negabo ita subinde accipi ab Interpretibus V. Test. v. *Jeremiæ* 20, 10. quin & pridem monuit *Philo* p. 96. a. τὸ τηρεῖν (Genes. 3, 15.) δύο δὴλοι, ἐν μὲν οἷον διαφυλάξει καὶ διαδώσει· ἔπειτα δὲ τὸ ἴσως τὸ ἐπιτηρεῖν πρὸς ἀνείρεσιν. Τηρεῖν *bifariam explicari potest, primum* custodiet *sive* distribuet, *deinde* observabit animo perdendi; sed certe Gothus noster sic vertisset **ΥΙΤΛΔΕΔΕΙΝΛ** & **ΥΙΤΛΙΝΛ**. **ΥΙΤΛΝ** enim ei παρατηρεῖται, *callide observare*, vide *Marci* 3, 2. *Lucæ* 6, 7. Adhæc non vertit **ΓΛΒΛΙ ΕΛΣΤΛΙΔΕΔΗΝ** si *fervaverunt* & mox **ΕΛΣΤΛΝΔ** *fervabunt*; sic enim altera illa interpretatio ferri posset; sed in Subjunct. **ΓΛΒΛΙ ΕΛΣΤΛΙΔΕΔΕΙΝΛ** si *fervassent*, & **ΕΛΣΤΛΙΝΛ** *fervarent*. Utrum aliter ac qui supersunt codd. Græci legerit, hæreo.

(a) *Mitten-*

ΠΝΤΕ ΝΙ ΚΗΝΗΝΗΝ ΨΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ: ΝΗ 22. ΚΜΒ.
 ΟΕΜΓΑΝ ΓΑΗ ΚΧΑΙΔΕΑΓΑΝ ΔΗ ΪΜ. ΕΚΛΥΑΝΚΗΤ ΝΙ
 ΗΛΒΑΙΔΕΔΕΙΝΑ. ΪΨ ΝΗ ΪΝΙΛΧΝΣ ΝΙ ΗΛΒΑΝΔ ΒΙ ΕΚΛ-
 ΥΑΝΚΗΤ ΣΕΙΝΑ: ΣΛΕΙ ΜΙΚ ΕΙΓΛΙΨ. ΓΑΗ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙ- 23. ΚΜΔ.
 ΝΑΝΑ ΕΙΓΛΙΨ: ΪΨ ΨΧ ΥΑΝΚΣΤΥΑ ΝΙ ΓΑΤΛΥΙΔΕΑΓΑΝ 24. ΚΜΕ.
 ΪΝ ΪΜ. ΨΧΕΙ ΑΝΨΑΚ ΑΙΝΣΗΝΗ ΝΙ ΓΑΤΛΥΙΔΑ. ΕΚΛ-
 ΥΑΝΚΗΤ ΝΙ ΗΛΒΑΙΔΕΔΕΙΝΑ. ΪΨ ΝΗ ΓΑΗ ΓΑΣΕΘΗΝ
 ΜΙΚ. ΓΑΗ ΕΙΓΛΙΔΕΑΝΗ ΓΑΗ ΜΙΚ ΓΑΗ ΑΤΤΑΝ ΜΕΙΝΑ-
 ΝΑ. ΑΚ ΕΙ ΝΣΕΠΛΛΗΝΧΔΕΔΙ ΥΑΝΚΑ ΨΑΤΑ ΓΑΜΕΛΙΔΧ 25.
 ΪΝ ΥΙΤΧΔΑ ΪΖΕ. ΕΙ ΕΙΓΛΙΔΕΑΝΗ ΜΙΚ ΑΚΗΟΧ: ΑΨ- 26.
 ΨΑΝ ΨΑΝ ΟΙΜΙΨ ΠΑΚΑΚΛΕΤΗΣ. ΨΑΝΕΙ ΪΚ ΪΝΣΑΝΔΓΑ
 ΪΖΥΙΣ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ. ΑΗΜΑΝ ΣΗΝΟΧΣ. ΪΖΕΙ ΕΚΑΜ ΑΤ-
 ΤΙΝ ΝΚΡΙΝΝΙΨ. ΣΑ ΥΕΙΤΥΧΔΕΙΨ ΒΙ ΜΙΚ. ΓΑΗΨΑΝ ΟΗΣ 27.
 ΥΕΙΤΥΧΔΕΙΨ. ΠΝΤΕ ΕΚΑΜ ΕΚΗΜΑ ΜΙΨ ΜΙΣ ΣΙΟΗΨ:
 ΨΑΤΑ ΚΧΑΙΔΑ ΪΖΥΙΣ. ΕΙ ΝΙ ΑΕΜΑΚΖΟΑΙΝΔΑΝ. ΝΣ 1. 2.

quia ignorant mittentem me (a). Nisi venissem & loquutus eis 22 CXLII.
 fuissem, peccatum non haberent, sed nunc non habent prætex-
 tum peccato suo. Qui me odit, etiam Patrem meum odit. Si 23. CXLIV.
 opera non fecissem inter eos, quæ nemo alius fecit, peccatum non 24. CXLV.
 haberent; sed nunc & viderunt me (b), & oderunt tam me quam
 Patrem meum. Verum ut impleretur verbum quod scriptum est (c) 25.
 in lege eorum: oderunt me temere. Cùm autem venit Paracletus, 26.
 quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre
 procedit, ille testabitur de me. quin & vos testabimini, quia ab ini- 27.
 tio mecum estis. Hæc loquutus sum vobis ne scandalizemini. Ex Cap. 16, 1, 2.

(a) *Mittentem me* ΨΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΝ ΜΙΚ. Sic MS. & ex regulis grammatices. Prius fuit ΨΑΝΑ ΣΑΝΔΓΑΝΔΑΙΝ. Et hunc errorem etiam supra 12, 45. fustulimus.

(b) *Viderunt me.* Legit *ἰωφίχουσί με.*

(c) *Quod scriptum est* ΨΑΤΑ ΓΑΜΕΛΙΔΧ. Sic MS.

(a) *Sacri-*

KMU. ΓΛΥΝΜΦΙΜ ΔΡΕΙΒΑΝΔ ΙΖΥΙΣ. ΛΚΕΙ ΟΙΜΙΦ ΘΕΙΛΑ ΕΙ
 ΣΑ ΘΑΖΝΗ ΙΖΕΙ ΝΣΟΙΜΙΦ ΙΖΥΙΣ. ΦΗΓΓΚΕΙΦ ΗΝΝΣΛΛ
 3. ΣΛΛΓΑΝ ΓΥΦΛ. ΓΑΗ ΦΑΤΑ ΤΑΝΓΑΝΔ. ΠΝΤΕ ΝΙ ΝΕ-
 4. ΚΗΝΦΕΔΗΝ ΑΤΤΑΝ ΝΙΗ ΜΙΚ. ΛΚΕΙ ΦΑΤΑ ΚΥΔΙΔΑ ΙΖ-
 ΥΙΣ. ΕΙ ΒΙ ΦΕ ΟΙΜΛΙ ΣΥ ΘΕΙΛΑ ΙΖΕ. ΓΑΜΗΝΕΙΦ ΦΙΖΕ
 ΚΜΖ. ΦΑΤΕΙ ΙΚ ΟΛΦ ΙΖΥΙΣ. ΙΦ ΦΑΤΑ ΙΖΥΙΣ ΕΚΛΜ ΕΚΗΜΛ
 5. ΝΙ ΟΛΦ. ΠΝΤΕ ΜΙΦ ΙΖΥΙΣ ΥΑΣ: ΙΦ ΝΗ ΓΑΓΓΛ ΔΗ
 ΦΛΜΜΛ ΣΑΝΔΓΑΝΔΙΝ ΜΙΚ. ΓΑΗ ΛΙΝΣΗΠΝ ΝΣ ΙΖΥΙΣ ΝΙ
 6. ΕΚΛΗΝΗΦ ΜΙΚ. ΘΛΦ ΓΑΓΓΙΣ. ΛΚΕΙ ΠΝΤΕ ΦΑΤΑ ΚΥ-
 ΔΙΔΑ ΙΖΥΙΣ. ΓΑΗΚΙΦΛ ΓΑΔΛΗΒΙΔΑ ΙΖΥΑΚ ΗΛΙΚΤΥ:

- CXLVI. synagogis expellent vos. Immo veniet tempus, ut quisquis interfece-
 3. rit vos, putabit se sacrificium offerre (a) Deo, & hæc facient (b) quia
 4. non noverunt Patrem, nec me. Ceterum hæc loquutus sum vobis, ut
 cum venerit tempus eorum (c), memineritis horum quæ ego dixi vobis.
- CXLVII. Hæc quidem ab initio non dixi vobis, quia vobiscum eram, nunc vero
 5. abeo ad mittentem me, & nemo ex vobis interrogat me, quò vadis?
 6. Sed quia hæc loquutus sum vobis, tristitia obduravit (d) cor vestrum.

(a) *Sacrificium offerre* ΗΝΝΣΛΛ ΣΛΛΓΑΝ. Non potuimus aliter ver-
 tere, nam ΗΝΝΣΛ (nobis olim *Husel*, voce ex Anglo-Saxonica lingua una
 cum sacris Christianæ religionis in Suevicam manante) *victimæ, sacrificium*; li-
 cet origine sua quodvis *donum*, sicut evicit *Georgius Stiernhielmus* Glossario L. L.
 W. Gothicarum. Et sic recte transtulit *Ulphilas* λατρείαν προσφέρειν, ratus synec-
 dochē esse generis pro specie, adeo ut persecutione piorum non simpliciter
 gratiam mereri sibi videantur improbi; sed prorsus ac si offerrent *sacrificium*, in
 quo potissimam partem cultus Divini constituunt.

(b) *Facient*. Etiam à plerisque codd. MSS. abest ἰμῶν. Sensus idem.

(c) *Tempus eorum*. Legit ergo αὐτῶν, puta *insequutorum* ut loqui amat *Pruden-*
tius, & quo sensu auctor Dialogi de Oratoribus, *non desinis insequi & agitare*
poëtās. Confirmant lectionem cod. *Alexandrinus*, aliique.

(d) *Obduravit* ΓΑΔΛΗΒΙΔΑ, adeo ut, ceu *Junius* quoque monuit Gloss.
 p. 138. pro πεπλήρωκεν legerit πεπύρωκεν, etsi nullo, qui supersunt, codd. con-
 sensu.

(a) Si

ΑΚΕΙ ΙΚ ΣΗΝΓΑ ΙΖΥΙΣ ΟΙΨΑ. ΒΑΤΙΖΩ ΙΣΤ ΙΖΥΙΣ ΕΙ ΙΚ 7.
 ΓΛΛΕΙΨΑΝ. ΠΝΤΕ ΓΛΒΛΙ ΙΚ ΝΙ ΓΛΛΕΙΨΑ. ΠΑΡΑΚΛΕ-
 ΤΗΣ ΝΙ ΟΙΜΙΨ ΑΤ ΙΖΥΙΣ. ΑΨΨΑΝ ΓΛΒΛΙ ΓΑΓΓΑ. ΣΑΝΔ-
 ΓΑ ΙΝΑ ΔΗ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΟΙΜΑΝΔΣ ΙΣ. ΓΑΣΑΚΙΨ ΨΩ 8.
 ΜΑΝΑΨΕΨ ΒΙ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤ. ΓΛΗ ΒΙ ΓΑΚΛΗΗΤΙΨΑ. ΓΛΗ
 ΒΙ ΣΤΑΝΑ. ΒΙ ΕΚΛΥΛΗΚΗΤ ΚΛΗΗΤΙΣ ΨΑΤΑ. ΨΑΤΕΙ ΝΙ 9.
 ΓΑΛΛΗΒΓΑΝΑ ΔΗ ΜΙΣ. ΙΨ ΒΙ ΓΑΚΛΗΗΤΙΨΑ. ΨΑΤΕΙ 10.
 ΔΗ ΑΤΤΙΝ ΜΕΙΝΑΜΜΑ ΓΑΓΓΑ. ΓΛΗ ΝΙ ΨΑΝΑΨΕΙΨΣ
 ΣΛΙΘΙΨ ΜΙΚ. ΙΨ ΒΙ ΣΤΑΝΑ. ΨΑΤΕΙ ΣΑ ΚΕΙΚΣ ΨΙΣ ΕΛΙΚ- 11.
 ΘΛΗΣ ΑΕΔΩΜΙΨΣ ΥΑΚΨ: ΝΑΝΗ ΓΑΝΩΗ ΣΚΑΛ ΟΙΨΑΝ 12.
 ΙΖΥΙΣ. ΑΚΕΙ ΝΙ ΜΑΓΝΨ ΕΚΛΒΛΙΚΑΝ ΝΗ. ΙΨ ΨΑΝ ΟΙ- 13.
 ΜΙΨ ΓΛΙΝΣ. ΑΗΜΑ ΣΗΝΓΩΣ. ΒΚΙΓΓΙΨ ΙΖΥΙΣ ΙΝ ΑΛΛΑΙ
 ΣΗΝΓΑΙ. ΝΗ ΨΑΝ ΚΩΔΕΙΨ ΑΕ ΣΙΣ ΣΙΛΒΙΝ. ΑΚ ΣΥΑ ΕΙ-
 ΛΗ ΣΥΕ ΗΑΝΨΕΙΨ ΚΩΔΕΙΨ. ΓΛΗ ΨΑΤΑ ΑΝΑΥΛΙΚΨΩ
 ΓΑΤΕΙΗΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΙΝΣ ΜΙΚ ΗΑΝΗΕΙΨ. ΠΝΤΕ ΝΣ ΜΕΙ- 14.
 ΝΑΜΜΑ ΝΙΜΙΨ. ΓΛΗ ΓΑΤΕΙΗΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΑΛΛ ΨΑΤΕΙ ΛΗ 15. ΚΜΗ.

Ego vero dico vobis veritatem, melius est vobis ut ego abeam, ni- 7.
 si enim ego abeo, Paracletus non veniet ad vos; sed si abiero (a),
 mittam eum ad vos. Et ille veniens arguet mundum de peccato, 8.
 & de justitia, & de judicio. De peccato quidem hoc ipsum, quod 9.
 non credunt in me: de justitia autem, quod ad Patrem meum vado,
 & non amplius me videbitis: sed de judicio, quod princeps hujus 10.
 mundi condemnatus erat. Adhuc multa dicerem vobis, sed nunc 12.
 non potestis portare; sed quum ille venit, Spiritus veritatis, ducet vos 13.
 in omnem veritatem. non enim loquetur à semetipso, sed quantum
 audit loquetur, & id quod futurum annuntiabit vobis. Ille me glori- 14.
 ficabit, quia de meo accipiet & annuntiabit vobis. Omne quod habet 15.
 CXLVIII.

(a) Si abiero ΓΛΒΛΙ ΓΑΓΓΑ. Sic recte MS. non ΓΛΒΛΙ.

- ΚΜΨ. ΑΤΤΑ. ΜΕΙΝ ΙΣΤ. ΔΗΨΕ ΟΛΨ ΦΛΤΕΙ ΝΣ ΜΕΙΝΑΜΜΑ
 16. ΝΙΜΙΨ. ΟΛΗ ΓΑΤΕΙΗΨ ΙΖΥΙΣ: ΛΕΙΤΙΑ ΝΛΗΗ. ΟΛΗ ΝΙ
 ΣΛΙΟΨ ΜΙΚ. ΟΛΗ ΛΕΤΚΑ ΛΕΙΤΙΑ. ΟΛΗ ΓΑΣΛΙΟΨ ΜΙΚ.
 17. ΝΝΤΕ ΙΚ ΓΑΓΓΑ ΔΗ ΑΤΤΙΝ: ΨΛΚΗΗ ΟΕΨΗΝ ΝΣ ΦΛΙΜ
 ΣΙΠΧΝΟΓΑΜ ΔΗ ΣΙΣ ΜΙΣΣΧ. ΟΛ ΙΣΤ ΦΛΤΑ ΦΛΤΕΙ ΟΨΨΨ
 ΝΗΣΙΣ. ΛΕΙΤΙΑ ΕΙ ΝΙ ΣΛΙΟΨ ΜΙΚ. ΟΛΗ ΛΕΤΚΑ ΛΕΙΤΙΑ
 ΟΛΗ ΓΑΣΛΙΟΨ ΜΙΚ. ΟΛΗ ΦΛΤΕΙ ΙΚ ΓΑΓΓΑ ΔΗ ΑΤ-
 18. ΤΙΝ. ΟΕΨΗΝΝΗΗ ΦΛΤΑ ΟΛ ΣΙΟΛΙ ΦΛΤΕΙ ΟΨΨΨ. ΛΕΙΤΙΑ.
 19. ΝΙ ΥΙΤΗΜ ΟΛ ΟΨΨΨ: ΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΥΙΣΣΗΗ ΦΛΤΕΙ ΥΙΛΔΕ-
 ΔΗΝ ΙΝΑ ΕΚΛΙΗΝΑΝ. ΟΛΗ ΟΛΨ ΙΜ. ΒΙ ΦΛΤΑ ΣΧΚΕΨ
 ΜΙΨ ΙΖΥΙΣ ΜΙΣΣΧ ΦΛΤΕΙ ΟΛΨ. ΛΕΙΤΙΑ. ΟΛΗ ΝΙ ΣΛΙΟΨ
 20. ΜΙΚ. ΟΛΗ ΛΕΤΚΑ ΛΕΙΤΙΑ. ΟΛΗ ΓΑΣΛΙΟΨ ΜΙΚ: ΑΜΕΝ
 ΑΜΕΝ ΟΨΑ ΙΖΥΙΣ. ΨΕΙ ΓΚΕΙΤΨ ΟΛΗ ΓΛΗΝΧΨ ΟΝΣ.
 ΙΨ ΜΑΝΛΣΕΨΣ ΕΛΓΙΝΧΨ. ΟΝΣ ΣΛΗΚΓΑΝΔΑΝΣ ΥΛΙΚ-
 ΨΨ. ΛΚΕΙ ΣΧ ΣΛΗΚΓΑ ΙΖΥΑΚΑ ΔΗ ΕΛΗΕΔΛΙ ΥΛΙΚ-

- CXLIX. Pater meum est. Propterea dixi, de meo accipiet & annuntiabit vo-
 16. bis. Paululum adhuc (a), & non videbitis me, & iterum paululum &
 17. videbitis me, quia ego vado ad Patrem. Dixerunt ergo *quidam* ex
 discipulis (b) invicem: quid est hoc quod dicit nobis: paululum &
 non videbitis me, & iterum paululum & videbitis me, & quod Ego
 18. vado ad Patrem? Dixerunt (c), quid est hoc quod dicit, paululum?
 19. nescimus quid dicat. Cognovit autem Jesus quod vellent interroga-
 re eum, & dixit illis: de hoc quæritis vobiscum invicem quod dixi:
 Paululum, & non videbitis me, & iterum paululum & videbitis me.
 20. Amen, amen dico vobis, quod flebitis & lamentabimini vos, mundus
 autem lætabitur. vos tristes eritis, sed tristitia vestra in gaudium e-

(a) *Paululum adhuc.* Legit *μικρὸν ἔτι.*

(b) *Ex discipulis.* Non legit *αὐτοῖς.*

(c) *Dixerunt ergo.* Omittit interpretationem particulæ illativæ *ἔτι.*

(a) *Post-*

ΦΙΦ. ΟΙΝΩ ΦΛΝ ΒΛΙΚΙΦ. ΣΛΗΚΓΛ ΗΛΒΛΙΔ. ΠΝΤΕ ΟΛΜ 21.
 ΘΕΙΛΛ ΙΖΩΣ. ΙΨ ΒΙ ΦΕ ΓΛΒΛΗΚΛΝ ΙΣΤ ΒΛΚΝ. ΝΙ ΦΛ-
 ΝΛΣΕΙΦΣ ΝΙ ΓΛΜΛΝ ΦΙΖΩΣ ΛΓΛΩΝΣ. ΕΛΗΚΛ ΕΛΗΕΔΛΙ.
 ΠΝΤΕ ΓΛΒΛΗΚΛΝΣ ΥΛΚΨ ΜΛΝΝΛ ΙΝ ΕΛΙΚΘΛΝ. ΓΛΗ 22.
 ΦΛΝ ΓΝΣ ΛΗΚ ΝΗ ΣΛΗΚΓΛ ΗΛΒΛΙΦ. ΙΨ ΛΕΤΚΛ ΣΛΙ-
 ΘΛ ΙΖΥΙΣ. ΓΛΗ ΕΛΓΙΝΩΨ ΙΖΥΛΚ ΗΛΙΚΤΩ. ΓΛΗ ΦΩ ΕΛ-
 ΗΕΔ ΙΖΥΛΚΛ ΝΙΛΙΝΣΗΝΝ ΝΙΜΙΨ ΛΕ ΙΖΥΙΣ: ΓΛΗ ΙΝ 23.
 ΓΛΙΝΛΜΜΛ ΔΛΓΛ ΜΙΚ ΝΙ ΕΚΛΙΗΝΙΨ ΥΛΙΗΤΛΙΣ. ΑΜΕΝ ΚΝ.
 ΑΜΕΝ ΟΙΨΛ ΙΖΥΙΣ. ΨΛΤΕΙ ΨΙΣΘΛΗΨΕΙ ΒΙΔΩΨ ΛΤΤΛΝ
 ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΜΕΙΝΛΜΜΛ. ΓΙΒΙΨ ΙΖΥΙΣ: ΠΝΔ ΗΙΤΛ ΝΙ ΕΕ- 24
 ΔΗΨ ΝΙΥΛΙΗΤΛΙΣ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΜΕΙΝΛΜΜΛ. ΒΙΔΩΨ ΓΛΗ
 ΝΙΜΙΨ. ΕΙ ΕΛΗΕΨΣ ΙΖΥΛΚΛ ΣΙΓΛΙ ΝΣΕΝΛΛΙΔΛ: ΨΛΤΛ 25. ΚΝΛ.
 ΙΝ ΓΛΓΗΚΩΜ ΚΩΔΙΔΛ ΙΖΥΙΣ. ΛΚΕΙ ΟΙΜΙΨ ΘΕΙΛΛ ΦΛ-
 ΝΝΗ ΙΖΥΙΣ ΝΙ ΦΛΝΛΣΕΙΦΣ ΙΝ ΓΛΓΗΚΩΜ ΚΩΔΩΛ. ΛΚ
 ΛΝΔΛΗΓΙΒΛ ΒΙ ΛΤΤΛΝ ΓΛΤΕΙΗΛ ΙΖΥΙΣ: ΙΝ ΓΛΙΝΛΜ- 26.
 ΜΛ ΔΛΓΛ ΙΝ ΝΛΜΙΝ ΜΕΙΝΛΜΜΛ ΒΙΔΩΨ. ΓΛΗ ΝΙ ΟΙ-

rit. Quum mulier parit, dolorem habet, quia venit hora ejus, sed 21.
 postquam natus est (a) infans, profusus non meminit amplius molestiæ
 præ gaudio, quia natus est homo in mundo. Itaque etiam vos nunc 22.
 tristitiam habetis, verum rursus videbo vos, & lætabitur cor vestrum,
 & gaudium vestrum nemo tollit à vobis, & in illo die, nihil quid- 23.
 quam me interrogabitis. Amen, amen dico vobis, quidquid rogatis CL.
 Patrem in meo nomine dabit vobis. Huc usque nihil quidquam pe- 24.
 tiistis in nomine meo. Petite & accipietis, ut gaudium vestrum sit
 completum. Hæc in parabolis loquutus sum vobis; sed veniet hora, 25. CLI.
 quando vobis non amplius in parabolis loquar, sed aperte de Patre
 annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo rogabitis. & non di- 26.

(a) *Postquam natus est* ΒΙ ΦΕ ΓΛΒΛΗΚΛΝ ΙΣΤ. Legit etfi nullo sen-
 sus discrimine ὅταν γεννηθῆ. Editi ὅταν γενήσῃ.

27. ΦΑ ΙΖΥΙΣ ΦΕΙ ΙΚ ΒΙΔΩΑΝ ΑΤΤΑΝ ΒΙ ΙΖΥΙΣ. ΑΚ ΣΙΛΒΑ
ΑΤΤΑ ΕΚΙΩΨ ΙΖΥΙΣ. ΠΗΤΕ ΟΥΣ ΜΙΚ ΕΚΙΩΨΔΕΑΝΨ.
28. ΟΛΗ ΓΑΛΛΑΝΒΙΔΕΑΝΨ ΦΑΤΕΙ ΙΚ ΕΚΑΜ ΓΩΨΑ ΗΚ-
ΚΑΝΝ: ΝΖΗΗΙΔΑΩΑ ΕΚΑΜ ΑΤΤΙΝ. ΟΛΗ ΑΤΙΔΑΩΑ ΙΝ
ΨΑΝΑ ΕΛΙΚΘΝ. ΑΕΤΚΑ ΒΙΛΕΙΨΑ ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ.
29. ΟΛΗ ΓΑΓΓΑ ΔΝ ΑΤΤΙΝ: ΦΑΚΗΗ ΟΕΨΗΝ ΨΛΙ ΣΙΠΩΝ-
ΩΣ ΙΣ. ΣΑΙ. ΝΝ ΑΝΔΑΗΓΙΒΑ ΚΩΔΕΙΣ. ΟΛΗ ΓΑΩΗΚΩ-
30. ΝΩ ΝΙΛΙΝΩΗΗΝ ΟΙΨΙΣ. ΝΝ ΥΙΤΗΜ ΕΙ ΨΝ ΚΑΝΤ ΑΛΛΑ.
ΟΛΗ ΝΙ ΨΑΚΕΤ ΕΙ ΨΗΚ ΟΑΣ ΕΚΑΙΗΝΑΙ. ΒΙ ΨΑΜΜΑ
ΚΝΒ. 31. ΓΑΛΛΑΝΒΩΑΜ ΦΑΤΕΙ ΨΗ ΕΚΑΜ ΓΩΨΑ ΗΚΚΑΝΤ: ΑΝΔ-
32. ΗΩΕ ΗΙΜ ΙΛΙΣΗΣ. ΝΝ ΓΑΛΛΑΝΒΕΙΨ. ΣΑΙ. ΟΙΜΙΨ ΘΕΙΛΑ.
ΟΛΗ ΝΝ ΟΛΑΜ. ΕΙ ΔΙΣΤΑΛΗΩΑΔΑ ΟΑΚΩΙΩΗΗ ΔΝ ΣΕΙΝΑ.
27. co vobis ac si ego rogavero (a) Patrem pro vobis; nam Pater ipse
vos diligit, quia vos me dilexistis & credidistis, quod ego à Deo
28. exiverim. Egressus sum à Patre, & ingressus sum in mundum. ite-
29. rum relinquo mundum & vado ad Patrem. Itaque dixerunt (b)
discipuli ejus: ecce, nunc aperte loqueris, & nullam parabo-
30. lam (c) dicis. nunc novimus quod tu scias omnia, & non opus
habeas (d) ut quis te interroget. Per hoc credimus quod Tu à
CLII. 31. Deo existi. Respondit eis Jesus: nunc creditis. Ecce, venit
32. hora & nunc venit, ut dispergatur unusquisque (e) ad propria,

(a) *Ac si ego rogavero* ΦΕΙ ΙΚ ΒΙΔΩΑΝ. *Observa modum Subjunct.*

(b) *Itaque dixerunt.* Legit ἔλεγον ἔν οι μαθηταὶ αὐτοῦ.

(c) *Parabolam* ΓΑΩΗΚΩΩΩ. *Sic recte MS.*

(d) [*Non opus habeas* ΝΙ ΨΑΚΕΤ. *Similiter dicunt A.Saxones. Rex Al-
fredus Interpretationis Boethianæ 34, 10. Ne ðearp̄t þu no be þæm zep̄ceap̄-
tum tpeozan. Non est quod de creaturis ambigas. Cædm. 25, 7. Ne ðearp̄t
ðu ðe ondrædan. Deaðer bpozan. Feophcpealm nu ziet. Deah ðu f̄pom
p̄cyle. F̄peomagum f̄eop. Fah zep̄itan. Non necesse habes mortis terrores, inter-
fectionem, adhuc pertimere, etsi à cognatis, exosus procul discesseris.]*

(e) *Ut dispergatur unusquisque* ΕΙ ΔΙΣΤΑΛΗΩΑΔΑ ΟΑΚΩΙΩΗΗ. *Le-
git ἵνα σκορπισθῆ ἕνα ἑσθ.* (a) *Mun-*

ΓΛΗ ΜΙΚ ΑΙΝΑΝΑ ΒΙΛΕΙΨΙΨ. ΓΛΗ ΝΙ ΪΜ ΑΙΝΣ. ΠΝΤΕ
 ΑΤΤΑ ΜΙΨ ΜΙΣ ΪΣΤ: ΨΑΤΑ ΚΡΑΙΔΑ ΙΖΥΙΣ. ΨΕΙ ΪΝ 33. ΚΝΓ.
 ΜΙΣ ΓΛΥΛΙΚΨΙ ΛΙΓΕΙΨ. ΪΝ ΨΑΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ ΑΓΛΑΝΣ
 ΗΛΒΛΙΔ. ΑΚΕΙ ΨΚΛΕΣΤΕΙΨ ΙΖΥΙΣ. ΪΚ ΓΛΑΙΝΚΛΙΔΑ ΨΛ-
 ΝΑ ΕΛΙΚΘΟΝ: ΨΑΤΑ ΚΡΑΙΔΑ ΪΛΙΣΝΣ. ΝΖΝΗΗΧΕ ΑΝ- 1.
 ΓΧΝΑ ΣΕΙΝΑ ΔΝ ΗΜΙΝΑ ΓΛΗ ΑΛΨ. ΑΤΤΑ. ΑΛΜ ΘΕΙ-
 ΛΑ. ΗΛΗΗΕΙ ΨΕΙΝΑΝΑ ΣΝΝΗ. ΕΙ ΣΝΝΝΣ ΨΕΙΝΣ ΗΛΗΗ-
 ΓΛΙ ΨΗΚ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΑΤΓΛΕΤ ΪΜΜΑ ΥΛΛΑΝΕΝΙ ΑΛ- 2.
 ΛΛΙΖΕ ΛΕΙΚΕ. ΕΙ ΑΛΛ ΨΑΤΕΙ ΑΤΓΛΕΤ ΪΜΜΑ. ΓΙΒΛΙ
 ΪΜ ΛΙΒΛΙΝ ΛΙΥΕΙΝΧΝ: ΣΧΗ ΨΛΝ ΪΣΤ ΣΧ ΛΙΥΕΙΝΧ ΛΙ- 3.
 ΒΛΙΝΣ. ΕΙ ΚΗΝΝΕΙΝΑ ΨΗΚ ΑΙΝΑΝΑ ΣΗΝΓΑ ΓΧΨ. ΓΛΗ
 ΨΛΝΕΙ ΪΝΣΑΝΔΙΔΕΣ ΪΛΙΣΗ ΧΡΙΣΤΗ: ΪΚ ΨΗΚ ΗΛΗΗ- 4.

& me solum relinquetis. At non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc loquutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. in mundo tristitia- 33. CLIII.
 tias habetis; sed confidite, ego subjugavi mundum (a). Hæc loquu- Cap. 17, r.
 tus est Jesus, & sustulit (b) oculos suos in cœlum dixitque: Pater, ve- 2.
 nit hora, glorifica Filium tuum, ut Filius tuus glorificet Te, sicut de-
 didisti ei potestatem omnis carnis, ut illis omnibus (c), quos ei dedisti, 3.
 det vitam æternam. Hæc autem est vita æterna ut cognoscant Te 4.
 solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum. Ego Te glo-

(a) *Mundum* ΨΑΝΑ ΕΛΙΚΘΟΝ. Sic recte & ex regulis grammatices, ΨΑΝΑ est articulus casus quarti, ΕΛΙΚΘΑΝ autem tertii.

(b) *Et sustulit.* Copula ΓΛΗ culpâ librarij excidit. posterius autem in hoc versiculo καὶ, quod per *etiam* reddendum foret, multorum codd. consensu abest.

(c) *Ut illis omnibus.* Servat Græci contextus trajectionem verborum ἴνα πᾶσι ὁ δίδωκε αὐτοῖς, δώσῃ αὐτοῖς ζωῆς αἰώνιοι, reddendo ut *omne quod dedisti ei, det illis vitam æternam*, itaque ut perspicuior foret sensus illa suo ordini restituimus. Neque admodum repugnabo si quis contendat cum doctissimo viro *A. Blackwallo*, *Defensione Sacrorum Classicorum* T. 1. p. 119. ellipticam esse locutionem, ἵνα πᾶσι pro καὶ πᾶσι.

- ΔΑ ΑΝΑ ΛΙΚΨΛΙ. ΥΛΗΚΣΤΥ ΝΣΤΛΗΗ ΨΛΤΕΙ ΑΤΓΛΕΤ
 5. ΜΙΣ ΔΗ ΥΛΗΚΚΓΛΗ. ΓΛΗ ΝΗ ΗΛΗΗΕΙ ΜΙΚ. ΨΗ ΑΤΤΑ.
 ΑΤ ΨΗΣ ΣΙΛΒΙΝ ΨΛΜΜΑ ΥΗΛΨΛΗ ΨΛΝΕΙ ΗΛΒΛΙΔΑ
 6. ΑΤ ΨΗΣ ΕΛΗΚΨΙΖΕΙ ΣΑ ΕΛΙΚΘΗΣ ΥΕΣΙ: ΓΛΒΛΙΚΗΤΙ-
 ΔΑ ΨΕΙΝΑΤΑ ΝΛΜΥ ΜΛΝΝΛΜ ΨΛΝΖΕΙ ΑΤΓΛΕΤ ΜΙΣ
 ΝΣ ΨΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΛΗ. ΨΕΙΝΛΙ ΥΕΣΗΝ. ΓΛΗ ΜΙΣ ΑΤ-
 ΓΛΕΤ İNS. ΓΛΗ ΨΛΤΑ ΥΛΗΚΔ ΨΕΙΝΑΤΑ ΓΛΕΑΣΤΛΙ-
 7. ΔΕΔΗΝ: ΝΗ ΝΕΚΗΝΨΛ ΕΙ ΑΛΛΑ ΨΧΕΙ ΑΤΓΛΕΤ ΜΙΣ
 8. ΑΤ ΨΗΣ ΣΙΝΔ. ΝΝΤΕ ΨΥ ΥΛΗΚΔΛ ΨΧΕΙ ΑΤΓΛΕΤ ΜΙΣ
 ΑΤΓΛΕ İM. ΓΛΗ ΕΙΣ ΝΕΜΗΝ ΒΙΣΗΝΓΛΙ ΨΛΤΕΙ ΕΚΛΜ
 ΨΗΣ ΝΚΚΛΝΝ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΗΒΙΔΕΔΗΝ ΨΛΤΕΙ ΨΗ ΜΙΚ

5. *rificavi in terra, opus perfeci quod dedisti mihi faciendum, & nunc glorifica me tu Pater apud Te ipsum ea gloriâ, quam habui apud*
 6. *Te*(a) *priusquam hic mundus existeret. Manifestum feci nomen tuum*
hominibus, quos dedisti mihi ex mundo. tui erant, & mihi illos de-
 7. *disti, & verbum tuum fervarunt. Nunc novi*(b) *quod omnia quæ de-*
 8. *disti mihi apud Te sint, quia verba quæ dedisti mihi, dedi illis. &*
illi acceperunt(c) *vere quod à Te exivi, & crediderunt quod Tu me*

(a) *Quam habui apud Te.* Præter morem solitum juvat trajectionem, ponendo **ΑΤ ΨΗΣ**, *παρὰ σοί*, proxime post **ΗΛΒΛΙΔΑ**, *ἔχει*.

(b) *Nunc novi ΝΗ ΝΕΚΗΝΨΛ.* Suspicareris Arianam heic hæresin facere versionem Ulphilæ, sed vetus est lectio *νῦν ἔγνωκα* pro *νῦν ἔγνωκα*, quam etiam *Syrus* interpres sequitur, quamque ceu haud convenientem Christo olim notavit *S. Iohannes Chrysostomus* Homilia LXXXI. in hunc Evangelist. T. I I. p. 893. Sav. Perquam probabilis est *Job. Alb. Bengelii* v. clarif. conjectura, in quibusdam codd. scriptum fuisse *νῦν ἔγνω*, quod & *nunc cognovi* & *nunc cognoverunt*, hinc ambiguitatem imposuisse, atque successu temporis ab aliis *νῦν ἔγνωκα*, ab aliis *νῦν ἔγνωκα* fuisse scriptum. Hoc pariter observatione dignum, nostrum non legisse *παρὰ σοῦ*, sic enim foret **ΕΚΛΜ ΨΗΣ** à Te, sed *παρὰ σοί*, apud Te, hoc etenim **ΑΤ ΨΗΣ**.

(c) *Acceperunt vere.* Sive non legit *καὶ ἔγνωσαν*, vel librarius oscitanter transiit voces **ΓΛΗ ΝΕΚΗΝΨΕΔΗΝ** propter proxime præcedens **ΝΕΜΗΝ**.

(a) *Sed*

İNSĀNDĀİDES: İK Bİ İNS BİDĞA. Nİ Bİ ΨΞ ΜΑΝΛΣΕΨ 9.
 BİDĞA. AK Bİ ΨΛNS ΨΛNZEI ATΓΛET MIS. NNTΕ ΨΕΙ-
 NΛI SIND. ΓΛH MEINΛ AΛΛA ΨEINΛ SIND. ΓΛH ΨΕΙ- 10.
 NΛ MEINΛ. ΓΛH HΛNHİΨS İM İN ΨΛIM: Nİ ΨΛNΛ- 11.
 SEİΨS İM İN ΨΛMMA FΛIKΘAN. İΨ ΨΛI İN ΨΛMMA
 FΛIKΘAN SIND. ΓΛH İK ΔN ΨNS ΓΛΓΓA: ATTA VEI-
 HΛ. FΛSTAI İNS İN NΛMIN ΨEINΛMMA ΨΛNZEI AT-
 ΓΛET MIS. EI SIGΛINΛ ΛIN SΥΛ SΥE YIT: ΨAN YΛS 12.
 MIΨ İM İN ΨΛMMA FΛIKΘAN. İK FΛSTAIΔA İNS İN
 NΛMIN ΨEINΛMMA. ΨΛNZEI ATΓΛET MIS ΓΛFΛSTAI-
 ΔA. ΓΛH ΛINSHNN NS İM Nİ FKΛCİSTNΞΔA NİBΛ SA
 SNNNS FKΛANSTΛIS. EI ΨΛTΛ ΓΛMEΛİΔΞ NSENΛΛİΨ
 YΛNKΨI: İΨ NN ΔN ΨNS ΓΛΓΓA. ΓΛH ΨΛTΛ KΞΔĞA 13.
 İN ΜΑΝΛSEΔΛI. EI HΛBΛINΛ FΛHEΔ MEINΛ NSENΛΛI-
 ΔA İN SIS. İK ATΓΛE İM YΛNKΔ ΨEINΛTΛ. ΓΛH SΞ 14.
 ΜΑΝΛSEΨS FEIĞIΔA İNS. NNTΕ Nİ SIND NS ΨΛMMA

misisti. Ego rogo pro illis, non rogo pro mundo, sed pro illis, 9.
 quos dedisti mihi, quia Tui sunt. Et mea omnia tua sunt, & 10.
 tua, mea. & glorificatus sum in illis. Non amplius sum in mun- 11.
 do, sed (a) hi in mundo sunt, & ego ad Te vado. Pater san-
 cte, ferva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum,
 sicut nos ambo (b). Quando eram cum eis in mundo, ego fer- 12.
 vavi eos in nomine tuo. Quos dederas mihi custodiebam, & ne-
 mo ex iis periit præterquam filius perditionis, ut quod scriptum
 est impleretur. Sed nunc ad Te vado, & hæc loquor in mun- 13.
 do, ut habeant gaudium meum completum, in se. Ego tradidi 14.
 eis verbum tuum, & mundus odio habebat eos, quia non sunt de

(a) Sed *İΨ*. Vide quam apposite vertat *Ξ* per adverbativam.

(b) Sicut nos ambo *SΥΛ SΥE YIT*. Nota, *YIT* Nos in numero Duali, *YEIS* in Plurali.

ΕΛΙΚΘΑΝ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΙΚ ΝΣ ΦΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ ΝΙ ΙΜ:
 15. ΝΙ ΒΙΔΩΑ ΕΙ ΝΣΝΙΜΑΙΣ ΙΝΣ ΝΣ ΦΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ. ΑΚ
 16. ΕΙ ΒΛΙΚΡΑΙΣ ΙΜ ΕΛΗΚΑ ΦΛΜΜΑ ΝΝΣΕΛΓΙΝ: ΝΣ ΦΛΜ-
 ΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ ΝΙ ΣΙΝΔ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΙΚ ΝΣ ΦΛΜΜΑ ΕΛΙΚ-
 17. ΘΑΝ ΝΙ ΙΜ: ΥΕΙΗΛΙ ΙΝΣ ΙΝ ΣΝΝΓΑΙ. ΥΛΗΚΑ ΦΕΙΝΑΤΑ
 18. ΣΝΝΓΑ ΙΣΤ: ΣΥΛ ΣΥΕ ΜΙΚ ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΣ ΙΝ ΜΑΝΑΣΕΦ.
 19. ΣΥΛΗ ΙΚ ΙΝΣΑΝΔΙΔΑ ΙΝΣ ΙΝ ΨΑ ΜΑΝΑΣΕΔ. ΓΛΗ ΕΚΑΜ
 ΙΜ ΙΚ ΥΕΙΗΑ ΜΙΚ ΣΙΛΒΑΝ. ΕΙ ΣΙΓΑΙΝΑ ΓΛΗ ΕΙΣ ΥΕΙΗΛΙ
 20. ΙΝ ΣΝΝΓΑΙ: ΑΨΑΝ ΝΙ ΒΙ ΦΑΝΣ ΒΙΔΩΑ ΑΙΝΑΝΣ. ΑΚ
 ΒΙ ΦΑΝΣ ΓΑΛΛΑΝΒΓΑΝΔΑΝΣ ΨΑΙΚΗ ΥΑΗΚΔΑ ΙΖΕ ΔΝ
 21. ΜΙΣ. ΕΙ ΑΛΛΑΙ ΑΙΝ ΣΙΓΑΙΝΑ. ΣΥΛ ΣΥΕ ΨΗ ΑΤΤΑ ΙΝ
 ΜΙΣ. ΓΛΗ ΙΚ ΙΝ ΨΗΣ. ΕΙ ΓΛΗ ΨΑΙ ΙΝ ΝΓΓΚΙΣ ΑΙΝ ΣΙ-
 ΓΑΙΝΑ. ΕΙ ΣΑ ΜΑΝΑΣΕΨΣ ΓΑΛΛΑΝΒΓΑΙ ΨΑΤΕΙ ΨΗ ΜΙΚ
 22. ΙΝΣΑΝΔΙΔΕΣ. ΓΛΗ ΙΚ ΥΗΛΨΗ ΨΑΝΕΙ ΓΑΨΤ ΜΙΣ ΓΑΨ
 23. ΙΜ. ΕΙ ΣΙΓΑΙΝΑ ΑΙΝ ΣΥΛ ΣΥΕ ΥΙΤ ΑΙΝ ΣΙΓΗΜ. ΙΚ ΙΝ

15. mundo (a), sicut nec ego sum de mundo. Non rogo ut tollas eos
 16. è mundo, sed ut custodias eos à malo. De mundo non sunt, sic-
 17. ut nec ego sum de mundo. Sanctifica eos in veritate (b), verbum
 18. tuum veritas est. Sicut misisti me in mundum, sic ego misi eos in
 19. hunc mundum, & pro illis ego sanctifico me ipsum, ut sint quoque
 20. illi sanctificati in veritate. Attamen non pro illis solùm rogo, sed
 21. pro credituris in me per eorum sermones, ut omnes unum sint, sic-
 ut Tu Pater in me & ego in Te, ut etiam ii in nobis unum sint, quò
 22. credat mundus quod Tu me miseris. Et ego gloriam, quam dedi-
 23. sti mihi, eis dedi, ut unum sint sicut nos duo unum sumus. Ego in

(a) De mundo ΝΣ ΦΛΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ. Posses quoque de hoc mundo. accipiendo τῷ pro τῷτῷ. Et sic *Macarius* Homilia xvi.

(b) In veritate. οὐ nec multi iique antiquissimi codd. agnoscunt. Sensum profundæ preceationis bene assequutus est *Jos. Medus*, nimirum *sanctifica eos ad ministerium veritatis tuæ, id est Evangelii.*

İM. ԳԼԻ ՓՈ ԻՆ ՄԻՏ. ԵԻ ՏԻԳԼԻՆԻ ՈՏԻՆԻՆԻ ԸՆ ԼԻ
 ՆԼՄՄԼ. ԳԼԻ ԿՈՆՆԵԻ ՏԶ ՄԼՆԼՏԵՓՏ ՓԼԵԻ ՓՈ ՄԻԿ
 ԻՆՏԻՆԻԸԵՏ. ԳԼԻ ԲԻԿԶԸԵՏ ԻՆՏ ՏՄԸ ՏՄԵ ՄԻԿ ԲԻԿԶ-
 ԸԵՏ: ԼԿԿԸ. ՓԼԵԻ ԼԿԿԸԵՏ ՄԻՏ ՎԻԼԸԼՈ. ԵԻ ՓԼԵԻ 24.
 ԻՄ ԻԿ ԳԼԻ ՓԼԻ ՏԻԳԼԻՆԻ ՄԻՓ ՄԻՏ. ԵԻ ՏԼԻԹԼԻՆԻ ՎՈԼ-
 ՓՈ ՄԵԻՆԼՆԸ ՓԼՆԵԻ ԴԼԵՏ ՄԻՏ. ՈՆԿԵ ԲԻԿԶԸԵՏ ՄԻԿ
 ԲԼՈԿ ԴԸՏԿԸԵՏ ԲԼԻԿԹԸՆՏ: ԼԿԿԸ ԴԸՏԿԸԼԻԿԸ. ԳԼԻ 25. ԿՆԸ:
 ՏԶ ՄԼՆԼՏԵՓՏ ՓՈԿ ՆԻ ՈԲԿՈՆՓԸ. ԻՓ ԻԿ ՓՈԿ ԿՈՆՓԸ.
 ԳԼԻ ՓԼԻ ՈԲԿՈՆՓԵԸՈՆ ՓԼԵԻ ՓՈ ՄԻԿ ԻՆՏԻՆԻԸԵՏ. ԿՆԵ.
 ԳԼԻ ԴԸՏԿԸՆՆԻԸԸ ԻՄ ՆԸՄԶ ՓԵԻՆԸԿԸ ԳԼԻ ԿԸՆՆԸԸ. 26.
 ԵԻ ԲԻԿԸՓՎԸ ՓՋԵԻ ԲԻԿԶԸԵՏ ՄԻԿ ԻՆ ԻՄ ՏԻԳԼԻ. ԳԼԻ ԻԿ
 ԻՆ ԻՄ: ՓԸԿԸ ՍԻՓԸՆԸՏ ԻՆՏԻՆՏ. ՆՏԻԸԸԸԸ ՄԻՓ ՏԻՓԶՆ-
 ԸԸՄ ՏԵԻՆԸԸՄ ՈԲԸԿ ԿԻՆՆԶՆ ՓՋ ԿԸԸԸԸՆ. ՓԼԵԻ ՎՏ

illis & Tu in me, ut sint perfecti in unum, & sciat (a) mundus
 quod Tu me miseris, & eos dilexeris, sicut me dilexisti. Pater, 24.
 quod dedisti mihi volo (b), ut ubi ego sum etiam isti sint me-
 cum, ut videant gloriam meam, quam dedisti mihi, quia dilexi-
 sti me ante creationem mundi. Pater iuste, etsi mundus Te non 25. CLIV.
 novit, tamen ego Te novi. Et isti noverunt quod Tu me mise-
 ris, & eis notum feci nomen Tuum & notum faciam, ut amor, 26.
 quo dilexisti me, in eis sit, & ego in illis. Hæc dicens Jesus 26.
 transivit cum discipulis suis trans torrentem kedron (c), ubi erat 26.
 Cap. 18, 1,
 CLVI.

(a) Et sciat ԳԼԻ ԿՈՆՆԵԻ. Sic quidem MS. sed ex regulis grammatices foret ԳԼԻ ԿՈՆՆԸԼԻ. Observes pariter non legisse nostrum posterius *ինա*.

(b) Quod dedisti mihi volo ՓԼԵԻ ԼԿԿԸԵՏ ՄԻՏ ՎԻԼԸԼՈ. Legit ergo, *ὃ δέδωκός μοι θέλω*, si enim legisset cum vulgatis *ὃς δέδωκός μοι*, haberemus ՓԸՆԿԵԻ ԼԿԿԸԵՏ ՄԻՏ, & commodissima interpunctione juvat, huc referendo *θέλω*, adeo ut sensus sit, *quod dedisti mihi tenerrimo affectu amoris completo*, id enim heic *volo*, ceu supra 12, 21. & alibi.

(c) Trans torrentem kedron ՈԲԸԿ ԿԻՆՆԶՆ ՓՋ ԿԸԸԸԸՆ. Disputant docti legendum sit *πέποι τῷ χαμάρρῳ ἢ κείρων*, an π. τ. χαμ. τῷ κείρων, mihi po-
 B b b b b fierius

- ΚΝΖ. 2. ΑΝΚΤΙΓΑΚΔΣ ΙΝ ΨΑΝΕΙ ΓΑΛΛΙΨ ΙΛΙΣΝΣ ΓΛΗ ΣΙΠΧΝ-
 ΚΝΗ. 3. ΜΙΨ ΣΙΠΧΝΓΑΜ ΣΕΙΝΑΙΜ: ΪΨ ΙΝΔΑΣ ΝΑΜ ΗΑΝΣΑ ΓΛΗ
 ΚΝΨ. 4. ΥΕΠΝΑΜ: ΪΨ ΙΛΙΣΝΣ ΥΙΤΑΝΔΣ ΑΛΛΑ ΨΧΕΙ ΥΕΜΗΝ
 5. ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΑΝΣ ΙΜΜΑ ΥΕΨΗΝ. ΙΛΙΣΗ ΨΑΝΑ ΝΑΖΧ-
 6. ΚΑΙΝ: ΨΑΚΗΗ ΥΑΨ ΙΜ ΙΛΙΣΝΣ. ΙΚ ΙΜ: ΣΤΧΨΗΗ ΨΑΝ
 7. ΓΛΑΚΗΣΗΝ ΔΑΛΛΑΨ: ΨΑΨΚΧΗ ΨΑΝ ΙΝΣ ΑΕΤΚΑ ΕΚΛΗ.
 ΘΑΝΑ ΣΧΚΕΙΨ: ΪΨ ΕΙΣ ΥΕΨΗΝ. ΙΛΙΣΗ ΨΑΝΑ ΝΑΖΧ-

- CLVII. 2. hortus, in quem introivit Jesus & discipuli ejus. Sciebat autem Ju-
 CLVIII. 3. das quoque, qui prodidit eum, locum, quia sæpe illuc convenerat
 CLIX. 4. Jesus cum discipulis suis. Judas vero *quum* acceperat cohortem, &
 5. ministros sacerdotum ac Pharifæorum, ibat ed cum laternis & faci-
 6. bus, & armis. At Jesus sciens omnia quæ sibi evenerant exiens
 7. foras dixit eis: Quem quæritis? Respondentes ei dixerunt: Je-
 sum Nazoræum. Dixit ergo illis Jesus: Ego sum. Stabat autem,
 etiam Judas, qui prodidit eum cum illis. Ut vero dixit illis, Ego
 sum, retrocesserunt & ceciderunt deorsum. Postea vero iterum (a)
 eos interrogavit: Quem quæritis? illi autem dixerunt, Jesum Na-

sterius placet, & sic legisse nostrum omni vacat dubio, id articulus ΨΧ evincit, qui Accusat. generis Fœm. qualis quoque ΚΙΝΝΧΝ, à casu recto ΚΙΝΝΧ. Si fuisset πῖδχα, haberemus ΨΙΖΕ vel ΨΙΖΧ.

(a) Postea vero iterum ΨΑΨΚΧΗ ΨΑΝ ΑΕΤΚΑ. Ac si legerit: εἴτε
 εἴτε πάλιν.

(a) Si

ΚΑΙΝ: ΑΝΔΗΧΕ ΙΪΑΙΣΝΣ. ΟΛΨ ΙΖΥΙΣ ΦΑΤΕΙ ΙΚ ΙΜ. ΟΛ	8.
ΒΛΙ ΝΗ ΜΙΚ ΣΧΚΕΙΨ. ΛΕΤΙΨ ΦΑΝΣ ΓΑΓΓΑΝ. ΕΙ ΝΣ-	9.
ΡΗΛΛΗΝΧΔΕΔΙ ΦΑΤΑ ΥΛΗΚΑ ΦΑΤΕΙ ΟΛΨ. ΕΙ ΦΑΝΖΕΙ	
ΑΤΓΛΕΤ ΜΙΣ ΝΙ ΕΚΛΑΙΣΤΙΔΑ ΙΖΕ ΑΙΝΗΜΜΕΗΝΝ: ΙΨ	10. ΚΘ.
ΣΕΙΜΩΝ ΠΛΙΤΚΗΣ ΗΛΒΑΝΔΣ ΗΛΙΚΗ. ΝΣΛΑΝΚ ΙΝΑ.	
ΟΛΗ ΣΑΧΗ ΨΙΣ ΑΗΗΗΜΙΣΤΙΝΣ ΓΗΔΩΓΙΝΣ ΣΚΑΛΚ. ΟΛΗ	
ΛΕΜΑΙΜΑΙΤ ΙΜΜΑ ΑΝΣΧ ΤΑΙΗΣΥΧ. ΣΑΗ ΦΑΝ ΗΛΙΤΑΝΣ	
ΥΑΣ ΝΑΜΙΝ ΜΑΛΚΗΣ: ΦΑΚΗΗ ΟΛΨ ΙΪΑΙΣΝΣ ΔΗ ΠΛΙ-	11.
ΤΚΑΗ. ΑΛΓΕΙ ΦΑΝΑ ΗΛΙΚΗ ΙΝ ΕΧΔΚ. ΣΤΙΚΑ ΦΑΝΕΙ	ΚΘΛ.
ΓΛΕ ΜΙΣ ΑΤΤΑ. ΝΙΝ ΔΚΙΓΚΑΗ ΦΑΝΑ: ΦΑΚΗΗ ΗΑΝ-	12. ΚΘΒ.
ΣΑ ΟΛΗ ΣΑ ΨΝΣΗΝΔΙΕΛΨΣ ΟΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΧΣ ΙΝΔΑΙΕ	
ΠΝΔΓΚΙΠΗΝ ΙΪΑΙΣΗ ΟΛΗ ΓΑΒΗΝΝΔΗΝ ΙΝΑ. ΟΛΗ ΓΑΤΑΗ-	13. ΚΘΓ.
ΗΗΝ ΙΝΑ ΔΗ ΑΝΝΙΝ ΕΚΗΜΙΣΤ. ΣΑ ΥΑΣ ΑΝΚ ΣΥΛΙΗΚΑ	
ΚΑΘΛΕΙΝ. ΣΑΕΙ ΥΑΣ ΑΗΗΗΜΙΣΤΣ ΥΕΙΗΑ ΨΙΣ ΑΤΑΨΝ-	
ΟΙΣ. ΥΑΣ ΠΗΨΑΗ ΚΑΘΛΕΑ ΣΑΕΙ ΓΑΚΑΓΙΝΧΔΑ ΙΝ-	14.
zoræum. Respondit Jesus: dicebam vobis quod Ego sum. si ita-	8.
que (a) me quæritis, finite eos abire. ut impleretur fermo quem	9.
dixerat: neminem eorum perdiidi quos dedisti mihi. Simon au-	10. CLX.
tem Petrus habens gladium eduxit eum, & percussit famulum sum-	
mi Sacerdotis, & abscidit ei aurem dextram, vocabatur autem	11.
nomine Malchus. Dixit vero Jesus Petro: pone gladium in va-	CLXI.
ginam. Poculum quod Pater mihi dedit, nonne illud bibam?	12. CLXII.
Cohors igitur & chiliarcha & ministri Judæorum comprehende-	13. CLXIII.
runt Jesum & vinxerunt eum. Et duxerunt eum primum ad	
Annam, hic enim erat focer Caiphæ, qui erat summus facer-	14.
dos illius anni (b). Erat autem Caiphæ, qui consuluerat Ju-	

(a) Si itaque ΟΛΒΛΙ ΝΗ. Diximus supra cap. 7, 4.

(b) Illius anni ΨΙΣ ΑΤΑΨΝΟΙΣ, ceu erudite restituit *Mareschallus* Ob-
serv. p. 408. In Nomin. itaque erit ΑΤΑΨΝΙ. Neutr. Videant Etymologi
annon conveniat cum ἱερός.

(a) Mori

- ΚΓΔ 15. ΔΛΗΝΗ ΦΛΤΕΙ ΒΑΤΙΖΩ ΙΣΤ ΛΙΝΑΝΑ ΜΑΝΝΑΝ ΕΚΛ-
 ΚΓΕ. ΟΙΣΤΩΑΝ ΕΑΝΚ ΜΑΝΑΓΕΙΝ: ΦΑΚΗΗ ΛΑΙΣΤΙΔΑ ΙΛΙΣΗ
 ΚΓΖ. ΣΕΙΜΩΝ ΠΛΙΤΚΗΣ ΓΛΗ ΑΝΨΑΚ ΣΙΠΩΝΕΙΣ. ΣΑΗ ΦΑΝ ΣΙ-
 ΠΩΝΕΙΣ ΥΑΣ ΚΗΝΨΣ ΦΑΜΜΑ ΓΝΔΓΙΝ. ΓΛΗ ΜΙΨΙΝΝΓΛ-
 ΚΓΥ. 16. ΛΛΙΨ ΜΙΨ ΙΛΙΣΗΑ ΙΝ ΚΩΗΣΗ ΨΙΣ ΓΝΔΓΙΝΣ: ΙΨ ΠΛΙ-
 ΚΓΖ. ΤΚΗΣ ΣΤΩΨ ΑΤ ΔΑΗΚΩΜ ΝΤΛ. ΦΑΚΗΗ ΝΣΙΔΔΓΛ ΝΤ
 ΣΑ ΣΙΠΩΝΕΙΣ ΑΝΨΑΚ. ΣΛΕΙ ΥΑΣ ΚΗΝΨΣ ΦΑΜΜΑ ΓΝΔ-
 ΓΙΝ. ΓΛΗ ΟΑΨ ΔΑΗΚΛΥΑΚΔΑΛΙ. ΓΛΗ ΑΤΤΑΗΗ ΙΝΝ
 ΚΓΗ. 17. ΠΛΙΤΚΗ: ΦΑΚΗΗ ΟΑΨ ΓΛΙΝΑ ΨΙΥΙ ΣΩ ΔΑΗΚΛΥΑΚΔΩ
 ΔΗ ΠΛΙΤΚΑΗ. ΙΒΑΙ ΓΛΗ ΨΗ ΨΙΖΕ ΣΙΠΩΝΓΕ ΙΣ ΨΙΣ
 18. ΜΑΝΣ: ΙΨ ΙΣ ΟΑΨ. ΝΙ ΙΜ: ΦΑΚΗΗ ΣΤΩΨΗΝ ΣΚΑΛΚΩΣ
 ΓΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΩΣ ΗΑΗΚΩΑ ΥΑΗΚΩΓΑΝΔΑΝΣ. ΝΝΤΕ
 ΚΑΛΔ ΥΑΣ. ΓΛΗ ΥΑΚΜΙΔΕΔΗΝ ΣΙΚ. ΓΛΗ ΦΑΝ ΥΑΣ
 ΜΙΨ ΙΜ ΠΛΙΤΚΗΣ ΣΤΑΝΔΑΝΔΣ ΓΛΗ ΥΑΚΜΩΓΑΝΔΣ ΣΙΚ:
 ΚΓΨ. 19. ΙΨ ΣΑ ΑΗΗΗΜΙΣΤΑ ΓΝΔΓΑ ΕΚΛΗ ΙΛΙΣΗ ΒΙ ΣΙΠΩΝΩΑΝΣ
 CLXIV. 15. dæis quod melius effet unum hominem mori (a) pro populo. Se-
 CLXV. quebatur autem Jesum Simon Petrus & alius discipulus. Ille ve-
 ro discipulus notus erat *summo* Sacerdoti, & simul introiverat cum
 CLXVI. 16. Jesu in aulam Sacerdotis. Sed Petrus stabat extra prope januam.
 CLXVII. Itaque egrediebatur discipulus ille alter, qui notus erat *summo* Sa-
 CLXVIII. cerdoti, & loquebatur janitrici & introduxit Petrum (b). Dixit
 17. ergo ancilla hæc janitrix Petro: numne etiam tu es *unus* disci-
 18. pulorum hujus viri? Is vero dixit: non sum. Stabant autem
 famuli & ministri prunas congerentes, quia frigus erat (c), &
 se calefaciebant, atque erat cum eis Petrus stans, & se cale-
 CLXIX. 19. faciens. Summus ergo Sacerdos interrogavit Jesum de discipulis

(a) *Mori* ΕΚΛΟΙΣΤΩΑΝ. Proprie *perire* & exprimit Græcum ἀπολίθαι.

(b) *Petrum* ΠΛΙΤΚΗ, sic recte casu quarto MS.

(c) [*Quia frigus erat* ΝΝΤΕ ΚΑΛΔ ΥΑΣ. A.S. forþam ðe hit þær calb. Angl. *because it was cold.* Suec. *ty thet war kalt.*]

İS. ΓΛΗ ΒΙ ΛΛΙΣΕΙΝ İS: ΑΝΔΗΡΞ İΜΜΑ İΛΙSİNS. İK 20. ΚΗ.
 ΑΝΔΛΗΓΓΞ ΚΧΔΙΔΑ ΜΑΝΛSΕΔΛΙ. İK SİNTEİΝΞ ΛΛΙSİ-
 ΔΑ İΝ ΓΛΟΝΜΨΛΙ ΓΛΗ İΝ ΓΝΔΗΝSΛ. ΨΛΚΕΙ SİNTEİ-
 ΝΞ İΝΔΛΙΕİS ΓΛΟΙΜΑΝΔ. ΓΛΗ ΨΙΝΒΓΞ ΝΙ ΚΧΔΙΔΑ
 ΥΛΙΗΤ. ΟİS ΜΙΚ ΞΚΛΙΗΝİS. ΞΚΛΙΗΝ ΨΛΝS ΗΛΝSΓΛΝ- 21. ΚΗΛ.
 ΔΛΝS ΘΛ ΚΧΔΙΔΕΔΓΑΝ ΔΝ İΜ. SΛΙ. ΨΛΙ ΥΙΤΗΝ ΨΛ-
 ΤΕΙ ΟΛΨ İK: İΨ ΨΑΤΛ ΟΨΑΝΔΙΝ İΜΜΑ. SΗMS ΑΝΔ- 22. ΚΗΒ.
 ΒΛΗΤΕ SΤΑΝΔΑΝΔS ΓΛΞ SΛΛΗ ΛΧΞΙΝ İΛΙSİΝΛ. ΟΛ-
 ΨΗΗ. SΥΛΗ ΑΝΔΗΛΞΓİS ΨΛΜΜΑ ΚΕΙΚİSΤİΝ ΓΝΔΓΙΝ:
 ΑΝΔΗΡΞ İΛΙSİNS. ΓΛΒΛΙ ΝΒΙΛΛΒΛ ΚΧΔΙΔΑ. ΥΕΙΤΥΧ- 23. ΚΗΓ.
 ΔΕΙ ΒΙ ΨΑΤΛ ΝΒΙΛ. ΛΙΨΨΛΗ ΓΛΒΛΙ ΥΛΙΛΛ. ΔΝ ΘΞ
 ΜΙΚ SΛΛΗS: ΨΛΝΗΗ İΝSΑΝΔΙΔΑ İΝΛ ΑΝΝΑΣ ΓΛΒΗΝ- 24. ΚΗΔ.
 ΔΛΝΛΝΛ ΔΝ ΚΛSΛΞΙΝ ΨΛΜΜΑ ΜΛİSΤİΝ ΓΝΔΓΙΝ:

ejus, & de doctrina ejus. Respondit ei Jesus: Ego aperte loquutus 20. CLXX.
 sum mundo. Ego semper docui in synagoga & in templo, ubi sem-
 per (a) Judæi conveniunt, & occulte non quidquam loquutus sum.
 Quid me interrogas? interroga eos qui audiverunt quid loquutus 21. CLXXI.
 sim iis. En! illi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem (b) illo dicente
 nonnemo ministrorum stans dedit Jesu alapam manu & dixit: sic re- 22.
 spondebis summo Sacerdoti? Respondit Jesus (c): si male loquutus
 sum, testare de hoc malo; sed si bene, cur me percutis? Itaque mi- 23.
 serat eum (d) Annas vinctum (e) ad Caipham Sacerdotem maximum, 24.
 CLXXIV.

(a) *Semper SİNTEİΝΞ*. Legit ergo etiam hoc loco *πίπτε*. Quod si legisset *πίπθει*, quæ *Beza* est conjectura, haberemus *ΑΛΛΑΨΚΞ*.

(b) *Hæc autem İΨ ΨΑΤΛ*. Sic MS. *ΨΛΝΛ* heic locum habere nequit.

(c) *Respondit Jesus*. Non legit *ώτδ*.

(d) *Itaque miserat eum ΨΛΝΗΗ İΝSΑΝΔΙΔΑ İΝΛ*. Confirmat quorundam codd. lectionem, *ἀπέειλεν ἐν ὤτῳ*, & bene monuit *Beza* esse epanalepsin, atque *miserat* vertendum, non *misit*.

(e) *Vinctum ΓΛΒΗΝΔΛΝΛΝΛ*. Sic MS. Recte.

- ρηε. 25. ἰψ σειμῶν πλιτρῆνς γῆς στᾶνδᾶνδς γῆη γᾶρμ-
 γᾶνδς σικ. ψᾶρηη υεφῆνν ἄν ἰμμᾶ. νἰν γῆη ψῆ
 ψἰζε σἰπῶνγε ψἰς ἰς: ἰψ ἰς ἄελἰλἰκ γῆη υᾶψ. νε.
 26. νἰ ἰμ: υᾶψ σῆμς ψἰζε σκᾶλκε ψἰς μᾶἰστἰνς ἱνδ-
 ḡἰνς. σᾶη νἰψḡἰς γῆς ψᾶμμεἰ ἄεμᾶἰμᾶἰτ πλιτρῆνς
 ἄησῶ. νἰν ψῆκ σᾶθ ἰκ ἰν ἄηκτἰγᾶρᾶ μἰψ ἰμμᾶ:
 27. ψᾶρηη ἄετρᾶ ἄελἰλἰκ πλιτρῆνς. γῆη σῆνς ἡᾶνᾶ
 ρηη. 28. ἡρηκἰᾶ ἄ: ἰψ εἰς τᾶηηῆν ἰᾶἰσῆ εḡᾶμ κᾶḡᾶεἰν ἰν
 ρηζ. πḡᾶἰτρᾶḡἰᾶν. ψᾶηηη γῆς μᾶηḡḡἰνς. ἰψ εἰς νἰ ἰᾶᾶ-
 ḡεᾶην ἰν πḡᾶἰτρᾶḡἰᾶ. εἰ νἰ βἰςᾶηᾶηḡᾶεᾶεἰνᾶ. ἄκ
 29. μᾶἰτἰᾶεᾶεἰνᾶ πᾶςḡᾶ: ψᾶρηη ἄἰᾶᾶḡᾶ ἠτ πει-
 ἄᾶἰης ἄν ἰμ. γῆη υᾶψ. θῶ ḡḡḡῆε βᾶἰḡἰψ ἄηᾶ
 30. ψᾶηᾶ μᾶηηᾶη: ἄηᾶḡḡḡḡη γῆη υεφῆνν ἄν ἰμμᾶ.
 νἰη ḡεἰς σᾶ ἠβἰᾶἰτρḡḡἰς. νἰ ψᾶη ḡεἰς ἄἰḡεβḡεἰμᾶ
 31. ψῆς ἰνᾶ: ψᾶρηη υᾶψ ἰμ πειᾶᾶἰης. νἰμἰψ ἰνᾶ
 ḡῆς γῆη βἰ ḡἰτρᾶᾶ ἰζḡᾶḡᾶμμᾶ στῶḡḡἰψ ἰνᾶ: ἰψ
 εἰς υεφῆηηη ἄν ἰμμᾶ ἰνᾶἰεἰς. ἠηςἰς νἰ σκῆᾶᾶ

- CLXXV. Simon Petrus autem erat stans & semet calefaciens. Dixerunt vero
 25. ei: nonne etiam tu *unus* es discipulorum ejus? Verum is negavit &
 26. dixit: Neutiquam, non sum. Dixit quidam famulorum sacerdotis
 maximi, is cognatus *ei* erat cui absciderat Petrus aurem, nonne ego
 27. te vidi in horto cum eo? Verum iterum negavit Petrus, & statim
 CLXXVI. gallus crocitavit. Ceterum illi duxerunt Jesum à Caipha in præto-
 28. rium, erat autem mane; sed ipsi non introiverunt in prætoria, ne
 CLXXVII. polluerentur, sed ederent Pascha. Exiit ergo ad eos Pilatus & di-
 29. xit: quam accusationem profertis contra hunc virum? Responde-
 30. runt dixeruntque ei: nisi esset maleficus, nos non tradidissimus tibi
 31. illum. Dixit ergo eis Pilatus: accipite illum vos, & secundum legem
 vestram judicate eum. illi vero dixerunt ei, Judæi: nobis non licitum

İST NSUIMAN MANNE AINOMMEHON. EI YANKA EΛ- 32.
 NINS NSENLANQAEAI ΦΑΤΕΙ ΥΛΨ ΒΑΝΔΥΓΑΝΔΣ ΘΙ-
 ΛΕΙΚΑΜΜΑ ΔΑΝΦΑΝ ΣΚΗΔΑ ΓΑΣΥΙΑΤΑΝ: ΓΑΛΛΙΨ 33. ΚΗΗ.
 İN ΠΚΛΙΤΑΝΚΙΑ ΛΕΤΚΑ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΓΛΗ ΥΑΠΙΑ İΛΙ-
 ΣΗ. ΥΛΨΗ İΜΜΑ. ΦΗ İS ΦΙΝΔΑΝΣ İΝΔΑΙΕ: ΑΝΔΗΧΕ 34.
 İΛΙΣΗΣ. ΛΒΗ ΦΗΣ ΣΙΛΒΙΝ ΦΗ ΦΑΤΑ ΥΨΙΣ. ΦΑΝ ΑΝΨΑ-
 ΚΑΙ ΦΗΣ ΥΕΨΗΝ ΒΙ ΜΙΚ: ΑΝΔΗΧΕ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΥΑΙΤΕΙ 35. ΚΗΨ.
 İΚ İΝΔΑΙΝΣ İΜ. ΣΧ ΦΙΝΔΑ ΦΕΙΝΑ ΓΛΗ ΓΝΔΓΑΝΣ
 ΑΝΑΡΕΝΛΗΝ ΦΗΚ ΜΙΣ. ΘΑ ΓΑΤΑΥΙΔΕΣ: ΑΝΔΗΧΕ İΛΙ- 36.
 ΣΗΣ. ΦΙΝΔΑΝΓΑΚΑΙ ΜΕΙΝΑ ΝΙΣΤ ΝΣ ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚ-
 ΘΑΝ. İΨ ΝΣ ΦΑΜΜΑ ΕΛΙΚΘΑΝ ΥΕΣΙ ΜΕΙΝΑ ΦΙΝΔΑΝ-
 ΓΑΚΑΙ. ΛΙΨΦΑΝ ΑΝΔΒΑΗΤΧΣ ΜΕΙΝΑΙ ΝΣΔΑΝΔΕΑΙΔΕΙ-
 ΝΑ ΕΙ ΝΙ ΓΑΛΕΥΙΨΣ ΥΕΣΓΑΝ İΝΔΑΙΝΜ. İΨ ΝΗ ΦΙΝ-
 ΔΑΝΓΑΚΑΙ ΜΕΙΝΑ ΝΙΣΤ ΦΑΨΚΧ: ΦΑΚΗΗ ΥΛΨ İΜΜΑ 37. ΚΠ.
 ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΑΝ ΝΗΗ ΦΙΝΔΑΝΣ İS ΦΗ: ΑΝΔΗΛΕΓΑΝΔΣ
 İΛΙΣΗΣ. ΦΗ ΥΨΙΣ ΕΙ ΦΙΝΔΑΝΣ İΜ İΚ: İΚ ΔΑΝ ΦΑΜΜΑ ΚΠΑ.

est ullum hominem occidere, ut verbum Domini (a) impleretur 32.
 quod dixit, significans quali morte foret moriturus. Introivit ite- 33. CLXX-
 rum in prætorium Pilatus & vocavit Jesum, dixitque ei: Tu es VIII.
 Rex Judæorum? Respondit Jesus: à te ipso tu hoc dicis, an 34.
 alii tibi dixerunt de me? Respondit Pilatus: Num ego (b) Ju- 35. CLXX-
 dæus sum? Gens tua & sacerdotes tradiderunt te mihi. Quid fe- IX.
 cisti? Respondit Jesus: regnum meum non est ex hoc mundo. 36.
 Si ex hoc mundo esset regnum meum, utique ministri mei folli-
 cite certassent ne traditus fuisssem Judæis, nunc autem regnum
 meum non est hinc. Itaque dixit ei Pilatus: anne es tu rex? 37.
 Respondens Jesus ait: Tu dicis quod sim rex. Ego ad hoc CLXXX.
 CLXXXI.

(a) Ut verbum Domini ΕΙ ΥΑΝΚΑ ΕΛΝΙΝΣ. Legit ἵνα λέγῃ τῷ κυρίου πάλρωδῃ.

(b) Num ego ΥΑΙΤΕΙ İΚ. Μήτι έχώ; Sicut İΒΑΙΕΙ supra cap. 7, 31.

(a) Di-

ΓΛΒΛΗΚΛΝΣ İM. ΓΛΗ ΔΝ ΦΛΜΜΛ ΟΛΜ İN ΦΛΜΜΛ
 ΕΛΙΚΘΛΝ. ΕΙ ΥΕΙΤΥΧΔΔΓΛΝ ΣΝΝΓΛΙ. ΘΛΖΝΗ ΣΛΕΙ İST
 38. ΣΝΝΓΥΣ. ΗΛΝΣΕΙΦ ΣΤΙΒΝΥΣ ΜΕΙΝΛΙΖΥΣ: ΦΛΝΝΗ ΟΛΦ
 İΜΜΛ ΠΕΙΛΛΤΝΣ. ΘΛ İST ΣΥ ΣΝΝΓΛ: ΓΛΗ ΦΛΤΛ ΟΙ-
 ΡΠΒ. ΦΛΝΔΣ. ΓΛΛΛΙΦ ΝΤ ΔΝ İNΔΛΙΝΜ. ΓΛΗ ΟΛΦ İM. İK
 ΡΠΓ. 39. ΛΙΝΧΗΝΝ ΕΛΙΚΙΝΧ ΝΙ ΒΙΓΙΤΛ İN ΦΛΜΜΛ: İΦ İST
 ΒΙΝΗΤΙ İΖΥΙΣ ΕΙ ΛΙΝΛΝΛ İΖΥΙΣ ΕΚΛΛΕΤΛΝ İN ΠΛΣΧΛ.
 ΥΙΛΕΙΔΗ ΝΝ ΕΙ ΕΚΛΛΕΤΛΝ İΖΥΙΣ ΦΛΝΛ ΦΙΝΔΛΝ İN-
 ΡΠΔ. 40. ΔΛΙΕ: İΦ ΕΙΣ ΗΚΧΠΙΔΕΔΗΝ ΛΕΤΚΛ ΛΛΛΛΙ. ΟΙΦΛΝ-
 ΔΛΝΣ. ΝΕ ΦΛΝΛ ΛΚ ΒΛΚΛΒΒΛΝ: ΣΛΗ ΦΛΝ ΥΛΣ ΣΛ
 ΡΠΕ. 1. ΒΛΚΛΒΒΛ ΥΛΙΔΕΔΓΛ: ΦΛΝΝΗ ΦΛΝ ΝΛΜ ΠΕΙΛΛΤΝΣ
 2. İΛΙΣΗ ΓΛΗ ΝΣΒΛΛΓΓΥ. ΓΛΗ ΦΛΙ ΓΛΔΚΛΝΗΤΕΙΣ ΝΣ-
 ΥΝΝΔΝΝ ΥΠΠΟΓΛ ΝΣ ΦΛΝΚΝΝΜ. ΓΛΗ ΓΛΛΛΓΙΔΕΔΗΝ
 İΜΜΛ ΛΝΛ ΗΛΝΒΙΔ. ΓΛΗ ΥΛΣΤΟΛΙ ΠΛΝΚΠΝΚΥΔΛΙ
 3. ΓΛΥΛΣΙΔΕΔΗΝ İΝΛ. ΓΛΗ ΟΕΦΗΝ. ΗΛΙΛΣ ΦΙΝΔΛΝΣ İN-
 ΡΠΟ. 4. ΔΛΙΕ. ΓΛΗ ΓΕΒΝΝ İΜΜΛ ΣΛΛΗΙΝΣ ΛΥΕΙΝ: ΛΤΙΔΔΓΛ

natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam

38. veritati. Quicumque est ex veritate audit vocem meam. Dixit ergo (a) ei Pilatus: Quid est veritas? Et hoc dicens egrediebatur

CLXXXII. ad Judæos & dicebat eis: Ego nullam culpam invenio in eo. Est

CLXXX-

III. 39.

CLXXX-

IV. 40.

CLXXXV.

Cap. 19, 1.

2.

3.

CLXXX-

VI. 4.

autem vobis consuetudo, ut in Paschate unum vobis dimittam.

vultis ergo ut dimittam vobis hunc regem Judæorum? Sed illi

iterum omnes clamaverunt dicentes: neutiquam hunc, sed Barab-

bam; erat autem Barabbas ille, latro. Tunc ergo cepit Pilatus

Jesum & flagellavit. Et satellites flexerunt coronam è spinis & im-

posuerunt capiti ejus, & pallio purpureo induerunt eum. Et di-

xerunt: salve rex Judæorum, & dederunt ei alapas manu. Exivit

(a) Dixit ergo ΦΛΝΝΗ ΟΛΦ. Ac si legerit: λέγει ὁ, vel τίς ἐστιν. Sed supra monuimus ὁ, ceu ornatus caussa positum passim addi, passim omitti.

(a) Inve-

ΑΕΤΚΑ ΝΤ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΓΛΗ ΑΛΨ ΪΜ. ΣΑΙ. ΑΤΤΙΝΗΛ
 ΙΖΥΙΣ ΪΝΑ ΝΤ. ΕΙ ΥΙΤΕΙΨ ΨΛΤΕΙ ΪΝ ΪΜΜΑ ΝΙΛΙΝΧΗΝΝ
 ΕΛΙΚΙΝΧ ΒΙΓΑΤ: ΨΑΚΗΗ ΝΣΙΔΔΓΑ ΝΤ ΪΛΙΣΝΣ ΒΛΙ- 5. ΚΠΖ.
 ΚΑΝΔΣ ΨΑΝΑ ΨΑΝΚΝΕΙΝΑΝ ΥΛΠ ΓΛΗ ΨΧ ΠΑΝΚΠΗ-
 ΚΧΔΧΝ ΥΑΣΤΓΑ. ΓΛΗ ΑΛΨ ΪΜ. ΣΑ ΪΣΤ ΣΑ ΜΑΝΝΑ:
 ΨΑΚΗΗ ΒΙ ΨΕ ΣΕΘΟΝΝ ΪΝΑ ΨΛΙ ΜΑΙΣΤΑΝΣ ΓΝΔΓΑΝΣ 6. ΚΠΗ.
 ΓΛΗ ΑΝΔΒΛΗΤΧΣ. ΗΚΧΠΙΔΕΔΟΝΝ ΟΙΨΑΝΔΑΝΣ. ΝΣΗΚΛ-
 ΜΕΙ ΝΣΗΚΛΜΕΙ ΪΝΑ. ΑΛΨ ΪΜ ΠΕΙΛΑΤΗΣ. ΝΙΜΙΨ ΪΝΑ ΚΠΨ.
 ΓΝΣ. ΓΛΗ ΗΚΛΜΓΙΨ. ΪΨ ΪΚ ΕΛΙΚΙΝΧ ΪΝ ΪΜΜΑ ΝΙ ΒΙΓΙ- Κϩ.
 ΤΑ: ΑΝΔΗΧΕΝΝ ΪΜΜΑ ΪΝΔΛΜΕΙΣ. ΥΕΙΣ ΥΙΤΧΨ ΛΙΗΝΜ. 7. ΚϩΛ.
 ΓΛΗ ΒΙ ΨΑΜΜΑ ΥΙΤΧΔΑ ΝΝΣΑΚΑΜΜΑ ΣΚΑΛ ΓΑΣΥΙΛ-
 ΤΑΝ. ΝΝΤΕ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ ΓΧΨΣ ΣΗΝΝ ΓΑΤΛΥΙΔΑ: ΒΙ 8. ΚϩΒ.
 ΨΕ ΓΛΗΑΝΣΙΔΑ ΠΕΙΛΑΤΗΣ ΨΛΤΑ ΥΑΝΚΑ. ΜΑΙΣ ΧΗ-
 iterum foras Pilatus & dixit eis: ecce, adduco vobis eum foras, ut
 sciatis quod in eo nullam culpam invenerim (a). Egrediebatur ergo
 Jesus foras gestans spineam coronam, & pallium purpureum, & di- 5. CLXXX-
 xit eis: Hic est homo ille (b). Quum autem videbant eum summi VII.
 facerdoes & ministri clamaverunt dicentes: suspende, suspende 6. CLXXX-
 eum (c). Dixit eis Pilatus: capite eum vos & pendite; nam ego VIII.
 culpam in eo non invenio. Responderunt ei Judæi: nos legem ha- CLXXXIX.
 bemus, & secundum hanc legem nostram debet mori; quia se ipsum CXC.
 Filium Dei fecit. Quum audivisset Pilatus hunc sermonem, magis 7. CXCI.
 8. CXCII.

(a) *Invenierim* ΒΙΓΑΤ, quasi legerit εὕρη, in Præfenti enim ΒΙΓΙΤΑ, & sic verficulo sexto, fine.

(b) *Hic est homo ille* ΣΑ ΪΣΤ ΣΑ ΜΑΝΝΑ. Editi ἴδι ὁ ἀνδραπῶ. No-
 ster legit, nescio an ullo codd. MSS. vel versionum vetustarum consensu ὁδὶ ὁ ἄ-
 νδραπῶ.

(c) *Suspende eum* ΝΣΗΚΛΜΕΙ ΪΝΑ. εἰσεσῶ non simpliciter *suspendere* sed
crucifigere, verum pro consuetudine pœnæ in facinorosos suæ gentis infligendæ
 utitur vocabulo *suspendendi*, ΗΚΛΜΓΑΝ sive ΝΣΗΚΛΜΓΑΝ quod cum
 κειμῶ ejusdem esse originis bene observat *Junius* Glossario.

D d d d

timuit,

9. ΤΑ ΣΙΣ. ΟΛΗ ΓΑΛΛΙΨ ΙΝ ΠΡΑΙΤΑΝΚΙΑ ΛΕΤΚΑ. ΟΛΗ
 ΟΛΨ ΔΗ ΙΛΙΣΗΛ. ΘΑΨΚΡΑ ΙΣ ΨΗ: ΙΨ ΙΛΙΣΗΣ ΑΝΔΑ-
 ΚΥΓ. 10. ΥΛΗΚΔΙ ΝΙ ΓΛΕ ΙΜΜΑ: ΨΑΚΗΗ ΟΛΨ ΙΜΜΑ ΠΕΙΛΛΑ-
 ΤΗΣ. ΔΗ ΜΙΣ ΝΙ ΚΡΑΔΕΙΣ. ΝΙΝ ΥΛΙΣΤ ΨΛΤΕΙ ΥΛΛΑΝΗΝΙ
 ΛΙΗ ΝΣΗΚΑΜΟΓΑΝ ΨΗΚ. ΟΛΗ ΥΛΛΑΝΗΝΙ ΛΙΗ ΕΚΑΛΕ-
 11. ΤΑΝ ΨΗΚ: ΑΝΔΗΡΕ ΙΛΙΣΗΣ. ΝΙ ΛΙΗΤΕΔΕΙΣ ΥΛΛΑΝΗΝ-
 ΟΕ ΛΙΝΗΝΝ ΑΝΑ ΜΙΚ. ΝΙΗ ΥΕΣΙ ΨΗΣ ΑΤΓΙΒΑΝ ΙΝΠΛΨ-
 ΚΡ. ΔΗΨΕ ΣΑ ΓΑΛΛΕΥΟΓΑΝΔΣ ΜΙΚ ΨΗΣ ΜΑΙΖΕΙΝ ΕΚΑ-
 12. ΥΛΗΚΗΤ ΗΛΒΑΙΨ: ΕΚΑΜΗΗ ΨΑΜΜΑ ΣΧΚΙΔΑ ΠΕΙΛΛΑ-
 ΤΗΣ ΕΚΑΛΕΤΑΝ ΙΝΑ: ΙΨ ΙΝΔΑΙΕΙΣ ΗΚΡΑΠΙΔΕΑΝΝ. ΟΙ-
 ΨΑΝΔΑΝΣ. ΟΑΒΑΙ ΨΑΝΑ ΕΚΑΛΕΤΙΣ. ΝΙ ΙΣ ΕΚΙΟΧΝΔΣ
 ΚΑΙΣΑΚΑ. ΣΑΘΑΖΗΗ ΙΖΕΙ ΨΙΝΔΑΝ ΣΙΚ ΣΙΛΒΑΝ ΤΑΝ-
 13. ΟΙΨ. ΑΝΔΣΤΑΝΔΙΨ ΚΑΙΣΑΚΑ: ΨΑΝΗΗ ΠΕΙΛΑΤΗΣ
 ΗΑΝΣΟΑΝΔΣ ΨΙΖΕ * * * * *

9. timuit, & rursus introivit in prætorium, & dixit ad Jesum: unde
 CXCIII. 10. es tu? Jesus autem non dedit ei responsum. Dixit ergo ei Pila-
 tus: mihi non loqueris. nosti ne quod potestatem habeam suspen-
 11. dendi te, & potestatem habeam, dimittendi te? Respondit Jesus:
 non haberes ullam potestatem adversum me, nisi esset tibi data su-
 12. perne. propterea tradens me tibi, majus peccatum habet. Exinde
 studebat Pilatus eum dimittere; sed Judæi clamabant dicentes: si
 eum dimittis, non es amicus Cæsari. Quisquis se ipsum facit re-
 13. gem, resistit Cæsari. Pilatus itaque audiens hæc * * * * *

Cætera desunt.

INDEX SCRIPTORUM, qui in Annotationibus nostris
citantur & passim illustrantur.

A Damus Bremensis.	262.	Homerus.	210.
Æschines Socraticus.	328.	S. Irenæus.	158.238.
Ammianus Marcellinus.	38.	Isidorus.	45.361.
Anglo-Saxonicus interpres.	126.257.	Julius Cæsar.	107.
Apollinarius.	361.	Junius <i>Franciscus</i> . Ejus editio cod. Ar-	
Arabs interpres.	39.	gentei passim emendatur & supple-	
S. Athanasius.	61.	tur.	
S. Augustinus.	76.	Junii Etymologicum Anglicanum.	60.
Beda.	79.212.232.261.324.	64.106.199.330.	
Bengelius <i>Job. Albertus</i> .	9.82.85.147.	Juvencus.	26.47.48.135.156.157.
169.211.370.		161.	
Benzelius <i>Carolus Jesserus</i> .	337.	Katenus <i>Lambertus</i> .	38.68.119.212.
Beza.	25.46.48.195.215.	Lambecius <i>Petrus</i> .	262.
Blackwall <i>A</i> .	369.	Latinus interpres.	6.12.15.25.
Boethius.	79.121.211.368.	Leges Alamann. & Burgund.	119. Hel-
Cædmon.	125.132.139.278.282.368.	lingicæ.	279.
S. Chrysostomus.	45.172.370.	Lhuyd <i>Edwardus</i> .	128.
Cicero.	35.75.283.	Lucas <i>Franciscus</i> .	8.
S. Clemens.	202.	Lye <i>Edwardus</i> .	143.230.
Clemens Alexandrinus.	33.106.	S. Macarius <i>Ægyptius</i> .	4.9.21.172.
Cotelerius <i>Job. Baptista</i> .	70.	211.244.284.372.	
Dialogus de Oratoribus.	202.364.	Maimonides.	4.67.
Eccardus in Legem Salicam.	168.	Mareschallus <i>Thomas</i> .	14.23.26.27.38.
Edda.	160.	49.53.56.91.150.162.165.174.	
S. Epiphanius.	317.	210.237.288.351.	
Fabius Quintilianus.	5.	Medus <i>Jof</i> .	372.
Florus.	235.	Menologium Anglo-Saxonicum.	198.
Glossæ veteres.	135.155.250.335.404.	324.	
Harmonia Evangelica Cottoniana.	125.	Meursius <i>Job</i> .	119.
262.		Millius <i>Johannes</i> .	119.
Hefychius Lexicographus.	102.	Novatianus.	153.
Heywoodus.	22.	Olivekrantzius <i>Johannes</i> .	9.
Hickefius <i>Georgius</i> .	196.255.	Origenes.	54.113.164.238.244.
		Ottfri-	

I N D E X &c.

Ottfridus.	132.143.150.155.281.	Syrus interpres.	2.39.136.150.151.
Perla interpres.	151.		370.
Philo Judæus.	1.17.31.138.150.159.	Tacitus.	119.
	178.314.328.362.	Tatianus Harmoniâ.	143.
Philostratus senior.	328.	Tertullianus.	19.
Porphyrius.	304.	Theophrastus historiâ Plantarum.	264.
Prudentius.	1.33.75.95.263.	Theophylactus.	158.241.306.
Relandus <i>Hadrianus</i> .	154.	Thucydides.	164. Ejus Scholiastes. ibid.
Scaliger <i>Josephus</i> .	144.361.	Tritemius <i>Johannes</i> MS.	294.341.
Schilterus <i>Johannes</i> .	45.	Virgilius.	349.
Scintillarius Anglo-Saxonicus.	172.	Wachterus Glossario Germanico.	38.
Seneca.	4.45.		181.
Stadenius <i>Dietericus</i> .	288.	Wolfianus.	122.
Stiernhielm <i>Georgius</i> .	364.	Wulffstanus Parænes. A. Saxon. MS.	
Suidas.	148.		172.
Synefius.	172.	Xenophon.	75.

EVANGELISTÆ SACRI explicantur.

Matthæus. Cap. V, 17, 22, 28, 37. VI, 1. VIII, 4, 5, 8, 28. X, 42. XI, 19.

Marcus. I, 6, 8, 12, II, 21. III, 10, 21. VI, 19, 55. VII, 31. VIII, 10, 24. IX, 12, 29. X, 24. XII, 11, 35. XV, 42.

Lucas. I, 15, 78, 80. II, 1, 14, 40. III, 18, 23. IV, 1, 8, 16, 18. V, 1, 19, 26, 34, 35. VI, 1, 9, 12, 24, 32, 35. VII, 28, 34, 35. IX, 1, 29, 51, 61. XV, 1, 23, 31. XVI, 7, 16. XVII, 6, 7, 20. XVIII, 7, 11, 12, 35. XIX, 8, 42.

Johannes. VI, 1, 57. VII, 12, 16, 21, 33, 38, 49. VIII, 12, 26, 44, 45, 47. IX, 30, 41. X, 8, 29. XI, 27, 40. XII, 20, 35, 40. XIII, 31, 38. XIV, 3. XV, 20. XVI, 2. XVII, 2, 7, 11, 24. XVIII, 1, 24. XIX, 6.

F I N I S.